

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שנה שישיית
גיליון מספר 647

בהר בחקותי
תשפ"ו

שבת

אתווקים

לזמנים ותוכן של הארץ אורחיים

חפשו את
חוברת העלונים
לילדים
מבית דפוס
ספיד

זמן קיסת ויליאם השקט

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
08:42	08:05	06:49	ירושלים
08:40	08:07	07:04	בני ברק
08:43	08:08	06:56	חיפה
08:40	08:07	07:04	אשדוד
08:41	08:06	06:48	בית שמש
08:41	08:06	07:05	קרית גת
08:43	08:07	06:59	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פרשת בה"ב תשפ"ו
גליון מס' 150

הערה: כדי להבין את המאמר השבועי, חשוב להכיר את המאמר הקודם. אם עדיין לא קראת, ניתן להשיג במייל הרשום מטה.

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון אמור 'הרגשת לא מובן'

מדהים ביותר!

אני שבוע שעבר דווקא מאד התחברתי לסיפור, למרות שלא בדיוק הבנתי באמת 'מה' הרגשות שהוא חווה מול אימו (בובה/אשמה/השפלה וכו') כן הבנתי שבשבילו זה היה מאד משמעותי.

אבל השבוע אחרי המאמר שלך אני פתאום קולט שעיקר הקושי שלא לא היה הרגש עצמו, אלא ההרגשה שהסיפור שלי לא מובן, וזה היה הרבה יותר משמעותי בשבילו.

*

תוך כדי קריאת המאמר, עלה לי זיכרון מטושטש מדבר דומה לכאורה, (לפי הדמיון שהוצף ב...) שאף אני חוויתי, ועובדה זו שרק עתה זכרנו התעורר בי, ואני מרגיש שזה באמת לא השפיע עלי. ולכן תכף עולה המחשבה - אז ממה הוא כל כך הודע?

אבל התובנה הידועה מעולם הטיפול שבעיה שצריכה טיפול היא לא בעיה שהמטפל מבין שזו בעיה, אלא מה שהמטפל והמתייעץ כואב לו והוא מדווח על קושי - זו בעיה שצריכה עזרה. אז היה ברור לי שאכן מובנת תחושת הבדידות שלו.

*

המאמר משבוע שעבר היה חזק ושל השבוע האחרון עוד יותר משלים.

צריך גם לתת את היחס להורים, זה מאוד מבלבל איך לתת יחס לפחדים או רגשים לא נכונים, האם לבטל? / לתת מקום (שיש חשש שיזחק את העניין) / להקטין? או שיש בכלל משהו אחר לעשות?

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע

ש"ת קצר

שאלה: במקום העבודה שלי כל הזמן מקדמים את הצעירים לתפקידים בכירים, ואותי משאירים באותו מקום. מלבד העלבון והסגירה העמוקה, מה אני יכול לעשות?

תשובה: השאלה הזו היא לגמרי במקומה, והיא ממקמת אותך במקום אחר לגמרי.

אינני יודע מה אתה יכול לעשות, ולא בהכרח שיש לך מה לעשות במקום העבודה הספציפי, אך יש איזה קו מפריד, בין העמדה של הנעלב והנפגע לבין העמדה של המחפש לעשות.

העמדה של הנעלב - זו עמדה של קרבת. זו עמדה שבו מואשם ה'בוס' שפוגע בך ומעליב אותך. ובינתיים, זה מרוקן אותך מאנרגיה ומיכולת לפעול.

העמדה של המבקר - זו עמדה שמנסה לקחת אחריות על מה שקורה. לשאול, האם יש משהו שאני יכול לעשות כדי להתקדם? ואם לא, האם אני מוכן להמשיך כאן בתפקיד הזה? ואם לא - אז איזה עבודה מותאמת עבורי?

זה מחזיר אותך חזרה לעמדת ההשפעה וההשתדלות.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

חוויות נשארות "קפואות" בנפש. למה?

בחיים. אולי באותה תקופה, הילד גם חווה השפלות מהחברים, ותוך כדי הוא למד כי הוא הכי נחות מכל החברים, וכולם שווים יותר ממנו. כל החוויות הללו נצרכו בנפשו.

*

והנה חזרנו לאברהם. זה שנבחר הפעם לעשות עבודה פסיכודרמטית בקבוצה. ואנחנו ביקשנו מהאברך בן השלושים, לחזור ולהיות ילד בן ארבע.

כל מי שהשתתף במעמד כזה, יכול להעיד על עוצמת האירוע. לצפות כיצד העבר מתעורר לחיים. לא ייאמן! אברהם "בנה" את האירוע. באמצעות פריטים שונים בחדר, הוא שירטט את הבית. כאן המטבח. כאן הפרוזדור. כאן חדר הילדים. וכאן חדר ההורים. והנה המבנה.

וכעת לשחקנים. בסיפור הזה היו שלושה. אבריימי הקטן ואמא. ובהמשך גם אבא. אברהם התבקש לבחור משהו בקבוצה שישחק עבורו את התפקיד של אמא. ואנחנו רק גברים בחדר. ועדיין, יש משהו בחדר, שבתכונות הכי מזכיר לו את אמא. ואז נותר לבחור מי יהיה אבריימי הקטן.

עברנו למשחק. לא משנה בכמה הטיות נכתוב את שורש המילה ש'ח'ק' - משחק זה לא יהיה. בתוך שניות אברהם יצלול לתוך הסיפור, ופתאום כל המערכת הרגשית תתעורר לפעולה.

ילד קטן. רכן על הריצפה במטבח. צייר בית ופרח. התלהב כל כך מההוצאה. רץ להראות לאמא. נתקל בדלת של חדר ההורים. פרץ את הדלת. ופתאום צרחה אדירה.

אברהם התבקש לחזור על אותה צרחה. הנה הרגע המפתיע. בלחיצה קצרה על המקש, אברהם שלף מהזיכרון את הצרחה. לא היה צורך לחפור ארבעים מטר מתחת לפני השטח כדי לאתר אותה. כי היא היתה נוכחת לו כאן ועכשיו.

כעת נדרשו לכמה תרגולים, כדי שיעזי להשמיע את הצרחה. זו שהוא שומע אותה חצי יובל מבפנים.

ואנחנו, כל חברי הקבוצה בחדר, כולנו נרתענו אחורה בבהלה. ואנחנו אנשים מבוגרים. וגם היינו במוכנות. ורק לחשוב על הזאטוט, שחיפש אמא שתתלהב מהצור, וחטף צרחה נוראית. ואחרי הצרחה, דממה גדולה. שקט נצחי. אין מילים.

זמן קצר לאחר מכן. אבא נכנס הביתה מחויך כולו. חטף את הילד בנשיקות. איך שהוא אמא נעלמה מהבית. שיחקו את המשחק. והפעם אברהם בתפקיד אבריימי הקטן. חזרנו על הכול. כל הרצף: ההתלהבות והשמחה, הצרחה, הדממה, הנשיקות. בלאגן אחד גדול. והכול בלי אף מילה.

אברהם עמד שם. חיזור כסיד. רעד ברגליים, כמעט מט ליפול. תפסתי לו את היד, היא היתה קרה. והוא מתאר בפה: פחד. בלבול. חוסר אונים.

*

זו היתה אומנם הפעם השנייה שאברהם חווה את החוויה. בניגוד לאז, הפעם הוא אדם בוגר, ובמקום בטוח עטוף בתמיכה של חברים. והפעם גם עם ראייה מפוכחת על מה שקורה.

אחרי זה הגיע השלב הבא. הצפייה מהצד. וזו היתה אכן חוויה חדשה לחלוטין עבורו. בעז"ה בשבוע הבא.

אולי יש לכם תשובות בעבורם:

"כשהייתי ילד היה רעב בבית. אך למה עד היום יש לי חרדת רעב?"

"כשהייתי ילד ספגתי השפלות. גם היום אני נחיתי מול החברה. איך זה קשור?"

"הקשר עם אבא היה מרוחק מאוד. מה פתאום זה גם משפיע על הקשר שלי עם הילדים?"

*

המאמר הקודם בענין: "החיים בצל ההרגשה שאני לא מובן", הניבה שיתופים חיים מהקוראים שעברו חוויות קשות ומגוונות בחייהם. היה משפט שחזר על עצמו בניסוחים שונים: "אני באמת לא מבין מדוע החוויה משפיעה עלי עד היום".

מסתבר שזו שאלה שאנשים שואלים את עצמם ללא הרף.

נענה בהסבר קצר לשאלה, ומיד נעבור לאברהם - שאנחנו מלווים את סיפור החיים שלו כבר שבוע שלישי. בעיקר, כדי לצפות מקרוב על התהליך הטיפולי שלו וכיצד זה השפיע עליו לטובה.

הרבש"ט ברא את הנפש שלנו באופן שהוא אוגר המון נתונים ללא כל חכמה יתירה.

ילד בגיל שנתיים לומד שתנור אפייה הינו מכשיר רותח, הנגיעה בו יכולה להכאיב מאוד, וגם תוצאות קשות - לצאת עם צלקות לכל החיים.

איך הוא לומד את כל זה? עם כמות משכל מינורית, ובעיקר בזכות דראמה של אמא.

כולנו מסכימים שילד בגיל כזה, לא מבין כמעט כלום על המעשים והתוצאות. אך הדראמה העוצמתית של אמא, הצעקה שלה, העיניים המבוהלות והאצבע המזהירה, הם הלימוד לכל החיים.

נאמר בוודאות: לא יבוא גיל שהילד הבוגר, ירצה להתעמק שוב בשאלה, האם באמת אפשר לקבל כוונה? האם זה באמת כואב? האם באמת משאיר צלקות? - זה לא יקרה. לא יחקור יותר.

לכל אחד מאיתנו שלא נוגע בידיים חשופות בתנור אפייה בפעולה, חשוב לדעת: הפסקנו לעשות את זה בגיל שנתיים.

זה חסד השם. שלא נצטרך ללמוד את הדברים הללו שוב ושוב, אלא היתה כאן חוויה חד-פעמית שנצברה בנפש לנצח.

זה - כמובן - חוזר על עצמו בנוגע לאלפי התרחשויות בחייו.

המערכת המופלאה הזאת, היא לפעמים גם לרעתנו. זה יקרה בזמן שהדראמה היתה מוגזמת, וכמו טיפולי כימותרפיה רח"ל, השפיעו לרעה על תאים בריאים בנפש. נניח שהדראמה של אמא מול התנור היתה בדיצבילים מוגזמים, ונניח שלאותו אחד הוצע להתפרנס ממקצוע "טכנאי תנורים", ומה שתוקע אותו בעבודה, זו הרתיעה החזקה. הבלתי מובנת לפעמים.

ישנן שיטות טיפול התנהגותיות שיכולות לסייע לו, אך כאשר אלו ייכשלו, נצטרך לעשות משהו אחר. לחזור לחוויה הראשונית שבה פיתח את הרתיעה מתנורים. לשחזר אותה, ואז לעשות איתו עבודה על אותה חוויה.

מהסיפור על התנור, ניתן להקיש על מקרים רבים

לקוּטִים וספורים נפלאים

בהר בחוקותי

"ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב)

מעשה בגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, מייסד וראש ישיבת פונובויז', שביקר בשנת השמיטה בקיבוץ "חפץ חיים" השומר על השמיטה כהלכתה. מרוב התרגשות ומתוך חיבת מצווה עמוקה, גחן הרב על האדמה, נשק לה ולחש בשמחה: "גוט שבת! גוט שבת!" (שבת שלום! שבת שלום!).

הוא פנה אל האדמה הקדושה השוכנת בשנת השמיטה, ובעונג רב על קיום המצווה היה לוחש והולך: "גוט שבת, גוט שבת".

"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית" (כה, ב)

ניתן לבאר טעם עמוק למצוות השמיטה, הקדוש ברוך הוא ציווה על האדם להתנהג שנה אחת כעני ולהפקיר את כל רכושו, כדי שהעשיר ירגיש בנפשו את טעמו של העוני.

הרי העשיר, רק שנה אחת הפקיר את שדהו ומיד הוא נתקף דאגה ושואל: "מה נאכל?" מכאן עליו ללמוד ולהבין את מצבו של העני, שזוהי שאלתו הקבועה בכל יום ויום: מה נאכל? ומתוך כך ידע לרחם עליו באמת. מסופר על הגאון מלאדז' (ועל עוד צדיקים) שיצא פעם לאסוף כספים עבור עניי הגווע ברעב ובקור. היה זה יום חורף קר מאוד, והרב הגיע אל ביתו של אחד מעשירי העיר.

*** הקדוש ברוך הוא ***

*** בית המקדש - רבי שמעון בן יוחאי ***

הקדוש ברוך הוא הוא "לא נודע". אי אפשר להבין ואי אפשר להרגיש את מציאותו האינוסופית. אבל הקדוש ברוך הוא נתן לנו כלי, שבאמצעותו נוכל להתחבר אל ה"לא נודע": בית המקדש.

בית המקדש היה מקום גשמי לכאורה, אבל הוא היה גם מקום של חבור לאין סוף. אנשים היו מגיעים לבית המקדש, מתחברים ומתחדדים עם בוראם, מקריבים קרבנות ומתנתקים מהלך החשיבה התפוס בעצמם ובשלטונם.

זו המטרה של בית המקדש: לחבר אותנו לאין סוף, הנמצא דווקא במקום שבו איננו מצליחים להבין בשכל האנושי.

כשפתחו לו את הדלת, ביקשו ממנו להיכנס פנימה אל הבית המחומם, אך הרב סירב ואמר: "איני צריך, אמתין כאן בחוץ".

בעל הבית, שראה את הרב עומד בקור המקפיא, יצא אליו ושוב הפציר בו: "כבוד הרב, אנא היכנס אל ביתי!" אך הרב עמד בסירובו בטענה שאינו רוצה להפריע.

העשיר שאל בתמיהה: "למה זכיתי שהרב יבוא אלי?" הרב החל להסביר לו לאט ובעדינות על מצבו של אותו עני שאין לו עצים לחימום ואין לו במה להחיות את נפשו. בשלב מסוים, העשיר כבר לא היה מסוגל לעמוד בדלת הפתוחה מרוב הקור שחדר פנימה, ופנה לרב ואמר: "אני חייב להיכנס פנימה, איני מסוגל לעמוד עוד בקור הזה!"

נענה הרב ואמר לו: "עכשיו אתה מבין? אתה אינך מסוגל לעמוד דקות אחדות בקור, אך העני הזה מרגיש כך לאורך כל החורף! האם הוא מסוגל?" העשיר הבין מיד את הרמז, ופתח את ידו וליבו ונתן תרומה הגונה וביד רחבה.

"וכי תאמרו מה נאכל" (כה, ב)

החפץ חיים זצ"ל היה אומר, בני אדם רואים ניסים, חווים ניסים

ונהנים מהם, אך לעיתים הם בוחרים להתעלם מהם ואף לתמוה בחרדה: "מה יהיה?" זוהי פגיעה ישירה במידת הביטחון. הוא הסביר זאת על פי הכפל בפסוק: "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו", באמצעות משל נוקב: איכר אחד עמל קשות בשדהו, ולאחר הקציר מילא שק תבואה כבד וסל ירקות כדי למכרם בעיר. המשא היה כבד מנשוא, והזיעה ניגרה ממנו בדרכו הארוכה.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

הנחתת באופן שהעני אינו יודע ממי קיבל והנותן אינו יודע למי נתן, כדי למנוע בורסה מהמקבל. אחד מחשובי קהילת קופנהגן עמד לערוך בר מצווה לבנו, אך מצבו הכלכלי היה דחוק ביותר. לא היה לו כסף לקניית תפילין, ואף לא לביגוד מינימלי או לסעודת מצווה. הדבר נודע לידידו, רבי יעקב משה כהן.

במשך כמה ימים הסתובב רבי יעקב חסר אונים ושקוע במחשבות: איך יוכל לעזור לידידו מבלי לביישו? הרי קופנהגן היא קהילה קטנה, ואם יניח כסף בפתח הבית כ"מתן בסתר", מיד יבין בעל הבית מי שלח את העזרה.

לאחר מחשבה מצא רעיון גאוני, הוא בירר מי שימש כסנדק וכמוהל בברית המילה של הילד לפני שלוש עשרה שנה, וגילה כי חמיו שלו היה המוהל. הוא פנה לחמיו וביקש ממנו לגשת אל אבי הבן ולומר לו כך: יש לי הכרת הטוב גדולה כלפיך על שכיבדת אותי לשמש כמוהל בבן לפני שלוש עשרה שנה. ברצוני להקל על מצפוני ולפרוע את 'חוב' הכרת הטוב שאני חב לך. דע לך, שישנו מנהג עתיק לפיו המוהל הוא זה שנושא בהוצאות בר המצווה של הילד אותו מל.

בדרך זו, קיבל האב את הסיוע הנחוץ לו בכבוד ובתחושה שזוהי זכות של המוהל, מבלי לחוש שמץ של אי נעימות או נזקקות.

אָבֵל אַז הָגִיעוּ זְמַנִּים אַחֲרִים, וְאֲנָשִׁים הִתְחִילוּ לִרְאוֹת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּמִצִּיאֹת בְּפָנָיו עֲצָמָה. לֹא עוֹד כָּלִי לְהִתְחַבֵּר לְאֵין סוּף, אֲלָא מְקוֹם שְׁנוֹתָן לִי הִשְׁרָאָה וְחִבּוּר. בְּשֶׁלֶב מְסִים הִתְחִילוּ הָאֲנָשִׁים לִרְאוֹת בּוֹ בְּסֶף הַכֹּל מְקוֹם לְמִלּוֹי הַמִּשְׁאָלוֹת הָאִישִׁיּוֹת, אוֹ חֲמוּר מִכָּךְ - מְקוֹם שֶׁאִשָּׁר לְהִרְוִיחַ בּוֹ מַעֲמָד, כֶּסֶף, כְּבוֹד, קִשְׁרִים וְיַחֲסִי צְבוּר טוֹבִים. מִפְּחִיד לֹמֵר זֹאת, אָבֵל בְּמִקְוֶה שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ יִבְנֶה אֶת הַבָּאִים אֵלָיו, הִפְכוּ אוֹתוֹ הָאֲנָשִׁים לְכָלִי שֶׁמַּחְרִיב אוֹתָם, מִנֶּתֶק אוֹתָם מִהָאֵין סוּף וְגוֹרֵם לָהֶם לְהִתְרַבֵּז עוֹד יוֹתֵר בְּעֲצָמָם, בְּשֶׁכֶל הָאֲנוּשִׁי וּבְרִצּוֹנוֹת הָאֲנוּשִׁיִּים שֶׁלָּהֶם. אִם זֶה צוֹרֵת הִתְשִׁיבָה, אִם הַמִּטְרָה בַּחַיִּים שְׁלִי הִיא שְׁאֵנִי אֲבִין, וְשֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר לִפִּי אִיךָ שְׁאֵנִי רוּצָה - מִכָּאֵן הַדֶּרֶךְ קִצְרָה לְשׁוֹנָתָא חֲנָם וְלִמְרִיבוֹת עִם מִי שֶׁמִּתְנַגֵּד לְשֶׁכֶל שְׁלִי. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא בְּשִׁבִּיל זֶה נִתְּנִי לָכֶם אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ! אִם אַתֶּם לֹקְחִים אוֹתוֹ בְּצוּרָה הַזֶּה - אֲשַׁפֵּךְ חֲמָתִי עַל עֲצִים וְאֲבָנִים! לֹא חֲלִילָה אֶתְנַתֵּק מִכֶּם, אָבֵל אֶקַּח מִכֶּם אֶת הַמְּקוֹם הַגָּשְׁמִי וְהַמּוֹבֵן בְּשֶׁכֶל, וּמַעַתָּה וְאֵילָךְ, בְּאַלְפִּים הַשָּׁנִים הַבָּאוֹת, תִּתְחַבְּרוּ אֵלַי מִמְּקוֹם שֶׁל "לֹא נֹדַע", מִמְּקוֹם שֶׁל גִּעְגּוּעַ, מִמְּקוֹם שֶׁל כְּמִיָּה לְהִתְחַבֵּר לְאֵין סוּף. אוֹמֵר הַשֵּׁפֶת אֶמֶת: בְּמִדָּה מְסִימָת, הַחֲבוּר שֶׁלָּנוּ הַיּוֹם, מִמְּקוֹם שֶׁל חֶסֶד, גִּעְגּוּעַ, רִיק וְאִי-הִבָּנָה, גְּבוּהָ יוֹתֵר מִהַחֲבוּר שֶׁהָיָה לָהֶם אֹז, כְּשֶׁהָיָה מָה לְמַשֵּׁשׁ וְהִיָּתֵה דֶּרֶךְ לְהִבִּין אִיךָ זֶה עוֹבֵד. חֲלָפוּ כְּמָה עֲשָׂרוֹת שָׁנִים מָאָז, וְלָעוֹלָם הַזֶּה הִגִּיעָה נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הַתְּנָא הָאֵלֶּקֶי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי. הַזֶּה הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר, שְׁבִיּוֹם שְׁנִפְטֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי - "וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיִנוֹת תַּהוֹם", כְּמוֹ בְּסִיּוֹם הַמִּבּוּל. הַדָּגָל מְחַנֶּה אֲפָרִים שׁוֹאֵל: לֹא מִצָּאָנוּ פְּסוּק מִתְּאִים יוֹתֵר לְסַכֵּם אֶת חַיּוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִאֲשֶׁר פְּסוּק שְׁמַדְבָּר עַל דּוֹר הַמִּבּוּל שֶׁהִחְרִיב אֶת הָעוֹלָם?

לפתע עברה לידו עגלה, האיכר פנה לעגלון וביקש להניח את שק התבואה הכבד על העגלה כדי להקל על עצמו. העגלון הסכים, והאיכר הניח את השק, אך המשיך ללכת לצד העגלה כשהוא נושא על כתפו את סל הירקות הקטן. תמה העגלון ושאל: "פלא עליך! אם הסכמתי שתוביל על עגלתי את השק הכבד, כלום יעלה על הדעת שאקפיד על סל הירקות הקל? הרי העגלה נושאת את הכל!"

והנמשל: פעמים רבות אנו פוגשים אנשים המתאמצים מעבר לכוחם ומשקיעים "השתדלות" מוגזמת ומיותרת כדי להשיג רווח מידי.

אם נשאל אותם, "האם אתם מתכוונים לעמול כך בפרך כל חייכם?" יענו: "חלילה, כך נתמוטט".

וכשנשאל: "אם כן, כיצד תתפרנסו בעתיד?" הם ישיבו מיד בביטחון: "אנו בוטחים בבורא שיעזור לנו".

זוהי התשובה המופלאה, אך המעשים סותרים אותה. אם האדם בוטח בבורא שיכלכל אותו בעשרות השנים הבאות, מדוע הוא חושב שקצרה ידו של הקדוש ברוך הוא מלפרנסו ברגע זה ממש?

קל לו לאדם לבטוח בעתיד הערטילאי, אך קשה לו לבטוח בהווה הממשי.

על כך אומר הכתוב: "השלך על ה' יהבך" - הרי בלאו הכי אתה מניח את

"השק הכבד" של העתיד על עגלתו של הבורא, אם כן דע ש"הוא יכלכלך" גם עכשיו. וזהו פירוש הפסוק: "ברוך הגבר אשר יבטח בה'" לעתיד, "והיה ה' מבטחו" גם בהווה הממשי.

"והחזקת בו... וחי עמך" (כה, לה)

הרמב"ם מונה שמונה מעלות בצדקה זו למעלה מזו, כאשר אחת המעלות הגבוהות ביותר היא צדקה

"והחזקת בו" (כה, לה)

אל תניחיהו שירד ויפול ויהיה קשה להקימו, אלא חזקהו משעת מוטת היד. למה זה דומה? למשא שעל החמור, עודו על החמור אחד תופס בו ומעמידו, נפל לארץ חמישה אין מעמידין אותו. (רש"י)

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

אדם זה מצטער כעת כפליים: הוא איבד את עולמו הבא בחילול השבת, ולא הרוויח דבר בעולם הזה. והנמשל הוא, שגם אם נדמה לאדם שהשטר אינו מזויף, במציאות הוא יפסיד בדרכים אחרות את כל מה שהשיג על ידי חילול שבת.

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (כו, ג)

ברש"י: "יכול זה קיום המצות כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצות אמור הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה".

מובא ב"ציוני תורה", הנה, יודעים אנו שיש מצוות 'ידיעת התורה' ויש 'יגיעת התורה'. במבט שטחי נראה שיגיעת התורה היא האמצעי להגיע אל המטרה של "ידיעת התורה".

אמנם אם נתבונן קצת ניווכח שההיפך הוא הנכון; הנה זה ברור שבשביל לידע את המעשה אשר יעשון, בזה חובת הלימוד היא לשם ידיעה, וידיעה לשם עשיה.

אבל עיקר החיוב של "לימוד התורה" הוא כאמצעי והיכי תמצוי להגיע ל"יגיעת התורה", והעיקר הוא הדרך של היגיעה והעמל ולא התוצאה של ידיעת התורה.

משל למה הדבר דומה: לאחד שציווהו הרופאים שחייב לילך למען בריאותו כמחצית השעה

אומר ה'דגל': הִזְהָר הַקָּדוֹשׁ מְגַלֶּה לָנוּ סוּד אֲדִיר. אוֹתָם אוֹרוֹת שֶׁיֵּרְדוּ לְעוֹלָם בְּתַקִּיפַת דּוֹר הַמְּבּוּל - אוֹתָם אוֹרוֹת יֵרְדוּ גַם לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי.

דּוֹר הַמְּבּוּל הַתְּמוּדִי עִם רְצוֹנוֹת הַמְּנַגְּדִים לְרִצּוֹן הַשֵּׁם. הִיָּה לָהֶם קֶשֶׁה לְהִתְגַּבֵּר, וְהַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשִׁי רָצָה וְהַבִּין אַחֲרָתָּה. גַּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי הַתְּמוּדִי עִם מַצְבִּים שֶׁל חֹסֶר הַבְּנָה, עִם יוֹשִׁיבָה שֶׁל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים בְּמַעְרָה חֲשׂוּכָה. הִיָּה לוֹ חֲמוּץ.

אָבֵל בְּעוֹד דּוֹר הַמְּבּוּל הִתְעַקֵּשׁ לְהַבִּין וּלְשַׁלֵּט וְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם, רַבִּי שְׁמַעוֹן הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹתָן מְצוּקוֹת וּבְאוֹתוֹ חֹסֶר הַבְּנָה, וְהוֹרִיד לְעוֹלָם אֶת הָאוֹר הָאֲדִיר שֶׁל תּוֹרַת הַסּוּד.

זֶה מָה שֶׁרַבִּי שְׁמַעוֹן מְלַמֵּד אֶת כָּל אֶחָד מֵאַתְנָּה: אֵתָּה מִתְמוּדֵד עִם קְשָׁיִים? יֵשׁ לָךְ מַצְבִּים שֶׁבָּהֶם אֵתָּה מִתְקַשֶּׁה לְהַבִּין אֶת הַהִגְיוֹן הָאֵלֶּהִי? קוֹרָה שֶׁחֶבֶר מְרַגֵּז אוֹתָךְ וּמִתְנַהֵג הַפּוֹךְ מִהַצְוִירָה שֶׁאַתָּה מִבִּין שֶׁהוּא אָמֹר לִנְהַג?

כָּעֵת יֵשׁ לָךְ הִזְדַּמְנוֹת: אוֹ לְהַחְרִיב אֶת עֲצָמְךָ וְאֶת כָּל הַסְּבִיבָה שְׁלָךְ, בְּנִסְיוֹן לְשַׁמֵּר וּלְהִתְעַקֵּשׁ עַל הַהַבְּנָה שְׁלָךְ, אוֹ לְסַמֵּךְ עַל דְּרָךְ הַהִתְמוּדִיּוֹת שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן "בְּשִׁעַת הַדַּחֲק". לְהִתְחַבֵּר לִנְקֻדָּה שְׁגָלִיתִי, שְׂדוּקָא הַמַּעְרוֹת וְהַקְשָׁיִים - שֵׁם קְנִיַת הוֹדָה וְהַדְרָה. לְהָאִיר אֶת הָעוֹלָם, אֶת עֲצָמְךָ וְאֶת הַקְּרוֹבִים אֵלֶיךָ בְּאוֹר עֲצוֹם שֶׁל חֲבוּר לִשְׁם.

מֵאֲזֻז עַד הַיּוֹם נֹתֵר לָנוּ הַר מִירוֹן, הַצִּיּוֹן שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי, בְּמָקוֹם שֶׁל הַתְּחַבְּרוּת לְבוּרָא. כְּמוֹ שֶׁהִזְהָר הַקָּדוֹשׁ: אוֹמֵר, שֶׁעֲלֵיהָ לְמִירוֹן הִיא מַעֲיֵן עֲלֵיהָ לְרַגֵּל לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ: "מֵאֵן פָּנֵי הָאֲדוֹן הַשֵּׁם, דָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן".

למדנו ששיא העזרה לזולת הוא לסייע לו לעמוד על רגליו בכוחות עצמו ולא להפוך אותו לתלוי בחסדי אחרים. מרגלא בפומיה של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: "כל דבר שאני מסוגל לעשות בכוחות עצמי, לא אבקש בשום פנים מאף אחד שיעשה במקומי!"

מעשה שאירע בעת זקנותו: אחד מנכדיו רצה להקל על סבו, והביא עד למיטתו נטלה עם מים וקערה לנטילת ידיים לסעודה. למרות זאת, הרב לא הסכים ליטול את ידיו במיטה, אלא קם במאמץ וניגש ליטול את ידיו כדרכו. התפלא הנכד ושאל: "מאי כולא האי?" (מדוע כל כך להחמיר?), הרי המים כבר כאן ליד המיטה?

הסביר לו הרב בפיקחותו: "אם אטול את ידי עכשיו כשהבאת לי את המים, אתה עלול להביא לי אותם גם בפעם הבאה, ובכך ארגיל את עצמי להיעזר באחרים. לא כן כשתראה שטרחתך הייתה ללא תועלת - אז תבין שבכוחי לעשות זאת לבד ולא תטריח את עצמך שוב." (וזאת ליהודה)

"ואת תשמורו" (כו, ב)

המשנה במסכת שבת (דף כט:): מונה את הטעמים שבגללם אדם מכבה את הנר בשבת וכותבת: "כחס על הנר, כחס על הפתילה, כחס על השמן".

הגאון מוילנא עומד על דקדוק לשוני מעניין: מדוע כתבה המשנה "כחס" באות כ' ולא "החס" באות ה'?

הוא מסביר שהמכבה את הנר טועה בדמיונו. נדמה

לו שהוא חוסך כסף, נדמה לו שבחילול השבת הוא ירוויח דבר מה, אך האמת היא שבחשבון שמיים יתברר לו שכל מחשבותיו היו דמיון בעלמא ולא חסך מאומה, לכן השתמשה המשנה ב"כף הדמיון".

הדבר דומה לאדם שהלך ברחוב בשבת קודש והבחין בשטר כסף גדול של מטבע זר.

הוא לא עמד בניסיון, הרים את השטר וחילל שבת. לאחר השבת, כשפנה לחלפן הכספים, התברר לו שמדובר בשטר מזויף.

בכל יום, חוק ולא יעבור. אותו אחד קיים את מצוות הרופאים נאמנה, ובכל יום צעד מביתו עד לעיר הסמוכה, מהלך של מחצית השעה. באחד הימים פגשו ידידו כשהוא יוצא מביתו ופונה ללכת לעבר העיר הסמוכה, ולשאלת ידידו לאן פניו מועדות, השיב: הנני מתכוון לצעוד כעת לעבר העיר הסמוכה.

פנה ידידו בשמחה ואמר: הנה אנוכי יוצא כעת ברכבי לעבר העיר הסמוכה, בוא תעלה לרכב ואקחך

לעי"נ

מ"ה קדושי מירון
י"ח אייר תשפ"א

אמר רבי צבי בדבריו יסוד עמוק: עיקר המעלה היא היגיעה והעמל להשגת המדרגה, ודווקא מי שעמל יכול להורות את הדרך לאחרים, שכן "שתהיו עמלים בתורה" היא הדרישה המרכזית המופיעה בפרשתנו.

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (כו, ג)

מסופר על מרן החפץ חיים זצוק"ל, שכידוע חי במאור בדחקות כל ימי חייו.

פעם הגיע תלמידו רבי אלחנן וסרמן זצ"ל אל ביתו, וביקש להשאל ממנו ספר אחד שהיה צריך ללימודו ונודע לו שלחפץ חיים יש את אותו הספר.

אמר לו החפץ חיים: אכן יש אצלי אותו הספר, ובשמחה רבה אשאיל לך אותו, אבל תדע שאני מתחרט על שקניתי אותו, שכן אם לא הייתי קונה אותו, הייתי יכול ללמוד עוד כמה שעות בתורה הקדושה. כמה חבל שקניתי אותו, הרי רואה אני כעת שיכולתי לשאול את הספר בעת הצורך מאנשים אחרים.

בשעתו ערכתי החשבון כמה מעות עולה זה הספר, עשרים זלאטות, הייתה לו לחפץ חיים חנות סדקית קטנה שניהלו הוא ואשתו לפרנסתם, והיו מחזיקים את החנות פתוחה לפי צורך המעות שנצרכו בכל יום, ובאותו יום, כדי להרוויח עשרים זלאטות

נוספות, היה צורך לטרוח בחנות כמה שעות נוספות, והנה אם לא הייתי קונה את אותו ספר - סיים החפץ חיים - הייתי יכול בשעות אלה לשבת וללמוד. על מה חושבים הצדיקים ועל מה חושבים אנחנו.....

תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו,

הוא ימליץ טוב עלינו, אמן ואמן

תוך מספר דקות, ואחסוך לך את המאמץ של הליכה רגלית.

ענה אותו אחד ואמר לו: אין לי חפץ בעיר הסמוכה אלא דווקא במאמץ להגיע אליה, על פי ציווי הרופא, בכדי לחזק את גופי.

והנמשל פשוט: שבלימוד התורה העיקר זה "הדרך", דהיינו העמל והיגיעה לקנות את התורה זהו העיקר.

אמנם וודאי שידיעת התורה גם כן מצווה, אך העיקר הוא "שתהיו עמלים בתורה".

בדרך רמז אפשר להעמיס כוונה זו בפסוק: אם בחוקתי "תלכו", וההליכה שמהלך את האמצעי להגיע אל המטרה כאמור, והתורה אומרת שהעיקר הוא ה"תלכו".

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (כו, ג)

פעם הגיע חסיד אחד אל הרה"ק רבי צבי זיע"א, בנו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, וביקש שילמד אותו כיצד להיות צדיק.

ענה לו רבי צבי: בעירנו פינסק ישנם שני עשירים מופלגים; האחד זכה לכך ללא כל מאמץ, שכן עושרו המופלג בא לו בירושה מאת אביו, ואילו השני עמל על עושרו עמל רב, על כל פרוטה ופרוטה יגע והתאמץ עד שהגיע והיה לאחד מעשירי העיר.

והנה, המשיך ואמר רבי צבי, אם יבוא מאן דהוא אל העשיר הראשון

ויבקש ממנו: למדני נא איך להתעשר, ודאי ישיב לו שאין לו מושג, שהרי לא פעל מאומה להשגת עושרו. דבר זה יש לשאול את העשיר השני אשר יגע ועמל על כך, וממנו יש ללמוד את הדרך לצבור עושר כזה.

כן אני, השיב רבי צבי ברוב ענוותנותו, אבי הבעש"ט המשיך לי נשמה גבוהה והוריש לי מסגולותיו הרוחניות, על כן אין לי מושג איך הופכים לצדיק; שאל נא את מי שעמל על כך והגיע לכך בכוח עמל ויגיעה.

למה עולים למירון? כדי לקבל את החבור הזה, להספיק לומר על ההבנה שלי ולהתחבר להבנה האינסופית של הבורא, בדרך שלמד אותנו רבי שמעון.

מאות שנים שהמסורת הזו נשמרת בדבקות ובמסירות נפש.

רבי שמעון מקבל את כלם ומעניק לכל אחד ואחד את ההבנה הזו: ההבנה האנושית היא שום דבר, ורק הבורא הרחום יודע מה הוא עושה.

אבל... בשנים האחרונות, משהו השתבש. הדרכים לציון הקדוש כבר אינן פתוחות כמו בעבר. פעם זו הקורונה, פעם האסון הנורא של קדושי מירון, פעם ממשלה צרת עין, פעם מלחמה, ופעם שניהם גם יחד.

אבל האמת היא שכמו בבית המקדש, גם כאן מדברים אתנו. פנאיה שבמקום לחפש את התובנה האמתית שרבי שמעון מבקש להנחיל לנו, התחלנו לחפש שם את ה"אקשן" והחזקה, את הרוח האנושי והרוחני, את השלטון והכבוד, את מסלולי הרקודים ואת "הכנסות האורחים" השונות.

האם הסגירה של הציון בשנה הזו היא ענש? ממש לא. להפך, הקדוש ברוך הוא רוצה להחזיר אותנו לרעיון המקורי של ציון הרשב"י - להתחבר מתוך החסר.

דוקא השנה, כשאי אפשר לנשק את הציון, ואי אפשר להרגיש בידים את הקדשה וההתעלות; דוקא השנה, כשהגוף כבר אינו שולט על העסק, והחבור לרבי שמעון אינו עובר דרך השכל וההבנה האנושית - דוקא השנה החבור לרבי שמעון יכול להיות גדול הרבה יותר.

הרחוק הזה הוא ההזדמנות שלנו להתחבר בחזרה למטרה של כל ההולאה.

(נקודות של אור - ספינקא)

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

תורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבת פרשת בהר בחקותי - כ"ב אייר תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

ה אדם מצווה שלא להונות אחד מ ישראל במקח ובממכר.

המקור בפרשה: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו" (ויקרא כה, יד).

"שורש המצוה ידוע, כי הוא דבר שהשכל מעיד עליו, ואם לא נכתב - דין הוא שיכתב, שאין ראוי לקחת ממון בני אדם דרך שקר ותרמית, אלא כל אחד זוכה בעמלו במה שיחננו האלקים בעולמו באמת וביושר, ולכל אחד ואחד יש בדבר הזה תועלת, כי כמו שהוא לא יונה אחרים, גם אחרים לא יונו אותו, ואף כי יהיה אחד יודע לרמות יותר משאר בני אדם, אולי בניו לא יהיו כן וירמו אותם בני אדם, ונמצא שהדברים שוים לכל, ושהיא תועלת רבה בישובו של

עולם, והשם ברוך הוא - לשבת יצרו". (ספר החינוך)

הוראה למעשה

האדם צריך לכוון בלבו בשעת התפלה לפירוש המילים שמוציא משפתיו, "ויחשוב כאילו שכניה כנגדו, ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו עד שתשאר מחשבתו וכוונתו זכה בתפילתו, ויחשוב כי אילו היה מדבר לפני מלך בשר ודם - היה מסדר דברו ומכוין בהם יפה לבל יכשל, ק"ו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהלא הוא חוקר כל המחשבות".

המקור בפרשה: הפסוק "ויראת מאלוקיך" (ויקרא כה, יז) מוזכר בשלושה מקומות בפרשתנו: א. "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלוקיך" - "שלא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו (בכדי שתצמח ליועץ עצמו תועלת מכך). ואם תאמר מי יודע אם נתכוונתי

לרעה, לכן נאמר: "ויראת מאלוקיך" היודע מחשבות - הוא יודע כל דבר המסור ללב (רש"י) נתן ללמוד שגם בשעה שהאדם מתנהג ב"עשה טוב" עליו לקיים את הפסוק "ויראת מאלוקיך", היינו שלא תהיה תפילתו אחד בפה ואחד בלב, וכמו שהנביא אומר: "בשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני", "כי מה לי סור מרע ומה לי ועשה טוב, הכל מצות המלך הקדוש יחיד ומיוחד ב"ה".

הוראה למעשה

האדם צריך לבטוח בבטחון מלא בקב"ה, היינו שלא לחקור מה עתיד להיות עמו, כמו שכתוב: "הולך תום ילך בטח" ובכך הוא יקיים את הפסוק - "השלך על ה' יחבק והוא יכלכלך" ואז יקוים בו הפסוק - "שומר מצוה לא ידע דבר רע".

המשך בעמוד הבא

נקי הדעת שכיח עליהם

מעל עשרים שנה מכניס אורחים במירון

את ההוצאות מכיסי הפרטי, ואולם תמיד ראיתי סייעתא דשמיא מיוחדת, כאשר בזכותו של רבי שמעון - בסופו של דבר הכל בא על מקומו בשלום".

כששאלתי את רבי סנדר כיצד הוא מצליח למצוא זמן להגיע לציון הקדוש, והוא השיב שאכן, "היו שנים שמרוב שהייתי עסוק באירוח האורחים - לא מצאתי פנאי לעלות לציון במהלך היום של ל"ג בעומר. ישנם אורחים שבאים לערוך תיקון אצלי, והם מעדיפים שלא לעלות למעלה במהלך היממה עצמה, כדי שלא להיכשל בענייני צניעות".

שאלתי את רבי סנדר: האם השנה ישנו שוני בהכנות ביחס לשנים עברו? בתגובה, רבי סנדר מספר לי שהשנה הוא עושה הכל באופן כזה שלא יבליט את פעילותו. "רבי שמעון ידאג שגם השנה נזכה להאכיל יהודים בסמון למקום ציונו", הוא אומר בחיוך, ומספר על ה'הדלקה' המיוחדת שנערכת בחצר שבו הוא שוהה עם אורחיו במירון מדי שנה.

לבסוף שאלתי את רבי סנדר: מה עושה לך היום הגדול הזה, והוא השיב: "לאורך השנה אני עסוק מאוד בעבודתי בהכנת שטריימל'ך עבור הציבור, והיום הזה של ל"ג בעומר נותן בי חיות לכל השנה כולה".

מימין הרה"ח סנדר ברייער שיח' ולידו מחבר העלון הרב עדו יצחק וובר ארליך שיח' נראים במקום הכנסת האורחים בל"ג בעומר תשפ"א

"מכיוון שכל חיי אני מקושר לרבי שמעון - החלטתי באותה השנה שבשנים הבאות, אזמין בכל ל"ג בעומר אורחים למירון. עם השנים גדלו כמויות האורחים והדבר הצריך אותי להכין לוגיסטיקה שלמה וענפה בכדי להתכונן ליום הקדוש שבו רבבות היהודים עולים למירון. "במסגרת הכנסת האורחים, אני דואג גם למקום לינה עבור האורחים שלי".

אני שואל את רבי סנדר: לאלו סכומים יכולות להגיע הוצאות האירוח בל"ג בעומר? והוא משיב: "זה יכול להגיע לכדי כמאתיים אלף שקלים". שאלתי מהיכן הוא משיג את המימון, והוא הגיב: "בשנים האחרונות התקשיתי. נאלצתי לממן

א חת מהדמויות המוכרות והמפורסמות ביותר בל"ג בעומר במירון - היא דמותו של הרה"ח ר' סנדר ברייער שליט"א מירושלים. בכל שנה הוא מגיע בערב ל"ג בעומר לחצר המערה במירון, ומתחיל להכין בעזרת התלמידים הלומדים בכולל-הערב שלו את כמויות המזון האדירות עבור המשתתפים בהילולת התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א.

השבוע בשעות הצהריים חייגתי אל רבי סנדר, על מנת לדלות ממנו פרטים על אודות מפעל הכנסת האורחים שלו בל"ג בעומר. רבי סנדר התנצל בפניי כי הוא עסוק בהכנת האוכל לל"ג

בעומר, וביקש שאתקשר אליו לאחר השעה אחת-עשרה בלילה. כמה דקות לאחר השעה הנקובה צלצלתי אליו שוב. רבי סנדר התנצל כי הוא עדיין עסוק בבישולים שהולכים ומתארכים וביקש שאתקשר מעט מאוחר יותר.

לבסוף, לאחר השעה אחת בלילה, הצלחנו לשוחח. 'מתי הכל התחיל?' - שאלתי את רבי סנדר, והוא השיב: "הכל החל לפני עשרים שנה, כאשר ערכתי חלאק'ה (גזיזת מחלפות השיער ועשיית הפיאות) לבני הצעיר, במירון. הזמנתי מכרים רבים שיחגגו איתי את שמחת התגלחת של בני.

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיח' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

2. רש"י פותח את הפרשה במילים "מה עניין שמיטה אצל הר סיני"? וכאן נשאלת השאלה מדוע במקומות אחרים בתורה שמוכר בהם הר סיני רש"י אינו שואל שאלה דומה לזו?

תשובה: רש"י אומר בהמשך בשם מדרש תורת כהנים: מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולם (כל המצוות) נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני. ומכאן מובן שמצוות השמיטה שמורה לנו כאמור לעיל איך להתנהג בענווה ובשפלות רוח היא היא הכלל של קיום כל המצוות כמובא במסכת סוטה דף כ"א ע"ב: "אמר רבי יוחנן: אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשלים עצמו כמי שאינו שנאמר (איוב כ"ח י"ב) והחכמה מאין תמצא ופירש רש"י: מי שעשוי כאין בו תמצא החכמה.

2. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת פרשת בהר לתחילת פרשתנו?

תשובה: פרשת בהר מסתיימת בפסוק: "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו" ואילו פרשתנו פרשת בחקותי פותחת בפסוק "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו". מהסמיכות של תחילת פרשתנו לסוף הפרשה הקודמת ניתן ללמוד ששמירת השבת, איסור העבודה זרה ומורא המקדש הינם החלק המרכזי של המצוות שאותן עלינו לשמור וללכת בהן וכלשוננו של בעל הטורים בתחילת פרשתנו: "ששקולים הם ככל המצוות".

3. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: הפרשה פותחת על פי פירושו של רש"י בעניין עמל התורה (וזו לשונו: "בחקותי תלכו – שתהיו עמלים בתורה") והפרשה מסתיימת בהזכרת הר סיני שעליו קבלנו את התורה. ומכאן שתורתנו הקדושה שאותה קבלנו על הר סיני ואנו מצווים לעמול בה, היא הקשר בין התחלת הפרשה לסופה.

4. כיצד האבות והאמהות של עם ישראל מרומזים בפסוק הראשון בפרשה?

תשובה: בעל הטורים כותב שהראשי תיבות של המילים "אם בחקותי תלכו" – זה **אבות** היינו שתלכו בדרכי אבות. ניתן להוסיף על דבריו שהמלה שפותחת את הפרשה – "אם", ניתנת להיקרא "אם" (היינו אימא) ומכאן הרמז שבנוסף לכך שעלינו ללכת בדרכי האבות כלשוננו של בעל הטורים, עלינו גם לקיים את הפסוק "אל תיטוש תורת אימך".

5. מה הקשר בין תחילת חומש ויקרא לסופה?

תשובה: הקטנות והענווה הן הקשר בין תחילת החומש לסופו. במלה "ויקרא" שאיתה פותח החומש ישנה אות אלף קטנה שמבטאת על פי המפרשים את הענווה והשפלות של משה רבינו. וחומש ויקרא מסתיים במילים "הר סיני" אשר בשל היותו הנמוך והקטן מכל ההרים, ניתנה עליו התורה.

שלא לעבוד בהם בפרך,

ויתן אל לבו כי העושר והעניות – גלגל הוא שחוזר בעולם, ומהשם הוא, ויתננו לאשר ישר בעיניו כל זמן שירצה ולא יותר אפילו רגע, שגם כי יצבור כעפר כסף ויטמנהו בקרקע ויקנה קרקעות עד אין מספר וטובה הרבה יהיה לו, הכל יאבד ממנו יחד בחטאו להשי"ת, ואם יצדק תתקיים בו הטובה, כי כל מין במינו ידבק".

המקור בפרשה: "לא תרדה בו בפרך" (ויקרא כה, מג). "ואיזו היא עבודת פרך? פירשו חכמינו זכרונם לברכה – שהיא עבודה שאין לה קצבה, וכן עבודה שאין אדם צריך לה, אלא יעשנה כדי שלא יתבטל העבד, וכמו שאמרו זכרונם לברכה – שלא יאמר האדם: "עדור תחת הגפנים עד שאבוא", שהרי לא נתן לו קצבה, אלא יאמר לו: "עדור עד שעה פלונית", או "עד מקום פלוני". ואמרו גם כן בספרא: "שלא יאמר לו 'החם לי כוס זה', והוא אינו צריך לו, וכן כל כיוצא בזה... והכלל שלא נעבידהו זולת בהיות הצורך לנו לעשות המלאכה ההיא שנצוהו עליה". (ספר החינוך)

הוראות למעשה – המשך מעמוד קודם

המקור בפרשה: "וכי תאמרו מה נאכל וגו' וצויתי את ברכתי" (ויקרא כה, כ) – "אילו לא אמרתם מה נאכל – היתה הארץ נותנת את הפירות המופקדים בידה, כמו שאומר הפסוק: "ונתנה הארץ פריה". אבל לפי שאמרתם – "מה נאכל", ולא היה לכם בטחון ב', ונעשיתם קטני אמונה – גרם הדבר שאצטטר לצוות על הברכה – "וצויתי את ברכתי".

דברים אלה אמורים בכל הנוגע לעניינים הגשמיים. ואולם בנוגע לעניינים הרוחניים, צריך האדם לדאוג על עתידו הרוחני, וכלשוננו של החתם סופר על הפסוק דלעיל: "וכי תאמרו מה נאכל" – הכתוב מרמז על הצדיקים שדואגים ואומרים: מה נאכל לעולם הבא המכונה יום השביעי, הרי בידינו אין מעשה טוב אחד, "הן לא נזרע ולא נאסוף" מעשי העולם הבא. על זה הבטיח הכתוב שמי שאומר כך – בטוח הוא שיצוה ה' את ברכתו לו – "וצויתי את הברכה".

הוראה למעשה

אדם ראוי להיזהר הרבה בעניינים בני-ביתו,

מאמרותיו – של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלקים
(כה, לח).

בספרא: מכאן אמרו כל היושב בארץ ישראל מקבל עליו עול מלכות שמים, וכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד עבודת אלילים.

אפשר לומר שהכוונה הוא על מי ששוכח על ארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה, ועל ידה הוא דורש לכל הארצות (כפירוש רש"י בדברים יא, יב), הרי הוא כאלו עובד עבודה זרה.

כי השוכח שהשם יתברך כי הוא הנותן לך כח לעשות חייל (דברים ח, יח), זה כמו עבודה זרה רחמנא לצלן.

אני ה' אלקיכם (כה, נה)

פרש רש"י: "כל המשעבדן מלמטה כאלו משעבדן מלמעלה".

אפשר שיש רמז לכך, שעל ידי השעבוד מלמטה, הינו שעבוד הגוף בגשמיות, על ידי זה מטריד הנשמה מלעסוק בתורה ומצוות בשמחה ובטוב לב, וזהו כאילו משעבדן מלמעלה.

זה למד רש"י ממה שאמר הכתוב "אני ה' אלקיכם", שתמיד צריך להיות זה בזכרון שאנחנו עבדים לו יתברך, בלי שום טרדא מדברים אחרים.

אם בחקותי תלכו (כו, ג)

פירש רש"י: "שתהיו עמלים בתורה".

אפשר שרש"י למד כן מלשון "תלכו", כלומר שתלכו ותכנסו בתוך החוקים, וזהו לימוד התורה בעמל ועיון, שמוחו ושכלו נכנס בתוך העניין. עיין בספר התניא פרק ה.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל
לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל – נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

הלכה שנלמד מהכנסת האורחים המיוחדת

נותר קפוא במקומו, המום.

אם לא תיתן לי עכשיו אלף – אני לא אזוז מכאן!" הכריז האיש.

לאחר מספר דקות משה התעשת מעט, והוא בחר להתעלם מהפגיעה בכבודו כמארח והציע לו בדרך "התמקחות" סכומים נמוכים יותר בסדר עולה: חמישים – מאה – מאה וחמישים עד שלבסוף הציע מאתיים גולדן – סכום מכובד מאוד לכל הדעות.

אך האיש כאילו אטם אוזניו. הוא עמד על שלו: אלף – ולא פחות. לבסוף פקעה סבלנותו של משה, והוא סימן למשרת לגרש את האורח החצוף. אך האיש היה זריז – הוא קפץ מן החלון ונעלם.

אותו יום היה ערב ל"ג בעומר. בלילה התאספו כל החסידים סביב שולחנו של הרבי, וגם משה ביניהם. הרבי דיבר על גילויים אלוקיים המתרחשים ביום זה – אך לא כל אחד זוכה להכירם.

זמן קצר לאחר מכן עבר עם אשתו לארץ הקודש, והשתקע בצפת. שם חל בו שינוי עמוק: הוא חדל לרדוף אחר גדלות והתגלויות

משה ראה בכך הזדמנות לשוב ולהעלות את בקשתו. תשובת הרבי הכתה בו כרוח קרה: זכי לא פגשת כבר עני שביקש ממך אלף מטבעות זהב?"

משה מיהר לספר על הקבצן החצוף.

"חבל" נאנח הרבי. – ראית את הנביא – אבל לא הכרת אותו."

זה היה אליהו?" קרא משה בכאב.

כן, השיב הרבי, – כך הוא מתגלה – לפי שורש נשמתו של האדם ומעשיו."

לבו של משה נשבר. זמן קצר לאחר מכן עבר עם אשתו לארץ הקודש, והשתקע בצפת. שם חל בו שינוי עמוק: הוא חדל לרדוף אחר גדלות והתגלויות, ועבד את ה' בפשטות ובתמימות.

מדי שנה, לפני ל"ג בעומר, היה עולה למירון ומקדיש עצמו להאכלת ולהשקיית ההמונים שפקדו את קבר רבי שמעון בר יוחאי. הוא שמח להיות בין פשוטי העם, לשרת אותם ולדאוג לצרכיהם.

שנים אחדות לאחר מכן, ביום ל"ג בעומר במירון, בעודו ממחר בין ההמונים, ראה לפתע פנים שלא נשכחו מלבו – אותו – קבצן" מביתו לפני שנים רבות.

משה קפא על מקומו, מביט בתדהמה. אך הפעם – העיניים שנשא אליו מבט לא היו קשות ומתריסות, אלא חמות וזהירות, מלוות בחיוך עדין.

כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן במירון

אם יבוא אליך עני ויבקש אפילו אלף מטבעות זהב' אל תימנע מלתת לו."

שוב חש משה כאילו הרבי ממעיט בערך ייעודו, כאילו כל תכלית חייו היא – רק" חסד וצדקה. ואף על פי כן, החליט לציית לדבריו בדקדקנות. כל עני שפגש זכה מיד לתרומה נדיבה, בלי בדיקה ובלי שהיות. כך נהג שנים אחדות – אך התגלות לא באה. תסכולו לא נתן לו מנוח.

הוא סיפר כי איש מסכן ועלוב נקש על דלת הבית וביקש עזרה, אך סירב לקבל את האוכל שהובא לו

יום אחד, בעודו עסוק עם לקוחות רבים, הגיע שליח מביתו. הוא סיפר כי איש מסכן ועלוב נקש על דלת הבית וביקש עזרה, אך סירב לקבל את האוכל שהובא לו. במקום זאת, התעקש להיכנס אל חדר האוכל ולשבת שם לסעוד. אשתו של משה לא ידעה כיצד לנהוג, ושלחה לשאול את דעתו.

בתחילה התקומם משה על חוצפתו של העני. אך לאחר שנרגע מעט, הורה לשליח לומר לאשתו שיגיע בהקדם, ובינתיים שתמלא את בקשת הזר ותכניסו פנימה.

כששב הביתה כשעה לאחר מכן, מצא את אשתו פוסעת בעצבנות ליד הכניסה, חסרת סבלנות. ברגע שראתה אותו פרצה:

"אפילו זה לא מספיק לו! עכשיו הוא דורש שאכניס אותו לחדר השינה כדי לנוח!"

משה מיהר לעלות לחדר השינה – והמראה שראה הותיר אותו המום: אדם פרוץ ומוזנח, לבוש בלוי סחבות, היה שרוע על מיטתו הרחבה. שיירי סעודתו היו פזורים על גופו ועל המצעים שהיו עד כה נקיים, יחד עם בוך מנעליו הבלויות.

בעוד משה עומד פעור פה, הביט בו – האורח" ואמר בנימה גסה:

נו? אולי תיתן איזה מתנה קטנה? סכום צנוע – רק אלף מטבעות זהב."

משה ההמום לא ידע אם לכעוס או לצחוק. הוא

פני כמאתיים וחמישים שנה, חי בעיירה קטנה סוחר טקסטיל עשיר בשם משה. ביתו ניצב ברובע הנאה ביותר בעיר – אחוזה רחבת ידיים ומפוארת, מוקפת מדשאות ירוקות, גנים פורחים ומטעי פרי שופעים. משה היה אדם פשוט מטבעו, וענותו הפנימית לא נפגמה גם כאשר עושרו הלך וגדל משנה לשנה.

ואז, יום אחד, עלה בלבו רעיון יוצא דופן והשתלט עליו: תשוקה עזה לראות התגלות של אליהו הנביא.

משה לא שגה באשליות לחשוב שעושרו מזכה אותו בכך. הוא ידע היטב שלא כך הדבר. לכן החליט לצום תעניות רבות ולהתנסות בסיגופים שונים, בתקווה שאלו יסייעו לו להגשים את משאלתו.

אך לשווא. הוא החל להתרועע עם חסידים ואנשי מעלה בקהילה, לחקות את אורחות חייהם, בתקווה שרוחניותם תדבק בו ותעלה אותו למדרגה שבה יוכל לזכות במבוקשו.

גם זה לא הועיל.

הוא הזניח את עסקיו לפרקי זמן ארוכים והקדיש את שעותיו ללימוד תורה. מראהו החיצוני ותחזוקת אחוזתו חדלו לעניין אותו

משלא ידע עוד מה לעשות, פנה אל הצדיק המקומי, רבי ברוך מקוסוב. הרבי האזין לדבריו בקשב, אך לתדהמתו של משה אמר לבסוף:

"משה, מדוע אתה מבקש לעסוק בעניינים רמים כל כך? תפקידך הוא להרבות חסד וצדקה – זהו תיקון נשמתך."

משה יצא מחדרו של הרבי מתוסכל. בלבו היה משוכנע שהוא יודע היטב מה דרוש לו באמת.

מאותו יום השתנה אורח חייו מן הקצה אל הקצה. הוא הזניח את עסקיו לפרקי זמן ארוכים והקדיש את שעותיו ללימוד תורה. מראהו החיצוני ותחזוקת אחוזתו חדלו לעניין אותו, והוא כמעט ויתר לחלוטין על אורח החיים האריסטוקרטי שאימץ לעצמו במשך השנים.

כעבור זמן שב לבקר את הרבי. עיניו מושפלות, ופניו עטויות צל כבד של דכדוך – היה ברור כי לבו טרוד מאוד. תשוקתו לראות את אליהו לא הניחה לו לרגע. כשיספר לרבי על תסכוליו, נפלטת מפיו אנחה עמוקה.

הפעם גילה הרבי הבנה גדולה יותר לכיסופיו, אך עדיין עמד על כך שיייעודו של משה הוא דרך החסד והמעשים הטובים. הוא הורה לו להרבות מאוד בצדקה.

ואז, לאחר רגע של שתיקה, הוסיף הרבי ברמז מסתורי:

"קדושת רשב"י בכל מקום"

אני חושב שזו חובה וזכות קדושה לציית לצו האלוהי של "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" ולאכזף את ההנחיות של אנשי כוחות הבטחון. ואולם יחד עם זאת אני מתקשה להבין מדוע אלה שבימים לא רחוקים היו הולכים לאירועים אחרים באזורי סיכון אחרים, חסינים מפני הרשעה ואילו הציבור שביקש לשמוח בהילולת רשב"י בל"ג בעומר, מסומן כל העת במטרה שאלה נשלחים חיצים מורעלים.

וגם מסע ההפחדות והאיומים שאותם הגורמים נוקטים בו בכך ש"חזים" שבעקבות האירועים הללו עשויים לסכן את חייהם (היה לא תהיה), תמוהה בעיני.

וכי נתנה להם היכולת לנבא נבואות זעם שכאלה אשר מטרותן לזרוע חרדה, בהלה, בעתה ותבהלה בקרב הציבור? בטוחני שבדיעבד לאחר שהתקיימו אותם האירועים, בעזרת ה' יתברך לא יאונה רע לציבור המשתתפים שעשו זאת מתוך תמימות אמתית וכנה, ויקיים בנו הפסוק: "שומר מצווה – שומר נפשו" (משלי י"ט, ט"ז). ויהי רצון שמעתה ואילך כל הציבור כולו ולרבות הציבור החרדי יקפידו על כללי הזהירות ונזכה שיקיים בנו הפסוק "ה' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך".

13/12-17/12

במלואו מאמרם של חז"ל שבשעת צרה מבית ומחוץ "הוא ובנו יותם ובן עוזיהו יכולים לפטור כל העולם כולו מהיום שנברא העולם עד סופו". (מסכת סוכה דף מה).

ומעניין לעניין ובאותו העניין:

אתם בוודאי מכירים את המעשה אודות האוניה שעמדה לטבוע והתפילין שהיו עליה. אז לאלה שלא יודעים למה כוונתו, אספר בקצרה את הסיפור:

היה הייתה אוניה שהפליגה בלב ים. ברגע מסוים, גלי הים הגועשים והסוערים איימו להטביעה.

רב החובל שידר מצוקה ותר אחר פתרון למיגור הסכנה המרחפת על נוסעי האוניה. אז, תבע ממנו מיידיט שיזרוק לים את זוג התפילין שלו בכדי להקל מהעומס הכבד שרובץ על האוניה. עד כאן הסיפור.

נזכרי במעשה זה לאחר שהגיעו לאזורי דברי ההכפשות והאשמות משולחות הרסן שנשלחו לעבר הציבור החרדי אשר חגג השבוע חגיגות ל"ג בעומר.

ושלא תסיקו מדבריי אלה שאני נמנה על אותם שאינם מציינים לכללי הזהירות. היא הנותנת:

מספרים שבאחת השנים בתקופת נשיאותו של הרב הקדוש האדמו"ר רבי אהרן מבעלז זיע"א, ביקש מאחיו זצ"ל לעלות למירון בל"ג בעומר. כששמע על כך האדמו"ר, מנעו מלעשות בהטעימו ש"קדושת רשב"י היא בכל מקום".

בתור יהודים מאמינים בני מאמינים ש"אין רע יורד מלמעלה", חייבים אנו לומר שאחת הסיבות לכך שהציבור הרחב היה מנוע השנה מלפקוד את ציונו של רשב"י במירון, היא בכדי להמחיש לנו ש"קדושתו של רשב"י היא בכל מקום". במרבית השנים מטבע הדברים המעמד המרכזי של ההילולא מתקיים בציונו במירון. ואילו השנה התקיימו מעמדים מרכזיים המוניים לציון ההילולא דווקא במקומות אחרים בארץ ובעולם.

עובדה זו צריכה לחזק בתודעתנו את כוחו של רשב"י.

בניסבות רגילות כאשר מנועים מלהגיע לציון, המשמעות היא שההילולא פחות מורגשת. ואילו אצל רבי שמעון שכאמור קדושתו בכל מקום, עוצמתו, חוסנו ותוקפו מאירים מסוף העולם ועד סופו ומאז נגזרת גדולתו. ויהי רצון שבזכות ההילולא שלו יקיים בנו

והכל נהפך לטוב על ידי אותה קריאה

שאל רבי יצחק דוד מתי חל המפנה לטובה במצבו של הילד. השיבו לו שהמצב החל להשתפר באותה עת בה עמד ליד הרבי במקוה, כשהרבי קורא לפניו את תוכן המברק בלשונו ממתק ומהפך לטוב ולרחמים. מאז התוודע הרב אפרים זלמן הלפרין לגדולתו של רבנו וידו לא משה מתוך ידו.

סיפור קטן על יהודי גדול

העיד עליו אחד ממאורי הדור הקודם: "פנים של גאון עצום שמכני תורה נהירים לו ונוסכים חיים בכל כוחות נפשו. באהבה ישגה תמיד, מאורה ינהיר לכל מי שיזדמן לקרבתו, ובמרחביה הנגלים והנסתרים ישוטט יומם ולילה, ולא ינח סוגיה קטנה וגדולה בתורה שלא יאמץ עבורה את כל חלבו ודמו עד שיידע אותה על בוריה".

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

רבי אברהם גולדמן זיע"א האדמו"ר השביעי מזוועהל

שמתרחש לנגד עיניו.

והנה החל רבנו קורא שנית, כשהמברק לנגד עיניו. הוא קרא בדיק ככפעם הראשונה, והכל נהפך לטוב על ידו...

אם הרבי מזוועהל קורא כך – יכול אתה להיות רגוע, אמר לבסוף רבי יצחק דוד בפנים צוהלות לעברו של הרב הלפרין. אין מקום לדאגה מעתה – הרגיעו.

הרב הלפרין המתין לצאת השבת ואז התקשר טלפונית למשפחתו בקנדה, והוא נתבשר שהילד מחלים ב"ה ומצבו הולך ומשתפר. היתה זו דרישת שלום מרגיעה ביותר...

הרב אפרים זלמן הלפרין זצ"ל, מוסד מפעל טהרת המשפחה, שימש שנים רבות כרב בארצות הברית. ולאחר שעלה לארץ, נתקשר באדמו"ר מזוועהל, וידו לא משה מתוך ידו.

והנה, כשהגיע לארץ קיבל מברק ממשפחתו שבקנדה, ובו היה כתוב שנכדו נפצע בתאונת דרכים קשה ומצבו חמור, ומבקשים ממנו לקבץ מנין אנשים בכדי שיאמרו תהילים לרפואתו. מיד לאחר שקרא את המברק, קיבץ במהירות מנין יהודים לומר תהילים. לאחר שסיימו את אמירת התהילים, ניגש הרב יצחק דוד ברנשטיין אל רבי אפרים, והציע לו להכנס עמו לרבי מזוועהל. היה זה לפני שרבי אפרים התוודע אל הרבי מזוועהל. נענה הרב הלפרין להצעה, ושניהם שמו פניהם לביתו של הרבי.

כאשר הגיעו לביתו, נאמר להם שהרבי נמצא במקוה. נגשו למקוה, בבואם לשם מצאו את הרבי כשהוא טובל במים, מיד הושיט רבי יצחק דוד את המברק לרבי. הטביל הרבי ראשו ולאחר שהוציאו בחזרה, החל לקרוא את המברק בקול. ואולם הוא קרא את דברים באופן הפוך ממה שנאמר במברק המקורי. הוא קרא מהמברק – שהילד בריא... והכל בסדר...

נפנה הרב יצחק דוד אל הרב הלפרין ושאלו אם הוא שומע מה שהרבי קורא.

האם הרבי אינו רואה מה שכתוב במברק? שאל הרב הלפרין בתמיהה. הוא לא יכל להאמין למה

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לנגזי מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

997

בהר בחוקותי

כניסת השבת: 19:07

יציאת השבת: 19:59

רבנו תם: 20:51

ע"פ אופק ת"א

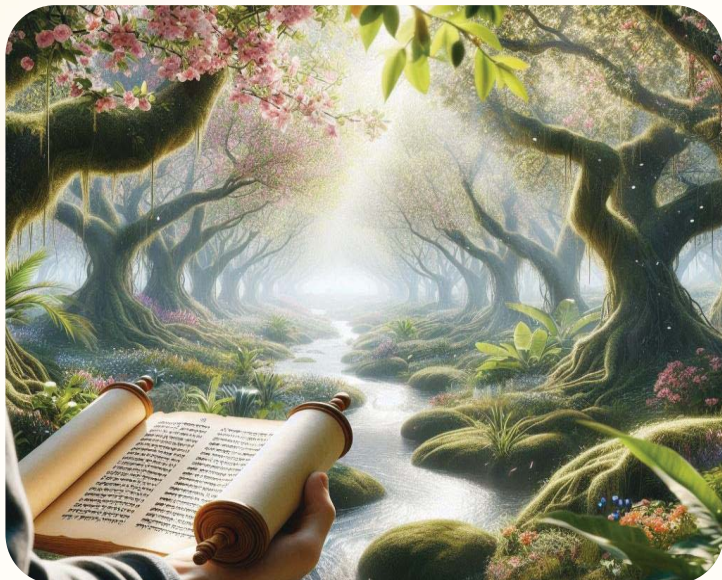
כב' באייר התשפ"ו

טוב העלון השבועי להסות בה'

לעמול אל האושר

התורה מבטיחה לנו את כל הברכות, בכל שטחי החיים, מא' ועד ת.

האור החיים הקדוש מסביר דבר נפלא מדוע מבקש ה' שנלך בדרך התורה בלשון הליכה - "אם בחוקתי תלכו", ואומר: כשם שאדם הולך ברחוב, הוא מרים רגל אחת

מעט, בעוד השניה נותרת בקרקע - כך בהתרוממות קלה: הוספה של לימוד 2 הלכות לשון הרע ביום, שיעור תורה בשבת - מביא לאדם התקדמות כמו צעד שמביא אותו למקומות חדשים בחיים, שיתנו לו ברכה גדולה.

וכך מובא בתורת כהנים (ספרא בחוקותי פ"א): **מלמד שהקבה מתאוה שיהיו ישראל עמלים בתורה.** ואף בזוהר הקדוש כתב (קדושים פב) **כל העוסק בתורה, אע"פ שנגזר עליו עונש מלמעלה על עוונותיו - הוא יפה לו מכל הקרובנות והעולות, ועונשו בשמיים נקרע.**

את המעשה המדהים הבא סיפר, מגיד המישרים, הרה"ג חיים זאיד שליט"א... - המשך בעמוד 3 -

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו..." (כו ג). אומרים חז"ל (ע"ז ה.) כי המילה 'אם' משמעותה, תחנונים, כלומר, שהקב"ה מתחנן ומבקש מעם ישראל שיעסקו בתורה בעמל, לפי שכך הם מקיימים ושומרים על העולם, על חייהם ומשפחתם, ומביאים להם ברכה גדולה. **שואל הנצי"ב מוולאז'ין: וכי הקב"ה חלילה זקוק לנו, שהוא מתחנן שנעמול בתורתו?...**

מסביר הגאון הצדיק ואומר: 'משל לחולה מסוכן שהגיע לרופא. הרופא שראה כי מצבו מסוכן וגבולי מאד, פנה אליו ואמר לו: "אני מבקש ממך בתחנונים: אל תיגע בשתיה חריפה, אל תתקרב לעישון". מדוע הרופא מתחנן אליו?..." מפני שאני רואה שאם תמשיך כך עוד קצת - לא תוכל לצאת מהחולי ותהיה בסכנה לחיך. כך ה' יתברך, בכבודו ובעצמו מתחנן ליהודי: "בני היקר, אני מתחנן, למענך ולטובתך, תקבע כל יום שיעור בגמרא... שיעור בהלכות שבת, ברכות ועוד. אני מתחנן כי אני רואה שזה יציל אותך, ואף ירים אותך מעלה מעלה בכל התחומים". "אני מבקש שתתני לבעלך ללמוד כל יום שיעור תורה - כי זה יביא לך בעל עם מידות טובות ויראת שמיים, שיביא לך נחת, שמחה ואושר בעולם הזה".

הקב"ה לא מתחנן בשבילנו, אלא רק בשבילנו. ואם נעשה זאת - אנו נתברך, ואם חלילה לא - כתובות הרבה קללות ח"ו. אך אין הכוונה שה' מקלל אותנו, את בניו ח"ו, אלא אומר לך ה' יתברך כי הוא רואה שבלי הכח האדיר הזה (התורה) בחיים שלך - לא תהיה לך שמירה והצלה מכל הקשיים והסכנות של העולם הזה.

לכן, אומר הרב גואל אלקריף שליט"א: "הפרשה פותחת באות א': "אם בחוקותי", ומסתיימת באות ת': "ואלֹךְ אֲתֶכֶם קִוְּמָיוֹת". ללמדך, שאם נקיים את המצוות,

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה, מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה ה"ד, משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה. הרצל דואק בן מאיר.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א צ.ב.מ. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ב: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

סגולות וישועות

סגולות להצלחה ב"סטט" ותיאוריה לרכב

1) במבוא לספר ה'אשכול' של ר"ש אלבק זצ"ל (בפרק ב') מביא בשם הרב דקדוקי סופרים וז"ל: "לחן להצלחה לפני השלטון, לומר: שבע עשרה פעמים את שם אמו של אברהם אבינו: "אמתלאי בת כרנבו".

עוד כתב שם: "ואם תרצה שישמע ה' תפילתך", תאמר את שם אמו של דוד המלך ע"ה: "נצבת בת עדאל". ואז תאמר: "עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען מקדשך, עשה למען משיח צדקך, עשה למענך ולא למעני", וכל זה תאמר 17 פעם.

2) "בדוק ומנוסה", כותב הרב יונתן אייבשיץ זצ"ל, "כי אם יתפלל אדם שחרית וקריאת שמע בכוונה - בו ביום יזכה לדבר מצווה ויצליח בעסקיו". מוסיף הרב ואומר: "ואף שלשעה יחשוב שאינו, בסופו ימצא שכן הוא. ואין צריך לומר שיצליח בו ביום בתורה, ומצווה גוררת מצווה, וכן להיפך."

ומקונן הצדיק ואומר: "'אוי לי על שברי, בעת שאני מתפלל בכוונה כראוי - כל היום אין שמועתי בתורה מכוונת וקרעים אלביש".

3) לא נאמר: "למה אתה לא כמו אחיך... תהיה כמו...!". במקום זה נגיד: "'מה אתה חושב על מה שעשית, יכול לעזור לך להשתפר בדרך שלך?"... או: "אני רואה שיש לך כוחות מיוחדים. בוא נשתמש בהם."

ההסבר: למה לא?... כשמשווים - בעיקר מול אחים - זה נוגע בנקודה רגישה במיוחד. השוואה מוחקת את תחושת הערך, יוצרת תחרות סמויה, קינאה וטינה.

הילד מבין: "לא מספיק לי להיות אני, אני צריך להיות מישוה אחר כדי שיאהבו אותי". אבל האמת היא שכל ילד הוא יחיד ומיוחד - ואף אחד לא אמור להיות "כמו" מישוה אחר, או בגלל מישוה אחר."

4) לא נאמר: "אתה תמיד מאחר / אתה תמיד עושה בלגן אתה אף פעם לא עוזר". במקום זה נגיד: "קרה עכשיו בלגן - איך אפשר לסדר את זה?" או: "היום איחרת - אפשר לחשוב איך זה לא יקרה שוב."

ההסבר: הכללות מקצינות, משדרות שהבעיה היא כללית, ושהילד הוא "הבעיה". ילד לא יודע להתמודד עם גזירה כזו. הוא מרים ידיים. מרגיש חסר סיכוי. בתגובה החדשה אנו מראים: "אתה יכול להשתנות!". ה' פנחס ברייער / לגדל

הלכות והליכות

הרב אופיר מלכה שליט"א

שאלה: האם מותר לי לנפח בלון בשבת לצורך הילד? והאם מותר לי לשחק עם הבלון ולטלטל אותו?

תשובה: מותר לנפח מזרון או כדור ים בשבת בתנאי שניפחו לפחות פעם אחת קודם השבת (כמבואר בשו"ע סימן ש"מ ס"ח). ואין לחוש לשמא יקשור כיון שנסגר באמצעות פקק. אולם בבלון אף אם ניפחו קודם השבת - אסור לנפחו בשבת משום חשש שמא יקשור (כמבואר בבית יוסף סימן ש"ז ס"ב בשם התוספות), דהרי הרגילות לקושרו קשר בראש חוט, והוא קשר של קיימא וגם מעשה אומן.

ואם ניפחו קודם השבת וגם הראה שאינו בהול לקושרו, וכגון שליפף סביב הבלון בראשו גומי או שקית ובכך תפסו, או שלאחר שניפחו שיחררו באוויר כדי לשעשע את הילדים וכדו', באופן זה מותר לנפחו בשבת ולא חיישינן שמא יבוא לקושרו (רמ"א ס"ו ש"ח סט"ז)

לקטנים פחות מגיל מצוות - אפשר להקל לנפח את הבלון בשבת גם אם לא ניפחוהו פעם אחת קודם השבת, כיון שיש אומרים שמותר אף לגדול לנפחו היות וכך צורת השימוש בבלון, מנפחים יורד האוויר ושוב חוזרים ומנפחים ולא נחשב מקולקל ללא האוויר (שו"ת בצל החכמה ח"ד סימן צ"ב, שו"ת משנת יוסף ח"א סימן ע"ד). וגם מצד שמא יקשור אפשר להקל כיון שלדעת המהרי"ל דיסקין קשירת הבלון אינה אסורה מהתורה לפי שאינה של קיימא, דאינו זקוק לקשר לאחר גמר השימוש בבלון. ומותר לגדול לטלטלו שדינו כטלטול כדור שהכרעת פוסקי דורנו שאינו מוקצה, היות ומיוחד לכך.

דברים שלא נאמר לעולם!

ששה דברים שאסור להורים לומר לעולם! ומה כן נאמר:

1) לא נאמר: "אתה שקרן! עקשן! אתה חצוף!". במקום זה נגיד: "דברת עכשיו בחוצפה!... תספר לי שוב מה קרה, אני רוצה להבין... ככה לא מדברים לאבא, לאמא, בוא נדבר שוב בכבוד..."

ההסבר: כשהורה מתייג - "אתה שקרן" - הילד מרגיש שזו האישיות שלו, לא רק התנהגות נקודתית. התיוג הופך להיות זהות ("אם אני שקרן - אז כנראה זה מה שאני") וכך ההתנהגות מתקבעת.

אם במקום זאת מתייחסים למעשה עצמו, זה מאפשר לילד להפריד: "עשיתי מעשה לא טוב - אבל אני לא רע".

2) לא נאמר: "ידעתי שתאחר / ידעתי שתאבד את זה... ידעתי שזה יישבר לך...".

במקום זה נגיד: "קרה מה שקרה - בוא נלמד מזה לפעם הבאה...". "בפעם הבאה נחשוב יחד איך להיערך אחרת."

ההסבר: אם באמת "ידענו" שיקרה כך-למה איפשרנו לזה לקרות? הילד מבין בין השורות: "ההורה חיכה לראות אותי נכשל". זו חוויה קשה. במקום להרגיש שלומדים מהטעויות, הוא חווה עוול כפול: כישלון, ונזיפה מלגלגת.

הוא ואשתו החליטו בתמימות טהורה לעשות כדבריי. שעה 14:00 הם הולכים לשיעור תורה.

לאחר כשעה, כשסיימתי את השיעור בפתח תקוה, הוא התקשר שוב. "כבוד הרב, זה מדהים כמה הסגולה של הרב עובדת, כבר מהרגע הראשון שהחלטנו לבצע אותה". חייכתי, והוא המשיך: "כמה דקות אחר שהסכמנו לדברי הרב והתפייסנו, ראינו חבר טוב שתפס מקום קרוב אלינו. הוא שם לב שחסר לנו חד פעמי, ואמר לי: 'למה שנשב כל אחד בנפרד, בוא ונתחבר יחד, יש לי חד פעמי ועוד הרבה דברים, וכך נשב יחד בשמחה'. וב"ה אנחנו יחד ולא חסר לנו כלום". שמחתי ואמרתי לו שכעת תורו לקיים את ההבטחה ללכת ללמוד (ולהביא לי בשרים בסוף היום 😊).

קצת לפני השעה 14:00, אותו יהודי ואשתו מודים לחבר על הגיבוש, ולוקחים את החפצים לבית, טרם ילכו לשיעורים ב'בר בי רב'.

הם מגיעים לביתם ביבנה, בקומה ה-12, כמה דקות לפני השעה 14:00, ובעודם יוצאים מהמעלית הם רואים כי... דלת ביתם פתוחה לרווחה. הם שכחו לסגור את הדלת. בן רגע, הופר שוב שלום הבית שלהם, והחל מטח אשמות הדדי: "את אשמה שלא סגרת את הבית... אתה אשם שיצאת מהר ולא סגרת...".

אלא, שלפתע, הם שומעים רעשים ותזוזות בתוך הבית. הם מאזינים היטב ושומעים כי אכן משהו מסתובב בתוך הבית עם שקית. הבעל נכנס בשקט ומציץ פנימה, ולנגד עיניו נראה המחזה הבא: גנב, רעול פנים, פותח ארונות, מחפש זהב וכסף וכלים יקרים, ומכניס מכל הבא ליד לתוך השקית. הגנב לא שם לב אליו, אך היהודי בעל הבית התעשת מהר, יצא מהבית ונעל את הגנב בפנים עם כל השלל הגנוב. לבינתיים, התקשר היהודי למשטרה והודיע להם...

ניסיתי להרגיע את שני הצדדים, אך כל אחד היה טעון ושופץ על חברו. עד שאמרתי להם: "הקשיבו לי, יש לי סגולה לשלום בית, המיוחדת ליום העצמאות!".

לפתע, נהיה שקט ורגוע בקו, והם חיכו למוצא פי. "הסגולה היא כזאת - כעת, השעה 10:00 בבוקר. אם תחליטו יחד, כי אתם עושים את הבשרים 'על' - האש' עד השעה 14:00 (זמן נאה של 4 שעות), ומהשעה 14:00 עד השעה 18:00 (4 שעות), תלכו יחד למקום שיש בו

שיעורי תורה כל היום, כידוע ביום העצמאות, הנקרא בשם 'בר בי רב', שם מגיעים רבנים מכל הסוגים לדבר - הקב"ה יתן לכם ברכה ושלום בית אמיתי, וכל המחלוקות ביניכם יסתלקו. מעין 'חציו לה', וחציו לכם'. 4 שעות מנגל, 4 שעות של תורה. ובזכות כך שתאירו גם את נשמתכם בתורה, הקב"ה יסדר לכם את כל העניינים".

שכך אומר המדרש (דברים רבה, ראה ד):
"אמר הקב"ה לאדם: **"נרי בידך ונרך בידך, נרי בידך - זו התורה, ונרך בידך - זו הנפש; אם שמרת את נרי, היא התורה - אני משמר את נרך, שומר על נפשך וחייך. ואם כבית את נרי - אני מכבה את נרך"**.
"כמובן שאני רוצה שתשמור לי בשר מהמנגל שלכם", חתם הרב זאיד.

"היה זה ביום העצמאות לפני כמה שנים. הייתי בדרכי למסור שיעור בפתח תקוה, ולפתע אני מקבל טלפון בהול: "שלום כבוד הרב זאיד, אני חייב את עזרתך בשלום בית דחוף". 'על מה הלחץ?', חשבתי בליבי, 'דוקא ביום זה, שיש לאנשים חופש, הם רבים ביניהם?!'.

"הבוקר, עם תחילתו של יום העצמאות", המשיך היהודי לספר, "יצאתי עם אשתי מוקדם לאחד הפארקים, על מנת לתפוס מקום בין הראשונים, בכדי לקיים את "מצות היום" 😊. הכנו מהלילה את כל הכלים והחפצים של המנגל, כולל כסאות וסדין - הכל על מנת שנוכל לשבת במנוחה ביום חופש שקיבלנו. תפסנו מקום טוב, עם צל ואוויר נעים והתחלנו לדבר בשמחה. אלא, שלפתע, שמתי לב לדבר שהפר את שלום הבית שלנו: אשתי שכחה להביא את השקית הגדולה עם כל הסכום והצלחות החד פעמי.

התקוממתי כנגדה ואמרתי לה: "למה לא הבאת? הרי ביקשתי ממך לא לשכוח זאת! אני הייתי אחראי על המנגל והכסאות, ואת היית ממונה על השקית עם החד פעמי". אשתי לא מיצמצה לרגע ותקפה בחזרה: "סליחה?!", אתה זה שאמרתי לי שתביא את השקית לרכב, זו אשמתך ובעיה שלך שאינך שם לב לדברים!". "על מה את מדברת", כעסתי עליה שוב, "הרי את יצאת אחרונה מהבית, ואמרתי לך כשירדתי: אל תשכחי להביא את השקית", אל תברחי מאחריות!".

כך המשכנו לריב, עד שכל המצב רוח ירד, וכעת שנינו לא יודעים מה לעשות, שהרי כל השמחה נעלמה מחיינו". סיים היהודי ואמר לי: "כבוד הרב, התקשרתי אליך כדי שתעשה בינינו שלום בית. אשתי מאד אוהבת את השיעורים שלך, ואני רוצה שתדבר איתה ותגיד לה שעליה להתנצל".

לעמול אל האושר

בשונה מאחרים החושבים כי האושר והשמחה נמצאים בעולם הזה: בעוד יום שלם על האש, ברדיפה אין - סופית אחר בילויים, הנאות ומסעדות. שלבסוף האדם שבע מהם, מואס בהם אחר שימוש חוזר, ונותר ריק. כי הנשמה שלו ריקה ומצפה למילוי האמיתי.

הצדיק הקדוש, המהר"י אסאד (דברי מהר"א י"ב תצא) **אומר כי התורה היא הלבוש הרוחני של הנשמה.** וכמו שהגוף אינו יכול ללכת ללא לבוש, כך הנשמה צריכה לבוש, ולבושה נעשה מהתורה והמצוות שהאדם עשה בזה העולם. וכשמגיעה השעה שצריך האדם להסתלק לגנזי מרומים, הנשמה עולה כשהיא לבושה ומעוטרת עם התורה והמצוות.

רבנו כף החיים מביא את דבריו של המהרח"ו הקדוש (רבי חיים ויטאל בשער המצוות פ' ואתחנן) שהעיד: "ראיתי את מורי האר"י הקדוש, שכאשר היה עוסק בהלכה, הה מתגבר כארי בכח, עד שהיה נלאה ומזיע זיעה גדולה. ושאלתי: מדוע טורח הוא כל כך? והשיב לי: "כי הנה תכלית העיון והעמל בתורה, הוא לשבור הקליפות שנוצרו ע"י טומאת העבירות, שהן כמו שבויות בתוך ההלכה ולא נותנות לאדם להבין אותה. וע"י שהוא טורח להבין את ההלכה ומתייגע - משבר ומבטל כוחות הטומאה שיצר מהעבירות, ולכן התורה נקראת 'תושיה', שמתשת כוחו של אדם."

זו הסיבה שכאשר האדם לומד תורה, הוא מתחיל להתנועע, כי הנשמה שלו מקבלת אור מלמעלה, ומתחילה להבהב משמחה כמו שלהבת, המקבלת אור ומהבהבת!.

תורת ה', להתחבר לבורא עולם ע"י שיעורי התורה הקדושה והמתוקה, שלימדו אותנו במשך כמה שעות מהי אמונה, דרך ארץ, מידות טובות ואהבת השני. עצרנו את הכל וחזרנו לבית מוקדם כדי ללכת לשיעורי תורה. ובזכות כך, תפסנו את הגנב בזמן, דקות ספורות טרם יעזוב את הבית עם השלל, ובכך זכינו בכספנו, ואף זכינו לטעום מהטעם המתוק של

התורה הקדושה המחברת את האדם
לבוראו, נותנים לו שמחה בחיים,
וממלאים אותו באושר. שמחתי מאד
ואמרתי לו: "אל תשכח מי היה
השליח של הסגולה שהצילה לך את
הכסף... 😊".

כי התורה מראה לאדם את הדרך הטובה והמאושרת בעולם הזה. ומי ששומע לה' והולך בדרך תורתו - לא מפסיד! כי "עץ חיים היא למחזיקים בה, ותומכיה מאושר" (משלי יג, ח). אומר שלמה המלך, החכם באדם, כי אדם המחזיק בתורה והולך בדרכה - זוכה לעץ חיים, לחיים שצומחים ומתפתחים ויש לו אושר בחיים.

”מסתובב לי גנב בבית, אל דאגה, נעלתי אותו בפנים, תבואו הנה בקצב שלכם, אין לו לאן לברוח”. הוא נתן להם את הכתובת והמשטרה עשתה את דרכה למקום.

לאחר דקות בודדות, סיים הגנב את השוד שלו, וניסה לפתוח את הדלת, אלא שלתדהמתו, הדלת היתה נעולה. הוא ננעל מבחוץ, ואין לו לאן לברוח, שהרי אינו יכול לקפוץ מקומה 12. כשהגיעה המשטרה, היא עצרה את הגנב כשבידו שקית עם תכשיטים וחבילת שטרות על סך 70,000 ₪ שהשאיר בבית כפקדון צדדי. הממון הושב לבעליו, והזוג היקר שלנו החל לסדר את הבית מהבלאגן שעשה הגנב, כשהם מזדרזים לקיים את ההבטחה.

בשעה 14:30 הם הגיעו אל שיעורי התורה ב'בר בי רב' ביבנה של בית כנסת 'משכן שילה' וישבו לשמוע דברי אלוקים חיים, דברי מוסר, שמחה, שלום בית ואמונה במשך כמה שעות עד הערב.

היהודי ואשתו היו כל כך נרגשים ואמרו לי בסופו של יום: "אילולא שהרב דחף אותנו לסגולה של להתחבר לתורה הקדושה 4 שעות ביום העצמאות, היינו נמצאים בפארק מהבוקר ועד הערב, כמנהגנו מידי שנה. היינו 'שורפים' את הזמן היקר, ומגיעים לבית בסוף יום בפחי נפש לגלות שגנבו לנו את כל הכסף והתכשיטים. כמה צער וכמה עצב היה לנו. היינו נותרים עם ריקנות בנשמה, ואף ריקנות מהממון והכסף שחסכנו כל כך הרבה שנים.

אך כעת, בזכות הקבלה ללמוד את

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה, אבישג בת שני, ט.ש.ב.מ. ציווג הכון: מאיר בן לבנה, א.ב.ט.ש. זרע של קיימא: יעל בת דקלה, נחמן בן חנה, שרה בת רבקה ברכה

העלון להצלחת החפץ בעילום שם

דיון משפחתי

גב א' נכנס לחדר במלון על מנת לגנוב, אלא שלפתע הוא מגלה שם גב ב' אחר שהחל לגנוב. גב א' צועק עליו מבהלה, עד שמגיעים בעלי החדר. מודים לו ורוצים לשלם לו. מגיע לו?

תרומה לעלון לזיכוי הרבים

**בנק פאגי (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה". יקבל החזר מס**

משפחת אחיאל

משה בריל 9 ת"א

052-7137136

14

191 לקבלת ה

daniel777achiel@gmail.com

" daniel777achiel

החידה השבועית **!?** כיצד יהיה מותר לאדם לשאת 2 אחיות יחדיו?

(ז' לויטע וואג) „דאס איז אונזער שולחן ערוך
און די ספרים זיינען אויך (אין דעם פאלל)

היכאנו היכאנו לאלאו ה-1,000 ב"ה!!!

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת בהר-בחקותי - זכות התורה

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (ויקרא כ"ו, ג')

לאחר שנתיים יצרתי קשר עם ראש הכולל בדימונה וביקשתי את עזרתו. הוא סידר לי אברך אחר, והתחלתי ללמוד בקביעות. לאחר חודש רצוף נפקדו בבן שני. לאחר זמן מה התגלה במוח העובר ממצא מחשיד. הרופאים אמרו שיש סיכוי שהתינוק לא יהיה בריא. מיהרתי שוב למרן הרב קניבסקי. הצדיק בירך והורה לי להמשיך בקביעות לימוד התורה.

קיימתי את דברי מרן, ולאחר ארבעה חודשים זכינו לחבוק את בתנו - תינוקת בריאה ושלמה. זמן קצר לאחר מכן הפסקתי את הלימוד הקבוע, וגם הבשורות הטובות נעצרו.

לאחר שנתיים נוספות חזרתי לקביעות הלימוד. זמן מועט לאחר מכן נפקדו בפעם השלישית, ולאחר תשעה חודשים זכינו בבן נוסף. לאחר תקופה נוספת נפקדו בפעם הרביעית. הפעם, לאחר בדיקה של קרדיולוג מומחה, נקבע כי התינוק בעל מום בלב ל"ע.

רצנו שוב למרן הרב קניבסקי, שאמר כי אם אמשיך בלימוד התורה - הכול יהיה טוב. המשכתי ללמוד בהתמדה, וב"ה נולד לנו בן רביעי, בריא ושלם. הרב לוינשטיין סיים: "ראו עד היכן מגיע כוחה של לימוד התורה, שזיכה את הזוג בארבעה ילדים, כנגד כל תחזיות הרופאים בסורוקה, כי לעולם לא יזכו לילדים. התורה כוללת את כל הטובות שבעולם!"

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

זמני לילה

יום	כניסת לילה	צאת לילה	ריבוי חם
י"ג	18:48	20:05	20:54
י"ד	19:05	20:07	20:51
ט"ו	18:59	20:08	20:54
ט"ז	19:05	20:05	20:51

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רונן אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שרי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה
דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניצרי בת סטה-
מרדכי ניצרי בן פרח-
סימי בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שרי שילת בת אורי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבריה
רפאל אבידן בן תקוה
בנימין בן ברכה
נעמה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

הפרשה פותחת בדברי ברכה ושפע, הבטחה לשלום ולחיים טובים, וכל זה בתנאי: "אם בחקתי תלכו" (ויקרא כ"ו, ג') - פירש רש"י: שתהיו עמלים בתורה.

הגאון רבי שלמה לוינשטיין שליט"א סיפר סיפור מדהים: ידידי חשף את סיפור חייו המופלא: שנים רבות היינו ללא ילדים. גם פרופסור, מנהל מחלקה בבית הרפואה "סורוקה", לאחר סדרת בדיקות, אמר כי עלינו להשלים עם המציאות הכואבת - לעולם לא יהיו לנו ילדים!

כיהודי מאמין פניתי למרן הגאון רבי חיים קניבסקי צ"ל. הרב שאל: "האם אתה קובע עיתים לתורה?". כששמע כי קביעות הלימוד מסתכמת בפעמיים בשבוע, אמר: "אם תקבע בכל יום עיתים לתורה - תזכה לבנים".

מקום עבודתי היה בדימונה. בסמוך אליו היה כולל. ראש הכולל, ששמע על סיפורי, הצמיד לי אברך שילמד איתי בהפסקת הצהריים. במשך חודש שלם הקפדתי על כך, ולאחר חודש התבשרנו - מזל טוב! נפקדו!

ארבעה חודשים לאחר הבשורה הטובה, טרדות בעבודה גרמו לי שלא להגיע לשיעור. מיד למחרת, המצב הסתבר ונאלצנו לשהות בבית הרפואה. כששמע זאת ראש הכולל, ביקש ממני להשלים את השיעור שהפסדתי ולהתחזק בקביעות הלימוד. עשיתי זאת, וב"ה המצב הסתדר.

מעתה ואילך הקפדתי בכל כוחי להגיע לשיעור בכל יום, עד ללידתו של בני הבכור. זמן קצר לאחר מכן החלפתי את מקום עבודתי והתנתקתי, בצער, מהאברך. במקום החדש לא מצאתי חברותא והפסקתי את הלימוד- ובמקביל אף הבשורות הטובות פסקו.

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת תמר פורטונה בת מיסה ע"ה
לעילוי נשמת נחום בן כיריה ז"ל
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – בשר וחלב – חלק ד'

האם יש להמתין בין אכילת גבינה ולאחר מכן רוצה לאכול בשר?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו פנחס, רבנות מקומית מבשרת: מי שאכל גבינה רגילה או שתה חלב ורוצה לאכול אחר כך בשר, אינו צריך להמתין כלל. יש מחמירים להמתין חצי שעה עד שעה לאחר אכילת הגבינה. **מקורות:** ש"ך (סימן פט ס"ק טז) בדעת הרמ"א שיש להמתין שעה. הבית יוסף (או"ח סימן קעג) כתב: ויש מחמירים על עצמם שלא לאכול בשר אחר גבינה בסעודה אחת מפני הזהרה (פ' משפטים) וכן החמיר המרדכי (חולין קה) משום מעשה שהיה והיקל בעוף. מסיים מרן הב"י: "אבל אנו שזכינו לראותו [דברי הזהרה], טוב ונכון להחמיר אפילו בבשר עוף". אולם ביו"ד דעתו של מרן בשו"ע שאין צריך המתנה כלל אחר גבינה. אולם בספר ערוך השלחן (יו"ד סימן פט סק"ט) כתב בשם הפרי חדש (שם ס"ק טו), שגם הזהרה לא החמיר אלא בבשר בהמה ולא בבשר עוף. כ"כ הפרי תואר (סק"ו). ובשו"ת תשובות והנהגות ח"ב (סימן שצ) העלה שעיקר חומרת הזהרה הוא באכילת מאכלי חלב אבל בשותה חלב משקה גרידא, אפשר שגם לזהרה אפשר להקל שאין צריך שעה. ראה עוד בכף החיים (סימן פט אות ל) שכל החומרות דווקא באוכל גבינה, אבל לא בשאר מאכלי חלב. ע"ע בשו"ת שרגא המאיר ח"ז (סימן קה אות ב) ובספר מטה ראובן (יו"ד סימן קפו). אודות המנהג להמתין חצי שעה ראה בשו"ת דברי בניהו חט"ו (סימן יט), ובספר פתח הבית (עמוד יח בהערה). שוב ראיתי שכתב כן בספר ברכת ה' ח"ב (פ"ו הערה 75).

למרות שאין שיעור זמן להמתנה, מכל מקום עליו להקפיד: א. לקנח ולהדיח פיו יפה [כגון צחצוח שיניים, או אכילת דבר פרווה]. ב. שיהיו ידיו נקיות לגמרי.

כששתה חלב או שאכל על ידי מזלג, די בהדחת הפה בלבד. **מקורות:** גמרא חולין (קה.), וכן פסק הרמב"ם (פ"ט מאכ"א הכ"ו), ובשו"ע (יו"ד סימן פט ס"ב) וז"ל: אכל גבינה מותר לאכול בשר מיד ובלבד שיעיין בידיו שלא ידבק בהם דבר מהגבינה. בלילה שאי אפשר לעיין בהם, צריך ליטול ידיו וכן לקנח פיו ולהדיחו. קינוח הפה הוא ע"י שילעס פת ויקנח פיו יפה. ע"כ. כן פסק במשנה ברורה (סימן תצד ס"ק טז). ע"ע לראש"ל בשו"ת יחווה דעת ח"ג (סימן נח) ובספרו הליכות עולם ח"ז (עמוד מג). כן דעת הגר"ח קניבסקי כפי שהובא בספר פתח הבית (עמוד יז) שאין ממתנים כלל. באופן שאכל לבן או גבינה עם כפית או שתה חלב בכוס, לדעת הפרי חדש מכיוון שלא היה כאן טינוף ידיים, אינו צריך להדיח ידיו לאחר מכן. כ"כ הרש"ש (חולין קג ע"ב) לענין שותה חלב בכוס שאין צריך אחריו הדחה. בשפתי דעת (סק"כ) כתב להחמיר לכתחילה. כן דעת הגרי"ח בבן איש חי (שלח לך אות יד) להחמיר ברחיצת ידיו גם כאשר אכל ע"י מזלג. ע"ע בספר בדי השלחן (ס"ק מג). לענין רחיצה והדחה לאחר אכילת בשר עוף, דעת מרן השו"ע שאין צריך. אולם הגרי"ח בבן איש חי (שם) כתב להחמיר אף בבשר עוף. וכ"כ הרב ידי יהודה (בקצר ס"ק כג), ובספר כף החיים (ס"ק מה).

מעיקר הדין מותר לאכול מאכלי חלב ואחריו בשר באותה סעודה. יש מחמירים לברך ברכת המזון בין החלב לבשר. **מקורות:** שו"ע (או"ח סימן קעג ס"א, תצד ס"ב, יו"ד סימן פט ס"ג), משנה ברורה (קעג סק"א, סימן תצד ס"ק טז), שו"ת אגרות משה ח"א (חאו"ח סימן קס).

כְּחָה נֶשֶׁל שְׁמִיטָה

רבי יצחק אריאלי זצ"ל (מח"ס 'עניינים למשפט' על מסכתות הש"ס. נפטר ב-י"ג ניסן ה'תשל"ד-1974) היה רגיל לספר בהתרגשות גדולה בפני בני המשפחה עדות מדויקת ומחרידה על תיאור מכת הארבה שאירע בארץ ישראל פני למעלה ממאה שנים, וכך סיפר: הייתי אז אברך צעיר. גרתי כפליט מהתורכים בפתח-תקווה שהיתה אז מושבה טריה. היתה זו שנת שמיטה. המצב הכספי היה דחוק מאוד, קרוב למצב של פיקוח נפש. כל בעלי השדות נסמכו על היתרים ועבדו כרגיל. למעט שדה אחת שהיה שייכת לר' זאב שחור זצ"ל שהוא השביתה לחלוטין כדת וכדין. מוקפת היתה בשילוט ברור 'הפקר' והיו אנשים נכנסים ולוקחים ממנה כבשלהם.

כשנשאל על כך אמר, כל כוונתי בקניית השדה היא דווקא כדי לקיים בה את המצוות התלויות בארץ ואתם עוד תמהים על שאני מקפיד לשמור שמיטה כדת וכדין? למגינת לב פתאום מכה ארבה נוראה התפשטה בכל האזור. הארבה הגיעו, מיליונים יחד נחתו על מקום אחד וכרסמו במהירות, חושך נורא מלווה ברעש של כרסום היה כשהם נחתו על מקום. לאחר דקות ספורות של היו עפים וממשיכים לשדה הבא לאחר שמשאירים אחריהם כליה גמורה ובעלים שבורים ורצוצים. "ראיתי איך הארבה הלך משדה לשדה עד שהגיע לשדה של ר' זאב שחור ששמר שמיטה, לתדהמת כולם, כל מיליוני ארבה התרוממו ודילגו מעל אותה שדה והמשיכו במלאכתם בדיוק מהמקום שהתחיל השדה שאחריו. היה זה לפלא לעיני כל". (מעובד מתוך 'קובץ דברי חיזוק')

רְפוּאָה טְבֵּעִית- חֲרָדָה וּמַעֲרֶכֶת הָעֶצְבִּים- חֵלֶק א'

התקופה שאנחנו נמצאים מטלטלת את כולנו. אזעקות שמפתיעות באמצע היום והלילה, טלפון שמרעיש עם התראות, ריצה למקלטים, חוסר שגרה, ילדים בבית ולא במסגרת, מתח באוויר, חוסר ודאות וחשש ממה שיקרה. (נכתב במלחמת 'שגת האר')

מה קורה בגוף בזמן חרדה? מערכת העצבים הסימפתטית משתלטת – הגוף במצב 'הילחם או ברח' – דופק מואץ, נשימה שטחית, לחץ שרירי, קושי להירדם, מחשבות מעגליות, כאבי ראש, בטן, עייפות, אובדן עניין – תחושת שחיקה כללית.

טיפים להתמודדות עם לחץ נפשי וחרדה: נשימה סרעפתית (מהבטן) משחררת את מערכת העצבים ומפעילה את הצד המרגיע של הגוף. הניחו יד על הבטן, שאפו עמוק מהאף, נפחו את הבטן, נשפו לאט מהפה. תרגול יומיומי יכול לחולל שינוי אמיתי. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצון להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנניד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה
מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנניד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב דוד בליאכר הי"ד

הצדיק הרב דוד בליאכר הי"ד - נולד בשנת ה'תרנ"א (1891) במינסק (בירת רוסיה הלבנה) למשפחה של תלמידי חכמים. רבינו נמשך ללימוד המוסר והיה לתלמידו של ה'סבא מנובהרדוק'. בתחילת מלחמת העולם הראשונה עבר עם רבו לקייב בישיבה שייסד שם רבו. לאחר פטירת ה'סבא, הרב ר' יוסף יוזל הורביץ ב-י"ז כסליו ה'תר"פ (1919) עבר למזריטש שבפולין, שם הקים את ישיבת 'בית יוסף' על שם רבו שהמשיכה את שיטתו המוסרית והוא גם עמד בראשה.

מאות בחורים מכל רחבי פולין הגיעו לישיבה למרות הקשיים הכלכליים שהישיבה היתה צריכה לעמוד בהם לאורך כל הדרך. בעזרת תלמידיו הקים רשת של תת-ישיבות במקומות נוספים. בפרוץ המלחמה ברגע שנכנסו הנאצים למקום הם מיד הרסו את מוסדות התורה במזריטש. מרבית תלמידי מוסדות התורה נמלטו לשטח הכיבוש הסובייטי והקימו ישיבות בעיירה נימצין במחוז וילנה.

הרב ברח עם תלמידיו לבריסק שהייתה גם היא בכיבוש סובייטי, אבל לאחר זמן די קצר חזר למזריטש בגלל שהקומוניסטים רדיפת את הדת ובייחוד את היהדות. רבינו בעזרת תלמידיו הקים רשת ישיבות ברוח מנובהרדוק שבהן גדלו עדרים של תלמידי חכמים ובעלי מוסר. סירב לברוח כדי לא להשאיר את שארית הפליטה במזריטש ללא מנהיג. הוא לימד את תלמידיו במחתרת כאשר הישיבה היתה מפוצלת לכמה סניפים כדי להגדיל את סיכויי התלמידים להינצל. הצליח לפתוח מטבחים שסיפקו אוכל לכל התלמידים וכך הם יכלו להחזיק מעמד. כשהוקם הגטו במזריטש היה למנהיגם של היהודים הנותרים כשמצד אחד עודדם להחזיק מעמד ומצד שני הכין אותם למות על קידוש השם. הנאצים העבירו אותו ואת תלמידיו למחנה ההשמדה מיידנק. נרצח עם תלמידיו ומשפחתו בידי הנאצים שביקשו לחסל את הגטו ב-כ"ה אייר ה'תש"ד (1943). חי כ-52 שנים. (הביבליוגרפיה מעובדת מתוך הלחמי. התאריך דויק לפי תיאור בתו בספר 'חסדי דוד')

אביו: ר' ישראל. **מרבתי:** הצדיק הרב יוסף יוזל הורוביץ ('הסבא מנובהרדוק'. רבינו היה מגדולי תלמידיו). **מספריו:** **ידברי בינה ומוסר** - שיחות מוסר של הרב. בסוף הספר נוסף קונטרס '**חסדי דוד**' על תולדותיו ותולדות ישיבות מנובהרדוק. מדברי תורתו הובאו גם בירחונים תורניים ובספר אור המוסר.

הסיפור התרחש בשנים שלפני המלחמה, בבין הזמנים של פרוס חג הפסח. הבוגרים שבתלמידי הישיבה נהגו לנסוע לעיירות שסבבו את מזריטש כדי לעבוד את ה' בהתבודדות. רבי דוד גם הוא עמד לנסוע כדי להשתתף בהתוועדות המסורתיות של רבני הישיבה שנהגה להיערך בימים אלו. אחד מגדולי תלמידיו התבקש להישאר בישיבה ולפקח על צעירי התלמידים שנותרו בישיבה לבדם. מלבד זאת רבי דוד ביקש ממנו לפקח על הממונים להכין את כל צרכי הפסח עבור משפחות רבני הישיבה, שכל אחת מהן עתידה היתה לארח על שולחנה עשרות בחורים בליל התקדש החג.

המצב הכלכלי בישיבה שמעולם לא היה משופר הוכבד מאוד בשעה זו. דווקא בחודש זה שההוצאות היו גדולות בהרבה מכלל ימות השנה יבשו כל המקורות הכספיים וקופת הישיבה היתה ריקה. רבי דוד שמידת הביטחון היתה מושרשת בליבו ושללאורה ניהל את ישיבתו, הורה לתלמידו להשיג הלוואה גדולה עבור צרכי הישיבה. הוא תכנן לגשת בימים הקרובים לאבי הישיבות הגאון רבי חיים עוזר גרודז'נסקי צ"ל ולבקש ממנו תמיכה כדי לפרוע את חובות הישיבה. מאמצים רבים נדרשו לתלמיד כדי למלא את בקשת רבו. הוא עמל לגייס הלוואות והתחייב לפרוע אותן במהרה. כשהכסף היה בידו הוא התרוצץ והתאמץ כדי לדאוג ליון, למצות שמורות ולמצרכי החג עבור כלל תלמידי הישיבה. מספר ימים לפני חג הפסח רבי דוד שב לישיבה בידיים ריקות. בחדר שמור, נקי ואטום היטב חבית יין וכמה ארגזי מצות שמורות שכנו אשר תמורתם שולמו כספי ההלוואות שנטל התלמיד כמצות רביו והמתינו לפירעון.

מלבד זאת, לאותו תלמיד נולד בן למזל טוב. ברית המילה היתה אמורה להיערך באמצע החג ובידיו לא היתה פרוטה לפורטה כדי לשלם את הוצאות הברית. המצב היה עגום ביותר. משפחות הרבנים התמהמהו מלרכוש את יתר צרכי החג מכיוון שהסתמכו על הכסף שרבי דוד יביא אתו מוילנא. גם הנושים התחילו לדרוש את החובות המגיעים להם. הרבנית, אם הישיבה פרצה בבכי מר מרוב צער ומועקה.

כולם היו אפופי דאגה לאור המצב, מלבד אחד, רבי דוד, בעל הביטחון, שהעול כולו היה מוטל על כתפיו לא היה מודאג כלל. אדרבה, בדרך בדיחותא הוא אף אמר למקורביו כי מסתבר שעוד מעט יבואו לתבוע ממנו אף את החוב הגדול שצבר כתוצאה משכירות בניין הישיבה שלא שולמה זה למעלה משנה. המצב גרם לכולם להיות בייאוש מוחלט. לא חלף זמן רב וחבית היין שהוכנה לצרף החג התבקעה. היין כולו נשפך על המצות שנאפו ביגיעה כה רבה. העמל והכסף ירדו לטמיון. אם לא די בכך, הרי שינבואתו של רבי דוד התגשמה, כאשר באותה שעה ממש הוגשה כנגדו תביעה משפטית על סכום השכירות שלא שילם למעלה משנה. רבי דוד נדרש לשלם את השכירות באופן מיידי או לפנות את הבניין לאלתר.

התלמידים עמדו מהצד, מצטערים בצערם של משפחת הרב שסאת צרותיהם הגדושה. אולם, מה נדהמו הם לראות את רבם, דווקא בשעה קשה זו, פורץ בשיר ואף קורא לעומדים לצדו להצטרף עימו לריקוד. "אודך כי עניתני ותהי לי לישועה! אודך כי עניתני ותהי לי לישועה!" רבי דוד רקד עם תלמידיו, תוך שהוא מבאר להם את מלות הפסוק: "הישועה ניתנת תמיד במידה מקבילה לעינו, אם כה הוגדשה סאת יסורינו, עד שכשל כח הסבל, הרי שמעכשיו עלינו לצפות לישועה גדולה שבעתיים!".

הנס לא איחר להתרחש, כמה ימים קודם לכן רבינו רכש כרטיס להגרלת הפיס המחוזית, כפי שנהג לעשות מפעם לפעם בעצת רבו הגדול הסבא מנובהרדוק, ה'סבא' נקט שעניין זה אינו סותר את חובת הביטחון ואינו בגדר השתדלות יתרה. רבינו שמידת הביטחון היתה טבועה בנפשו עשה זאת.

בבוקר שלמחרת אותו מעמד ריקוד ותפילה, הצדיק התבשר כי כרטיס ההגרלה שרכש זכה בפרס הגדול. סכום הכסף העצום שקיבל הספיק כדי לרכוש את כל הוצאות הפסח בהרחבת הדעת עבור ביתו ועבור כלל משפחות רבני הישיבה, לשלם את דמי השכירות ועוד נותרה יתרה מכובדת כדי לשלם את הוצאות ברית המילה ולפרוע את כל החובות שצבר עד כה ויהי לפלא.

(מעובד מתוך קונטרס חסדי דוד שנמצא בסוף ספר דברי בינה ומוסר)

שְׁמִירַת שְׁמִיטָה וְהַבְרָכָה

ארצה, אבל לכל הדעות היה זה מאוחר מדי, הרי השדות נזרעו בחודשי אב-אלול ולא בחשוון-כסלו, לכן רוב הסיכויים שהיבול נרקב באדמה או שהיה מאכל לתולעים.

גם התבואה שכבר החלה לנבט בתחילת החורף - יבשה לחלוטין, אין עתה סיכוי שתבואה זו תצמח מחדש והעובדה שכעת ירד גשם כנראה לא עוזרת לכך.

אבל למרות הכל וכנגד כל הסיכויים, התרחש הנס!

בתחילת חודש ניסן, היה ניתן לראות שדות עמוסים בתבואה רבה ואיכותית. עיתונאים רבים הוזמנו בשנית לשדותיו של ר' יוסף אייגנר, על מנת לראות את הפלא במו עיניהם.

לא זו בלבד שלא נגרמו לו שום נזקים, אלא שהתבואה גדלה פי שלושה כפשוטו! והיבול היה גבוה מהרגיל ומשובח מאוד.

מדריכים מטעם משרד החקלאות שהוזמנו למקום, ציינו שאין אף שדה באזור כולו, שהיבול שלו הוא בסדר גודל שכזה.

המדריך הראשי למספוא ממשרד החקלאות שביקר בשדותיו אמר לו: **"תדע לך שבזאת עולם אוהב אותך מכיוון שאתה שומר שמיטה!"**

בזאת לא הסתיימה הברכה של מי ששומר שמיטה. באותה השנה, במהלך הקיץ, הלכה והתפשטה מחלה מדבקת בין פרדסי הסביבה.

הפרדסנים, עמלו קשות על מנת למגר את התופעה הקשה הזו על ידי סוגים שונים של חומרי הדברה יקרי ערך והם ריססו את העצים שלהם.

המעניין מכל היה, שעל פרדסו של ר' יוסף אייגנר המחלה פסחה לחלוטין והוא לא היה צריך להתמודד איתה.

דוד המלך אומר: **"גִּבְרִי כֹחַ עֲשֵׂי דְבָרֶךָ"** (תהילים ק"ג, כ'). לא יום או יומיים, לא חודש או חודשיים. **במשך שנה תמימה הם עומדים מול ניסיונות עצומים, וזאת עם ביטחון עצום בבורא עולם ובשעה שרואים ששאר בעלי העבודה החופשיים לא נאלצים לעבור התמודדות שכזו.**

עם אותם חקלאים שומרי שמיטה, בורא עולם מתנהג איתם בהנהגה אחרת. **הם זוכים לראות ניסים גלויים לעין בכל מעשיהם!**

לנו לא נותר אלא ללמוד מהם, עד היכן מגיע מידת האמונה ומידת הביטחון ביוצר הכל. להשריש אצלנו את מידת האמונה והביטחון שאין עוד מלבדו ושהכל מאיתו יתברך, והכל מונהג בהשגחה פרטית. (מעובד מתוך 'וציויתי ברכת')

הכותרות בכל המקומונים זעקו: **"תתפללו חזק אחים יקרים! אנחנו עומדים לפני קריסה מוחלטת!"**. היתה זו שנת השמיטה ה'תשנ"ד.

עשרות חקלאים עלו בצורה מאורגנת לירושלים כדי להקים קול זעקה ולעורר את עם ישראל, שיתפללו בכל כוחם לבורא עולם שיוריד במהירות מירבית גשם.

הם ערכו תפילה המונית בכותל, שריד בית מקדשנו. בנוסף הם נועדו אצל גדולי ישראל, כדי לספר להם על כאבם ולהיוועץ בהם וכן לבקש מהם שיתפללו לקב"ה.

באותה שנת שמיטה ירדו בתחילת החורף כמויות רבות של גשם ונביטת החציר החלה, אולם לאחר מכן לא ירד כמעט גשם.

התבואה שגדלה החלה להתייבש ולא נותר כמעט ממה להאכיל את עשרות אלפי ראשי הבקר הנמצאים בבעלות שומרי השמיטה. דבר זה עמד לגרום לקטסטרופה ממשית בכל המשקים החקלאיים.

אחד מהחקלאים שעמד בראש הקבוצה שארגנה את ימי התפילה, היה ר' יוסף אייגנר מכפר הרא"ה, שהיה ידוע כשומר שמיטה שנים רבות.

במשך אותן שנים, ראה ברכה כתוצאה ישירה משמירת השמיטה. גם בערב שמיטה זו, ר' יוסף עשה את ההכנות הרגילות לזריעת החציר בסוף השנה השישית.

מכיוון שבתחילת השנה ירד גשם ולאחריו 'נעצרו' השמיים, היה חשש רב אצל החקלאים בענף החי שכל מי שזרע בערב ראש השנה מאכל בהמה, יפסיד אם כל השקעתו, ולא יהיה לו במה להאכיל את בהמותיו.

גם אם ירצה לקנות מספוא עבור הבהמות, מהיכן ימצא כמות כה גדולה שאיננה מגידולי שביעית? מה גם, שהעלות היא עצומה ואין לו שום מקור למימון.

בצר לו ולאחר מחשבות רבות ר' יוסף החליט, שאם לא תהיה לו ברירה, הוא יאלץ למכור את כל בהמותיו, אבל רעיון זה הטריד מאד את מנוחתו.

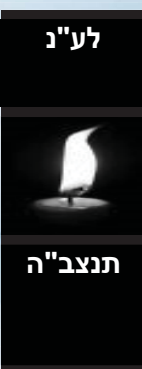
הרעש שהקימו החקלאים היה גדול, אם עד עתה חשבו העירוניים שהעובדה שאין גשם בשמיטה לא מהווה בעיה אלא לחקלאים שכן הם שומרי שמיטה.

כאשר הם התוודעו לעומקה של הבעיה, הצטרפו כל בית ישראל לתפילה מיוחדת עבור ירידת גשמים במהירות מירבית לצורך כל עם ישראל.

בתחילת חודש אדר נפתחו ארובות השמים - גשם עז ניתך

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל עמרים בן דבורה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל
מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה שלום בן אסתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל
נעמי בת כותן ע"ה אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
משה בן רוזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה שפרה בת פסיה ע"ה
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה שרה גבריאל בת נאוה ע"ה
כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל רפאל בן אסתר ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל קסאנש בת דג'יטו ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה שירה בת נוקיס ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל
אורה בת נעמה ע"ה ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל עפאת בת השמת ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל נעמה בת שרה ע"ה
נועה בת עישה ע"ה דיניאל בן מיה ז"ל

לע"נ

תנצב"ה

איש לרעהו

לזכות
רבי
מרדכי
ורעיותיו
שירלי שיהי'
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבה, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כב אייר תשפ"ו: ירושלים: 6:49 תל-אביב: 7:04 חיפה: 6:56 מוצאי שבת: ירושלים: 8:05 תל-אביב: 8:07 חיפה: 8:08 ר"ת יום: 8:41

פרשת בהר בחוקותי בטחון ושמה בחלקו

**הבוטח בה' שמספק לו כל צרכו, הריהו
שמה בחלקו ואינו דואג דאגת המחר !**

**נלמד מהפסוק: "ואכלתם לשובע... וכי תאמרו מה נאכל
בשנה השביעית... וציויתי את ברכתי" (פרק כה-ט, כ, כא)**

והקשו המפרשים: וכי אם לא ישאלו "מה נאכל בשנה השביעית" לא יצוה הקב"ה את ברכתו ומדוע תלה את ברכתו ב"וכי תאמרו מה נאכל"? ומפרש הספורנו, שאם לא ישאלו "מה נאכל" יקויים בהם "ואכלתם לשובע" – שיהיו הפירות רבי המזון כענין שהיה בעומר שהיה מספיק לגדול כמו לקטן כאמרם ז"ל "אוכל קמעה ומתברך במעיו" וממילא יספיקו פירות הששית גם לשביעית. ואולם אם "יאמרו מה נאכל" כלומר: כאשר יסופק הדבר אצלם ולא יבטחו שיהיה המעט מספיק באיכותו, או אז "ועשת את התבואה לשלוש השנים" באופן שתשבע העין מראות, ואז תספיק הכמות.

נאמר בפסוק (משלי ג) "בטח אל ה' בכל ליבך ואל בינתך אל תישען". וביאר רבינו בחיי ז"ל (בפירושו עה"ת – מקץ) שאם יורהו שכלו ותלמודו בינתו לבטוח במעשיו או בכוחו וגבורתו, שלא ישען בזה כלל רק שישים כל ביטחונו בהקב"ה שהוא משיב חכמים אחר ודעתם יסכל, ואין כל מעשיו ומחשבותיו כלום בלתי אם יגזור ה' יתעלה.

וזהו שכתוב (משלי יט) "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום". כי אם אדם אסף כסף לרוב, אין לו להחזיק טובה לעצמו, כי עושרו לא בא אליו בכוחו וקלותו. וכן אמר שלמה (קהלת ט) "כי לא לקלים המרוץ ולא לגיבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם"... ולפיכך אין ראוי לו לבטוח ולהישען על בינתו, ואין לו לתלות תקוותו בהשתדלותו, אלא רק בהש"ת, והוא שאמר דוד ע"ה (תהילים סב) "אך לאלוקים דומי נפשי כי ממנו תקוותי" כלומר: לא בהשתדלותי. עכ"ד.

ובספר חובת הלבבות (בהקדמה לשער הביטחון) כתב רבינו בחיי: "ואם הוא בוטח על חכמתו ותחבולותיו וכוח גופו והשתדלותו, הוא יתייגע לחינם וכוחו יחלש. לא יעלה בידו להשיג את חפצו ע"י תחבולותיו... ועל הבוטחים בה'. נאמר (תהילים לד-יא) כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב".

וביאר הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל (בספר חוט שני): אף שראינו הרבה מגדולי ישראל שהיו עניים מופלגים, מכל מקום נותנים להם מהשמים מה שטוב להם. ואם הם רעבים זה מפני שהקב"ה רוצה את העבודת ה' שלהם דרך רעב, ולכן זה טוב מפני שיש בזה תועלת להם, וזה הפירוש שדורשי ה' לא יחסרו כל טוב. עכ"ד.

ומובא בספר אוהב ישראל (ליקוטים – פרשת יתרו) כי עיקר דרך האמת להשיג די מחיית אנשי ביתו הוא ע"י הביטחון בה' המחיה את הכל, ויקויים בו מקרא שכתוב (תהילים לב-ג) "והבוטח בה' חסד יסובבנו". אבל מי שאין לבבו חזק באמונת ה' כל כך אשר ישיג לו די פרנסתו בקרב ביתו בלי רוב טרחה ויגיעה, אזי צריך האיש הזה לעשות תחבולות כל אחד לפי ערכו.

"אינני צריך לדאוג במאומה"...

כשהסתופף הצדיק רבי מרדכי לכוביץ זצ"ל, אחר נישואיו, בצל רבו כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מקרלין זצ"ל, השקיע את כל מעייניו בתורה ובעבודת ה' ובביתו לא היה לחם לאכול, ואף המים קפאו מחמת הקור, כי לא היה לו עצים להסקה. אשתו מעולם לא התלוננה.

פעם ביקר בביתם אחד מקרובי משפחתו. בראותו את מצבה רץ לבית המדרש ושאל את רבי מרדכי: "היתכן להפקיר כך אישה ובנים לרעב ולקור"? איך תוכל לשבת כך וללמוד, כאשר בני ביתך יושבים ובוכים?"

ענה לו רבי מרדכי: הם צודקים בבכיתם, שהרי עיניהם נשואות אלי, ואני אך בשר ודם איך אוכל להושיע, אבל גם אני בצדק יכול ללמוד במנוחה, שכן עיני נשואות אל בורא העולם המפרנס לכל, ולכן אינני צריך לדאוג במאומה" ... **באהלי צדיקים**

מנוחת נפש הבוטח...

בהיות הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל באיראן לחיזוק קהילותיה, הגיע לשדה התעופה לחזור לטהרן בירת המדינה. נותרה כשעה עד הטיסה, ופנה בינתיים לבית הדואר הסמוך לשלוח גלויה לארץ. שילם וקנה וחזר לעלות למטוס אך אז הבחין שארנקו אינו עימו.

נזכר שהוציא כדי לשלם בדואר ושכחו שם. כל כספו בארנקו! אמר: "וי לי לחסרונך כיש. אין ספק שאחד המקומיים מצאו ולמה שירצה להחזירו וגם אם ירצה איך יאתרו".

נשא עיניו למרום ואמר: "ריבונו של עולם הרי אתה המפרנסני אם לא על ידי הכסף שבארנקי, תמצא דרכים אחרות!" וכשהוא רגוע לחלוטין פנה לעלות בכבש המטוס.

לפתע הגיח אדם בריצה, וטרופ נשימה אמר: "אדוני, הארנק הזה שלך"? זיהה רבי בן ציון את הארנק ונטלו. הערבי רמז שרצונו במתנה, אבל רבי בן ציון התעלם משום איסור "לא תחנם". הרי אינו אלא שליח, הבורא הוא שהחליט להמשיך ולפרנסו דרך הארנק...

יגילו במלכם

נודה לתורמים לנו ב"נדרים פלוס" חפשו את: **"איש לרעהו-מכון אהבת אמת"** או להתקשר ל: 0542538581

"לא תרדה בו בפרך"

"שמה אטריד את מנוחתם"

מעשה באחד מתלמידיו של הגה"צ רבי יעקב עדס זצ"ל משיבת פורת יוסף שבא להבחן אצלו בדיינות. הוא מצאו יושב בחצר ביתו. ישב התלמיד לפניו בחצר, ורבי יעקב בחנו והעמידו בכור המבחן, ולאחר שהלה עמד בהצלחה בכל השאלות, כתב לו תעודה המעידה על ידיעותיו בתורה. כאשר סיים לכתוב אמר לו רבי יעקב:

אם רצונך שאחתום בחותמי על המכתב, תצטרך לשוב אלי בזמן אחר, שכן בני ביתי ישנים עתה, וחושש אני שמא אעיר אותם ואטריד את מנוחתם כשאכנס הביתה ליטול את החותמת.

האיר המזרח

שלא להכביד על פועליו, משרתיו, תלמידיו ובני ביתו בטירחה ובעבודה קשה!

נלמד מהפסוק: "ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך" (פרק בו-מו) וכתב רבינו יונה ז"ל (בספרו שערי תשובה שער ג-ח): "לא ישתעבד אדם בחבריו, ואם אימתו עליהם או שהם בושים להחל דברו, לא יצוה אותם לעשות קטנה או גדולה, אלא לרצונם ותועלתם, ואפילו להחם צפחת מים או לצאת בשליחותו אל רחוב העיר לקנות עד ככר לחם. אבל אדם שאינו נוהג כשורה, מותר לצוותו לכל אשר יחפוץ".

כתב הרמב"ם (פ"ט מעבדים הלכה ח): "אעפ"י שמותר לעבוד בעבד כנעני בפרך, מידת חסידות ודרכי חכמה שיהיה אדם רחמן ורודף צדקה ולא יכביד עולו על עבדו ולא יצר לו... וכן לא יבזהו... והוסיף הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל (בספרו תוכחת חיים): אם כך כותב הרמב"ם כלפי עבדים שהם קניין כסף, כל שכן במשרתיו שצריך לכבדם ולא להטריח עליהם מדי ולא לצערם ולדבר עמם קשות אלא רק בנחת רוח.

באחת משיחותיו שאל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל את השומעים: הנכנס לביתו כשהרצפות רטובות ואינו ממתין שיתייבשו, אלא פוסע ומותיר אחריו טביעת רגליים וגורם בכך צער וכאב למי שניקה, ונאלצים לשוב ולנקות אחריו על אלו איסורים הוא עובר?

תשובות מגוונות השיבו: "ואהבת לרעך כמוך" - מה דסני עלך וכו'. "לא תונו איש את עמיתו". "כל אלמנה ויתום לא תענון" - ופרש"י והוא הדין לכל אדם. חייך רבי בן ציון והוסיף: אכן יש עוד איסור: "ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך" וכפרש"י.

ובגמרא (ב"מ עג:) מבואר שהאיסור תקף בכל אדם. וכן כתב החינוך (מצוה שמו) שראוי להיזהר בה הרבה גם כיום. המנגב ידיו מלוכלכות במגבת נקייה ומרבה כביסה. המפזר חפצים וגורם לסדר אחריו, עובר בלאו זה!

שלימות בחסד

חסד וצדקה יחדיו...

במהלך חיפושיו של הרב מפוניבז' - הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, אחרי מקורות כספיים, לשם מימון הוצאות הבנייה המרובות, פנה להרבה יהודים עשירים בארץ ישראל שיעזרו לו בהלוואות. הוא היה מסובב על פתחים כשבאמתחתו ש'קים כתובים וחתומים על ידו. כל פנקס כזה הכיל עשרים ש'קים דחויים בני חמש ל"ש כל אחד ואינו מבקש כי אם הלוואה בת מאה ל"ש לפירעון בתשלומים במשך עשרים חודש.

אחד מאותם יהודים שנרתם לעזרתו של הרב כהנמן היה מר משה ליבר (בעל בית חרושת לשוקולד ברמת גן של הימים ההם) הוא הלוח לו סך מסוים תמורת שטר חוב כתוב וחתום כדין ביד הרב מפוניבז'.

אחרי שהמלוה קיבל את השטר שאל הלה: ילמדנו רבינו, אם אני מוחל לכם עכשיו על החוב, האם תזקפנה לזכויותי שתי מצוות, גם של גמ"ח לחוד וגם של צדקה לחוד, או שמא רק מצוה אחת, כי אגלוי מלתא (התברר הדבר) למפרע שלא התכוונתי כלל לגמילות חסד?

השיב לו הרב מניה וביה: "פשיטא שיהיו לך שתי מצוות"... לא השתהה האיש ומיד בו במקום קרע את שטר החוב לגזרים...

הרב מפוניבז'

לשמוע בסבלנות אין קץ...

פעם נכנס בנו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל לדון עם אביו באחד מהעניינים החשובים והדחופים של הישיבה שעמד על הפרק. והנה עוד בטרם הספיק להתחיל להציע את העניין לפני אביו, נכנסה לחדרו אישה והחלה לתנות בפני רבי משה פיינשטיין את צרתה. התברר כי האישה אינה שפוייה בדעתה... דמיינה כי רודפים אחריה והיא מבקשת מהרב להאזין לצרותיה.

כשהמשיכה האישה שעה ארוכה לתנות את "צרותיה", ביקש בנו של רבי משה להפסיקה באומרו "כי ראש הישיבה כבר הבין את המצב". ואולם רבי משה מנע זאת ממנו באומרו: "אין אדם שיטה אוזן לדבריה". וכך המשיכה לדבר באריכות ובשטף עוד כשעה וחצי...

רבי משה פיינשטיין

שלימות בגמילות חסד - כאשר נעשה באופן המועיל ביותר לזולת!

נלמד מהפסוק: "ונתתי גשמיכם בעתם" (פרק בו-ד)

ואמרו חז"ל: מהי בעתם? לא שכורה [שלא תשתה יותר מדין] ולא צמאה אלא בינונית. דבר אחר: בעתו - בלילי רביעית ובלילי שבתות. ופירש רש"י: שאין טורח על בני אדם דאין הולכים בדרכים (תענית כב:). עוד אמרו חז"ל (מד"ר לה-ט): בימי הורדוס המלך היו גשמים יורדים בלילות, ובשחרית נשבה הרוח נתפזרו העבים וזרח החמה, נתגבה הארץ והיו פועלים יוצאים ועוסקים במלאכתם, ויודעים שרצון אביהם שבשמים הם עושים. כך צריכה להיות ההטבה מאדם לחברו, באופן הנוח ביותר לחברו.

מספרים חז"ל בגמרא (שבת לג:) כשיצא רשב"י מהמערה אמר, הואיל והתרחש לי נס שניצלתי מהרומאים, אלך ואתקן דבר לטובת הציבור [ציון המקומות הטהורים בטומאת מת] ולמד זאת מיעקב אבינו עליו נאמר ויבוא יעקב שלם... ויחן את פני העיר [לאחת הדעות תיקן להם מרחצאות].

ותמה רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו בן יהוידע) מה שייכות ישנה בין הנס שנעשה לרשב"י, לתיקון שעשה עקב כך לטובת הרבים!! זאת ועוד: מדוע הדגישו חז"ל אצל יעקב גם את העובדה שחזר שלם בגופו ובממונו ובתורתו שגם זו הייתה סיבה למה שתיקן ולא די בעצם העובדה שניצלו חייו.

ומתוך הבן יהוידע: ידועים דברי חז"ל שאדם שעושים לו נס מנכים לו מזכויותיו. אכן יש מקרים לצדיק שאף שנעשה לו נס, לא ינכו מזכויותיו, אלא הנס יהיה לו בתורת צדקה. ואימתי זה יתכן? רק כאשר הצדיק אוהב לעשות חסד חינוך עם הבריות, והיינו שמטיב עם הבריות בכזו טובה שאין לו לעצמו כל הנאה ממנה. אזי ינהגו עמו מן השמים ב"מידה כנגד מידה" וגם לו יעשה הקב"ה נס במתנת חינוך שלא ינכה לו מזכויותיו כלום.

מעתה מובנת השייכות בין התיקון שעשה רשב"י לנס שנעשה לו. כי אמר, הואיל והתרחש לי נס, וכדי שלא ינכו לי על כך מזכויותי, אלך ואתקן הטבה כזו לזולת שלא יהיה לי ממנה כל תועלת, ואשר בזכותה לא ינכו לי מזכויותי, מידה כנגד מידה, ואכן הוא עצמו לא נהנה מהטבה זו, שהרי אינו כהן וגם לא היה גר שם וממילא אינו נצרך למה שתיקן.

לפי"ז מובן צורך חז"ל לציון את העובדה שחזר יעקב שלם בגופו ובממונו, ולכן תיקן להם מרחצאות, ביקש יעקב להטיב עם בני העיר הטבה כזו שאין לו לעצמו צורך בה, ומכיון שהיה שלם בגופו לא היה לו צורך במרחצאות, וממילא זו הטבה כזו שבזכותה אין מנכים לו מזכויותיו על הנסים שנעשו לו.

ככל שירבה אדם בעצמו ובעם ישראל את לימוד התורה וקיום המצוות, כן ייטיב עם העם!

נלמד מהפסוק: "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ" (פרק כו-ג, ד, ו)

נמצאנו למדים, כי מי שחפץ באמת ובתמים לתרום תרומה נכבדה ומכרעת להגנת העם והארץ. מי שחפץ באמת לסייע להדיפת האויבים ומיגורם ובהשגת שלום ובטחון. אין לו אלא למלא וליישם את אותם הוראות המפורשות בתורה: לעמול בלימוד התורה ולקיים מצוותיה! כי רק על ידי אלו מובטח שלום ובטחון בארץ. וממילא, ככל שיותר יתרבה לימוד התורה וקיום המצוות בעם, כן תגדל ותתחזק רשת ההגנה והבטחון.

התועלת הגדולה שישנה מאותם תלמידי חכמים שעוסקים בתורה הוא ששמירת העיר והארץ תלויה בזכות לימוד תורתם, ולא בכוח האנשים או כלי המלחמה אף שיהיו החזקים בעולם. [וכמו שנוכחים אנו לראות בכל ימי המלחמה משמחת תורה תשפ"ד ועד עתה].

וכדברי החפץ חיים עה"פ (שמות יז-כט) "ויאמר משה ליהושע בחר לנו אנשים וצא הילחם בעמלק". מה ראה משה ששלח את יהושע? אלא משום שהיה לו את כוח התורה כדכתיב "ויהושע בן נון נער לא ימיש-מתוך האוהל". היינו מאוהלה של תורה. ומכיון שעיקר התגברותו של עמלק היה בגלל רפיון התורה, כמו שדרשו חז"ל על "וילחם עם ישראל ברפידים" שרפו ידיהם מן התורה, לכן שלח משה דווקא את יהושע שהיה לו את כוח התורה ואמר לו "צא" - אתה בעצמך, שעיקר הניצחון יהיה על ידך ובשבילך. וכך בכל דור ודור - מפטיר הח"ח - "כאשר ירים משה" היינו כוח התורה, אזי "וגבר ישראל".

לעומת זאת, מובא בגמרא (מסכת תמורה) דבר נורא בקשר ליהושע: בשעה שנפטר משה רבינו תשש כוחו של יהושע ונשתכחו ממנו שלוש מאות הלכות, ונולדו לו שבע מאות ספקות ועמדו כל ישראל להורגו...

תמה על כך הגאון **רבי מיכל פיינשטיין** זצ"ל בשיעורו: מדוע ביקשו ישראל להורגו, הרי מדובר בדור דעה, והיכן שמענו שמגיע לאדם גזר דין מוות על שנשתכחו ממנו הלכות?

וביאר רבי מיכל: משום שבני אותו דור הבינו היטב ולאור מה שעבר עליהם) מהי תורה. הם חשו בכל עמקי נפשם כי התורה היא חיים ללא שום גזמה! ומכיוון שחשבו שיהושע גרם לשכחת ההלכות, הביטו בו כעל מי שנטל חלק מחייהם, ולכן ביקשו להורגו.

בגמרא (סנהדרין צט.) אמרו חז"ל: "כל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, עליו נאמר "כי דבר השם בזה". תמה על כך **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל: הרי הלשון "בזה" שייכת כשאדם עושה פעולה שיש בה משום ביזוי כבוד ה', ואם כן, איך שייך לקרוא למי שאינו עוסק בתורה "מבזה"?

ותירץ הרב אלישיב: יש זמנים שהבטלה מלימוד התורה תחשב כמעשה של ממש. כמו בזמני מלחמה, בהם המחשבה עובדת היטב להחליט אלו מעשים יש בהם כדי להגן ולהציל מן הצרה. והאדם הרי יודע שאין מעלה כמעלת לימוד התורה, ואין הצלה יותר ממנה! **ואם** בכל זאת הוא נמנע מלעסוק בתורה, יש בכך משום "דבר ה' בזה", משום שבכך הוא מוכיח על עצמו שהוא אינו מאמין שאפשר לבטוח על התורה.

הגראי"ל שטיינמן זצ"ל היה רגיל להביא את דברי **בעל הטורים** (דברים א-ג) "ויהי בארבעים שנה, והשווה עם הפסוק בשופטים "בארבעים אלף בישראל" - לומר: אם יהיה תלמיד חכם אחד בין ארבעים אלף, אין צריכים לא רומח ולא מגן כי ת"ח מגן עליהם מאויביהם".

המשיד הרב שטיינמן ואמר בהתפעמות: "תארו לכם, בזכות לומדי התורה שב"ה התרבו מאוד ביחס למצב של לפני השואה, שבזמן ההוא בכל פולין לא היו אפילו אלף בחורי ישיבות, והיום בארץ ישראל לבד יש כמאה ועשרים אלף לומדי תורה בלעה"ר כ"י. זו הזכות שנותנת לנו את הקיום כאן! ולאור דברי בעל הטורים, אם נכפיל מאה ועשרים אלף כפול ארבעים אלף נמצא שלומדי התורה מגינים על כל העולם..."

ופעם התבטא הרב שטיינמן בחיך של אושר ואמר: "בזכותם של לומדי התורה אנו ננצל מאיראן. ישנו אדם רע ורשע שרוצה להשמיד את כל היהודים, אך הדבר לא יעלה בידו בזכות לומדי התורה..." [וכיום בתשפ"ו ניחל שברכתו תתקיים במלואה]

לידה קלה בזכות עיון התורה...

בהקדמה לספריו הנודעים של הגאון **רבי אריה לייב צינץ** זצ"ל הובא המעשה הבא: באחד הלילות העירו את רבי אריה לייב משנתו ואמרו לו כי יש יולדת שמקשה לילד ויש לפעול להצלתה. מיד קם ממיטתו, פתח דף גמרא ואיתר קושיית תוספות שמקשים על פירוש רש"י. הוא התעמק בסוגיא ובקושיית התוספות עד שמצא תירוץ ליישב את פירוש רש"י מקושיית התוספות.

או-אז פתח רבי אריה לייב פיו בתפילה ותחינה להקב"ה וכך אמר: ריבונו של עולם, היה כאן קושי על רש"י מקושיית התוספות, גם הרשב"א והריטב"א הקשו קושיה זו על רש"י. יהי רצון מלפניך, כשם שהורדתי את הקושי שהיה כאן על רש"י, כן תוריד את הקושי מהיולדת שלא תקשה בלידתה אלא תלד בנקל.. וכך הוה.

לימוד התורה מגן ומציל...

בתקופה בה שלח הצדיק **רבי שמחה בונים מפשיסחא** זצ"ל את ידו במסחר, נכנסה יום אחד אשתו אל חדרו בבהלה והודיעה לו בקול רועד, כי שוטרים מתכוונים לערוך חיפוש בביתו ולהעליל עליו עלילות רעות.

השיב הרבי לרבנית בנחת וברוגע: "אין מקום לפחד". ובעוד השוטרים פוקדים את הבית, התיישב רבי שמחה בונים ללמוד. והנה עד מהרה עזבו השוטרים את הבית במפתיע מבלי לפגוע במאומה. נכנסה הרבנית כשהיא רגועה לחדרו של רבי שמחה בונים ומצאה אותו כשהוא שקוע בלימוד התורה, עד כי כלל לא חש במתרחש סביבו...

לאחר זמן שאלה אותו הרבנית, האם לימודו היה עצה כנגד השוטרים. השיב לה: "והרי מקרא מפורש הוא (תהילים קיט - צט): "לי קיוו רשעים לאבדני-עדותיך אתבונן..."

יינה של תורה - אבות

"זכות התורה של בני הישיבות מגינה"...

לפני מלחמת המפרץ שאל ת"ח גדול את **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל: יש לי "דרכון שוויצרי" האם עלי לברוח לשווייץ מפני הסכנה? והשיב: לא לנסוע כי אין סכנה ואין לחשוש! ושוב שאל: מהיכן הרב יודע? והשיב: כי יש לנו בארץ ישראל זכות התורה שמגינה!

שאל שוב: והרי עם ישראל סבל צרות נוראות כמו השואה אף שהיו אז הרבה לומדי תורה? והשיב: לפני השואה היו לומדים תורה עד החתונה ואחר כך יצאו לעבוד ולהתפרנס. בערב ובבוקר קבעו עיתים לתורה, ורק ליחידים היתה אפשרות ללמוד כל היום, אבל בימינו רוב בני הישיבות נשארים ללמוד כל היום גם אחרי החתונה ולכן זכות התורה מגינה...

חכימא דיהודאי

זכאי בזכות שני שיעורי תורה...

בשנת תש"נ שכב יהודי ירא שמים, ללא הכרה, בבית החולים וראה מחזה נורא: הוא מתייצב בב"ד של מעלה ורואה את אמו שכבר נפטרה מזמן והיא אומרת לו: בני היקר! מהר תמצא לך איזה זכות לזכות בדין, כי הדין קשה מאוד.

היהודי לא התמהמה ומיד הזכיר את העובדה שבשכונתו ייסד והקים שני שיעורי תורה! תוך כדי איזכור עובדה זו, רואה הוא מגיחות אליו במהירות שתי מרכבות אדומות ממרחק, וכאשר הגיעו לידו יצא כרוז בשמים שהוא זכאי! ומיד נהפך מראה צבע האדמומית של המרכבות. מיד לאחר מכן התעורר וחזר להכרתו, ויהי לפלא.

לשכנו תדרשו - ח"א

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

'אמר רבי עקיבא...'

רבי עקיבא, התנא הקדוש, לא מסוגל לראות יהודי מתייסר. סיפר לו האדם שהוא בעצם מת, והעונש הנורא שנגזר עליו הוא "בכל יום ויום מוסרין אותו לחטוב עצים ונותנין אותו באש".

שאל רבי עקיבא: 'מה היתה מלאכתך בחייד'?

ענה: 'גובה-מס, והייתי נושא פנים לעשירים והורג את העניים'.

שאל רבי עקיבא: 'בני; שמעת מאותם הממונים עליך אם יש לך תקנה?'

ענה: 'אל תעכבני שמא ירגזו עלי בעלי הפורענות. ושמעתי מאותם הממונים שהיו אומרים אם היה לך בן שיהיה עומד בצבור ואומר ברכו את ד' המבורך - יהיו מתירין אותך מן הפורענות'.

אותו אומלל עזב את העולם לפני שאשתו ילדה, ולא היה לו מושג אם ילדה בן או בת. וגם אם ילדה בן מי יילמד אותו להתפלל לעילוי נשמת אביו? בירר רבי עקיבא את שם עירו ושם אשתו - "באותה שעה נצטער עליו רבי עקיבא והיה הולך מעיר לעיר".

כאשר הגיע למקום התעניין אצל האנשים היכן ביתו של האיש הזה? ענו לו: 'ישחקו עצמותיו בגיהנום!' שאל על אשתו? ענו לו 'ימחה שמה וזכרה מן העולם!' שאל על הבן שלו, ענו לו שהוא אפילו לא מהול!

מיד דאג רבי עקיבא שימולו אותו, והושיב אותו לפניו ללמוד תורה לא לפני שישב עליו בתענית ארבעים!

יצאה בת קול ושאלה: 'עליו אתה מתענה?' ענה רבי עקיבא: 'כן!'

לימד רבי עקיבא את הבן לקרוא, עד שהבן יכל להתפלל לעילוי נשמת אביו "באותה שעה התיירו מן הפורענות, ובא בחלום אותו האיש ואמר לו: עקיבא; תנוח דעתך בגן עדן שהצלתי מדינה של גיהנום!"

צריך להבין - וזוהי בעצם הקושיא ששאלה הבת קול - רבי עקיבא, שכל רגע שלו שווה תילי תילים של הלכות! כל שנייה מחייו אלו דרגות קדושה שאין לנו השגות בה! דווקא הוא הולך וטורח מעיר לעיר, יושב בתענית ארבעים יום, וטורח כל כך הרבה עבור רשע מרושע!?

למדנו מכאן עד כמה טרח והתייגע רבי עקיבא לשאת בעול של אפילו "הפשוט שבפשוטים" שבכלל-ישראל.

אנחנו כבר לא מתפללים שעל רבי עקיבא נאמר שהייתה התורה ראוייה להימסר על ידו!

ברור. הוא הרי תיקן את המידה של נושא בעול עם חברו עד תכליתה, ממילא גם זכה לקנייני התורה עד תכליתם!

האדמו"ר רבי מרדכי מהורונוסטייפל זצ"ל (בעל 'חיבור לטהרה') היה צריך לעבור ניתוח. ההליך התקיים ללא הרדמה!

ובכל זאת, במשך כל הניתוח הוא שכב בשלוה גמורה ולא ניכרו על פניו שום יסורים ומכאובים.

שאלו אותו בפליאה עצומה: 'איך יתכן לבן-אנוש לסבול צער שכזה?!'

השיב שבכל פעם שבא אליו יהודי לשפוך את ליבו בפניו, הוא משתתף בצערו בתכלית עד שדומה לו כאילו הוא עצמו מצטער בצער זה. וכך, במשך שנים רבות, התרגל לסבול את כל הייסורים שבעולם עד שצער של ניתוח הוא דבר של מה בכך!

* * *

סיפר זאת הגאון רבי ירוחם אולשין שליט"א - מראשי ישיבת ליקווד - לקראת ימי ספירת העומר בהם מתחזקים במ"ח קנייני התורה (מאוצרותיו של הרב א. הכהן).

אחד הקניינים הוא "נושא בעול עם חברו", וידועה השאלה: הכיצד קשור נושא זה לקנייני תורה? לימוד התורה דורש התמדה, פלפול חברים, שמיעת האוזן ועוד ועוד אך נושא בעול עם חברו!?

אומר המהר"ל דבר נפלא: התורה נתנה דווקא לכלל-ישראל ולא ליחידים (ומובא בחז"ל שזה נרמז ב"תורה ציווה לנו משה מורשה קהילת יעקב" קהילה בדווקא!) וכאשר אדם "נושא בעול עם חברו" בכך הוא מוכיח שאינו נבדל מהכלל - וממילא הוא ראוי לקבלת התורה.

בוודאי - המשיך ראש הישיבה שליט"א ואמר - שכל מי שעושה טובה עם חברו, עם בני משפחתו, מכריז וידידיו, בוודאי יש בזה משום נושא בעול עם חברו. אבל השיא של נושא בעול עם חברו הוא כאשר אדם נושא בעול של כלל-ישראל.

מה הגדר של 'כלל-ישראל'? כל זמן שאדם אינו נושא בעול גם עם הפשוטים של כלל ישראל - ואפילו עם המשפחה הגרועה ביותר של כלל ישראל - עדיין חסר לו בשלימות של מידה זו. ואם הוא חפץ להגיע לשלמות בתורה, עליו להגיע לשלמות במידה של נושא בעול.

מנין לנו יסוד זה?

* * *

הסיפור הבא מוזכר בביאור הגר"א (יו"ד סי' שצ"ו) ובמנורת המאור הוא מובא בארוכה:

התנא רבי עקיבא הלך בבית-קברות ולפתע רואות עיניו אדם שחור כפחם, שעל כתפו טעונים עץ והוא דוהר איתם כמו סוס.

גזר עליו רבי עקיבא לעצור ושאל: "בני מה לך בעבודה קשה כזאת, אם עבד אתה ואדוניך נתן לך עול כבד - אני אפדך ממנו ואוציאך לחירות. ואם אתה עני - אני אעשירך".

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הורים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו" פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

0542538581 02-5671812 או במכשירי 'נדרים פלוס' "איש לרעהו מכון אהבת אמת"

בְּטַחֲוֹנִי בְּצוּרִי

הוא אוצר

גליץ שבוני לאמונה, בעוז, וכל מה שמוקרב יהודי לאבי שבשמים

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית

5834817@gmail.com * תא קולי 073-2490589 * לפניות בפקס 02-5003608 * לקבלת הגיליון בפקס 02-3132641 קוד גיליון 0026

סיכוב ללא יעד במוצאי פורים

ייש"כ על הגיליון המחזק מידי שבוע, אשר הוא כמים קרים על נפש עייפה וכמקלחת חמה בערבות סיביר!

הר"ר ע'יניש קליין

חיפה

היה זה במוצאי יום הפורים האי שתא. השתתפתי בטיש אצל מורי ורבי בבני ברק, ובשעה 11 בערב יצאתי עם רעייתי וילדי בן השמונה חודשים, לעבר התחנה שברחוב רבי עקיבא, כדי לעלות על קו 402, ולהשתתף בשמחת שושן פורים אצל חמותי המתגוררת בירושלים.

לאחר המתנה של כעשר דקות הבנו שכנראה האוטובוס עקף את התחנה כי היה מלא עקב העומסים האופייניים במועדים אלו. החלטנו להתקדם לעבר תחנה מוקדמת יותר, אך ללא הועיל. לאחר שעה שאנו ממתינים בתחנה שמעתי ממישהו בתחנה שהאוטובוס לא נכנס כלל לרח' רבי עקיבא, במקביל - בני הפעוט התעורר והחל לדרוש את שלו, אך לא היה לנו דרך להרגיעו ברחובה של עיר.

הילד לא הרפה, בכיו התגבר מרגע לרגע וחוסר האונים שלי גבר מרגע לרגע, החלטתי להתחיל להתקדם בלי לדעת לאיפה, העיקר להרגיש שאני עושה משהו עד שבשעה 12:35 כלו כל הקיצין שלי ושל בני משפחתי. הילד צרח בבכי ואני הרגשתי שאני לא יכול עוד.

רק תבין את הסיטואציה, אין לי להיכן לפנות והיכן ללון בלילה, אין לי על מי ליפול באמצע הלילה של מוצאי פורים, כל מי שיכול לארח, כבר בתפוסה מלאה.

חשתי שאני מתחיל לבכות, בזמן שאני כבר מחליט שאין לי ברירה אלא להזמין "דרייבר" ולשלם הרבה כסף שאין לי. שלפתי את הטלפון כדי לחפש מספר של דרייבר באנשי הקשר, אלא שבאותו רגע התרוקנה לי הסוללה כליל, והמכשיר כבה...

פה כבר נשברתי לגמרי, הסרתי אחריות, נזכר בכל הסיפורים שקראתי בגיליונות "בטחוני", ופניתי לאבא שבשמים בדמעות:

"טאטע, אין לי מה עוד לעשות, הבן שלי בוכה אבל אין לי דרך לעזור לו, הוא בן שלך, דאג לו אתה!"

הוספתי בקשה מתוך ביטחון פשוט כפי שלמדתי מהעלונים שלך: "אנא שלח לי רכב שיעצור לידי וישאל אותי אם אני זקוק לעזרה, וייקח אותי או לירושלים או לתחנה הנכונה"

לא הייתי מסוגל במצבי זה לנופף בידי לטרמפ, ובטח לא להתחיל להתחנן אל בעל רכב כלשהו שיעזור לי, מה גם שבאותה שעה הרחוב היה ריק כמעט לחלוטין!

אמרתי לרעייתי: עכשיו הקב"ה עוזר לנו, לי אין מה לעשות!

התקדמנו עוד מעט לאורך הרחוב עד שהגעתי לצומת קטן ומהרחוב הצדדי יוצא רכב, הוא נעצר לידי מיוזמתו, ושואל אם אנו זקוקים לעזרה!!!

עליתי לרכב והוא אומר לי בזה הלשון:

"יצאתי לסיכוב עם ילדי, אין לנו יעד מסוים, תגיד לי לאן אתה צריך להגיע ואני לוקח אותך"

הייתי בטוח שאני הוזה, זה מה שביקשתי בדיוק נמרץ, לפני שלוש דקות, וזה מה שקורה פה מול עיני!

הבן שלי נרגע מיד, והנהג הסיע אותנו לתחנה מתאימה, שכלל לא ידעתי שעלי להגיע לשם... תוך מסירות ואדיבות, הרבה יותר מהיחס שהייתי מקבל מנהג מונית בתשלום.

בשעה 1:00 בלילה עליתי ב"ה על אוטובוס לכיוון ירושלים. כשאני נסער מהסיפור, בורא עולם שלח לי תשועתו ב"הזמנה אישית", מה שביקשתי התקיים במלואו!!! למה שאדם יצא פתאום במוצאי פורים לסיכוב עם הילדים שלו, בלי שום יעד? היה לי ברור שזה היה בשבילי בהזמנה אישית ישירות מבורא עולם.

תודה לך ה' - ותודה לשליח שלו, שנתן לי את כח האמונה מבלי שנפגש כלל, אבל הטביע בי את פשטות האמונה בו יתברך!

מרוב הלם ובלבול לא מספיק נתתי את תודתי למלאך המושיע. כולי תפילה שהסיפור יכנס לגיליון, ושאותו נהג - מלאך יקרא את הסיפור ויזהה פה את עצמו, וכך אזכה גם להודות לו כראוי מעל דפי הגיליון היקר.

עישרתי והתעשרתי

הבטחתי לפרסם אם אזכה להוושע. היות וזה קרה לי בזכות הגיליון שלכם, אני מנסה לפרסם דרככם את הסיפור שלי, אולי זה גם יחזק ויועיל לאחרים.

כבן לאבי שליט"א שהנחיל לנו זאת - מיום עמדי על דעתי, הקפדתי להפריש מעשרות מכל הכנסותי, ובפרט מאז נישואי, שכבר היה לי כסף משלי.

הר"ר אורי גלוצרמן

י"ת שמ

היות ואני נותן פה ושם צדקה, וגם יש לי כל מיני הוראות קבע לצדקה, ומאידך - רוב ההכנסות נכנסות לבנק ולא פיזית ביד, לכן נהגתי לנהל טבלה מסודרת של הכנסות והוצאות, אך לא הפרשתי את הכסף בפועל בכל חודש, אלא קיזזתי את החוב מול תרומות והוראות קבע שנתתי לאורך השנה. לעיתים נוצר מצב שבו נתתי יותר מהנדרש והיה לי "זכות" במעשר, ולעיתים נוצר חוב קטן שהתקזז בהמשך. כך זה התנהל הרבה שנים.

לפני זמן מה, בעקבות דרשה על מעלת החומש והבטחת השפע הנלווית לו, התעוררתי לקבל על עצמי הנהגה זו, ולהכפיל את נתינת הצדקה לחומש, שזה אומר 20% מכל

החלטתי על נהלים חדשים: הקפאתי את חוב העבר לכשירווח, אך קיבלתי על עצמי שבכל סוף חודש אשב על החשבונות ואפריש את המעשר והחומש בפועל, במזומן, כך שהחשבון החודשי יעמוד על אפס.

בחודש הראשון, למרות הקושי הרב, לווייתי כסף כדי להפריש שלושת אלפים ושמונה מאות שקלים כפי שיצא בחישוב, מלבד מה שיוורד בהו"ק. כעבור ימים ספורים, קיבלנו סכום כסף משמעותי עבור חופשת הלידה ממקור לא צפוי, ובסכום כפול ומכופל מהמשוער כשההסבר לזה היה מוזר ובלתי מתקבל על הדעת באופן טבעי.

המשכתי להקפיד על ההפרשה גם בחודש הבא, זה היה מאוד קשה אבל הרגשתי שאני עושה דבר נכון.

ואכן ראיתי פלאות: קיבלתי החזרים ממשלתיים בסכומים ענקיים ללא הסבר, בחלוף חודש השלישי כבר הפרשתי 4800 ₪ וכבר עשיתי זאת בלב קל... באותו יום נכנסה עבודה גדולה שהקפיצה את העסק כולו למחוזות אחרים.

כפי שהבטחתי, אני מפרסם זאת כדי שאחרים לא יחזרו על טעויותי: יש לחשבון את המעשר בכל חודש, להפריש את הכסף בפועל מיד מבלי להמתין להצטברות חובות, המקשים מאד על הנתינה, ולזכור שמהחומש רק מרוויחים.¹

נזקקות הנכתב – תוצאות n682

ר' מרדכי, אתה חייב לפרסם סיפור שהיה לי, ואתה הוא זה שנתן לי את הכוחות לעמוד בו.

בליל שבת הגדול האחרון, בעודי יושב בבית הכנסת, קראתי בעלון את הסיפור על הדגים שנאכלו על ידי החתולים והתחזקתי מזה מאוד. כשחזרתי מהתפילה לבית חמותי האלמנה תחי', אצלה אני סועד, התיישבנו לסעודת שבת בפינה צדדית ובצורה מצומצמת, כנהוג בבתיים רבים בערב הפסח.

התחלתי בזמירות, ואז התברר לנו לגודל המבוכה כי שכחו לקנות חלות לכבוד שבת. בלית ברירה, נאלצנו להוציא מהמקפיא חבילת פיתות שנשמרה לימי החול שלפני החג, ועליהן נאלצתי לבצוע לחם משנה. הרגשתי לא בנוח, אנחנו משתדלים ביותר לכבד את השבת, והתחושה שסעודת שבת מכובדת תיערך על פיתות חצי קפואות, העיבה עלי מאוד.

אך תוך כדי הקידוש, הבזיקה בראשי התובנה מהסיפור שקראתי רק שעה קלה קודם לכן על הדגים.

אמרתי לעצמי: "זה הניסיון שלי עכשיו! מיד כשסיימתי את הקידוש, נטלתי ידיים וניגשתי לבצוע על הפיתות מתוך רוגע ושלווה פנימית. לאחר מכן שיתפתי את רעייתי בסיפור שנתן לי את ההשראה לנהוג כך, כמוכן בלחש ומבלי שחמותי תשמע כדי שלא תיפגע חלילה מהטעות. הסיפור הזה הגיע אלי בדיוק בזמן הנכון.

תודה רבה ותחזקנה ידיך!

הכנסה. הססתי אם אצליח לעמוד התחייבות כה גורפת, ולכן החלטתי לנסות זאת בכל חודש מחדש, "בלי נדר". ורשמתי זאת לעצמי על הטבלה.

ב"ה, מיד החל בעקבות כך שפע גדול ארובות השמים נפתחו וההכנסות גדלו, אך מכיוון שלא הגדלתי את הוראות הקבע וערכתי את חשבונות המעשר רק אחת לכמה חודשים, והייתי רגיל שזה התאים פחות או יותר להו"ק ולצדקה שנתית פה ושם, והסכום מתקזז, לא היה לי עול לעמוד על המשמר כל חודש, ומבלי לשים לב החוב לחשבון המעשר/חומש הלך ותפח, ונוצר מצב שבו הצטבר חוב משמעותי ל"חומש" בסך כחמישים אלף שקלים.

בחישוב אכן נמצא שמעשר כן נתתי, והחוב היה רק לחומש באותו זמן כמתואר היה לי שפע ונשאר לי כל חודש כסף בצד. הפקדתי את הכסף הנשאר בגמ"ח כדי שלא יתבזבז, עד שהצטבר לי שם סכום דומה של כ- 50,000 ₪

הגעתי למסקנה שאני פשוט צריך לקחת את כל הכסף שמונח לי בצד ולתתו לצדקה לשם חומש. אבל זה כבר היה ניסיון קשה ביותר. הייתי אז ממש בתחילת שיפוצים נחוצים בבית, ובד בבד הרחבתי את העסק שלי, כך שכל שקל היה לי דחוף מאוד והכל "נבלע", אמרתי לעצמי הרי החוב כתוב אצל, י ובע"ה אתן אותו כשירווח לי.

אבל מאז - ההכנסות שלי התחילו לרדת מאוד. צינורות השפע כמו ננעלו באחת. השקענו הרבה בעסק - אך הרווחים פחתו, וכן עשינו כמה טעויות, עד כדי כך שרעייתי לא קיבלה חופשת לידה בגלל טעות שלומיאלית של חודש אחד.

המצב נהיה קשה מנשוא. כל חודש המינוס בבנק הלך ותפח, היו לנו כבר מחשבות למכור את הדירה שלנו. פשוט לא יכולנו להמשיך כך, וכל זה כשלא ישבנו בבית והתבטלנו. ויש לנו עסק מפורסם ומצליח עם מעגל לקוחות שיכול בדרך הטבע להניב הרבה, אבל אין עבודה, ואפילו כשהיה לא הרגשנו את הכסף.

ראינו בחוש משהו שמימי שמתרחש מעל לדרך הטבע.

באותו זמן היתה התעוררות גדולה בעלון שלך על הפרשת מעשר וחומש והצעת לכולם להשתמש בתוכנות ששלחת. בתחילה סברתי שאני לא קשור לזה היות ואני מפריש מעשר מעודי עד היום הזה. אבל עבר תקופה והמצב לא השתנה לטובה, קראתי עוד על הנושא עד שהתחלתי לחשוב אולי זה בגלל החומש, למרות הספקות שקיננו בלבי, שהרי סוף סוף הפרשתי תמיד מעשר, משכלו כל הקיצין ובאו מים עד נפש, החלטתי שפה נמצא המפתח. החלטנו לנסות חודש אחד, אם יצליח אני אמשיך, ואם ההצלחה תימשך שלושה חודשים אפרסם זאת לרבים.

¹ במהירות המייל מצורפת תוכנה חדשה לחישוב מעשרות שהומלצה ע"י קוראים רבים.

בהמשך לגיליון הקודם:

העברתי לו את הגיליון השבועי, וכעבור זמן מה הוא השיב לי במילים נרגשות: "קראתי את הסיפור ובכיתי את כל נשמותי, ממש איני יכול לחדול. זה בדיוק הסיפור שלי. כעת לא רואה עדיין את הנס, אבל הוא בוא יבוא..."

וגם אנו משפחת 'בטחוני' כולה מצטרפים לתפלה, ומצפים בכל לב לישועתו, בחסדים וגלים, וממתינים לשמוע במהרה בשורות משמחות!

זו ההזדמנות לבשר כי כבר למחרת הפרסום בגיליון התבשרתי כי הבחור הנ"ל, בנו של המשפיע, התקבל לשיבה חשובה, והכל בא על מקומו בשלום; הודו לה' כי טוב.

הסיפורים שפורסמו בשבועיים האחרונים - על הבחור שנכנס לשיבה באופן פלאי דרך תוכנה ועובד בעל תסמונת דאון, ועל הילדה שהתקבלה לסמינר באמצעות קיר שהתמוטט בביתה - עוררו הדים רבים בקרב הקוראים, הרבה מעבר לסיפורים אחרים, ולא בכדי. [מפאת ריבוי המגיבים, לא עלה בידי להשיב באופן אישי, ועמכם הסליחה] נושא קבלת התלמידים והתלמידות לשיבות ולסמינרים הוא כפצע פתוח בלב הציבור, והתגובות שקבלתי היו רגשיות וטעונות מאוד במידה גדושה של תרעומת כלפי מנהלי המוסדות.

היות ואני בעצמי עוסק בתחום המורכב של קבלת בחורים לשיבות 35 שנים, אני מוצא לנכון להציג מעט את "הצד השני", ועל הדרך להביא סיפור מהשטח שבו נוכחתי לראות בעיני כיצד גם בתחום נפיץ זה - הכל מושג ומנוהל היטב על ידי בורא עולם, המנהיג את עולמו בחן ובחסד.

ראשית, יש להכיר בעובדה פשוטה: אין אפשרות לנהל מוסד חינוכי ראוי ללא מערכת מיון תלמידים. סביר להניח כי כל אחד מההורים הכועסים, אילו הייתה ניתנת בידו הסמכות להחליט את מי לקבל למוסד שבו לומדים ילדיו, היה מפעיל מערכת סינון כלשהי. אלא שהוא היה מתאים את הקריטריונים לאלו המאפיינים את ילדו שלו; את הבא בתור אחריו, מסתבר שכבר לא היה מקבל...

ניסיונות רבים להקים מוסדות הפתוחים לכל דורש, נחלו כישלון חרוץ, גם אלו אשר גדולי עולם עמדו מאחוריהם.

חושבני בעניין זה להמליץ הסוגיה במסכת ברכות, הדנה בשאלה מאד מרכזית, האם להקדיש את כל החיים לתורה או לשלב בהם עבודת כפים - דרך ארץ כדי להתפרנס. חלקו בזה רבי ישמעאל ורשב"י, והגמרא מסיימת בדברי אביי: "הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידם, כרבי שמעון בר יוחאי ולא עלתה בידם". דבר נדיר הוא שהגמרא בשאלה כה מהותית אינה מכריעה מכוח הוכחה הלכתית או סברא, אלא מתוך מציאות החיים. הניסיון הוכיח שברוב המקרים הדרך הזו אינה עולה יפה, "לא עלתה בידם" ומוכח שהיא אינה מתאימה להתנהלות של הכלל. כך אפשר להמליץ גם בענייננו: מבחינה תיאורטית היה רצוי ששערי כל מוסד יהיו פתוחים לרווחה בפני כל יהודי, אך המציאות מוכיחה שזהו מצב בלתי אפשרי בבחינת "לא עלתה בידם". שיטת הקבלה באמצעות מיון היא הכרח קיומי לכל מוסד החפץ חיים. ולא שאין מקרים מקומיים של עיוות ועוול, ובוודאי יש מקום רב לשיפור ולתיקון בכל הקשור להתנהלות בעניינים אלו שנפשות רבות מישראל תלויות בהן.

שנת תש"פ. מגיפת הקורונה השתלטה על סדר היום של העולם כולו. הרישום לשיבה קטנה שבה אני עוסק בשיבוץ תלמידים התנהל בין סגר אחד למשנהו - ונקטע ממש בישורת האחרונה, כאשר נותר מקום אחד אחרון. בחודש תמוז, אחר שחיי השגרה החלו לשוב למסלולם, נערכה ישיבת צוות כדי לבחור בחור אחד מתוך רשימת הממתינים, ולסגור את הרשימה. שורת הדין נותנת לתת עדיפות למי שמתקשר ולוחץ, ולא למי שכבר מסודר במקום אחר.

נזכרתי שראיתי אמש על צג הטלפון שיחה מהורה של אחד הנרשמים, הרב שמעוןוביץ שם בדוי ששמו שמור אצלי עוד מתקופת טרום המגיפה. הנחתי שהוא מבקש לברר

לגבי קבלת בנו לשיבה, שכן הוא היה מאלו שהדין בעניינם נדחה עקב פרוץ המגיפה. לאחר דיון קצר הוחלט להזמין את הבחור למבחן. התקשרתי להר' שמעוןוביץ ואמרתי לו שראיתי שחיפש אותי ואני מבין שהוא מתעניין בקשר לבנו. שמתי לב שהוא הגיב בתמיהה מסויימת לאמירה שהוא חיפש אותי בטלפון, אך לא התעמקתי בנושא. הבחור הגיע למבחן, עבר אותו בהצלחה רבה והתקבל לשיבה. בהמשך נוכחנו כי שיקול הדעת היה נכון; מדובר בבחור יקר - פנינה של ממש.

חלפו שבועות, וזמן אלול עמד לפני סיומו המוצלח. ביום שישי האחרון שלפני שבת סליחות, ראיתי שוב את שמו של הרב שמעוןוביץ מופיע על הצג. שיים לאחר מכן, לקראת ימי הסליחות, הפך הטלפון שלי למטרה לסדרת שיחות מוזרות מאותו הורה; שיחות שמתחילות ומתנתקות מיד, גם באמצע הלילה. בתחילה התעלמתי מהתופעה, אולם כשהשיחות המשיכו בשעות הקטנות של הלילה, כבר התקשיתי לקבל זאת. אינני נוהג לכבות את המכשיר הנייד בשעות השינה, ולא הבנתי מה חטאי ופשעי כי מיהו ממשפחת שמעוןוביץ ישים לו למטרה להטריד אותי בשנתי. התאמצתי לדון את המשפחה לכף זכות, אך שום רעיון דמיוני שהייתי לא הסביר את פשר השיחות של לפנות בוקר.

למחרת התקשרתי להרב שמעוןוביץ, סיפרתי לו על קורות הימים האחרונים וביקשתי שימצא דרך לעצור את התופעה. הרב שמעוןוביץ היה נבוך מאוד והבטיח לבדוק את העניין. תוך דקות ספורות הוא חזר אלי, נבוך ומשועשע כאחד, והסביר את אשר התרחש: התברר שהסוד טמון בדרך שבה נשמר המספר שלי בזיכרון הטלפון שלהם. "כידוע לך, אנו מסתופפים בצילו של הרבי. כשנרשמנו לשיבה שבנשיאות הרבי שליט"א, שמרנו את מספר הנייד שלך תחת השם של הקהילה. לקראת ימי הסליחות, בני הבית ביקשו לדעת מהם זמני אמירת הסליחות בבית הכנסת של החסידות. הם דפדפו באנשי הקשר והתקשרו למספר שעלה תחת השם הזה. בכל פעם שענית, הסביר האב, הם נבהלו שזה לא הקו הממוחשב וניתקו... במוצאי שבת הם ביקשו לברר מתי הרבי יוצא לאמירת הסליחות, וכך גם בשעות הקטנות של הלילה".

עכשיו הגיע תורי להיות שרוי בהלם מול נפלאות ההשגחה.

פתאום הכל התבהר: גם השיחה ההיא מחודש תמוז, שבזכותה התקבל הבן לשיבה, היתה בכלל "טעות". בני המשפחה חיפשו מידע טכני מהקהילה, וההשגחה העליונה גלגלה את הדברים כך שהשיחה תגיע דווקא לצג שלי, בדיוק ברגע הנכון, כדי לפתוח לבנם את דלתות הישיבה! כמה מעט אנו שולטים במה שקורה, כמה הרבה תלוי בהנהגת הקב"ה בעולמו!

מאות אלפים בזכות הזהירות מריבית

ההשתדלות הנכונה והיחידה שנותרה לה היא התפילה לבורא עולם. היא ביקשה מעומק לבה הטהור שימציא לה מבוקשה - עוזרת בית המתאימה לצרכיה מכל הבחינות.

כי קרובה ישועתי. יום אחד צלצל הטלפון בבית. סבי ענה, ומעבר לקו נשמע קול אישה השואלת: "לאה? סבי הגיש את המכשיר לסבתי, שכן זהו שמה, והיא שמעה את האישה ממשיכה: "הרבנית לאה, האם את זוכרת שעבדתי אצלך לפני שבע שנים? עזבתי משום שהתגוררתי רחוק מירושלים והיה לי קשה להגיע, אך אתמול בלילה חלמתי חלום שבו את מבקשת ממני לחזור לעבוד אצלך".

לא, אומרת סבתא, אינני זוכרת שעבדת אצלי פעם!

'את לא היית גרה בגבעת שאול? לא. אני גרה כבר קרוב ל 30 שנה בשכונת רמות. "עבדתי אצל רבנית בירושלים שכ"כ אהבתי אותה, אומרת האשה, וחלמתי בלילה שביקשת ממני לחזור לעבודה, והיות שאני כבר גרה היום במלחה, החלטתי להתקשר אליך ולהציע לך שאני מוכנה לחזור..."

סבתי הבינה שמדובר כאן בטעות. אבל מכיוון שהיא מאוד מחפשת עוזרת, ומרגישה יש כאן השגחה פרטית שאין כמותה. בא נחשוב, אם היתה נוקבת בשם שונה, לדוגמא 'חיה' סבא היה אומר מיד "סליחה זו טעות" ומנתק את השיחה. רק משום שנקבה באותו שם של סבתא - השיחה המשיכה.

סבתי ענתה לה כי למרות שלא עבדה אצלה בעבר, היא תשמח מאוד אם תוכל לבוא לעבוד אצלה. האישה שותקת לשנייה ואומרת שהיא כבר מתקשרת שוב. האישה השתתקה לרגע, ולאחר זמן קצר חזרה ואמרה: "תשמעי, נכון שכנראה אינך האישה שעליה חלמתי, אך לא חשוב. היה לי חלום, ושלחו אותי אליך. אני רוצה לבוא".

העובדת הגיעה ועבדה מצוין. ומאז הכל הסתורה. והתגלתה כאישה נימוסית ועדינה, העובדת בזריזות וביעילות שסבתי לא הכירה כמותה. היא אף גילתה מסירות יוצאת דופן; פעם אחת, כשנלכדה שעות ארוכות בדרכים עקב הפגנות ולא הצליחה להגיע, סירבה בתוקף לקבל את התשלום שהוצע לה.

כבר כמה חודשים שהיא עובדת אצלה וסבתי מודה לה' מסבב כל הסיבות ששלח אותה אליה. כאשר בהשגחה מופלאה, ע"י תפילה הושגה המטרה בשלמות גמורה.

התברר כי העובדת הזרה מרוסיה המאמינה באלוקים, חלמה את החלום והתקשרה למספר שהיה לזה של סבתי, למעט הספרה האחרונה שבה טעתה בחיוב. סבתי מודה לבורא עולם מכל הלב על הישועה המדויקת, שכן העובדת הזו אף מוכנה להגיע במתכונת משתנה לפי הצורך, ללא זמנים קבועים, דבר שאינו מקובל בדרך כלל. היא מסיימת ואומרת: "הלואי ונזכה הלאה לחסדיו המרובים והעצומים בכל ענייני חיינו, אמן".

לפני כשלושים שנה הצטבר אצלי סכום כסף, והציעו לי להשקיעו אצל אדם שעוסק בנדל"ן. השקעתי סכום של כ-150,000 ש"ח תמורת בעלות על אחוזים במיזם, אך בחלוף השנים הקשר עם אותו אדם התנתק. כשיצרתי קשר לבסוף, התברר כי האיש פשט את הרגל והכסף אבד. שכרתי עורך דין שניסה להציל את מה שניתן, ובמשך שנים קיבלתי מדי פעם סכומים קטנים וזניחים.

לאחרונה פנה אלי עורך הדין עם בשורה: משפחתו של אותו אדם מעוניינת לסגור את הפרשה. לפי החשבון המקורי וההצמדות, הסכום הגיע לכשני מיליון ש"ח. עורך הדין שלי הציע להם פשרה על סך 850,000 ש"ח, אך הם השיבו כי אין ביכולתם לשלם זאת והציעו 300,000 ש"ח בלבד. עורך הדין דחק בי: "שלושים שנה לא הצלחנו להציל דבר, בוא ניקח את מה שיש ונסיים את הפרשה".

באותם ימים שהייתי בחו"ל. השבתי לו כי אני יכול לאשר את העסקה בטרם אבדוק את הנושא מבחינת הלכות ריבית. "עלי לשבת עם רב ולהבין מה מותר לי לקחת ואיך", אמרתי לו. עורך הדין ניסה להאיץ בי מחשש שההזדמנות תחמוק, אך אני עמדתי על דעתי שלא לחתום על דבר לפני בירור הלכתי. כשחזרתי לארץ נשאבתי לעיסוקי ושכחתי מהעניין למשך כחודש.

והנה, עורך הדין פונה אלי שוב, והפעם בקול נרגש.

הוא סיפר כי אחד מאנשי הצוות במשרדו גילה נכסים נוספים שבבעלות המשפחה. בעקבות זאת, הוא פנה אליהם בנחישות והבהיר כי בכוונתו להתעקש על מלוא הסכום - שני מיליון ש"ח. הלחץ עשה את שלו, והמשפחה נלחצה והסכימה לפשרה המקורית שהצענו: 850,000 ש"ח.

ניגשתי לרב, ובידי החוזה המצהיב מלפני שלושים שנה. הרב עיין במסמכים ומצא כי נחתם בשעתו "היתר עסקא" כדין, ופסק כי מותר לי לקבל את מלוא הסכום. בזכות אותו עיכוב שנועד לבירור הלכתי, ובזכות הזהירות שלא להיכשל בחשש איסור ריבית, זכיתי לתוספת של כחצי מיליון ש"ח שלא היו מגיעים אלי לולא העיכוב. ראיתי בחוש כיצד מי שמדקדק לנהוג על פי דין תורה, לא רק שאינו מפסיד דבר, אלא מרוויח כפליים!

עוזרת בתלום הלילה

סבתי שתחי', היתה רגילה במשך שנים רבות להיעזר בעוזרת בית פעם בשבוע לצורך תחזוקת הבית. לפני תקופה, עזבה העובדת הקבועה את עבודתה, והדבר יצר חסר משמעותי בתפקוד התקין של הבית. ניסיונות רבים נעשו למצוא מחליפה מתאימה, אך כולם עלו בתוהו, דבר שגרם צער רב לסבתי, בעוד הזמן חולף והבית, בינתיים אינו מתנקה מעצמו...

סבתא, אשר כוחה רב לה בתפילה מעומק הלב, הבינה כי

הר"ר אהרן אלמאי

אוי"קן צ"ע

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"מדורה אחת"

קניין "שדרת המלכים" בפאפוס שבקפריסין. תייר ישראלי שמטייל שם להנאתו, מבחין באדם ההולך לצידו ומתנווד בצורה מוזרה. בטח מדובר בגוי ששתה לשוכרה הוא חשב והתרחק ממנו מעט, אך לפתע נשמעה חבטה עזה. מתברר שהלה עבר אירוע רפואי והתמוטט. מעוצמת הנפילה נחבט בראשו ודם החל לזרום.

זעקתי באנגלית: "הצילו! SOS!" הוא מספר. גויים רבים חלפו לידנו, הביטו בסקרנות והמשיכו הלאה. אני ממשיך בזעקותיי, לאט לאט, משום מקום, מתאספים תיירים שהגישו עזרה: אחד רץ למאבטח כדי שיזמין כוחות הצלה, השני אחז בו שלא ימשיך לפרסם ויחטוף מכות נוספות, והשלישי טיפל בדימום שבראשו.

כשהגיעו כוחות ההצלה. או אז שמתי לב לדבר מדהים: כל התיירים שהתקבצו לעזור - אבל כולם היו יהודים, גם אלו שלא נראה בהופעתם זכר ליהדותם. נעמדתי שם בצד בעיניים דומעות, הרמתי עיניים לשמיים ואמרתי: רבנו של עולם "מי כעמך ישראל!". אולי בחיי היומיום ישנן בינינו מחיצות ופילוגים, אך בתוך הנקודה הפנימית אנשים אחים אנחנו, השורש היהודי של "רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים" לעולם לא יכבה בעומק נשמתנו. הנשמה היהודית בוערת תמיד ללהבה אחת גדולה. אחווה יהודית שלעולם לא תכבה אולי זהו סיפורה של הדלקת לג' בעומר, מדורה אחת שמאחדת את כל העצים את כל חומרי הבעירה ללהבה אחת גדולה, בעירת אהבה נצחית שבוערת בתוך ליבותיהם של ישראל לאביהם שבשמיים.

מספר בתשואות חן הר"ר ז' הראל הי"ו, סיפור מדהים אותו שמע מסבתא שלו סבתא צרקה ז"ל

האדמו"ר רבי מאיר שלמה יהודה זיע"א ממזעריטש, בעל מחבר ספר "זכרון משל" בנו של האדמו"ר רבי יצחק יעקב מביאלה זצוק"ל היה מפורסם כבעל מופת גדול, נהג לשבות מדי פעם בפולטוסק - עיירה קטנה צפונית לוורשה. שם התארח בבית סבא וסבתא ז"ל. סבא, ר' אברהם, היה זג אומן שהתפרנס בכבוד ממעשה ידיו. אברהם ורעייתו בלה כיבדו מאוד את הרבי, טרחו והכינו עבורו בלב רחב כראוי וכיאות לבנם של קדושים.

הם שימשו את הרבי הקדוש במסירות רבה ובכבוד גדול, כמה התאימו עליהם דברי המשנה: "הוא כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס". על פי דברי המשנה הללו מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א יסוד חשוב אודות שכר מצוות בעולם הזה. רבנו שואל: היאך יכול הקב"ה ליתן שכר בעולם הזה למי שעושה צדקה או מוציא הוצאות יתירות על דבר מצווה, והרי הריבית? שהרי מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה (מלבד הוצאות שבת, יום טוב ובניו לתלמוד תורה).

מתרץ רבנו זצוק"ל על פי ההלכה המובאת בשולחן ערוך (יו"ד סימן ק"ס סעיף יז), שתלמידי חכמים מותרים להלוות זה לזה בריבית לפי שיועדים שהריבית אסורה ונותנים אותם במתנה גמורה, אך זאת דווקא בדבר מועט שאדם רגיל ליתן לחברו כמתנה. ע"פ הדברים הללו מסביר רבנו, הרי את המצוות אנחנו נותנים לקב"ה במתנה, כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס, והקב"ה מחזיר לנו גם הוא מתנה קטנה - פירות ושכר בעולם הזה. שהרי כלפי העולם הבא, שבו "יפה שעה אחת של קורת רוח... מכל חיי העולם הזה", השכר בעולם הזה הוא דבר מועט, וריבית כזו מותרת כפי שהותרה לתלמידי חכמים.

בביקורו האחרון של הרבי בביתם, של אברהם ובלה ז"ל כמה חודשים לפני פרוץ השואה, דיבר הרבי בגילוי לב אודות העננים השחורים המכסים את שמי אירופה, והוסיף: "מי יודע מה ילד יום". כאות חיבה והוקרה לפועלם הרב עבורו, הוציא הרבי מחיקו חתיכת עור חומה, תפורה וסגורה היטב. "הכנתי קמיע לשמירה עבורכם. במקרה שתפרוץ מלחמה, קחו אותו עמכם והקב"ה יפרוש כנפיו עליכם וישמור עליכם", אמר הרבי והוסיף ברכות לרוב.

תקופה קצרה לאחר מכן נסתלק הרבי זיע"א ונטמן בוורשה, סבא אברהם לקח את הקמיע בידיים רוטטות, הצמיד לו שרשרת כדי שביום פקודה יוכל לענוד אותה על צווארו, והצניע אותו היטב במגירה נסתרת.

י"ב בתשרי ת"ש הושחרו שמי פולטוסק. הקלגסים הגרמנים נכנסו לעיירה השקטה. כל היהודים נצטוו להיאסף בכיכר העיר, משם יגורשו אל הלא נודע. סבא וסבתא הספיקו לאסוף עמם רק חפצים מעטים. סבא אברהם שלף את הקמיע מהמגירה, ענדו על צווארו ויצא עם משפחתו בלב כואב לדרך אשר אחריתה מי ישרונה.

בחסדי שמיים, מתחת לאפם של הגרמנים, הצליחה המשפחה להימלט לכיוון רוסיה. הדרך לא הייתה פשוטה; הם עברו נדודים ותלאות, אך תמיד הרגישו שיד נעלמת שומרת עליהם ממרומים. באחת מתחנות

שיעור מס' 274 | פר' בהר - בחוקותי תשפ"ו

הדרך עצרו אותם הגרמנים ימ"ש שהורו להם להשליך לשקים שהיו שם, את כל התכשיטים שברשותם. סבא ניסה להסתיר את הקמיע הקדוש אך ללא הצלחה; הנאצי תלש את הקמיע מצווארו וזרק אותו לאחד השקים. הם חשו שלוקחים מהם את השמירה העליונה ונשאו תפילה חרישית לאבא שבשמיים. והנה פלא: תוך כדי שהם צועדים שפופים ושוברים הלאה, צעק לעברם הנאצי "בואו הנה!" תוך שהוא משליך לעברם בחזרה את הקמיע. כך נשאר הקמיע על צווארו של סבא ז"ל לאורך כל ימי המלחמה.

באחד השלבים של הבריחה לעומק רוסיה רצו להגיע לעיר בטוחה יותר, הנה מתברר להם שישנה אונייה שמפליגה למחוז חפצם הפלגה קצרה. של מספר שעות אך בשל חוקי הגזע, ליהודים היה אסור לעלות על האונייה. המשפחה הסתירה היטב את זהותה והצליחה בחסדי שמיים להתגב לאונייה. בעקבות המהומה ששררה לא קיבלה האונייה רשות לעגון ביעד ונאלצה לשהות בים הפתוח מספר ימים. הרעב הכה בהם קשות. אחד הילדים רצה להתגנב למטבח להשיג אוכל, אך ההורים מנעו זאת ממנו מחשש שזהותם יחשף.

האונייה הייתה קשה. האחות הקטנה רחל מספרת: "הייתי ילדה קטנה בגיל גן, ורציתי להכניס מעט שמחה ותקווה. מצאתי על הסיפון שרפרף קטן ששימש לי ככמה, עליתי עליו והתחלתי לשיר בקולי קולות שיר בידיש אותו למדתי בגן, הוריה, בחרדה גדולה, מיהרו להוריד אותה ולהשתיקה בכל כוחם, מחשש שהשירה תסגיר את זהותם, חששם אכן התאמת: כעבור דקות ניגש אליהם חייל פולני חמור סבר, שדרגתו הבכירה ניכרה היטב במדליות שעל דש בגדו. ליבם של ההורים החסיר פעימה. הקצין ביקש לראות תעודות, הביט בהן בחומרה אך לא אמר דבר. לאחר דקות ספורות חזר כשבידו סל מלא פירות וירקות. "רואים עליכם שאתם מזי רעב, הבאתי לכם אוכל", אמר. כך חזר הדבר מדי יום. סבא אמר אמר בשקט תודה אך פחד לשאול שאלות מיותרות, מי יודע מה מחכה לנו חשש בלבנו.

רק כשהאונייה הטילה עוגן והם ירדו ממנה, אור סבא אומץ ושאל את הקצין: "מדוע כה דאגת לנו?". ענה הקצין: "אני חייל בודד. יתום מאבא ואמא אני מגיל צעיר, אין לי מכר או משפחה. היה לי בצבא חבר טוב שהיה לי כאח - הוא היה יהודי. משפחתו הייתה לי כבית תומך. בקרב האחרון הוא נפצע אנושות וגסס בזרועותי. שאלתי אותו כיצד אוכל לגמול לו על טוב ליבו, בנשימותי האחרונות אמר לי: 'הטובה היחידה שתוכל לעשות עבורי היא זו: אם תפגוש את פעם יהודים הזקוקים לעזרה - עזור להם. תהיה שם בשבילם'. כך תוקיר לי טובה".

אותו חייל אלמוני הציל את משפחתנו ומלמד את כולנו לדורות פרק באהבת ישראל ובערבות הדדית. פירוש חדש למטבע שטבעו חז"ל "כל ישראל ערבים זה לזה".

ברכת הצדיק והשמירה העליונה המשיכה לחפוף על המשפחה באופן ניסי "הואיל שאלו הברכות הן כולן חוץ מהטבע ורק ע"י נס ומשפע הקב"ה, שנתרבה בעולם א"כ אין שייך להפריש בין הגיבורים או החלשים בטבע" ומדוע בפרשתנו על הפסוק "ורדפו מכם חמישה מאה" מסביר רש"י הק' מן החלשים שבכם ומה מקום יש לחלק בברכה ניסית בין מושגי טבע? מה ההבדל בנס בין גיבורים או חלשים? מקשה רבנו הזרע שמשון זיע"א בפרשתנו, מתרץ רבינו זצוק"ל, מפי עליון לא תצא הרעות והטובות אלא שממילא הטובה באה על עושי הטובה והברכות מברכות את בעליהן והברכות של פרשתנו באות בעצמן על דור הזוכה אע"פ שהן קצת רחוקות מהטבע וע"י נס עם כל זה הן קצת קרובות אל הטבע שהטבע הקב"ה בברכות שתהיינה מברכות את בעליהן ולזה לא אמר אלא "ורדפו מכם חמישה מאה" ע"כ

בזכות ברכת הצדיק שליוותה אותם שרדו באורה נס את המלחמה. בסיומה נפטר הסבא אברהם משפעת ונקבר בגרמניה. ברכתו המשיכה לברך אותם, וסבתא וחמשת ילדיה עלו לארץ ישראל והקימו בתים לתפארה בבני ברק. הקמיע הקדוש, סגור וחתום, מלווה את המשפחה עד ימינו בעתות שמחה לשמירה וברכה, מבלי שעין אדם ניסתה לגלות את צפונותיו.

וכשם שניתנה תורה בסיני באש - שהיא מחממת ומאירה אך השולח בה יד נכוה - כך צריך אדם להיזהר בנסתרות. באם לא שייך אליהם ולשמוח בחלקו, ככתוב בקהלת: "אל תתחכם יותר" דברי רבנו הזרע שמשון זיע"א בפרשתנו. הקמיע הקדוש שומר על סודו למשמרת עולם, אך מגלה ומכריז בשער בת רבים כי הוא יתברך מלך על כל הארץ.

על הפרשה בחרוזים

בהר-בחקותי

"מר סלרי"

על מצות השמטה קוראים
בפרשת בהר/

אשרי מי שבמחזה זו מושתל ונזהר.
כידוע, כדי לקיים את זו המצוה/
נדרשת לפעמים הרבה הקרבה.
וכן צריך להתחזק באמונה פלאית/
שיהיה מזה לאכל גם בשנה השביעית.
בואו ונשמע על ספורו של גבור כח/
שאת המסר שלו לא נתן לשכח:

היה זה בבקעת הירדן, חמושים שנה
לאחור/

שם התגורר צביקה, חקלאי של
חפץ ודורו.

רק לא מוזמן החל להכיר את הבורא/
והנה בפרשת בהר, לראשונה הוא קורא-
על מצות השמטה הכתובה בתורה/
ובלי יכלת להסביר, אל לבו היא חדרה.
החליט לבדר על פרטי המצוה/
וגלה כי השמטה תחול בשנה הקרובה.
צביקה איש עמל, רגיל לחרש
ולקצר/

קשה מאוד יהיה לו את הכל לעצור.
אך בלבו הוא כבר החליט וסכם:
בשנה הבאה - הטרקטור דומם/
והנה שנת השבע סוף סוף נפתחה/
וצביקה יושב בטל מומלאכה.
אל בית המדרש החליט להשכים/
ינצל את הזמן ללמוד ש"ס ופוסקים.
ובאותה עת כל חבריו במושב/
חיים את הרגע, כאן ועכשיו.
שמטה בעיניהם היא פספוס ובבזו/
מסתכלים הם על צביקה בזלזול ובזו:
"צביקה, השדה שלך עוזב ומזנח/
מה לך נרדם? מה לך נח??..."

וצביקה מעיף על שדהו מבט/
אכן בתוכו הלב קצת נצבט.
מול רגבי אדמה יבשים וסדוקים/
נוכד בגעגוע בפרות מתוקים.
גוחן אל הקרקע מלוא קומתו/
נושם לתוכו את ריחות אדמתו.
"אשוב עוד אליך, אדמה ברוכה/
נוחי כעת, זו לך שנת מנוחה".

* * *

שנת השמטה עברה וחלפה/
וצביקה חוזר במלא התנופה.
וכעת, לפי הנהל, לסוכנות הוא נגש/
לקבל מנת זרעים, הוא שש ונגש.
מתבונן בו הפקיד במבט מנכר:/
"עכשו מגיעים! עכשו אתה נזכר!
הלא בקיץ היתה עונת הזריעה זה מכבר/
חלקנו הכל, לא נשאר שום דבר...
אם אתה מתעקש, נשארו זרעי סלרי/
קח ותשתל, ותהיה לי בריא"
צביקה חזר לביתו כאבל וחרוי/
לגדל שדה סלרי - זה ממש לא שפוי/
לשוא יעמל ויעסיק פועלים/
הן מי ירצה לקנות כל כך הרבה
גבעולים?...

אך החליט בלבו באמונה להתחזק/
המוסר נפשו על מצוה - ודאי לא יזנח.
חרש וזרע, לילות וימים/
שדות סלרי על פני שטחים עצומים.
חבריו למושב בקול לעגו:/
הנה 'מר סלרי', כך עליו לגלגו.
אך כעבר כמה חדשים ארע נס:
כל גבעול וגבעול לגבה רב התנוסס!
היבול היה הרבה מעבר למצפה.
'מר סלרי' הפך לשיחת היום, של כל פה.
כעת מה יעשה עם כל הסחורה?
ללא קונה - הכל ירקב במהרה.

אך צביקה אחוז באמונה בבירה/
יש אדון לעולם, יש מנהיג לבירה.
ופתאום בביתו הטלפון מצלצל/
על הקו נציג הסוכנות, בקול מתנצל:
זה אתה שקבלת סלרי לזריעה?
זרעת? גדלת? ישנה תוצאה?
תשמע באירופה, פתאום מה קרה -/
בכל השדות פגעה הקרה/
כל היבשת גשומה וקפואה/
ולא נותר בה גבעול סלרי אחד
לרפואה....

כידוע לך הארופאים בלי מרק לא חיים/
ונוהגים הם לתבול בעלי סלרי טריים.
בשל המחסור, נשיא האחד/
הארופי בקש:/
רק תביא הסחורה, ותקבל את הקשו/
לכזו ישועה, מי צפה, מי פלל/
צביקה לא הפסיק להודות ולהלל.
קדוש השם גדול היה בכל האזור/
חקלאים רבים החלו אל יהדותם לחזר.
ובשנת השמטה הבאה במוחזר/
עוד שובתים הצטרפו להפיץ את האור.

* * *

זהו ספור על אמונה תמימה,
נתבשם לאורו ונקח טעימה.
אז למרות שלפי האמת לאמתה/
לרבנו אין קרקע לקיים בה שמטה.
נלמד מוהמצוה את עקר המהות/
ונשחרר קצת אחיזה מהשליטה
במוציאות.
נשמוט מלבנו רגשות של קנאה/
תאוה וכבוד, גאווה ושנאה.
רגועים ושלוים, נהיה באמונה
מוחזקים/
ונזכה ל:
"הרפו ודעו, כי אנכי אלוקים!"

מחבר: עוז חקק © לתגובות, להקדשות ולקבלת העלון במייל: ozhakak76@gmail.com 052-7662106

*מעובד ע"פ הסיפור 'מר סלרי' מהספר "וציוותי ברכת" מאת דוד קליינר

מי שמעונין להשתתף בזכויות העצמות/ של עלון זה, שמלא בתובנות מחכימות
מזמן את העלון להקדיש או להנצח/ ובכל אשר יפנה - יעשה ויצליח!

"זוניכי הישיבות" בונים בית מדרש, שיהיה המגדלור הרוזני הספרדי בנתניה.

בוא וקנה לך זכות בפרוייקט האדיר! לתרומות: 053-3165431 יובל מגוז

לע"נ מרת פרידה בת
אסתר לבית מושייב

לרפואת היולדת אפרת
שושנה בת נורית טאוב

לרפואת הרב עמוס
כמוס חיים בן פורטונה

לרפואת מו"א הרצל אלדד בן
סעידה, ומ"א דיצה בת שפרה

ניתן להאזין להקלטה של הקראת עלון זה על ידי המחבר (וכן עלונים קודמים) - במערכת קול הלשון. יש לחייג ל- 03-6171111 להקיש *7 ואז מספר
גישה 962106. לחילופין ניתן מיד בכניסה למערכת להקיש *# ולומר את שם מחבר העלון, ותועברו לתיקיה המתאימה.

"פֶּלַע הַשֶּׁם דְּרָכָךְ - וּבִסֵּחַ עֶכְלִי - וְהוּא יַעֲשֶׂה" (תהלים ל"ה)

לחזק את הנפש • להאיר את הנשמה

✉ מייל המערכת
(לתגובות, הערות, הארות ושליחת סיפורים לפרסום):
alon7148454@gmail.com
✉ לקבלת העלון במייל:
alon089945291@gmail.com
☎ פלאפון אישי: 052-7148454
☎ פקס: 08-9941870
כתיבה ועריכה בס"ד:
דניאל ח. אלפסי

מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה בן עישה ז"ל

◆ מבט לחיים ◆

אחרי החושך - יגיע אור גדול!

אין הייתם מרגישים בזמן שהייתם מעניקים למישהו כל היום מתנות ודברים טובים, אבל כמעט והוא לא אומר לכם תודה. ויותר מזה - במקום זה - הוא בוחר כל הזמן להתלונן בפניכם שזה לא מספיק לו, שלא טוב לו למרות מאות ואלפי המתנות שהענקתם לו במתנת חינוך?

סביר להניח שהייתם פחות רוצים להמשיך לתת לו מתנות כי בווערת בכך הרגשה של 'נבגדות'. שימו לב: אתם נותנים לו כמעט הכל, והוא במקום להעריך את אותם מתנות הוא בוחר להראות לכם מה לא הבאתם לו וכמה חסר לו עוד ועוד דברים וכי אין כל הכרה והערכה לכל מה שעשיתם עבורו. באמת התחושות לא נעימות בכלל.

אבל אם על כל דבר הכי קטן שהייתם נותנים לו הוא היה מודה לכם מעומק הלב, ונותן לכם תחושה של "הצלת אותי, מה הייתי עושה בלעדיך. תודה רבה!". מסתבר שהייתם ממשיכים לתת לו מכל הלב עוד מתנות ודברים טובים וככל שיהיה לכם יותר אפשרות - כך תעניקו לו יותר.

אחים יקרים, אותו הדבר - בהתנהלות שלנו כלפי בורא עולם. הוא מביא לנו כל כך הרבה מתנות, כל כך הרבה ישועות. אז למה אנחנו בוחרים להתלונן כל היום? למה אנחנו לא יכולים לעצור לרגע אחד את שטף הבקשות-דרישות-ציפיות, ולומר לבורא עולם: "תודה לך על הכל, בלי הדברים האלה - אני לא הייתי כאן. הכל שלך והכל בזכותך. למה אבא שבשמיים צריך לשמוע אותך כל היום מתלונן למה אין לי? למה חסר לי? למה לא נתת לי? למה לא נמצא במצב שבו אני נמצא עכשיו? - הוא רוצה לשמוע ממך שאתה מעריך את כל מה שהוא נתן לך עד עכשיו, ואז הוא ישפיע עליך עוד ועוד שפע של דברים טובים.

מלבד הדברים האלה, חשוב גם לדעת שמפעם לפעם בורא עולם רוצה לבחון את הקשר שלנו איתו. את המבחנים האלה הוא עושה כדי למצוא עוד סיבות למה מגיע לך עוד דברים טובים, ניסים וישועות. המבחנים האלה באים אליך בתחפושת של ניסיונות וקשיים, של רגעים קשים ומשברים - שם, בדיוק שם - בורא עולם מסתכל ובדוק: האם ברגע האמת - שהוא עכשיו - אתה עדיין תסתכל על כל המתנות שהוא הביא לך בחיים, או שבחרת לקחת את הקושי ואת הניסיון שיש לך ומלביש אותם על כל הקשר שיש לך איתו?

העמידה שלך במבחן היא בעוצמת הנאמנות שלך והתשובה שתראה לבורא עולם. תבדוק עם עצמך אם יש לך כעת קושי או משבר. אם כן, תעצור רגע תבין שזה לא אומר שאתה בבעיה, אלא להיפך אתה עכשיו נמצא בפתרון. פתרון לך שאחרי שתתנהל נכון בקושי הזה - ירדו עליך דברים טובים משמיים בכמות ובאיכות שלא חלמת עליה.

תגיד לבורא עולם בזה הלשון: "קבלתי ממך עכשיו ניסיון, וגם נתת לי כוחות להתמודד איתו ואני יתמודד איתו בהצלחה. אני רק רוצה להודות לך על כל הדברים הטובים שנתת לי בחיים ואת זה אני לא שוכח לך אבא שבשמיים. הבנתי שאני כרגע במבחן נאמנות ואני יעמוד בו - כי הכל זה לטובתי. אחר כך אני מאמין שתכניס לי אור גדול לחיי".

שבועה עולם שומע שאתה תמיד זוכר את הקשר שלו איתך, ואת כל המתנות שהוא נתן לך בחיים - עשית את שלך עומדת במבחן - קיבלת 100% והאור הגדול כבר יגיע.

והדברים האלה מתחברים לנושא של "עלינו לשבח" שאנחנו אומרים בסיומה של כל תפילה. שאלתי את עצמי: למה אומרים "עלינו לשבח" רק בסוף התפילה, ולא בתחילתה - הרי מדובר בתפילה חשובה ורמת מעלה?

אלא, כאן אנחנו לומדים יסוד עצום לחיים. גם אם אתה מרגיש שזהו סוף העולם הגיע, שאתה נמצא 'על הקצה' אחרי הכל בסוף תזכור: "עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית". גם ברגעים שמרגיש לך שסוף העולם הגיע, גם שם אתה צריך לעמוד ולשבח את בורא עולם מכל הלב.

הנקודה הזאת שבכל עת ובכל רגע אתה זוכר לבורא עולם את כל הדברים הטובים שהוא נותן לך ואתה מודה עליהם - אתה פותח לעצמך פתח ומזמין לך עוד ישועות. וזה מה שבבורא עולם מצפה מכל אחד ואחד ברגעים של קושי ומשבר - תסתכל על הדברים כמבחן נאמנות, ולא כמבחן המציאות. שחלילה בורא עולם רוצה שהחיים שלך יהיו קשים.

נכון שאתה חווה כרגע קושי או משבר, נכון שכעת אתה נמצא בתקופה לא פשוטה עבורך - עדיין - תזכיר לעצמך שתקופת המבחן הזו תסתיים בסוף, והציון שלי בשמיים זה מה שיקבע כמה טוב אני יקבל אחרי מבחן של קושי כזה.

תאמין שאחרי כל קושי מגיע אור גדול. "יהיה ערב ויהי בוקר" - אומרים חז"ל (נטעי אשל בראשית א, ה): בורא עולם הכניס בעולם טבע שאחרי החושך מגיע אור גדול - גם בחיים של האדם!

וכמו שאומר הזוהר הקדוש (שמות דף קפ"ד): "ליכא נהורא אלא דנפיק מגו חשוכא, שכשיש תמיד אור אין מרגישים כל כך בטוב ובמעלות, אבל אור שבא אחר חושך ניכר חשיבותו ביותר. וצריך לדעת שהקב"ה חפץ רק להיטיב לבריותיו וכל המצבים שיש לאדם הם רק כדי להאיר לו".

והאור הזה - יכנס גם אליך ויאיר את חייך!

הלבנת פנים

מידות טובות לשולחן השבת

משולחנכם של גדולי ישראל

הבית יוסף זכה לחבר את השולחן ערוך כיון שמעולם לא פגע באיש

באחת מדרשותיו הביא מרן הגאון רבי שמואל ואזנר זצ"ל בשם ספר אחד' שהיו בשמים שלוש מועדים מי יזכה לכתוב את השו"ע ופסקו בשמים שהבית יוסף יכתוב את השו"ע, כיון שמעולם לא פגע בשום אדם. כשאמר זאת הגר"ש ואזנר זצ"ל, הרגישו שבאמת זה שייך אליו שפסקו התקבלו לא רק מחמת גדולתו בתורה ובהוראה, אלא בצירוף טוהר מידותיו שכיבד והעריך את כולם אשר לכך זכה שפסקותיו והכרעותיו התקבלו בכל ארצות תבל. (ע"פ בתיבות ההלכה כרך נ' עמוד 464 מתוך דבריו של הגר"א דיער שליט"א)

העדיף להתבזות ובלבד שלא להלבין פניו של זולתו

הגר"צ רבי חיים זייציק זצ"ל הביא מעשה בספרו קול צופיך (ח"ג עמו' קכ"ח) כאשר היה הגרעק"א בבית חותנו קודם שהחליט חותנו לקחתו לחתן, היו שם תלמידי חכמים שדיברו ביניהם בדברי תורה. והגרעק"א יושב ושתק כאילו יודע מאומה, וכאשר ראה חותנו כך שלחו לביתו. ביקש הוא להישאר בעיר. וכעבור שבוע החל לפתוח פיו בדברי תורה, ולאחר ימים נודע כי היות והיה אז במקום עוד מועמד לא רצה הגרעק"א להיות מתכבד בקלון חברו, והעדיף להתבזות בעצמו ואפילו להישלח לביתו, ובלבד שלא להלבין פיו של השני.

איך לא תחשוש לבושת והלבנת פנים של אדם

מרן הגאון רבי ישראל סלטר זצ"ל התאכסן פעם בבית אחד, ובשבת קודש הוכיח ובייש הבעל את בעלת הבית על זה שהיא תמיד שוכחת לכסות החלות במפות שלהן. פנה הגר"ס זצ"ל לבעל הבית ואמר הרי כל הטעם שצריכים לכסות החלות הוא משום שלא יראו בושתם בשעה שמקדשין על היין, ואם לבושת הפת שהיא דומם חששו איך לא תחשוש לבושת והלבנת פנים של אדם? (ילקוט דברי אסף עמוד י"ד)

הניח ידו על הגמרא כדי לא לביישו

סיפר מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל, שהיה אצלו רב אחד וסיפר לו שפעם היה אצל מרן הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל ודיברו בלימוד. הנ"ל הזכיר תוספות מסוים ואמר לו הגר"ע כי אין תוס' כזה. הלך הנ"ל להוציא גמרא מהארון. בא ר' חיים עוזר והניח ידו על הגמרא שבארון ולא נתן לו להוציא את הגמרא. כשהגיע הרב הנ"ל לביתו ראה שאכן אין כזה תוס' והגר"ע עשה מה שעשה כדי שלא לביישו דרך שיחה. (ח"א עמוד שצ"ג)

• צידה לדרך •

לפעמים הצעד הכי גדול שאתה יכול לעשות הוא פשוט לקום בבוקר ולהגיד 'תודה' לבורא עולם.

לע"נ: מו"ר רבי משה בן עישה, עישה בת חנינה, רבי עזריאל בן כוכבה, חדוה בת מיכל מסעודה, מרן רבנו עובדיה יוסף בן גורגריה, מרן רבי מאיר מאזוז בן שושנה כמאסנה, ר' יצחק בן שושנה חמשנה, ישראל אפללו בן אידה, יאיר עידן בן יעקוטא תח"י, מקיקס בן שקלילה, הרב אברהם בייטאן בן בראק, אמנון בן יחיא פנחס, ר' אליהו איטח בן עזיה, ורדה בת זכרונה, ניסים בן זינה. | להצלחה בכל העניינים: דניאל חביב בן יפה, אילה יסכה בת יפה | להצלחה בריאות ופרנסה טובה: א"מ יפה בת ורדה תח"י | להצלחה: שלום בן יעל

בעבור שתיקה אחת

ערב חיזוק לנשים שהפך לערב של ביזיונות, והנס הגדול לאחר 12 שנות ציפייה ממושכות: סיפור מצמרר, שנשלח למערכת בהמשך לסיפור שנכתב כאן בשבוע שעבר | מעלת קבלת הביזיונות באהבה

לכל הערב הזה. אל תטלו חלק באירוע המביש הזה!!!

אחת המארגנות של הערב ניגשה אליה וניסתה לבקש ממנה בצורה יפה ובעדינות שתחדל ממעשיה הבלתי ראויים, אך היא כלל לא שמעה אותה.

עוד שתיים ממארגנות הערב ניגשו וניסו להוציא מידה את המיקרופון, אך היא, הדפה אותן בכל הכוח וללא כל מורא והמשיכה לחרף ולגדף את המרצה לעיני כל.

האמת חייבת להיאמר בשורות אלו: למרות ההתנהגות האלימה שהפגינה, ומילות הפגיעה החזקות שהוציאה מפיה, הרי שדבריה יצאו מן הלב ועלה מהם סיפור על עלבון נורא ופגיעה אימה שחוותה מהמרצה.

כולן פשוט ריחמו על המרצה, מפני שהיא נראתה כאילו חבטו בה במקלות וגלגלו אותה בבזי. איזו נפש של בן אדם יכולה לעמוד מול השפלה כזו, במיוחד כשהיא אמורה לשאת דברי תורה?...

ניסו לצעוק עליה ולהשתיק אותה, אך זה לא עזר. המרצה ברחה החוצה ממורת בכי. הבושה שהייתה בה התלבשה על כל המשתתפות באותם רגעים. גם אני הרגשתי את הצמרמורת הגדולה שנחתה עליי. מעולם לא חשבתי שאני יראה דברים כאלה.

מספר נשים ניגשו להרגיע אותה, בעוד היא נואמת ומדברת בגנותה. אני הייתי בין השתיים שהגישו למרצה כוס מים.

ניסנו להרגיע אותה ולהסביר לה שהיא כנראה לא שפוייה ושנחנו כלל לא מתייחסים לדברים שהיא אמרה וכי אין לה מה לדאוג בכלל.

לפתע, מתוך בכי התמרוורים, היא ביקשה בשקט: "תעשו לי טובה, תשיגו מיד את רחל..." וכאן נקבה בשם משפחה מסוים.

"איזו רחל, למה רחל?", ניסנו לברר מהסיבה שלא הבנו מה הקשר.

"זה עניין של פיקוח נפש. תכריזו ברמקול שרחל תיגש אליי", אמרה שוב ושוב בלי שהיא מפרטת אף הסבר לשאלות ששאלנו.

הבטנו זו בזו, היססנו בדעתנו, אך היא מתוך שיברה, ביקשה שוב: "תקראו לה ותבינו למה".

ניגשתי למיקרופון אחר, ניתקתי את המיקרופון האחוז בידיה של האשה האלמונית, וקראתי: "רחל...", נא הגיעי מיידית לכניסת האולם, והחזרתי את המיקרופון חזרה למקומו. ומשם חזרתי שוב פעם למרצה שישבה בכניסה לאולם שכולה בוכיה, והמתנו יחד לרחל האלמונית. זו אכן פילסה דרכה והגיעה במהירות.

אנא השם, אני מתחננת שכל הייסורים הנוראיים שהם מנת חלקי כרגע יהפכו לזכויות בעבור רחל בת...

בנימה אישית: הסיפור שפורסם כאן בשבוע שעבר הכה גלים רבים בארץ ובעולם. חלקים שבקשו את מספר הטלפון של בעל הסיפור - גם קיבלו. ובעקבות הסיפור שעורר סערה רבתית בקרב ציבור המאמינים, התקבל הסיפור הבא, שאף הוא מצמרר ומרטיט לא פחות מקודמו. והלואי ויהודי אחד יבחר להתחזק מהם.

רציתי לספר סיפור מזעזע ומרטיט שהייתי עדה להתרחשותו מתחילתו ועד סופו. ואילו לא היה קורה לנגד עיניי ספק גדול אם הייתי יודעת עד עצם היום הזה כמה גדולה מעלתו של מי שלא משיב למי שפוגע בו.

היה זה בערב חיזוק רוחני לנשים, עם הרצאות, שיעורי תורה ועוד. בשלב מסוים הכריזו על שמה של מרצה שהייתה רבנית, אמנם לא ממש ידועה, אך הנושא שלה היה מאוד מעניין, ואט אט החלו כמות גדולה מאוד של נשים להתקבץ לתוך אולם ההרצאות, והמרצה החלה לצעוד אל דוכן המרצים.

היא עמדה שם במשך דקות ארוכות והמתנה בסבלנות ובאורך רוח שקהל הנשים יסיכים להפסיק לפטפט. ומי שמכיר ציבור של נשים, ועוד בערב נשים, יודע שמדובר במשימה לא פשוטה ליישום, ואם בכלל אפשרית לביצוע. קל זה בוודאי שלא.

לפתע ניגשה לכיוונה של המרצה אחת הנשים שהלכה מתוך הקהל, נעמדה מולה והתחילה לצעוק לעברה ללא רחמים וללא כל בושה: "אני מזהה אותך, את פגעת בי והעלבת אותי לפני שנים, את הרסת לי את החיים! הלבנת את פניי! לא אשכח את זה לעולם!"

שוב, כל הדיבור הזה התרחש לנגד עינינה הנדהמות של מאות רבות של נשים.

המרצה החווירה. המראה שלה היה נראה קפוא ללא יכולת להגיב. היא ניסתה להשחיל כמה מילים קטנות, לנסות להסביר את עצמה: "אבל אני לא מכירה אותך משום מקום..."

אבל זו מיד ענתה לה בתקיפות "ודאי שאת לא מכירה, זה היה לפני הרבה שנים, אבל אני לא שכחתי, ולא אשכח לך את זה אף פעם!"

וכאן היא התקדמה במהירות לכיוונה של המרצה, לא מסתכלת ימינה שמאלה, ופשוט חטפה מידה של המרצה את המיקרופון והחלה לצעוק:

"אסור להקשיב לאשה הזו, היא רוצחנית! היא רצחה אותי לפני שנים, היא פגעה בי קבל עם ועולם! צריך להוקיע אותה, אסור לכם לתת לה יד

פינת ישיבה

העצמה אישית
לבן הישיבה
מאת הרב'ג ברוך חורש שליט"א

הסר דאגה מליבך

דאגה בלב איש ישינתה!

הגמרא במסכת יומא דף עה מבארת את העצה של שלמה המלך במשלי דאגה בלב איש ישינתה היינו: "ישחנה מדעתו" כלומר, במקרה שקשה לו מאוד להשיח את דאגותיו, או כי מתבייש בזה מאוד, או כי הדברים לא ברורים לו דיים, כאן הדרך לשחרר את זה ממנו על ידי שיכתוב על דף בצורה ברורה ומסודרת את מה שמטריד אותו, (ובכלל מומלץ מאוד לאמץ שיטה זו כאורח חיים).

בשלב הראשון נרשום את רשימת הדאגות המאיימות עלינו. נערוך רשימה ברורה של כל מה שמטריד ומדאיג אותנו, נפרט את הפחדים, החרדות וכל מה שמרגיש שמפריע לו לחיות חיים של שלווה: לחץ לימודי, חברים, רבנים וכו'. לעיתים הדמיון מלבה את הדברים, עד שכל צל של הר נראה כהר. הרשימות המסודרות מעניקות לאדם אמת מידה נכונה ומדויקת, והמבט אל מול האמת תהפוך את החרדה הקשה למנוחת וקטנונית.

בשלב השני, ברשימה נוספת לצד זו, נרשום את כל אשר בידינו וביכולתנו לעשות כדי לעזור לעצמנו, ואלו עצות ניתן לטכס באופן שתוכלנה לשפר, לפתור, או למנוע את המדאיג. חיפוש של עצה מעשית יחזיר אותנו לקרקע השכלית, למציאות, שהרי במקום שהשכל פועל, שם אין כניסה לדמיון. נופתה לראות כמה תבונות ותובנות ניתן למצוא.

בשלב הבא נערוך רשימה של כל ההשלכות העוללות להיערם לנו אם חלילה תתגשמה הדאגה - ואת אשר יעורנו אכן יבוא עלינו. וכאן נזכור עם המחשבה עד סוף הדרך, אל הגרוע מכל. לא נפחד נשפך מליבנו על הדף את כל חרדותינו. כך באופן זה נתקוף את מחשבת הדאגה, המנסה לסחוף אותנו עמוק לעמקי ביצת היגון, אל הגלות שלנו בתוך עצמנו, ורק כך ניחלץ מידיה, כי אחר שנענענו בראשנו לכל גל של דמיון ששצף-קצף עלינו, באשר הפלנו עם הדמיון אל הגרוע מכל ועמדנו מולו יציבים ובהחלטה תקיפה ששוב איננו נבהלים מפניו, הבאנו את הדמיון אל סוף דרכו, באשר מכאן אין לו לאן להתקדם. כך תתפרק ותתפורר מחשבת הדמיון, וכאשר מחשבת הדמיון מתנפצת, שוב חוזרת המחשבה אל מסלול השכל, הוא מסלול היוזמה והעשייה - אל קרקע המציאות.

יש לציין שעצה זו נבחרה ונוסחה על ידי אנשי ייעוץ ומקצוע והוכתרה בהצלחה אף כטיפול ב'חרדות' - מחשבות שאינן נשלטות, או בכפייתיות - מחשבות כרוניות של חרדה, מחשבות טורדניות ובלתי נשלטות, אובססיה של מחשבות שליליות, שהחרדה המלווה אותן כופה את האדם לבצע פעולות מסוימות. (קטע זה מבוסס מתוך הספר הנפש היהודית לר"ם בויאר)

ליסיכום:

הדאגה היא כנחל שוטף - ולכן הדרך היא לא להילחם כדי לסלק את המחשבה מהראש, וגם לא לברוח מפניה, אלא להכניסה לפורפורציה. כי דרכו של הדמיון - לנפח את הדאגה ללא גבולות. ולכן העצה למלחמה בדמיון הוא למותחו עד הסוף, ולתחם אותו בקרקע המציאות, ניתן לעשות זאת גם על ידי שנרשום על דף בצורה ברורה מה מדאיג אותנו. ומה הן ההשלכות העוללות לקרות במקרה שתתגשמה החרדות - מהו המצב הגרוע ביותר, אשר מפניו אנו חוששים. ונערוך מאזן של רווח מול הפסד שאנו משלמים בעטייה של הדאגה כבר עכשיו.

<< מתוך הספר החדש "העצמה אישית", והדברים היו למראה עיני גדולי ישראל שליט"א ויעודו את פרסומם ניתן להשיג ברשתות המבוחרות >>

בעבור שתיקה אחת

>> ההמשך המרתק מעמוד קודם

האמנות

המדריך לנפש בריאה וחיים שלווים
בדרך האמונה והביטחון

אמונה בעיניים עצומות

הדרך היחידה לשלוט על המחשבות שלך ברגעים מאתגרים היא להשליך לבורא עולם את כל החששות שלך. איך עושים את זה הלכה למעשה?

שאדם מקבל ביום בהיר אחד הודעה מלחיצה או מדאגה שנופלת עליו משומקום, והוא מוצא את עצמו מול הר גדול ומאיים. הוא מוצא את עצמו חסר אונים, חסר יכולת לשנות את המציאות לטובתו ואף אין בידו קצה חוט לדעת מה יהיה בעתיד. הכל אצלו לוט בערפל.

באותם רגעים אי הודאות והלחץ לפתע הכל מתערער סביבך. רוב היום אתה עסוק סביב אותה בעיה ומחפש עבודה פתרונות. אתה מסתובב סביב מחשבותיך ונותן למעגל לרוץ ולהשפיע על כל פסיעה שלך במהלך היום. "איך זה קורה דווקא לי? איך לא ידעתי את זה לפני כן? למה לא מנעתי את זה? ועכשיו מה יהיה? איך עכשיו אני יתמודד? מה אני צריך לעשות?". אלו רק חלק מוועט מאותו כיכר מחשבות ולחצים שעוטפים אותך באותם רגעים. זאת מלבד הדמיון שגם הוא מתחיל לפעול ולהראות לך את העתיד הכי מפחיד שיש, עתיד שאתה בוודאי לא רוצה להיות בו.

אומרים חז"ל (עין ראש השנה, כד, ע"א): המחשבה והדמיון הם הדברים שיכולים לקחת את האדם למקומות הכי רחוקים שיש. זאת בניגוד לקול שהוא מפיץ, והשמיעה דרך האוזניים והפעילות דרך שאר האיברים. למחשבה ולדמיון אין גבול.

משל למה הדבר דומה? לרכבת שיצאה מהתחנה. האם יש דרך לעצור אותה ולעלות עליה? בוודאי שלא! אותו הדבר ואף יותר - המחשבות שלך. דרכי הפעולה שלה עובדת בצורה הזאת: שלחת מחשבה אחת? היא מתקדמת ואוספת איתה עוד מחשבה ועוד מחשבה מאותה משפחה, וכך כמין כדור של זה הופך לדבר גדול ומאיים.

חשבו על זה רגע אחד. אם אתם מתמודדים כרגע עם דבר שמעיק עליכם, ואתם מתחילים לחשוב מחשבות מהסוג של: למה? איך? מתי? - לחצתם על הכפתור שמשחרר את הכדור שלג להמשיך להתגלגל ולאסוף עוד מחשבות מלחיצות ומדאגות. ובסוף גם תתלוננו להיכן נעלם המצב רוח?

הנס הגדול שבזאת עולם נתן לנו הוא: שהפעולה הזאת עובדת גם לכיוון ההפוך - הצד החיובי. יש לך כרגע דבר שמעיק עליך? תעצור רגע אחד ותקבע לעצמך: אין בידי לשנות כלום. ואיני יודע למה דווקא אני מתמודד. אבל דבר אחד אני יודע: יש לי אבא גדול בשמיים, שהוא דואג לי והוא אוהב אותי והוא מתכנן עבורי את מסלול חיי בצורה הטובה ביותר עבורי. אני נותן לו לנהל אותי.

שמתי לעצמי סטיקר: "תן לבורא עולם להוביל אותך!". אוי כמה שזה מושלם!

הוא היחיד שיודע מה עתיד לקרות כתוצאה מהדבר הזה. כי הוא עשה את זה בצורה הכי טובה בעולם בשבילך. תאמין בזה בכל לב: תדמינו לעצמכם שחבר שלכם לוקח אתכם להר גבוה בעולם שם הוא מעמיד אתכם על ניקי הר מזדמן ואומר לכם תסתכלו למטה. אוהו פחד נוראי יתפשט בנופכם?

אבל אם תדמינו לרגע שוב שהוא שם לכם בד שחור על העיניים ואומר לכם "בואו אחריי" בלי לומר להיכן. ואז הוא מעלה אתכם שוב להר הכי גבוה, ואומר לכם תורידו את העיניים למטה.

האם תפחדו? התשובה היא: ממש לא! כי לא רואה כלום בעיניים. רק שחור...

ואת הנקודה הזאת אנחנו צריכים להוריד לחיים שלנו. בורא עולם רוצה שנאמין בו בעיניים עצומות! שזה אומר: בכל מקום ובכל רגע וגם המפחד ביותר בעולם - תשימו מולכם את בורא עולם!

אחרי שהעיניים שלכם 'מתכסות' בזה, לא תפחדו משום דבר בעולם! כי הכוח של האמונה בבורא עולם בעיניים עצומות, ישנה לכם כל פסיעה בחיים שאתם חוששים ממנה!

שאתה נמצא במצב שהוא לא בידיים שלך לשנות אותו - תשליך על בורא עולם ותאמין בו בעיניים עצומות שהוא יוציא לך את הדבר הטוב ביותר מזה. הגם שאתה לא רואה את זה עכשיו, אתה עוד תיווכח לראות שהכל התהפך לטובה לנגד עיניך. ואז הגלגל שלג יזמין אליו עוד מחשבות של אמונה, עוד מחשבות של תקווה.

שאירע בדקות האחרונות. אבל לא ציפינו ממנה לסליחה. עצם זה שהיא שחררה את המיקרופון והפסיקה לבזות אותה - היה מספיק.

הקהל פשוט התנפל עליה: "תתביישי לך! אפילו סליחה אינך מבקשת? איך העזת לפגוע כך במרצה הזו מבלי לבדוק את זהותה אפילו?", היא נראתה נבוכה ולא ידעה מה לעשות עם עצמה.

אך אז נשמע קולה של המרצה: "אני מציעה שלא נחזור על הטעות שכבר נעשתה כאן, מה עוד שזה יכול להביא תועלת..."

הקהל השתתק וציפה להסבר, אך המרצה לא נידבה אותו, והחלה את ההרצאה שהיתה מיוחדת מאוד. לאחר שסיימה והלכה, התפנו הנשים לדבר על מה שקרה שם. מיותר לציין שהאשה הפוגעת הסתלקה מהשטח במהירות הבזק.

אני גמרתי אומר בליבי לעקוב אחר הפרשה, ורשמתי את שם המרצה, כמו גם את שמה של האשה המתברכת.

מסתבר שהאשה הזו, רחל, היתה חשוכת ילדים במשך 12 שנה, וברוך ה' כעבור 10 חודשים מהברכה, היא חבקה בן זכר למזל טוב...

כשפגשתי את המרצה לאחר מכן, אמרתי לה כי אני הייתי בין השניים ששמעו את הברכה לרחל, ושאתי נראה קשר ברוך בין הברכה שהיא נתנה אחרי כל הביזיונות לבין הנס שקרה לה.

ביקשתי ממנה להסביר לי מה קרה שם, ומדוע היה לה דחוף לברך אותה בשעה קשה זו.

בתחילה היא ניסתה להתחמק ולהעמיד פנים שאין לה קשר לזה, אך אני לא הרפיתי וביקשתי שתספר לי. היא השתכנעה והסבירה לי את הכל.

"כתוב: 'שמחנו כימות עינינו'. כשאדם מתענה ולבו נשבר, נפשו קשורה מאוד לכסא הכבוד, ועלבון הוא העינוי הכי גדול שכן אדם יכול לסבול. לא לחינם נאמר שהמלבין פני חברו ברבים, הרי הוא כאילו שופך דמים.

"מי שמעליבים אותך, חש כאילו רוצחים אותך ממך. זה מה שחשתי באותם רגעים של השפלה נוראה וסבל. חשבתי לעצמי, כיצד אוכל להועיל בסבל שאני חשה, ואז נזכרתי באותה אשה חשוכת ילדים, שהיא בתה של חברתי, וברכתי אותה.

"הברכה יצאה מעומק הלב, והיא כנראה הגיעה היישר למעלה אל כסא הכבוד ופעלה את פעולתה."

"מישהו חיפש אותי?", שאלה. "כן אני", אמרה המרצה. "את מכירה אותי, אני חברה של אמא שלך". היא שמה את ידיה על ראשה של אותה רחל ואמרה: "ברגעים אלו של שברון נפש, כשפוגעים בי וצערי מגיע עד כסא הכבוד, אני מבקשת ומתחננת שתיפקדי בפרי בטן עוד השנה. אנא השם, אני מתחננת שכל הייסורים הנוראיים שהם מנת חלקי כרגע יהפכו לזכויות בעבור רחל בת..."

הבטנו במחזה כלא מאמינות. רחל האלמונית נראתה נבוכה ביותר והסתלקה משם, והמרצה נראתה כאילו הדבר נסך בה כוחות חדשים.

היא ניגבה את דמעותיה ואמרה לנו: "שיהיה לכן ברור שהאשה הזו טועה. אין לי שום מושג על מה היא מדברת. אני לא נפגשתי מעולם עם אישה כזאת."

בינתיים האשה האלמונית עוד אחזה במיקרופון שלא פעל, אבל קולה היה גבוה דיו כדי שישמעו אותה גם כך. אחת המארגנות, ניגשה לבמה ושאלה את המתפרצת: "תגיד לי, את יודעת מה שמה של המרצה?"

"אני לא יודעת מה השם שלה היום, אבל לפני החתונה קראו לה כהן. היא היתה מדריכה אצלנו ופגעה ביי...", וכאן החלה לתאר מחדש את הסיפור הנורא ואת מסכת ההשפלות והעלבונות שעברה אצל המדריכה כהן. בינתיים, לבקשת המארגנת, המרצה ערכה חיפוש מיד בתיקה, הוציאה את תעודת הזהות האישית שלה ומסרה למארגנת.

האחרונה ניגשה אל האשה שהשתלטה על הכנס, תלשה ממנה את המיקרופון, סימנה באצבעה לחבר אותו מחדש ואז אמרה לה: "מעולם לא קראו לה כהן, שם המשפחה המקורי שלה לפני שנישאה הוא 'חן'. אני חושבת שהיא פשוט דומה לזו שפגעה בך אבל זו לא היא במאת האחוזים..."

זה היה הרגע הראשון בו האלמונית השתתקה. היא חטפה את תעודת הזהות, הביטה בה מכל הכיוונים ואפילו שלפה את הספח. לאחר מכן פנתה למרצה ושאלה בטון יחסית רגוע: "אז את לא מרים כהן?"

"לא, אני לא, ומעולם לא הייתי". "ואולי זו אחותך?". כל הקהל צחק, והאשה הבינה איזו שטות אמרה.

"אני מצטערת... כנראה טעיתי בכתובת", אמרה וחזרה למקומה. בלי שהיא מבקשת סליחה או אפילו מראה חרטה עמוקה על הדבר הנוראי

"שיהיה לכן ברור שהאשה הזו טועה. אין לי שום מושג על מה היא מדברת. אני לא נפגשתי מעולם עם אישה כזאת"

הדרך הקלה - היא לא בהכרח הדרך הטובה עבורך. אמנם הדרך המאתגרת עם הקשיים - היא בהחלט הדרך המושלמת ביותר עבורך!

כשכלל ישראל יוצאים ממצרים, הפסוק אומר: 'ולא נחם אלוהים דרך ארץ פלשתים'. השם לא לוקח אותם דרך ארץ פלשתים. בארץ פלשתים, אתה הולך לאורך החוף, ומשמאלך ש' נוף יפהפה, אתה מגיע לשם תוך כמה דקות. לא צריך תוכנית ניווט בשביל זה.

בורא עולם לא לקח אותם בדרך הזו. למה? התורה אומרת, "כי קרוב הוא", כי זה היה קרוב מדי. מה זה אומר שזה היה קרוב מדי? אדרבה, קח אותם בדרך הקלה יותר?

המדרש מספר לנו מה חיבה לכלל ישראל בארץ ישראל באותה תקופה. כשהם יצאו ממצרים, הכנענים ידעו מזה. הם שרפו את המקום כליל. וכשעם ישראל יגיעו לשם, הם לא יוכלו לנטוע עצים. בנוסף הם היו מוכנים לקראתם והם הרגו את חלקם בדרך. בין היתר, היו שם את העצמות של אפרים - אותן שבת שלא הצליח להיכנס. בזמן שכולן היו פזורות לאורך הדרך.

אחים יקרים! בורא עולם לא לקח אותם בדרך הקלה כי ארץ כנען לא הייתה מוכנה להם. וזו הייתה הסיבה האמיתית.

ועבאמת, למה בורא עולם לא אמר להם את זה? אתה יודע למה לא לקחתי אותך בדרך הזאת? כי הדרך הזאת הייתה משמידה אותך. ומה כן הוא אמר במקום? שזה היה קל מדי עבורם.

אנחנו בחיים חושבים שכשיש לנו שתי דרכים, קלה וקשה, הדרך הקשה היא הגרועה ביותר. אנחנו חושבים שאתגר הוא מעקף להצלחה. אנחנו חושבים שמאבק הוא ההוכחה לכך שאני לא מספיק טוב.

ברגעים שאתה עובר קושי או משבר בחיים. קושי שאינך יודע
איך תצא ממנו, ובמקביל אתה כל היום מתלונן למה קשה לך,
למה אי אפשר להיות חיים קלים ופשוטים יותר?

תדע לך, שבורא עולם נותן לנו קשיים ועיכובים בדרך, ואשאלנו מרגישים שיש דרכים קלות וטובות יותר, ובגלל שאתה נמצא כעת בזמן של קושי אתה אומר לעצמך: "יתכן ואני לא נמצא בדרך הטובה ומשהו כנראה לא בדרך איתי!"

אבל בורא עולם אומר לך משהו אחר. בבקשה ממך, תקשיב למה שיש לו לומר לך: "כי קרוב הוא! בני יקירי הדרך הזו קלה מידי עבורך!".

ותדע לך שבחיים עצמם, דרכים קלות מובילות לבינוניות, דרכים קלות מובילות לכישלון, דרכים קלות מובילות לרפות ולשבירות.

אתגר הופך אותך לגדול. מאבק מוציא החוצה את המהות האמיתית והטובה של חייך.

אז אם אתה נמצא עכשיו בדרך שמרגישה רחוקה מלהיות "קרובה", ואתה נאבק, ואתה דוחף, זה צריך להזכיר לך את אבותינו בשעה שיצאו ממצרים ובמדבר הלוהט הם שאלו: "מה אנחנו עושים כאן?"

ואז הקדוש ברוך הוא אמר להם: "הירגעו. אתם פשוט תמשיכו ללכת. אל תדאגו". כי בזמן שאתה הולך בתוך האתגר שניצב מולך, האדמה נעשית פורייה, והאויבים שלך

עושים טעויות והם באים אליך ומפסידים במלחמות. וגם העצמות שהיו מונחות שם - נעלמו עם השנים. והנה לך שבסוף, יהיה לך הרבה יותר טוב ונפלא ממה שאתה חושב.

כשאתה נאבק בקשיים שלך, בעצבויות שלך ובפחדים שלך – יש לך רק בקשה אחת אליי: אל תקווה לדרך הקלה. תישען – להתלחץ מאמבק – ותזכור, שיגיע הרגע תקבל את כל מה שצפית פי כמה וכמה על גמול שיש לך! (מבוסס ומעובד על פירעון של הרב צ'רלי הררי שליט"א)

ממחליף ממש פרה בחמור ונוהר אנב כך בכל דיני
ההתורה בודאי ובודאי שזוהי עבודה גדולה וחשובה
לפני המקום (מאור עיניים)

"והקימותי את בריתי אתכם"

כאשר בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו, תבוא עליכם הברכה בזכות בריתי אתכם ולא בחסד וזכות אבות.

שהרי עד עתה היטבתי עמכם בגלל הברית שכרתי
עם אבותיכם. (רבי יעקב צבי מקלנבורג)

**"ונתתי שלום בארץ...ונפלו אויבכם לפניכם
לחרב"**

אומר רבי מרדכי הכהן: לכאורה סדר הכתוב מהופך: היה צריך להקדים "ונפלו איבכם לפניכם" לפני "ונתתי שלום". אלא, כך הדברים אמורים: "ונתתי שלום בארץ" – מתי? כאשר ישרור שלום בארץ – ביניכם לבין עצמכם, וריב לא יפריד בין אחים ומדנים לא יפלו מחנות, אז: "ונפלו איבכם לפניכם".

"ושכבתם ואין מחריד"

אף על פי שיהיה לכם שבע ועושר, תזיהו שנתכם
שלווה ורגועה וללא דאגות, ולא תהיו בבחינת
(קהלת ה, יא): "זהשבע לעשיר איננו מניח לו לישון"
- מדאגה שירד ערך נכסיו, ומפחד שמא יבואו
גנבים ויגנבו את רכושו.

ורבי אברהם שמואל בנימין "כתב סופר" היה אומר:
הברכה תהיה "ונתתי שלום בארץ" - שלא תהיה
קנאה ותחרות, וממילא יתקיים בהם:
"ושכבתם ואין מחריד", כי לא יהיו מוטרדים ולא
יזכרו לישון מפני שלאחרים יש יותר.

"ואולך אתכם קוממיות"

ואמרו חז"ל (שבת צב, א): "אין השכינה שורה אלא על חכם, גיבור ועשיר". אומר רבי אברהם יצחק הכהן קוק: כשם שאין השכינה שורה באיש יחידי אלא על גיבור ועשיר, כך אין השכינה שורה אלא בעם מלא גבורה עושר וקוממיות.

אומר לך בורה שולם: אל תחפש אשמים – בי אני השם!

[illegible]

הממזהרים לבוא | תוספת שבת = תוספת ישועות

♦ מקור הברכה - אם הולכים לקראת השבת שמקבלים את השבת חצי שעה לפני הזמן' (הדלקת הנרות) אזי ה"שבת מקור הברכה". (תוספת שבת כהלכתה, ע"פ תלמידי הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת 'באר יעקב')

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לך

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בכורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת -בהר בחוקותי - ה'תשפ"ו

'בואו שערינו בתודה' – 'אשרי מי שעמלו בתורה'

סיפור א': נפתח בספור מדהים על אדם בשם דוד רוזנבלום שגדל בפולין, התחתן, ולא עלינו תקופה קצרה לאחר החתונה, לקחו הנאצים את כל משפחתו לאושוויץ ולדאבון לב הרגו את כולם, את אביו ואת אמו וכל אחיו ואחיותיו, וגם את אשתו הצעירה, הי"ד.

למרות הקשיים והניסיונות הוא הצליח לשרוד במשך חמש שנים את התקופה הקשה, וספר שכאשר המלחמה התחילה הוא שקל כ- 90 קילו, ואחרי חמש שנים הוא יצא משם שלד עצמות ושקל 36 קילו בלבד, כמעט ללא צלם אנוש. הוא הוסיף לספר שהדבר שהחזיק אותו במשך כל אותם שנים, למרות כל הייסורים, זאת העובדה שהיו לו תפילין, והוא הקפיד להניח אותן מדי יום ביומו ולא ויתר עליהן. כמובן שהוא עשה את הכל כדי להסתיר זאת מעיני הצוררים ואכן הצליח. בנוסף היה באמתחתו גם ספר תהילים, שבכל הזדמנות היה קורא בו, וכך הוא שרד את המלחמה, ואחרי חמש שנים הצליח לצאת משם בנסי נסים של ממש, ומשם הפליג לארצות הברית.

הוא הגיע לארצות הברית, והיה איתן בדעתו שלא לתת לנאצים לשבור אותו. הוא החליט להתחיל את חייו מחדש. הוא רצה להקים משפחה, למצוא עבודה ולהצליח.

הוא הכיר משפחה טובה, שראתה עד כמה הוא מסכן וחסר כל. הם רחמו עליו ואספו אותו אליהם, והוא בקש מהם לסדר לו עבודה.

בתחילה הם סדרו לו עבודה במפעל פלסטיק. הוא התחיל לעבוד ביום ראשון והיה מרוצה. כשהגיע יום ששי בצהריים הוא אמר לבעל הבית: "להתראות, שבת שלום! נתראה ביום ראשון..."

ענה לו בעל הבית: "מה זאת אומרת 'שבת שלום'? קודם כל עליך לדעת שגם ביום ששי אתה צריך לעבוד עד השעה שש, וגם מחר ביום השבת אתה צריך להגיע לעבודה כרגיל..."

ענה לו דוד רוזנבלום: "אני יהודי שומר שבת, אני לא יכול לעבוד מחר", ענה לו המנהל: "פה זה אמריקה, עובדים פה כל השבוע, או שתגיע מחר או שאתה מפוטר!". דוד רוזנבלום השיב לו שהוא לא מוכן להגיע בשבת והמנהל פטר אותו באופן מיידי. הוא חזר בצער למשפחה שאירחה אותו והם ניסו לחפש לו עבודה אחרת. בינתיים הוא הכיר אשה טובה בשם שרה, גם היא נצולת שואה, ובדיקו כמובן גם כל משפחתה נספתה בשואה, והיא נצלה לבדה.

הם נפגשו כמה פגישות והחליטו להתחתן, ובמקביל אמרה לו המשפחה המאמצת שהיא מצאה לו עבודה טובה. ספרו לו שמדובר על מנהל שיש לו מפעל לתקון וחיידוש מזרנים, הוא ירא שמים ומחפש עובדים וכמובן שלא עובדים אצלו בשבת קודש...

דוד רוזנבלום נכנס למפעל, ובתוך כמה ימים למד היטב את העבודה. הוא היה חרוץ והצליח לחדש את המזרנים, ושמח מאוד שהוא לא צריך לעבוד בשבת. בסוף החודש הוא קיבל משכורת, פנה לאשתו ואמר לה: "המשפחה המאמצת הזו עזרה לנו מאוד עד כה, אבל הגיע הזמן שנשכיר יחידת דיור משלנו", וממחשבה למעשה, הם הודו לאותה משפחה, ועברו לגור ביחידת דיור משלהם, ובאמת ראו ברכה גדולה במעשה ידיהם.

לאחר כמה חדשים פנתה אליו אשתו ואמרה: "אני רואה שאתה אדם כשרוני, ולמדת טוב את המלאכה, אולי תפתח בית מלאכה משלך, תשכיר שטח ותעבוד וכך בעזרת ה' אולי נוכל לעבור גם לדירה מעט יותר גדולה?"

בתחילה הוא פחד מצעד זה, וחשש מהיכן ישיג את הכסף ואיך יקח הלוואות לשם כך? אבל אשתו עמדה מנגד ואמרה: "מה אתה דואג, היד ה' תקצר? הקדוש ברוך הוא יעזור לנו!"

הוא שמע לעצת אשתו, שכר מחסן וקנה כמה כלים, וכך התחיל לעבוד בכוחות עצמו. הוא תלה שלט בחוץ, 'דוד רוזנבלום - מחדש ומתקן מזרנים'. הוא חיכה שבוע ועוד שבוע, אבל שום דבר לא קרה, בזמנו הפנוי הוא קרא תהילים שוב ושוב ובטח בקדוש ברוך הוא.

אחרי שבועיים של חוסר עבודה, נכנס אדם אחד לחנות שלו, ושאל אותו האם הוא יכול לתקן שלושה מזרנים; "האם יש לך זמן לתקן אותם?" שאל. "בוודאי" ענה לו דוד רוזנבלום, וכך אותו אדם הכניס למחסן את שלושת המזרנים ודוד אמר לו שיגיע למחרת. עבר יום והגיע אותו אדם. הוא הסתכל על המזרנים ואמר לדוד רוזנבלום: "אלה לא המזרנים שלי, אלו מזרנים חדשים

לגמרי! אבל דוד רוזנבלום ענה לו: "לא, לא... אלו המזרנים שלך!" הוא הסתכל על המזרנים ואמר: "מימי לא ראיתי עבודה טובה כזו", הוא שילם קודם כל את מלוא השכר שסוכם מראש להוסיף ונתן לו 'טיפ' בעין טובה. מאותו יום אנשים התחילו לעמוד בתור והשמועה עשתה לה כנפיים, שמדבר באדם מקצועי, שמקבל מזון ישן ומחזיר אותו חדש לגמרי. בינתיים נולדו להם ילדים, וברוך ה' יש פרנסה בשפע.

לאחר כמה שנים פנתה אליו אשתו ואמרה: "עד מתי תתעסק במזרנים ישנים ותחדש אותם? עליך לפתוח בית חרושת במרכז ארצות הברית ולהתחיל לייצר מזרנים חדשים ואיכותיים", דוד רוזנבלום אמר לעצמו, "אם עד עכשיו שמעתי בקול אשתי והרווחתי, גם עכשיו אשמע בקולה", הוא לקח את ההימור ופתח בית חרושת, ותוך כמה חודשים השם שלו התחיל להתפרסם ובגדול... בכל מקום שמעו אודות המזרנים שלו, והיתה לו ברכה עצומה. הם עברו לדירה חדשה יותר גדולה, וברוך ה' פתחו עוד ועוד סניפים. עם השנים נולדו להם עוד ילדים, והיו להם סך הכל עשרה ילדים. הם הצליחו לפתוח שלושים וששה סניפים ברחבי ארצות הברית של מזרני "פרדייז" המפורסמים של משפחת רוזנבלום. ברוך ה' הם חתנו את כל ילדיהם ברוב פאר והדר, כשהם "מסודרים" ולא חסר להם דבר.

יום אחד, כשהם כבר בני שמונים ויותר, התקשר דוד לשרה אשתו במהלך היום ואמר לה שהוא מרגיש לא טוב ושכואבת לו הבטן. שרה ניסתה להרגיעו ואמרה שאולי אכל משהו לא טוב.

אבל לאחר שעה הוא התקשר שוב ואמר: "זה לא אוכל, אני מרגיש שזה משהו רציני, בואי בבקשה וקחי אותי לבית החולים". שרה התקשרה לנהג האישי שלהם, ובקשה שיקח אותם במהירות לבית החולים, שם ערכו לו בדיקות מקיפות ולא מצאו דבר. הכאבים התגברו והוא התפתל מכאבים.

שרה קראה לבניו שהגיעו כולם במכוניות פאר, ויחדיו בקשו לשוחח עם מנהל בית החולים. המנהל הגיע ועזר להכניסו מיד לבדיקת סי-טי. לאחר כמה דקות חזר המנהל לאשתו ולבנו הבכור ואמר להם בצער: "יש לו חיידק טורף שהשתלט על המעיין והתחיל לכרסם את כל האזור. זה עניין של כמה ימים עד שהוא ייפרד מן העולם..."

העולם חשך בעדם! "מה עושים?" שאלה שרה, "האם יש תרופה או טפול כלשהו שיוכל להצילו?" ענה לה המנהל: "יש פרופסור גר מני בעל שם עולמי, היחיד בעולם שיכול לטפל במקרה זה, אבל זה יעלה הרבה מאוד כסף..."

שרה לא נרתעה ואמרה: "לא מעניין אותי הכסף, אני רוצה להציל את בעלי!", המנהל שמע, התקשר מיד לפרופסור הגרמני ושאל אותו כמה יעלה להביא אותו לארצות הברית למטרת בדיקה ואבחון בלבד. הפרופסור ענה שהביקור והבדיקה לבדם יעלו ארבע מאות אלף דולר! והוסיף ואמר: "מחר בלילה יש אפשרות טיסה לארצות הברית. אם תרצו אגיע אליכם לבדוק אותו". "לחכות עד מחר בערב?" נבהלה שרה, הרי המצב הולך ומתדרדר?! "...". המנהל השיב לה, שאם היא רוצה אפשר להביאו במטוס פרטי... שוב ענתה שרה: "לא מעניין אותי הכסף, אני שולחת מטוס פרטי להביא אותו מיד", וכך היה.

אחרי שעות ארוכות שנדמו כנצח, הגיע הפרופסור ישירות לבית החולים עם שנים מעוזריו. הוא התבונן בצילומים במשך זמן ממושך, ושרה חכתה במתח למוצא פיו. אחרי שלוש שעות (!) ארוכות, כשהסבלנות פקעה לגמרי, הרים הפרופסור את ראשו ואמר בצער: "אין מה לעשות, החיידק כבר השתלט עליו. מה שנשאר לעשות זה לסדר את עניני ההלוויה..."

שרה שמעה את דברי הפרופסור וכמעט שהתמוטטה. היא עצרה את הפרופסור שפנה ללכת ואמרה לו בנחרצות: "שב פה!". הפרופסור לא היה רגיל שמדברים אליו כך, אבל ראה שהאשה במצוקה ולכן הסכים להתיישב.

שאלה אותו שרה: "האם יש סיכוי כלשהו להציל אותו?", "כן" ענה הפרופסור, "פתחנו בגרמניה מעבדה ניסיונית שעובדת כבר כמה חדשים, השקענו במעבדה הזו עשרות מיליוני יורו ופתחנו חיידק שיכול להתגבר על החיידק שחדר לגופו. אבל זה לא מספיק, רקמות המעיין של בעלך אכולות לגמרי, וצריך לנתחו ולהשתיל רקמות חדשות במקומן. זהו אולי הסיכוי היחיד להצילו!..."

שאלה אותו שרה: "וכמה זה יעלה?" הוא פתח את המחשב וערך חשבונות, ובסיומם אמר לשרה: "צריכים להביא לכאן את כל המעבדה והציוד. מדבר בשלושה מטוסים, עם מאה אנשי צוות וששים פרופסורים ומנתחים, וכל זה יעלה שני מיליון דולר וחצי בהפקדה מיידית, ועוד שני מיליון דולר וחצי ערבות, שעליה תחתמו למקרה שמא יהיו סבוכים ויהיה צורך בנייתו נוסף, האם אתם מוכנים?"

הבן הבכור שמע את דבריו ושאל: "והיה והניתוח יצליח, כמה זמן הוא יכול להמשיך לחיות?" ענה הפרופסור: "חודשיים שלושה, מקסימום חצי שנה..." שרה שאלה: "ומה הסיכוי שהניתוח יצליח?"

ענה הפרופסור: "זאת הפעם הראשונה שאעשה ניתוח כזה, אני מניח שמדובר - 50 אחוז סיכויי הצלחה...", הספקות היו עצומים, מדובר בסכומים שקשה להעלות על הדעת.

בינתיים הודיע הבן הבכור לפרופסור הגרמני: "שכרנו לך חדר במלון הקרוב, לך לשם לנוח, ועוד כמה שעות נחזיר לך תשובה!". הם התקשרו לאדמו"ר מסאטמר שאליו היו מקושרים ושאלו אותו: "האם שווה להשקיע סכום עתק כזה, בשביל הסיכוי המועט שאביהם יחיה?? וגם אם כן, יהיה זה לכמה חודשים ספורים לכל היותר..."

שמע זאת האדמו"ר מסאטמר וענה: "מדובר בסכומים עצומים, איך אפשר לפסוק בדבר הזה? אייעץ לכם לשלוח את השאלה בפקס לפוסק הדור, למרן הרב אלישיב זצ"ל, הרב בודאי יענה לכם תשובה ברורה..."

בארץ הקודש היתה זו שעת לפנות בוקר, סמוך לשעה שבה הרב קם מדי יום. הם כתבו את השאלה ושלחו אותה בפקס, וכשהרב אלישיב קם, העוזר שלו הבחין בפקס שהגיע והגיש את השאלה לרב אלישיב. הרב פסק מיד: "אם אפשר להציל חיים, בוודאי!".

הבן ההקשר לפרופסור הגרמני ואמר לו שהם מסכימים להצעה. הם בצעו מיד את ההפקדה של הכסף ובמהירות האפשרית הטיסו את כל המעבדה מגרמניה לארצות חברית.

בית החולים היה כמרקחה. מצבו של דוד רוזנבלום החל להתדרדר בינתיים והוא הוכנס לניתוח לאחר שכבר איבד את החכרה. הניתוח ארך תשע שעות, ולאחריהן יצא הפרופסור הגרמני בפנים חתומות ובישר לאשה: "הניתוח הצליח!" הם חיכו שיתעורר, ולאחר כמה שעות יצא אחד הרופאים ואמר: "הבן הבכור יכול להיכנס לדבר עם אביו!...".

הבן נכנס בחיל ורעדה לאביו, לאחר שהכינו אותו הרופאים ובקשו ממנו שלא ידבר אתו יותר מדי, כדי שלא יתרגש.

הוא נכנס וראה את אביו כשעיניו פקוחות, לאחר שהלה כבר היה על סף מוות, לא יאומן כי יסופר...!

שאל הבן את אביו: "האם להביא לו משהו שתות?" "לא!" ענה אביו, "הבא לי את התפילין שלי, עדיין לא הנחת תפילין היום. כל השנים שהייתי בשואה לא פספסתי אפילו פעם אחת, איך אוכל לפספס היום?"

הביא הבן את התפילין ועזר לו להניחן בזהירות המתבקשת. הוא אמר "שמע ישראל" בהתרגשות, ומייד כשסיים לומר "אחד", ראה הבן שהראש של אביו נוטה לצדו, וכל קריאותיו לעברו לא נענו... מייד הזעיק הבן את הרופאים, שניסו להחיותו במשך שעה שלמה, אבל דבר לא עזר. הוא נפטר והלך לבית עולמו בדיוק לאחר שסיים לומר "שמע ישראל".

בעודם טרודים בהכנות להלוויה ולשבעה, היתה למשפחה קושיא אחת; הם הרי השקיעו פה מיליוני דולרים, ממש סכום עתק, והטיפול לא הצליח, האם זה היה שווה את זה?!

הם שלחו את השאלה לרב אלישיב שהשיב בזו הלשון:

"מיליוני דולרים שווים בשביל פעם אחת נוספת שבה חזר לחיים להניח תפילין, זה כלום וזה בזול! אלה אפילו לא גרושים לעומת השכר האינסופי על הנחת התפילין הנוספת שזכה לה המנוח!...!!".

פלא פלאים! ראו כמה שווי הזכות לקיים מצות תפילין פעם אחת נוספת. לנו יש את ההזדמנות והיכולת לעשות כך בכל יום ללא עלות! להניח תפילין ולהתחבר לקדוש ברוך הוא, ועלינו לעשותה בהתלהבות ובשמחה! (פניני בית לוי).

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על עיניהם של גדולי ישראל

סיפור ב': הגאון רבי מרדכי שולמן זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקא, עזב את אירופה זמן קצר לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, כדי לאסוף כסף עבור ישיבת סלבודקא שבליטא. כשהחלו התותחים לרעום, היה ראש הישיבה באמריקה, ולא היה סיפק בידו לשוב לאשתו וילדיו.

במשך כל שנות המלחמה לא ידע הגר"מ שולמן מה עלה בגורל אשתו וילדיו. למרות הייסורים הנוראיים הכרוכים באי ידיעה שכזו, המשיך האיש הגדול הזה בסדר יומו הרגיל, הרביץ תורה באמריקה, והמשיך גם באיסוף הכסף.

והנה, כשהגיעה המלחמה לקיצה, ערך ראש הישיבה בירור, והשמועה שהגיעה לאזניו היתה טובה עד מאוד. אשתו וילדיו נותרו בחיים.

מה היה עושה כל אדם עם ידיעה שכזו?

עולה על המטוס הראשון בדרכו לאירופה, כדי להתראות עם בני משפחתו הקרובים ביותר, לא כן?

אבל ראש הישיבה לא עשה כך. "אני חייב קרבן תודה להש"ת על שהשאירני בחיים, ועל כל החסדים שעשה עמי בני משפחתי, ומכיון שכך אני אתאפק במסירות נפש, לא אסע לראות את אשתי וילדי, ואמשיך לאסוף כספים עבור הישיבה, כדי שאוכל אחר כך לבנות את סלבודקא מחדש!"

ראש הישיבה אמר שהוא חייב קרבן מיוחד לקב"ה, ומשום שרוב רובם של הרבנים שנותרו באירופה עלו על המוקד, ומי שנשאר – לא מצא את אשתו, ובוודאי לא את ילדיו. לכן, אמר, אני מקריב בהתאפקות זו את קרבני שלי לה', וממשיך מיד בבנית הישיבה.

היה זה בחודש חשון, רק עשרה חודשיים לאחר מכן, בחודש אלול, נפגש הגר"מ שולמן עם בני משפחתו.

מסירות נפש שאין דוגמתה.

בשהותי פעם בחדרו של מרן הגר"י קניבסקי זצ"ל, הייתי עד למחזה קורע-לב. אדם שהיה חולה מאוד נכנס לחדר, התייפח נוראות, ובקש מהסטיפלער שיתפלל עליו.

בכיו של החולה קרע את לבם של הנוכחים, ובתוך כדי הדברים אמר לו הגאון: "כיון שתפילתו של החולה נשמעת, הייתי מציע לך שתתפלל על עצמך, ודע לך שאין תפילה החוזרת ריקם. אין דבר כזה. אין תפילה שאינה פועלת במשהו, למחצה לשליש ולרביע,

וגם אם הדבר לא מורגש מיד: יש מקרים שהתפילה פועלת לאחר שבוע, חודש או חודשיים, שנה או שנתיים, ולפעמים אחרי חמש שנים ועשר שנים... וכאן עצר הסטיפלער את דבריו.

עקבתי אחרי האיש ההוא, וראיתי שאכן החל להתפלל הרבה יותר בכוונה, ויכול אני להעיד, שבדיוק לאחר עשר שנים מאז ביקורו בבית ה'קהילות יעקב' זצ"ל, נרפא ממחלתו והפך להיות ככל האדם...

פעם הציעו למרן הרב מברסק סכום עתק בשווי של כמיליון דולר כתרומה לישיבתו. מרן זצ"ל שמע את ההצעה, אבל לא התבלבל למשמע הסכום. הוא סרב לקחת את התרומה, מחשש שבמקרה זה יאבד מעט מבטחונו בה', שהרי יש לו כבר כסף בצד, די והותר. (מתוך הגדה של פסח 'חשוקי חמד').

דבר שלא בא לעולם

סיפור ג': אחת הנקודות הבולטות שהשפיעו רבות על בני ירושלים, היתה מידת בטחונו בהשם יתברך. מרגלא בפומיה של רבי שלומקה: "כל יהודי מוכרח לדעת אלף בית". א' – זוהי אמונה. ב' – זהו בטחון.

שתקן גדול היה רבי שלומקה, בקושי דיבר, כל מילה שיצאה מפי קדשו היתה מחושבת עד לאחת, ובכל אופן העיד מקורבו הרב הצדיק רבי אליהו ראטה זצ"ל, כי תמיד כאשר רצה לדובב את הרבי היה מעלה נושא של אמונה ובטחון, בזה היה רבי שלומקה מוכן ומזומן תמיד לדבר ולשוחח.

סיפור מפליא סיפר הרה"ג רבי יוסף זיבלד שליט"א, מחנך ותיק בת"ת 'תשב"ר' בבני-ברק, אותו שמע מפי אחד מילדיו של רבי פנחס אייזען זצ"ל, אחיו של הגאון רבי שלום אייזען זצ"ל, מורה הוראה נודע בירושלים:

בביתו של רבי פנחס היו מדליקים לשבת קודש נרות בחלב ולא בשמן זית. אמנם רוב האנשים בירושלים הדליקו בשמן זית שהיה קל יותר להשגה, אך אצלם בבית כך נהגו, להדליק בנרות חלב. תמיד היה רבי פנחס אומר בבית כי יש לו חשק להנות את הרבי מזוועהיל מנכסיו, ולהעניק לו נרות מיוחדים אלו העשויות מחלב כדי שידליק בהן לשבת בביתו. אך היה זה בגדר 'דבר שלא בא לעולם', כיון שהכסף היה דחוק ביותר אצל בני ירושלים העניים, ולכן חשקו ורצונו נותר תמיד בגדר חלום בלבד.

בערב שבת אחת, רבי פנחס שם לב כי נותרו לו כמה נרות מיותרים, והחליט לשלוח את אחד הבנים להביאם לרבי שלומקה. היה זה דקות אחדות לפני זמן הדלקת נרות, והוא האיש בבנו שירוך מהר לביתו של רבי שלומקה כדי שיספיק להגיע עוד לפני שהרבנית תדליק נרות.

הבן עשה כמצות אביו, ורץ במהירות את כל הדרך הארוכה מביתו בשכונת בתי אורנשטיין עד שכונת בית ישראל. הוא הגיע לבית הרבי מזוועהיל כשהוא נושם ונושף ממאמץ הריצה, וכשקול הצפצוף המורה על כניסת השבת נשמע ברקע...

הרבי ישב בפתח הבית כשחומש בידו וקרא במתיקות שנים מקרא ואחד תרגום. הילד ניגש אליו ומסר לו שתי נרות. הרבי האיר לו פנים וברכו, ומיד נכנס פנימה והכריז בקול מתרונן: "רעבצין! אמרתי לך כי אין מקום לדאגה, וכי עד שתכנס שבת קודש השם יתברך יזמין לנו נרות להדלקה! הנה השם יתברך שלח לנו נרות, הנה הנרות הגיעו..."

רבי שלומקה ניגש אל הפמוטים המחוסרים והניח את הנרות בהן, וקרא לרבנית: "הגיע זמן הדלקת נרות, הינך יכולה כבר להדליק!".

"הבוטח בהשם חסד יסובבנו". רבי שלומקה כה התעצם והשתלם במידת הבטחון שזכה לראות בעטיה נס גלוי ועל טבעי ממש; להשיג נרות בנסיבות כאלו בזמן הדלקת נרות הרי זה בגדר נס... ואין זה אלא בכח סגולת בטחונו המושלם בבוראו ושהשליך את כל יהבו בו. ('מתוך אוצרותיהם אמלא' – בהר).

משמירה על גדרי הקדושה רק מרויחים

סיפור ד': בחור ירא שמיים הלומד באחד מהישיבות הקדושות, סבל הרבה זמן מ"צפורן חודרנית" (באידיש יש שקוראים לזה "בחורישע קרענק") מה שגרם לו לכאבים עזים בכל נגיעה קלה ברגל.

מספר אביו של הבחור: בחודש שבט הזמנו תור לרופא מתמחה, וקבעו לנו תור לעוד חודש - בחודש אדר. בהגיע מועד התור היינו כבר בעיצומם של ההתראות והאזהקות, במצב שחושבים פעמיים לפני כל יציאה מהבית, שלא יקרה שתתפוס אותנו אזעקה במרחק ניכר ממרחב מוגן. ובכל זאת יצאנו מהבית לכיוון המרפאה, כי מקרה ה"צפורן חודרנית" לא סובל דיחוי.

ב"ה הגענו בשלום למרפאה, הרופא קיבל אותנו, בדק את הרגל, וקבע כי צריך לבצע ניתוחון קטן עם הרדמה, שאלנו אותו למתי ניתן לקבוע הטיפול, והרופא ענה שאם אנחנו מוכנים לניתוח אפשרי להם עכשיו לנתח. ענינו בחיוב והרופא יצא מהחדר בכדי להתכונן.

תוך מספר דקות נכנסה אחות ואמרה לנו שהיא אמורה לעשות לנו את הטיפול הנ"ל. בני הבחור התנגד ואמר לי: "אני בשום אופן לא מוכן לזה!!", גם אני לא הסכמתי, כי בקשנו במפורש דווקא רופא ולא רופאה, וככה יצאנו בלית ברירה בידיים ריקות וברגל כואבת.

לאחר חג הפסח, בסיום המלחמה, חזר בני לישיבה"ק בירושלים. אנו ערכנו בירורים אחר מקום מיוחד שהטיפול בו מתבצע ע"י רופא. הזמנו תור.

הבן שלי הגיע לשם, נכנס לבדיקה, ולמרבה הפלא קרה דבר בלתי יאמן – התברר שהציפן הסתדרה לבד כציפורן חדשה, וזאת בלי שום כאב, ללא ניתוח כלל, ומבלי שאף אחד יגע בזה. וכמובן בזכות שעמד איתן ושמר על גרדי הקדושה.

חמין פרווה? גם זו לטובה!

סיפור ה': את הסיפור שלפנינו מכנה הרב בייטש בתואר "השבת הצמחונית" – סיפור שהפך לאחד מסמלי ההשגחה הפרטית המלווה את בית חב"ד בקמנדן. היו אלה ימי הבראשית, כשבית חב"ד שכן בבית משפחת בייטש ולא רבים ידעו על קיומו.

בערב שבת אחד, בשל ריחוקה ממרכזי הקניות היהודיים בעיר, לא הצליחה משפחת בייטש לרכוש בשר לסעודות השבת. "השבת כבר נכנסה", נזכר הרב, "וערכנו סעודת שבת על טהרת הפרווה והדגים. בבוקר, לאחר התפילה, בעודנו מתכוננים לסעודת היום, נקשו על דלתנו שני אנשים – אחד צעיר, ואחד בגיל העמידה. לדבריהם, הם שמעו על בית חב"ד שנפתח בשכונה ורצו לבקר. כמובן, שמחנו לבואם, ואירחנו אותם על שולחנו.

"במהלך הסעודה, בין הדגים לחמין, פנה אלי האיש המבוגר בשאלה בלתי צפויה: מהי הדעה של תנועת חב"ד על צמחונויות?... התברר שהוא עצמו היה צמחוני. נעניתי ואמרתי לו: לכבודך יצא הדבר כך – הצ'ולנט שלנו היום הוא על טהרת הרכיבים הצמחיים, ללא שום בשר! האיש התרגש עמוקות, הוא ראה בכך מחווה עמוקה, ולאחר שסעד את ליבו העיד שמעולם לא אכל צ'ולנט צמחוני כה ערב לחך...".

נפרדנו מהאורחים לשלום כשאנו חוקקים בזכרוננו את שמותיהם", מספר הרב בייטש, ורק לאחר השבת התברר לנו שהיהודי המבוגר הנו לא אחר מאשר אחד הפעילים הציבוריים המרכזיים בשכונה – איש בעל קשרים ענפים ומעורבות עמוקה בפוליטיקה המקומית, ובעקבות ביקורו הוא החל לעזור לנו במסירות רבה בכל עניין". כך כשנזקק הרב בייטש למקום גדול עבור הימים הנוראים, היהודי מיועדנו פנה לראש הנהלת השוק – שהתגלה אף הוא כיהודי – והשיג עבורו שימוש חנם אין כסף באולם גדול בלב קמנדן מרקט, כשמנהל השוק עצמו ובני משפחתו החלו להשתתף בתפילות, ואם לא די בכך – גם לאחר חגי תשרי המשיך האולם לשמש את הקהילה המתפתחת במשך תקופה ארוכה, עד שנבנה בית הכנסת הקבוע.

"למדתי מזה לקח עמוק", חותם הרב בייטש וחיוכו הנצחי מאיר את פניו, "עד כמה עלינו לראות את יד ההשגחה המוליכה אותנו. גם כאשר משהו נראה כתקלה – אין זה כך. אין זו אלא סייעתא דשמיא המלווה אותנו בכל פרט ופרט".

הרה"ג ר' ישראל ליוש ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן' ומוותיקי הפעילים ב'דרשו' וב'אחינו' מספר על תחילת דרכו בארגון

סיפור ו': אחד הבולטים בפעילי 'אחינו' ובמנהלי המחלקות ב'דרשו', הוא הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן', אחראי מחלקת 'הדף היומי' ב'דרשו', ומנהל המחלקה לקירוב קרובים ב'אחינו'.

את דרכי ב'אחינו' התחלתי כאברך צעיר", הוא מספר. "הייתי אברך כולל מן השורה, והכרתי אז את הפעיל הרב אליעזר הילמן, שאני זוכה לעבוד לצדו עד היום בארגון".

הרב הילמן היה אז ממונה על תחום טיפול ההמשך בבחורים ששובצו בישיבות, והוא הפגיש אותי עם הנהלת 'אחינו' שהפקידה אותי על בית ספר תורני ביפו, שם הייתי צריך להגיע פעמיים בשבוע, ליצור קשר עם ילדי כיתה ח', ולנסות לגרום להם להמשיך לישיבה, במקום לעבור לתיכון ולאבד את כל ההשקעה שהושקעה בהם בשנות לימודם בבית הספר היסודי.

"הייתי שם שנה שלימה ונכשלתי כישלון חרוץ", מספר הרב ליוש בגילוי לב. ניסיתי להתחבר על הילדים ולהתחבר אליהם. זה היה מאוד קשה, באתי ממקום שונה, סגנון שונה לחלוטין, נתקלתי בקהל יעד שלא הכרתי קודם לכן.

הייתי עולה לבתים שלהם, מדבר עם ההורים, מנסה לשכנע בכל הכוח שישלחו את הילד לישיבה, אבל לא הצלחתי".

"חזרתי להנהלת 'אחינו' ודיווחתי על כישלון מוחלט. הודעתי שאני לא מתאים לתפקיד, אבל המנהל אמר לי שהוא לא משחרר אותי: "אם אתה לא יכול ללכת על כל הכיתה, תפוס ילד אחד או שניים שלהם יש את הפוטנציאל הגדול ביותר שיסיכמו ללכת לישיבה, ותעבוד רק איתם".

סימנתי כמה ילדים שבהם צריך להשקיע, והאחד מהם היה ילד אחד שהיה מאוד מוכשר ומאוד ירא שמים, היה לו רגש לתורה ולמצוות, ראיתי עליו שהוא יוכל להיות בחור ישיבה מאוד מאוד מוצלח, והשקעתי בו את כל הכח".

"אבל הילד הזה כבר היה לו חלום אחר. הוא חלם להיות רופא, ומבחינתו, וגם מבחינת ההורים שלו, המסלול היה ברור לחלוטין. הוא ילך ללמוד בתיכון, יוציא בגרות, יעשה צבא ילך לאוניברסיטה ויהיה רופא".

כמה שהתאמצתי, לא הצלחתי. הרגשתי שאני מטפס על קירות. דיברתי עם ההורים שלו לפחות עשרים פעמים, אבל כלום לא עזר לי: הילד הלך לתיכון ולא לישיבה. הודעתי להנהלה שאני כבר באמת באמת לא מתאים, ועם כל הצער לא זכיתי להיות בכלל מזכי הרבים.

" בדיוק אז הועבר הרב הילמן לתפקיד אחר, והתפקיד הזה של אחראי על הנושא של טיפול המשך בישיבות התפנה. ההנהלה שיבצה אותי לתפקיד, זה כבר הרבה יותר קל, אני לא צריך לשכנע את הבחור לעבור להיכנס לישיבה, אלא רק לוודא שטובלו, שהוא מקבל את העזרה לה הוא זקוק וכדו' "

" וכך התחלתי להסתובב בישיבות ולהכיר ישיבות. תוך כדי נכנסתי גם ללמוד כאברך כולל בישיבה גדולה 'אהבת אהרן' בבני ברק, ישיבה למתחזקים בגילאי ישיבה גדולה .

והנה מגיע בחור חדש לישיבה, ומינו אותי להיות החונך שלו בישיבה. התיישבתי לידו, והתחלתי ללמוד איתו, והרגשתי שהוא מאוד מוכר לי. שאלתי אותו איך קוראים לך? הוא אמר לי את השם שלו. זה לא אמר לי הרבה. שאלתי אותו מאיפה אתה? התברר שהוא מיפו, מיד הבנתי שזה אותו ילד שרצה להיות רופא" .

ברגע שזיהיתי אותו, גם הוא זיהה אותי ואמר לי "הרב ליוש! בגללך אני כאן" .!!! הוא סיפר שהחלטה שלו להיות רופא עדיין שרירה וקיימת. הוא לא מוכן לוותר על כך, והוא אכן סיים את הבגרויות בהצלחה, אבל רגע לפני שהוא הולך לצבא הוא החליט ללמוד שנה אחת בישיבה" .

הצורה בה תיארתי לי את הלימודים בישיבה, לפני ארבע שנים, נחקקה בזכרוני כל כך חזק, שהחלטתי שאני לא יכול להמשיך בחיים בלי ללמוד שנה אחת לפחות בישיבה", הוא אמר לי. "אבל רק שנה אחת! בעוד שנה אני מתגייס ומיד אחר כך אוניברסיטה ולימודי רפואה" .!!!

הבחור הזה נשאר בישיבה כמה וכמה שנים, וצמח לתלמיד חכם עצום, שחיבר עד היום כמה עשרות ספרים בהלכה ואגדה ומגוון מקצועות התורה, אבי מורי שליט"א כמוציא לאור ומהדיר של ספרים, גם הדפיס עבורו כמה ספרי הלכה שיש בהם גאונות מופלאה" .

אני למדתי מהסיפור הזה את המסר הברור והידוע שהתחדד כעת ביתר שאת: שום השקעה ברוחניות לא יורדת לטמיון. הכל בא בחשבון, וכל מאמץ והשקעה מניבים תועלת, גם אם אנחנו לא רואים אותה באופן מיידי. לא תמיד הקב"ה מזכה אותנו לראות את התועלת, אבל תמיד יש תועלת כלשהי לכל פעולה ולכל מאמץ" .

במקביל לסיורים שעשיתי בישיבות לשיבוץ בחורים, הן בישיבות לבעלי תשובה והן בישיבות רגילות שבהן שיבצנו את הבחורים בהמשך, הפכתי במשך הזמן לסוג של 'מומחה' לישיבות, פנו אלי בכמה מקרים שהיו צריכים לשבץ בחורים בישיבות וכדו', וכך נכנסתי לנושא בעובי הקורה, מה שנקרא 'המחלקה לקירוב קרובים' באחינו', כשאנחנו עמלים לסייע לבחורים למצוא את המסגרת המתאימה ביותר, במיוחד בחורים שנכנסו לישיבה גדולה שאינה מתאימה לאופיים וסגנונם, ולעיתים יש בכך סיכון גדול מאוד לעתידם הרוחני ולדורות שיעמידו אחריהם" .

בכאלו מקרים, קצת עזרה וסיוע, פנייה אישית לראשי ישיבות ומשגיחים, עוזרים לחולל פלאות ולהכניס בחורים לישיבות שבהם הם יוכלו לפרוח ולהתעלות בעבודת ה' ובלמוד התורה עד בלי די" .

בכל אופן, עברו כמה שנים, ואז היתה התעוררות גדולה להקמת מסגרות מתאימות לבחורים מתחזקים. לא היו אז ישיבות לבעלי תשובה צעירים, ובישיבות הרגילות היה קשה לשבץ את הצעירים הללו. ב'אחינו' התחילו להשקיע מאמץ אדיר בעניין, וההנהלה פנתה לראש ישיבת 'אהבת אהרן' הגאון רבי בצלאל אדלשטיין שליט"א, בבקשה שיקים גם ישיבה לצעירים, והנהלת 'אחינו' תסייע לו במימון ההוצאות וכדו' .

כשחיפשו מגיד שיעור לישיבה, הציע מנכ"ל 'אחינו' שייקחו אותי, היות ששני הצדדים מכירים אותי גם 'אהבת אהרן' וגם 'אחינו', ומאז הפכתי לר"מ בישיבה, כשמקביל המשכתי בשלל תפקידים ב'אחינו' וב'דרשו' ולכל אורך הדרך אני מלא תודה והוקרה לקב"ה שזיכה אותי להיות בכלל מצדיקי הרבים, ובתקווה שאכן נזכה לראות ברכה בעמלנו" .

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזקה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר כל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' - עבדי ה' כאמת' .

לכן בס"ד אנחנו קוראים לרפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הנורא שהיצר מנסה לפתותינו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצטק ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרכו וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך" .

והיינו צריכים לכתוב את שם החוכרת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!" עם סימני קריאה מרובים, כדי להרגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאיך פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכותרות ושמות של ספרים לא כותבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובנאוה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של בורא העולם הנקראת "אנחנו - כלנו יודעי שמך!!!"

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אמונה וביטחון

פרשת בהר בחוקות

בס"ד | גליון מס' 580

איך ניצלה נערה בודדה מכלבים אימתניים?

וציויתי את ברכתי (כ"ה, כ"א)

שמימית מיוחדת להציל את המצב, להבטיח שלמרות הפקפוקים ימשיך להיות לנו טוב!

כמה כדאי להיות ברורים בתובנה הזו, בהירים באמונה שבורא עולם מעניק לנו שפע, בעיתות שמחה ובעיתות צרה, כשהכל הולך למישרין וגם כשמשוה נראה כחורק. פשוט לדעת שיש לנו אבא בשמים, שמשפיע עלינו כל כך הרבה, ואין לו כל מניעה להעניק לנו את כל מה שנרצה או נשאף. הבה נאמין בו בכל עת, 'קווה אל השם, חזק ויאמץ ליבך, וקווה אל השם'!

רגעי מוות במצולות הים...

הסיפור הבא מתרחש במצולות הים שבמיצרי טיראן שבסיני. מפליא ככל שיישמע, כך שמענו את הסיפור מפי גיבורו, ר' אהרן אייזנשטיין הי"ו, וזה דבר המעשה שהתרחש לפני כ-30 שנים:

תחביב מהנה ואמין במיוחד אימץ לו אהרן, הוא תחביב הצלילה. זה תחביב מסוכן למדי, וכדי להתגבר על הסיכונים הטמונים בו - נדרשים הצוללנים להתלבש בחליפות ובמשקפות מיוחדות, להתעטר בבלוני חמצן, ולרדת למצולות מצוידים כדבעי. הצלילה נעשית בזוגות, אהרן בחר לו חבר למסע, הם נערכו כראוי, ועד מהרה צללו לעומק 35 מטר אל תוך הים...

בלוני החמצן שנטלו מספקים לחצי שעת שהיה במים, אהרן וחברו ניצלו כל רגע, מיששו בהנאה את קרקעית הים, הצטלמו לצד כרישי ענק, נגעו בעומק עצי האלמוגים. החוויה היתה מרתקת ומאתגרת, 22 דקות חלפו להן, בעוד 8 דקות עליהם לעלות חזרה על פני המים, לנשום חמצן טרי מהאוויר הפתוח.

לפתע הבחין אהרן במין סלע ענקית בקרקעית הים, בעלת פתח רחב וגדול למדי. הוא מחליט להיכנס אל תוכה ולבחון מה יש בה, וכיוון שידע שלרשותו רק דקות אחדות - אפילו לא טרח לעדכן את החבר הצולל עמו, כשנכנס אל עומק הסלע. הוא בחן בסקרנות את הצדפים, השוניות והאלמוגים, וביקש להמשיך לצידו

השני של הסלע - ולצאת ממנה כדי לצוף אל על...

לחדרתו, הוא מגלה כי בהמשך הסלע עומד דג חשמלן פרסי גדול, סנפיריו פתוחים למלוא רוחב הסלע, ואין אפשרות לעבור מבלי לגעת בו. דג חשמלן, הוא דג שזנבו הוא מין שדה אלקטרוני, המייצר חשמל בעוצמה של 600 וואט. מובן כי נגיעה בשוליו של דג כזה, היא התחשמלות למוות במקום...

אם אי אפשר להתקדם - יש לנוע לאחור. אלא שהדבר בלתי אפשרי, שכן הציוד שעליו כבד ומסורבל, והוא לא יצליח לצאת מהסלע בשחיה לאחור. לאחר רגע של הלם אהרן מבין: קדימה אי אפשר - זו התחשמלות. אחורה אי אפשר מבלי להתנתק מבלון החמצן. להישאר כך אי אפשר - כי בעוד 4 דקות יפוג החמצן מהבלון, והוא יישאר נטול אוויר...

רגע זה חרדה, עד כדי טירוף חושים. פחד מצמית. הוא רואה את המוות מול עיניו - - -

הפחד אינו ניתן לתיאור, אט אט מחלחלת ללבו ההבנה, כי הוא עומד למוות כאן ועכשיו, ואיש אפילו לא יידע היכן וכיצד זה קרה. מתוך הבנה שכנראה אלו רגעי האחרונים, הוא מעביר לנגד עיניו את סרט חייו, ואז - כמו מתוך חלום, ניעור בו

המתנה הטובה ביותר בה זכה עם ישראל, היא המתנה להיות בנוי אהוביו של הבורא, סמוכים על שולחנו ובטוחים בישועתו. העובדה שיש לנו אבא אוהב ורחום שניתן להישען עליו, להאמין בו ולבטוח שהוא לצידנו בכל עת ובכל תנאי, מייצרת שלוה ושקט נפשי, מבטיחה רוגע, שומרת עלינו מכל דאגה ומייצבת את שפיותנו גם בעיתות התמודדות וצרה.

'אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים' - כי גם במצבי צרה וצוקה, גם במצבים שמוסדות תבל מתערערים, גם כשמרגישים שדברים לא הולכים כפי שרוצים, יהודי לא מתבלבל, לא מאבד שליטה, לא מפסיד את הרוגע והשלווה הנחוצים לו כל כך. יש לנו אבא גדול בשמים, אנו נשענים רק עליו, אנו יודעים שהוא עימנו, שומר עלינו, מסייע לנו, מבטיח שנתמודד בגבורה, נשרוד את הכל, ונצא מכל קושי מחוזקים ועוצמתיים.

את התובנה המחזקת הזו, מגלה הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע בפרשת השבוע, ומפיו מובאים הדברים בספרו של אחיו, הרה"ק בעל ה'נועם אלימלך' זי"ע. בפרשת השבוע אנו מצווים על שמיטת הקרקע בשנה השביעית, וכאן מגיע פסוק מרתק: 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית?... - וציויתי את ברכתי' - אם תשאלו מה נאכל בשנה בה המשק החקלאי מושבת, הן איננו עובדים בשדה ומפקירים את גידולו? לפיכך מבטיח ה' לשלוח את ברכתו, למען יהיה לנו די מזון גם בשנת השמיטה.

וכאן עולה הרה"ק רבי זושא זי"ע סוד מכבשוננו של עולם, חושף את דרך ההשפעה האלוהית לברואי תבל. לכל אחד מאיתנו, עם יציאתו לאוויר העולם, הוצמד צינור שפע שמימי תמיד, שמשפיע עליו באופן קבוע למען לא יחסר לו דבר. האדם צריך להאמין ולבטוח שיש לו צינור שמשפיע עליו ללא הרף, שבורא עולם מעניק דרכו ללא הפסקה.

ומגלה הרה"ק רבי זושא זי"ע סוד מכבשוננו של עולם, חושף את דרך ההשפעה האלוהית לברואי תבל. לכל אחד מאיתנו, עם יציאתו לאוויר העולם, הוצמד צינור שפע שמימי תמיד, שמשפיע עליו באופן קבוע למען לא יחסר לו דבר. האדם צריך להאמין ולבטוח שיש לו צינור שמשפיע עליו ללא הרף, שבורא עולם מעניק דרכו ללא הפסקה.

כל זה עובד ופועל ללא תקלות, כל עוד היהודי מאמין שהצינור קיים ומשפיע עליו, והוא בטוח שלא יחסר לו דבר כי הוא מושפע בקביעות. הסיפור מסתבך כשהיהודי מהרהר על בטחונו בה', מתחיל להעלות פקפוקים האם הצינור ישרוד גם בשנת השמיטה, או בכל מצב מסובך אחר. עכשיו זה כבר לא פשוט - הצינור נתקע ונקטע, השפע השמימי מפסיק להיות מוזרם כרגיל...

זו התשובה מדוע התורה מרחיבה בשאלה 'וכי תאמרו מה נאכל?', כדי ללמדנו שהשאלה היא היוצרת את הצורך בברכה מחודשת. אם לא היתה נשאלת השאלה - הברכה היתה זורמת כבתחילה, מושפעת ללא הרף. השאלה מעידה שהאדם מהרהר על הצינור שמשפיע עליו, יש לו שאלות ופקפוקים על ההשפעה האלוהית התמידית. כדי להציל מצב כזה - ה' נדרש לצוות ברכה מיוחדת 'וציויתי את ברכתי' - כדי לאפשר לצינור להמשיך להשפיע...

כי באופן טבעי - השפע קיים, מושפע בתמידות. יהודי יודע שבורא עולם לצידו, מלווה אותו בכל עת, משיפע עליו בריאות, נחת, פרנסה, ברכה, שפע. הכל ממנו יתברך, הכל מגיע ממנו בהשפעה ישירה. כל זאת בתנאי שלא נשאל שאלות, שלא ידחל לליבנו הרעור או פקפוק. כי אם משהו בחומת הביטחון שלנו מתערער - נדרשת ההשפעה

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג

מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

זיכרון משנות ילדותו, וטילטל את לבו בחזקה. הוא נזכר בבית הכנסת הקטן בו ביקר לפעמים, ובשלת הנאה שהוצב על עמוד החזן - 'שיויתי השם לנגדי תמיד'. בעיני רוחו הוא רואה את השלט, ומלבו פורצת זעקה אילמת:

'שיויתי השם לנגדי תמיד! בטוחני שבזאת עולם יודע היכן אני ניצב עכשיו, מודע לסיכון האדיר בו אני שרוי! בטוחני שהוא יכול להוציא אותי מכאן חי ובריא, בטוחני שלמרות שזה חסר סיכוי - עדיין אני יכול לצוף אל על ולהציל את חייו! אני בטוח כך אבא שבשמים, ברצותך חיי יינתנו לי לשלל, בכוחך אני בטוח שתוציאני ממעמקי הים!'

אהרן לא יכול לבכות בתנאים הללו, אבל הזעקה בוערת מתוכו, גואה בלבו: 'אני מאמין באמונה שלימה בבורא עולם! גם עכשיו, ולמרות שחיי תלויים לי מנגד - אני בטוח בו שהוא יכול להוציאני מן המים חי וקיים!'

ואז, לפתע פתאום, דג החשמל החל לנוע לאחור, מאפשר לאהרן להתקדם קדימה. אהרן מתקדם לכיוון היציאה מהצד השני, ולפתע דג החשמל שינה כיוון - והחל לנוע קדימה, לכיוונו, כשבעוד שניות ייווצר מגע ביניהם... אהרן נתקף בבעתה, הוא רואה את המוות מתקרב אליו, מביט לכל הצדדים בסיון אחרון להציל את חייו - ואז הוא מגלה מובלעת קטנה בעומק הסלע שלא הבחין בה קודם, והוא ממחר להיכנס אליה...

הדג, כאילו ציפה שאהרן יתן לו לעבור, מיהר לשעוט קדימה ויצא מהכיוון ממנו נכנס אהרן. ואהרן, מנצל כל רגע כדי לשחות אף הוא קדימה, ולצאת מהצד ממנו נכנס הדג...

אלא שבכך אין די. הרי הוא חי על זמן שאול! בעוד חצי דקה יסתיים בלון החמצן שלו, אין יצליח לצוף אל על בכל כך מעט זמן? אין יצליח לעלות גובה של כארבעים מטר מהמצולות תוך 30 שניות בלבד?!

הוא מביט אנה ואנה, ולפתע מגלה את חברו, עמו ירד לצלול. אין לדעת למה החליט להישאר במצולות כשגם החמצן שלו עומד להסתיים, אין לשער איך השכיל לדעת לבוא בדיוק לכאן - לצדו השני של הסלע. אך החבר כאן, וזה הזמן להתחבר אליו. הם מאותתים זה לזה על המצוקה המשותפת, ומחליטים להתאחד בנסיקה למעלה. הם יערכו תורנות, כל אחד מהם ינשום בתורו 2 נשימות בלבד מהבלון, וכך - אולי - יצליחו להדביק את הפער ולעלות אל על...

דקה וחצי של מתח, נשמות קצובות בדיוק לפי התורנות, נוהל חירום של ממש. הם עולים מטר ועוד מטר, מגיעים לפני הים בלי טיפת אויר בבלון, בלי טיפת חמצן. אבל הם הגיעו! - חיים, נושמים, בריאים ושלמים!

רק אז, נתן אהרן דרור לדמעותיו, רק אז שחרר אנחת רווחה משמעותית, כשבלו משתתף בהודאה נרגשת לה' על החיים שניתנו לו במתנה. היטב ידע והבין כי זה לא מובן מאליו, במצולות הים אין מי שיעזור לו, אין לו על מי להישען. רק אז גילה את אוצר האמונה הטמון בתוכו, את הכח האדיר החבוי בנפשו, כח האמונה שפתח את הפתח הניסי והציל את חייו!

את הסיפור המפעים הזה, שמענו מ' אהרן המספר אותו במסגרת תיאור סיפור חייו האישי בנופשונו ובקעמפם, וממנו ניתן ללמוד: מי שמאמין בה' ובטוח בו, אין כח שיכול לפגוע בו, הוא מוגן מכל איום, יש לו על מה להישען בכל התמודדות. גם כשהוא רואה את המוות מול עיניו הוא אינו מרים ידיים, כי הוא בטוח שיש מי ששומר ומגן עליו, והוא עתיד לצאת ולהינצל.

הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו, בכל ההתמודדויות העוברות עלינו. לפעמים זה קשה, האופק נראה חשוך, העתיד מדאיג. הבריאות בסכנה חלילה והרופאים פסימיים, המצב אצל אחד מהילדים נראה כאבוד חלילה, פקיד הבנק כבר שואג עקב המינוס הרצחני... יהודי לא נבהל, יש לו על מי להישען, יש לנו את האבא החזק, העוצמתי, הכביר והאדיר בעולם!

הנאצי שהציל יהודיה?!

היא היתה נערה צעירה כשפרצה מלחמת העולם השנייה. כשהתחילו להתבחר העובדות על הנעשה ליהודים בגיא ההריגה הנאצי הרצחני, החליטה להימלט בגפה, לחפש כל דרך להציל את חייה. כשהועלתה לרכבת המובילה למשרפות הנוודות לשמחה - החליטה לברוח ממנה לשדה הפתוח, בו רצה במשך דקות ארוכות, מחפשת מקום בטוח להניח בו את כף רגלה...

לפתע הבחינה בבית נאה ומטופח, גינות יפות סדורות סביבו ושער גדול מעטר את כניסתו. היא מיהרה לנקוש בדלת, אך כשזו נפתחה - התברר לחרדתה כי נקשה בבית הכי לא נכון... מדובר בבית של נאצי, ולא סתם נאצי - אלא המפקד הנאצי באזור!

מיד כשהבחין בה, נעץ בה מבט מצמית ואכזרי, וסינן מבין שיגיו: 'ז'ד'. עתה כבר הכל ברור: היא ברחת מהמוות הישיר לידיו של מלאך המוות, אל תוך ביתו ונחלתו. היא רעדה בחוסר שליטה, כששמעה אותו מתמוגג בצחוק: 'באת לבקש ממני הצלה? הן רצתי ישר אליי כדי להקל עלי... אני כבר מביא את הרובה ופותר את העניין בקלות ובזריזות!'

הנערה נתקפה חלחלה, ההלם הימם אותה לחלוטין, היא נותרה עומדת דום באימה

ובבעתה. מעולם לא חשה את המוות קרוב כל כך, מעולם לא האמינה כי תיקלע למצב בו תעמוד מול נאצי, ועוד מפקד נאצי, כשהיא זו שרצה אל תוך ידיו...

פתאום הפסיק הנאצי לצחוק, פניו הרצינו באחת, והוא שאל בקצרה: 'איך נכנסת לכאן?'

הנערה, מבוהלת ומפחדת, לא יכלה להוציא הגה מפה. תחת זאת הצביעה על השביל המוביל לכניסה לבית, כמאותתת שדרך השביל נכנסה...

'הכלבים לא נבחו? כל הכלבים שתקו לך, יהודונת?!' - שב הנאצי ושאל.

'הכלבים???' - היא הסיבה את פניה לאחור, ורק אז הבחינה בעשרות כלבי רוטוויילר ואמסטוף גרמניים משוטטים בחצר, מציצים מבין חרכי הגדרות, מבטיחים כי איש לא יעז להסיג את גבולו של הנאצי הנכבד... לו היתה מבחינה בהם קודם לכן - לא היתה מעיזה להיכנס!

הנאצי שתק ארוכות, כשמולו ניצבת הנערה המומה ומפחדת. הכלבים שלו מאולפים, יודעים איך לנהוג במי שנכנס אל החצר. כבר היה מי שניסה את מזלו, ותוך שניות הפך לארוחת צהריים טעימה למהלכים על ארבע. האם לנערה הזו יש כוחות עליונים? האם בידה להפעיל כישופים? מדוע לא נגעו בה לרעה?!

הוא חייב לבחון את ההתרחשויות המוזרה הזו. עליו להבין מה וכיצד קרה, איך התרחש הנס המוזר הזה. 'הישארי כאן למשך הלילה הקרוב, ובבוקר תצאי שוב דרך השביל הראשי. אם תצליחי לצאת דרכו והכלבים לא יגעו בך לרעה - אגן עלייך לאורך כל המלחמה!' - הבטיח הנאצי ברגע של בלבול מוחלט לנוכח המתרחש מול עיניו...

הוא נתן לנערה מיטה לישון, אך למותר לציין כי היא לא הצליחה לעצום עין. בעיני רוחה ראתה את עצמה יוצאת לשביל, והכלבים האימתניים מסתערים עליה, קורעים את בשרה לנתחים נתחים. היא חשה בגוב האריות ממש, יודעת שמחר בבוקר תצא למסע - שהוא כנראה הליכתה האחרונה בחייה...

הכר הפך ספוג דמעות, היא חשה נפרדת מהעולם. בכל כוחה התאמצה להאמין כי אבא שבשמים עימה, ויעמוד לצידה גם ברגעים הקשים המצפים לה. היטב הבינה כי בדרך הטבע הדבר חסר סיכוי לחלוטין, ובכל זאת לא הרפתה ממחשבת האמונה, מהביטחון כי בורא עולם יכול לתת מחסום ורסן בפי הכלבים האימתניים והאכזריים ביותר...

עם שחר התייצבו בחלונות הבית בני משפחתו וחבריו של הנאצי האכזר, שבאו לראות את ה'טיפול' שיעניקו הכלבים לנערה היהודיה האומללה. כשהיא מודעת בהחלט לסיכון, לא נותר לנערה אלא להתחזק באמונה בה', והיא התייצבה בפתח הבית, כשהנאצי מורה לה לצעוד לאורך השביל הראשי כולו...

היא לא הביטה לצדדים, ליבה פרפר בחוזקה, אך מוחה היה אחוז במחשבות אמונה. עשתה צעד ראשון, ועוד צעד, ועוד אחד. בינתיים שקט, אף כלב לא נע ולא זע, הם מוסיפים ללחץ עשבים שוטים ולא מתקרבים אליה. היא מתקדמת צעד ועוד צעד, לא בריצה מהירה ולא בהליכה איטית, בהליכה מתונה ואצילית, כדרכה תמיד...

כשהגיעה אל השער, עדיין היו הכלבים במקומם, כמסומרים לאדמה שתחתיהם. הם לא התקרבו, לא נבחו, לא נגעו, כאילו לא שמו לב!

רק כששבה אל הבית, בריאה ושלימה, התירה למעיין הדמעות לנבוע מעיניה. הנאצי היה המום, קד בפניה קידה של כבוד ושפשף את עיניו בתדהמה. עשרות כלבים מאולפים, שידעו 'לטפל' בכל זר שהתקרב, ואף אחד מהם לא נע ולא זע לכיוון הנערה הזו, כנראה יש לה שמירה מיוחדת...

את הבטחתו קיים במלואה. לאורך כל ימי המלחמה, שהתה הנערה בביתו, והוא שומר עליה מכל אימי המלחמה ומוראותיה. זו כנראה הנערה היהודיה היחידה שמפקד נאצי, שונא ישראל מושבע, שמר עליה כבבת עינו בכל תקופת המלחמה, הותר לה את נפשה לשלל...

לימים, אותה נערה עלתה ארצה, ונישאה לגאון רבי חיים סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון. היא סיפרה את סיפור הצלתה האישי, אותו שמענו ממגיד המישרים הנווד הרה"ג ר' מנחם שטיין שליט"א, כדי ללמדנו:

גם בגוב האריות או במלונת הכלבים, ואפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל יתייאש מן הרחמים. יהודי יש בכל מצב ובכל צרה על מי להישען, יש לו במי לבטוח. אבא שבשמים לצידו, הוא משדד מערכות עולם ומשנה את כל טבע הבריאה, כדי להציל את בניו!

הבה נפנים את ההבנה הזו, זה מה שישירה עלינו רוגע ושמחת חיים, זה מה שישמור על שלותנו בכל עת ועונה. כשיהודי יודע שאבא שבשמים לצידו - הוא לא נלחץ ולא מובך, לא מתבלבל ולא מאבד עשתונות. הוא יודע כי יש לו על מי להישען, הוא בטוח בכוחו של בורא עולם, אשר בוודאי פועל למענו ויעשה הכל לישועתו. 'בטוחו בו עדי עד!'

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר
ושרה בת פֶּכֶב ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

י"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
ואסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

814

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל
דרכי חזקיה.
ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש לע"נ יעקב בן מיכל

השלך על ה' יהבך והוא - יכלכלך

מעשה שהיה באברך יקר השוקד על תלמודו ומתגורר בדרום הארץ. רעייתו, אשת החיל, נטלה על עצמה את עולה הפרנסה, ועבדה כמורה בבאר שבע. מידי יום היתה משיכמה ונוסעת לבית הספר ומשקיעה את מיטב כישורונותיה וכוחותיה בחינוך התלמידים, הכל כדי שבעלה יוכל ללמוד בהתמדה בלי טרדות.

אך היות שהחזרה מבית הספר היתה כרוכה בנסיעות, וכן היו זמנים בהם המורה נאלצה להתעכב מעבר לשעות הלימודים, כך ארע ששבה לביתה פעמים רבות מאוחר מאוד. בזמן הזה בעלה טיפל במסירות בשלושת ילדי החמד להם זכו, האכיל העסיק שטף והרגיע, ומיד כשהגיעה רעייתו הביתה הוא מיהר אל הכולל, אבל מבט חטוף בשעון הראה לו שה"סדר" החל מזמן, שוב לצערו הוא מאחה.

בתחילה חשבו שההכרח לא יגונה, מדובר בפעמים ספורות בלבד המחפות על התועלת הגדולה שהמשרה מסייעת בהחזקת הבית של תורה, אך בסיומה של שנת הלימודים, כשישבה המורה לדון עם ההנהלה לגבי מערכת השעות לשנה הבאה, התחורר לה כי בשנה הבאה תיאלץ שוב לחזור לביתה בשעה מאוחרת, וזו תהיה המציאות הקבועה.

סיפרה האישה לבעלה את מה שסוכם בישיבת ההנהלה לגבי מערכת השעות של שנת הלימודים הבאה, והם באו במבוכה. מחד זהו מטה לחמם, המשרה הזו הגם שאינה כלילת השאיפות סוף סוף רק בזכותה מתאפשר לבעל ללמוד בכולל, מאידך המחיר אותו היא גובה יקר מידי, להגיע מאוחר לסדר ב' כמה ימים בשבוע, איך יתכן? ומה עושה יהודי כשר ככזה מצב? כמובן נכנס לשאול גדול בתורה.

וכך עשה אותו אברך. פנה למורה ורבו הגאון ר' ראובן יוסף גרשונוביץ זצוק"ל, ליטול עצה ותושייה מה לעשות.

שטח האברך את שאלתו, פירט את כל הצדדים והשיקולים, כשהוא מדגיש את העובדה כי סכום המלגה אותו הוא מקבל מידי חודש מן הכולל הינו זעום ביותר, ולמעשה המשכורת של רעייתו היא ההכנסה המשמעותית בתקציב הביתי.

הקשיב הרב בשימת לב לדבריו של האברך, אך כששמע שהעבודה היא על חשבון לימוד התורה, ובגללה הוא מאחר לכולל, פסק באופן ברור: מה השאלה? ודאי צריך לעזוב את העבודה. והבהיר: העבודה אמורה להיות כלי עזר ללימוד תורה, בבחינת זבולן התומך בתורה, אבל בשום אופן לא הפוך על חשבון התורה של ישיבך.

חזר ושאל האברך את הרב: רב'ה, הרי כעת תקופת החופשה הגדולה, כל המורות משובצות בעבודה, אין סיכוי כעת למצוא משרה חליפית. רעייתי מחנכת כיתה, עם שעות קבועות של תקן, אם היא עוזבת - על פי דרך הטבע אין מציאות שתמצא עבודה אחרת, וכל פרנסת הבית נתמכת מן המשכורת שלה. המגלה שלי מן הכולל בקושי מכסה את דמי השכירות של הדירה. יש לי שלושה ילדים בבית, מניין נתפרנס? השיב לו הרב: וכי מה חשבתם, המנהל הוא המפרנס? הוא רק הצינור לפרנסה! השם יתברך הוא המפרנס, ולא חסר סיבות למקום. מאן דיהיב חיי יהיב מזוני. אין לך מה לדאוג, תעזבו את העבודה ומשמים יזמנו לכם פרנסה אחרת.

סיפר האברך לרעייתו את דברי הרב, ואף היא כאשה כשרה באמונה בבורא ואמונת חכמים קיבלה את הדברים.

התקשר האברך להנהלת בית הספר, להודיע כי אשתו לא תעבוד בשנה הבאה. המנהל היה המום: מה? לעזוב? כזו מורה מוצלחת, וכזו משרה טובה, אי אפשר כך דרך הטלפון, אתם צריכים לחתום שאתם עוזבים מרצונכם ומוכנים להעביר את המשרה הלאה.

המנהל ניסה עוד לשכנע ולשדל, אך כאשר ראה שהם איתנים בדעתם לציית לדעת תורה, מיד נקבעה פגישה עם הפיקוח ועם ההנהלה.

בהגיע היום המיועד לפגישה, הגיע האברך אל המשרה. מיד כשהתיישב מול המפקח שאלו הלה בתמיהה: "איני מאמין! זו הפעם הראשונה בחיי שמישהו בא ככה לוותר על פרנסה! מאות בקשות לעבודה אני מקבל, כמה טלפוני, כמה מורות צובאות על פתח המשרד כדי לקבל כמה שעות, וכאן - משרה מלאה, שעות של תקן זורקים". הסביר לו האברך מדוע משרה זו אינה מתאימה להם.

השיב המפקח: "וכי מה אפשר לעשות? לפעמים צריכים לעגל פינות גם על חשבון התורה, רחמנא ליצלן, וחוי מזה, דע לך שאם תחתום לא תוכל לחזור כך. אני מייצג לך לחשוב שוב היטב לפני שאתה חותם ושובר כמו ידיך את מטה לחמך".

האברך שהיה מצויד במטענים גדושים של אמונה וביטחון, השיב ללא היסוס למפקח הנדהם: "אין לי שום ספיקות בעניין. אנו עושים כהוראת רבינו, ובתורה הקדושה כתוב: 'לא תסור...' הדבר... ימין ושמאל" אפילו אם נדמה לך, כבוד המפקח, שאומר לך על ימין שהוא שמאל.

ומיד נטל את העט וחתם בשמחה. כל העת הביט בו המפקח כאחד שאיבד את שפיותו, ובצאתו מן המשרד ליווה מבטו המזלזל של המפקח, כאומר: נראה מי צודק, נראה אם אשתך תשיג משרה אחרת...

למחרת נכנס האברך אל רבו הגאון ר' ראובן יוסף גרשונוביץ זצוק"ל, וסיפר לו כי עשה כמצוותו, ושאל את רבו: האם לעשות השתדלות ולחפש מקום עבודה אחר?

ענה הרב: "אל תחפש לבורא סיבות. לא חסרים למקום דרכים להמציא לך פרנסה. אם אתה דואג, הוא לא ידאג לך. אם אינך דואג כלל, אלא תולה ביטחונך בהשם יתברך, הוא ידאג לך. כמו שנאמר 'ברוך הגבר... יטבח בה'". הבוטח בהשם יתברך שיושיע אותו בלי שום סיבות, אזי יזכה להבטחה בהמשך הפסוק: 'והיה ה' מבטחו', מידה כנגד מידה, כמו שפירש המלבי"ם".

ואכן החופשה הגדולה חלפה, ושנת הלימודים החלה, והמורה נשארה בביתה מצפה לישועת ה'. עברו ימים ושבועות, כשההכנסה היחידה בבית היא מלגת הכולל המצומצמת. הדוחק התחיל לתת את אותותיו, האברך ורעייתו חזקו את עצמם כל העת באמונה כשהם משננים לעצמם כי ישועת ה' כהרף עין, והשומע לעצת חכם לא יכשל.

ואומנם הניסיון במפורש לא היה קל. עליהם היה להתמודד מול מכרים מן הסביבה שהרימו גבה לנוכח מעשה האמונה שעשו, ובחודש אלו כשראו שהמורה נמצאת בבית השתוממו: מה, ככה עזבתם בלי משהו אחר ביד? והיכן ישועת ה'?

ידעו האברך ואשתו כי משמים מנסים אותם באמונה, והמשיכו להתחזק בעיון בספרי מוסר ומאמרים בעניין אמונה וביטחון.

באחד הימים מצלצל הטלפון. על הקו מנהלת בית הספר של הקהילה, סמוך למקום מגורי האברך. בסייעתא דשמיא לאור ריבוי התלמידות, נפתחה כיתה חדשה

המשך סיפור לשבת קודש

בתחילה היה נראה לי שאני מצליח יותר מהם, אבל תוך תקופה מצאתי את עצמי כבעל חובות.

זה התחיל מטיפול שנייים שהייתי מוכרח לעבור בסך שלושים אלף שקל, והמשיך עם הגדלת מחיר השכירות באופן משמעותי ועוד ועוד. בצר לי פניתי למורי ורבי שאבי נוהג להתיעץ איתו, וסיפרתי לו את מצוקתי. הרב הציע לי לעשות תשובת המשקל, לחזור לעסוק בתורה.

כעבור שלושה חודשים מאז שחזרתי לעסק התורה, פנית שוב למוזרי ורבי וספרתי לו שהתחייבתי להחזיר בעוד כחודשיים חוב על סך עשר אלף דולר. הרב הציע לי לנסוע לנדיבים בחו"ל ולבקש את עזרתם להחזיר את החוב, וכצידה דרך אמר לי הרב, שאראה גם לגמול שם חסד עם אחרים ולא לדאוג רק לעצמי.

אכן, תוך שבועיים מצאתי את עצמי בחו"ל ובידי היתה רשימה של נדיבים. שכרתי שם רכב ונסעתי מנדיב לנדיב. כרטיס החזור לארץ היה לחמישה שבועות אחרי הנחיתה שלי בחו"ל. ברוך ה' הנדיבים נדבו לי סכומים הגונים והתקרבותי לסכום המבוקש. הגיע יום אחד לפני התאריך חזרה, והיה חסר לי אלף דולר כדי להשלים את הסכום הנדרש להחזרת הרכב.

הסתובבתי בבהילות כדי להשיג את הסכום, והנה לפתע כשיצאתי מביתו של אחד הנדיבים, נגשו אלי שני אברכים תלמידי חכמים ושאלו אותי אם אני מגיע לכתובת מסוימת. היתה זו כתובת שבדיוק לשם תכננתי כעת לנסוע, ועניתי להם בחיוב שאסיע אותם לשם. בדרך הם שאלו אותי להיכן אני מגיע אחרי אותה כתובת, ואמרתי להם שאני רוצה לנסוע משם לשטיבלאך שבשכונה הסמוכה. הם אמרו לי שהם ישמחו להמשיך איתי לשם.

כשהגענו לביתו של אותו נדיב, התברר שהוא נותן למי שמבקש צדקה סכום של שלוש מאות ושישים דולר, וכך הוא נתן לי ולכל אחד מהשניים שהבאתי איתי. כשפתחתי בנסיעה יחד איתם לכיוון השטיבלאך, חשבתי בליבי לבקש מהם שליש מהסכום שהם קיבלו, כמו שמקובל אצל הדרייברים שלוקחים שליש מהתרומות שהמתרימים קיבלו דרכם.

אך אז נזכרת בדברי מורי ורבי ששלח אותי לחו"ל ואמר לי שאשתדל לגמול גם חסדים עם אחרים ולא לדאוג רק לעצמי, לכן החלטתי שלא לבקש מהם שום פטוּר. כשהגענו לשטיבלאך ביקשתי מאנשים צדקה ולפתע אחר האנשים שהיה מוכר בבית הכנסת כאדם עשיר גדול, אלא שהוא נותן לכל אדם צדקה וזעירה, כתב לי חיוּב באשראי על סך חמש מאות דולר. שמחתי עד מאוד, כי בכך הושלמה כל מטרת נסיעתי לחו"ל ואני יכול לשוב הביתה בשמחה.

התחלתי להרעיף עליו ברכות רבות ואיחלתי לו נחת מהצנצנים, בריאות וסייעתא דשמיא וכו'. אותו תורם התפלא מדוע אני מברך אותו כל כך, והוא ביקש ממני לראות כמה הוא תרם. כשהוא ראה את הסכום של חמש מאות דולר, הוא נבהל ואמר: זו היתה טעות, התכוונתי לתרום רק חמש דולר. אחרי רגע של הלם הוא התאושש ואמר: טוב, אם זה כבר קרה, אז זה משמים. ואחרי כאלו ברכות אני אשאיר לך את התרומה כך, שיהיה לך לבריאות.

חזרתי לרכיב בשמחה עצומה, בראותי את ההשגחה הפרטית, שאחרי שגמלתי חסד עם אחרים הרווחתי בשפע גדול ובקלות גדולה כל כך. למחרת חזרתי הביתה והחזרתי את החוב לכעלי, ואת עצמי החזרתי לעסק התורה בתודה ובהודאה לשמו הגדול יתברך.

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים מאת הרב צבי נקר 0504124438)

ומחפשים מורה קבועה, ומכיון ששמה הטוב של המורה הגיע לאוזני המנהלת, היא מעוניינת לתת לה את המשורה כמחנכת הכיתה, והיא מוזמנת לבוא כבר מחר.

הקשיבה אשת האברך לישועת ה' הבוקעת דרך שפופרת הטלפון, כשהיא חשה על בשרה ממש איך מתקיים בה מאמר הפסוק: "נער הייתי... וזקנתי ולא... צדיק נעזב ו... מבקש לחם".

הבנתם? משרה-מלאה-קבועה-מיידי-קרובה!

אם בשנה שעברה היטלטלה המורה בדרכה לעבודה עד באר שבע, הרי כעת בית הספר היה ממוקם מרחק מספר דקות הליכה מביתה. והנה שעות התקן- שהמפקח כל כך הפחידם, שנראה מתי יקבלו שנית... היו גם היו.

ובואת לא תמה הישועה. את יד ההשגחה החומלת גילו האברך ורעייתו שעמדו בכור המבחן, גם בסוף החודש. כשקיבלה המורה את תלוש המשכורת, גילתה לשמחתה כי המשכורת גדולה פי שלוש! מן המשכורת הקודמת.

אבל החלק העיקרי בכל הסיפור היה, כי אכן האברך יכל לשקוד על תלמודו בלי טרדה, לבוא לכולל בזמן בשלושת הסדרים ללא איחורים, בלי לעגל פניות חס ושלום כפי שלעגו לו.

העבודה אכן מילאה את תפקידה והיותה כלי שרת לתורה, ובשל המשמורת המוגדלת זכה עוד יותר להתמיד בשלווה בלי טרדות של דחק וחובות.

ואי אפשר שלא להוסיף, את הרווח העצום לו זכו להגיע לדרגות כה גבוהות באמונה בהשם יתברך, ובאמונת חכמים. שזכו לרכוש רק באמצעות עמידתם האיתנה בניסיון הגדול.

כך עבדה המורה מספר שנים, כשהיא ובעלה זוכים להתפרנס הישר מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה של הבורא יתברך.

את הסיפור שמענו מהרה"ג רבי מיכאל בוגנים, ששמע מבעל המעשה בעצמו. אומר הרב בוגנים, כשנתבונן במעשה מופלא זה, נבחין כי המסתכל על מאורעות חיינו במבט של אמונה, רואה במעשה זה את פירוש הפסוק בתהילים פרק נ"ה: "השלך על ה' יהבך והוא - יכלכלך". יהבך - פירשו רבותינו: מלשון משא. דהיינו, את כל הפקעאלע, שלך, צרכי היום יום, דאגות פרנסה, טרדות וכו', תמסור ביד השם יתברך, הסר דאגות מליבך ואז תזכה לחיות בהמשך הפסוק: "והוא יכלכלך".

טעות הפלא

סיפר א.ש. מביתר עילית.

לאחר נישואי "צאתי לעבוד, מכין שחששתי מאוד על הפרנסה, ובעוד שחברי היו עוסקים בתורה ומתפרנסים מהמשכורת של הכולל, אני הייתי מרוויח סכומי עתק.

מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ נעימה בת ככב		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ ככב בת גוהר		לע"נ יהודית בת גוהר	
לזיכוי הרבים: בית הוראה יחוה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730		נא לבקש רחמים על יוסף אברהם בן חנה לרפ"ש!		נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש!		לע"נ האשה החשובה שולמית בת נעמי והלל		לע"נ ציון בן נובר מרים		לע"נ משה בן שרה	
העלון לע"נ: עזרה בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלור, משה בן שרה, שרה בת גוהר, אשר בן תלה		נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש!		נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש!		אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד ברע של קיימא!		לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיהא בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שלמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יוחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים		נא להתפלל על רבקה בת רחל לרפ"ש ולזווג הגון	
שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסידי שרה" בימים ג', ד', ה' בשעה: 21:00 - 22:00 053-3297225		נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפ"ש!		נא להתפלל על רחל בת מסעודה		אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד ברע של קיימא!		לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיהא בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שלמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יוחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים		נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה	
שידוכים לשם שלום ולמזור החרדי לנשים: 053-4110655 4463681		לע"נ רחל בת מסעודה		נא להתפלל על רחל בת מסעודה		אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד ברע של קיימא!		לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיהא בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שלמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יוחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים		נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה	
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il		הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה		נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה		נא להתפלל לרפואת דוד בן פרלה		לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיהא בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שלמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יוחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים		נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה	
מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תמלודו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.		נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה		נא להתפלל לרפואת דוד בן פרלה		לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיהא בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שלמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יוחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים		נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה		לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיהא בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שלמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יוחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים	

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

שתשים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בדש"ק.

"אם בחקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה". (רש"י י"ג) הכרח הוא לפרש כן, משום שהלשון "תלכו" מורה על התקדמות, ולהתקדם במעלות התורה אפשר רק על ידי עמל ויגיעה! (הגאון רבי שמואל רוזנבסקי - "זכרון שמואל")

מכתבו של המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין

יום ד' ל"ט לעומר שנת תרח"צ, מיר.

האדם בטבע מוכן לחטא, אף בלי הסתת היצר הוא מוכן לחטא. לשם כך נתן לנו הקב"ה את התורה ומסר לנו ידיעת שכר ועונש, עולם הזה ועולם הבא. ואם האדם לא ישים בלבו זאת הוא מוכרח לחטוא.

זה הביאור אותו אמרנו בביאור המדרש של פרשת בחוקותי "שתהיו עמלים בתורה". שאלנו, איך ישיג את המעלה של עמל, הלא הוא נגד טבעו? אלא זהו מה שנאמר כאן בפרשה עניני הברכות והתוכחות. כלומר, בלי התבוננות של שכר ועונש אי אפשר שתהיו עמלים בתורה!

(אור יחזקאל" מכתבים ט"ז)

"ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם - אם שמרתם את המצוות הריני מעלה עליכם כאילו אתם עשיתם אותם". (כ"ג ויק"ד ל"ה ז)

העיר הגאון רבי עזרא עטיה: לכאורה, דברי המדרש תמוהים, הרי ודאי שאם הם משמרים מצוות אז זה נחשב שעשו אותם! אלא ביאר רבי עזרא עטיה, חז"ל אמרו 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה עוזרו, אינו יכול לו' (סוכה נב). שמה תאמר, מכיון שהקב"ה עוזר לו לאדם ינוכה משכרו, כיון שבאמת אינו יכול לקיים את המצוות ללא סיוע, לכן נאמר כאן "מעלה אני עליכם כאילו עשיתם אותם - ללא עזר!" ("עלה עזרא")

"אם בחקתי תלכו - ונתתי גשמיכם בעתם ... ועץ השדה יתן פרי".

מכתב רבינו ראש ישיבת וולוז'ין הגאון הנצי"ב

"העמוס בעבודה!"

כבוד נכדי חביבי כנפשי, המופלג וחרף שוקד על כל תושיה בכשרון דעת ויראת ה' ה' משה יצחק ברלין נ"י ראיתי דברך טובים ונכוחים, וגם במכתבי הלא זה דברי, כי איני חושש עליך מדעתי כי כבר מושרש אתה בהליכות התלמוד ויודע אתה טעם חיות של יראת ה', וגם אביך בני הגאון נ"י ניצב עליך לשומרך בדרך הליכות המדעים ...

לאהבתך הנני לבאר לפניך חוות דעתי בלימוד המדעים: אדם השלם נמשל לעץ מאכל (תענית ז). הנה עץ מאכל גידולו בשלימות על ידי שלשה דברים. גשם מטרות עוז, טל ושמש. אכן, שלושת אלו אינם ראויים וטובים אם יהיו באותו זמן. אלא, בתחילה עיקר גידול העץ הוא על ידי מטרות עוז, ואף על פי שהמטר גם משבר ענפים, בכל זאת גשמי עוז אלו משבחים את העץ ופירותיו. אחר כך כאשר הפרי גדל, הטל ממתק ומורכך הפירות. השלב הסופי, מגד השמש שממתקה ביותר. אבל כל זה רק אם מתחילה היה גשם רב כדי צורכו של העץ, שאם לא כן הטל והשמש לא היו מועילים לפירות.

כך הוא האדם. אדם מתעלה על ידי לימוד הגמרא, שנמשל למטר "יערף כמטר לקחי", ועל ידי לימוד המקרא, שנמשל לטל "תיזל כטל אמרתי". רק אדם שגדל בתחילה על ידי מטרות עוז של התלמוד ואחר כך ממתק מידותיו על ידי טל לימוד הדרוש והאגדה, אז טוב להמתק כוחותיו על ידי חוכמת הטבע שנמשלה לשמש "מה יתרון ... שיעמול תחת השמש". אבל מי שלא גדל על ידי הגמרא, אין חוכמה חיצונית מועילה לו, אלא אפילו המקרא והמוסר שלמד באה החוכמה החיצונית ומטה אותם לדעה המשובשת שלהם.

הנני עייף ויגע כהיום מרוב עבודה, על כן שמתי קץ לדברי. המקום ישמרך מכל אדם רע ויאר עיניך במאור התורה ... אביך זקנך הדבק באהבתך. נפתלי צביהודא ברלין ("פירות החב"ד-זכרון משי"ב" י"א ע"ש רבי משה יצחק בנו יחידו של הגאון רבי חיים ברלין)

"... אל תונו איש את אחיו". (כ"ה י"ד)

יהודי שתרם בגלל מידע שקר: פנו ואמרו לעשיר אחד שחבריו נותנים-תורמים כסף רב לפלוני שהוא נצרך, והזכירו שחברו ראובן נותן חמשת אלפים דולר, שמעון נותן עשרת אלפים דולר וכן הלאה - "וכמה אתה נותן למטרה זו". הבטיח אותו עשיר לתת עשרים אלף דולר ואכן נתן.

אחר הדברים בא המתרים וסיפר לרבו שהכל היה שקר, אף אחד לא נתן כסף, רק העשיר הזה. שאלתו, האם יש בזה משום גזל, שקר או גניבת דעת. השיב הגאון רבי נסים קרליץ: "יש בזה כל האיסורים הללו!"

(הלכתא מבי דינא" חו"מ ספר זכרון)

סיפר הרה"ג רבי אליהו חודר: בשנת תשס"ח לערך ביקר ראש הישיבה, הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן את אחד מתלמידיו שהיה חולה אנוש בבית חולים תל השומר.

זכיתי להסיעו ברכבי, כשחזרנו, עברנו בשער ושילמתי את דמי החניה, במהלך הנסיעה שמתי לב שראש הישיבה מחפש ללא הפוגה בכיסיו, אחר זמן שאל אותי: "החניה עלתה כסף?" לא היה לי נעים, אבל אמרתי שכן, שאל אותי: "כמה?" נקבתי במחיר, כמדומני חמש עשרה שקל, רבי אהרן לייב שלף את הכסף שהתברר שזה מה שחיפש בכיסו ונתן לי.

עברו כשבועיים, עמדתי לנסוע לחו"ל ובאתי לבקש ברכה לפני הנסיעה. כשנכנסתי הרים ראש הישיבה עיניו ואמר: "אליהו חודר?" אמרתי: "כן".

אמר לי רבינו: "תגיד, נסענו לפני זמן לבית החולים תל השומר, אמרת לי שהחניה עלתה כך וכך, האם זה הסכום האמיתי, או אמרת לי סכום קטן יותר כדי שלא אוציא הוצאות".

נרעשתי כולי, הרי במהלך השבועיים הללו עברו מאות רבות של אנשים לפניו וסיפרו צרותיהם, עשרות עניני ציבור הגיעו לפתחו של רבינו, ושלא נדבר על הוויות אביו ורבא ששקוע בהם בשיעוריו התמידיים כל היום. וכן, הרי סוף סוף שילם על החניה, בכל זאת עדיין היה לו הנדנדוד הממוני שאולי נהנה במידה מסוימת מאחרים.

אפילו שכבר עברו שנים רבות, המסר העצום הזה של הזהירות הממונית מלווה אותי בכל דרכי!

(מזקנים אתבונן - בין אדם לחברו)

"נק"י כפיים" - אחת המעלות בהם הצטיין באופן נדיר הגאון רבי יצחק נתן קופרשטוק היתה זהירותו בדברים שבממון ונקיות כפיו מכל סרך איסור אפילו מחששות דחוקים ורחוקים.

מעולם לא התמקח על מחירם של חפצים שקנה ובפרט בחפץ של מצוה, כי חשש שמא הלה לא מוחל בלב שלם. כשהיה נכנס לחנות להתעניין על דבר מסוים, היה קונה דבר מה אף שהיה ברור שלא נכנס על מנת לקנות.

לא היה מוכר את ספריו בביתו, וכן לא ציין בספרים שניתן להשיג את הספרים אצלו בבית, מפני שהיה חושש שמא ירצה מאן דהוא לקנות את הספרים רק כדי להנות, או משום כיסופא וחשש שיש בזה גזל.

(נפש נק"י וצדיק" תולדותיו)

סיפר הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן מעשה ברבו ה"חפץ חיים". באחת השבתות הגישה הרבנית דגים לשולחן, אך ה"חפץ חיים" דחה את הצלחת ולא הסכים לאכול. תמוהה הרבנית: "למה אינך רוצה לאכול, הרי בכל שבת אתה אוכל את הדגים?"

שאל אותה ה"חפץ חיים": האם שילמת עליהם? ענתה הרבנית: "בוודאי! מסרתי את הכסף לידי העובד של החנות והוא שם את הכסף בכיסו הסינר שלו". אמר ה"חפץ חיים": לכן איני אוכל, העובד בוודאי לא גנב את הכסף, אבל אולי הוא שכח והכסף לא הגיע בסופו של דבר לקופת החנות!"

"מי שזהיר בדקי דקות שומרים עליו גם בדקי דקות!" סיים רבי מרדכי צוקרמן את סיפורו.

(יחיד בדורו)

טיב המעשיות

מנהג ישראל קודש בהכרות: "חזק!" - מנהג האשכנזים הוא בסיום כל ספר מחמשה חומשי תורה, כמו בשבתא קדישא דרין בסיום ספר ויקרא - בהכרות כל הקהל הקדוש יחדיו: "חזק חזק ונתחזקו!". ומנהג הספרדים בכל מילה שיעולה לתורה, ובפשוטא דלישנא של השולחן ערוך ומרן הבית יוסף: "לומר למסיים לקרות בתורה בכל פעם: 'חזק וברוך!'". ונהרג נהרג ופשיטה, איש מחנהו ואיש על גלגל כמנהג בית אבות.

ובספר הקדוש "מאור ושמש" (שלהי פר' ויחי) כתב להאיר את ענינו בטעם המנהג, ובכוונת פנימיות זו ההכרח, וזה לשונו הטהור [בקיצור]: "מה שאומרים בסיום הספר של חמשה חומשי תורה 'חזק' שלשה פעמים - שהוא גימטריא 'משה'. הכוונה הוא נראה,

לפי דאיתא בגמרא דברכות פרק אין עומדין דף ל"ב (ע"ב): ארבעה דברים צריכים חזק, תפילה ומעשים טובים, תורה ודרך ארץ וכו'. והנה השלשה דברים 'תפילה תורה ומעשים טובים' ישנם בכל אדם שצריכים חזק, לאפוקי 'דרך ארץ' דהיינו משא ומתן ואומנות [ונישואי אשה ע"ש] שאינם בכל אדם כו'. נמצא, דעיקר התחזקות הוא בשלשה דברים, דהיינו 'תורה ותפילה ומעשים טובים', שהוא בכל אדם ובכל זמן".

"והנה מבשר רבינו ע"ה, לא שייך בו שהיה צריך להתחזק ב'דרך ארץ', לפי שפירש מן האשה לגמרי, ומכל שכן שלא היה סוחר ואומן. - רק השלשה דברים הנ"ל דהיינו 'תורה ותפילה ומעשים טובים' נוכל לומר בו במשה רבינו ע"ה. ובודאי היה מתחזק בו משה רבינו ע"ה, מה שלא היה יוכל שום בריה בעולם לעשות כמותו".

על כן אנו אומרים בסיום ספר מחמשה חומשי תורה 'חזק חזק חזק' שלש פעמים, לרמוז על שלשה דברים הנ"ל שצריכים חזק, והוא בגימטריא 'משה' כו', כי הוא התחזק את עצמו בשלשה דברים הנ"ל [תורה, תפילה, ומעשים טובים], ונוכח להתחזק כמותו, אמר "על"ק פרי חדש ואליה רבא, על אתר].

על כך אמר השם ויתברך ליהושע (א, ה-ז): "חזק חזק ונתחזקו" [וכדדרשנין בפרק אין עומדין שם: "חזק בתורה, ואמץ במעשים טובים"], לשמר לעשות ככל התורה אשר צונו משה עבדי, אל תסור ממנו; וימץ ושמאלו, למען תשכיל בכל אשר תלך. לא ימוש ספר התורה הזה מפניך, והגית בו וזמם וזלזל, למען תשמר לעשות ככל הנהגתו בו, פי אז תצליח את דרכך וזו תשכיל. הלא צויתקי, חזק ואמץ! אל תעזבך ואל תתן! על פי מנחם ה' אלקינו בכל אשר תלך".

חסיד אחד התייצב בפני רבו הר"ק בעל התניא זצוק"ל, וביקש מלפניו עצה לחיזוק בתפילה.

למה דווקא בתפילה? - שאל הר"ב.

הלא גמרא מפורשת היא! ענה החסיד (ברכות לב: הנ"ל), שהתפילה צריכה חזק, וכדיליף לה מפסוקי נעים זמירות ישראל בספר תהלים (כו, יד) "קוה אל ה', חזק ואמץ לבך, וקוה אל ה'!"

שאל הר"ב: ומהו הקושי שלך בתפילה, שעליו מבקש אתה את החיזוק? השיב החסיד: עיקר הקושי שלי בכוונת התפילה, היא בדין כוונת 'עומד לפני המלך'. שכידוע זו הכוונה של חסידה ושושנה של עצם מהות התפילה, ולכן מעכבת היא בכל התפילה, כי אם אין כוונה של 'עומד לפני המלך' אין כאן תפילה.

א. ה. עיין ירושמי הגר"ח הלוי זצוק"ל (הל' תפילה פ"ד ה"א) שייסד, דכוונה זו אינה מדין 'כוונה', כש'הוא מעל' מעשה התפילה. ואם אין ליבו פניו, ואינו רואה את עצמו שמועצת לפני ד' ומתפלל, אין זה מעשה תפילה, והרי הוא בכלל מתעסק דאין בו דין מעשה, עכ"ל עיין שם באורן. ומה יום מימינו? שאל שוב העל התניא, כיצד התפללת עד היום? ומדוע באת רק עכשיו לבקש חזקת דבר?

ענה החסיד והסביר טעמו ונימוקו עימו: הנה לפני כשש נצרכתי לנסוע אל עיר הבריה פטריבורג, וכשהתהלכתי שם סביבות ארמון הקיסר, ראיתי שני ז'נדרמים הניגשים בסערה, ומפליאים את מכותיהם באחד משומרי הסף של מבצר בית המלכות.

היתה זו פלוגת חיילים מיוחדת, 'קוזקים' גיבורים ותקיפים, שעברה בסביבות הארמון מדי כמה שעות, לבדוק אם לא קפאו להם אוזניהם של אנשי הביטחון, השומרים העומדים מבחוץ. משום שבקור הנורא של רוסיה, לאחר עמידה של כמה שעות בחוצות הכפור העצום, היתה האוזן עומדת בסכנת קיפאון. - אך מאימת המלכות היו צריכים הזקופים לעמוד כל העת בתנועה של רתת וזיע, מרוב פחד וחורדה שהיתה שורה תדיר בבית המלכות הצאר הערץ! ובכך היה לומר את קיפאון האוזן.

ראיתי אז את אותם ז'נדרמים וזעמם, מכים בעוז עם השוט שבידיהם ומצליפים בחוק על גבו של אחד השומרים שקפאה אוזנו על המשמר, כדי לעוררו מקיפאון!

הם צעקו עלי בקול גדול, בעודם מכים וחובטים בו: כיצד יתכן שקפאה כאן אוזןך בשמירה? - זהו הרי 'סימן' ברור שאינך מתיירא ממורא המלכות! כנראה שאינך מבין משמעות המלכות מה היא, ומשמעות השמירה שבבית הצאר מה היא! וכי כך עומדים בתפקיד לפני המלך? הרי כל עצמותיך צריכים לבעור ולרתת מפחד אימת המלך!

סיים אותו חסיד ואמר לרבו הבעל התניא: שש שנים שלמות (!), מדי יום ביומו, לפני כל תפילה הזכרתי את עצמי את אותו מעשה של שומר הסף שראיתי במו עיני בארמון המלכות. וערכתי את חשבון נפשי ביני ובין קוני, הקיימת לן (ברכות נח). 'מלכותא ארעא כעין מלכותא דרקיעא', ומה

אם במלך בשר ודם כך, קל וחומר בן בנו של קל וחומר כאשר עומדים לפני מלכו של עולם, מלך מלכי המלכים! וכך הייתי מוצא נפשי את חזקת התפילה בכוונת 'עומד לפני המלך'.

אך עתה כעבור שש שנים כבר הורגלתי בסיפור זה, וחוששני שכבר אינו משפיע עלי כל כך, וחסרה התפעלות הנפש לכוונת התפילה, לפיכך על של עתה באתי לחפש ולבקש חזקת מיוחדת בתפילה.

"חזקו ואמץ לבבכם כל המיחלים לה'!" (תהילים לא, כה).

בתקופה הראשונה שלאחר השואה האיומה, כאשר ארי עלה מבבל, ה"ה כ' מרן הקה"ט בעל "ויואל משה" מסטמאר זצוק"ל, לאחר שניצל בחסדי השם יתברך מן התופת, באו לפניו כמה וכמה בחורים צעירים יתומים ונדכאים, גלמודים חסרי בית וחסרי כל, פלטיי שואה שהתהלכו שבורים ורצוצים באין משען ומשענה לגוף ולנפש. ועלו ובאו לחסות תחת צילא דמהימנותא של 'העץ' הענק, אותו צדיק שנשב שהכירו ושמעו ממנו רבות ונצורות בשנים שלפני המלחמה, אשר לשמו ולזכרו תאות נפש!

ליבו הגדול של הרבי התמלא רחמים מרובים עליהם, וכטבע קדשו הסגולי עמד תיכף לפעול ולהפעיל גבירים בעלי יכולת נדיב לב, ולא נח ולא שקט עד שפתח עבור אותם יתומים גלמודים "שיבה קדושה" מיוחדת, שהיתה בנויה ומסודרת על פי צרכיהם בפלמון. ושם מצאו להם אותם ניצולים צעירים בית לפליטה, מקום מנוחה לגופם ולנפשם.

הרבי ר' יואליש עמד באותה תקופה בכבודו ובעצמו בראשות הישיבה, קבע את סדריה ואת הליכותיה, והנחיל בה הרבה תורה ודעת ויראת שמים.

סיפר אחד התלמידים מאותם זמנים קשים, בתקופה הראשונה כשנפתחה הישיבה:

בימים הראשונים שלאחר פתיחת שערי היכל הישיבה הק', כשהתיישב הרבי עם התלמידים ללימוד השיעור הקבוע בגפ"ת, שמחו הבחורים עד מאוד על ה'גמרות' החדשות שהוענקו להם במתנה, ועל זכיותם הגדולה לשבת שוב על פסלי דבי מדרשא, לאחר שנים שהיו 'מלמדי מכות בעניי סבל' רח"ל. בעניינים וייסורים קשים וטלטולים נוראים שעברו עליהם בכל מחנות השואה.

אך להפתעתם, הרבי הקדוש, חכימא דיהודאי, לא פתח מיד בשיעורו, הוא השאיר עדיין את הגמרא הקדושה סגורה לפניו. והחל לבקש מן הבחורים התלמידים האהובים והיקרים לו מכל, לספר לפניו כל אחד ואחד את כל מאורעות השואה שעברו עליהם בפרוטרוט מתחילה ועד סוף! ישב לו אפוא הרבי עם התלמידים המסכנים הללו כמה ימים, בטרם פתח בכלל את הגמרא, ועדיין לא הגיד שום 'פתיחה' ושום שיעור עיון או שיעור בקיאות... כי אם שמע והקשיב והאזין בכל לב לכל סיפוריהם המלטלים, ונעשה להם כמו 'אבא' [טאטע!] אישי של כל אחד, המתעניין מאוד להקשיב בחירת השתוקקות לסיפוריו בנו בכל מה שעבר עליו. הוא דרש ושאל וחקר מכל אחד ואחד בכל הני הרפקתי שעברו עליו, את כל המצאות אותו מתחילת המלחמה ועד עתה.

רק לאחר כמה ימים, כשסיימו כל התלמידים לספר לפניו את כל מה שעבר עליהם בצוק העתים, וחשו והרגישו שפרקו מעל ליבם הכואב ונפשם הארובה את המוקקה הכבדה. הוא אז פתח הרבי את הגמרא הקדושה, באומרו לבחורים הטהורים: הנה עד עתה למדנו את דף א' של המסכתא... עתה הבה נא נפתח בדף ב'! וכך החל בלימוד המסכתא בעיון עמוק לאורכה ולרחבה, כדרכו בקודש.

והעיד אותו תלמיד, שאכן אותם ימים הראשונים של הישיבה, שהם שפך כל בחור את ליבו בכל מציאות ומבואותיו בימי הרעה, היו בדיוק כמו דף א' שלפני הגמרא... לפי שבלעדי אותם 'ימי סיפור' שהעניק להם הרבי בחכמת ליבו, היו הדברים 'יושבים' עמוק בליבם, והיו 'שוקעים' בריכאון רח"ל, מחמת הצער והכאב הגדול שהפריעו להם מאוד ליישב את לבבם בתורה כראוי.

בפקחותו הרבה הבין הרבי שצריך מתחילה לחזק את התלמידים, ולתת להם 'לפרוק' את אשר על לבבם במתינות ובסבלנות רבה, להוציא ו'לשחרר' את אט את כאבם ואת יגונם החוצה.

כמאמר החכם מכל אדם בספר החכמה (משלי יב, כה) "דאגה בלב איש יחשנה, ודבר טוב ישמחנה". כאשר האדם בדאגה, זו הדאגה משפיל את הלב מאד. אך מי שבא ומדבר לו דברים טובים ותנחומים 'ישמחנה' הדברים את הלב, וזהו 'דבר טוב ישמחנה'. ועוד 'דבר טוב ישמחנה', אין טוב אלא תורה, כי כל הנותן עליו על התורה מורקין ממנו הרהורי חרב, והרהורי זנות, והרהורי שטות, וזהו 'דבר טוב ישמחנה' עכ"ה.

ואכן כוחו של אותו חזקת עצום שנסך בהם הרבי באהבת אמת בימי בראשית של הישיבה, הוא שייסד את אבן הפינה להצלחה הגדולה של הישיבה המפוארת - כשאותם בחורים תלמידים מובהקים נקשרו עד מאוד בלב ונפש רבם ומאורם, שהשפיע להם תמיד אהבה וחמלה רבה, וכמה רבנים ידועי שם שיצאו לטובה ולברכה מאותה ישיבה.

"חזקו וזרים רפות, וברכים כשלות אמצו! - אמרו לנמרי לב, חזקו! אל תינאו! הנה אלקיכם נקם בנבוא, גמול אלקים הוא בנבוא ויושעכם" (ישעיה לא, ג-ד).

הבאתי פעם לפני מחו' הגה"צ מורנו רבי זונדל קרוזר זצוק"ל בעל 'אור החמה', שר העונה והשמחה, בחור ישיבה מבוגר שסבל מבעיה בריאותית קשה במעיים רח"ל [קטעטע]. כדי להתברר | המשך בעמוד הבא <

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשיחו ימיערת ע"ה הקוראים

'הזבל שלו האוצר שלי'

אני עובד בחברה כנהג משאית, ויש לי הסכם עם בעל הבית, שמתור לי בשעות הפנאי לעשות הובלות קטנות עם המשאית כדי להרוויח תוספת הכנסה.

הזמינו אצלי הובלה של תנור משכונה אחת בירושלים לשכונה אחרת. בקשתי מאה חמישים שקלים על ההובלה מחיר גמ"ח ממש כאשר המחיר הוא מינימום 400 ש. הגעתי לכתובת ובעוד התנור הרמפה של המשאית הוא החליק ונפל על המדרגה והזכויות התפזרו לכל עבר...

בדקנו נזקים וראינו שהזכויות של הדלת ניווקה. התקשרנו לטכנאי לבדוק עלות והוא שיער את העלות תיקון באלף שקלים. הגברת שילמה לי כבר את דמי ההובלה, היא אמרה שיותר מאוחר תתייעץ עם בעלה ונראה מה לעשות.

נשברתי מאוד, סך הכל רציתי להוסיף מעט כסף לכלכלת ביתי ובמקום להרוויח עוד כמה פרוטות, יצאתי בנזק!!!

בלילה הגעתי לשיעור הקבוע ושאלתי את הרב אחרי השיעור מה ההלכה במקרה כזה? הרב פסק שעלי לשלם את הנזק במלואו.

הקשבתי להשיעור הקבוע בשער הביטחון, והגעתי הביתה שמח וטוב לב, אמרתי בבית שזה התיקון שלי, ואין לי מה להסתובב עצבני. אם הקב"ה הביא לי את הנזק הזה אז הכל לטובה!!!

למחרת התקשרתי לגברת ואמרתי לה שהרב פסק שעלי לשלם לה ואדא לשלם בהקדם. הגברת הרגישה לא נעים ואמרה שרצה קודם להיוועץ עם בעלה כמה כסף הם רוצים כי אולי אפשר להשיג יותר בזול מיד שניה.

באותו בוקר באחד הצמתים במקום לקחת ימינה, המשכתי ישר. אחרי כמה מטרים ראיתי תנור זרוק ליד הפח. חניתי בצד וראיתי שזה אותו תנור בדיוק והדלת שליומה. פירקתי את הדלת והבאתי את הדלת לבית שלהם, התקנתי להם את הדלת בתנור, ובעלה ואני שמחנו שמחה עצומה על הגט שהקב"ה עשה לנו שארהיגם הם לא הרגישו בנוח שאשלם להם מכיסיי...

ראיתי את המאמר של 'הבוטח בה' חסד יסובבנו' כפשוטו!!!

בית ספר חסידים

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמאלס פקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

מפי קדשו ולשואב ממנו חיזוק ועידור, שהיו חסרים לבחור מסכן זה יותר מאוויר לנשימה! נכנס הבחור לפני הצדיק, והחל בוכה ומבכה במר נפשו על גודל אומללותו, אל הישיבה הוא מתבייש ללכת כך [עם שקית צמודה ל"ע]... ומי בכלל יחשוב עליו וירצה להתחתן אתו? - ועקו קירות לבבו!

רבי זונדל כדרכו האיר לו פנים מסבירות, וקירבו ועודדו בחיזוק עצום, ואף דיבר עימו מילתא בדביחותא בדרך צחות, שהיו לבחור כמו 'מים קרים על נפש עינף'! (משלי כה, כה).

לאחר שדובב את רוחו מעט, אמר לו: דומני, שדווקא אתה במצבך צריך להיות 'יותר' בשמחה משאר אנשים!

פקח הלה זוג עיניים בתמימה רבת, מדוע 'יותר' בשמחה? הסביר לו ר' זונדל הצדיק את

כל"ג בעומר נאיר ונחמלה בחורת רש"י תורתו מגן לנו...

חג הפסח

ספירת העומר

חג השבועות

בין המצרים

ראש השנה

עשית ויוה"כ

חג הסוכות

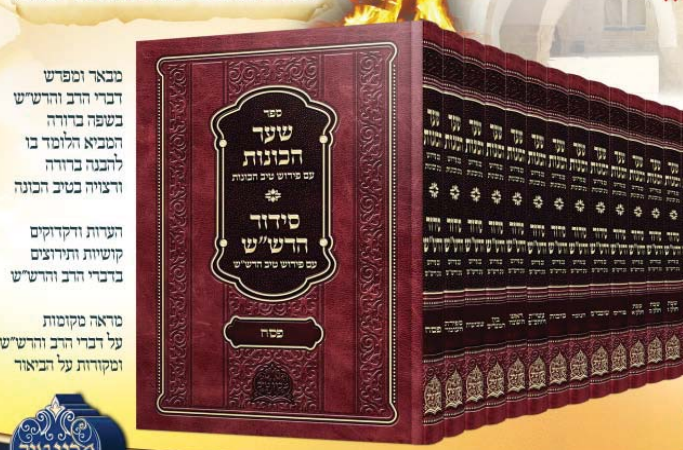
חנוכה

שופר

פורים

שבת - ד' חלקים

הסדרה המיוחדת שתוכלו כס"ד ליכנס לכל מועד באורא עילאה ובתענוג רוחני לחוש את אור המועד

להשיג בחנויות הספרים המוכרות
הפצה ראשית סניף הספרים בהנהלת רבי יצחק שפירא 03-649444

מכאן ומפשו דברי הרב והרש"ש בשפה ברורה השביל האמרי בו להבנה ברורה ורצויה בטוב הכונה

השניות ודוקוקים קושיות ותירוצים בדברי הרב והרש"ש טראקט מקומות על דברי הרב והרש"ש וסקירות על הביאור

בנתיב טיב זה המעשה, ההנהגה, את מאמרי יוסף הצדיק לאחיו בפרשת ויגש (בראשית מה, ה): "אל תעצבו ואל יחר עיניכם כי מִכְרַתְם אֶתִּי הִנֵּה, כִּי לְמַחֲיָה שְׁלַחְנִי אֶלְקִים לְפָנֵיכֶם. - בדברים הללו היה מחזק ומדבר על ליבם, שהכל מכון לטובה ולברכה, בעיני דאשגחותא תדירא. כמו שנפסק להלכתא בשולחן ערוך אורח חיים שלהי סימן ר"ל (סעיף ה): "לעולם יהא אדם רגיל לומר, כל מה דעביד רחמנא לטב עביד". והיינו שביאר לפניכם בשפה ברורה ונעימה 'כי לְמַחֲיָה שְׁלַחְנִי אֶלְקִים לְפָנֵיכֶם'!

אך לא הסתפק יוסף בדברי חזון הללו בלבד, אלא שוב הוסיף לעלות ולהעלות במדרגה גבוהה יותר באמונה שלמה ותמימה, כמו שמספר ואומר בפסוקים הבאים (שם ח): "וְעֵתָּה! [כלומר, עתה אוסוף להעלות יותר בתורת האמונה הטהורה] - לֹא אֶתֶם שְׁלַחְתֶּם אֶתִּי הִנֵּה, כִּי אֶלְקִים וְגו'". - כאן הוסיף ללמד יותר את יסוד האמונה הפשוטה והתמימה, 'לא אתם שלחתם אותי', אתם מצידכם לא עשיתם כאן ולא כלום! לא 'אני' עושה מאומה, ולא אתם עושים מאומה, את הכל עושה כביכול אך ורק 'האלקים' - בעל היכולת ובעל הכוחות כולם, ומעצמנו אין אנו מזוים אף לא תנועה קלה של אצבע קטנה! ואין איתנו יודע ולא כלום, מדוע ולמה עושה השי"ת ב'טיב ההשגחה' ככה, ולמה פועל ככה... כמו שאמר שלמה המלך ע"ה בספר קהלת (יא, ה) "כֹּאֲשֶׁר אֵינֶךָ יוֹדֵעַ דְּבָרִים הַנִּסְגְּרִים הַנִּעְצָמִים בְּבֶטֶן שְׂהִיא מֵלֵא. רש"י, כֶּכָּה לֹא תֵדַע אֵת מַעֲשֵׂה הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֵת הַכֹּל".

ובהארה זו יתורץ אל נכון, מה שנתקשו המפרשים, מדוע לא נאמר בתורה שיוסף הצדיק מחל להם לאחיו. - אך בהאומר נראה, שאילו היה יוסף אומר לפניכם שהוא מוחל להם, היה זה יכול להתפרש כפגם באמונה הטהורה, לפי רום מדרגת אמונתו השלמה והתמימה, כי מובן מזה כאילו שהם עשו לו והם פעלו כנגדו, ולכן נצרך לומר לפניכם דברי התנצלות במחילתו וסליחתו אליהם. - בה בעת שהיה ליבו של יוסף הצדיק מלך בתכלית השלמות באמונה שלמה פשוטה ותמימה, כד"א (חבקוק ב, ד) 'צִדִּיק בְּאִמּוֹנָתוֹ יִהְיֶה', שהם באמת לא עשו לו כלום! רק את הכל עשה ופועל השם יתברך, והוא לבדו הוא שומר ומשגיח ומציל את כל בית ישראל לטובה. [ובמה שהתגלגל הדבר על ידם, בוודאי כבר מחל להם בלבבו, אבל לדבר מזה ולפרש הדברים היה נראה כחיסרון באמונה, ודו"ק].

"אני מאמין באמונה שלמה, שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים".

"איש את רעהו יעזרו ולא אחיו יאמר חזק" (ישעיה מא, ו) חזק חזק ונתחזק!

הוא שמלמדנו החכם מכל האדם בספר משלי (יח, יד): "רוח איש יכלכל מלחמה, ורוח נבאה מי ישאנה". ופירש רש"י: "רוח איש - רוח גבר שהוא 'איש' גבור, ואינו נותן דאגה בליבו, ומקבל כל הבא עליו בשמחה ובחיבה. ויכלכל מחללו - אין כוחו טר מעליו" עכ"ל.

[ועוד הארכנו בסייעתא דשמיא בשבח חזון השמחה הנצרכת לאיש ישראל תמיד, בספר "טיב השמחה", עיין שם בין הפרקים ותרונם נחת].

"חזק ונתחזק בעד עצמנו, ובעד ערי אלקינו, וה' יעשה הטוב בעינינו!" (שמואל ב י, יב).

בפרקי אבות שנינו (פ"ד מ"ב): "כָּן עָזָא אומר, הו"ו רץ למצוה קלה בקומנה, ובורח מן העברה. שמואל גוררת מצוה, וְעֵבְרָה גוררת עברה. ששכר מצוה מצוה, ושכר עברה עברה".

טיב המעשה שלפנינו הראה לי בחוש איך מצוה אחת גוררת אל מצוה נוספת, על דרך שפירשו בספרים הקדושים "ששכר מצוה מצוה" - שזוכה לקיים את אותה מצוה עצמה פעם נוספת.

יום אחד אצלי בחור אחד, אשר רגיל לבוא בביתי בנסיבות מסוימות שנצרך בהם לחיזוק ועזרה דחופה. - הזמן לא היה בשעות הקבלה המסודרות, אך מחמת הדחיפות שבענייני קיבל את הסיוע הנצרך לו, בתוספת דברי חיזוק ועידור, שבוודאי נוהג עימו השם יתברך כטוב לו ונכון לו, ואל יירך בלבבו מחמת הקשיים השונים.

בצאתו לדרכו יצאתי עימו ללוותו בדרכו חוצה, כדקיימא לן במצות הכנסת אורחים בפרק עגלה ערופה (סוטה מו): "אמר רבי יוחנן משום רבי מאיר, כל שאינו מלוה ומתלוה כאילו שופך דמים וכו'. ששכר הלויה אין לה שיעור, שנאמר (שופטים א, כד) 'וְיִרְאָה הַשְּׁמַיִם אִישׁ יִרְאֶה מִן הָעֵיר, וְיִאֲמְרוּ לוֹ הָרָאָה נָא אֵת מִבּוֹא הָעֵיר וְעֵשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד'. וכתוב (שם כה) 'וְיִרְאֶם אֶת מִבּוֹא הָעֵיר' וכו' ע"ש.

והנה כאשר פתחתי את הדלת ויצאתי עם הבחור האורח ללוותו חוצה, ראיתי שבדיוק באותו הרגע הגיע איש מסכן אחד שנצרך לחיזוק חשוב בענייניו, ואנו ראינוהו כשהוא כבר מסתובב לאחור ופונה לרדת במדרגות למטה לדרכו. - כנראה ראה את פתח המדרגה שעל הדלת מבחוץ, שבשעה זו אין 'קבלת קהל', הוא התאכזב מאוד והצטער על כך, שלאחר כל הטרחה שטרם מתן ייסורים וכאב לב, נצרך לחזור על עקבותיו ולחזור שוב לאחר מכן.

ברם, תיכף כשראינו אותו פניתי אל הבחור היוצא ואמרתי לו: ראה נא גם ראה את 'טיב ההשגחה' העליונה המדויקת בכל פרט ופרט עימנו, מן השמים 'הוציא' אותנו יחידו כאן מן הבית אל פתח הבית ברגע הנכון, כדי לגרור ולמשוך אותנו ממנוה אחת אל המצוה השנית, וכד"א "ששכר מצוה מצוה".

תיכף קראתי אל האיש ב'קריאה של חיבה', שיעלה ויבוא ויגיע בשמחה וברצון, והוכחתי לפניו בהוכחה נמרצת זו שהראו לו

כאשר העידו חכמינו ז"ל בפה מלא בטבעו של אדם, שכל שיש לו מנה רוצה מאתים... כדאיאתא במדרש (קהלת רבה א, יג): "אמר רבי יוחנן בשם ר' איבו, אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו בידו! - אלא אין אית ליה מאה בעי למעבד יתהון תרתין מאון, ואן אית ליה תרתין מאון בעי למעבד יתהון ארבעה מאה" ע"כ.

נמצא שרוב אנשי העולם רודפים ורדופים, ומלאים 'שאיפות' כריימון... לחצינו ומלחצינו בלחץ זו הדחק תמיד!

לא כן אתה צדיק, המשיך ר' זונדל, הרי עם הבעיה הזו המגבילה אותך בתפקוד החיים, בין כך אינך יכול לרוץ ולדרוך ולתפוס את הכל... מה אם כן נותר בידך רק 'שאיפה' אחת בלבד, הלא היא השמירה על בריאותך, כפי יכולתך וכפי מה שהשם יתברך חנן אותך!

נמצאו למדין אם כן, שעליך להודות לחשם יתברך על החלק הטוב הזה שיש ב'בעיה' שלך, שבזכותה נפטרת מכל השאיפות הגדולות... ושאר דאגות ולחצי החיים הרדופים, עליך אפוא להיות בשמחה 'יותר' משאר אנשים!

הבחור שהודעת מאד מדברי הצדיק יצא משם בלב מלא חיזוק עצום! הדברים הקצרים והממוכמים הללו קלטו השערה וחדרו לעמקי לבבו, עד שכל מהלך חייו התהפך מיגון לשמחה!

לאחר כשנתיים הופתעתי לקבל ממנו שיחת טלפון, כשהוא נרגש ושמח להזמין אותי בתור כהן לשמחת 'פריון הבן' לרגל הולדת בנו הבכור למזל טוב! שמחתא מאד לבשוורה טובה ומשמחת זו, כאשר לא ידעתי בכלל שברוב חסדי השי"ת זכה להינשא. - הוא סיפר שהגיעה עבורו הצעת שידוך מבת טובים כשרה וישרה, ששמעה על טוב לבו ועל שמחת חייו, [שהתהפכה לטובה בעקבות שיחתו ע"י ר' זונדל], ונכנס בלבה הרצון להינשא דווקא אליו, שבכך תזכה לגמול חסד בתוככי ביתה כל ימי חייה, במה שתעמוד לעזרתו תדיר! ולהפתעת הכל נגמר השידוך בשמחה גדולה, ועלה ויוגם יפה ובהצלחה נאה בסייעתא דשמיא.

כעבור שש עשרה שנים (!) שמחתי לפגוש שוב את האיש בהזדמנות אחת בעיר 'טלו טון', והוא גם הוא שמח מאוד לקראתי, והודה לי בכל לב על שהבאתי בשעתו לפני אותו צדיק שהאיר והזריח בו את 'אור החמה'!... וחולל מהפכה אדירה בלבבו. וסיפר לי אז שכל אותה מחלה עדיין קיימת בו, אך כבר אינה 'מפריעה' כל כך, לאחר שכבר התרגלו אליה...

והשי"ת ב'בלעה' ר' שמונה ילדים כן ירבו, וזע ברח"ה!

על חיזוק שכיוצא בזה שגור בפי העולם, בשם צדיקים קדמונים: מה שהשמחה יכולה לפעול ולעשות, אין שום דבר

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מחגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מתקשרים מזמנים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti1@gmail.com

05276-10455 078-3331109 ישיעיהו 7 ירושלים טל:

יהודי יקרא! את תחזיק טובה לעצמך, הנן מזומן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגורין ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מתוקים מדבש

ונצחת צופים

עיקר מסירת התורה אלו הבנים

אם בחוקותי תלכו, ופרש"י ז"ל יכול זה קיום המצוות וכו' הא מה אני מקיים אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה: אמרתי מאז בדרושי, דידוע עיקר קיום התורה, הוא לגדל הבנים על דרכי התורה והיראה שלא יפסיק המעיין לקיים דורות ישרים, וזה בחינת הולך, ואם חס ושלום אינו מגדל בניו לתורה ולמצוות אף שהוא שומר מצוה הוא בחינת עומד, ע"כ נאמר 'אם בחוקותי תלכו' שתהיה התורה אצלכם בחינת הולך, ש'תהיו עמלים' היינו הבנים כמו שאמרו חז"ל (מדרש רבה פר' י' ד' ובהגדה של פסח) ואת עמלינו אלו הבנים, אז תהיה בחינת הולך שלא יפסק המעיין, והבן. (בשם מרדכי)

עשיית המצוה מתוך עבודת השי"ת

אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם: יש לומר, דהנה מתחילה צריך לו להאדם להיות מאמין בקיום המצוה, ואחר כך השי"ת מזכה אותו שיבין בשכלו המצוה. וזה 'אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו' מצד שהם 'חוקותי ומצוותי', ואז 'ועשיתם אותם', כי אם היה מבינה מקודם, לא היה נחשב לו לעבודה, אבל מכיוון שלא הבין שכלה, לא עשה רק מצד המצוה, כמו שאמרו במצוותיו חפץ מאוד ולא בשכר מצוותיו, ולכן 'ועשיתם אותם' דייקא, ולא בשביל השכר. (אך פרי תבואה)

ימעיט עצמו בהכנעה

והשיג לכם דיש את בציר: שמענו מכ"ק מורי ורבי הרה"ק מראדזמין זיע"א, בשם הרה"ק החוזה מלובלין זיע"א וז"ל הק' 'והשיג לכם דיש את בציר', המעט עצמך בהכנעה יתירה, כלשון חז"ל (יומא י"ח). בציר ובצרו חדא, מלשון מיעוט. (ישמח ישראל)

ע"י שגרים בארץ העמים נדבקים בהבליהם

ואכלה אתכם ארץ אויביכם: מתוך אריכות הגלות, והתגדלו אנשי קודש על אדמה טמאה, נהפכו בעוונותינו הרבים ולקחו טבעי אנשי הארץ ההיא, והיינו 'ואכלה אתכם ארץ אויביכם', עד שממש אין ניכר שמומעי קודש יצאו. (דרשות חתם סופר)

אומות העולם והתרנגולים

גאולת עולם: שר רוסי שאל פעם את הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל, איך חושבים היהודים שהמשיח יתגבר על כל הגוים הרי היהודים הם עם קטן וחלש, ומול כל הגוים של מליוני חיילים איך יגברו עליהם.

השיב ע"כ עפ"י משל ללול של תרנגולים שבו היו תרנגולים גדולים וחזקים, והכניסו אליהם תרנגולת קטנה וחלושה, לאחר מכן הכניסו לשם מנת אוכל קטנה, כמובן שכל התרנגולים התנפלו מיד על האוכל, אמנם התרנגולת הקטנה והחלושה לא התקרבה מפאת חששה מהגדולים ממנה, כל התרנגולים התחילו מורבים ביניהם מי יזכה במנת האוכל, וכך רבו ביניהם כאשר הם מנקרים אחד את השני, תוך מספר דקות שכבו כל התרנגולים מתים, כאשר נשארה מנת האוכל בשלימותה עבור התרנגולת החלושה, כך יהיה לעתיד לבוא אמר רבי חיים, כל העמים יריבו ביניהם ולמלך המשיח ישאר רק ליטול את השלל.

המאמין שהטבע הנו נס גדול זוכה לניסים

וכי תאמרו מה נאכל וגו' וציוותי את ברכתי לכם: ועיין בספר נועם אלימלך בשם אחיו הרה"ק ר' זושא זיע"א, כי ע"י השאלה יצטרך המקום לצוות את הברכה עיין שם, וביאור הדברים דמוה קשיא היא זו 'מה נאכל', מאן דיהיב חיי יחיב מזוני, אך כי אם יהיה קיום ע"פ נס ואין כל הדורות ראויין לניסים לכן יאמרו 'מה נאכל', והתירוש שיהיה בדרך ברכה וברכה היא קצת בטבע. אך באמת אין נס גדול ונפלא כמו הטבע שהיא גדול שבנפלאות המושגים לנו ואז כשזו האמונה מתברר לבני ישראל, אין עסק להיות נזון ע"פ נס רק וכי תאמרו 'מה נאכל' אז ודאי 'וציוותי את ברכתי כנ"ל'.

וגם היא לשון הרמה פירוש שהיא הנהגה מתרוממת מהנהגת הטבע ומיוחד לבני ישראל. וכן כתב המהר"ל ז"ל כי כמו שיש סדר להטבע כן יש סדר להניסים ובאמת הדורות שנעשה להם ניסים, היה קבוע בהם האמונה והיה שווה להם הטבע והניסים לכן נהגו' יתברך עמהם בניסים כנ"ל. (שפת אמת שנת תרל"ז)

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין. כתב בשו"ע סי' ר"ס סעי' א' מצוה לרחוץ כל גופו, ולגלח הצפרניים בערב שבת.

- ומובא בבית יוסף הלשון בכל ער"ש וכן משמע בשאר פוסקים, והמצוה הוא בצפרני ידיו, וברגליו אין חיוב בכל ערב שבת, אם כי יש חיוב שלא לגדלם פרע. ויש שכתבו שאם טבעו שאין גדלים כ"כ שיצטרך לקצצם בכל ערב שבת ואינם גבוהים למעלה מן הבשר שיהיה להם דין חציצה, אין חיוב ע"כ, אמנם בודאי מצוה איכא.
- יש להקפיד שלא ליטלם ביום חמישי, משום שמובא שהם מתחילים לגדול ביום השלישי לנטילה וה"ה בשאר ימות השבוע משום כבוד שבת, אמנם אם חל ערב יו"ט ביום שישי מותר ומצוה לגלחם ביום חמישי וכן מותר כבר לגלחם מליל שישי. (ועיין עוד בזה בספר פסק"ת)

חידת השבוע
כבוד חכמים
פתרונות
לשלוח
ליו"ר המערכת
הבה"ח יקותיאל
יהודה גרוס נ"י

לע"נ איש החסד
משמח אלוקים
ואנשים הר"ר מנחם
מענדל ז"ל בן
יבלחט"א הר"ר בן ציון
גבריאל הי"ו לוק

התקבלה נדבה
לחצי מהוצאות
ההדפסה
לכבוד הילולת
התנא האלוף רבי
שמעון בר יוחאי
ל"ג בעומר

העלון נדבת
הר"ר דוד פולק הי"ו
לרגל שמחת
הולדת הבת
יוכה לגדלה לבעל
תורה לחופה
ולמעשים טובים

העלון נדבת הרה"ג
רבי הלל דויטש
שליט"א לרגל
שמחת אירוסין הבן
במזל טוב, יה"ר
שיעלה הזיווג יפ"ה
יפ"ה לבנין עדי עד

העלון מוקדש לזכות
רבי אריה חיים בן
סלימה שולמית
שיחי' ובני ביתו להצלה
וסייעתא דשמיא בכל
העניינים
ולרפואת אורי בן אפרת

אם תשקיע תכנס לאלבום

לפתע באמצע האלבום, מצאה אימו של מרדכי, משבצת ריקה, וסביבה תמונות, אני לא מאמינה שנפלה פה תמונה הרהרה, לא מתאים לו למרדכי שתמונה תיפול ותאבד, מעניין מה הסיבה, למשבצת הריקה, אמרה לעצמה.

פתאום ראתה האם שעל המשבצת כתוב דבר מה, בעפרון חלש, בכתב ידו של בנה, היא קרבה את האלבום לעיניה כדי להיטיב לראות, ומה שראתה גרם לליבה התרגשות רבה, מיד פנתה לחדרו של בעלה כדי לשתפו במראה עיניה.

תראה מה יש פה, משהו מאוד מעניין, קראה לעברו, מה זה, התפלא האבא, חסרה פה תמונה?, זה לא מתאים למרדכי??!

באמת לא מתאים לו, השיבה האם, אבל כתוב פה הסבר בכתב ידו הסבר שמאוד מתאים למרדכי.

קרוב האב את האלבום לנגד עיניו, וקרא את הדברים בקול:

מרדכי, אם תלמד טוב ותעמול בתורה, גם אותך יכניסו לכאן ברבות הימים, ואם לא תשאר בחוץ...

הדברים רגשו את האבא מאוד, אלו השגות לילד כל כך קטן, מחשבות, ושאיפות ורצונות של ילד יהודי טהור וזך.

ברבות הימים גדל והלך מרדכי ועלה והתעלה במעלות התורה והיראה, והפך להיות ראש הישיבה המפורסם של טלז בארה"ב, הגאון הגדול רבי מרדכי גיפטר זצ"ל.

היום, אחרי שראינו לאן הגיע ולמה גדל ילד קטן זה, אנו מבינים שלא היו רק מחשבות טובות, לא היו אלו רק שאיפות ורצונות.

היו אלו מעשים טובים ושקידה גדולה בתורה ובמצוות, מעשים שהביאו את הילד הקטן לגדול ולטיפול חלק בתוך מדפי הספרים שלנו, ובתוך אלבומי תמונות הרבנים, ולהיות חלק מכותל המזרח המפואר של גדולי התורה באמריקה היהודית בפרט ובעולם היהודי בכלל.

ובעיקר לתפוס חלק מרכזי ומשמעותי בעולם התורה שלנו היום.

גם בארה"ב נהוג האיסוף של קלפי ותמונות הרבנים, כבר לפני כשישים שנה באמריקה של אותם ימים, הילדים היו אוספים בשקידה ומחליפים ביניהם תמונות של גדולי ישראל, רבנים, אדמו"רים וראשי ישיבות.

התמונות היו יקרות ונדירות ביותר וכל תמונה היתה שווה הון רב בעיני הילד, אשר שמר עליהן כבבת עינו, כל פעם שהילד עשה מעשה טוב והתנהג למופת, קיבל הוא פרס תמונה של רב וצדיק לאוסף.

גם הילד מרדכי גיפטר, אסף תמונות של רבנים, אחת לאחת אסף אותם לאלבום יקר ערך, בכל הזדמנות זאת היתה בקשתו של מרדכי, תמונה של צדיק.

לא רק תמונות אסף מרדכי הילד, כי אם גם פרטים על כל תמונה, כל רב שנראה בתמונה חקר אודותיו מרדכי, והתעניין על מוראות חייו, היכן גר, היכן כיהן כרב או ראש ישיבה, אילו ספרים חיבר ומי היו תלמידיו.

וכך גדל והלך האוסף היקר של מרדכי, אשר היה יקר לליבו עד מאוד, הוא שמר עליו מכל משמר, והתייחס אליהן בכבוד הראוי, מקום מכובד הקצה לו, ולא הרשה, לאף אחד לגשת אליו, או לגעת בו.

מרדכי, לא כחבריו נהג כבוד גדול בתמונות, הוא לא הניח תמונה על הרצפה, וגם העיר לחבר כשראהו מניח תמונה של גדול בתורה על הארץ, זה לא כבוד לרבנים אמר לו, אך החברים לא הבינו לליבו זה רק תמונה אמרו.

אך מרדכי הרגיש בליבו, שלא כך מתנהגים, אם נלמד לכבד את תמונתם, ודאי שנלמד לכבדם.

באחד הימים מצאה אימו של מרדכי את האלבום, מונח על גבי השולחן, זה האלבום של מרדכי, היקר כל כך לליבו הרהרה האם, ודפדפה בו להנאתה, האלבום היה נקי וכל תמונה היתה מונחת בדיוק במקום, ניכר היה שזה יקר מאוד לליבו של הילד.

וכמובן גולת הכותרת של האלבום ובזה היתה ייחודיותו ע"ג אלבומים אחרים, של ילדים אחרים.

מתחת לכל תמונה היה כתוב את שמו של הרב, ואת כל פרטי הרב כפי שעמל מרדכי לברר אודותיו.

קו הגעשמאק חיווק, ואמונה מתעדכן
בתדירות גבוהה עם דרשות, סיפורים, וניגונים
077-3249316

קוראים נכבדים נהנתם, החכמתם? להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים, ותתברכו בכל הברכות האמורות בתורה, לתרומות וכל ענייני הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959

לע"נ איש החסד והחינוך הבלתי נשכח הרה"ח ר' חיים שרגא פאווייל ב"ר מיכאל שר צ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.	העלון מוקדש לע"נ האישה החשובה בעלת החסד הדגולה מרת חיה קראו בת אלקה ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.	העלון נדבתי הר"ר חיים אלעזר שטרויבל הי"ו לרגל שמחת הולדת הבן יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים	לע"נ הילד ניני וחכים אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.	העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות	העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים	נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

גליון

637

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת בהר-בוזקותי תשפ"ו

הדור, ובראשם מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שיעתירו בתפילה על בנו. התשובה-ברכה לא איחרה לבוא: "ראויה היא השמיטה שתגן בעד יגל".

ואכן, לפליאת כל הרופאים, הנס הגדול אכן אירע, והבן שוחרר לביתו, ובעוד כל החברים והשכנים פורצים במחולות, הצביע הבן על... מטעי השזיפים שבפאתי המושב: "הרי הכל בזכות השזיפים והכרמים של אבא הנמצאים שם, על המורדות המערביים הסמוכים למושב, והופקרו לחלוטין בשנת השמיטה", אומר הבן, ומוסיף בהתרגשות עזה: "אבא לא הפקיר הפעם את המצוה, ובזכות זה השי"ת לא הפקיר אותי...".

[מתוך הספר 'מצוות בשמחה'-הרב מ.מ. צורן]

וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם (כה, כא)

מפורסם שמרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל טבע את המושג 'ברכה שמקבלים משומרי שמיטה', והסביר שמי שמתברך משמים בברכת 'וצויתי את ברכתי', יכול ומורשה להעביר את הברכה גם לאחרים... להלן נראה המחשה לכוחה של ברכה זו.

* * *

בחודש סיון תשע"ה, בעיצומה של שנת השמיטה, יצאו כיתות ד' של ביה"ס 'משכנות תמר' באחוזת ברכפלד לטיול, וביקרו אצל חקלאי שומר שמיטה - דורון טוויג במושב עזריה. חקלאי זה התמסר למצוות שמירת השמיטה בצורה לא רגילה [בהמשך נפרט עד היכן הגיעה התמסרותו].

המורות שהיו בסיוור ניגשו אל אשת החקלאי וביקשו שתתפלל ותברך שתי מורות בצוות בית הספר, אשר לכל אחת מהן יש רק ילד אחד [אצל מורה אחת, הילד-היחיד הגיע כבר לגיל 15, ואצל השניה הוא כבר בן 5]. הן תיארו בפני אשתו של החקלאי את הקושי והצער של המורות הללו על שאינן זוכות לילדים נוספים.

האשה הבטיחה שתתפלל, וקיימה את דבריה. והנה, תשעה חודשים לאחר מכן בערב שבת קודש פרשת 'ויקהל-שקלים', זכו שתי המורות להכניס את בניהן שנולדו להן למזל טוב, בביתו של אברהם אבינו!!!

וְשִׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שְׁכֶת לָהּ (כה, ב)

שמירת מצוות השביעית בהידור היא אינה דבר של מה בכך. וכבר הגדירו חז"ל (ויק"ר ויקרא א) את שומרי השביעית כ-'גיבורי כוח עושי דברו' (תהילים קג), שזה פסוק שנאמר בפשטות על המלאכים, כי הנהגתם אינה לפי טבעו של עולם. ממילא כיון שמידותיו של הקב"ה הם 'מידה כנגד מידה' (סנהדרין צ), לכן שומרי השביעית זוכים להנהגה ניסית שאינה כפי טבעו של עולם.

* * *

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: "בשנת השמיטה תשע"ה נתקלנו בסיפור שהתרחש לשומר-שמיטה, והפעם ממושב דלתון בגליל העליון. הסיפור האנושי, מחמם-הלב, שהתרחש בבית משפחת לגטיבי, אינו מתמקד רק בהתרגשות המשפחתית עם שובו לביתו של הבן - 'הפצוע הקשה ביותר באינתיפאדה', אלא גם למסירות נפש שקדמה לזה... [ולמרות שב'קרן השביעית' מגדירים את מה שקרה כ'פירות שביעית'... דהיינו שהנס הגלוי שאירע למשפחה הנכבדה, ממייסדות המושב, התרחש בזכות שמירת השמיטה, הרי שהחקלאי הוותיק עצמו מבקש להצטנע - "איני ראוי שיעשו לי ניסים כ"כ גדולים", הוא אומר, "רפואתו של בני הגיעה בגלל התפילות המרובות שנישאו עליו בכל רחבי תבל"].

הכל החל בהחלטה על שמירת השמיטה של האב, משה, בנו של רב-המושג זצ"ל, תוך שהוא מחליט להפקיר את פירותיו לחלוטין ולא להעבירם אפילו לאוצר בית דין, מה שהביא בעונת הקיץ המוני יהודים למטעיו, שיצאו משם כשהם עמוסים בסלי שזיפים ואגסים, נקטרינות ואפרסקים. ואם לא די בכך, הרי שאוטובוסים מלאים בילדי ת"תים הגיעו אף הם למטעים, כדי לראות מקרוב כיצד שומרים שמיטה.

עם תחילת השנה השמינית, כשביקש להתחיל בעבודת הקרקע, נתקלו הוא ומשפחתו בטרגדיה נוראה, כשבנו, יגל, נפגע אנוש מירי של צלף בחברון, בעת שהיה מוצב בשמירה במערת המכפלה בפרשת 'חיי שרה'. כבר בשלבים הראשונים הביעו הרופאים את דעתם ואמרו שאין כל סיכוי שהוא יצא בשלום מהפגיעה.

לנוכח היאוש הניבט מעיניהם של אנשי הצוות הרפואי, ביקש החקלאי מראשי 'קרן השביעית' להיכנס אל גדולי

היה זה סוג של נס גלוי - שתי המורות זכו ללדת **באותו יום**, לאחר שאשת החקלאי בירכה אותן - כאילו מצביעים משמים ואומרים: "ראו כמה חביבים שומרי שמיטה", 'וציויתי את ברכתי', כפשוטו. היתה זו עוד ברכה של חקלאי שהתקיימה, וכפי שאמר מרן הגר"ח קניבסקי שכדאי לקבל ברכה מאנשים אלו המוסרים נפשם על שמירת השמיטה.

* * *

סיפורו של דורון טוויג ממושב 'עזריה' ליד רמלה, היה באמת מיוחד במינו. שכן, אך כפסע היה שהוא לא ישמור שמיטה, חלילה: בעצם, גם אחרי ראש השנה של השמיטה הוא עדיין לא החליט. היו אלו כמה אברכים שפגשו בו באקראי בכרם הענבים, והאיצו בו לקחת על עצמו את עול השמיטה, כמו גם רעייתו שעמדה מן הצד ודרבנה את בעלה לקבל את ההחלטה הנכונה. ההתלבטות היתה קשה מנשוא בשל היותו אחד החקלאים הגדולים המעבד מאות דונמים, ובעיקר בגלל היותו ספק-הבית של חברת-ענק הרוכשת ממנו חצילים בשווי מיליוני שקלים בשנה. לבסוף, כשהחליט וחתם על טופס ההתחייבות 'לקרן השביעית', הלך עד הסוף, והמית 25,000 שתילים יקרים ששתל בחממות החדשות שלו, בהשקעת ענק, למרות שמצד ההלכה לא היה מחוייב לעשות זאת. במקרה זה באה יראת-שמים האמיתית של דורון לידי ביטוי מדהים, הוא הביע חשש - "שמא יהיו אנשים שידעו שקיבלתי עלי שביעית, ולפתע ימצאו בחממות שלי חצילים שנזרעו לאחר ראש השנה... וכמו כן אולי יקרה המקרה ואנשים שיגיעו לחממות יאכלו את החצילים שלי, ואז אחשב כמחטיאם", אמר דורון בנימה של דאגה אמיתית. בני-שיחו מ'קרן השביעית' ניסו להרגיעו. הימים ההם, של אחרי ראש השנה תשע"ה, היו חמים מאוד, "ולכן גם אם אינך משקה את השתילים, זה כבר מספיק, הם יתייבשו ויבלו מאליהם". דורון שמע סבר וקיבל.

אבל השי"ת רצה אחרת. עבר שבוע, והזרעים לא רק שלא התייבשו, אלא צמחו וגדלו... למרות שבחממות היה חום אדיר שכזה, שהגיע למינימום 50 מעלות צלסיוס - עד שהאדמה מסביב התבקעה, אבל עלי חצילים יצאו ופרחו בחממותיו של מי שקיבל על עצמו את שמירת השמיטה...

החקלאי קם בבוקר ונושם את רגבי הקרקע... והנה עוד שבוע, ועוד שבוע, ולמרות שהעלים אינם מקבלים השקיה, הם גדלים ומתפתחים, מה קורה פה?.

"היתה זו תופעה על-טבעית", אומר טוויג, ומוסיף בתוך כדי דיבור, "היום אני יודע שזה נעשה כדי להעמידני בנסיון קשה-קשה, ולבחון אם אוכל לעמוד בו".

שאלנו אותו: "לאיזה נסיון קשה הינך מתכוון?".

מחייך טוויג ומשיב: "עכשיו אני יודע שאינך חקלאי, ואין לך נשמה של חקלאי...", ומסביר: "כשראינו שעלי החצילים

אינם קמלים מאליהם, הבנו שהדרך היחידה להוצאתם מן העולם תהיה על ידי הזרמת חומר רעיל הנהפך לגז - על הזרעים".

עיניו של דורון מתחילות לדמוע, ואנחנו עדיין לא מבינים אל-נכון על מה ולמה הוא מתרגש כל-כך... אבל ההסבר פשוט מאוד: כל חקלאי רואה בזרעים ובצומח את כל חייו. כשהם פורחים, הוא פורח. כשהם נובלים, הוא מרגיש לא טוב. ובאמת, זה הוא אחד הקשיים העיקריים בקבלת עול השמיטה, כשהחקלאי מצווה להתנתק מן האדמה וריח הניחוחות שלה... ובפרט כשהחקלאים-השכנים, שלא זכו לקבל עליהם את השמיטה, מהפכים וחורשים באדמה, והריחות נישאים למרחוק... בנשימת-אפו האחרונה החקלאי קם בבוקר ונושם את רגבי הקרקע, וחושק מאוד לגשת לאדמה... מי שאינו נמנה על אוכלוסיית החקלאים, לעולם לא יוכל להרגיש זאת. "עוצמת התאוה לעבודת האדמה מקבילה למצב שבו אדם שצם כמה ימים רואה אוכל שריחו נודף למרחקים, ולא נותנים לו לטעום ממנו", מטעים דורון בדבריו, "עכשיו תבין", הוא אומר, "לאיזה מצב נקלעתי. לא רק שלא יכולתי לעבוד באדמה, ולזרוע, אלא נאלצתי לקחת את הזרעים הללו שזרעתי במו ידיי, ולהמית אותם. במידה מסוימת זה כמו להמית את הילדים שלך... אתה חושב ומהרהר כל העת בצערם של הזרעים שלא נתת להם לשתות ולו טיפה אחת, וגרמת להם לצימאון נורא, ועכשיו אתה בא ובמו-ידיך מטיל עליהם רעל הגורם להם לנבול בתוך שעות ספורות. אין לך צער ויסורים גדולים מזה עבור חקלאי".

הדיאלוג הזה, היוצא מעמקי ליבו של בן-שיחנו, מסתיים בהקבלה לאדם שתועה במדבר ומשווע לטיפת מים, והנה סוף סוף הוא פוגש מאן-דהו, ובנשימת-אפו האחרונה הוא מתחנן אליו, בעיניים דומעות, שייתן לו לשתות. והלה, במקום מים, נותן לו גז. "זה בדיוק מה שעשיתי לשתילים שלי. הזרמתי להם גז שהמית אותם", הוא בוכה בפנינו.

אבל למרות כל הקושי שבדבר, לקח דורון טוויג את הרעל ושפך על זרעיו ושתיליו, ובתוך שעות קמלו כל עלי-החצילים ולא נשאר מהם מאומה. רק לאחר מכן - כאשר ראה את הכל מופקר ומושבט - נחה דעתו.

הוא נזכר, בחיור, שכאשר הורה לעובדים הזרים שלו לבצע את הפעולה, הם הסתכלו עליו כעל מי שיצא מדעתו... "זה שבסוכות אני יוצא מהבית ומתגורר בסוכה - הם כבר קלטו... כמו גם את העובדה שבמשך שבעה ימים לא מכניסים היהודים לפיהם חמץ, או שאינם עובדים יום אחד בשבוע... ניחא, אבל להרוג את הזרעים היקרים, ולהרוס את תכולת החממה במו-ידיך?! - 'מה קרה לך?', שאלו הפועלים, ויצאו מדעתם מרוב תימהון..."

מה שצריך להדגיש, שהוא לא היה מחויב לעשות זאת לפי ההלכה. רק יראת-השמים שלו, והחומרות היתרות שגזר על

עצמו בשמירת השמיטה, הביאוהו לחששות הנ"ל, שמא מישהו יכנס לחממה ויאכל מהפרי האסור. קטעים אלה הופכים את סיפורו של דורון טוויג למשהו מיוחד במינו.

כאשר ביקרנו אצלו בשנת השמיטה, יצא אתנו האיש לסיור בשדות, שבמהלכו ירד כמה פעמים מרכב-השטח כדי... ללטף את הקוצים והדרדרים שצמחו במקום החצילים והכרוב - "אלו קוצים של מצוה", אמר בלהט.

שמירת השמיטה הפרטית שלו הפכה לנחלת הכלל בצורה כל-כך מפתיעה, עד כדי כך שיותר מ-2,000 איש ביקרו במשק שלו במהלך שנת השבע.

אבל הסיפור לא נגמר בביקור גרידא: גדולי התורה, ובראשם מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שלחו אליהם אנשים הזקוקים לברכה. "אין ברכה יותר גדולה מאשר ברכתם של שומרי השמיטה, שהתורה בעצמה ייעדה להם את הברכה, כמו שכתוב וציוותי את ברכתי" - אמרו גדולי התורה והדגישו שוב ושוב את מסירות הנפש שבאה לידי ביטוי אצל בני המשפחה המדוברת במושב עזריה. אנשים הגיעו והתברכו, מי בזיווג הגון, מי בזש"ק, מי ברפואה שלימה, וכו'. והברכות פעלו את פעולתן באופן ה יוצא מגדר הרגיל.

[מתוך הספר 'מצוות בשמחה'-הרב מ.מ. צורן]

* * *

כמידי שמיטה, הקים מרן הגאון רבי **ניסים קרליץ** זצ"ל, 'אוצר בית דין' לחלוקת פירות הקדושים בקדושת שביעית לטובת הציבור. כך היה גם בשנת השמיטה תשס"א, כאשר ניהול אוצר בית הדין הופקד בידי האמונות של בנו הרב שמואל קרליץ שליט"א, ובס"ד חולקו ע"י אוצר בית דין מאות טונות של פירות הקדושים בקדושת שביעית בהצלחה מרובה.

כאשר התקרב חג הסוכות התחילו באוצר בי"ד לטפל בפרדסי האתרוגים הקדושים בקדושת שביעית, כדי להכניסם לחלוקה לחג. לצורך מיון, אריזת וחלוקת האתרוגים שחר אוצר בית דין מחסן ברח' השומר בב"ב. כיוון שרגישותם של האתרוגים רבה ויש צורך בידע רב, ביקשו רבני ה'אוצר בית דין' מהרב משה ניימן שליט"א שידוע כמגדל אתרוגים מומחה, ובשנות השמיטה מקפיד להפקיר את פרדסיו, שיבוא להנחות את עובדי האוצר בית הדין בטיפול באתרוגים. הרב ניימן נענה וקיבל עליו את התפקיד.

במוצאי ראש השנה, כאשר החלו להוציא את האתרוגים לחלוקה העסיקו פועל רומני. לאחר כשלוש שעות עבודה ביום הראשון לעבודתו, הפועל דחף את דלת הכניסה למעלית בבנין, איבד את שיווי משקלו ונפל לפיר המעלית. הוא נפגע בגבו בצורה חמורה ונשאר נכה. מרגע זה נכנס הרב ניימן לסיוט, שהסתיים כעבור 14 שנה... תחילת הסיפור היה - חקירות המשטרה, מי גרם לנפילת הרומני,

חיפשו אשמים... אחר כך חקירות משרד העבודה והרווחה... וסיכום החקירות היה, כי הייתה איזו שהיא רשלנות מסוימת מצד חברת המעליות וכן רשלנות מצד קבלני הבניין שלא בנו את המעלית ב'תקן' המושלם ביותר, וכמו כן נגד 'אוצר בית דין'. למעשה, לחברת המעליות ולקבלני הבנין, היתה חברת ביטוח שהסכימה לשלם את כספי הפיצויים בסכום ענק שהגיש העו"ד של העובד, אבל חברת הביטוח של אוצר בית הדין, לא הייתה מסודרת על כל פרטיה ודקדוקיה, ולכן חברת הביטוח ניסתה להתחמק מהאחריות וביקשה להפיל את חוב הפיצויים בסך מליון שקלים על ה'אוצר בית דין'.

מאותו רגע החלו דיונים משפטיים לחייב את אוצר בי"ד ובעיקר את מי שהיה הממונה אישית באותה שעה במקום, הלא הוא הרב ניימן שליט"א. חברות הביטוח האחרות של הקבלנים ושל חברת המעליות הצטרפו יחד לגולל את כל התיק על אוצר בית הדין ובעיקר על הרב ניימן שליט"א, האיש ישר הדרך, שבית הדין מצא לנכון להעמיד במקום. כעבור שלוש שנים הצליחו חברות הביטוח בשיתוף עם משרד העבודה והרווחה להאשים לכאורה סופית רק את אוצר בית הדין ואת ר' משה ניימן, בפסק דין המחייב אותו לשלם קנס ומאסר על תנאי. הרב ניימן לא טמן ידו בצלחת בניסיון להציל את עורו וכמובן נאלץ להוציא הוצאות כספיות ומאמצים כדי להוכיח כי הפסק הוא נגד כל היגיון. ממולו עמדו חברות הביטוח הידועות כמומחיות להפיל תיקים על אחרים... וזו לא היתה עבודה פשוטה, אבל בינתיים לא היתה הכרעה סופית בענין.

לאחר שבע שנים שוב התחדשו הדיונים של תביעת הפיצויים, ואז בית המשפט שהתעשת מעט, שלח את הצדדים לגישור. הצדדים התדיינו במשך ארבע שנים נוספות... שבסופן חברות הביטוח סירבו בתוקף לקבל את הגישור ועד לשלב זה הסתכמו הוצאות המשפט, עורכי הדין, הקנסות והנלווה בעשרות אלפי שקלים להרב ניימן, וכמובן שעות רבות של עגמת נפש.

ארבע עשרה שנה מתחילת הסיפור, בפרוס שנת השמיטה תשע"ה, חזרו שוב הדיונים בבית המשפט בתביעת הפיצויים. ביום שלישי י"ז חשון תשע"ה במוצש"ק פרשת וירא, נכנס הרב משה ניימן למרן הגאון רבי **חיים קניבסקי** זצ"ל וביקש ברכה. מרן זצ"ל הכיר היטב את ישרותו בכלל, וכן את תום ליבו בקיום מצוות השמיטה כראוי בשלמות ללא קולות והיתרים.

למערכת מוסף שבת קודש ('יתד נאמן') נמסרה ההקלטה של השאלה קמיה מרן הגר"ח. אלו היו דברי הרב ניימן: "לפני שתי שמיטות באוצר בית דין של רבי ניסים קרליץ שליט"א (זצ"ל) נפל גוי למעלית ונפצע, ויש משפט שמתנהל כבר ארבע עשרה שנה. והם האשימו אותי ורוצים הרבה כסף ואני לא אשם בכך מאומה ואין לי כסף לשלם".

הם יורדים מהטרמפ. ולא היתה פעם שלא זכו לישועה... עמדתי והסתכלתי מהצד. זה היה נראה מעט מוזר, אבל חייתי לראות מה יעלה בגורלם... לא חלפו חמש דקות, ומונית שירות ריקה עצרה והציעה לנו לעלות במחיר מוזל מאוד. שמחתי על ההצעה, והודעתי לקבוצה שיש כאן נסיעה מוזלת, אך להפתעתי הם סרבו ואמרו כי הם מחכים שתגיע ישועה מושלמת, ללא כל הוצאות ממון!... סקרנותי רק התגברה... כעבור עוד כמה דקות עצר רכב גדול ונוח, ושאל אם משהו צריך לבית שמש - בדיוק לאזור שבו אני והאברכים מתגוררים! עלינו כולנו לטרמפ, והוא פתח בנסיעה. האברכים כבר מילמלו 'מזמור לתודה' פעם נוספת, אך אני, שיצר הסקרנות בער בי להבין את העניין לעומקו, שאלתי את הנהג מהיכן הגיע. הנהג השיב כי הגיע מאירוע באולמי זוועהיל. תמהתי ושאלתי אותו: "מדוע לא נסעת דרך כביש תשע, שמהיר הרבה יותר?". הנהג חייך ואמר: "באמת הייתי בדרכי לכביש תשע, אך לפתע נכנסה בי מחשבה שאולי בשעה מאוחרת כזו ישנם אנשים בכניסה לעיר שממתינים לטרמפ. והרי בשבילי זה תוספת של כמה דקות בלבד", אמר, "והנה, אתם אכן חיכיתם לטרמפ...". לשאלתי לפני כמה דקות יצא מזוועהיל - נמצאו דבריו מכוונים בדיוק לאותו רגע שהאברכים פצחו ב'מזמור לתודה' הראשון... אילולי שראיתי את הנעשה, הייתי מתקשה להאמין, אך כעת משנוכחתי לראות את כוחה של הודאה, גמרתי בליבי לפרסם זאת ברבים, למען ישמעו וייהנו הרבים מהעיצה הנפלאה הזאת!!!

* * *

אחד מאנשי הקהילה באופקים חלה במחלה קשה, ר"ל. עסקני הרפואה נכנסו לעובי הקורה והגיעו למסקנה כי על החולה לעבור ניתוח במרכז רפואי בחו"ל, ששם יש סיכוי שיימצא מזור למחלתו. היות ובני המשפחה לא ידעו אנגלית כלל, החליט הגאון רבי **שמשון פינקוס** צ"ל, רב הקהילה, ללוותם ולהיות להם לעזר כדי שיצליחו להסתדר שם. כאשר אושפז החולה בבית החולים, בלילה שקודם הניתוח - המתח ריחף באוויר כצל מאיים. בטרם עזב הרב את המקום על מנת לשוב למחרת, שאל החולה אותו: "מה צריך לחשוב כעת לפני הניתוח? מה עלי לעשות?".

הרב פינקוס ענה: "יש דעות שונות מה אדם צריך לחשוב בזמן של סכנה, ר"ל. יש הסוברים שעל האדם להעלות את זכר חטאיו, להצטער ולשוב עליהם בתשובה. אחרים אומרים שעליו להעלות במחשבתו את כל הטובות שה' עשה עימו בימי חייו עד הנה, להודות לו על כל טובה וטובה, ולומר לפניו: 'כל כך הרבה טובות עשית עימדי, אנא עשה עימי עוד אחת...!'. וזו הדרך שיותר נראית בעיני. תחשוב על כל הדברים הטובים שהקב"ה עשה לך בחיים, ואני אומר לך, סיים בנימה מעודדת, "בזכות ההודיה הזאת, הקב"ה יעשה עימך עוד טובה, ותצא בעזרת ה' בריא ושלם מהניתוח הזה". ובאמת, כך היה. **[מתוך 'השמש בגבורתו']**

מין צ"ל: "אני יכול להלוות לך פרוטה, תשלם להם וזה יהיה מספיק. תגיד להם שגם את זה קיבלת בהלוואה". עוד הוסיף מין: "וכשהוא יחזיר לך את השקל תביא לי אותו בחזרה, ברכה והצלחה, ואי"ה שתתפטר ממנו ומכל המשוגעים".

המשפט החל. לאחר כעשרה רגעים נזף השופט בחברות הביטוח והמליץ להן להגיע מהר להסכמה עד לשיבת בית המשפט הבאה ביום חמישי כ"ד טבת תשע"ה... בדיון הבא, ביום חמישי כ"ד טבת תשע"ה, מודיעות חברות הביטוח לבית המשפט כי הן מקבלות את הצעת השופט ומחלקות ביניהן בלבד את הפיצויים לנפגע, וללא תביעה כספית פרטית מהרב ניימן... ההסכם נחתם וקיבל את אישור בית המשפט ב-ד' בניסן תשע"ה.

במוצש"ק פר' וארא החזיר הרב משה ניימן את הפרוטה שקיבל בהלוואה למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי צ"ל, ואילו דבריו בהקלטה: "אני רוצה להחזיר לרב את הפרוטה שהרב הילווה לי לתת לגוי ושבזכות הברכה של הרב התפטרתי ממנו. פריעת בעל חוב - מצווה".

מין הגר"ח: "אתה יכול להגיד ברוך שפטרני, ברכה והצלחה וכל טוב".

אחר כך ביקש הרב ניימן ממין צ"ל אם יכול לתת לו את השקל כדי שיוכל לספר ולהצביע עם השקל הזה על זכות השמיטה, וזכות ברכת התורה כמאמר חז"ל 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'. מין חייך ונתן לו בהפטירו: "שיהיה לך במתנה". **[מתוך 'יתד נאמן' מוסף ש"ק בהר תשע"ה]**

וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם (כו, יב)

אדם שזוכה להרגיש את 'והתהלכתי בתוכם' כאן בעוה"ז, חיוו הם גן-עדן עלי אדמות, כי אם הקב"ה נמצא עימו, מה הוא צריך יותר מזה... הלא כבר יש לו הכל. אחד הדרכים להגיע להרגשה זו, היא ע"י ההודאה על העבר. כי המודה - מכיר הוא בהשגחת ה' ומתחבר במחשבתו למקור הברכות והישועות, ובזה מתקיימת בו ברכת 'והתהלכתי בתוכם' - כאן בעוה"ז. המעשים דלהלן נותנים לנו הצצה לחיים כאלה.

* * *

מספר עד ראייה: בדרכי מאוחר בלילה מירושלים לבית שמש, לקח אותי חבר טרמפ עד היציאה מהעיר, משם היה בדעתי להמשיך בנסיעה באוטובוס לבית שמש. בתחנה עמדה קבוצה של שלושה אברכים מבית שמש והם אמרו לי שאין אוטובוס בזמן הקרוב. לשאלתי מה הם יעשו, השיבו, כי אמרו עכשיו 'מזמור לתודה' ועל כן סמוכים ובטוחים הם שהקב"ה יזמן עבורם טרמפ עד הבית... הרמתי גבה ושאלתי: "מנין הביטחון הזה?!" הם השיבו ברוגע, כי כך דרכם, לומר 'מזמור לתודה' כשהם מצפים לישועה, ואח"כ שוב כאשר הם זוכים לישועה, ופעם שלישית בסוף, כאשר

הזורעים בדמעה
ברינה יקצרו
בא יבא ברינה

בהר
בזקתי

כ"א איר
תשפ"ו

לע"נ מו"ד יעקב בן רחל

עלון מס' 778
שנה ט"ז

המשך דבר העורך

ומה שנשאר קים בעולם הנצח - קשור לנפש! זה העמל שהוא קנן נצחי. אי-לכך, כאשר העלוי הכשרוני לא הרבה בעמל, אף שהוא נחשב בעולם הזה לעליון, בשמים הוא נמנה על התחתונים! כנגד זה היהודי הפשוט שהיה לו קשה, אף הוא השקיע עמל ויגיעה בכל שורה בגמרא, בהלכה ובשאר חלקי התורה, מצבו הפוך מזה של העלוי שלא עמל, כי הכשרונות של שניהם נעלמו אחר מותם. מה שנשאר לנצח זה העמל הדבוק בנפש. כל פרור עמל הנו קנן נצחי הדבוק בנפש האדם והופך אותו לבעל מעלה אמתית, והתוצאה - 'תחתונים למעלה'! כאשר מגיעים לסוגיא קשה או במיוחד כאשר נתקלים באיזשהו קשי בחיים, צריכים לדעת שמדבר בנסיונות שיש לכל אחד ואחד. והנה בענין זה העולם נחלק לשנים, יש הנשברים בעת שנתקלים בנסיונות ובקשיים, וכנגדם יש האומרים לעצמם 'צריכים לעבר גם את זה...' אך עלינו לדעת שנסיון אינו 'תאונה' ושבוש במהלך התקין של החיים, אלא עקר עליתו של אדם ובנינו הרוחני באים על ידי המלחמה בקשיים ובמכשולים! זהו עקר העמל, זו תכלית המאבק בין בנסיונות החיים ובין בעמל התורה! ונזכה לגאולה השלמה במהרה בימנו אמן.

בהר - תוכן ענייני הפרשה

- מצות שביתת הקרקע ממלאכות השדה בשנת השמיטה.
- מצות ספירת השנים עד היובל, ומצות היובל: שופר (כמו בתפלת ראש השנה) שחרור עבדים, ושביתת הקרקע.
- מצוה לקנות סחורה אצל יהודי דווקא ולא אצל גוי, ואסור אונאת ממון.
- השבת השדות לבעליהן ביובל, וברכת ה'.
- דיני מכירת וגאולת שדה אחזה, בתים, וערי הלויים.
- מצוה להחזיק ביד ישראל - מן, ואסור רבית, הלכות עבד עברי ועבד כנעני, וגאולתו של עבד עברי הנמכר לגוי (וברש"י - אסור חלול ה').
- דיני עבד עברי ועבד כנעני, ואסור להעביד יהודי שלא ברצונו, וגאולתו של עבד עברי הנמכר לגוי.
- אסור השתחויה לה' על [רצפת] אבנים.
- מצות שמירת שבת ומורא מקדש.

בחקתי - תוכן ענייני הפרשה

- אם בחקתי תלכו - והשכר על כך (כ"ו, ג-ג).
- ואם בחקתי תמאסו - שבע דרגות בחטאים, ועל כך רח"ל - שבע דרגות ענש, ובכל דרגה שבעה ענשים (כ"ו, ט"ו-מ"ו).
- הלכות המקדש עצמו ואומר: עלי לתת ערכי למקדש.
- דיני המקדש והממיר בהמת קדשים בבהמה אחרת.
- דיני פדיון הקדש: בית, שדה שירש, ושקנה (כ"ו, ט-ל).
- הלכות בכור שור ושה, והקדש בהמה טמאה למקדש.
- הלכות פדיון מעשר שני מהתבואה, ומעשר בקר וצאן.

דבר העורך

השבת קוראים שתי פרשות - בהר ובחקתי, ובכך מסמנים את חמש ויקרא. פותחת פרשת בחקתי (כ"ו, ג): "אם בחקתי תלכו", וברש"י (ומקורו מ'תורת כהנים'): 'שתהיו עמלים בתורה'. ידוע כי הגאון מוילנא מסר את נפשו כדי להבין כל קו וכל תג מהתורה וסרב בכל תקף לקבל ידיעות בתורה ממגידים מהשמים שרצו ללמדו את סודות התורה, הוא שלחם מעל פניו. וכך הורה גם לתלמידו חביבו רבי זלמלה, ואמר לו: 'אם יבואו אליך - אל תקבלם, כי עקר רצון השם יתברך הוא בעמלה של תורה, ולא שבא בקלות'. ובאור הענין, הרי אם יציעו לסטודנט הלומד באוניברסיטה שיבוא מלאך מהשמים ויציע לו שילמדו את כל חמרי הלמודים בליה אחד, בודאי שהוא יהיה מוכן לשלם עבור כך הון רב. לעמית זאת, אם תבוא הצעה כזו לבן תורה, ויאמרו לו שיגלו בליה אחד בבלי, ירושלמי, ספרי וספרא ואת התורה כלה - בודאי יסרב לקבל את ההצעה. כי למוד שאין בו עמל - אין לו ערך רב, כי העקר זה העמל. ועל זה נאמר 'אדם לעמל יולד' (איוב ה', ז). ולכאורה קשה, אחרי שידע במעי אמו את כל התורה שהמלאך מלמדו, אם כן מדוע עליו להלך? ובהכרח, מי שנולד זה על מנת שיוכל ללמד את התורה בעמל. הדבר דומה לאדם הצועד בכל יום בהוראת הרופא במסלול הליכה מסים. אם יחלף בעל רכב על ידו ויציע לו שישע אותו ברכבו אל מחוז חפצו, הוא יסרב ויסביר כי חפצו הוא עצם ההליכה. כך גם בכל החכמות, המטרה היא לדעת אותן. בתורה - המטרה היא ה'הליכה' עצמה - דהיינו העמל. וזה מה שפיתב 'אם בחקתי תלכו', עצם ההליכה והעמל בתורה - הם הרצויים. הגמרא (פסחים נ'), מספרת על רב יוסף שגוע (שנפטר) ופרחה רוחו (לשון רש"י), ואחר כך חזר (לחיים), ואמר לרבי 'הושע בן לוי, אביו: 'עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה'. אמר לו אביו 'בני, עולם ברור ראיתי'. באורם של דברים, יתכן שמגיע לשמים גאון אדיר שחבר ספרים עמקים והעמיד תלמידים רבים, אך לכל השגיו הגדולים הגיע בנקל תודות לכשרונותיו הברוכים, ולמעשה הוא נצל רק חלק מהכוחות שעמדו לרשותו. במקביל אליו, מגיע לשם אדם פשוט שלא זכה ללמד מילדות ולא היה כשרוני, אך נצל כל רגע לעמלה של תורה. זה פשוט, שכאן בארץ מחשיבים יותר את הגאון, אך בשמים מחשיבים יותר את זה שמשקיע ועמל. רבי יוסף הגדיר את מה שראה כ'עולם הפוך', כי כך הוא המבט של שוכני ארץ. אולם אביו העמידו על טעותו, כי המבט בשמים הוא ברור. מדוע באמת מי שעמל - מגיע לו יותר? התשובה היא, כי העמל קובע את הדרגה. הדברים מבארים בשם הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל בדרך עמקה, המגדירה היטב מהו הענין של העמל: אדם גבור, בעל שרירים מפתחים ביותר, בהגיעו לקבוצה - ערכו כשל יתוש! כי כל כוחו וגבורתו בחייו, היו מצד גופו החזק. אולם הגוף אינו דבר נצחי, ובהגיעו לקבר הוא נעשה רמה ותולעה, וכל גבורתו נעלמה. זהו גם דינו של ראש אוני כשל אלברט איינשטיין (שהיה בעל כשרון מאוד במדעים בפרט בפיסיקה), כאשר הוא מגיע לקבר - מוחו הגדול נעשה תולעים בדיוק כמוהו של הטפס הגדול, כי כשרון זה מוח, ואותן תולעים שנוצרות מהשרירים - מתהוות גם מהמח הגדול והקטן, כי כל דבר השיך לגוף וקשור לגשמיות - כלה ואיננו אחר המות. לעמית זאת, מה ששיך לנפש - רוח ונשמה - זה נשאר לנצח. לפי זה, אומר הרב דסלר, עליונים למטה, זהו אדם שבעזרת הכשרונות הכל הולך לו בנקל ומהכשרון נהיה רמה ותולעה.

“אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלקיך”

(בְּהַר כֹּהֵן, ל"ו) - ספור

עון רבית חמור הוא מאד, עד שאמרו חכמים כי המלוה ברבית אין לו חלק לעולם הבא. אחד מעשירי העיר פוזנא, שהיה גם מלוה ברבית, הלך לעולמו.

אנשי ה'חברה קדישא' בקשו מהמשפחה סכום כסף גדול בעבור אחזת קבר.

בני המשפחה רגזו על הסכום הגדול שדרשו מהם אנשי ה'חברה קדישא', ותבעו אותם לדון תורה אצל רבי עקיבא איגר זצ"ל.

'סכום זה שהם מבקשים', טענו בני המשפחה - 'הרי הוא כפול ומכפל מן הסכום שדורשים מאחרים, ומדוע נשלם יותר?!' - 'מאמינים אנו בתחית המתים', השיב רבי עקיבא איגר - 'ומשום כך כל נפטר משלם סכום מסים. אולם הנפטר שלכם היה מלוה ברבית, ואמרו חז"ל כי המלוה ברבית אין לו חלק לעולם הבא, ואם כן הנפטר שלכם לא יקום לתחית המתים, על כן צריך הוא את קברו למשך זמן רב... מן הדין שישלם יותר!'

[יְקָרְאֵת לַשֶּׁבֶת עֲנִי]

“וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר”

ותושב וחי עמך” (בְּהַר כֹּהֵן, ל"ה) - ספור

כתב הזהר (פרשת בהר דף ק"ו): רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, פגשו בהר שני אנשים שהיו הולכים.

איש אחד בא ואמר להם: 'בבקשה מכם, תנו לי מזון פת לחם, שזה שני ימים שאני תועה במדבר ולא אכלתי כלום'.

רחם אחד משני האנשים והוציא מזונו שהביא עמו לדרך ונתן לו, והאכיל והשקה אותו.

אמר לו חברו: 'ומה תעשה כשתצטרך למזון? שהרי אני - שלי אני אוכל. ולא אתן לך'. אמר לו: 'וכי על שלך אני הולך? ישב אצלו העני עד שאכל כל מה שהיה אצלו, והלחם שנשאר נתן לעני שיהיה לו לדרך. והלך לו.

אמר רבי חייא: 'לא רצה הקדוש ברוך הוא שדבר זה יהיה נעשה על ידינו'. אמר רבי יוסי: 'אולי נגזר דין על אותו האדם, ורצה הקדוש ברוך הוא להזמין לו את זה כדי להצילו? בעוד שהיו הולכים התעייף אותו האדם בדרך.

אמר לו חברו: 'ולא אמרתי לך שלא תתן הלחם לאחר?!' אמר רבי חייא לרבי יוסי: 'הרי יש מזון אצלנו, נתן לו לאכל'.

אמר רבי יוסי: 'אתה רוצה להוציא ממנו הזכות?! נלך ונראה שסכנת המות הולכת ומטפסת אחריו ורצה הקדוש ברוך הוא להזמין לו זכות כדי להצילו'.

בתוך כך ישב אותו אדם וישן תחת אילן אחד, וחברו התרחק ממנו, וישב בדרך אחרת. אמר רבי יוסי לרבי חייא: 'עתה נשב ונראה כי ודאי שהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות לו נס'.

עמדו והמתנינו, בתוך כך ראו מין אפעה (נחש גדול) בלהבות עומד אצלו. אמר רבי חייא: 'אוי לאותו אדם שעתה ימות'. אמר רבי יוסי: 'זכאי אותו האדם שהקדוש ברוך הוא יעשה לו נס'.

בתוך כך ירד מהאילן נחש אחד ורצה להרגו, קם האפעה על הנחש והרגו והלך לו האפעה. אמר רבי יוסי: 'ולא אמרתי לך שהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות לו נס, ולא תוציא ממנו הזכות?!' בתוך כך נעור אותו אדם משנתו והלך לו.

אחזו בו רבי חייא ורבי יוסי ונתנו לו לאכל. אחר שאכל, אמרו לו הנס שעשה לו הקדוש ברוך הוא...

פתח רבי יוסי ואמר: אשרי חלקו של האדם העושה טוב משלו, כי מעורר טוב בכנסת ישראל בצדקה. ועל כך כתוב ויצדקה תציל ממות'.

[מתוך חק לישראל]

“ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך...”

(בְּהַר כֹּהֵן, י"ז) - ספור מדהים

ידוע שהקדוש ברוך הוא מקפיד מאד בכל הענינים הקשורים לבין אדם לחברו. ומעשים שבכל יום שמדת הדין פוגעת רחמנא לצלן באנשים שלא נזהרים בכבוד הבריות. ורמז לזה אומרת התורה "ולא תונו איש את עמיתו" אל תקניט את חבריך, "ויראת מאלקיך" - תפחד מ'מאלקיך' - זוהי מדת הדין.

מעשה מפלא שהתרחש במסבת ארוסין, ספר על ידי רבי יהודה יוספי שליט"א, המוכיח את חובת הזהירות מפגיעה בכל יהודי באשר הוא: דודו של החתן, שהגיע למסבת הארוסין של אחינו, לא שער שכן יסתים הארוע. הוא בסך הכל התדפק, בשמחה ובחדנה על דלת בית הכלה, שם נערכו הארוסין.

את הדלת פתח אבי הכלה, וגם הוא עשה זאת בשמחה רבתי. השנים התודעו האחד לזולתו, ועד מהרה התברר להם שבבחרותם למדו בצותא בישיבה פלונית. כיון שהדוד הגיע לארוסין בשעה מקדמת למדי, ובבית הכלה לא היו בינתים אנשים רבים, החלו השנים להעלות זכרונות ולהחליף חיות מהתקופה בה למדו בישיבה.

במהלך השיחה נזכר דוד החתן בארוע שהתרחש בתקופה ההיא, והוא הזכיר לו בין היתר את החיות המשתפות שעברו על השנים. 'אני זוכר', אמר הדוד לאבי הכלה, 'שבערב אחד, כשהייתי בחדר בפנימית הישיבה, החליט אחד הבחורים להתבדח קמעה על חשבונך, ונעל אותך מבחוץ, ולא היה באפשרותך לצאת מהחדר. אתה דפקת על הדלת חזק חזק, והתחננת שיפתחו את הדלת, אבל הבחור שעשה זאת המשיך לצחק, ולא פתח. האם אתה זוכר את המקרה ההוא? שאל הדוד. פניו של אבי הכלה לבשו לפתע ארשת של רצינות, וזעק: 'בודאי שאני זוכר את המקרה הנורא. ועד היום אינני סולח למי שעשה את המעשה ההוא!'

דוד החתן, שכאמור ספר את המעשה לפי תמו, כמעט והתעלף. מי שעשה את המעשה - היה הוא-עצמו!

והנה הוא שומע את אבי הכלה מצהיר בפנה מלא, ובצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שהוא אינו סולח על כך. למחרת בבקר, עלה הדוד לביתו של אחד הפוסקים, שאמר לו: 'אם אינך מחפש צרות, תבקש ממנו מחילה על מה שעשית'. הפוסק הנודע לא הכיר את השואל, ולא ידע אלו צרות אפפו עד היום את ראשו... הוא רק זרז אותו לגשת אל אבי הכלה ולבקש את מחלתו. הדוד עשה כפי שנצטווה, והתדפק שנית בבית הכלה, וגלה לאביה שהוא-הוא היה בחור שחמד לצון ונעל אותו בחדר, ועתה באתי לבקש ממך סליחה'. והתנצל ש'רוח שטות עברה עלי בעת ההיא', וכיון שכבר עברו 30 שנה מאז, הוא מבקש מחילה. בתחלה סרב האבא להענות לבקשת המחילה, אך מאחר והאיש בכה והתחנן על כך, נענה לבסוף ואמר 'דע לך שפגעת בי בזמנו בצורה אימה, ואני מציע שתקבל על עצמך שלא לעשות זאת יותר לאף אדם בעולם'. כמובן שהדוד קבל על עצמו, ואבי הכלה אמר לו: 'מחול לך מחול לך'.

הסוף הטוב, שלא עברו עשרה חדשים והדוד התדפק בפעם השלישית על דלתו של האבא, והפעם הוא עשה זאת בפנים קורנות מאשר. רצייתי לבשר לך, שעתה נולד לי ילד ראשון, לאחר 26 שנים שעברו מאז נשואי, שבהן לא נפקדתי בזרע של קינא!

[קול ברמה" גליון 289]

"אם בחקתי תלכו... (כ"ו, ג) - הנס בזכות עמל

התורה - ספור

יהודי שאל פעם את ה'חזון איש' זצ"ל: מפני מה בזמננו אין מצוי לראות נסים גלויים המנהיגים בהשגחה פרטית מהשם יתברך? השיב לו ה'חזון איש': גם בזמננו אפשר לראות נסים גלויים הבאים מכוח עמלה של תורה, וכמעשה הבא: ביום שסיים ה'חזון איש' לכתב את חבורו העמק על מסכת ערובין, ישב בבית הכנסת במינסק. היה זה בתקופת מלחמת העולם הראשונה. בעת ההיא, מי ששהה בלא נירות ומסמכים מתאימים - היה חשוד כמרגל.

לפתע נכנס אדם לבית הכנסת והודיע כי קבוצת חיילים עומדים לפשט על העיר לחפש אנשים שאין להם תעודות. ה'חזון איש', שלא היו לו שום תעודה או מסמך מתאים, יצא מבית הכנסת לכוון העיר כדי להתחבא שם עד כי יעבר זעם.

והנה, בהגיעו מחוץ לעיר הבחין כי כל החיילים עם מפקדיהם עומדים שם וממתנים להפנס לעיר. בלית בררה החל להחיש את צעדיו, וכך עבר בין שתי שורות של חיילים... עד שהגיע לעיר. וכאלו היה 'רואה ואינו נראה' כי אף אחד מהחיילים לא ראה ולא הבחין בו. הפטיר על כך ה'חזון איש' שהוא בטוח שהנס הגלוי שארע לו היה בזכות למודו ועמלו במסכת ערובין, ומכאן שכל הרוצה לראות - יכול לראות בכל יום ובכל שעה נסים גלויים בהשגחה פרטית!

"ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא

מאסתים ולא געלתם לכלתם להפר בריתי

אתם פי אני ה' אלוהיהם" (בחקתי כ"ו, מ"ד) -

"לא הכל שחור" - מוסר השכל - ספור

ספר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: כאשר ה'קהלות יעקב' זצ"ל - רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל היה בחור בישיבת 'נובהרדוק', שאל שאלה על הגמרא (ברכות ה'): רבי אלעזר היה חולה נכנס אליו רבי יוחנן וראהו בוכה בביתו שהיה חשוך, שאל אותו רבי יוחנן לסבת הבכי: אם מפני שלא זכית לבנים - הראה לו עצם של בנו העשירי שמת בחייו, ואם משום שאתה עני - לא כל אחד זוכה לשתי שלחנות וכו'. יהיה לה ידיה ואוקמיה [נתן לו] [את] ידו והקים אותו] - רפא אותו.

תמה הסטיפלר: הרי כל המצוקות של רבי אלעזר של עני וחסרון ילדים אינן דבר חדש, שהרי תמיד היה עני וללא ילדים וכו' וכעת הבעיה המרפזית אצל רבי אלעזר היא רק סבת חליו, מדוע רבי יוחנן מפיסו על שאר בעיותיו, די שיתן לו יד ורפא אותו ויחזר המצב לקדמותו.

תרץ הסטיפלר: כשאדם נמצא במצוקה, ללא מצב רוח, פתאום הכל נראה לו שחור וקודר, וישנה תחושה שהכל אצלו למורת רוחו, פתאום נזכר שאין לו ילדים ושהוא עני, ולכן גם אם יבריא ממחלתו - עדיין יהיה קשה לו לחזר לארח חיים רגיל, לכן רבי יוחנן עורך עמו חשבון ואומר לו: ראשית יש למעט את שאר המוצקות ואז תשאר המחלה לבדה, ועם זה קל יותר להתמודד, נתן לו יד והקינו מחוליו. וכן להפך, כאשר אדם שרוי במצב רוח טוב, הוא אינו מרגיש צער ואינו מדאג משום דבר ופתאום מבחין שכל מה שקורה לו זה הכל חסד ה'...

זהו שאומרת התורה 'ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם' ולכאורה זהו מצב נורא, אבל כשידע אדם ש'לא מאסתים ולא געלתם לכלתם להפר בריתי אתם כי אני ה' - ה' מדת הרחמים ו'עמו אנכי בצרה' (תהלים צ"א, ט"ו), אז יוכל להתמודד בקלות עם בעיותיו וירגיש את חסד ה'.

"ואכלתם לחמכם לשבע..." (בחקתי כ"ו, ה')

אתן לכם עוד ברכה, שהאכל יתברך במערכת, שתאכלו מעט ותשבעו כאלו אכלתם הרבה. וברכה זו חשובה ביותר, שברב הפרות לא יתכן שיאכל בהפרזה יתרה, שעלול לגרום לחולאים בגופו, שרב המחלות באות מרב אכילה, לכן הברכה שתאכלו מעט ותשבעו, ובכך תהיו שמורים ממחלות. [שפתי פהו]

"את השחפת ואת הקדחת..." (בחקתי כ"ו, ט"ז)

ספר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: הייתי פעם במסבה אחת עם הרב ד"ר משה רוטשילד זצ"ל (מיסד 'בית החולים מעיני הישועה').

נשאתי דברים, והזכרתי בדברי את מאמר האמורא שמואל (מסכת ברכות נ"ח): 'נהירין לי שבילי דרקיעא כשבילי דנהרדעא' [נהירים (ברורים) לי שבילי הרקיע כשבילי [העיר] [נהרדעא] עירו. ותמהתי: גם אני יכול לומר שנהירים לי שבילי הרקיע כשבילי בני ברק, כי עשרות שנים אני מתגורר בה, ואני מכיר את רחובותיה! מהיכן הכיר שמואל את סמטאות עירו? לא היה עליו להכיר אלא את הדרך מביתו לבית המדרש! ושתי תשובות בדבר. הראשונה: שהיה ראש ישיבה. וממילא הצורך לדפק על פתחי נדיבים, והכיר את כל הכתובות.

והשנייה, שהיה דין ממחה לדיני ממונות. וממילא הכיר כל הבניות החריגות בעיר: זה הזיק את שכניו ברחוב פלוני בהזק ראייה, ולזה לא נתנו לבנות על הגג...

אמר ד"ר רוטשילד: הסבה, מפני ששמואל היה רופא (בבא מציעא פ"ה) ורופא חייב לדעת את כל רחובות וסמטאותיה, שלא יתמהמה כשיקראוהו באופן בהול! [והגדת] הגדה של פסח עמ' 427]

אלו אותיות לא מופיעות בברכות שבפרשתנו?

כתב ב'בעל הטורים' שמתחלת הפרשה 'אם בחקתי' עד 'ואולך אתכם קוממיות', מופיעות כל אותיות הא' ב', חוץ מהאותיות ס' ו-פ'. וכן בברכות שבפרשת תולדות 'ויתן לך', לא מופיעות האותיות ס' ו-פ', והטעם כי אין שטן ולא אף וקצף בברכות אלו, ועין ב'בעל הטורים' בהלכות ברכת המזון (סימן קפ"ה סק"א) שבכל ברכת המזון אין את האות פ', לפי שכל מי שמברך ברכת המזון בכונה, אין שולטים בו לא אף ולא קצף ומזונותיו מצויים לו ברוח ובכבוד כל ימיו.

מדוע הפסוקים של הקללות מרבים מהברכות?

כתב רבנו ה'אבן עזרא' (כ"ו, ג') שריקי מוח אמרו שהקללות מרבות מהברכות, ולא אמרו אמת כי הברכות נאמרו בכלל, אך בקללות נאמרו פרטים רבים כדי לירא ולהפחיד השומעים, ומסים ה'אבן עזרא' כי 'המסתכל היטב יתברר לו דברי'.

וברבנו בחיי כתב: ודע כי פסוקי האלות רבים מפסוקי הברכות וזה כדי לאיים על הבריות ולהפחידם על העברות ברבוי הקללות, ומביא מדרש: אל תאמר שכשבא לברך - מעט בברכות, וכשבא לקלל - ריבה בקללות, שלכך הברכות מתחילות באות א' ומסים באות ת' שהם רחוקות זו מזו, לרמז שהברכות יהיה להם עקר, אבל הקללות מתחיל באות ו' ומסים באות ה' לרמז שילכו להם אחר שאין להם עקר שהרי מהאיות ו' לאות ה' - אין כלום.

”וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי... וְאִם בַּחֲקָתִי תִמָּאֶסוּ”

(בַּחֲקָתִי כ"ו, י"ד-ט"ו) - **עצה נפלאה להפסקת היסורים**

נפסק להלכה ש"אין מפסיקים בקללות אלא אחד קורא את כל". לא מעלים לתורה עולה נוסף באמצע הקללות.

העולה, עולה לתורה עוד באמצע הבקורות ומסיים ב"אלה החקים והמשפטים והתורות".

ה"שפת אמת" רבי יהודה אריה ליב אלתר זצ"ל כתב מכתב ליהודי שהיה חולה וסבל יסורים, וכך כתב: "אני משתתף עמך בצערך, וכואב את הכאב שלך. אבקש ממך דבר אחד: תהיה בשמחה ותודה להשם יתברך. שכן, הסבה ש"אין מפסיקים בקללות" היא, שהקדוש ברוך הוא כביכול אומר: עם ישראל נמצאים בקללות, ואותי יברכו! אותי אפשר לברך לפני הקללות או אחריהן, אבל באמצע - לא! אם אתה תהיה בשמחה, ותמשיך לברך ולהודות לה' יתברך - הקדוש ברוך הוא יאלץ להפסיק את הקללות! אין מצב שמבצרים אותו באמצע". וכעין זה מובא בספר "לקוטי יהודה" (נכדו של האמרי אמת) שכתב ליהודי: "החיים והשלום ורפואה שלמה במהרה אל כבוד אהובי וידידי יקירי כאחי מחמד נפשי וכו', שמעתי ממקהלת הבאים לכאן שיש לך צער גדול ויסורים גדולים מחליך, ומובא במדרש שאין מפסיקים בקללות, לכן עצתי היא שתקבל היסורין באהבה ותתן שבח והודאה לה' יתברך על זאת וממילא אין כדאי להשם יתברך שאתה תהיה בצער". הרי לנו עצה נפלאה להפסקת היסורים.

חזק חזק ונתחזק

בברכת התורה

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימ: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמעה: גורלי בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוצה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זיו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כחון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה: רבקה בת רחל

להצלחה:

גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה

זיווג הגון:

אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זוהרה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זוהרה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לדפואת:

אחרון בן רוזה: משה בן רוזה מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הר: מלך בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולט בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה רחל בת נארה: רות בת לינה: מירית בת רחל למויר הדויה, ושרונה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: ליריה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס: טריק בת למלס ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה מאיר יעקב בן רחל: חילה בת ישראלה מיר בת סוזן: חיים יוסף בן איריס: סהרה בת שהאין

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

”וְאִכְלֹתֶם לְחֶמְכֶם לְשִׁבְעָה... וְנִתְתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ”

(בַּחֲקָתִי כ"ו, ה-ו) - **תודה שבאת אלי - ספור**

בעיר קלרש הסמוכה לקיישינוב (כיום במולדובה) התגוררו שני יהודים עשירים שהשתדכו זה עם זה. כל צד התחייב להעניק נדוניה, מתנות ומלבושי כבוד לחתן ולכלה, כמנהג הימים ההם. החתנה עצמה נדחתה לעוד כמה שנים, לעת בה החתן והכלה, שעדיין היו צעירים לימים, יגיעו לפרקם.

בינתיים התהפך הגלגל על אבי הכלה. הוא הסתבך במסחרו, הפסיד כסף רב. רכושו, ואף רכוש אחרים שהשקיעו אצלו, ירד לטמיון. זמן החתנה שהגיע מצא אותו במצב קשה, מבלי כל יכולת לספק את התחייבויותיו.

צד החתן נטה לבטל את השדוך, אך מאחר ובאותם ימים ידעו לשמר על כבוד בת ישראל, פנו למחתן ובקשו שהוא מצדו יודיע כי הוא מסכים לחתן לבטל את השדוך, כיון שאינו יכול להתקיים בתנאים הנוכחיים.

להפתעתם, לא רק שאבי הכלה סרב לקבל את ה'תנאים' בחזרה, אלא שאף היתה לו דרישה נועזת: הוא בקש שאבי החתן ישלש עבור הזוג גם את כסף הנדוניה - המתנות והבגדים שהוא עצמו התחייב לתת. ולא זו בלבד, אלא שיעשה זאת כבר כעת, לפני החתנה, כדרך הנגידים!

הדרישה העלתה את חמתו של אבי החתן, ושניהם החלו להדין ולהתנצח זה עם זה, עד שאבי החתן הזמין את אבי הכלה לדין תורה לפני רבה של קלרש.

אבי הכלה, שידע היטב כי לא יזכה בדין, לא הסכים לבוא, ואף על השדוך לא הסכים לוותר. בצר לו נסע אבי החתן אל רבה של קיישינוב, רבי אריה ליבוש זצ"ל, להסיח לפניו את צערו.

הוא הגיע לשם בערב שבת אחר חצות, בשעה שהרב כבר התכוון לקבל את פני השבת.

הרב הספיק לקבלו בסבר פנים יפות ואף שמע ממנו את עקרי תלונותיו וטענותיו על אבי הכלה. שקע הרב במחשבות, התהלך בחדר הנה ונהנה, ולאחר מכן פנה אליו בחבה: 'ערב שבת כעת, ואיני יכול לומר לך את דעתי בענין, אבל מלים אחדות אומר לך: צריך אתה להודות לה' על שבאת אלי'...

שמע אבי החתן את הדברים ועיניו אורו. 'אם כך אמר הרב, הרהר בלבו, מן הסתם הוא ימצא כבר את הדרך להכריח את אבי הכלה להסכים לבטול השדוך'.

במוצאי שבת נכנס אבי החתן לבית הרב לשמע את דעתו ועצתו, ואז אמר לו הרב: 'מחובתך למלא את דרישותיו של אבי הכלה, להשליש את הנדוניה, ולתת גם את מה שהוא התחייב לתת, ויש לעשות את החתנה בהקדם האפשרי'!

הדברים יצאו מפי רבה הנערץ של קיישינוב, ופני האב חפו. הוא נבהל ונדחם, לרגע החויר ולמשגהו האדים. עמד כמשתק איברים ואחר כך פתח את פיו בתהיה ובהתרעמות: 'לאחר פסק דין כזה מקבול תורתו, תמה אני על מה שאמר לי בערב שבת - כי עלי להודות לה' שבאתי אליו. והלא ברור הדבר שכל רב אחר לא היה פוסק כמותו, ולא היה מחייב אותי למלא את דרישותיו ויתביעותיו של אבי הכלה, שאינן צודקות כלל'!

חיוך קל רחף על פניו של רבי אריה ליבוש בשעה שהשיב לו: 'רואה אני כי לא הבנת את פונת הדברים שאמרתי לך בערב שבת. פונתי היתה לומר, כי עליך להודות לה' שאתה באת אלי, הרי יכול היה להיות להפך, שאתה תהיה זה שתפסיד את ממונך ותהיה עני ואביון, ואבי הכלה יגיע להתאונן על שאתה מכריח אותו לקיים את השדוך. כעת, כשבאת אתה, יש לך להודות לה' על מצבך הטוב המאפשר לך לתת נדוניה, סבלונות ומלבושי כבוד גם בשביל החתן וגם בשביל הכלה'!

מתוך קורת רוח ודעת נוחה נפרד אבי החתן מאת רבה של קיישינוב, חזר לביתו ומלא את דרישות אבי הכלה...

כניסת שבת: 19:05
צאת שבת: 20:07
ר"ת: 20:40
לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com
לתגובות והערות:
שניא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים
יבואו בו

פְּרִשֶׁת - בְּחֵר - בְּחִקְתִּי

אני יהודי... והתורה אומרת לי שאסור לרמות!

סיפר איזה יהודי אחד בשם רבי ישעיה. אני אומר לכם זה סיפור אש! מה אפשר לעשות מבן אדם שהוא ישר. ווואי איזה עוצמה זה! רבי ישעיה הזה מספר: לפני שפרצה מלחמת העולם השנייה הייתי מוכר תכשיטים. היה לי המון תכשיטים, הייתי עשיר גדול. הייתי אדם מאד נאמן והרבה קנו ממני. כשפרצה השואה, אז אני אספתי את כל התכשיטים וברחתי אתם.

בתכשיטים האלה שיחדתי את הגרמנים שיתנו אשרת כניסה לילדים שלי ולאשתי, לברוך לאמריקה. עם כל התכשיטים שהיו לי יכולתי להבריח את אשתי ועוד ארבעה ילדים. לי כבר לא נשאר. אני נשארתי באירופה. אשתי וארבעה ילדים עזבו את הארץ וטסו לאמריקה.

עברתי את השואה חמש שנים של מלחמה. לא יום אחד, חמש שנים של מלחמה. וברוך השם שרדתי. אחרי ששרדתי חיפשתי את המשפחה, והתאחדנו בחזרה בשוודיה. בשביל להתפרנס, קניתי חנות במרכז העיר, מקום קטן, לתקון תכשיטים, שעונים, ככה התחלתי.

יום אחד הגיעה איזה גברת אחת, נראית מאד עשירה, הביאה לי שעון זהב, שוקל הרבה. יקר מאד, מאד יקר. היא אמרה לי: "השעון הזה החליפו לו בטריה, זה לא עוזר. אפשר לתקן את השעון הזה?" אמרתי לה: "כן". היא אומרת לי: "אבל אני לא יכולה להשאיר את השעון הזה אצלך. אתה תקח את השעון, אתה תברח". אז תשארי פה, גברת, את יכולה להשאיר פה, עד שאתקן. "כן, אבל היא ממחרת". כמה זמן יקח התיקון? אם אני משער, זה יקח שיעתיים. "טוב, אני שיעתיים, אני אגיע".

עברו שיעתיים בדיוק והגברת הגיעה. אומר לה הבן אדם: "אל תשאלי, פשוט בגלגלים של השעון היה קצת אבק, ניקיתי את האבק ועכשיו זה עובד. זה עולה עשרה שקלים". היא אומרת לו: "תגיד, אתה רציני? אתה יודע שהשעון הזה עולה חצי מיליון שקל?" אני אומר: "אני יודע". "אתה גם רואה שאני אישה מאד מכבדת, נכון? למה לא אמרת עשרים אלף שקל? גם אם היית אומר עשרים אלף שקל הייתי משלמת לך".

אמר לה: "אני יהודי, והתורה מצוה עלינו לא לרמות במסחר. במסחר לא מרמים". ספר היהודי שהאישה מאד התרגשה. היא אומרת לו: "אני יש לי רשת של מרפאות שנים. אני רואה שעברת את המלחמה, יש לך שיניים שחסרות, יש לך שיניים ששבורות. תבוא אצלי כל יום ששי בחינם, אני מטפלת לך בשיניים שלך. מה שצריך, הכל בחינם. עושה לך פה חדש".

כל יום ששי הייתי מגיע. אולי עבר שלושה חודשים מאז, והגיעו הטיפולים האחרונים. אז בטיפול אחד לפני האחרון, היא נגשה אלי. היא אומרת לי: "רציתי להגיד לך שלא רק לך יש לב טוב, גם אני יש לי לב טוב. אני כשהתחילה המלחמה אמצתי לעצמי שתי בנות יהודיות, ואני בעוד חודשיים מחתנת אותן עם אחיינים שלי, גוים. אני בעוד חודשיים עושה חתונה והחתונה עלי. רציתי להגיד לך שגם אני יש לי לב טוב". אמר לה הבן אדם: "אני יכול לדבר אתם?" "בשמחה! בוא, תבוא אתי הביתה".

נכנסתי הביתה. איך שנכנסתי הביתה וראיתי אותן, אמרתי את הפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" התחילו לבכות הבנות, ופרצו בבכי. "מה, יש עוד יהודים בעולם? חשבנו שכל היהודים נמחקו, אין יותר יהודים!" התחלתי לספר להם, דברתי אתם, וכל השיחה היא שומעת אותנו. ודברתי אתן. אחר כך אמרתי לה: "את יודעת שזה לא הכי מתאים שעם מתחתן עם עם אחר. לא מתאים. כל עם צריך להתחתן עם העם שלו." היא אמרה לי: "נכון, אתה צודק".

אמרתי: "אז אני אקח אותן." אומרת: "תקח אותן. באמת, אם יש לך שידוכים לבנות האלה של יהודים, תקח אותן באמת". לקחתי אותן למרכז של בנות שאספו את כל הפליטות של הבנות שהקים הרב וולבה בשוודיה. אמר לי הרב וולבה: "אין מקום איפה להכניס". אמרתי לרב וולבה: "אם אתה לא שם אותם פה, עוד חודשיים מתחתנות עם גוים, מה עושים?" "אין לי מקום איפה להכניס!" אמר לו: "תכנס, תראה".

נכנסתי, הסתובבתי בכל המקום, אין איפה להכניס. בסוף, חשבנו עצה, מצאנו איזה שני מקומות בפינה שאפשר לשים שם מזרונים, ושמתי שם מזרונים והבנות היו שם בתוך הסמינר הזה שלושה חודשים. לאחר מכן דאגתי, עלו לארץ ישראל. הם התחתנו. היום שתי המשפחות האלה למעלה מאלף אנשים, הצאצאים וכל המשפחה. כל זה שייך לבן אדם הזה, אותו בן אדם שלא רמה בשעון ההוא, תראה איזה השלכות! כשהתורה אומרת לך "לא תונו איש את אחיו", אל תרמה, אל תרמה, אתה יודע לאיפה זה יכול להגיע? אין תאור מה בן אדם יכול לעשות כשהוא שומר את התורה והמצוות כמו שצריך, בלי להתבלבל, לא עושה חשבונות "אולי ככה, אולי ככה". (דרשתי קרבתך גיליון 91)

ואיש כי יקדש את ביתו (כו,יד)

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל מספר: בשעתו ביקשנו להקים ישיבה ליוצאי ארצות המזרח, בעיר מונסי שבארצות הברית. היינו זקוקים לארבעת אלפים דולר כדמי קדימה כדי לרכוש בניין. בשנים ההן היה זה סכום נכבד ביותר, ולפיכך החלטנו לערוך מגבית בוויז'ניץ, אשר הציפיות שלנו היו להשיג אולי שבע מאות דולר. גם סכום זה היה נחשב הרבה באותם ימים. בסופו של דבר היתה לנו סייעתא דשמיא מופלאה, ותוך ימים ספורים השגנו את כל הכסף. במהלך המגבית, ניגש אלי יהודי ואמר לי: "שמעתי את הדרשה שלך, שנאמרה מעומק הלב, ועז רצוני להשתתף במצוה הגדולה הזאת. האמת שלתת פחות ממאה דולר, זה נראה לי מגוחך, אבל מצבי הכלכלי הקשה, אפילו דולר אחד זה הרבה כסף. עם זאת אני רוצה להשתתף במצוה, ולכן אני מוכן לתת חמישה דולר אם רק תסכים לקבל כמובן..."

אמרתי לו בחום: "דע לך, כי חמשת הדולרים שלך, שווים בשמים יותר מחמישים אלף דולר שנותן עשיר. בזכות מסירות הנפש שלך, תהיה לתלמידים הצלחה גדולה, ולכן תרומתך שווה עשרת מונים!". אכן זכינו להוציא פירות מובחרים מהישיבה הזו, שנבנתה במסירות נפש! (מתוך 'אריה שאג' שמות)

אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכוּ (כו,ג).

וברש"י שתהיו עמלים בתורה. מסופר על הגאון רבי נפתלי צבי טרופ (המכונה בעולם הישיבות הגרנ"ט) ראש ישיבת "חפץ חיים" בראדין, ממדתו – להרגיל את התלמידים שיהיו מתייגעין על דברי תורה. בשיעוריו סחף עמו את שומעי לקחו לעולם אחר, לעולם שבו מולכת בכיפה ההתעמקות להבין דברי תורה. והיה משקיע כוחו עצומים של יגיעה ועמל התורה להכנת שיעוריו. ידיד עלומים שלו, כשראה פעם את רבי נפתלי מתייגע כל כך בהכנת שיעורים, תמה בפניו: "הלא ידעתך כמחדש במהירות הבזק?" השיבו הגרנ"ט בצחות לשונו: עכשיו הריני ראש ישיבה... זו פרנסתי... ומזונותיו של אדם קשין כקריעת ים סוף... (מריצי תורה ומוסר' ח"ב עמ' טז)

וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה (כו,יד)

הזוהר הקדוש מביא דבר שבשכל הפשוט שלנו אי אפשר להבין אותו, קשה להאמין בו, אבל אנחנו מאמינים בני מאמינים שאם התנא האלוקי רשב"י אמר אותו – בוודאי שזוהי האמת לאמיתה. הזוהר הקדוש אומר, שכל הקללות, בין של פרשת בחוקותיי ובין של פרשת כי תבוא, הן בעצם ברכות חמות ועמוקות שהקב"ה מברך את עם ישראל, אלא שהוא אמר אותן בהסוואה.

האדמו"ר בעל ה"שפע חיים" מצאנו קלויזנבורג זצ"ל היה ה"בעל קורא" בתורה מדי שבת. כשהוא היה קורא את הקללות, הוא קרא אותן בערגה, במנגינה ערבה, עד כדי כך שהשומעים התרגשו במיוחד, והרגישו כאילו הן ברכות. הוא, שאיבד בשואה את אשתו ואחד עשר ילדיו ולמרות זאת היה פיו נוטף ביטויי אמונה – ידע היטב מה הן קללות, וכשהיה קורא אותן בתורה הרגישו כולם שהוא קורא ברכות.

באחת השבתות שקראו בפרשת התוכחה היו בבית הכנסת שני חתנים, יתומים מאב ואם, שאת שניהם לקח תחת חסותו, גידל אותם וכעת השיאם. שניהם צריכים לקבל עלייה לתורה בשבת הזאת. לפני התפילה הוא ניגש לאחד להם ואמר לו: "אני רוצה לתת לך היום את העלייה של התוכחה". "רבי!" פרץ החתן בבכי. "אין לי אבא, אין לי אמא, וגם לא אחים ואחיות. חסר לי עוד קללות על הראש?" "תאמין לי", אמר לו הרבי, "אני רוצה רק בטובתך". אך הוא סירב.

"תאמין לי", אמר לו הרבי, "אני רוצה רק בטובתך". אך הוא סירב. אי אפשר כמוהו לדון אותו. מדובר בבחור שרחמנא ליצלן איבד את כל אשר לו. הוא פחד לקבל עלייה שיש בה קללות. הרבי ניגש לחתן השני ואמר לו: "אני רוצה לתת לך היום את העלייה של התוכחה". "אם הרבי מבין שזה מה שטוב בשבילי – מקובל עלי", השיב.

וכך היה: החתן השני קיבל את העלייה של הקללות, והחתן הראשון עלייה אחרת. עברו שנים. שניהם הקימו ב"ה בתים מפוארים בישראל. מדובר בשתי משפחות ידועות. לשניהם ילדים מוצלחים בכל קנה מידה, אלא שאצל האחד תורה וגדולה התאחדו במקום אחד, והוא עשה חיל גם במסחר, ואלו השני זכה לתורה, אך פרנסתו הייתה דחוקה. כשהתגברו אצלו הקשיים בפרנסה נכנס עם קוויטל לצדיק, **הרבי בעל ה"שפע חיים"**, וסיפר לו על קשייו.

אמר לו הרבי: "אתה זוכר שבשבת בה עלית לתורה ביקשתי לתת לך את העלייה של התוכחה, וסירבת? ידעתי שאין לך אבא ואמא, אחים ואחיות. ידעתי שעברת חיים קשים ורציתי שלכל הפחות מכאן ולהבא יהיו לך חיים קלים. אבל אתה סירבת. אין לי טענות כלפיך, אבל אני רציתי. החתן השני, שקיבל את התוכחה זכה שאצלו הכל פורח ומשגשג". רבות! זה סיפור שמימי. אין לנו בו הבנה. אבל, כאמור, אנחנו מאמינים בדברי הזוהר הקדוש שאמר שהתוכחות הן ברכות. **(הגאון רבי אהרן טויסיג שליט"א – נאה דורש')**

וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ (כה,י)

צריך להבין מהו כפל הלשון **וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ** הרי כשישוב אל אחוזתו, ישוב גם כן אל משפחתו. ונראה לפרש על פי מאמר **'ההפלאה'** על הפסוק (תהילים קז,מא): **'וַיִּשְׁגְּבּ אֲבִיוֹן מַעֲוֵי וַיִּשֶׁם כְּצֶאֱן מִשְׁפָּחוֹת'**, דהנה דרך העולם שהעני אין לו שום קרובים או משפחה שיסתכלו עליו וידאגו לכל מחסורו, וכשיש לו מתרחקים הם ממנו ואינם מחפשים קרבתו, מה שאין כן לעשיר יש הרבה קרובים וכל אחד מחפש להיות קרובו ומשפחתו, ודבריו נשמעים, אך כאשר מגביה הקב"ה את העני ומעשירו – חוזרים כל קרוביו להיות במחיצתו, והנה הוא מגלה שיש לו משפחה גדולה וקרובים רבים, והיינו **'וַיִּשְׁגְּבּ אֲבִיוֹן מַעֲוֵי'** – אם הקב"ה משגב את העני מעניותו ונותן לו עשירות, **'וַיִּשֶׁם כְּצֶאֱן מִשְׁפָּחוֹת'** – הוא מגלה שמשפחתו מרובה כצאן.

וזהו פירוש הכתוב **שלפנינו**: אדם שמוכר שדהו סימן הוא שמצבו בפרנסה בכי רע, והוא בעל חוב גדול ובלית ברירה מוכר כל נכסיו ואת אחוזתו ונחלתו, ואז מתרחקים ממנו כל משפחתו וקרוביו, אך בשנת היובל דכתיב ביה ושבתם איש אל אחוזתו מקבל העני את אחוזתו ונכסיו וחוזר להיות עשיר כבתחילה, ממילא איש אל משפחתו תשובו שבים אליו מיד כל משפחתו. **(שיח יעקב יוסף (ספינקא) – בפרשתנו)** **(מתוך עלון 'מחבורים' בהר-בחוקותי גיליון תשפה)**

השדה שלי הצמיח את "מחלף שורש" בשמיטה

ספר יעקב ממושב שורש: לפני כמה שמיטות באו אלי מקרן השביעית לדבר אתי לשמור שמיטה מה זה לשמור שמיטה? הפרוש תפסיק לעבוד. מה זה תפסיק לעבוד? כאילו אני חי מן האדמה, אני חקלאי. שנה שלמה שלא לעבוד, זה לא פשוט. בן אדם שרגיל לקום בבוקר ולעבוד, זה לא פשוט בשבילו. דיברו איתו, ניסו לדבר עם כל המושב, לא היה עם מי לדבר. היחיד שהיה אפשר לדבר אתו קצת, שהיה לו קצת רגש, זה יעקב הזה. נסו לדבר אתו.

"אולי בכל אופן... אתה הראשון שבמושב שפותח את השמיטה, וכו'" בקצור, הוא השתכנע. אמרו: "נחזיק אותך, נתן לך כל חודש שבעת אלפים שקל". הוא התחיל לצחוק. "מה זה שבעת אלפים שקל? זה בשבוע הראשון נגמר לי! מה זה?! אמרו לו: "תראה, אנחנו לא יכולים לפרנס אותך, זה על הציבור. אנחנו רק כדי לתת לך כח להתחזק".

אני קבלתי על עצמי לשמור שמיטה. איך שהתחיל שמיטה, החקלאים יצאו, אמרו לי: "יעקב, למה אתה לא חורש?" נו מה אני אגיד להם? אמרתי להם אני שומר שמיטה! כלם צחקו עלי, ביזו אותי. "מה שמיטה? איזה שמיטה? לא תעבוד שנה שלמה? תהיה בטלן?! היה לי סיפור שלם עם כל המושב, ואני אחרי חודש כמעט נשברתי. חודש, חודשיים, שלושה אני מתאפק, אמרתי אולי החודש הזה לא, אולי החודש הבא. ארבעה חודשים עבר.

יום אחד אני מקבל טלפון ממע"צ, הם רוצים לבנות מחלף, מחלף שורש. עכשיו מה הבעיה? איפה לשים את כל הטרקטורים, את המנופים, את המשאיות? צריכים איזה מקום. הם אמרו שהסתובבו בכל השטחים – הכל ירוק, הכל חרוש. רק אצלך אין חרישה. אנחנו רוצים לשכור את השטח שלך כדי לשים שם את כל המכונות. אנחנו מוכנים לשלם לך על המקום שכירות לחודש ארבעים אלף שקל. אמר להם: "אתן לכם תשובה מחר".

היה לי אחד מן המשפחה עורך דין, התקשרתי אליו. אמרתי לו: "תשמע דוד, ככה וככה הסיפור. הדוד אמר: אם הציצו לך ארבעים בלי להתווכח, תדרוש מאה. תרד אחר כך לשבעים, ומה יכול להיות, תרוויח שבעים". אמרתי: "רעיון!". ולמחרת הוא התקשר, אמר להם: "לא, אין מה לדבר, השמן של המכונות, הגריז, זהו, הלכה לי האדמה. אם אתם רוצים, כל חודש שכירות מאה אלף שקל".

אמרו לו: "לא! מאה אלף שקל כל חדש איזה יקר!" לא... וויכוחים וויכוחים, ירדו לשבעים, סגרו את החוזה. הוא אומר: אחרי שהחוזה נסגר, רצתי לאנשים במושב, דפקתי דלת דלת, אמרתי להם: "יש לי חוזה שבעים אלף שקל כל חודש למשך חמש שנים! חמש שנים מסודר, עד שמיטה הבאה מסודר, אני כבר מסודר!".

אבל מתי זה מגיע? אחרי שארבעה חודשים צוחקים עליך, ארבעה חודשים אתה מתמודד, ארבעה חודשים זה ניסיון. אחרי הניסיון הזה מגיעה הישועה. אז כמו ששמיטה נאמרה בסיני ואחריה יש ישועות, תדע לך שכל המצוות כולם אותו דבר: אחרי המאמץ מגיעים כל הישועות. ('דרשתי קרבתך')

בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויגראו ממך" (דברים כח, י), וה"פני יהושע" רדף אחריו עד היער. כך מספרים. אני גם כן, נצאתי הבקר לתפלה, עטור טלית ותרפלין, עברתי ליד פחי האשפה, ואז קפצה משם חתולה וכשראתה אותי ברחת... באותו רגע נזכרתי במעשה עם ה"פני יהושע" ונסיתי לדמות אותו למצבי: הלא החתול הוא ממשפחת הנמרים, ואני אולי ממשפחת ה"פני יהושע", מי יודע... "ולא תונו... ויגראת מאלקיך" – אל תרמה את עצמך שהנך במדרגה גבוהה כזו של יראת שמים!...

"וחי אחיד עמך" (כה, לו)

זה קרה בזמן אימי מלחמת העולם השנייה. יעקב קוויאט היה בחור צעיר, כשנמלט לליטא עם נשיבתו של רבי אהרן קוטלר זצ"ל.

הדב הרוסי כבש בסערה את ליטא, האנדרלמוסיה הגנה, והפחד היה נורא. כל מי שהיה כל ברח מאימת הרוסים, אלא שפדי לבח היה צריך במסמכים, שיאפשרו נסיעה בדרךים וכניסה לארץ אחרת.

למרב המפתעה, היפנים – בני גזע בלתי מפר, תושבי אזור מרחק על הגלובוס – הסכימו לתת אשרות. זה נראה כמו בדיחה גרועה, אך בחורני נשיבת מיר לקחו את האשרות האלה, מרבייתם הצליחו להגיע לנור, וכמעט כלם נצלו.

יעקב קוויאט חכה בתורים הארוכים בשגרירות שבליטא, אך לא הצליח לקבל את המסמכים הדרושים. למרות זאת הוא התחיל לתכנן את הבריחה: הוא נסע באוטובוס עד ממל, שם נעלה על הרפכת, ואחר כך... מה שיהיה יהיה. יעקב הצעיר הלך להפגד מרבי אהרן קוטלר. דעתו של רבי אהרן לא הייתה נוחה מרעיון מסכן כזה, אולם כשראה שהבחור פוחד מאוד להשאיר במקום, והוא נחוש בדעתו לנסע, ברכו: "ה' יעזור לך שתצליח".

יעקב נצא לנסיעה הארוכה והמסכנת. זמן קצר לאחר שהגיע לתחנת הרפכת בממל, הגיע למקום, למרבה הפלא, רבי אהרן קוטלר, והתחיל לחפש את יעקב קוויאט בין מאות האנשים שעמדו על הרציף. רבי אהרן לא מצא אותו. התקרב רבי אהרן, והתחיל לדפק על חלונות הקרונות, עד שמצא את יעקב, ואז – בהקלה גדולה אמר לו: "יענק'ל, הגיע אשור שהמסמכים מחכים לך על הרציף של האניה!!"

התברר, שרבי אהרן נסע עד ממל, בעת מלחמה ואנדרלמוסיה, כשהדרכים בסכנה, רק כדי להודיע ליעקב, שהוכנו עבורו המסמכים הנחוצים! תועלת מעשית לא הייתה בשלב זה מהמסמכים, אך כדאית הייתה לרבי אהרן הנסיעה הקשה והמסכנת, רק כדי לחסד ליעקב את הדאגה והפחד בשעות הנסיעה ברכבת!

זה נקרא 'עמך' – להרגיש את הזולת ולהיטיב אתו עד הסוף!

"אם בחקתי תלכו" (כו, ג)

גדולי ישראל שבעל הדורות קימו צויה זה בכל נפשם ומאדם, והיו עמלים בתורה יומם וליל – ואף אהבה עזה לתורה הייתה בהם, ושמחה גדולה בלמוד התורה.

תלמידו של רבי ברוך בער ליבוביץ, רבי יוסף דינקלס, שהתגורר בביתו תקופה ממשכת, ספר שבאחד הלילות העיר אותו רבי ברוך בער באמצע הלילה, כדי לבשר לו באשר

בשורה טובה: נתחדשה לו סבא מאירת עינים בסגיא שהתנגעו להבינה!

התחננה אליו אשתו: "הנח לו, הוא צעיר!" אך הוא לא עצר כח להתאפק: "מה יודעת היא ממתיקות של סבא?! רבי יוסף בודאי יכיר לי טובה גדולה על שאני מקיץ אותו!"

רבי ברוך בער עצמו ספר לרבי יוסף אודות אהבת התורה של הרדב"ז:

באחד הלילות החרפיים שמע רבי ברוך בער קול פסיעות בשלג סביב הבית. הבית עמד בקצה העיר, השעה הייתה מאוחרת מאוד, ורבי ברוך בער חשש מעט מפני הבא. רגע קט לאחר מכן נשמעו דפיקות על הדלת, ורבי ברוך בער ראה, לתדהמתו הגדולה, את הרדב"ז, הרב דמיתא, עומד בפתח.

התברר, שמרב התפעלות לא עצר הרדב"ז כח להמתין עד שאיר היום, ובא לחזר לפניו על סבא נפלאה שחדש בדברי הרי"ף, בידעו שרבי ברוך בער נשוי על כך כמוצא שלל רב.

הרדב"ז הוסיף ואמר, שכל חבלי-הלידה של אמו ושל אביו – אמו וכל האמהות הקודמות היו כדאיים בשביל סבא יחידה זו שחדש!

"והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע ואכלתם לחמכם לשבע" (כו, ה)

'והשיג לכם דיש את בציר' – שיהא הדיש מרבה, ואתם עסוקים בו עד הבציר, ובבציר תעסקו עד שעת הזרע. ויאכלתם לחמכם לשבע' – אוכל קמח, והוא מתברך במעיו (רש"י)

רבי יוסף שאול נתנון, בעל שו"ת "שו"א ומשיב" דספרו "דברי שאול", הקשה מה הקשר בין הדיש והבציר המרבים לבין המזון המתברך במעיו?

והרץ על פי דברי הרבי מסאטמר, בעל ה"שם משה". הרבי מסאטמר מביא את דברי הגמרא, שלענור קשה להגיע לתחושת שבע, משום שחלק נכר מתחושת השבע נובע מראית המזון.

אף אני, בלנו, 'עורים'! אין ספק, כל מה שהקב"ה עושה הרי זה לטובה, אלא שאנו איננו יכולים לראות שזה טוב. מבקשים אנו אפוא: "שבענו משובד" – תראה לנו, בבקשה, שזה טוב, ואז נהיה 'שבעים'.

כך – אומר בעל "דברי שאול" – גם בפסוק שלפנינו: מאחר ונראה את השפע של הדיש ושל הבציר, נהיה שבעים, ויתקיים ויאכלתם לחמכם לשבע' – אוכל קמח והוא מתברך במעיו.

ענינים מתוך הספר "מתוק האור"

על ספר תהלים חלק ראשון

"יחילו דרכיו בכל עת מרום משפטיך מנגדו כל צוריו יפיה בהם" (י, ה)

פרש רש"י: "יחילו - נצליחו, ודומה לו (איוב כ, כא): 'על כן לא יחיל טובו'. ויש מפרשים: 'יחילו' - כמו (שמואל ב, ג, כט): 'יחלו על ראש יואב'. 'מרום משפטיך מנגדו' - מסלקים ומרחקים משפטי יסורין ופרעניות שלד מנגדו, שאינם באים עליו".

כלומר, הרשע הזה, כל מה שהוא עושה מצליח לו. יש בבעלותו רשת חניות בשני מאות מיליונים והוא מצליח בעסקיו. אותו רשע אינו שומר שבת, אינו צם ביום כפור ועושה דברים נוראים – ובכל זאת מצליח, וגם אין לו יסורים.

לא עוד אלא "כל צוריו יפיה בהם", פרש רש"י: "בהפחת רוח הוא מפיה בהם והם נופלים לפניו" – הוא מצליח נגד כלם!

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל 0504-147001

החלוקה החדשה
למסכת מנחות
לרבינו תם

פרשת בהר בחוקות

מצוות 'והחזקת בו' לתמוך ולעזור לנצרך

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך" (פסוק לה) ד"ה והחזקת בו: אל תניחהו [לאדם שנפל בפרנסתו] שירד ויפול, ויהיה קשה להקטנו, אלא חזקוהו משעת מוטת היד. למה זה דומה, למשאנו שעל החמור, עודהו על החמור, אחד תופס בו ומעמידו, נפל לארץ, חמשה אין מעמידין אותו.

כותב הרמב"ם בספר המצוות מצוה קצה. וז"ל: המצווה היא שצונו לעשות צדקה ולחזק החלשים ולהרחיב אליהם. וכבר בא הציווי במצווה זו במלות מתחלפות (בביטויים שונים), והשם יתברך כתב בתורה (דברים טו-ח) "יתתו תפתח את ידך" וגו' וכן אמר (ויקרא כה-לה) "והחזקת בו" וכן ואמר (ויקרא כה-לו) "וחי אחיך עמך", והכוונה באלו הלשונות כולם אחת והוא שנעזור אותם ונחזקם די סיפוקם... ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב במצווה זו, כלומר הצדקה אם למי שלמטה ממנו אם לדומה לו ואפילו בדבר מועט.

כותב הרמב"ם הלכות מתנות עניים - פרק עשירי ס"ז: שְׁמוֹנֶה מַעֲלוֹת יֵשׁ בְּצִדְקָה זוּ לְמַעַלָּה מֵזוּ. מַעַלָּה גְדוֹלָה שְׂאִין לְמַעַלָּה מִמֶּנָּה זֶה הַמַּחֲזִיק בְּיָד שְׂרָאֵל שְׂמֹךְ וְנוֹתֵן לוֹ מִתְּנָה אוֹ הַלְוָאָה אוֹ עוֹשֶׂה עִמּוֹ שְׁתַּפּוֹת אוֹ מַמְצִיא לוֹ מִלֵּאכָה כְּדִי לְחַזֵּק אֶת יָדוֹ עַד שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לִבְרִיּוֹת לִשְׁאֵל. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (ויקרא כה-לה) 'וְהִחֲזַקְתָּ בּוֹ גֵר וְתוֹשֵׁב וְחִי עִמָּךְ' כְּלוֹמַר הַחֲזֵק בּוֹ עַד שֶׁלֹּא יִפֹּל וְיִצְטָרֵךְ: וְכֵן שוֹפֵעַ יוֹרֵה דַּעַה - סִימָן רַמַּט ס"ה.

לכן כשאדם קונה חפץ מחבירו, בפרט אם המוכר עני, יכול לקיים מצוות "והחזקת בו" שהרי קי"ל מצוות צריכות כוונה ועל ידי כוונה זו הוא מרוויח מצוה ואם אינו מכוון לא מקיים מצווה.

כותב ספר החינוך במצוות הצדקה וז"ל: "וכתב הרמב"ם זכרנו לברכה (מתנות עניים ט, ג) כי מעולם לא ראה ולא שמע עיר שיהיו בה עשרה מישראל, שלא יהיה להם קופה של צדקה... ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב לעשות צדקה אם ימצא למטה ממנו שצריך לה". (גיטין ז, ב)

ואמרו זכרונם לברכה (שמות רבה לו) שאין שום אדם בא לענות לעולם בשביל ריבוי הצדקה שיעשה, שנאמר: (ישעיהו לב יז) "והיה מעשה הצדקה שלום..."

וכתב החפץ חיים (עשין - ד בהערות) שהרמב"ן חילק זה לשתי מצוות, מצות צדקה לחוד ומצווה זו [והחזקת בו] לחוד כמבואר כל זה ברמב"ן בספר המצוות במצווה ט"ז שלו ולהרמב"ם וספר החינוך מצוות והחזקה בו נכללת במצוות צדקה.

כתב בספר ואהבת כהנא (דיני צדקה ומעשר כספים) כשמעסיק יהודי על פני עבודת גוי זוהל יותר כיון שיש מצוה לתמוך ביהודי עני וכשיש באפשרותו להעסיק עובד אחר יותר זול ובכוונה לוקח את הפועל היהודי הרי יש בכך מצוות והחזקת בו, ויכול לשלם את ההפרש מהמעשרות.

כך כתב בשו"ת תשובות והנהגות חלק ג סימן תעז. **מובא באהבת חסד**: עני שצריך להלוואה, על הלוואה כזו יש מצות עשה של והחזקת בו וחי אחיך עמך והוא מהח' מעלות שבמצוות צדקה, כמו שכתב בשולחן ערוך יורה דעה סימן רמ"ט סעיף ו', ידוע הוא שמחסד לא מפסידים. במילה חסד יש את האות ס' שהיא עגולה לומר שהחסד שאדם עושה בשביל עוזר לעושה חסד בעצמו. כל מה שאדם עושה, לעצמו עושה.

כותב הרמב"ם לעולם אין אדם מעני מן הצדקה ולא הזיק בא על ידי שנאמר: "והיה מעשה הצדקה שלום".

כתב המהר"ל מפראג זיע"א בספר נתיבות עולם (נתיב הגמ"ח פרק ג וז"ל: כל אשר מייטיב אדם לזולת, ה' משפיע עליו גם כן טוב וחסד כמו נחל קטן המחובר אל הנהר הגדול. אשר אין לו סוף וכאשר יוצאים מים מן הנחל הקטן לבור שסמוך לו - תיכף ומיד יוצאים כנגדם מים מן הנהר הגדול וחוזרים ומשפיעים אל הנחל המחובר לו. וכל עוד אשר המים יוצאים ומשפיעים, יושפע להם גם כן. כן בעל החסד אשר הוא דבק באלוהים חיים ומשפיע טוב לזולת, ה' שהוא מקור הטוב משפיע עליו הטוב כנגדו וכפי אשר השפיע. ובאותו הדרך יושפעו עליו משמייים ג"כ טובה וברכה.

מסופר על אדם שהתביא במרתף סכום גדול מאד לחתנות בנותיו ואף לא סיפר זאת לאשתו, והנה בא אליו יהודי וביקש הלוואה. הוא הסכים לתת לו בחפץ לב, ירד למרתף בכדי להביא את הכסף והנה אין כסף! כשהוא מבוהל הוא ממחר לעבר אשתו וסיפר לה שהיה כסף במרתף והוא נעלם! אמרה לו אשתו: "לא ידעתי, ראיתי שיש בלגן במרתף, החלטתי לעשות סדר וזרקתי את כל הגרוסאות וכנראה יחד עם הגרוסאות גם הכסף נזרק, מיד הוא רץ לפח וחיפש ומצא את הכסף ואמר לעצמו: "בזכות מצוות הלוואה מצאתי את הכסף שכן אם לא הייתי מלווה לו את הכסף היה הכסף נזרק לפח, הוי אוספים את הפח למזבלה ולא היה סיכוי למוצאו".

. נתן שעון זהב לחתן וזהב בשעון זהב

בספר 'ברכי נפשי' הובא סיפור מופלא עד מאוד על הגאון רבי אהרן פוייפר זצ"ל, שכיהן כרבה של יוהנסבורג בדרום אפריקה. ביושבו פעם בבית הדין של הקהילה, נכנסה לשם כלה, והרב פוייפר נחרד לראותה בוכייה וממוררת בבכי. לשאלתו מה אירע, השיבה הכלה, שחתנה הביא לה כמה מתנות, "ועכשיו התור של הוא להביא לו שעון זהב, ואין לי את האמצעים הכספיים הדרושים לכך". הגר"א פוייפר לא חשב פעמיים. הוא הסיר את שעון הזהב היקר של חברת 'אומגה' שהיה ענוד על ידו, ואמר לכלה הבוכייה: "אתן לך את השעון במתנה, כדי שתביאי אותו לחתנך". ובעוד הכלה נדהמת מטוב-ליבו, ואינה מצליחה לקלוט את הנעשה, מראה לה הרב פוייפר שהשעון נראה ממש כמו שנקנה אתמול. הרב מוציא מטלית לניקוי כלי זהב, ומצחצח את שעון 'אומגה' כדבעי, ולאחר שהיה מבריק ממש כמו חדש, איתר באחד הארונות קופסה מפוארת והניח את השעון בתוכה. ארז הרב את החבילה בנייר צלופן מבהיק, ומסרה לכלה, שלא מצאה את המלים כדי להודות לו על מעשהו הנאצל. בצאתו מבית הדין, התלבט הרב פוייפר בשאלה מה ישיב לרעייתו הרבנית שתבקש לדעת היכן שעון הזהב שקיבל ממנה בחתונתם. הוא החליט מראש שלא נאה ולא יאה לספר לאשתו על המעשה שאירע לו עם הכלה. אז מה עושים? - נכנס הרב פוייפר לחנות השעונים של חברת 'אומגה' ביוהנסבורג, וביקש לקנות שעון כמו זה שהיה לו. המוכר נקב במחיר יקר מאוד, בסך 1,888 דולרים, והרב פוייפר כבר היה מוכן להוציא את הכסף מכיסו, ולשלם. הייתה זו, מצידו, עבודת המידות גדולה עד מאוד, להקריב חוץ-עצק שכזה כדי לעשות חסד עם כלה ענייה. אבל הגר"א פוייפר עשה זאת, כמובן, בלב שלם ובשמחה מרובה. לפתע נשמעת הודעה במערכת הכריזה של החנות המפוארת. הרב פוייפר שומע, ואינו מאמין... "הקונה הנכבד המתכוון עתה לשלם 1,888 דולרים על שעון זהב, מתכבד להגיע להנהלת החנות, ולקבלו חינם אין כסף!". הרב פוייפר מגיע אל לשכת המנהל, ואז מתברר לו שרשת חנויות השעונים היוקרתית החליטה להעניק לקונה המיליון שלה את המוצר שביקש לקנות - חינם אין כסף! רבה של הקהילה ניצל את המעמד וסיפר, בענווה גדולה, על המעשה שהתרחש בבית הדין. לידע, להודיע ולהודיע, שסיבת 'הקונה המיליון', איננה הסיבה האמיתית לזכייה הגדולה בשעון הזהב... קידוש השם גדול היה באותה שנה.

כתוב בזוהר [פרשת אמור דף צב:] "וְשִׁנְיָנוּ, בְּמַעֲשֵׂה שְׁלֵמָה מִתְעוֹרָר מַעֲשֵׂה לְמַעַלָּה. אִם אָדָם עוֹשֶׂה לְמַעַלָּה כְּרָאִי, כִּדְ מִתְעוֹרָר כֹּחַ כְּרָאִי לְמַעַלָּה. עוֹשֶׂה אָדָם חֶסֶד בְּעוֹלָם - מִתְעוֹרָר חֶסֶד לְמַעַלָּה, וְשׂוֹרֵה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וּמִתְעוֹרָר בּוֹ בְּשִׁבְלוֹ. וְאִם נוֹהֵג אָדָם בְּרַחֲמִים לְמַעַלָּה - מִתְעוֹרָר רַחֲמִים עַל אוֹתוֹ יוֹם, וּמִתְעוֹרָר בְּרַחֲמִים בְּשִׁבְלוֹ. וְאִזּוֹ אוֹתוֹ הַיּוֹם עוֹמֵד עַל הַיּוֹת אֶפְסוֹרִיפּוֹס עַלֵּי בְּשִׁמָּה שְׁיִצְטָרֵךְ אוֹתוֹ... בְּאוֹתָהּ מִזְדָּה שְׂאָדָם מוֹדֵד - בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ שְׁנֵינִי, שְׁיִצְטָרֵךְ בְּמִנְעָה מִקָּם אֲכַזְרִיּוֹת מִכָּל שְׂאָר הָעַמִּים, [וממלא] וְלֹא יִקְרָא מִקָּם מַעֲשֵׂה בְּעוֹלָם".

לדאוג ולעזור לכל אדם ולעשות חסד עם כולם

'ההקדש' [מלון הארצי פרחי של נודדים עניים שהיה מוסד ידוע בעירות אירופה] של קובנה הרוס היה ונשקפת היתה סכנה תמידית לעניים האזרחים האומללים שלא יפגעו ממפלות - סכנת נפש ממש, ואין איש שם על לב. כל השתדלויותיו של הגאון רבי ישראל לפני הגבאים לתקן המצב לא הועילו, אז גמר אומר רבי ישראל סלנטר לקיים הצלת נפשות בסיכון גופו, ובליל עבות אחד התחמק בלאט ובא ללון ולשכב כל הלילה על ריצפת ההקדש, ורצה בזה להביע את מחאתו הנוהה על שרירות לב הגבאים המזניחים את העניים. בבוקר, כשנודע הדבר בעיר, קם רעש גדול מאוד בעיר והומצרה הפעולה לתיקון בדק בית ההקדש. (שם עמ' י"ד)

ומסופר על רבי ישראל מאיר שייסד בראדן קופת "גמילות חסד", בה נתנו הלוואות לנצרכים תמורת משכונות. לשם השגת כספים קבע את פרשת משפטים לשבת של הגמילות חסדים [על סמך הפסוק באותה פרשה: "אם כסף תלוה את עמי"], והיה עורך בה סעודה ומנהל העמולה ומגבית למטרה זו. הוא התקין לגמילות חסדים תקנות שונות, ורשמן בפנקס מיוחד בצירוף הקדמה על ערכה של מצוה זו. בשנים מאחרות יותר השקיע מאמצים רבים להקים בראדן מוסד "הכנסת אורחים" ועוד מפעלים. בכל מקרה אסון או מצוקה בעיר או בסביבה, היה מופיע ראשון ועושה כל שבאפשרותו להצלה ולעזרה, עד ששמו יצא לתהילה ולברכה בכל הסביבה. בשנת תרפ"ז נפלה דלקה בעיירה ראדן וכמעט כל בתיה נשרפו. האש נפסקה על יד ביתו של רבי ישראל מאיר ובניני הישיבה, שנותרו לפלטה עם עוד כעשרים בית שמאחוריהם. כל תושבי העיירה לא הצילו מרכושם כלום, ומצבם היה בכי רע. רבי ישראל מאיר הפסיק לגמרי את לימודיו, והתמסר לעזרת הנפגעים. ראשית כל השג כסום כסף בהלוואה והושיט להם עזרה ראשונה, ומיד אחר כך לקח מקלו בידו וסובב במשך עשרה שבועות בערים הגדולות שבסביבה - וילנא, קובנא, מינסק ועוד, ואסף סכומים גדולים לטובתם. במשך זמן קצר הוקמה העיר על תילה, וכל תושביה שבו למעמדם. (המאורות הגדולים עמ' רפ"א-רפ"ב).

בטח בהשם- אין עוד מלבדו וניצל מכלא שש שנים ומהשוואה

סיפר הרב אריה שכטר זצ"ל: אספר סיפור אישי. בשנת תר"צ, כמה שנים לפני עליית הנאצים לשלטון, זייפה אמי מסמכים המעידים שהיא ואבי נולדו בהונגריה. אם לא כך הם היו מגורשים מהונגריה, ופולין לא היתה מכניסה אותם, ושוודי הדרכים היו עושים את העבודה... חיוף התגלה לשלטונות ונערכו משפטים ארוכים ומתישים, וסכנת מאסר ריחפה על ראשם של אבי ואמי. הורי היו אנשים בעלי מידות נעלות, שפעלו אך טוב וחסד ונהגו לפנים משורת הדין, אם כן מדוע פגעה בהם מידת הדין ונגזרו עליהם תלאות כאלו? אלו שאלות שמנקרות אצל מי ששואל וחוקר, אבל מי שמתהלך בתומו לא שואל שאלות! הרי יודע שאל אבא רחום בשמים, שהוא "קל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא" (דברים לב, ד), ובדאי ש"כל מה שעבדו רחמנא - לטב ובדי" (ברכות ס ע"ב). לאחר שמונה שנים של משפטים ומאסרים לפרקים, נערך המשפט המכריע. אבי שאל את עורך דינו מה הצפי, והלה השיב כי אם יצליחו להקטין את גור הדין לשש שנות מאסר - יהיה זה הישג אדיר. בתגובה, ביקש ממנו אבי שיטול את התשלום המגיע לו, אך יתקבד ויישב בביתו, ולא יופיע במשפט, והוא ייצג את עצמו. עורך הדין תמה לפרש ההחלטה המוזרה הזאת, אך כיבד את רצונו של אבי. מה רע לקבל תשלום מלא בלי צורך לטורח ולבזבז זמן על הופעות המשפט... הגיע יום המשפט. אבי הגיע לאולם המשפט בגפו. השופט פנה לאבי, ושאל אותו היכן עורך דינו, שייצג אותו ויצג את עמדתו. השיב אבי: "אינני זקוק לעורך דין, אני אייצג את עצמי..."

אמר ביטחון. "אם כן", שאל השופט, "מה יש לך להגנתך?". ענה לו אבי באומץ ובביטחון: "הקב"ה מנהל את העולם, והוא זה המכניס במוחם ובפיהם של השופטים המכובדים מה לחשוב ומה לומר. לכן אני פונה לבורא העולם, שייכניס במוחם של השופטים הנכבדים לזכות, ולהוציא דין אמת לאמתיה. "היש הצהרת "אין עוד מלבדו" גדולה וחזקה מזו! לאחר סבל כה רב שנמשך שמונה שנים, דיונים, בתי משפט, בתי סוהר, אבי יודע שזה המשפט הסופי והמכריע, ובכל זאת הוא ניצב בבית המשפט, ומכריז באזני השופט ללא שום מורא, שהוא סומך אך ורק על בורא העולם, ובטוח בהחלטותיו שתהיה הטובה ביותר בעבורו. השופט הנדהם הכריז על הפסקה קצרה, הוא היה צריך להרגע... אחרי רבע שעה הוא חידש את הדיון, והודיע בהתרגשות: "אדון שכטר, אתה בעל אופי נעלה, אני פוטר אותך מכל אשמה, אתה זכאי!". הוא הקריא את גזר הדין המזכיר את אבי, אך עם זאת פסק כי תוך שנה צריכים הורי לחסל את עסקיהם בהונגריה, ולצאת מגבולות המדינה. המשפט התקיים בשנת תרצ"ח, בערב מלחמת העולם השנייה, כאשר קבלת אישור כניסה לארץ ישראל או לארצות הברית, היתה כמעט בלתי אפשרית. אבי ביקש את רשות הדיבור, פנה לשופט ואמר לו: "אתה מורה לי לעזוב את המדינה, אבל אף מדינה לא תקבל אותי ואת משפחתי..."

אמר השופט: "אתה צודק! אני מטייל על ממשלת הונגריה את האחריות לארגן לכל משפחתך ייתור לאמריקה, או סרטיפיקטים לארץ ישראל. "אמריקה קרצה, היא היתה ארץ החופש והזהב, בעוד בארץ ישראל שרר עוני מחפיר. אך הורי ראו לגנב עיניהם דבר אחד - חינוך הילדים! השיקול היחיד היה, היכן תהיה להם אפשרות נוחה יותר לגדל את ילדיהם בדרך התורה והיראה. הם ויתרו על מנעמי אמריקה, והחליטו לעלות לארץ ישראל. היתה זו תקופת המנדט הבריטי. המצב המדיני והכלכלי בארץ היה קשה, אך בכל זאת העדיפו הורי לבוא לארץ ישראל, שבה סכנת חינוך הילדים קטנה יותר. אבי האמין באמונה שלמה כי "אין עוד מלבדו", שום דבר בעולם לא בלבל אותו, ולא הסית אותו מהאמונה היקודת הזאת. ואכן הוא זכה לראות בחוש השגחה פרטית ונסים מופלאים לאורך כל חייו. בדי' בניסן תרצ"ט הגיעו לארץ ישראל. לאחר שלוש שנים כבר התברר לעולם כולו כי רוב יהודי אירופה הוחזדו בשווא. ששתים שלוש לאחר מכן, כבר ידענו שמעמק של הקרובים שלנו נכחדו בשווא, ה' ישמור. השאלה המנקרת "למה הקב"ה עשה כך למשפחה הזו, על אף שהם יראי שמים וגומלי חסדים?" כבר קיבלה תשובה ברורה לגמרי. דוקא מכיון שהם כאלה, עשה איתם הקב"ה חסד, שיגרשו אותם מהונגריה וכך הם ניצלו מההשוואה הנוראה. אז התברר למפרע כי המשפט של הורי, וגזר הדין שהרחיק אותם מביתם, היוו את נס הצלתם. כל ההתלאות והסבל שעברו היו לטובתם. אבל, ריבונו של עולם, למה הם היו צריכים לסבול שמונה שנים? נראה לי שישנה תשובה חזקה לשאלה הזאת. הקב"ה ידע שתהיה שווא, ומחמת הגזרה תושמדה הרבה משפחות נפלאות, רחמנא ליצלן! אבל את המשפחה הזו, בגלל המעשים הטובים שלה, הוא ירצה להציל. ואם יבואו המלאכים וישאלו: "מה נשתנו אלו מאלו?" לכן הוא נתן להם אופציה של מסירות נפש, שהרי רוב אחי ואחיותיי נולדו במהלך שמונה השנים האלה. אולם להורי לא היו שום חישובים מלבד רצון ה'. הקב"ה רוצה שנגדיל את המשפחה שלנו, וזה מה שנעשה. האם הילדים האלו יחיו או לא, זאת הבעיה שלו, לא הבעיה שלנו. אנחנו לא שואלים שאלות... היתה זאת מסירות נפש ממש, לא מסירות בגלל קושי בפרנסה, או קושי לנהל בית מסודר עם משפחה ברוכת ילדים... אלא מסירות נפש של אדם שאל יודע מה ילד יום, ובכל זאת מוסר נפשו לקיום מצוות ה', ומשליך את עצמו על הקב"ה ותורתו.

בטחון מבאי ישועות

איתא במהרי"ל בנתיב הביטחון כי על ידי אמירת "גם זו לטובה", אף אם נראה לו הדבר כפוערענות היותר גדולה, הש"י עושה איתו טובה. ומדייק שצריך לומר: "זו יולא לי כי הוי"י מהפך מהקצה לקצה, עיי"ש. (וכן מובא בכתב סופר (בפרשת וישב) על יוסף הצדיק, שהסיבה שהוא היה איש מצליח "היא, שכל דבר שקרה לו, היה בטוח שהוא לטובה. אדם שרגיל בלשונו לומר "גם זו לטובה", רואה ישועות על כל צעד ושעל. סיפר הרב"ג מיכאל ב. ההני בעצמי יכול להעיד על כמה וכמה ישועות פראיות וחזיות במו עיניי. ברוך ה' אני מוציא לאור בכל שבוע קונטרס על ענייני ביטחון. בתחילת הדרך קיבל מנהל של מוסד מסוים על עצמו, להדפיס עוברי את הקונטרסים במחיר סמלי. הדבר נמשך ארבע שנים. באחד מהימים הוא הודיע לי שהוא מפסיק. זה היה נראה כי כל המפעל הקדוש עומד לקראת קריסה. אך התחזקתי ואמרתי: גם זו לטובה, ואדברא מכאן רק תבוא טובה גדולה. ואכן מיד לאחר מכן הודיע לי מישוה אחר שהוא מוכן להדפיס את הקונטרסים באותו המחיר ובכמות כפולה לאור האמנה!

אשרי הגבר אשר יבטח בהשם

(ד) אמרו חכמים שהיה באש אחד עשיר גדול מאד והיה חושב בלבו ואומר מה יתרון לי בכל עמלי ומה יועיל לי עשרי והוני בשעת מותי, והיו אומרים לו בני אדם לעשות צדקה וחסד מהונו והוא ילונן בעולמו ויהיה לו צידה לדרך, כי העושר אינו עומד וקל מהרה יאבד שנאמר התעניף ענייך בו ואיננו, וישבש שלא יתן צדקה מהונו אלא למי שנתיאש מבטחונו מעוה"ז. והיה היום ויצא חוץ לעירו ויצא עני אחד יושב באשפה ועליו כל בלוי סחבות שהיה ומלכא בהן ויאמר בלבו אמנם זה נושא מטוב העולם ומיחל המות לפי שהוא בצער גדול ואין לו בטחון בעולם הזה, ויתן לו מאה דינרין, ויתמה העני ויאמר לו למה נתת הממון הזה לי לבדי כל כך ולא נתת בין כל עניי העיר? ויאמר לו מפני שנשבעתי שלא אתן צדקה אלא למי שנואש מטוב העולם הזה. ויאמר לו האביון קח ממנוך טפס וסכיל כי אתה נתיאשת מטוב העולם ואני בוטח בחסד ה' ואיחל לרחמני בכל רגע ובכל עונה שנאמר ורחמיו על כל מעשיו. הלא קראת מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון, הלא תדע כי אין מעצור לה' להעשירי ולהצילני מן הצרה הזאת? עזוב הטפשות הזאת והרחיקה ויהיה טוב לך. ויאמר לו העשיר לא היה שכרי שרחמתי עליך שלא אלא שחרפתי וגדפתי? ויאמר לו העני אתה חשבת שגמלת עלי טובה ולא היה כן אלא הרגתי, כי לא נושא מטוב העולם כ"א המתים? ויאמר העשיר בלבו אם כן איפה אלך ואקבור הממון הזה בבית הקברות עם המתים שנתיאשו מטוב העולם הזה, ויעשה כן. ויעברו עליו זמנים ויתרושש העשיר ולא נשאר לו כלום, ובראותו כי צר לו וילך ויחפור בבית הקברות להוציא את הממון שטמן להתפרנס ממנו, וימצאוהו השומרים ויתפשוהו ויביאוהו לפני שר העיר, והיה שר העיר אותו העני שהיה יושב על האשפה שנתמנה לשר, לפי שהיה בן טובים וכשמת שר העיר נתקבצו אנשי המדינה וישימו את העני לראש ולקצין. והיה כאשר הביאו לפניו את האיש החופר בבית הקברות אמרו לו: אדונינו השר! את האיש הזה מצאנו חופר בקברים להפשיט את המתים מתכריכיהם, וירא אותו השר ויכירהו ויתנכר אליו, וידבר אתו קשות ויאמר לו מה המעשה הזה אשר עשית חי נפשי כי בן מות אתה, ויאמר לו אדוני! חס ושלום לי לא עלה בלבי מעולם לעשות הנבלה הזאת אבל אירע לי כך וכך, ויספר לו את כל אשר קרהו במטמון אשר טמן בבית הקברות. ויאמר לו השר לא תכירני? ויאמר היאך יכיר עבד לאדוניו. ויאמר לו השר אני הוא העני היושב באשפה שאמרת שנתיאשתי מטוב העולם, ויקם אליו ויחבקוהו וישאוהו ויצו להוציא את הממון מבית הקברות לתת לו, ויצו עוד להביא לו ירשקה ומשאית מבית השר דבר יום ביומו כל ימי חייו. ויתברך המשפיל ומוריש ומרים ומעשיר, שנאמר מקים מעפר דל וגו'. [אוצר המעשיות]

רבי חיים ואלהיו חשב אין עוד מלבדו והקווקס שרצה להורגו נעלם

רבי חיים מוולאז'ין היה רגיל לעלות אל רבו הגאון מוילנא פעם או פעמיים בשנה, ולהצרות בפניו את כל השאלות והספקות שהצטברו אצלו בין ביקור אחד למשנהו. שנה אחת פרצה מלחמה קשה בין הקווקסים באזור. הדרכים היו בחזקת סכנה ורבי חיים נמנע באותה שנה מלעלות אל הגר"א. כששקטו סוף סוף הרוחות, מיהר רבי חיים לצאת לדרך, ולשים פעמיו אל ירושלים דליתא, כמנהגו מימים ימימה. הדרך ארכה זמן רב, כברת דרך ארוכה כבר הייתה מאחוריו, העגלה פילסה לה נתיב בעיקולי הדרך המשבשט. פתאום הגיח קווקס מאיים מאי שם, והתקרב אל העגלה בצעדים מאיימים. כידוע מאימים מוחזק היה בידו - מכון אל הגר"א. הוא הביט אל טרפו במבט חמור סבר - עוד רגע קט עומד הוא להסתער עליו בתאוות רצח ולהורגו נפש. ורבי חיים מצידו, כפסע בינו לבין עולם האמת, חרב חדה מונחת על צווארו, אך הוא לא קם ולא זע, משל אין הדברים נוגעים אליו. על פניו לא ניכרו אותות פחד, הוא לא ביעצ כל פעולה, ואפילו לא ניסה להתחנן על נפשו. במקום כל זאת, הוא עשה השתדלות אחת קטנה, השתדלות שכל כולה - חיזוק מידת הביטחון: הוא עצם את עיניו, תוך שהוא מתעלם מכל המתרחש סביבו, וריכוז את כל פינות מוחו במחשבה ש"אין עוד מלבד הקב"ה שום כוח בעולם כללי". לפתע הקווקס שמט את הכידון, כמו מאליו, וחלף על פני הגר"א כעובר אורח הממשך לדרכו... מאוחר יותר הסביר רבי חיים את שהתרחש: בצל הידיעות שהמבצב בדרכים רגוע יותר - הסחתי דעתי מבטחוני המלא בהשי"ת, נתפסתי במידת מה, לתחושה הטבעית כי הדרך בטוחה ואין לי ממה לחשוש. בגלל חולשה זמנית זו, שלחו לי משמים את הקווקס המאיים. מיד כאשר התחזקתי במלוא הבטחון ובביטול כל הכוחות הפועלים עלי אדמות, באותו רגע בטל כל כוחו של הקווקס לעשות לי רע, והוא הלך מבלי לעשות דבר. הרי לנו, מה גדול כוחה של מעלת הביטחון, והדבקות במחשבה בהשי"ת, לשמור על האדם שלא יארע לו כל רע, וכבר אמרו חז"ל: "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם - אל יתיאש מן הרחמים."

המאמין בשם יתברך אין לו מה לדאוג בכל מצב המשפחתי רבי דן סגל שליט"א סיפר סיפור, ששמע בהיותו אברך צעיר לימים, מפני שכן של חמיו, ד"ר חזן. ד"ר חזן סיפר, שבאחד הימים ישב בבית כנסת בעיר ביאליסטוק, שבה היתה ישיבה של נובהרדוק. הימים היו ימי מלחמה, הפחד היה גדול, וד"ר חזן חש שהחרדה הנוראה והעצבות מאיימים לשבור את רוחו. באותה שעה נכנס הסבא מנובהרדוק, ומבט אחד על הבחור הצעיר הבחיר לו את מצבו. הסבא פסע זמן מה הלך ושוב, ולאחר מכן נעצר ליד הבחור ואמר לו: "יונגערמאן - איש צעיר, אתה מאמין שיש בורא לעולם?" "ידי שיש בעולם מאמין" ויאמר לו הסבא: "אם אתה מאמין, למה אתה דואג? ידע שבעולם דומם וצומח, וחי ומדבר. אתה לא רואה שה' יתברך משגיח על הכל? תסתכל על כל הבריאה ותראה במוחש את יד ה'. קח כסף, ותסע לנובהרדוק, ושם תפסיק להיות מודאג. "הבחור הצעיר קיבל בתודה את הכסף, ונסע לנובהרדוק, ושם באמת התחזק באמונה ובבטחון, הלכה למעשה. ד"ר חזן סיפר, שכאשר למד בנובהרדוק, התעמק בספר 'מדרגות האדם', שחיבר הסבא מנובהרדוק, ובו חיזוק גדול בעבודת המידות ובבטחון בה'. בפסוק במשלי [ג, ה] נאמר: "בטח אל ה' בכל לבך ואל בינתך אל תשע". כותב הסבא מנובהרדוק, שגם אם יעלה על דעתך לפעמים לשנות מדבר ה', כי תעשה חשבון שבאופן זה יגדל קידוש השם עוד יותר - גם בזה "אל בינתך אל תשע". ולא תזוז מדבר ה' אפילו כחוט השערה.

[א] יאמר כל הודוי אף פי שלא חטא בכל, מפני דכל ישראל כולם ערבים זה לזה ובפרט אם היה צריך למחות ולא מיחה דנקרא על שמו, וכן אולי חטא בגלגול הקודם וכן יש חטאים קלים הנחשבים כחמורים כגון והמתגאה כאלו עובד עבודה זרה וכהנה רבות [ב] לפני הודוי יאמר אבל חטאנו עוינו פשענו אנחנו ואבותינו ואנשי ביתינו, [אבותינו-] הכונה לגלגול הקודם] וכן צריך להוסיף בחמשה אותיות מנצפ"ך שיאמר כזבנו כעסנו מרדנו מרינו דבריד נאצנו נאפנו פשענו פגמנו צרנו צערנו ואם:

[ג] יקפיד להכות בעת הודוי ביד ימין כפוף כאגרופו על הלב דווקא הנמצא בצד שמאל הכאה בנחת, ועל כל תיבה מן הודוי הכאה וידוע דמקום הלב הוא תחת הודו בארבע או חמש אצבעות נמשך לצד פנים והטעם דמכה על הלב לפי הפשט להורות דהלך גרם לו כל אלו העונות, ועל פי הסוד עושה בהכאה זו תיקון גדול: [ד] אחר הודוי תפך יאמר ויעבור וי"ג מדות, ויאמרם בכונתו הלב ובנחת, ומנהג יפה למנותם באצבעות שיועיל לכוונה ולחשיבותם [ה"ע לא ימנע שיש מחלוקת כיצד מונים] התחיל וי"ג מדות עם הציבור והם סיימו והוא באמצע וי"ג מדות יסיים ונחשב שקורא עם הציבור

[ה] אחר הודוי ואמירת וי"ג מדות תכף ומיד יעשה נפילת אפים כי שלשה אלה צריכים להיות סמוכים זה לזה על פי הקבלה, לכן גם בשני וחמישי אין להפסיק בין דווי לנפילת אפים בתחנונים הנוספים במים ההם, אלא יאמר את "מה נאמר וכו', לפני והוא רחום" [ה"ע והנהגים לומר מה נאמר אחר נפילת אפים יעשו כמנהגם] [ו] הימים שאין אומרים בהם דווי וי"ג מדות ונפילת אפים בודאי היווגים נעשים למעלה אך נעשים מאליהם בזכות קדושת הימים ההם, ויש מהמקובלים שמכוונים במחשבה וכשיש חתן תפילת המנינים האחרים משלימים את התיקון:

[ז] צריך להתודות וכן התחנונים בשני וחמישי הכל מעומד, ולא יסמוך על דבר שאם ינטל יפול אלא אם כן הוא זקן או חולה, ואם ראה הצבור מתוודין אף על פי שהוא תוודה יתודה עמהם, וכתב בספר שליח ציבור ואין העולם נוהגין כן ויש להם על מה לסמוך ואף על פי שנהגו, נכון שכל הרואה צבור מתוודין יאמר חטאנו עוינו פשענו שהוא דווי כללי וקצר, ואין לומר ודווי במוצאי שבת עד אחר חצות לילה והוא הדין למוצאי ראש חודש ומוצאי חנוכה ופורים וכדומה, דשב ואל תעשה עדיף

[ח] אסור להזכיר וי"ג מדות בלילה, ולכן המתפללים מנחה בסוף היום עם שקיעת החמה, אם בעת שהגיע לידיו לסוף י"ב שעות ממש, לא יאמר וי"ג מדות אלא רק הוידויה"ע יכונים לומר נפילת אפים וי"ג מידות בתוך 13.5 דקות לשקיעה: [ט] אין היחיד אומר וי"ג מדות כי הם דבר שבקדושה שצריך עשרה, והמתפלל ביחיד כשיאמר וי"ג מדות אחר הודוי יאמר אותם בטעמים כקורא בתורה, וכשאני מתפלל ביחיד הי"ג הראשונים אני אומרם בטעמים ושל שני וחמישי אני אומר עד "שהודעת לעיני מקדם" וזהו, ומן וכן כתוב בתורתך וכו' עד סוף וי"ג מדות אני רואה בסידור ומכוין אותם במחשבה בלבד, מיהו אחר כך ראיתי כתוב שראוי לאומרם בלשון תרגום, שיאמר כן ואעבר, הי שכתבתי על אפודי, וקרא ה' ה' א-להא רחמנא וחננא, מרחיק רגו, ומסגי למעבד טבוון וקשוט, נטר טיבו לאלפי דרין, שביק לעווין ולמרוד ולחובין, סלח דלתיבינן לאוריתיה עייכ התרגום, ואחריו יאמר בקשה זו אנא ה' אל חי' תספיק לנו שפע אור וברכה חן וחסד ורחמים ואומץ, נא ה' אל פודה, עטרנו שמחנו עייכ ובקשה זו כל דברים שבה המה מצורפים מן אותיות וי"ג מדות שמה ה' ה' אל רחום וחנון וכו', ואני נוהג בכך אחר המחשבה שאני מחשב ב"יג מדות:

[י] בשעה שאומר ויעבור ישחה מעט, ויזקוף בשם, כשאומר ה' ה' אל רחום וחנון, וטוב שירים קולו ובתנאי שלא ילעיגו הבריות, ויש נוהגים לשוחות גם בהשם ה' ואני נוהג להגביה רגלי בה' ה' להגביה רגליו שאם לא יועיל לא זיק: [יא] יזהר להטעים הפסק אשר ה' ה' כי סודו גדול ומי שאינו מטעים אותו עושה גדול: [יב] אם הציבור בצער על כל מין צרה שלא תבא אז אם יארע מילה באותם הימים טוב שיאמרו הציבור וי"ג מידות של רחמים בכונה בין מילה לפריעה, והוא דבר מסוגל:

[יג] אחר וי"ג מידות יאמרו מעומד רחום וחנון חטאנו לפניך וכו', ואחר כך מזמור לדוד אלכך ה' נפשי אשא מיושב, ונקרא מזמור זה נפילת אפים דעיקרו נתקן לאומרו בנפילת אפים שיפיל פניו על זרועו השמאלית וצריך להזהר בנפילת אפים בין בשחרית בין במנחה, וזהו מה שהיה צריך לעשות אבל כיון שיש סכנה בדבר עדיף והטוב שלא ליפול על הזרוע כלל שזהו מחמיר למי שנופל ולא מכוון ועוד שנפילה מורה שכנס לעמק הקליפות לברר ויש סכנה בדבר:

[יד] יש לעשות נפילת אפים גם במקום שאין ארון וספר תורה, וכל שיש להם ספק דהיינו בין השמשות לא יעשו נפילת אפים דשב ואל תעשה עדיף, ואחר מזמור לדוד אלכך ה' נפשי אשא אומרים אבינו מלכנו וכו' והיא תפלה ותחנה נוראה: [טו] כשאומר אשרי ותהלה לדוד יכוין במזמור הזה מאד, ובפרט בפסוק פותח את ידך, ומה שכתבו רז"ל האומר תהלה לדוד ג' פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, היינו אם ארורו בכונתו הלב כראוי, אז יגין עליו להיות בן עולם הבא: [טז] קדושת ובה לציון היא הנקראת קדושה דסדרא, מפני כי האחרונים סידרו אותה דוגמת קדושה דעמידה דפ"א גזרו האוייבים על ישראל שלא יאמרו קדושה בתפלה, והיו מניחים אורבים וממתנינים עד שיגמרו העמידה עם החזרה והולכים, לכן התקינו לומר סדר קדושה כאן, ואחר שבטלים מעמידה העמידה וקדושת יוצר על כן תקנו לומר קדושה זו בלשון הקדש ולשון תרגום כנגד ב' קדושות, ולכן קורין אותה קדושה דסדרא שנסדרה כנגד ב' קדושות הנזכר, בבגד נוהגים לדקדק בזה

לומר בלחש כמופיע בסידור דווקא דאם לא יועיל לא זיק וחסידו בית אל מתפללים נוהגים בה כשאר התפילה

[יז] קודם מזמורי הימים יאמר היום יום אחד בשבת, אם הוא יום ראשון בשבת, וכן הוא הדין ביום שני יאמר היום יום שני בשבת, והוא הדין ליום שלישי, ושאר ימים, ורק ביום ששי יוסיף אות ה"א יום הששי, וכן ביום ראשון ידקדק לומר יום אחד בשבת קודש, ויכוין במנין זה בכל יום לקיים מצות זכור את יום השבת, שהוא מצוות עשה מן התורה למנות בו ימי השבוע לומר אחד בשבת שני בשבת וכו', ובימים שאין אומרים בהם דווי מנהג פשוט דאין אומרים מזמור יעקב ומזמור תפלה לדוד, ולא ידענו טעם למזמור תפלה לדוד ואומרים דכך הוא קבלה מהראשונים ז"ל: גם בחנוכה תענינו פורים ומוצאי כיפור וראש חודש צריך לומר בית יעקב לפני שיר של יום ומי שאינו עושה כך עושה חסרון גדול בתיקון התפלה [ה"ע הנהגים שלא לומר בית יעקב ושיר של יום בזמנים לעיל משיכו במנהגם]:

[יח] אין כאלהינו הוא שבח נורא ויש בו כונה גדולה על פי הסוד, ויאמר אותו בנחת, ואחריו אמירת פטום הקטורת בכונה גדולה, ורבו ועצמו שבחיה, ואחר כך אומרים קדיש על ישראל ונקרא קדיש יתום שתקנו לאומרו היתומים למנוחת נפש אביהם או אמם, ויש בו תועלת לנפש הנפטר לאו דוקא להצילו מדין ועונש אלא יועיל לו להעלותו ממדרגה למדרגה, לכך אומרים אותו בכל יום האזכרה אפילו אחר כמה שנים משנפטר: ואחר ענית ברכו יעמוד הקהל ויאמרו בכונה גדולה עליו לשבח והוא שבח עליו ונורא מאד, ויש בו צורך גדול לתפלה אשר התפללנו, כדי לבטל אחיזת החיצונים, [ובכריעה שאנחנו עושים בהרכנת הראש וקצת מן הגוף אנחנו מורידין אוה"מ דרך ירידה בכל העולמות עד העשיה כולה], וצריך לאומרו כולו מעומד, והזהיר רבינו הארי"י ז"ל שלא יחלוץ ציצית ותפילין עד סוף "עלינו", ואם אינו מתפלל על הציבור ושמע הציבור אומרים ואנחנו משתחוים וכו' גם הוא ישתחוה עמהם, אף על פי שאין כאן חיוב כמו די מודים, כשאומר אל אל לא יושע יפסיק מעט, ואחר כך יאמר ואנחנו משתחוים, ואם אירע עניית אמן כשאומר הם משתחוים להבל וריק וכן כשאומר ומתפללים אל אל לא יושע לא יענה שם אמן [ה"ע חולק שיענה אמן אלא שישתדל שלא יגיע למצב כזה] והמנהג לומר אחר פסוק והיה ה' למלך וכו' פסוק והיה אם שמוע תשמע. לקול ה' א-להיך וכו' עד כי אני ה' רופאך:

מעשה מתורגם מהזוהר - בן מזכה את אביו

ובא ר'אחא, אם אָחַד הָלַךְ לְבִין הָרִי אֶרְרָט, הוּא וְשְׁנַיִם עֲמֹ, וְרָאָה גְמוּת וּבָקָעִים שֶׁל אֵשׁ, וְעָשָׂן יוֹצֵא מִהַגְמוּת, וְשָׁמַע אִישׁ אֶחָד שְׂאוֹמֵר וְיָי! וְיָי! אָמַר, וַדַּאי מְקוֹם אֶחָד מִמְקוֹמוֹת הַגִּיהֶנֶם כָּאן. נִרְדָּם וְרָאָה בְחִלּוֹמוֹ אִישׁ אֶחָד, וְגָדִישׁ זֶה שֶׁל קוֹצִים עַל כִּתְפָיו, וְשְׁנֵי מַמְנִים מִהַגִּיהֶנֶם מְכַנְּסִים אֵשׁ תַּחַת הַגָּדִישׁ שֶׁל הַקוֹצִים, וְנִשְׂרָף, וְהָיָה צוֹעֵק. וְהָיוּ אוֹמְרִים לוֹ שְׁנֵי מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים, שְׁלוּחִים מִהַשֹּׁפֵט שֶׁל מַעְלָה שָׁדָן אוֹתוֹ: אֲתָה עֹזְבֵת אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֵת מַלְאָכָיו, שֶׁהָיוּ שׁוֹמְרִים אוֹתָךְ בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְאֲתָה עֹשִׂית הַרְצוֹן שֶׁל הַקוֹצִים, שֶׁהֵם הַרְשָׁעִים, שֶׁהֵם מַצְדֵּו שֶׁל סַמָּא"ל וְנֶחֱשׁ - הַקוֹצִים יִשְׂרְפוּ אוֹתָךְ... אָמַר לוֹ אוֹתוֹ יְהִי לְאוֹתוֹ הַרְשָׁע שֶׁל הַגִּיהֶנֶם: מִי אֲתָה? אָמַר: הַוָּדִי רָשָׁע אֲנִי, וְהַמְנִיגִים שֶׁל הַגִּיהֶנֶם אֵם מְזַכְרִים אֶת שְׁמִי, וְשֹׁלֵשׁ פְּעָמִים דְּנִים אוֹתִי בְּיוֹם, וּפְעָמִים בְּלֵילָה. אָמַר לוֹ: אֶת שֵׁם מְקוֹמְךָ יִדְעָתָּ! אָמַר לוֹ: הַגִּלְלִי הַעֲלִיוֹ. - וְהַשְׂאֲרָתָ בֶן בְּעוֹלָם? אָמַר, תִּינוּק הַשְׂאֲרָתִי, וְאֲנִי הֵייתִי קָצָב, וּמִהֲרָעוֹת הָרַבּוֹת שֶׁעָשִׂיתִי בְּרָאשׁוֹנָה הָיוּ דְנִים אוֹתִי מִפִּי, וּמִרְגְּלִי וּמִכַּיִּי. וְהַמְלָאָךְ שֶׁהוּא מְנַהֵג עַל הַקְּבָרוֹת אוֹמֵר לִי בְּשָׁעָה שְׁדָנִים אוֹתִי: אוֹי לְמִי שֶׁנִּשְׁבַּע לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, וְנִשְׁבַּע עַל שְׁקָרִי! אוֹי לְשֹׁרֶקֶת שֶׁלֹּא הִנִּיחָה תַּפְלִין מְעוֹלָם! וְאוֹי לְדָנִים שֶׁשָּׁמְרוּ בְּהַבְלֵי הַעוֹלָם! וְאוֹי לְהַרְגִּלִים שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בְּהַבְלֵי הַעוֹלָם! בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ מְלָקִים אוֹתִי מִכּוֹת מְרִדוֹת, אֲמַרְתִּי כָּל מַה שֶׁשָּׁעִיתִי. וְכֵּן בָּהֵא נִשְׁמָתִי, וְהַמְלָאָךְ שֶׁהָיָה מְנַהֵג עַל שְׁמָתִי, וְנִתְּנוּ כְּתָב אֶחָד מִכָּל מַה שֶׁעָשִׂיתִי. וְנִשְׁמָתִי עֹשֶׂתָּה עֲדוּת עִם הַמְּלָאָךְ, וְאָמַרְתִּי: (דְּבָרִים יז) עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמֵת הַמֵּת. וְעַל זֶה (מִיכָה ז) מִשְׁכַּבְתָּ חִיקָךְ שֹׁמֵר פִּתְחֵי בֵּית. וְיָמִי הוּא! זֶה הַנֶּשְׁמָה, שֶׁהִיא מַעֲדֶה עַל אֲדָם בְּשָׁעַת מִיתָתוֹ. הַתְּעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ אוֹתוֹ אִישׁ, הָלַךְ לְגִלְלִי הַעֲלִיוֹ, וְאָמַר לְאִישׁ אֶחָד: רֵאיוֹתִי תִינוּק שֶׁהוּא בֶן שֶׁל קָצָב, שָׁמַת בְּזִמְן פְּלוּנִי? אָמַר לוֹ: הַתִּינוּק הָזֶה שֶׁאֲתָה שׂוֹאֵל עָלָיו, הוּא הוֹלֵךְ לְבֵית הַמִּטְבָּחִים, וְהוּא רָשָׁע כְּמוֹ אֲבִיו. כִּד וְכָךְ יִהְיֶה לוֹ, וְלֹאֲבִיו, וְלַמְנִיגָתָ שֶׁהִנִּיחָה אוֹתוֹ. הָלַךְ לְבֵית מִדְרָשׁ אֶחָד, שָׁמַע תִּינוּק שֶׁהָיָה אוֹמֵר, (משלי ב) אִם תִּבְקֹשׁ בְּכֶסֶף וְגו'. הָלַךְ לְבֵית הַמִּטְבָּחִים, וְרָאָה תִינוּק שֶׁהָיָה שׂוֹחֵק עִם הַנְּעָרִים בְּבֵית הַמִּטְבָּחִים. אָמַר לוֹ: בְּנִי, לֵךְ עִמִּי. וְהָלַךְ עִמּוֹ, וְהִלְבִּישׁ אוֹתוֹ, וְנָתַן אוֹתוֹ לָרֵב אֶחָד שֶׁהָיָה מְלַמֵּד אוֹתוֹ תּוֹרָה, עַד שֶׁגִּדֵּל הַתִּינוּק וְהָקָרָא. וְעָשָׂה אוֹתוֹ שִׂיאֵמֶר הַפְּטָרָה בְּבֵית הַפְּנִסָּת, וְעָשָׂה אוֹתוֹ שִׁתְּפִלָּל. עַד שֶׁשָּׁקָרָא וְשָׁנָה וְהִתְחַכֵּם יוֹתֵר, עַד שֶׁשָּׁקָרָאוּ לוֹ רְבִי. אוֹתוֹ הָאִישׁ הַמֵּת שֶׁהוּא אָבִי הַקָּדֵשׁ, שֶׁהָיוּ דְנִים אוֹתוֹ, בָּא בְחִלּוֹם לְחֹכֶם זֶה וְאָמַר לוֹ: רְבִי, כְּמוֹ שֶׁנִּחְמָתָ אוֹתִי, וְנָחַם אוֹתָךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר בְּנִי הַהַפְּטָרָה בְּקֹהֶל, הִפְקִיעוּ אוֹתִי מִן הַדִּין. בְּשָׁעָה שֶׁעָבַר לְתַפְלָה וְאָמַר קָדִישׁ, קָרְעוּ לִי גִזְרֵי הַדִּין מִכָּל וָכָל. וּבְשָׁעָה שֶׁהִתְחַכֵּם, נָתַנוּ לִי חֵלֶק בְּגוֹן עָדוֹ, וְזֶהוּ הַחֵלֶק שֶׁאוֹמְרִים חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, הַחֵלֶק שֶׁיִּשֹּׁב לְכָל צָדִיק וְצָדִיק בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְהַקְנִיטוּ אוֹתִי עִם הַצַּדִּיקִים לְנִשְׁכָּה שֶׁלָּהֶם. וּבְשָׁעָה שֶׁהִתְחַכֵּם יוֹתֵר, וְשָׁקָרָאוּ לוֹ רְבִי, עָטְרוּ אוֹתִי בְּכֶתֶר שֶׁהַצַּדִּיקִים מַתְּשָׁרִים בּוֹ, וְנָתַנוּ לִי אֲכִילָה וְשִׁתָּה מֵאוֹתוֹ תַּעֲנִיגֵי שְׁנֵהֲנִים מִזֵּי הַשִּׁכְנָה. וְזֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים, צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעָטְרוּתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וְנִתְּנִים מִזֵּי הַשִּׁכְנָה. וְכָל אִישׁ שֶׁהִנָּה מִזֵּי הַשִּׁכְנָה, כָּאֵלּוּ אֲכָל וְשָׁתָה. וּבִשְׁבִילָךְ, רְבִי, זְכִיתִי לְכָל הַכְּבוֹד הָזֶה. אֲשֶׁרִי חֲלָקָךְ. שֶׁבִשְׁבִילִי זֶה יֵשׁ לְךָ חֵלֶק יוֹתֵר עָלָיו בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁיִּזְכָּה שֶׁיִּשְׁאֵר בֶּן בְּעוֹלָם. [וזהו סוף פרשת אחרי מות]

אמרי חז"ל: כיצד לקרב בן: מסופר על אדם שבא לפני הבעל שם טוב הקדוש, ובכה לפניו על בנו שהתרחק מן התורה ויצא לתרבות רעה. יעץ לו הבעש"ט עצה בדוקה ומנוסה: תשתדל להגדיל את אהבתך כלפי בנך וללמד עליו זכות, שרק מתוך השפעת החברה - הגיע למה שהגיע, ובתוך תוכו - הוא באמת יהודי טוב עם נשמה טהורה, וכו' וכו'. אם תעשה כך - דבר זה יסדר "אוטומט" רגשי אהבה אל בנך, וממילא גם הוא יחוש אהבה גדולה אליך, שכן כך לימד אותנו שלמה המלך בספרו (משלי, כ"ז-י"ט) "כי כמים הפנים לפנים - כן לב האדם לאדם!" ליבו של חברך יהיה "הדדי" אליך, בדיוק לפי מה שאתה תחשוב עליו... כתבו במסכת אבות דרבי נתן פרק לא: הוא היה אומר [רבן יוחנן בן זכאי] כופו את הילדים שמהם חכמים יוצאים שתהא שמאל דוחה ומימין מקרבים: אומר מרן הרב אלישיב: היום בילד אין שמאל דוחה רק מימין ומימין מקרבת, כל הזמן חום ואהבה ומחמאות.

מידת הביטחון נדרשת לכל אדם

הרמב"ן כותב שאדם המאמין לא בהכרח שיש לו ביטחון אבל הבוטח בה' ודאי שהוא מאמין. הביטחון הוא פרי האמונה.

כשהפסיקה לבטוח ברופאים התפללה ונושעה בילדים

אופק חדרה

כניסת שבת	יציאת שבת	רבינו תם
18:58	20:07	20:51
לוח מקומי		
19:07	19:59	20:51
אור החיים		

צללו לעומק 35 מטר אל תוך הים... בלוני החמצן שנטלו מספיקים לחצי שעת שהיה במים. אהרון וחברו ניצלו כל רגע מישו בהנאה את קרקעית הים, הצטלמו לצד כרישי ענק, נגעו בעומק עצי האלמוגים. החוויה היתה מרתקת ומאתגרת, 22 דקות חלפו להן, בעוד 8 דקות עליהם לעלות חזרה על פני המים, לנשום חמצן טרי מהאוויר הפתוח.

לפתע הבחין אהרון במין סלע ענקית בקרקעית הים, בעלת פתח רחב וגדול למדי. הוא מחליט להיכנס אל תוכה ולבחון מה יש בה, וכיוון שידע שלרשותו רק דקות אחדות - אפילו לא טרח לעדכן את החבר הצולל עימו, כשנכנס אל עומק הסלע. הוא בחן בסקרנות את הצדפים, השוניות והאלמוגים, וביקש להמשיך לצידה השני של הסלע - ולצאת ממנה כדי לצוף אל על...

לחדרתו, הוא מגלה כי בהמשך הסלע עומד דג חשמלן פרסי גדול, סנפיריו פתוחים למולא רוחם הסלע, ואין אפשרות לעבור מבלי לגעת בו. דג חשמלן, הוא דג שזנבו הוא מין שדה אלקטרוני, המייצר חשמל בעוצמה של 600 וואט. מובן כי נגיעה בשוליו של דג כזה, היא התחשמלות למוות במקום...

אם אי אפשר להתקדם - יש לנוע לאחור. אלא שהדבר בלתי אפשרי, שכן הציוד שעליו כבד ומסורבל, והוא לא יצליח לצאת מהסלע בשחיה לאחור. לאחר רגע של הלם אהרון מבין: קדימה אי אפשר - זו התחשמלות. אחורה אי אפשר מבלי להתנתק מבלון החמצן. להישאר כך אי אפשר - כי בעוד 4 דקות יפוג החמצן מהבלון, והוא יישאר נטול אוויר...

רגע של חרדה, עד כדי טירוף חושים. פחד מצמית. הוא רואה את המוות מול עיניו והפחד אינו ניתן לתיאור, אט אט מחלחלת לליבו ההבנה, כי הוא עומד למות כאן ועכשיו, ואיש אפילו לא יידע היכן וכיצד זה קרה. מתוך הבנה שכנראה אלו רגעיו האחרונים, הוא מעביר לנגד עיניו את סרט חייו, ואז - כמו מתוך חלום, ניעור בו זיכרון משנות ילדותו, וטילטל את ליבו בחוזקה. הוא נזכר בבית כנסת הקטן בו ביקר לפעמים, ובשלת הנאה שהוצב על עמוד החזן - **'שיויתי השם לנגדי תמיד'**. בעיני רוחו הוא רואה את השלט, ומליבו פורצת זעקה אילמת:

'שיויתי השם לנגדי תמיד'! בטוחני שבורא עולם יודע היכן אני ניצב עכשיו, מודע לסיכון האדיר בו אני שרוי! בטוחני שהוא יכול להוציא אותי מכאן חי ובריא, בטוחני שלמרות שזה חסר סיכוי - עדיין אני יכול לצוף אל על ולהציל את חיי! אני בוטח בך אבא שבשמים, ברצונך חיי יינתנו לי לשלל, בכוחך אני בטוח שתוציאני ממעמקי הים! אהרון לא יכול לבכות בתנאים הללו, אבל הזעקה בוערת מתוכו, גואה בליבו: **'אני מאמין באמונה שלימה בבורא עולם! גם עכשיו, ולמרות שחיי תלויים לי מנגד - אני בטוח בו שהוא יכול להוציאני מן הים חי וקיים!'**

ואז, לפתע פתאום, דג החשמל החל לנוע לאחור, מאפשר לאהרון להתקדם קדימה. אהרון מתקדם לכיוון היציאה מהצד השני, ולפתע דג החשמל שינה כיוון - והחל לנוע קדימה, לכיוונו, כשבעוד שניות ייווצר מנע ביניהם. אהרון נתקף בבעתה, הוא רואה את המוות מתקרב אליו, מביט לכל הצדדים בניסיון אחרון להציל את חייו - ואז הוא מגלה מובלעת קטנה בעומק הסלע שלא הבחין בה קודם, והוא ממחר להיכנס אליה...

הדג, כאילו ציפה שאהרון יתן לו לעבור, מיהר לשעוט קדימה ויצא מהכיוון ממנו נכנס אהרון. ואהרון, מנצל כל רגע כדי לשחות אף הוא קדימה, ולצאת מהצד ממנו נכנס הדג...

אלא שבכך אין די. הרי הוא חי על זמן שאול! בעוד חצי דקה יסתיים בלון החמצן שלו, איך יצליח לצוף אל על בכל כך מעט זמן! איך יצליח לעלות גובה של כארבעים מטר מהמצולות תוך 30 שניות בלבד?! הוא מביט אנה ואנה, לפתע מגלה את חברו, עימו ירד לצלול. אין לדעת למה החליט להישאר במצולות כשגם החמצן שלו עומד להסתיים. אין לשער איך השכיל לדעת לבוא בדיוק לכאן - לצידו השני של הסלע. אך החבר כאן, וזה הזמן להתחבר אליו. הם יערכו תורנות כל אחד מהם ינשום בתורו 2 נשימות בלבד מהבלון. וכך - אולי - יצליחו להדביק את הפער ולעלות אל על...

נוהל חירום של ממש. הם עולים מטר ועוד מטר, מגיעים לפני הים בלי טיפת אוויר בבלון, בלי טיפת חמצן. אבל הם הגיעו! - חיים, נושמים, בריאים ושלמים!

"וציויתי את ברכתי" (כח, כא)

המתנה הטובה ביותר בה זכה עם ישראל, היא המתנה להיות בניו אהוביו של הבורא, סמוכים על שולחנו ובטוחים בישועתו. העובדה שיש לנו אבא אוהב ורחום שניתן להישען עליו, להאמין בו ולבטוח שהוא לצידינו בכל עת ובכל תנאי, מייצרת שלוה ושקט נפשי, מבטיחה רוגע, שומרת עלינו מכל דאגה ומייצבת את שפיותנו גם בעיתות התמודדות וצרה.

'אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים!' - כי גם במצבי צרה וצוקה, גם במצבים שמוסדות תבל מתערערים, גם כשמרגישים שדברים לא הולכים כפי שרוצים, יהודי לא מתבלבל, לא מאבד שליטה, לא מפסיד את הרוגע והשלווה הנחוצים לו כל כך. יש לנו אבא גדול בשמים. אנו נשענים רק עליו, אנו יודעים שהוא עימנו, שומר עלינו, מסייע לנו, מבטיח שנתמודד בגבורה, נשרוד את הכל, ונצא מכל קושי מחוזקים ועוצמתיים.

את התובנה המחזקת הזו, מגלה הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע בפרשת השבוע, ומפיו מובאים הדברים בספרו של אחיו, הרה"ק ה'נועם אלימלך' זי"ע, בפרשת השבוע אנו מצווים על שמירת הקרקע בשנה השביעית, וכאן מגיע פסוק מרתק: **'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציויתי את ברכתי!'** - אם תשאלו מה נאכל בשנה בה המשק החקלאי מושבת, הן איננו עובדים בשדה ומפקירים את גידולו? לפיכך מבטיח ה' לשלוח את ברכתו, למען יהיה לנו די מזון גם בשנת השמיטה.

וכאן עולה השאלה: מדוע התורה מרחיבה לבאר את השאלה **'וכי תאמרו מה נאכל?'** מדוע אין די רק לצוות על מצוות השמיטה, ולהבטיח את ברכת ה'?

ומגלה הרה"ק רבי זושא זי"ע את דרך ההשפעה האלוקית לברואי תבל. לכל אחד מאיתנו, עם יציאתו לאוויר העולם, הוצמד צינור שפע שמימי תמידי, שמשפיע עליו באופן קבוע למען לא יחסר לו דבר. האדם צריך להאמין ולבטוח שיש לו צינור שמשפיע עליו ללא הרף, שבורא עולם מעניק דרכו ללא הפסקה.

כל זה עובד ופועל לא תקלות, כל עוד היהודי מאמין שהצינור קיים ומשפיע עליו, והוא בטוח שלא יחסר לו דבר כי הוא מושפע בקביעות. הסיפור מסתבך כשהיהודי מהרהר על בטחונו בה', מתחיל להעלות פקפוקים האם הצינור ישרוד גם בשנת השמיטה, או בכל מצב מסובך אחר. עכשיו זה כבר לא פשוט - הצינור נתקע ונקטע, השפע השמימי מפסיק להיות מזורם כרגיל...

זו התשובה מדוע התורה מרחיבה בשאלה **'וכי תאמרו מה נאכל?'** כדי ללמדנו שהשאלה היא היוצרת את הצורך בברכה מחודשת, אם לא היתה נשאלת השאלה - הברכה היתה זורמת כתבחיילה, מושפעת ללא הרף. השאלה מעידה שהאדם מהרהר על הצינור שמשפיע עליו, יש לו שאלות ופקפוקים על ההשפעה האלוקית התמידית. כדי להציל מצב כזה - ה' נדרש לצוות ברכה מיוחדת **'וציויתי את ברכתי'** - כדי לאפשר לצינור להמשיך להשפיע...

כי באופן טבעי - שפע קיים, מושפע בתמידות. יהודי יודע שבורא עולם לציידו, מלווה אותו בכל עת, משפיע עליו בריאות, נחת, פרנסה, ברכה, שפע. הכל ממנו יבוא, הכל מגיע ממנו בהשפעה ישירה כל זאת בתנאי שלא נשאל שאלות, שלא יזדחל לליבו ההרהר או פקפוק. כי אם משהו בחומת הביטחון שלנו מתערער - נדרשת השפעה שמימית מיוחדת להציל את המצב, להבטיח שלמרות הפקפוקים ימשיך להיות לנו טוב!

כמה כדאי להיות ברורים בתובנה הזו, בהירים באמונה שבורא עולם מעניק לנו שפע, בעיתות שמחה ובעיתות צרה, כשהכל הולך למישרין ואם כשמשוה נראה כחורק. פשוט לדעת שיש לנו אבא בשמים, שמשפיע עלינו כל כך הרבה, ואין לו כל מניעה להעניק לנו את כל מה שנרצה או נשאף. הבה נאמין בו בכל עת, **'קוה אל השם, חזק ויאמץ ליבך, וקוה אל השם!'**

הסיפור הבא מתרחש במצולות הים שבמיצרי טיראן שבסיני. מפליא ככל שיישמע, כך שמענו את הסיפור מפי גיבורו, ר' אהרון אייזנשטיין הי"ו, וזה דבר המעשה שהתרחש לפני 23 שנים:

תחביב מהנה ואמץ במיוחד אימץ לו אהרון, הוא תחביב הצלילה, זה תחביב מסוכן למדי, וכדי להתגבר על הסיכונים הטמונים בו - נדרשים הצוללנים להתלבש בחליפות ובמשקפות מיוחדות, להתעטר בבלוני חמצן, ולרדת למצולות מצויידים כדבעי. הצלילה נעשית בזוגות, אהרון בחר לו חבר למסע, הם נערכו כראוי, ועד מהרה

שמר עליה כבבת עינו בכל תקופת המלחמה, הותיר לה את נפשה לשלל...
לימים, אותה נערה עלתה ארצה, ונישאה לגאון רבי חיים סרנא
זצ"ל, ראש ישיבת חברון. היא סיפרה את סיפור הצלתה האישי, אותו
שמענו ממגיד המישרים הנודע הרה"ג ר' מנחם שטיין שליט"א, כדי
ללמדנו:

**גם בגוב האריות או במלונת הכלבים, ואפילו חרב חדה מונחת על צווארו
של אדם, אל יתיימש מן הרחמים. ליהודי יש בכל מצב ובכל צרה על מי
להישען, יש לו במי לבטוח. אבא שבשמים לצידו, הוא משדד מערכות
עולם ומשנה את כל טבע הבריאה, כדי להציל את בניו!**

(פניני פר' השבוע)

פנינים

"כי ימוך אחיך ומכר מאחזתו ובא גואלו הקרוב אליו לגאול

את ממכר אחיו" (כה, כה)

בפסוקים הקודמים, כאשר התורה מדברת על ענייני משא ומתן
ועל היושר הניצרך בעניינים אלו, מדבר הפסוק בלשון רבים: "וכי
תימכרו ממכר לעמיתו" (כה, יד)

גם כאשר מדובר על הונאת דברים, מדבר הפסוק בלשון רבים:
"ולא **תוננו** איש את עמיתו" (שם, יז)

לעומת זאת, כאן, מדבר הפסוק בלשון יחיד: "כי ימוך אחיך...
ובא **גואלו** הקרוב אליו".

אומר על כך **האלישיך הקדוש**: כאשר בא אליך אחיך הנתון
בצרה, והוא זקוק לעזרה, עליך לחוש כאילו אין איש מלבדך - אתה
היחיד שקיים, ואתה מוכרח לעזור לו! אל תאמר בליבך 'יש עוד אנשים
שיכולים לסייע', ואל תמליץ לאח הסובל 'לך אליו, הוא כבר יידע איך
לעזור לך...' **עזור לו אתה!** (ומתוך האור)

מצפה האדונים

הווידי הנורא של הרבי מקלויזנבורג

היה זה בערב ראש השנה הראשון לאחר השואה. נעמד הרבי
מול היכל הקודש לפני אמירת ה'סליחות' ופרץ בבכי מרטיט, אמר לפני
הקהל: אנחנו מתכוננים עתה לומר ווידוי לפני אבינו מלכנו. עוד מעט
נאמר '**אשמנו**'. אני שואל: האם אשמנו? הרי צעדנו עם רבבות אלפי
ישראל ב'צעדת המוות' של הגרמנים, ומסרנו נפשנו לקוננו! '**בגדנו**'.
האם בגדנו? כיצד אפשר להכתיירו כבוגדים, אחרי כל השחיתות
וההריגות הנוראות שעברו עלינו? '**גזלנו**'. הרי לא היה לנו מאומה,
שנוכל לגזול? עניי ראו יהודי שהלך בצעדת המוות וראה על הרצפה רגל
של עוף דרוס, התכופף להרימה ושמר על ה'מעדן' הזה במשך שבוע, כדי
שיהיה לו מה לאכול! האם כך אפשר לחטוא? ואם כן כיצד אפשר לבוא
אלינו בטענות?! - התייפח האדמו"ר זצ"ל, וכל הקהל מצטרף אל הבכי
הנורא. אבל, היסה הרבי את בכיו של הקהל הרב, **בכל אופן חטאנו**
אתם יודעים במה? - שלא האמנו שיש להקב"ה כוח לשחרר אותנו.
חשבנו שנמות, היום או מחר, והיינו בטוחים שזו רק שאלה של זמן,
וכל כך אשמנו, בגדנו... הטענה העיקרית שתהיה כלפינו- לאור דבריו
של הרבי, היא שלא האמנו דינו בה' יתברך, ולא בטחנו בו, שיוציאנו
מצרותינו וירפאנו מחולינו ונתנו לצרות לשבש את דעתנו, ולהוציאנו
משיקול הדעת. וזו תהיה התביעה העיקרית, מדוע אנו לא מאמינים. כי
אם היינו מאמינים ומכניס כלים כדי לקבל את הישועה, היינו נושעים
מיד. **ועתה עבודתנו היא** להתחזק באמונה וביטחון בה' ונשליך יחינו
עליו וכמו שאמר הקב"ה למשה בשעה שעמדו ישראל על שפת הים,
"מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" (בשלח יד-טו), כדאי זכות
האמונה שהאמינו בי ויצאו, לקרוע להם את הים (רש"י) **כל אחד והים**
הפרטי שלו.

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמת: יואב בן מוחא בן סימי, שושנה שירה חג'בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לזכות אריה חג'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעדיה הינדי, ציון נגר בן סעדיה, אסתר תוחמי בת סעיד, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנינה ספורטוס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן זכריה. הראל בן חדסה, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זוהר, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בנימין בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורליה, יוכבבה בת אורה, אחרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואחרון, רוזט רייזל בת יהודית.
לרפואה: נוי בת הילה, חנה בת סיי-שרה שפירנצה, רונית בת זהבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מוץ, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע

לע"נ יואל בן ברוך

גליון 45 פרשת בהר בחקתי תשפ"ו

לתרומות הנצחות והקדשות ולקבלת העלון בדוא"ל יש לפנות ל - nerleyoel@gmail.com

פרקי אבות פרק א' משנה ד'

ויש כאן עומק נוסף. העפר הוא הדבר הקטן, הדק, הכמעט לא מורגש. לא הדברים הגדולים והמרשימים, אלא דווקא הפרטים שנראים שוליים. אדם יכול לקבל מן החכם את הרעיונות הגדולים, אך להמשיך להתעקש על עצמו בפרטים הקטנים, בהרגלים, בניסוחים ובדעות הזוטות שלו.

המשנה אומרת שלא כך נקנית תורה. מי שרוצה באמת לקבל, צריך להיות מוכן להידבק אפילו ב"עפר רגליהם" של חכמים. גם בפרטי הפרטים, גם בדברים שנראים קטנים. כי דווקא בפרטים הקטנים מתגלה אם האדם באמת מוכן ללמוד, או שהוא מוכן לשמוע רק כל עוד הדבר איננו פוגע בדעותיו שלו.

המהר"ל מסביר שעפר רגליהם הוא סימן לקרבה. אדם איננו מתאבק בעפר של מי שעומד רחוק ממנו. האבק נדבק רק למי שהולך אחרי החכם, למי שנמצא לידו, למי שאיננו מסתפק בכבוד חיצוני אלא מבקש להיות מושפע באמת.

ולבסוף אומרת המשנה: "והוי שותה בצמא את דבריהם". לא נאמר "שומע", אלא "שותה". תורה איננה רק דבר מעניין. היא דבר שאדם זקוק לו. אדם צמא איננו בורר מה נוח לו לשמוע ומה לא. הוא מבין שחסר לו דבר מהותי. רבנו יונה כותב שגם אם החכם גדול מאוד, אם התלמיד איננו צמא, הדברים לא ייכנסו. הצימאון חשוב לא פחות מן הלימוד עצמו.

וכך בונה המשנה שלושה שלבים: בית פתוח לחכמים. ענוה כלפי מי שגדול ממך. וצימאון פנימי לדבריהם. בלי שלושת הדברים הללו, גם אם אדם ילמד הרבה, התורה עלולה להישאר חיצונית. אך אם הם קיימים, גם מעט תורה יכולה להיכנס עמוק.

יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קיבלו מהם. יוסי בן יועזר איש צרידה אומר: יהי ביתך בית ועד לחכמים, והוי מתאבק בעפר רגליהם, והוי שותה בצמא את דבריהם.

משנה זו עוסקת בדרך שבה אדם נעשה אדם של תורה. לא רק כיצד לומדים, אלא כיצד בונים את עצמנו כך שהתורה תוכל להיכנס.

תחילה אומרת המשנה: "יהי ביתך בית ועד לחכמים". לא נאמר "לך לבית המדרש", אלא "יהי ביתך". המשנה איננה מבקשת מן האדם רק לבקר אצל חכמים, אלא להפוך את המרחב האישי שלו למקום שבו התורה נוכחת.

הרמב"ם כותב שאדם מושפע תמיד מן הסביבה שלו. אין האדם חי לבדו. הוא מושפע מן האנשים שסביבו, מן הדיבורים שהוא שומע ומן האווירה שבתוכה הוא חי. לכן מי שרוצה לגדול בתורה, איננו יכול להסתפק בלימוד פרטי בלבד. הוא צריך שהבית שלו יהיה פתוח לחכמה.

אבל המשנה איננה נעצרת בבית. היא מוסיפה: "והוי מתאבק בעפר רגליהם". לא די בכך שאדם יכניס חכמים אל ביתו. הוא צריך גם להיות מוכן ללכת אחריהם.

ומעניין שהמשנה משתמשת דווקא בלשון "עפר רגליהם". אצל אברהם אבינו נאמר למלאכים: "יִקַּח נָא מִעֵט מִיָּם וְרִחְצוּ רַגְלֵיכֶם", ורש"י מביא שם שאברהם חשב שהם ערבים המשתחוים לעפר שברגליהם.

כלומר, יש מצב שבו אדם עובד את עפר רגליו שלו. הוא עסוק בהרגלים שלו, בדעות שלו ובדרך שלו, ואיננו מוכן לקבל ממישהו אחר. הוא בטוח שמה שהוא רגיל אליו הוא עצמו האמת.

כנגד זה באה המשנה ואומרת: "הוי מתאבק בעפר רגליהם". אל תישאר בעפר של עצמך. היה מוכן ללכת אחרי מי שגדול ממך, גם אם אינך מבין הכול, גם אם הדבר דורש ענוה.

ויש כאן יסוד גדול: יש אדם שמשתחוה לעפר רגליו שלו,
ויש אדם שמתאבק בעפר רגליהם של חכמים. הראשון
נשאר סגור בתוך עצמו. השני מתחיל לצמוח.

סיפור לפרשת השבוע

היחשה שבבד

"אל תתנו לי בפני אנשים."

כך אמר ר' אהרן־זאב, ולא הגביה קולו. לא היה צריך. כל
בית המדרש שמע. אפילו החלון הקטן שמעל ארון
הספרים, זה שהיה רגיל להוציא שיעול של רוח בכל ערב,
סתם פתאום את חרכיו, כאילו גם הוא נתבייש.

היד של ר' זרחיה נשארה תלויה באוויר, ובין שתי אצבעותיו
מעטפה חומה. לא גדולה. לא קטנה. מעטפה של גבאי
צדקה שיועד 'חשבון', ושאינו יודע תמיד 'נפש'. על השולחן
נחה קערת נחושת, והפרוטות שבה לא צלצלו עוד. הן
הצטנפו זו אצל זו, פרוטה לפרוטה, כאומרות: וכי אנו
אשמות? אותנו נתנו.

רבתי, אל תמהרו לדון את ר' זרחיה. מי שהיה רואה אותו
באותו ליל חמישי של פרשת בהר, בסרבול השחור שהבריק
קימעא במרפקים, ובפנקסו התחוב תחת בית שחיו, היה
אומר: 'יהודי זה, אין בו רבב!'. כל ימיו היה אוסף לעניים.
דלתו לא ננעלה בפני מאן דהו. פעם אחת, בעידנא
דבדיחותא, אמר עליו מלמד התינוקות: "זרחיה יודע כמה
חסר לאדם עוד לפני שהאדם עצמו יודע." וזרחיה חייך אז,
חייך לעומתם, כלאחר יד. אבל האמת? לא תמיד ידע. ידע
מטבעות. ידע חובות. ידע שמות. ידע לכתוב ליד כל שם
מספר קטן, לפעמים אדום, לפעמים שחור. נפש אדם, אוי,
נפש אדם אינה נכנסת יפה לטור חשבונות.

ר' אהרן־זאב היה פעם בן גדולים. לא עשיר בעלמא, אלא
מן האנשים שהבד שעל שולחנם היה מדבר בלשון של
שבת, והכוס הכסופה שלהם לא התרברבה, רק עמדה,
שקטנית, כאילו היא זוכרת ברכה של ימי קדם. אחר כך
באה השריפה במחסן האריגים, ואחריה מס הגולגולת,
ואחר כך השותף מוילנא, שאמר "שפיר, שפיר" ונעלם עם
טבין ותקילין. חסל. אין־ואפס. ביתו נותר עומד, אבל
הקירות דיברו בלחש אחר, דק, מוכה. אפילו המסמר שעליו
היה תלוי מעילו סירב לשאת את עצמו בגאווה.

וכשהתחילו אנשים להביא לו פת לחם, מאן להבין.

"אינני עני," אמר.

"נו, נו," אמרו לו, "אדם שמוכר את הכף האחרונה של אביו,
מה הוא?"

"אדם שמוכר כף," השיב, וסגר את הדלת.

כאן נכנס ר' זרחיה. הוא נכנס בכוח של מצווה, וזה לפעמים
כוח מסוכן. אללי לי שאני אומר כך, אבל הרי אתם יודעים.
יש אדם הנותן, והנתינה שלו הולכת לפניו בתוף ובחליל,
וכל העיר יודעת, וכל העני יודע שהנה הוא נעשה כלי קיבול
לרחמנותם של בני אדם. ויש נתינה אחרת. הולכת על
קצות האצבעות. כמעט מתנצלת. כמעט אומרת: אינני
כאן.

אותו ערב היה ערב סגרירי. לא אפילה גמורה, אלא מן
האורה העייפה של סוף היום, שהייתה משתרכת על אבני
הרחוב כזקן שיבה שחוזר מן המקווה. בית המדרש
התחמם מנשימות של אנשים ומן ניגון שלא הושר עדיין.
החברותא של נחומ'קה הסנדלר ופייבל המלמד התווכחו
ליד התנור.

"צדקה היא צדקה," אמר נחומ'קה, ופכר כפות ידיו. "מה
נפקא מינא איך נותנים? סוף סוף יש לו לחם."

פייבל פלבל בעיניו. "שטיא, לחם שאדם נחנק בו מן
הבושה, מאי אהני?"

"הבושה גם היא מכפרת," החזיר נחומ'קה.

"על מי?" שאל פייבל. "על הנותן או על המקבל?"

השאלה נתקעה באוויר. לא עפה, לא נפלה. רק עמדה, כמו
נר שממאן להיכבות אף שאין בו שמן.

ר' מנחם־מנדל הזקן פתח אז את הילקוט שמעוני. הספר
נפתח לאיטו, כאילו הדפים עצמם עושים אזנם כאפרכסת.
הוא קרא בקול שתקני, קול שאינו דוחף אלא מגלה מקום:
"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו, כתיב אשרי
משכיל אל דל. אמר רבי יונה, אשרי נותן אל דל אין כתיב
כאן, אלא אשרי משכיל אל דל, הוי מסתכל בו היאך לזכות
עמו. רבי יונה כך היה עושה, בשעה שהיה רואה עני ובן
טובים ובן גדולים שירד מנכסיו והוא מתבייש ליקח, היה
הולך אצלו ואומר לו: בשביל ששמעתי שנפל לך ירושה
במדינת הים, הא לך חפץ זה, וכיון שאת מרויח את נותנו
לי. ובשעה שהיה נותן לו, היה אומר לו: במתנה נתת ליך."
הוא סגר את הספר. לא פירש. רק העביר אצבע על שפת
הדף, כאדם הבודק אם נשאר שם פירור אור.

ר' זרחיה שמע. שמע ולא שמע. בפנקסו היה כתוב: "אהרן־
זאב, שלושה רובלים, דחוף." דחוף. מילה קשה. היא

דוחקת באדם שיקום, שייתן, שיסיים עניינו. אבל אדם אינו עניין. ובכל זאת, זרחיה קם, נטל מעטפה, ניגש.

"ר' אהרן־זאב", אמר, "הקהל מבקש..."
"אל תתנו לי בפני אנשים."

כך התחיל, או כך נגמר. מי יודע.

האנשים זזו הצידה. המעטפה ירדה אל השולחן. ר' זרחיה נחרד חרדה גדולה מאד, מפני שפתאום ראה את עצמו בתוך עיניו של הזולת.

הוא יצא החוצה. השלג הדק, שכבר חדל להיות שלג ועדיין לא ניאות להיות בוץ, נדבק לנעליו. הרחוב של ק"ק הורודנא לא הלך לשום מקום. הוא היה מונח בין הבתים, מתכנס ומתכנף, ומדי פעם חרקה עגלה רחוקה חריקה קטנה, כאילו העולם מנסה לגרד מעליו מחשבה שאינה מניחה לו. זרחיה הלך סחור־סחור. הפנקס תחת בית שחיו התחמם, נצמד אליו כסוד רע. שלושה רובלים. דחוף. בפני אנשים. לא בפני אנשים. מהיכי תיתי שאני יודע? הרי נתתי לאלמנות, ליתומים, לעגלונים שפשטו יד בלי בושה, לבריות שנפשם יצאה לאט לאט בפתח בית המרקחת. אבל זה? בן טובים. בן גדולים. גב שאינו מתכופף, גם כשהרעב מושך בו. ירושה במדינת הים. 'חפץ'. 'חפץ'. מה יש לי חפץ.

בכיסו מצא חוט מדידה ישן. חוט צהבהב, של סוחרי אריגים. פעם קיבל אותו מאביו, שהיה מודד בד לחתנים עניים ולא גובה אלא לאחר החופה, ולפעמים גם אחריה לא. החוט היה פשוט. קצהו פרום. אבל כשהחזיק בו זרחיה תחת הפנס העקום, נדמה היה לו שהחוט אינו מודד אמות של בד, אלא אמות של בושה. כמה צריך להתרחק כדי שלא לפצוע. כמה צריך להתקרב כדי שלא להפקיר.

ביום ראשון בבוקר נכנס ר' זרחיה לביתו של ר' אהרן־זאב. לא עם מעטפה. לא עם קערת נחושת. בידו היה גליל בד אפור, דק, כמעט נעלב ממראהו, אך מי שמישש בו ידע שיש בו חוזק. בד של מעילים. בד של חורף.

"במטותא מינייכו", אמר זרחיה, ואף על פי שלא היו שם רבים, אמר בלשון רבים, מפני שהבושה אוהבת להתחבא מאחורי רבים. "שמעתי, כך אמרו לי, שנפל לכבודו איזה עניין של ירושה במדינת הים."

ר' אהרן־זאב הביט בו. לא ניאות לחייך.

"לי?"

"אכתי לא הגיעו השטרות. אבל עד שיבואו, יש לי עסק קטן. בד זה נשאר אצלי, ואין לי מי שימכור אותו בכבוד. כבודו מבין בבדים. אני, מה אני מבין? פרוטות אני סופר. קח נא את הגליל, תמכור כפי דעתך, וכשתרויח תחזיר לי."

"זרחיה", אמר אהרן־זאב, והשם יצא מפיו כמי שמרים כלי שבור.

"לא צדקה", מיהר זרחיה, מהר מדי. "עסק." "עסק?"

"עסק קטן. אפילו עסק שאין לו רגליים. אבל עסק."

השתיקה פשטה בבית. היא עברה ליד התנור הקר, התעכבה על הכף היחידה שנותרה על המדף, ונגעה בגליל הבד. הבד קיבל עליו את השתיקה ולא קבל. ר' אהרן־זאב הניח עליו כף יד. לא ליטף. בדקו. בעל מקצוע. קימעא מן האדם שהיה חזר לשבת בתוך אצבעותיו.

"האריגה ישרה", אמר.

"ידעתי שאדע למי להביא."

הבד נמכר במשך השבוע. לא כולו. חלקו. ר' אהרן־זאב יצא לשוק כאילו הוא יוצא למלחמה שאין בה חרבות, רק מבטים. בתחילה שאלו: "מה, חזרת למסחר?" והוא אמר: "קימעא." לא סיפר יותר. איש אחד מישש את הבד ואמר שהוא יקר. ר' אהרן־זאב ענה לו מילה כזו, מדויקת, יבשה, של סוחר שנולד בין אמות בד: "יקר? לאו דוקא. זול מדי בשביל מי שמבין." האיש קנה שתי אמות. אחר כך עוד אחד. אחר כך חייקל העגלון, שאינו צריך מעיל חדש כלל וכלל, קנה חתיכה קטנה "לכיסוי הספסל בעגלה", והבד שמע כך ונעשה רק יותר.

באותו ליל חמישי חזר ר' אהרן־זאב לבית המדרש. ישב אצל התנור, סמוך לחייקל. מן הכיס הוציא כמה מטבעות והניח לפניו ר' זרחיה.

"הרווחתי", אמר.

ר' זרחיה הביט במטבעות. הן היו עייפות מן הדרך. לא נצנצו.

"מתנה נתתם לי, לחש."

"מה?"

"הבד. מתנה."

"זרחיה."

"אל תכעס. או תכעס, ניחא. אני ראוי."

ר' אהרן־זאב אסף את המטבעות לאט. רגע אחד חשב לזרוק אותן על הרצפה. היה בזה צד אמת, צד מר, צד מכוער. המטבעות עצמן נבהלו, כמעט התפזרו לפני שהחליט. הפנקס, שהונח על השולחן, פתח את עצמו ברוח קטנה, והדף שבו נכתב "דחוף" התהפך. ככה סתם. או שלא סתם.

"קח חצי", אמר אהרן־זאב.

"לא."

וכל פעם שהיה בא אליו אדם לבקש עזרה, היה מודד בו תחילה את המרחק שבין הלחם ובין הלב.

"קח חצי, ריקא. שאוכל לומר לעצמי שמכרתי."
"חצי", אמר זרחיה, ונכנע כאדם שמבין באיחור שבעשיית חסד צריך לדעת גם להפסיד.
אז התחיל הניגון.

מי התחיל? אל תשאלו. יש ניגונים שאין להם בעלים. אולי פייבל המלמד, אולי החלון הקטן, אולי הבד האפור שנשאר מקופל תחת ספסל התנור. ניגון נמוך, לא של שמחה פורצת גדר, אלא של אדם שמוצא בחשבת המרתף מדרגה אחת, ועוד אחת, ואינו יודע אם הוא עולה או רק לא נופל. "אי־אי־אי", שרו, ואחר כך "נו, נו", ואחר כך לא היו מילים כלל. רק קול.

ר' אהרן־זאב לא שר. פיו היה סתום. אבל אצבעו, זו שמדדה פעם אריגים, הקישה על השולחן מידה אחר מידה. חוט המדידה של ר' זרחיה היה מונח לידו. קצהו הפרום נגע בקצה הפנקס. וכשנחומ'קה רצה לומר משהו, אולי להתווכח עוד אם צדקה היא צדקה, פייבל דרך לו על הנעל מעט בחוזקה. די.

כעבור ימים אחדים התחילו בני העיר להביא אל ר' אהרן־זאב דברים "למכירה". אחד הביא כפתורים, ואחד הביא חבילת צמר, וחייקל הביא גלגל עץ שבור ואמר שהוא "שופרא דשופרא למי שמבין בעגלות", אף שכל תינוק ידע שאין בו מאומה. אהרן־זאב היה בודק, ממיין, מוכר, לפעמים מחזיר, לפעמים גוער. "זה לא סחורה, זה קבס", אמר פעם, והאיש שקיבל את הגערה יצא שמח כאילו נתנו לו כבוד מלכים.

ר' זרחיה כבר לא חילק מעטפות בבית המדרש. לא תמיד. לפעמים כן, למי שצריך מעטפה דווקא. לא נעשה ממנו מלאך. פעם שכב שוב, ופגע באדם אחד, ובלילה ישב מול הפנקס וגירד את המילה "דחוף" עד שנעשה חור בדף.

בערב שבת של פרשת בהר ראיתי, כן, ראיתי ממש, את ר' זרחיה עומד בפתח השוק ומביט בר' אהרן־זאב המתמקח עם גוי עב כרס על שלוש אמות בד. לא היה שם מעשה גדול. לא ים נבקע. לא אש ירדה. רק יהודי אחד עמד ישר מעט יותר מאתמול, ויהודי אחר למד להחזיק את ידו בכיס ולא להוציא מיד את המטבע.

הרוח עברה ביניהם ונשאה עמה קצה של ניגון. הבד האפור התנפנף רגע, כאילו ביקש לומר דבר מה, וחזר ושתק. ואני, במטותא מינייכו, איני יודע עד היום אם הירושה ההיא באמת באה ממדינת הים.
רק חוט המדידה נשאר על שולחנו של ר' זרחיה.

תובנה לשלחן שבת

מאת הרב אהרן פרידמן

5387993@gmail.com

הדרך מתחילה מהסוף

בתובנה שפרסמתי לפני שבוע – 'לסכם כדי להבין', כתבתי כיצד סיכום נכון עוזר לנו לראות את החומר, לארגן אותו, ולהפנים אותו בצורה מדויקת יותר. הזכרתי שם שגם בכתיבת הספרים שלי הקפדתי, בצורה זו או אחרת, לתת סיכום בסוף כל פרק, מתוך הבנה שזה מה שנותן בהירות לדברים.

אבל עם הזמן התברר לי דבר נוסף.

הסיכום איננו רק סוף הדרך. לפעמים הוא דווקא תחילתה.

איך הגעתי לכך?

זה התחיל מסיפור שלא תכננתי כלל...

כשעוד עבדתי כמזכיר אישי של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלזא, במרוצת שנות התש"ן, שימשתי גם כספרן, והייתי קונה ומביא מדי שבוע ספרים חדשים שיצאו לאור.

באחת הפעמים קניתי ספר חדש שזכה לפרסום רב. לקחתי עותק אחד עבור מרן שליט"א ועותק נוסף לעצמי.

אך התאכזבתי מאוד. התברר שהכותב היה מוצלח יותר בפרסום מאשר בכתיבה עצמה.

באחת השיחות שיתפתי את כ"ק מרן שליט"א באכזבתי, והוא אמר שגם הוא הרגיש כך. ואז הוסיף משפט שלא ציפיתי לו כלל:

"אתה חייב להוציא ספר. כתבת מאמרים יפים – הגיע הזמן להפוך זאת לספר".

המשפט הזה הפתיע אותי מאוד. כלל לא חשבתי בכיוון הזה.

בשנת תשנ"ד התחלתי לכתוב בעיתון 'המחנה החרדי'. זה היה לאחר שכבר עבדתי עם אנשים והרגשתי שיש בידי חומר שיכול להועיל לרבים. מעבר לכך, גם רציתי ללמוד לכתוב.

כשלב ראשון הכנתי כתבה והצגתי אותה לר' ישראל אייכלר, שהיה אז עורך העיתון. שאלתי אותו אם הדברים ראויים לפרסום. הוא עבר על החומר, העיר כמה תיקונים, והסכים לפרסם אותה.

לאחר שהתקבלו תגובות חיוביות מהקוראים, הוא הציע שאכתוב באופן קבוע. כך התחלתי לפרסם מדור בשם "חשוב על זה" – מאמר אחד בכל שבועיים. המאמרים לא היו בהכרח קשורים זה לזה, אך מאחר שנושא ההתקדמות האישית בער בי מאוד, לאחר שעבדתי על כך גם על עצמי, נוצרה למעשה סדרת מאמרים משמעותית, שהתפרסמה במשך תקופה ארוכה.

רק לאחר מכן, בעקבות הדברים ששמעתי ממרן שליט"א, לקחתי את המאמרים וניסיתי להרכיב מהם מעין פאזל – לסדר אותם ברצף הגיוני. תוך כדי עבודה שמת לי לב שיש "חורים" בתוכן, והוספתי פרקים משלימים. כך נולד הספר 'גם אתה יכול' בשנת תשנ"ט.

ההצלחה הייתה, ברוך ה', גדולה מאוד. תוך זמן קצר הודפסו כמויות מרשימות – הרבה מעבר למה שהיה מקובל אצל מחברים אחרים באותם ימים. בעקבות זאת עלה בי הרצון לכתוב ספר נוסף, הפעם על חינוך ילדים.

אומר את האמת: לא עבדתי במוסד חינוכי, ולא עסקתי באופן רשמי בחינוך. הקשר שלי לנושא חינוך ילדים נבע בעיקר מכך שראיתי אצל בחורים צעירים את הנזקים הגדולים שעלולים לפעמים להיגרם על ידי הורים ומורים, דווקא משום שהם מהווים את הבסיס להתפתחות הבריאות הנפשית והביטחון העצמי של הילד.

התחלתי לכתוב – והלכתי לאיבוד. התפצלתי לכיוונים רבים ושונים. כל כיוון היה נכון וטוב, אך לא היה רצף, לא הייתה שדרה ברורה. מצאתי את עצמי עם פרקים רבים, לא סגורים, ללא מבנה כולל. בלבול.

ניסיתי להתייעץ עם אנשים שונים, גם מומחים, אך למרות כל העצות – לא הצלחתי להתקדם.

בשלב מסוים עלה בי רעיון: לפנות לאדם שמומחה לכתיבה, שייקח את החומר ויבנה ממנו ספר. כך פניתי לר' חנוך ריגל ע"ה, שהיה אז עדיין בחור, אך מוכשר מאוד במלאכת הכתיבה והעריכה. הוא לקח את החומר שכתבתי, סידר וערך אותו בצורה נפלאה, וכך יצא הספר 'כבדהו וחנכהו'.

לאחר מכן רציתי להתקדם ולכתוב ספר נוסף, אך הפעם החלטתי שלא לפעול באותה דרך. מאחר שהספר הקודם לא נכתב כולו על ידי, לא הרגשתי חיבור מלא לכתיבה, שלא הייתה תמיד בסגנון ובניסוח הקרובים לליבי. רציתי שהפעם הכול יבוא ממני.

אבל שוב נתקעתי. כל פעם שהתיישבתי לכתוב, מצאתי את עצמי בכיוון אחר, בלי יכולת לבנות משהו שלם וברור.

באותם ימים נתתי ראיונות רבים לעיתונים. באחת הפעמים ענית, בתוך פחות משעה, על סדרת שאלות של עיתונאי – ויצא ראיון עשיר, ברור ומוצלח מאוד.

הדבר תסכל אותי. שיתפתי את אותו עיתונאי בתחושה שלי: איך ייתכן שבכתיבת ספר אני מתקשה כל כך, ואילו בראיון אני מצליח להביע את עצמי בצורה כל כך טובה?

הוא השיב לי תשובה ששינתה את חיי: "כשאני שולח לך שאלות, אני ממקד אותך. אתה מכיר את הנושאים, אבל השאלות נותנות לך מסגרת. הן מחייבות אותך לענות באופן ברור וממוקד. לעומת זאת, כשאתה יושב לכתוב ספר – הכול פתוח ורחב, ואין מיקוד, ולכן אתה כותב בלי תחושת סיום".

הדברים הללו האירו לי נקודה עמוקה.

ואז עשיתי דבר פשוט – אך מהפכני עבורי.

ישבתי ושירטטתי מפה של הספר שברצוני לכתוב. במרכז הדף כתבתי את נושא הספר, ומסביב את הפרקים שספר כזה צריך לכלול. לאחר מכן לקחתי עט אדום וסימנתי מה צריך להיות ראשון, מה אחריו, וכן הלאה, עד לסיום הספר.

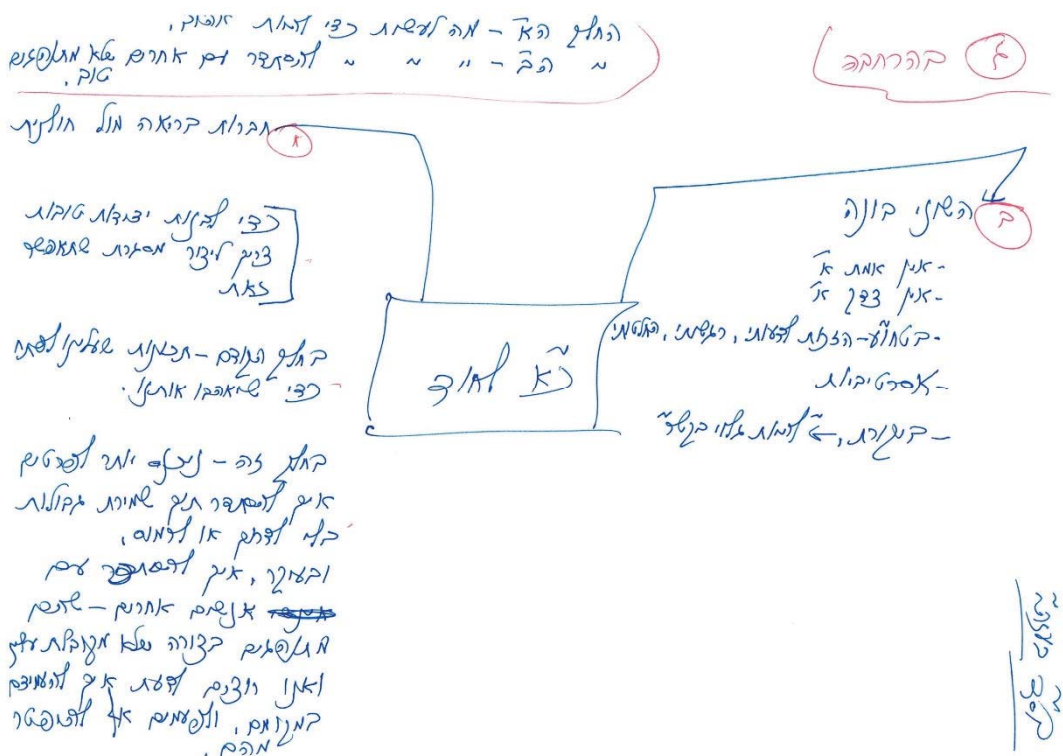
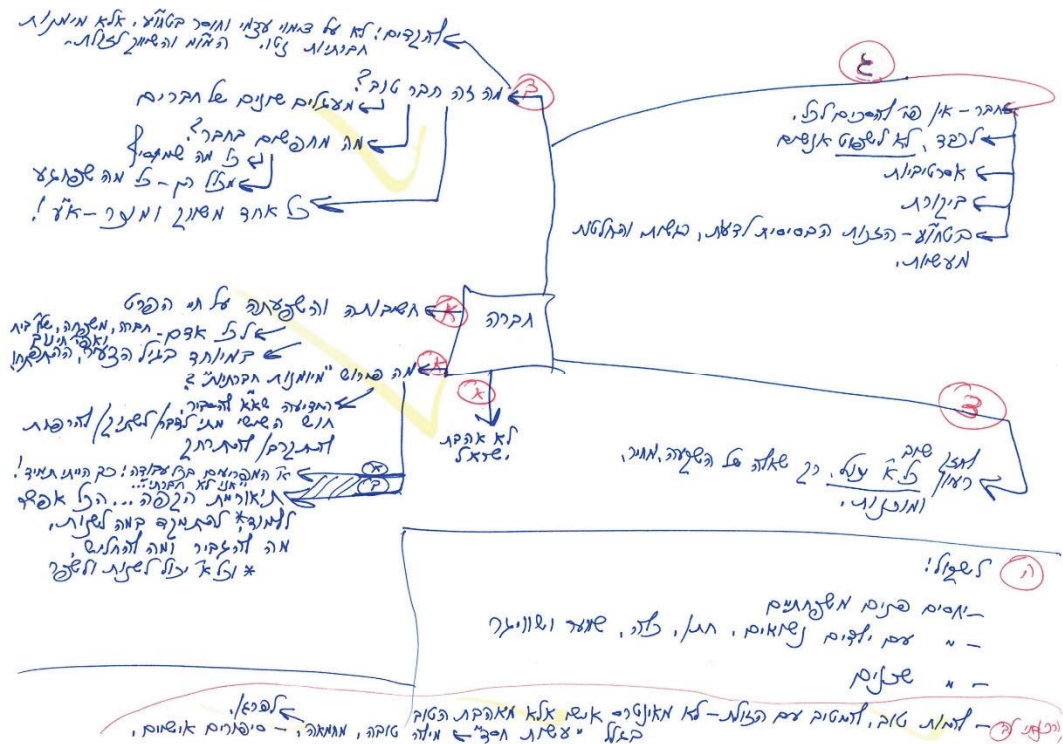
קיבלתי מבנה ברור.

החלטתי שכל שבוע אתמקד בפרק אחד בלבד. לא יותר. "אענה" על הנושא הזה בצורה בהירה ומדויקת. בשבוע הבא – פרק נוסף. וכך, שלב אחר שלב.

בפועל, הספר יצא כמעט בדיוק כפי שתכננתי. כל הפרקים, כל הנושאים – מסודרים ומחוברים.

מאז אני נוהג לומר בחיך שכל הספרים שלי נכתבו בפחות משעה... לפחות המפה שלהם. אך האמת היא שלפעמים לקח לי שבועות ארוכים להגיע לבהירות שאפשרה לי לבנות את המפה הזו.

וכך נראית המפה לספר 'להצליח בחברה':

אני משתף אתכם בכך כדי להמחיש את כוחו של סיכום ברור.

לרוב אנו תופסים סיכום כשלב אחרון – משהו שעושים לאחר שהדברים כבר נאמרו ונעשו. אך לעיתים דווקא הסיכום הוא תחילת הדרך. הוא מחדד לנו מה אנחנו רוצים לומר ולעשות, מציב לנו מסלול, והופך לאבן דרך שממנה אנו יוצאים ופועלים לאורה.

כללו של דבר: סוף מעשה במחשבה תחילה.

במקום להתחיל לדבר לפני שיודעים מה רוצים לומר, לפעול לפני שיודעים מה רוצים להשיג, או להיכנס לתהליך בלי להגדיר מראש מה מטרתו – נכון לעצור תחילה ולהבהיר לעצמנו לאן אנו מכוונים.

לא פעם אני שואל אנשים המגיעים אלי: תאר לי בבקשה עם מה בדיוק אתה רוצה לצאת מכאן? או בניסוח אחר: אם אהיה שליח טוב לעזור לך – במה תהיה שונה מהיום?

מי שאינו יודע להגדיר זאת, חסרה לו תחושת כיוון, ואז קל מאוד להתפזר וללכת לאיבוד. אך כאשר הדברים מוגדרים והמטרה מסומנת, אפשר להתקדם בצורה ממוקדת, ולבדוק את עצמנו כל הזמן אם אנו אכן בדרך להשגת היעד.

עיקרון זה נכון גם בבניית דרשה, הרצאה או שיחה חשובה – לתכנן תחילה את עיקרי הדברים ואת הרצף, ורק לאחר מכן למלא בתוכן; וכן בתכנון פרויקט בעבודה, או בסידור סדר היום שלנו, כשברור לנו מה העיקר ומה הטפל.

כך נוכל גם לבדוק, בכל שלב, האם האמצעים שאנו בוחרים אכן מקרבים אותנו אל היעד שהגדרנו מראש.

מאחל לכל אחד מאיתנו לדעת להשתמש בכך, במקום שבו זה נוגע לו.

כיצד מחנכין?

עלון מס' 35

הדרך הנכונה להאהיב את הלימוד

אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכּוּ (כו, ג)

כותב על כך רש"י: שתהיו עמלים בתורה. כל אחד רוצה שצאצאיו יעמלו בתורה. אך עלינו לדעת שהעמל החניך את לימוד התורה. בא רק כשאוהב את הלימוד. להלן כמה דרכים להאהיב על הבן/

חיבה, שמא אין הוא חש בטוב, ומה זו ההתרגשות הגדולה. אמר הבחור: "ברוך השם חש אני בטוב, וכבר יוצאים אנו לנסיעתנו, אבל נרגש אני מאד ממראה חתני שמחה, הילדים הטהורים שפניהם מפיקות קדושה וזוך. וכראותי את נכד הרב ניגש לקבל החומש עם הכתר המבהיק שעל ראשו, וחיוך מלא תום וחוץ על שפתותיו, התעורר לבי בקרבי. הרהרתי לעצמי שאם היו עורכים גם לי כזו "חומש-סעודה", לא הייתי מגיע לאן שהגעתי... זה היה מחדיר בי אהבת תורה ויראת שמים אין קץ!

מעשה ששאל תלמיד חכם אחד את הגאון רבי עקיבא איגר צוק"ל, על סיפור מסוים המובא בספרים בשם 'מדרש', וזה זמן רב שאינו מוצא את מקורו.

אמר לו הגאון רבי עקיבא איגר שיש לו את הספר, אבל הוא מונח במדף העליון הצמוד לתקרה, וקשה לו לטפס לשם. הוא ביקש ממנו שיואל בטובו לעלות על הסולם ולהוריד את הספר.

משעלה, הצביע לו הגאון רבי עקיבא איגר והראה לו לאיזה ספר כונתו. כשהוריד את הספר התפלא לראות שזהו "צאינה וראינה", שמובאים בו מדרשים שונים על סדר הפרשיות, [ספר שהתחבר לנשים, בו מלוקטים מדרשי רבותינו זכרונם לברכה. במקורו חובר ספר זה ביידיש, וכן הודפס כל הדורות, בדורנו תורגם הספר גם בלשון הקודש].

תמה הלה, האם הגאון רבי עקיבא איגר קורא בספר 'צאינה וראינה'? ענה לו הגאון רבי עקיבא איגר שזוכר את הספר הזה ואת המדרש הזה מינקותו בגיל קטן מאד, כשהאכילה אותו אמו הצדקנית עליה השלום, הייתה קוראת לפניו מתוך הספר האהוב עליה 'צאינה וראינה', וברוב צמאונם והשתוקקותו לכל מילה של תורה, שם אזנו כאפרכסת ואצר במוחו ובזכרונו העצום כל מילה שגמא בשקיקה [גם בגיל ינקות, כשעדיין לא ידע לאכול לבדו!] ומאז זוכר הוא את כל מה שהקריאה לפניו!

מסכם הרב גמליאל רבינוביץ' שליט"א: **למדנו מטיב מעשה נאה זה, כמה השקיעו הדורות הקודמים בצאצאיהם, עד שהאמהות הצדקניות היו מנצלות את זמן האכלת התינוקות כדי להחדיר**

אחד מרבני ירושלים שהוזמן להשתתף בשמחה ולשאת בה מדברותיו, לרגל שמחת נכדו שהיה בין חתני השמחה, הגיע אל המקום בלווי נהגו האישי. נהג זה היה אחד מאלה שנפלטו, לדאבון לב, לרחובות קריה. הרב הצדיק שכר את שרותיו בהסעתו ממקום למקום, בנסיון לקרבו אל היהדות בדרך עבודתו עמו.

בתום הארוע המפעים, שהוכתר בהצלחה גדולה בסיעתא דשמיא, כשיצא הרב אל הרכב לשוב לביתו, רואה הוא על פני הבחור, הנהג - המלוה, סערת רגשות הגובלת בבכי. שאל הרב את הבחור ברוב

מספר הגאון רבי גמליאל רבינוביץ' שליט"א:

סיפר לי איש נאמן, ששמע מבניו של הגאון רבי משה פיינשטיין צ"ל כמה הנהגות יפות שהיה אביהם הצדיק מתנהג עמהם:

האחת: בכל שבת, אף כשהיו אורחים חשובים מסובים על שולחנו, את ילדיו הושיב לידו, ולא הרחיקם ממנו אל קצה השולחן. הוא הראה להם חיבה נעימה כל עת הסעודה, שלא יחשבו שאינם חשובים אצלו.

השנית: בבקרים חורפיים קרים היה מחמם את בגדי הילדים על גבי התנור, ולאחר שהעיר אותם משנתם בנעימות ובנחת, הגיש לפנייהם את הבגדים חמים ונעימים, כדי שיחושו בחמימות ובנעימות בראשית יומם.

השלישית: כאשר נסעו בני המשפחה בחדשי הקיץ להנפש בהרים, כנהוג באמריקה, מחמת החום הכבד השולט בעיר, והיו מביאים לפעמים אל כפר הנופש כמה מתקנים למשחקי הילדים, או חמור לרכיבה וכדומה - היה רבי משה יוצא בכבודו ובעצמו עם ילדיו וממתין עמהם בתור... כדי שיהנו אף הם מעט. הייתה להם בעקבות זה אהבה גדולה לאביהם, שראו שאוהב אותם באמת, ומשקיע מזמנו היקר מאד עבורם.

מוסיף רבי גמליאל: יש לטעת בילד את ההרגשה שאוהבים אותו אהבה וחיבה גלויה שאינה תלויה בדבר, ושאכפת ממנו באמת, ולכן מחנכים ומעירים לו בעת הצורך. ולא שתתקבל בעיני הילד התחושה שמפקדים עליו כל היום הוראות ופקודות, ורק מעירים לו ומשפילים אותו חלילה.

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

בהם מוסר ויראת שמים. לא פלא שגדלו בניהם לצדיקי עולם גדולי הדור!

(מתוך הספר טיב המעשיות)

שח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א:

סיפר לי כבוד אדוני אבי מורי ורבי זצ"ל מעשה נפלא, שהיה הוא בעצמו נוכח בשעת מעשה:

בימי בחרותו עלה פעם עם קבוצה נבחרת של בחורים תלמידי חכמים מחבריו אל ביתו של מרן הראב"ד, הגאון הצדיק רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל - בעל מחבר ספר "לפלאות ראובן", כדי להבחן בפניו על כל מסכתות בבא מציעא, גטין, קדושין, גפ"ת, ג'מרא, פ'שט (רש"י), תוספות, ישר והפוך.

הבחורים הללו התייצבו למבחן הקשה לאחר שינון וחזרה פעמים רבות; חדשים שלמים בטרם המבחן הם הדירו שינה מעיניהם עד שהיה תלמודם שנון ושגור בפיהם, כהגדרת רבותינו ז"ל (קידושין ל, א) "ושננתם" (דברים ו', ז), שהיו דברי תורה מחודדים בפיו, שאם ישאל לך אדם דבר, אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמר לו מיד.

ברם, בחור אחד בקבוצה היה מהחלשים בישיבה, שנטפל לאותה חבורה נבחרת של העילויים בעצה מתוחכמת של רבותיו, כדי לרוממו ולעודדו ולתת לו את התחושה שאף הוא נמנה עם המצוינים המתייצבים למבחן המיוחד אצל הרב, על אף שרמת ידיעותיו ושליטתו בחומר הנלמד היו חלשות ביותר, בלשון המעטה. אמנם חומש רש"י ידע הבחור טוב מאוד. הגאון קיבל על כך עדכון מבעוד מועד מפי ר"מ הישיבה, והיה מוכן לכך שאת בחור פלוני צריך לבחון בצורה שונה.

משנכנסה הקבוצה קיבלם הרב בסבר פנים יפות, והחל בוחן אותם במסכתות לימודיהם לאורך ולרוחב בשנינות ובחריפות, והיה שבע רצון מרמת ידיעותיהם ובקיאותם המופלגת בכל מכמני הסוגיות היטב.

בהגיעו אל אותו בחור, התייחס אליו בטבעיות בדיוק כמו לשאר הבחורים, אבל בחכמתו הגדולה המציא עצה על אתר: לבחון בשאלה קלה, שהציגה כחמורה וכקשה.

היה זה במסכת בבא מציעא פרק המפקיד, בסוגיית הגמרא (דף ל"ט ע"א) הדנה בפירוש הפסוק שבפרשת משפטים (כג, יא) **וְהַשְׁבִּיעַת תְּשֻׁמְטָנָה וְנִטְשָׁתָה**.

שתי התיבות הללו, "תשטמנה ונטשתה" - פנה הרב בשאלתו לאותו בחור - "הנן נדירות בש"ס. רק שלוש פעמים כתוב זאת

בש"ס (סוכה דף מ"ד ע"ב, מו"ק דף ג' ע"א, ב"מ דף ל"ט ע"א), אולי תוכל בחכמתך ובמיטב ידיעתך, לפרש לי אותן?"

הייתה זו לכאורה שאלה קלה, אבל הנימה והצורה בה הציג הרב את השאלה הקשה הזו, על המלים הנדירות בלשון הש"ס - עשו רושם של שאלה רבת חשיבות. הבחור, שהיה נתון כל העת במתח אדיר לנוכח בקיאותם המופלאה של חבריו לספסל הלימודים ותשובותיהם הקולעות, שמח מאד לשמוע את השאלה שנבחרה עבורו, בדיוק פסוק מחומש, שהוא יודע היטב.

פניו אורו, הוא נעמד על מקומו, והסביר היטב את כוונת הכתוב "תשטמנה ונטשתה", כפי שרש"י בחומש מסביר ב' פירושים: "תשטמנה" - מעבודה, "ונטשתה" - מאכילה, אחר זמן הביעור. דבר אחר: "תשטמנה" - מעבודה גמורה כגון חרישה וזריעה, "ונטשתה" - מלזבל ומלקשקש (עכ"ל רש"י בחומש).

כששמע הרב את תשובתו הבהירה של הבחור, הראה לו פנים שמחות מאד. "זייער גוט" (טוב מאד), אמר בחיבה גלויה ושופעת, "זה מוכיח שידוע אתה מצוין, משום שאלו הן מלים נדירות מאד, שלא מופיעות הרבה, ואם הוכחת ידיעתך באלו המלים, בוודאי יודע אתה היטב גם את השאר".

כשהסתיים המבחן הארוך וניגשו הבחורים לקבל את תעודותיהם מידי הרב, כתב לו הרב לאותו בחור תעודה יפה ומעודדת, וכך שמח לבו בהרגשה מרוממת ביותר, שהנה יצא מהמבחן הגדול אצל הראב"ד כשווה בין כולם, והוכיח לעצמו שגם הוא הצליח, גם הוא עבר את המבחן, ממש כמו כולם.

מעמד המבחן הגדול הזה נחרט עמוק בלבו, ונסך בו עידוד רב. כבר כמה שנים שהוא מתהלך במין "יאווש" פנימי, רחמנא ליצלן. תדמיתו בעיני עצמו הייתה שלילית וירודה, כמי שאף פעם לא יכול להצליח. בסתרי לבו אפילו תכנן לעזוב את הלימודים בקרוב, ברם, בעקבות אותו מעמד, לאחר שנוכח לדעת שגם הוא יכול ויודע כמו כולם - שינה את תכניתו, וניגש אל הלימודים ביגיעה יתירה ועמל קשה, מתוך תקווה איתנה להתעלות בלימודיו.

בסופו של דבר, בעקבות החיזוק העצום שקיבל אותו בחור בבית הרב, וסיפוקו מה'תעודה' המפוארת שנתלתה במסגרת הדורה בסלון ביתו - השקיע עצמו כל כולו בתורה הקדושה, עד שברבות הימים נהפך לתלמיד חכם גדול.

מחנך ראה שתלמידו מנסה ומנסה ללמוד אך לא מצליח במבחנים. אמר לו המחנך: ההשקעה שלך כדי להצליח היא כבר הצלחה!

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם על ידי ידיד נאמן לזיכוי הרבים

משפיע ישועה

דרושים יקרים ורעיונות נפלאים בפרשת השבוע ובענייני דיומא
מגזי אוצרותיו הברוכים של בש"ת מורנו הגה"צ
רבי יהושע נתן פייפער שליט"א
אב"ד קהל ברבית מנחם - קראקא

בה"ב תשפ"ו - גיליון כ"ט

קושיא מעיקרא ליתא

וכי תאמרו מה נאכל... וציויתי את ברכתי לכם (בה, כ-בא)

הנה במושכל ראשון נראה כי יש כאן שאלה ותשובה. השאלה היא: וכי תאמרו מה נאכל? והקב"ה מיישב את השאלה באמרו: וציויתי את ברכתי. אבל במבט נכון אין כאן שום שאלה וכלל וכלל.

ונקדים:

מרגלא בפומיה דמון בעל 'בית הלוי' זצ"ל החילוק בדרכי הלימוד שבין בנו הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל לבנינו, וכך היה אומר:

כאשר ניגש אלי אדם ושאל אותי קושיא מסוימת, ואני משיב לו עליה, הרי שברגע שאנחנו מסיימים את שיחתנו בדברי תורה, נמצינו שני שמחים. הוא על הקושיא הטובה שהקשה, והוא על התירוץ שיישבתי לו את הענין לאשורו.

לעומת זאת, כאשר בני רבי חיים נשאל שאלה, הרי שלא הוא ולא השואל שמחים מכך. וכל כך למה? מפני שרבי חיים מטיב להבהיר כי השאלה שנשאלה בטעות יסודה, והפירא ממקום פלוני על מקום אלמוני אין לה שחר, שני העניינים אינם דומים זה לזה מעיקרא, ושני דינים חלוקים ביסודם הם.

נמצא שלשמחה מה זו עושה, כי השואל לא עלתה בידו אף שאלתו, ובני רבי חיים לא אמר שום תירוץ. ולמה? כי אם קושיא מעיקרא ליתא, אין על מה לתרץ.

בקצרה: ה'בית הלוי' לוקח את השאלה ומתרץ אותה כמין חומר, ורבי חיים לעומתו מבהיר שאין כאן בכלל קושיא.

יצוה ד' חסדו

כן הדבר הזה:

בקושיית "וכי תאמרו מה נאכל", לא בא לתרץ ולומר "וציויתי את ברכתי", כי הפסוק "וציויתי את ברכתי" אינו תירוץ, הוא רק בא לומר שאין כאן בכלל קושיא, כי קושיא מעיקרא ליתא, שהרי מי שזן ומפרנס אותו בשש השנים הוא יכלכלהו בשנת השמיטה, כי אין מעצור ביד השי"ת להוריד לחם מן השמים בשנה השביעית ולפתוח את ארובות השמים להוריק ברכה עד בלי די.

גם בכל ששת השנים צריכים אנו לברכה ממרום וכלי סיעתא מן שמיא לא תניב השדה פירות לעולם, ובכל השנים יצוה ד' חסדו וברכתו חיים עד העולם. מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ שידלק (תענית כה), שהרי זה ודאי שאם ידלק החומץ הוא נס ופלא, אבל כמו כן חייבים לדעת ולהכיר בכך שכאשר השמן דולק הוא גם כן מפלאי הבראה, שהשי"ת נתן כח בשמן וידלק.

כמו שפירש הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע בליקוטי שושנה' את הפסוק (שמות יד, כט) "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים", שבני ישראל

בעוברים את הים באו לכלל הכרה וידיעה שללכת על גבי היבשה הוא גם כן נס גדול, לא פחות מהנס והפלא לעבור בתוך הים.

זה לשון קדשו שם: "ישראל בשעת קריעת ים סוף ראו נפלאותיו ית"ש ורוממותו וגדלותו, ויש צדיקים שהולכים תמיד בדביקות וליבם תמיד ברוממות אל' ובגדלותו, אף שלא בשעת קריעת ים סוף, שגם ביבשה רואין נפלאותיו אין הם עד אין קץ וערך בכל דבר ודבר הנמצא בעולם. וזהו הפירוש: "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים", פירוש, שביבשה הלכו בזה הרוממות אל' כמו בים".

מסופר שפעם ביקר רופא חופשי אצל הגאון רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן זצ"ל, אחרי שכבר עבר את גיל המאה. בסיום הבדיקה נענה ואמר הרופא: ראש הישיבה חי בדרך נס! השיב לו הגרא"ל שטיינמן מיד: גם אתה...

מי חכם ויבין את זאת, ישכיל לדעת שהפסוק "וציויתי את ברכתי" רק בא לגלות שאין כאן שום קושיא ושום שאלה, שהרי צריכים לברכת השי"ת בכל יום יום ובכל צעד ושעל, לא רק בשנה השביעית אלא גם בששת שנות המעשה אי אפשר בלי ברכת ד'.

כיוצא בזה: "אין כאלוקינו" אינה תשובה על השאלה של "מי כאלוקינו", אלא היא רק הכרזה שאין כאן שום שאלה, וקושיא מעיקרא ליתא.

לא קושיא ולא תירוץ

בישיבת וואלוזין היה נהוג מנהג יפה בימי הפורים שהונהג על ידי מייסד הישיבה הגאון רבי חיים מוואלוזין זצ"ל, לבחור אחד מחריפי המוחות מבחורי הישיבה לשמש בתור 'רב של פורים' וריש מתיבתא' ליום אחד, במקום ראש הישיבה האמיתי שהיה מתפטר ועוזב את תפקידו לטובת הבחור הנבחר לזה. הנבחר היה רשאי לבקר את מעשי ראש הישיבה ולהעיר ולומר מה שברצונו למנהלי הישיבה.

כך היו בוחרים מידי שנה את התלמיד החריף והשנון ביותר ל'פורים רב', כאשר בכתב הרבנות היה כתוב כי 'רב דחד יומא', וכי כל תורותיו ודרשותיו צריכות להיות רק לחידודי בעלמא בלי שום קורטוב של אמת.

בשנה אחת נתמנה אחד התלמידים אשר לימים נודע כגאון גדול, רבי מרדכי גימפל יפה הרב דרוזיני, ובו נתנו חבריו את עיניהם ובחרו בו שישמש בשנה זו ל'פורים רב'.

בעצם יום הפורים התאספו כל התלמידים ובראשם ראש הישיבה הגאון רבי איצ'לה מוואלוזין זצ"ל, והרב של פורים פתח את דבריו בסוגיא אחת בירושלמי והקשה על הרמב"ם, כשהוא מוסיף להקשות קושיות ולתרץ תירוצים, בונה בנין מפליא ומבריק של פלפול עמוק גג על גג חד וחלק, והיו דבריו קרובים אל האמת.

אמנם למעשה עוררה הדרשה תרעומת והתמרמרות אצל השומעים ודווקא בשל מעלתה. הרב של פורים, הם טענו במיטב היגיון, לא קיים את תנאי

ומדור - כדי שיוכל העבד למלא את תפקידו כראוי, כך הקב"ה משפיע על האדם את כל צרכיו בעולם הזה.

נמצא, שכל אותן טובות אינן שר על המצוות, אלא אמצעים וכלים כדי שיוכל האדם לעבוד את קונו בשלמות, ואין בזה סתירה למה שנאמר שיש שר למצוות, כי אכן יש שר בעולם הזה, אך מקומו האמיתי הוא בעולם הבא.

עבד נאמן קראת לו

מכאן עומק נוסף בעבודת האדם, כי יש שני אופנים בעבודת העבד:

האחד: העובד כדי לקבל שר; עבודתו מכוונת לתועלת עצמו.

השני: העובד מתוך רצון אמיתי לעשות נחת רוח לאדונו; תכלית עבודתו היא עצם עשיית רצון המלך.

שניהם מקבלים שר, אך ההבדל ביניהם הוא בעצם מהות העבודה, וזו היא מדרגת העבודה השלמה: לעבוד את השי"ת לא על מנת לקבל פרס, אלא מתוך רצון פנימי לעשות רצונו יתברך. והשר, אף שיבוא, אינו אלא תוצאה, ולא המטרה.

את מצוות השי"ת.

כאשר האדם מתבונן בכל הטובות שהקב"ה משפיע עליו בעולם הזה: בריאות, פרנסה, הצלחה ושאר ענייני טובה, הרי ניכר אצלו כי השפע רב ועצום. אבל אף על פי כן מצינו בדברי חז"ל (אבות פ"א מ"ג) "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס", וכן אמרו (עירובין כב.) "היום לעשותם ומחר לקבל שכרם", אשר זה בא ללמד אותנו שהשר האמיתי על קיום המצוות אינו בעולם הזה, אלא לעולם הבא.

אם כן, מה עניינן של כל אותן טובות שהאדם זוכה להן בעולם הזה?

אמנם כבר ביאר הרמב"ם, שאין הטובות הגשמיות הניתנות לאדם בעולם הזה בגדר שר המצוות, אלא השכר האמיתי הוא רוחני ונשמר לעולם הבא.

אנא עבדא דקודשא בריך הוא

אלא שהביאור בזה הוא כך:

עם ישראל נקראו 'עבדים' להקב"ה, שנאמר (ויקרא כה, נה) "כי לי בני ישראל עבדים". גם בתפילת 'ברוך שמי' אנו אומרים מהזוהר הקדוש: "אנא עבדא דקודשא בריך הוא", וכשם שאדון חייב לספק לעבדו כל צרכיו - מאכל, משתה, לבוש

הרבנות של פורים, כי הפלפול היה רציני ואמיתי מדי. התלמידים פנו לראש הישיבה רבי איצ'לה, ותבעו לדין את הרב של פורים' אשר שינה את התנאי שהתנו עמו שאסור לו להגיד שיעור שיש בו אף מקצת אמת.

אבל רבי איצ'לה שגם הוא שמע את הפלפול הזה, חייך ואמר:

אמנם כן הפלפול כשלעצמו תורת האמת טבועה עליו, אבל כל הפלפול היה מבוסס על קושיא מהירושלמי על פסקו של הרמב"ם, ודא עקא, כי אין ירושלמי כזה ואין פסק שכזה ברמב"ם... ממילא, אם ירושלמי ורמב"ם אין כאן, הרי שגם קושיא אין כאן והרי כל התירוצים לשווא, להבל ולריק.

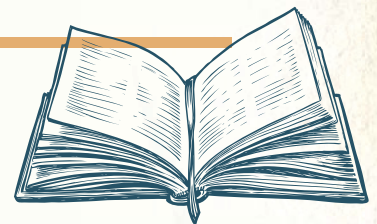
כי אם קושיא מעיקרא ליתא, לא צריכי לפירוקא.

❦

מחר לקבל שכרם

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו (כו, ג)

בהמשך הפסוקים מאריכה התורה בשכר שיגיע לאדם ההולך בדרך התורה וכל ייעודי הטובה ששיג האדם על ידי שילך בחוקות התורה וישמור

הולך ואינו עושה

ארבע מידות בהולכי בית המדרש: הולך ואינו עושה - שר הליכה בידו, עושה ואינו הולך - שר מעשה בידו, הולך ועושה - חסיד, לא הולך ולא עושה - רשע (פרק חמישי משנה יז).

הנה ב'הולך ואינו עושה' שנותנים לו שר הליכה, קשה להבין: הלא אם הולך לבית המדרש ואינו לומד ואינו מתפלל, למה יהיה לו שר הליכה, אין הכי נמי שהלך לבית המדרש אבל לא עשה שם כלום? וכי ישב בדד וידום ויטול שר עליו?

יש שתירצו שעצם ההשתהות במקום קדוש ישפיע עליו לטוב ובמשך הזמן אכן ילמד ויתפלל, וכל זה נובע מתוצאה שהלך עכשיו לבית המדרש, לכן מגיע לו שר הליכה.

לעשות את השבת

והנה יש לומר באופן אחר בהקדם דברי הגה"ק בעל 'שם משמאל' זי"ע בשם אביו הגה"ק בעל 'אבני נזר' זי"ע (שבת תשובה ופרשת מקץ):

כתוב בתורה (שמות לא, טז): "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת". הקשה ה'אבני נזר': הא שמירה הוא מלא תעשה והיינו שלא

בגלל אבות הושיע

מילין יקירין מתוך השיעורים על פרקי אבות

'לעשות את השבת'.

והנה שבת הוא מקור הברכה, ומינה כל שתא יומין מתברכין, ואף דכתיב (דברים טו, יח) "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה", ומשמע שצריך מעשה שיהיה כלי לחול בו הברכה ובשבת ליכא עשייה, אבל כיון דרחמנא אחשביה להנאה מעשה, אם כן כשנהנה ומתענג מן השבת הרי הוא הכלי לחול בו הברכה, עכ"ל הנחמדים מפז.

ללמוד וללמד לשמור ולעשות

לפי חידושו אפשר לפרש משנתנו כמין חומר:

באמת מדברים כאן מאדם שהולך לבית המדרש ואכן לומד ומתפלל, אבל אינו 'עושה' היינו שאינו נהנה ומתענג מעבודתו, רק הכל בעייפות ובתרדמת הזמן. לכך אמר התנא שרק שר הליכה בידו, כי מגיע לו שר שהרי בפועל הרי למד והתפלל, אבל כיון שעשאו בלי הנאה, ותחת אשר לא עבד את ה' בשמחה, לא מגיע לו שר משלם.

אבל 'ההולך ועושה חסיד', היינו שהולך ולומד ונהנה מהלימוד ומקבל עליו עול מלכות שמים באהבה, אז שר ההליכה ושר העשייה בידו.

תעשה מלאכה, א"כ איך יתכן לומר 'לעשות את השבת', הא בשבת ליכא עשייה, רק שינוחו בו מכל מלאכה, ואדרבה שלא לעשות כל עשייה של חול?

ותירץ על פי דברי התוס' (בבא קמא לב, ד"ה איהו) שכתבו שאיש ואשה שעברו על עריות חייבים שתיהן כרת, ואף דכתיב (ויקרא יח, כט) "ונכרתו הנפשות העושות", ואשה קרקע עולם ואיהי לא עבדה מעשה, דרחמנא אחשביה להנאה מעשה, וכיון שהאשה נהנתה נכללת שפיר בנפשות העושות.

כן יש לומר בשבת, שכל מה שהאדם נהנה ומתענג מקדושת שבת חשיב מעשה. לכן כתיב "לעשות את השבת לדורותם", שיתענגו ויתעדנו ביום המנוחה, ועונג קרא ליום השבת, כי עיקר המצוה הוא החיות והשמחה ותשוקת האדם למצוה, וכשאין עושים את המצוות בשמחה מפנימיות הלב, רק כמצוות אנשים מלומדה, אז אין המצוה נחשבת כל כך; אבל כשומרים שבת בשמחה ובחיות ובהתלהבות מתוך עונג, ואין עושים כל מלאכה ונהנים מן השבת, אז מיקרי

ישועות מלפני

ג'צ'י אש קודש משולחנם הגבוה של גדולי הדור וצדיקי אמת לרגל יומי דהילולא רבה

החתן המתחזה שנגלה קלונו

מסופר על פקחותו העצומה וחכמתו הגדולה של הגה"ק בעל 'נודע ביהודה' ז"ע (יא"צ השבוע י"ז אייר):

אחד מעשירי העיר בפראג השיא את בתו שהייתה צעירה לימים, לבחור חמד בן טובים ירא וחרד ותמים במעשיו. כחצי שנה חיו בשלום, אבל פתאום רוח אחרת הייתה עמו ועזב את ביתו ואת אשתו, ולא נודעו עקבותיו. כך עברו יותר מחמש שנים ולא הגיע ממנו שום ידיעה, והעגונה ישבה בבית אביה גלמודה מבעלה ובכתה על ימי נעוריה שחולפים ועוברים.

לימים בא אורח לעיר פראג, נכנס לבית המדרש ותרמילו על שכמו, ניגש לארון ספרים הוציא ספר והחל מעיין בו. אחדים מיושבי בית המדרש ניגשו אליו וקידמו את פניו בברכת שלום, והיה נדמה להם כי הוא חתן העשיר. מיד הבהילו את חותנו ובתו העגונה, וגם הם הכירוהו על פי סימניו ותנועותיו.

התחילו פרנסי הקהילה ואיתם גם דיני פראג לגלגל עמו בדברים עד שהודה שאמנם הוא בעל האשה. הוא הובא לבית חותנו וגם שאר בני הבית הכירוהו ותגדל השמחה במעונם. גם האשה התחילה להיכנס עמו בדברים, אבל אז החלה לפקפק אם אכן זהו בעלה, כי אמנם הוא הזכיר לה דברים שהיו בינו לבניה לאחר חתונתם, אבל אף על פי כן היה לבה נוקפה אולי אינו בעלה, שכן תחושה פנימית הייתה לה שאינו בעלה, וכיון שלא ידעה מה להחליט.

היא הביעה את ספיקותיה ופקפקיה לפני אביה, והלך אביה אל המרא דאתרא ה'נודע ביהודה' לשאול את דעתו ועצתו.

ציווה ה'נודע ביהודה' להביא לפניו את האורח הבעל, וכשהגיע האורח אמר לו שלום ונתן בו עיניו. ה'נודע ביהודה' בפקחותו כבר ראה הכל, והזמין את אבי האשה ואמר לו: "לפי שעה לא תדור בתך עם אדם זה, אלא תשב בביתך עד אחרי השבת, אבל אתה תתנהג עם האורח כאילו הוא חתן לכל דבר, ובשבת כשתלכו לבית הכנסת שבו התפללתם יחד חצי שנה אחר חתונתו, תתעכב מעט בפתח בית הכנסת לדבר עם השמש, ותאמר לאברך שלא יחכה לך אלא יכנס לבית הכנסת למקומו הקבוע, ושים לב לדבר זה".

עשה העשיר כעצת הרב, וכל ימות השבוע התייחס אליו כאל חתנו. כשהגיעה השבת והלכו יחד לבית הכנסת, התעכב בפתח לדבר עם השמש על ענייני בית הכנסת, ואל חתנו אמר: בבקשה אל תחכה לי אלא שב במקומו הקבוע, שכן עדיין

הגרי"ז מבריסק כי תפילה בשטיבלאך אינה נחשבת למנין קבוע.

יוצאים ביד רמ"א

מרן ה'חתם סופר' ז"ע בשו"ת (או"ח סי' קג ד"ה והנה, אהע"ז ח"א סי' צח ד"ה ויש לתמוה, ועוד) השתמש בלשון הפסוק למליצה, **שבני ישראל יוצאים ביד רמ"א** (יא"צ השבוע ח"י אייר ל"ג בעומר), היינו הרמ"א בעל הג"ה על השו"ע, דפסקין כוותיה. ובמקום אחר (אהע"ז ח"א סי' קנא) כותב החת"ס בתשובה למהר"ם מינץ זצ"ל, שהוא רואה שהוא מתיירא לצאת חוץ לגדר מדברי הרמ"א אפילו כחוט השערה, שחכם עדיף מנביא כי כן הוא "והיא תהילתי ותפארת".

בס' 'זכרון משה' הובא מכתב מהגאון רבי חיים עהרנרייך זצ"ל הי"ד הרב הצעיר משאמלוי, ששמע מהרה"ק רבי אברהם יהושע מנאסויד ז"ע, שגדול אחד בא לפני החת"ס ודיברו מאיזה דבר הלכה, ואמר שההלכה היא כך והוא מורה כך. כאשר שאל אותו החת"ס: הלא ברמ"א מפורש להיפך ובני ישראל יוצאים ביד רמ"א? ענה הרב בדרך הלצה, שדברי הרמ"א בהג"ה כתובים ביו"ד באותיות קטנות, ולכן אינו משגיח עליהם רק פוסק כהמחבר. נתקצף עליו החת"ס וגירש אותו מביתו ולא רצה לראות פניו עוד.

לשון דמשתמע בתרי לישני

בס' 'אזנים לתורה' להגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (פ' וירא) הביא רעיון יפה ויקר בדרך צחות על הפסוק (בראשית כ, ב) "ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי הוא", שהרי התמיהה מבוארת איך זה לימד אברהם אבינו את שרי אשתו לומר דבר שקר, וכן איך אמר יצחק על רבקה "אחותי הוא" (שם כו, ז)?

ומתוך על פי מה שכתב רבינו הרמ"א (יו"ד סי' קנו ס"ג) שאף על פי שאסור לאדם לומר שהוא עכו"ם, מכל מקום יוכל לומר להם לשון דמשתמע לתרי אנפין, והעכו"ם יבינו שהוא אומר שהוא עכו"ם, והוא יכוון לדבר אחר.

על דרך זה הביא בס' 'תורת חיים' עמ"ס עבודה זרה, ששמע על גדול אחד מהקדמונים ששאלוהו בשעת גזירה אם יהודי הוא, והשיב להם "כן (קיי) יודע". כסבורים היו הרשעים שמשיב להם בלשון אשכנז שהוא אינו יהודי וניצל, אבל באמת היתה כוונתו ללשון הקודש "כן יודע", אמת וכנים

מקומך נשמר לך ושלך הוא. כאן התבלבל האורח ולא ידע איה מקומו הקבוע...

הביאו אותו לבית ה'נודע ביהודה' ולאחר חקירה קצרה הודה הלה שרמאי הוא, וכי נפגש עם בעל האשה ונודע לו מפיו כמה דברים שהיו בינו לבניה, וכן על מצב חותנו שהיה בימים ההם, ומשום שזיו קלסתר פניו היה דומה לו, החליט לנסות את כוחו ומזלו להיות חתנו של אחד מעשירי פראג.

כששאלו בני פראג את רבם מדוע בחר דווקא בשאלה ומבחן בענין בית הכנסת? ענה ואמר:

"כשנתי עיני בו הכרתיו לאלתר שעומד לפני אדם שהוא רמאי מיוחד במינו, וכשנפגש עם בעל האשה הצליח להוציא ממנו ידיעות אלו בערמה, לכן החלטתי לנסותו אם יכיר מקום תפילתו בבית הכנסת, ובטוח הייתי כי במוחו ובלבו של רמאי ערום לא יעלה לחקור על מקום קדוש, ובכך נלכד בערמתו ונתגלתה רמאותו ותרמיתו".

הקובע מקום לתפילתו

כהוספה והשלמה לזה יש לומר בדרך תוכחת מוסר:

לפעמים אחרי החתונה יורד הבעל ממדרגתו, והאשה אינה מכירה אותו ומסופקת אם אכן זהו בעלה או אולי הפך את עורו, העצה לזה הוא לבדוק אם יש לו מקום קבוע בבית המדרש, כי אם יודע איה מקום כבודו, אז זהו אכן בעלה, אבל אם הוא מבולבל ופונה לימינו ולשמאלו, שאין לו מקום קבוע לתפילתו ולא מוצא ידי ורגליו בבית המדרש, אזי תדע האשה שאכן נהפך לאיש אחר.

תמכתי יתדותיי על מה שכתב בס' 'כל משאלותיך' בשם הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל, שהסיבה שרואים לפעמים בחורים מצויינים שאחרי הנישואין ירדו ממעלתם, הוא משום שהזניחו ענין התפילה ואין להם קביעות מקום לתפילתם, רק מתפללים פעם בזווית זו ופעם בזווית אחרת.

ולדרכינו אכן יומתק מאד על פי החכמה הנפלאה של ה'נודע ביהודה', כי זה שאין לו מקום קבוע לתפילתו בבית המדרש, מוכיח כי אין לו קביעות בתוך היכל השי"ת וצריך בדיקה אחריו, שמא אכן מתחזה הוא ואינו נקי כפיים ובר לבב.

וראה בס' 'עובדות והנהגות לבית בריסק' (ח"ג עבודת הלב) שכתב: שמעתי מתלמיד חכם אחד שמרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל יעץ לבחור שהתלונן לפניו על דבר מסוים, שיקפיד להתפלל במנין קבוע, וכמו שאמרו בגמ' (ברכות ו:): "כל הקובע מקום לתפילתו אלוקי אברהם בעזרו", והוסיף

והנה מצינו לחכמה שנקראת 'אחות' על שם הכתוב (משלי ז, ד) "אמור לחכמה אחותי את", וחז"ל אמרו (רש"י בראשית כא, יב) שהיה אברהם טפל לשרה בנביאות. לכן כשאמר אברהם "אמרי נא אחותי את", מתכוון היה לחכמה שהייתה אחותו בנבואה וחכמה, ולישנא דמשתמע לתרי אנפין שרי, ולא היה כאן דבר שקר כלל, עתה"ד היקרים.

ותתצב אחותו מרחוק

בהמשך דבריו מביא סיפור נאה ששמע מפי הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל,

על ההתוועדות הידועה שהתקיימה בעיר פטרבורג, בשעת הגזירה של הצאר להכניס לימודים חילוניים בחדרים, בהתאסף ראש עם יחד גדולי וזקני צדיקי הדור, לטכס עצה איך להעביר את רוע הגזירה.

באותה התוועדות הופיע גם מרן ה'חפץ חיים' זי"ע, והיה זה לפלא בעיני רבי מאיר שמחה שידע שלא הוזמן ה'חפץ חיים' לבוא, כי טרם יצא טיבו בעולם ולא ידעו עוד על גדלותו הרוממה.

על שאלת רבי מאיר שמחה מה שמועה שמע ובא, ומה הוא עושה כאן בפטרבורג? ענה ה'חפץ חיים' כי עושים עכשיו ניתוח לאחותו ולכן בא לדרוש בשלומה... רבי מאיר שמחה הבין את דבריו כהווייתם והתחיל להקיפו בשאלות על דבר אחותו: מה מחלתה ומי הוא הרופא וכדומה.

חייך ה'חפץ חיים' ואמר לו: לא אודות אחות ממש אני מדבר, רק על התורה הקדושה הקרויה אחות, שמעתי ותרגז בטני כי רוצים לעשות לה ניתוח כאן, לכן באתי לעמוד ולהתייצב מרחוק לדעת מה יעשה לה...

טבל אצבע ומצץ חבירתה

על פי זה נוכל להוסיף רעיון נחמד על המעשה המסופר בגמרא (עבודה זרה יח:) על התנא רבי מאיר בעל הנס, שרדפו אחריו הרומאים וכדי להציל את עצמו נכנס לחנות של עכו"ם וראה שם בישולי עבודת כוכבים, ובכדי שלא יכירוהו ויחשבוהו לגוי, טבל אחת מאצבעותיו בתוך הקדירה ומצץ את חבירתה, שהרי בוודאי לא יעלה על הדעת שיכניס את האצבע הטבולה בבישולי עכו"ם לתוך פיו.

ואכן, הצליח רבי מאיר במעשהו זה, כפי שמספרת שם הגמרא: "אמרי, חס שלום אי רבי מאיר הוה,

מגדים תמתיק ותושיע

אמרות צחות ופניני הוד להתענג בתענוגים

אות הקשת לא נראה

מובא בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע שאמר הטעם שנהגו לצאת בל"ג בעומר עם קשתות בידם:

מצינו שאמרו חז"ל שכל ימיו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי לא נראתה קשת בענן בשמים, היינו שזכותו היתה גדולה להגן על כל העולם כולו מפני הפורעניות, ולא היה צריך העולם לראות את הקשת לבלתי היות המים למבול על הארץ, ועכשיו שרשב"י נסתלק שוב אנו מתייראים מפני עוונות הדור, שאלמלא אות הברית של הקשת כבר היה העולם מתמוטט רח"ל. (יטעמי המנהגים' ל"ג בעומר).

לא הוה עביד הכי".

והנה, בפשטות היינו יכולים לשאול איך עשה רבי מאיר בעל הנס כזאת, להיכנס לתוך חנות של טריפה ולטעום כביכול מהקדירה האסורה, והלא צריך למסור את הנפש כדי להינצל מעבודה זרה?

אלא שנהג כאן רבי מאיר כפסקו של הרמ"א שיוכל להשיב בלשון או לעשות במעשה המשתמע לשני אופנים כדי לבלבל את העכו"ם, ולכן שפיר טבל אחת מאצבעותיו ומצץ את חבירתה כדי להינצל מידיהם.

וציוויתי את ברכתי

ידוע שהרה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימנוב זי"ע (יא"צ השבוע י"ט אייר) היתה דרכו להוריק השפעות טובות לכלל ישראל על ידי כל מיני דרכים ואופנים, כאשר נודע עליו שהיה דורש בקביעות דברי תורה על פרשת המן ובכך היה משפיע שפע לעולם, ובספרו 'מנחם ציון' מובא כי עשרים ושתיים שנה דרש מדי שבת בשבתו על פרשת המן.

כך גם נודעה הסגולה של אמירת פרשת המן ביום שלישי פרשת בשלח, שניים מקרא ואחד תרגום, כמובא במהדורת 'ילקוט מנחם' (שנת תשנ"א בהוספות ומילואים) בשם הרה"ק רבי אברהם שלום מסטראפקוב זי"ע, שהיה רגיל לומר זאת בשם הרה"ק מרימנוב, כי אמירת פרשת המן שניים מקרא ואחד תרגום ביום שלישי של פרשת בשלח, היא סגולה מיוחדת לפרנסה.

כיוצא בזה מובא משמו של הרה"ק מרימנוב על הזמר שחיבר רבינו אברהם אבן עזרא "כי אשמרה שבת א'ל ישמרני", שהוא מסוגל לפרנסה. ואולי יש לומר שזה נרמז בבקשה שם בתוך הזמר "ככה

בכל שישי יכפיל מזוני".

כן מובא משמו של הרה"ק מרימנוב שחודש חשון מסוגל לעשירות. ובס' 'ליקוטי מהרי"ח' (הגהות זכרון מנחם) הביא רמז יפה לזה, שהרי חודש חשון נקרא בפסוק (מלכים-א ו, לח) חודש בול, ובול הוא תרגומו של עשירות כמבואר בגמרא (גיטין לו.) בענין פרובול.

אין חכם קדוש כמוהו

תלמידו הרה"ק רבי יחזקאל מדעש זי"ע בעל 'מראה יחזקאל', כותב בשבחו

של הרה"ק מרימנוב דברים נלהבים

ומפורסמת היא תשובתו (סי' קד) אותה כתב לחברו, ששיגר אליו קושיות וכתב שבאם יתרצם הרה"ק הרבי ר' מענדל מרימנוב זי"ע, יסכים שאין חכם וקדוש כמוהו.

בין דבריו הנלהבים כותב לו הרה"ק מדעש:

"וכי לממונכם הוא צריך או לכבודכם, מה יתרון לו ולכם אם תחזיקוהו לקדוש או להיפוך? גם מה שכתב, שרבנו יתרץ לו אותן הקושיות ואז ידע שאין חכם וקדוש כמוהו, על זה מילאתי פי שחוק, מאריה דאברהם, וכי מי שידוע לפלפל ולתרץ קושיותיו - קדוש יאמר לו? מה זה לפני איש אלקים קדוש כמוהו, כבר אמרו חכמים (סוכה כח:) "דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן היות דאביי ורבא", וחד מהמשמשים קמיה דמר יתרץ לו כל ספיקותא בלימוד הנגלה, שהוא בעיניהם רק כקליפת השום נגד השכל הנעלם אור צח ומצוחצח הנסתר בפנימיות התורה... ואמת יהגה חיכי, שכמה פעמים הזהירנו על לימוד העיון והרבה בשבח הלימוד הזה כשהוא לשמה... ושכל הצדיקים שבדורנו לא זכו למעלה עליונה הזאת, רק על ידי לימוד העיון... בכל דבר הלכה ששואלין ממנו, הוא אומר עליו תילי תילין של הלכתא גבירתא, הן הן גבורותיו נוראותיו, כל רז לא אניס ליה..."

הרוצה להחכים יעיין שם בכל דבריו הנפלאים, וידוע שהרה"ק בעל 'דברי חיים' מצאנו זי"ע [שהיה תלמידו של הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע תלמידו המובהק של הרה"ק מרימנוב], נהג ללמוד תשובה זו בעמקות יתירה ביום ל"ד בעומר יומא דהילולא של הרה"ק מרימנוב, ובשעת לימודו זלגו עיניו דמעות.

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבת וההודאה לבורא עולם

גיליון מס' 142 | אייר התשפ"ו

נא לשמור על קדושת הגליון

שנית. המשכתי ונוכחתי לקרוא כי יש לך ילדים, ולא אחד ולא שניים אלא בית מבורך בבנים ובנות. שומו שמים. וכי אינך יודע שיש הבוקעים רקיעים עבור שיהיה להם ילד אחד, ואתה מתהלך בין ברכת ה' ורוטן? אתמהה.

שלישית. ממשיך אתה לספר כי נתברכת בקורת גג. יש לך מחסה ממטר ומסתור מן החמה. בה בשעה שאלפים אחרים נודדים ואין להם היכן להניח ראשם. ובכן, יהודי יקר, הרי נתברכת בכל טוב ומיטב, מלא אתה וגדוש בברכת ה', איככה תשא ראש לבקש עוד?

אלא מאי? דוחק הפרנסה? צפיפות הבית ברוך ה'? הכר בחסדי הבורא שגמל עמך עד הנה, רק לאחר מכן קווה לחסדים נוספים.

מסופר כי בעקבות אותו מכתב, אותו חסיד החל להיות שמח בעולמו, ומאז התהפך עלי הגלגל לטובה ("נפלאותיו לבני אדם", ח"א).

צדיקים מודים לה'

הרה"ק מליובאוויטש זיע"א

אדם בעל משפחה מרובת ילדים, שהתגורר בדירה זעירה, וחנק היה בחובות עד צווארו. באין בידו פרוטה לפורטה שיגר מכתב מצוקה לכ"ק אדמו"ר הגה"ק מליובאוויטש זיע"א (ג' בתמוז תשנ"ד), בו תינה את צרתו וכתב כי נדמה לו כי הוא וזוגתו אינם מחזיקים עוד מעמד.

כך ענה לו הרב הקדוש: "קראתי מכתבך, ולא הבנתי מילה וחצי מילה. מבין השורות הבנתי, כי יש לך אישה. הידעת כי יש המוכנים לשלם כל אשר להם עבור מציאת הזיווג? והנה זיכה אותך הקב"ה בזיווג מן המיטב ואתה מתלונן?

שואלים הודיה

יום שנמחלים בו עוונות!

יום שנמתקים בו כל הדינים!

יום המסוגל לקבלת תפילות ולישועות!

< נודה לד' על האחדות המיוחדת שיש ביום זה בעמ"י. בל"ג בעומר כולם באים לרשב"י מכל העדות, ומכל החוגים.

< נודה לד' על השמחה המיוחדת שיש ביום זה, שמחה מרוממת שמחה רוחנית, שמחה שפורצת כל גבולות.

יהי רצון שנזכה כולנו לאור הנפלא הזה האור של רשב"י.

מערבבת אותן עם מים ופחמן דו-חמצני מהאוויר, ויוצרת אנרגיה של חיים. שימו לב: רוב המסה של הלחם מגיעה מהאוויר ומהשמש, לא מהאדמה!

גם אם ניקח את המדענים הגדולים ביותר במעבדות "דפונט" וניתן להם את כל חומרי הגלם - אוויר, מים, עפר ושמש - הם לעולם לא יצליחו לייצר אפילו פירור לחם אחד. רק החכמה האלוקית הטמונה בזרע החיטה הקטן יודעת לבצע את הפלא הזה, להפוך "כלום" למזון משיביע ומחייה. בכל "ביס" אנו נהנים מנס גלוי של הבורא.

מה רבו מעשיך

הנס שבפרוסת הלחם

אנו רגילים לראות בלחם מוצר פשוט וזול, אך הרב מילר מלמד אותנו שבפרוסת לחם אחת ישנם ניסים רבים יותר מאשר ב"אורים ותומים"!

הפלא המדהים: הלחם הוא למעשה "אור שמש אכיל". החיטה לוקחת קרני שמש,

החסד והאהבה של הטבע

בעונה שמפסח עד שבועות מתגלה יותר מבכל עונות השנה הטוב המופלא של השי"ת ואהבתו הגדולה אלינו, בדאגתו להנעים את חיינו ולספק את צרכינו, באמצעות מזג האוויר הנעים של האביב והתבואה הגדולה בעונה זו. בתקופה זו בשעת יציאת מצרים התגלו מידות אלו על ידי כל הניסים והחסדים שהראה לעם ישראל, כולל החסד הגדול של מתן תורה. אמנם אין זיכרון הניסים וחגיגתם המטרה הסופית, אלא כמו שכתב הרמב"ן (סוף פ' בא), "מן הניסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה". מטרת הניסים הגלויים שהקב"ה עושה, היא שנגיע על ידם להכיר את אותו טוב-לב ואהבה בכל הדברים השגריים שאנו מקבלים יום יום ממנו ית'. כמו ב"הלל הגדול" (תהלים קל"ו) שבו מוזכרים כל הניסים הגדולים שנעשו לכלל ישראל ביציאת מצרים ובמדבר, הסיום והשיא של תיאורי החסדים הוא: "נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו". כל הניסים הגלויים מיועדים להביא להכרה שאותן מדות של חסד ואהבה שהתגלו על ידם, נמצאות גם בטובות הגדולות שאנו מסובבים בהן כל יום תמיד.

הרב שמשון פינקוס זצ"ל מעיר בספרו 'שערים בתפלה', שחז"ל (פסחים ק"ח) משווים מזונותיו של אדם לקריעת ים סוף דכתיב (תהלים קל"ו) "נותן לחם לכל בשר" וסמך ליה "לגזור ים סוף לגזרים". אם היינו מהעולים מן הים ודאי שהיינו מתפרצים בשירה בהתלהבות גדולה על טוב ה' המופלא שהתגלה בקריעת ים סוף, ועל כן גם כאשר פותחים את המקרר ורואים בתוכו שפע של ברכת ה', עלינו להתעורר בשירה ובהודיה נלהבת להשי"ת על החסד והאהבה שהביאו לברכה זו. בדומה לכך, מובא בגמרא שם, שאף נקביו של אדם וכל מערכות העיכול הם חסדים נפלאים כמו החסדים והניסים שנתגלו בקריעת ים סוף. ועל כן גם את ברכת "אשר יצר" יש לומר בהתרגשות גדולה ולהודות על פלאי מערכת העיכול ועל החישובים הרבים שהשקיע הבורא ביצירת גופנו, לנוחיותנו ולתועלתנו, מרוב חסדו ואהבתו הגדולה אלינו.

לחזרה בתשובה
וזיווג הגון
אהרן בן רבקה

לע"נ
משה בן שמחה
ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ
חמוס בן רגינה
ת.נ.צ.ב.ה.

לחזרה בתשובה
וזיווג הגון
דוד בן רבקה

שרה בת
לאה מיכלה
לזווג האמיתי

רות
בת רבקה
לזווג הגון בקרוב

הזכות להודות

טלפון אחד לבנק גילה לנו שכבר חרגנו מהמסגרת. למרות זאת, "אין שום יאוש בעולם כלל", ניגשנו לכספומט ונסינו למשוך סכום קטן של כסף. אך אין קול ואין עונה ושום שטר לא השתרבב לו החוצה, נסינו שוב, אך כלום, אפס, ונשארו עם ארנק ריק. טוב, וכי מה כבר עוד אפשר לעשות שמנו פעמינו לעבר ביתנו.

"רגע מה עם התודה?!" מחשבה חזקה האירה בלבנו. "מה עם התודה?" חזרה המחשבה והדהדה בעוצמה. מיד קיבלנו על עצמנו 3 פעמים את התפילה המתוקה תפילת "נשמת כל חי" וכמובן לפרסם ב"קול תודה" בנוסף לזאת, קבלה בקדושה קיבלנו על עצמנו.

בתפילה, ממעמקים פנינו לבורא עולם, "אנא, אנו פונים אליך בכל לשון של בקשה אנו זקוקים לישועתך, אנו צריכים ישועה מעל דרך הטבע ואתה בורא עולם כ"כ אוהב שיהודי מכיר לך תודה ואתה כ"כ אוהב שיהודי מתעלה בקדושה, תעזור לנו, באיזה דרך שתראה לנכון אם ע"י הכספומט, אם ע"י שליח שתשלח".

בביטחון ובשלווה ניגשנו בחזרה לכספומט וביקשנו סכום גדול של כסף, ותודה לד', המכשיר פלט את מלא הסכום. היינו כ"כ המומים מגודל הנס, שנותרנו לעמוד שם כדי לעכל את מה שקורה עמנו. כששבנו לביתנו ובישרנו את הישועה, שירת "מזמור לתודה" מילאה את הבית. הרגשנו שד' מושיט לנו את ידו הרחומה ומשדר לנו "תמשיכו עם התודה תמשיכו להתעלות בקדושה, אני שמח בכם, אתם עושים לי נחת. אני כל יכול ואני פה בשבילכם תמיד".

מענק הרגע המדויק

כל אדם שיש לו עסק פרטי וגם טיפת יראת שמיים יודע, שבלי "בורא עולם" כל העסק יכול ברגע אחד לידום. העסק שלנו פעיל במיוחד בתקופה של "לפני החגים". השנה, שנת התשפ"ו, הייתה תקופת מלחמת "שאגת ארי", כלומר אין קונים, אין מכירות, וגם אין הכנסות. שקט לא נעים השתרר בתוכנו. "מה יהיה? מה עם ההכנסות?". אכן חשנו מצוקה.

מאן דהוא יעץ לנו לכתוב תודות להקב"ה, תודות על כל הטוב שיש במחברת מיוחדת "מחברת ההודיה". כבר תקופה ארוכה אנו מקפידים מידי בוקר להודות לה' לפחות למשך דקה, "דקת ההודיה" (שכמובן בד"כ מתארכת לכמה וכמה דקות מתוקות של קרבת אלוקים), ובמשך היום מידי פעם גם מזמרים "מזמור לתודה", אבל לכתוב

במחברת מיוחדת תודות להקב"ה היה נשמע לנו באמת צעד יותר עוצמתי. ומאותה העת לקחנו על עצמנו, כל יום לכתוב 10 תודות לד', ולא חסר על מה להודות...

אנו שמחים לפרסם את ישועת ד' שלא אחרה לבוא, ותוך זמן קצר ביותר ובהשגחה פרטית מופלאה, קיבלנו מענק מרשות המיסים עקב המלחמה הקודמת. זה מענק שחיכינו לו הרבה זמן. זה מענק שהתעכב והתעכב עד שכבר הרפנו, והפסקנו להתעניין ולהתעדכן מה קורה. ידענו שבשעה שנצטרך לזה הקב"ה כבר ישלח לנו. וזה פשוט מדהים לראות את יד ה' יתברך הרחומה, איך ברגע המדויק נפתח הצינור והשפע נשפך. כולנו מלאי הודיה לד' יתברך שמלווה אותנו כל רגע בחיינו. זו הרגשה נפלאה ומרוממת שאי אפשר לתארה במילים.

כל מי שיש לו עסק וגם טיפת יראת שמים ודאי מרגיש כל פעם מחדש, שד' שמנהל את כל העולם, מנהל גם את העסק שלו.

מובא בשם האדמו"ר המהרי"ד מבעלזא זצ"ל על מה שאומרים בתפילה שחרית: 'ועונה לעמו ישראל בעת שועם אליו, תהילות לאל עליון. מתי עונה הקב"ה לעם ישראל בשועם אליו? תהלות לאל עליון, אם לא שוכחים את ההודאה לו יתברך.

**פנינים של
הודיה**

הנפש והחינוך

ע"פ התורה

בטחון חי לחיים

ציפייה לפליאה - "עומד וממתין ומצפה"

וכאן מגיע חידוש מרגש - מה עושים בין לבין? כשאתה יודע שהקב"ה יזמין, אבל עדיין לא רואה את הדרך? אתה בלחץ מה יהיה איך הכל יסתדר?

הבאר מים חיים מגדיר את המצב הזה:

רק שעומד וממתין ומצפה לראות - באיזה עניין וסיבה יפליא הקב"ה עמו פלאות להזמין לו הצטרותו.

אז ודאי אין הקב"ה מונע מאתו מלברכו - גם בלמעלה מן הטבע. רק שמסתירו לפעמים בטבע וסיבות העולם - מפני טעמים הכמוסים עמדם יתברך.

אבל על כל פנים - ודאי יזדמן לו הצטרותו, אם אמונתו חזקה בה' העושה לו כל צרכו.

ועל כן מברכין בכל יום "ברוך אתה... העושה לי כל צרכי" - כי ודאי הוא המזמין כל צרכי בני אדם. ורק שצריך האדם להאמין בזה - ובחזאי יעשה לו המצטרך לו.

ביטוי מופלא: "עומד וממתין ומצפה לראות באיזה עניין וסיבה יפליא הקב"ה". האדם לא דואג - הוא מצפה! לא "מה יהיה?" בחרדה, אלא "כיצד יהיה?" בציפייה. כמו ילד שמחכה להפתעה. יודע שהפתעה תבוא - רק לא יודע באיזה אופן.

ומכאן הברכה היומית "העושה לי כל צרכי" - אנחנו מברכים כל בוקר שהקב"ה עושה, בהווה, את כל צרכנו. לא "יעשה" - "עושה". כבר עכשיו. גם אם אנחנו עדיין לא רואים.

אמידה רכה - "מה נאכל?"

ועכשיו הבאר מים חיים מגלה פירוש מופלא על הפסוק **"וכי תאמרו מה נאכל"** - הפוך ממה שחשבנו:

"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, הן לא נזרע" וגו'. כי נודע (שמות רבה מב, ב) אשר **אמידה - לשון רכה הוא**, ולא אשתמע קלי כבחינת דיבור שהוא בהכרזה בלשון קשה, כמו שאיתא בזוהר הקדוש (שמות כה ע"ב).

ועל כן - **אם תאמרו באמידה רכה, בלשון אהבה וחבה - "מה נאכל?" - כלומר: נראה באיזה אופן יפליא הקב"ה ניסיו עמנו להאכילנו לחם חוקינו.**

אם עוד אל המן ענינו, להוריד לנו מן השמים? או אם **צאן ובקר ישחט לנו**, כלומר - אם צאן אחד ובקר אחד ישחט לנו ומצא לנו לתת לפני מאה איש? או **בשאר דרכי נפלאותיו**.

חידוש מטלטל: **"מה נאכל" - לא שאלה של חרדה. אלא אמידה רכה של ציפייה!** "מעניין אותי לראות כיצד הקב"ה יעשה את הפלא". **"מה נאכל?"** - באיזה דרך נפלאה הקב"ה יפתיע אותנו הפעם? כמו שמישהו אומר בלילה הסדר "מה נשתנה" - לא מתוך ביקורת, אלא מתוך הפליאה והשמחה.

הנני פוגש בחורים ואברכים רבים, וכולם מתמודדים, שהרי החיים מלאים ניסיונות. אלא שיש הבדל גדול - **הבדל של שמיים וארץ** - בין אדם שחי עם בטחון בהקב"ה, לבין אדם שלא נושם וחי בתמידות עם מידות הבטחון.

אני נזכר כל פעם, בימי בחרותי היה לי משיגה, ראש ישיבה מיוחד ביותר, הר"ג רבי אברהם שובקס שליט"א, שלמד עמנו כל יום את שער הבטחון בחובת הלבבות. כל תלמידיו מעידים: **זה מה שמחזיק אותם.** האמונה והבטחון שנשרש בקרבם מימי בחרותם - ועד היום.

לכן חשוב ביותר לדבר על בטחון ואמונה.

ונביא את דרך הבטחון של בעל הבאר מים חיים בפרשתנו - שמלמד אותנו לא רק מה לבטוח, אלא איך לבטוח.

כוח הבטחון - למעלה מן הטבע

הבאר מים חיים (פרשת בהר) פותח בהגדרת הכוח האדיר שטמון באמונה ובבטחון:

והנה הוא בזכות האמונה והבטחון הזה - **מעורר למעלה למעלה עד מקום שם ההו"ה האמיתי**, שם העצם המהווה את כל - ששם אין שום דרך הטבע.

ויד ויושפע על ידי זה כל בחינת שפע רב וברכה וחיים וכל טוב - **למעלה למעלה מן הטבע**. ויספיק כל הצטרות עמו בני ישראל ולכל בריותיו אשר ברא ברחמיו.

וצדיק באמונתו יחיה את כל העולמות שלמעלה ושלמטה - בכל מיני ברכה ושפע הטוב.

הבטחון אינו רק הרגשה נעימה. הוא **כוח רוחני של ממש** שמעורר שפע **"למעלה מן הטבע"**. מי שבטוח - לא רק שמקבל פרנסה. הוא **"מחיה את כל העולמות"**. הבטחון פועל למעלה - והשפע יורד למטה.

דרכים נפלאות - "סיבת כל הסיבות"

הבאר מים חיים ממשיך ומגלה את הדרכים שבהן הקב"ה מזמין לאדם את צרכיו:

וזה העניין הוא תמיד בכל דרכי בני אדם, לכל הצטרותם - **בפרנסת נשמתו ופרנסת גופא, בברכת בני חיי ומזוני.**

כשאדם אינו מסיר בטחונו מה' - **וידע ומאמין באמונת אמת שבודאי הקב"ה יזמין לו הצטרותו**, כי לא יעזוב ה' חסדו מעם בריותיו.

והוא הנותן לחם לכל בשר בדרכים נפלאים הפלא ופלא - כי הוא **סיבת כל הסיבות, המסבב בפלאי פלאים כל דברים שבעולם**, באופן שיוזמן לחם וכל דבר המצטרך לכל בשר לפי ערכו.

הבאר מים חיים מלמד שהקב"ה לא רק "עוזר" - הוא **הסיבה של כל הסיבות**. כל מה שנראה כ"מקרה", כ"הזדמנות", כ"מזל" - הכל **"פלאי פלאים"** שהקב"ה מסבב.

דבר האידה

גובה עיניים נבונה

ישבתי השבוע עם מחנך לבחורים צעירים. הוא סיפר כיצד הוא יורד ממש לרמה של הבחורים - בכל מיני אופנים. מדבר בשפה שלהם, מצחיק אותם, נותן להם הרגשה שהוא "אחד מהם".

לטעמי - **זה היה נראה יותר מדי**. חיבור מכובד חשוב, אבל ירידה מוחלטת לרמתם - מאבדת את הסמכות, את הדמות, את הדוגמה האישית שהם צריכים לראות. ואז נזכרתי בדברי הייטב לב' בפרשתנו, פרשת בהר, שמסביר בדיק את הנקודה הזו.

הייטב לב פותח בדקדוק בפסוק:

"לא תרדה בו בפרך, ויראת מאלוקיך" (כה, מג). פירש התרגום: **"לא תפלח ביה בקשי"**.

הייטב לב מגלה פירוש מפתיע:

ולי נראה לפרש מלשון **ירידו וממשלה**. וכפירוש רש"י (בראשית א, כו) על "וירדו בדגת הים" - **יש בלשון הזה ירידו ולשון ירידה**.

כמו כן יש מי שמושל בנערי בני ישראל על ידי שיוור אליהם ממעלתו - **ליקח אותם בדברים רכים למשון לבבם אליו**.

אבל לא בזה בחר ה'.

המילה **"תרדה"** בשני מובנים שמשולבים: **"רדייה" - שליטה, ו"ירידה" - הורדת עצמו**. יש מחנך ש"מושל" בתלמידיו על ידי שיוור אליהם ממעלתו - מדבר רכות, נעשה כמותם, מוריד את עצמו כדי למשוך את לבם. אבל **"לא בזה בחר ה'"**.

ומה כן הדרך? **"ויראת מאלוקיך" - יראת ה' טהורה היא, עומדת לו לאדם להיות מושל ומלך.**

כמבואר במדרש בהעלותך (במדבר רבה טו, יד), פירוש הכתוב (משלי כד, כא): **"ירא את ה' בני ומלך"** - **כל מי שהוא ירא את ה' סופו להיות מלך**. מנא לן? מאברהם כו'.

הייטב לב מגלה עיקרון אדיר: **הסמכות האמיתית אינה באה מירידה - אלא מיראה**. מחנך שיש בו **"יראת ה' טהורה"** - הוא מושל ומלך מאליה. לא כי הוא מפחיד. לא כי הוא שולט. אלא כי הקדושה שבו מקרינה סמכות טבעית שאנשים נמשכים אליה.

ועכשיו הדיוק הנפלא שמחבר את הכל:

וזהו שנאמר: **"לא תרדה בו בפרך"** - כלומר: **לא תמשול בו "בפה רך"** - **על ידי שתדור ותדבר עמו רכות ליקח לבבו אליך**.

כי אם - "ויראת מאלוקיך" - על ידי זה תמשול בו.

וכן הפירוש להלן (כה, מז): **"ובאחיכם בני ישראל, איש באחיו - לא תרדה בו בפרך"** - **על ידי פה רך, כאמור**.

"פרך" - פה רך! הייטב לב הופך את המשמעות: התורה לא אומרת רק **"לא תעבד בו בקושי"** - היא אומרת **"לא תמשול בו על ידי פה רך"**. לא תשיג שליטה על ידי ירידה, על ידי ויתור, על ידי שאתה נעשה כמותם.

הייטב לב לא אומר שאסור להיות נחמד. הוא לא אומר שצריך להיות קשוח. הוא אומר משהו הרבה יותר עמוק:

אמרתיו לו: כשאתה יורד לרמת הבחורים - **הם מרוויחים חבר, אבל מפסידים דמות**. הם צריכים חבר - אבל הם צריכים גם דמות. מיישהו שהם מסתכלים עליו למעלה, לא מיישהו שיוור אליהם למטה.

וזה לא סותר חיבור. אפשר להיות מחובר בגובה עיניים, ובו בזמן להיות למעלה בדוגמה אישית. אהרן הכהן אהב שלום ודרך שלום - **ולא ירד ממעלתו**. הוא קירב מלמעלה - לא מלמטה.

הייטב לב מלמד אותנו הבחנה דקה אבל מכרעת בעולם החינוך:

יש חיבור שבא מירידה.

זה "פה רך" - מחנך שיוור לרמת התלמידים כדי למשוך אותם.

ויש חיבור שבא מעליה.

זה "ויראת מאלוקיך" - מחנך שהקדושה שבו מושכת את התלמידים למעלה.

החינוך האמיתי הוא לא בירידה ולא בהתנשאות - אלא בהיותך דמות, שיהיה להם אדם שהם רוצים להיות.

שבתי שלום ואהבה
פרח אהבה רחמן

האם מותר להקניט בכדי לחנך?

"כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה".

הרבנו בחי מסביר למה: כי מי שנפגע מדברים מצטער ביותר, לבו נכנע, ומתפלל מתוך דאגה - והקב"ה שומע את תפילתו. שער האונאה תמיד פתוח כלפי מעלה. המשמעות להורה ולמחנך: כשאתה מכאיב לילד בדברים - אתה פותח עליו שער שלא נסגר. הילד שנפגע מתפלל. - התפילה הזו נשמעת. "כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה" - גם שערי ילד קטן.

ג. ספר החינוך: האיסור והגדר ספר החינוך (מצוה של"ח) מרחיב את הדין ומביא את ההגדרה המדויקת של האיסור:

ספר החינוך, מצוה שלא: שלא להונות אחד מישראל בדברים. כלומר: שלא נאמר לישראל דברים שיאביהו ויצערוהו, ואין בו כוח להיעזר מהם.

בפירוש אמרו ז"ל (ב"מ נח, ב): כיצד? אם היה בעל תשובה - לא יאמר לו "זכור מעשיך הראשונים". היו חולאים באים עליו - לא יאמר לו כדרך שאמרו חבריו לאיוב: "הלא ידאתך כסלתך" וגו'.

ראה חמרים מבקשים תבואה - לא יאמר להם "לכו אצל פלוני" והוא יודע שאין לו. ולא יאמר לתגר "בכמה חפץ זה?" והוא אינו רוצה לקנות.

ומוסיף ספר החינוך את שורש המצווה: שורש מצוה זו ידוע - כי הוא לתת שלום בין הבריות. וגדול השלום שבו הברכה מצויה בעולם, וקשה המחלוקת - כמה קלילות וכמה תקלות תלויות בו.

ד. ספר החינוך: חומרת האיסור ספר החינוך ממשיך ומתאר את חומרת האיסור בדברים שמרעידים:

כמה אזהרות וכמה זירוזין שהזהירונו ז"ל בעניין זה - שלא להכאיב הבריות בשום דבר ולא לביישם. והפליגו בדבר עד שאמרו: שלא יתלה עינו על המקח בשעה שאין לו דמים.

וראו להזהר שאפילו ברמז דבריו לא יהיה נשמע חירוף לבני אדם.

כי התורה הקפידה הרבה באונאת הדברים, לפי שהוא דבר קשה מאוד ללב הבריות, הרבה מבני אדם יקפידו עליהם יותר מעל הממון.

וכמו שאמרו ז"ל: "גדולה אונאת דברים מאונאת ממון" - שבאונאת דברים הוא אומר "ויראת מאלוקיך".

"גדולה אונאת דברים מאונאת ממון". ספר החינוך מדגיש: פגיעה בדברים קשה יותר מגנבה. כי כסף אפשר להחזיר, אבל מילים שנכנסו ללב - לא יוצאות. ואפילו רמז - אפילו מבט, אפילו תנועת גוף - אם נשמע ממנו חירוף - אסור.

ישבתי עם קבוצת הורים בהדרכת הורים. ההורים העלו דילמות וסוגיות חינוכיות, וקיבלו דרך חיים ומשנה סדורה בחינוך.

בין הדברים עלתה שאלה שרבים מתלבטים בה: "לפעמים, כדי לחנך ילד, צריך להקניט, להכאיב, לצער אותו - כדי שיתחנך. האם מותר לחנך באופן כזה?"

שאלה ישירה. שנוגעת להרבה הורים. בפרשתנו, בפסוק אחד קצר - "ולא תנונו איש את עמיתו ויראת מאלוקיך" (ויקרא כה, יז) - חז"ל בנו תורה שלמה על הגבולות של הכאב בחינוך.

הבאתי בפני ההורים שלושה מקורות: רש"י, רבנו בחי, וספר החינוך - שיחד מציינים תמונה שלמה, בהירה ונהירה.

א. רש"י: אונאת דברים - שלא יקניט ושלא ישיא עצה שאינה הוגנת

רש"י מגדיר את האיסור בשני ממדים:

רש"י על ויקרא כה, יז:

"ולא תנונו איש את עמיתו" - כאן הזהיר על אונאת דברים: שלא יקניט איש את חברו, ולא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו - לפי דרכו והנאותו של יועץ.

ואם תאמר: מי יודע אם נתכוונתי לרעה? - לכך נאמר "ויראת מאלוקיך" - היודע מחשבות, הוא יודע. כל דבר המסור ללב, שאין מכיר אלא מי שהמחשבה בלבו - נאמר בו "ויראת מאלוקיך".

רש"י מזהה שני פנים של אונאת דברים:

הקנטה - לומר דברים שמכאיבים. בכוונה או בלי כוונה - התנוצצה היא הכאב.

עצה שאינה הוגנת - לייצץ למישהו עצה שנראית טובה, אבל באמת משרתת את היועץ, לא את המתייעץ. ההנאה של המייעץ - לא הטובה של המקבל.

והנקודה החריפה ביותר: "מי יודע אם נתכוונתי לרעה?" - הטענה הישנה: "הנתכוונתי לטוב, רציתי לחנך, הייתי חייב לומר!" רש"י עונה: "ויראת מאלוקיך" - היודע מחשבות, הוא יודע. גם אם אף אחד לא רואה את הכוונה האמיתית - הקב"ה רואה. ואם באמת "חינכת" מתוך כעס, מתוך תסכול, מתוך רצון לשלוט - הוא יודע.

ב. רבנו בחי: "כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה" רבנו בחי מוסיף ממד מיוחד - הכוח של הכאב הנפשי:

רבנו בחי על ויקרא כה, יז:

זו אונאת דברים - שלא יקניט את חברו, ולא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו.

ואמרו ז"ל (בבא מציעא נט.): "כל השערים ננעלו - חוץ משערי אונאה", שנאמר (עמוס ז, ז): "הנה ה' ניצב על חומת אנך ובידו אנך".

והטעם: לפי שהמתאנה מצטער ביותר ומחליש דעתו, ולבו נכנע על צרתו, ומתפלל מתוך דאגת לבו בכוונה - ונשמע.

ה. הפסק המכריע: גם בקטנים!

וכאן מגיע הפסק ההלכתי שעונה ישירות על שאלת ההורים - ובו ספר החינוך מתייחס במפורש לילדים: ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ונקבות.

ואפילו בקטנים - ראוי להזהר שלא להכאיבם בדברים יותר מדאי.

זולתי במה שצריכים הרבה כדי שיקחו מוסר. ואפילו בבני ובנותיו - בני ביתו של אדם.

והמקל בהם שלא לצערם בעניינים אלה - ימצא חיים, ברכה וכבוד. לסיכומו של ענין:

א. האיסור חל גם על קטנים - לא רק על מבוגרים. ילד של שש, של עשר, של שלוש עשרה - אונאת דברים כלפיו אסורה.

ב. "זולתי במה שצריכים הרבה כדי שיקחו מוסר" - יש חריג. כשהילד באמת צריך לשמוע דבר קשה כדי ללמוד - מותר. אבל "צריכים הרבה" - כלומר, רק כשבאמת אין דרך אחרת. לא כבירית מחדל. לא כשיטה. לא כהרגל.

ג. "המקל בהם... ימצא חיים ברכה וכבוד" - מי שמעדיף לא להכאיב - הוא המבוזר. הכיוון הוא להקל, לא להחמיר. אמרתי להורים: השאלה שלכם הייתה "האם מותר להכאיב כדי לחנך?" ועכשיו נשמע מה עונים רש"י, רבנו בחי וספר החינוך:

רש"י: תבדוק את הכוונה שלך. האם אתה מכאיב "כדי לחנך" - או כדי לפרוק תסכול, לשלוט, להרגיש צדק? "ויראת מאלוקיך" - הקב"ה יודע.

רבנו בחי: "כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה" - כשמכאיבים ילד, פותחים שער שלא נסגר. התפילה שלו נשמעת.

ספר החינוך: אפילו בקטנים - "ראוי להזהר שלא להכאיבם בדברים יותר מדאי". רק "במה שצריכים הרבה" - והמקל "ימצא חיים, ברכה וכבוד".

התשובה: לא "אסור לחנך". אבל: הכאב הוא לא שיטה - הוא מלכת הדחק. והדחק הוא לא להכאיב - אלא אם אין ברירה.

אחד ההורים שאל: "אבל לפעמים אין דרך אחרת!" אמרתי לו: ספר החינוך כתב "זולתי במה שצריכים הרבה". "הרבה" - כלומר, באמת צריך. לא "נדמה לי" שצריך, לא "נוח לי" ככה, לא "תמיד עשיתי" ככה. רק כשבאמת אין דרך אחרת. ורוב הפעמים - יש.

ואמרתי להם עוד דבר: שימו לב שספר החינוך כתב "ויראת מאלוקיך". כלומר: גם אם אתה חושב שהכאבת "לשם חינוך" - הקב"ה בודק את הלב. הוא יודע אם באמת חינכת, או שפרקת על הילד את הכעס שלך ונתת לזה שם יפה.

"והמקל בהם שלא לצערם - ימצא חיים, ברכה וכבוד". שנזכר.

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים

להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתתי"ם

פל' - 050-4150217

ייעוץ וליווי חינוכי גיהויל

למערכות חינוך, תתי"ם וישיבות

פל' - 053-3101081

י"ל ע"י מפעל האירה בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: m025667066@gmail.com

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org

האירה

אור לכל אחד

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיראלי נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמיא וענינים תראנה בני
ובני בנים כשתלי יותים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יספוק מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוד"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאלי שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטובה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכיי.

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מוקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרענגה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוי הכרזו:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שילמץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רביבות אפרים א"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"א).

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רענגה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

אז תרצה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה, ואתם בארץ אויביכם אז תשבת הארץ והרצת את שבתותיה. והיינו שהארץ תשבות כנגד אותם שנים שהיתה צריכה לשבות ולא שבתה, ועתה ע"י שבני ישראל יגלו ממילא לא יוכלו לעבוד בקרקעות שבארץ ישראל, ובכך ישבתו הקרקעות. וקשה הלא אם יגלו ישראל מארצם תהיה הארץ מסורה ביד האויבים, והם בודאי יעבדו את הארץ גם בשמיטין וביובלות, והאיך תהיה לארץ שבת ומנוחה, והאיך יתקיים מה שאמר הכתוב 'אז תשבת הארץ'. וי"ל עפ"י מה שמצינו בגמרא (גיטין נז.), דשישים ריבוא עיירות היו לו לינאי המלך בהר המלך וכל אחת ואחת היו בה כיוצא מצרים וכו', מין אחד אמר לו' חנינא שבדאי שקר הדבר שהלא אותו המקום קטן וצר מלהכיל כל כך. אמר ליה כתיב בה על ארץ ישראל 'ארץ צבי', מה צבי אין עורו מחזיק את בשרו, אף ארץ ישראל בזמן שיושבים עליה רווחא, אין יושבים עליה גמדה, ע"כ. נמצא שבזמן שבני ישראל יושבים בארץ ישראל, הרי מתרווחת הארץ ונעשית גדולה, וכשישראל גולים מארצם נעשית הארץ קטנה. ולפי"ז מתורץ הקושיא שכשאין ישראל בארץ יש שבייתה לארץ, שהרי לא נשאר ממנה אלא חלק מעט מזער והשאר נעלמת ונכסית, וזה שבייתה גמורה שיש לה, כי אף שבחלק הקטן שנשאר יעבדו הגוים, מ"מ עיקר הארץ תשבות. (זרע שמשון בהר אות א').

וזכרתי את בריתי יעקוב. ברש"י מחז"ל בחמשה מקומות נכתב 'עקוב' מלא, ו'אליהו' חסר, דכתיב 'אליה', בחמשה מקומות יעקב נטל אות משמו של אליהו ערבון שיבא ויבשר גאולת בניו, ע"כ. וצריך להבין מדוע דוק חמשה פעמים. ונראה דבא לרמז לו על חמשה ימים בשבוע שיוכל לבוא ולבשר את בשורת הגאולה לישראל, ולא ביום שיש בויום שבת, כמבואר בעירוני (דף מג): שמובטח להם לישראל שאין אליהו בא בערבי שבתות. ולמי שסובר שיש תחומין למעלה מעשרה, אף בשבת אינו יכול לבוא. (זרע שמשון בחוקותי אות ד').

לע"נ הרה"ק ר' יוסף ב"ר שמחה בונם וולטון
זצ"ל כ"א אייר

אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה. אינו מובן מה ענין פסוק זה לתוכחות. אמנם יראה כי אם שהתוכחות רבות וקשות, המה ידעו ויבינו שמכל מקום לעומת הברכות, אין הקללות נחשבות, כי הברכות מורים על שכר נצחיי, כמו 'והתהלכתי בתוכם', ופירש רש"י אטייל עמכם בגן עדן. ואין ספק שגרמז שכר הנצחיי בברכות, עם שאינו מפורש, כי אינו מושג לאדם בהיותו מלוכש בחומריות, ויפה שעה אחת של קורח רוח בעוה"ב מכל חיי העוה"ז.

והנה נודע חקירת העקרים (מאמר ד' פרק לו:ז), כי המצוה יש לה שכר נצחיי נגדו יתברך, כמו שהוא יתברך נצחיי, ועל העבירה נחשב לעומת האדם, שהוא בעל תכלית, וזה חסדו יתברך. ולזה מרמז שאם הקללות רבות, אינם נצחיים, רק זמניים,

והוא לסיבה כי השכר נחשב לעומתו יתברך, והעונשין נגד אנשים קרוצי חומר. וזהו 'אלה החוקים והמשפטים והתורות' שהם 'בינו' יתברך שהוא נצחיי, 'ובין בני ישראל'. והנה הגדיל חסדו שיהיה העונש בקללות שהם זמניות, מה שעל פי הדין ראוי להיות בהיפך, ולסיבת זה התורה ניתנה על ידי משה, לפי שהיה ג"כ בעל תכלית בשר ודם, נחשב העונש תכליתו, והשכר נגדו יתברך.

או יאמר כי לא יחשבו כי ח"ו העונשין לרעה, כי אדרבה הכל לטובה, שאילו ח"ו היה לרעה, אם כן למה 'בינו ובין בני ישראל' אשר כרת בריתו עמהם, וגם ע"י שליח הנבחר 'ביד משה ובהר סיני', כלום וכלום יש אב ששונא את בנו ובודאי הכל לטובה.

עוד יאמר 'אלה החוקים והמשפטים', לפי שנודע שהקשו המפרשים כיון דאמרינן (ברכות ז.) כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפילו על תנאי לא חזר בו, א"כ איך יתכן העונש אחר שייקד השכר 'אם בחקתי תלכו'. ולזה יש לומר דכיון שהיעודים נאמרו ע"י משה, וישראל לא שמעו רק מפי משה שליח נאמן של השי"ת, א"כ אין לו דין דבר טוב שיצא מפי 'הקב"ה', כיון שהוא יתברך בעצמו לא דיברו עם ישראל, ולזה אמר 'אלה החוקים והמשפטים והתורות אשר נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה', א"כ נידון כאלו ניתנו 'ביד משה' ממש, לכן אין בו דין שלא לחזור, ונשאר התנאי כאמור 'אם בחקתי תלכו'.

עוד ירצה בזה, דאיתא במדרש רבה (שיר השירים א:ד) - ר' נחמיה אמר בשעה ששמעו ישראל 'לא יהיה לך', נעקר מלבם היצה"ר, באו אצל משה, אמרו לו משה רבינו תעשה אתה שליח בינותינו, שנאמר 'דבר אתה עמנו ונשמעה', מיד חזר היצה"ר למקומו,

לכבוד מערכת מליצי יושר

כבר זמן רב שרציתי לכתוב לכם בנוגע המדרש 'זרע שמשון' שבתוך הגליון, שזה לעילוי נשמת הגה"ק המלומד בנסים

רבי רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע (נפטר תק"מ)

לאחרונה נתפרסם מעשים נפלאים מאנשים שראו ישועות גדולות בציון של צדיק זה בשווייץ, (חצי שעה משרה התעופה בציריך), ואני בעצמי שמעתי מכמה אנשים שהעידו על דברים נפלאים שראו לאחר שהתפללו שם. ועכשיו שמעתי שכ"ק אדמו"ר"ם מבעלזא ופשווארסק שליט"א מיעצים לנסוע שם המצפים לישועה.

רציתי לבקש ממכם ליתן מקום לדברי אלה בהגליון בפרשת במדבר לרגל יומא דהילולא של צדיק זה ג' במדבר כ"ה אייר.

ברכות לרוב י.א.ב. לונדון

יום ו' פרשת בהר בחקותי כ"א אייר

יומא דהילולא של הרה"ק ר' יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע
בעל 'דרכי האמונה', תלמיד של בעל יושר דברי אמת

אם לא עכשיו אימתי

עכשיו הזמן לקיים צוואת בעל דרכי האמונה זי"ע

"ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה

נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא

די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי"

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע

אבד"ק זואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה, נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די

יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

הנה שרשי התורה, הם רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, שהם קומת אדם העליון מרישא דכל דרגין, עד סופא דכל דרגין שהוא קומת אדם התחתון, שבשמו ה"ל"ת, מטהר הגידים שעל ידם יומשך החיות, וכשמקיים רמ"ח מ"ע, מעורר שרשי החיות לכל העולמות, מרישא דכל דרגין עד סופא דכל דרגין, ועיד"ז מתקדש כל הקומה וגם הקומה שלו, כהנוסח 'אשר קדשנו במצותי'. ואם לא יאמין באמונה זו ששורשי היות העולמות הוא התורה, שהם רמ"ח מ"ע ושס"ה מצות ל"ת, והם שרשי היות העולמות וקיומם, באורייתא ברא קודשא ב"ה עלמא, ובאורייתא איתנהג עלמא. אז אי אפשר להמשיך 'הטהרה' שהוא על י"ד שמירת ה"ל"ת, 'והקדושה' ע"י קיום מ"ע מהבורא ב"ה וב"ש, שמי עם י"ה - שס"ה, 'זכר' עם ו"ה - רמ"ח. אם לא בדרך אמונה זו שבו נכללים כל העולמות, ובהתעוררו מעורר כחות עליונים מהו"ה ב"ה וב"ש.

והעיקר לשוב בתשובה שלימה קודם כל מצוה, ומחמת שתשובה קודם לעולם, והוא נברא בכל טבעיו ומדותיו בכח התשובה, יש בו שרשי התשובה, ולכן אמרו רז"ל 'אין לך דבר שעומד בפני התשובה', כי הוא שרשי הבנין, ונמתקו הדינים שנתעוררו, שמשם כל השתלשלות הגבורות בשרשם, ע"י התשובה שהוא קודם לעולם וכידוע וכו'.

והנה במצרים היה התגלות אלהותו כביכול בלא איתערותא דלתתא וכו', רק מעצמו נעשה ההתגלות בכדי להוציאם, וכן נעשה בכל פסח ופסח, וע"י כח זה נפסק הזהומא מנפשות ישראל, כהוא איתתא דפסקו מינה מסאבותא. וזהו 'וספרתם לכם', כדאמרו 'וספרה לה לעצמה' (כתובות עב), 'ממחרת השבת' שהוא בחינת שבת קודש, 'שומר שבת מחללו', מחל לו, ונסתלק ממנו הסט"א, וע"י ספירת העומר שמטהרים כל המדות עד מלכות שבמלכות, אז נתיחדו כח עליון בכח מלכות דאצילות, דאית בה מעשה ואישתדלותא בעובדא, ונתיחדה חכמה עילאה בחכמה תתאה. וזהו 'וביום הבכורים', שנתיחד 'בכר' שהוא חכמה עילאה, בחכמה תתאה שנקרא ג"כ 'בכר', 'בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבועותיכם', ר"ל ע"י מצות ספירת העומר. (פרשת עקב).

חזרו על משה, ואמרו לו: משה רבינו הלואי יגלה לנו פעם שני, הלואי 'שקני מנשיות פיהו', אמר להם: אין זו עכשיו, אבל לעתיד לבוא הוא, ע"כ. ולזה אמר אחר התוכחות, כי התוכחות הם איומים וגיוזמים גדולים, כמו שאב מגזם לבנו להוכיחו למען ילך בדרך הטובה והישרה, ומפיג ריתחא בדיבור, כמו שפירש באלשיך (בראשית ו:ו) 'וינחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו', שבדיבור מפיג ריתחא, וכל איומים וגיוזמים למען לא יתפתו למשון אחר יצר לבם הרע, ואילו לא היה ליצה"ר שליטה, לא היו צריכין לכל אלו התוכחות, לזה אמר שהצטרפות הגיוזמים לקיום התורה, לפי ש'החוקים והמשפטים והתורות נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה', שעל ידי שביקשו למשה שיאה הוא הסרסור, חזר היצה"ר למקומו, לכן צריכין כל התוכחות.

לע"נ הרה"ק ר' מנחם נחום ב"ר דוד טברסקי זצ"ל מטשעלסי
יא"צ ט"ז אייר

מציצה חלק ממצות הטפת דם ברית, ומציצה בכלי. הקשה האבני נזר (י"ד סימן של"ח), דמי שיוכל לצמצם, יאסור למול בשבת בעוד היום גדול, רק בסוף היום כדי שלא יצטרך לחלל שבת עוד במציצה. ולכן הכריח האבני נזר דמציצה הוא חלק ממצות מילה, ולכן זה דוחה שבת. אבל הוסיף האבני נזר, דבאמת יש לומר דמציצה אינה חלק ממצות מילה כלל, וזה רק משום סכנה, ואפ"ה דוחה שבת משום דזה חלק ממצות הטפת דם ברית. וז"ל: י"ל דלעולם אין המציצה מחויבת כלל רק משום סכנה, [ולא משום מצות מציצה], ומה שהמציצה דוחה שבת ולא אמרינן שימול סוף היום, משום דהטפת דם ברית מצוה, דאף שכבר יצא דם בחיתוך ופריעה, מ"מ כשמוצץ עוד דם הכל נקרא הטפת דם ברית ומצוה היא.

ודומה הוא למה שכתב המהר"ל (גבורות ה' פרק מ"ד ד"ה שמש), וז"ל: ומהא דאמר ריב"ל השמש שאכל כזית בהסיבה יצא, יש לי ללמוד דמקאמר בדיעבד יצא, שכל מה שאוכל מצוה בליל פסח לכתחילה צריך הסיבה, דאע"ג דיוצא בכזית אחד, אבל אם אכל הרבה, הכל מצוה אחת, ע"ש. והכא נמי כל מה שמטיף, הכל מצוה אחת, והכל דוחה שבת, כיון שלא פירש, שתיכף לאחר החיתוך והפריעה הוא מוצץ, לכן דומה לכל זמן שלא פירש שחוזר אף על ציצין שאין מעכבין, כיון שציצין אלו ג"כ מהערה. והכא נמי כיון שדם שמוצץ ג"כ הטפת דם ברית, לכן אף שאינו מעכב, דוחה שבת, ואין צריך למול סוף היום, עכ"ל.

אבל א"כ קשה הא דהקשה הגמ' (שבת קלג:) על מה שאמר רב פפא האי אומנא דלא מיץ מעברין ליה, דפשיטא היא, 'מדמחללין

הגליון בארץ ישראל נתגדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

דגל מחנה אפרים

להרה"ק רבי משה מחנה אפרים ב"ר יחיאל מיכל זי"ע

יא"צ י"ז אייר ב' בהר בחקותי

בעל 'אהבת ישראל' מוויזניץ זי"ע היה אומר:

ללמוד ספר 'דגל מחנה אפרים', מסוגל לבנים טובים

כי גרים ותושבים אתם עמדי. יש לומר בזה בדרך רמז להבין זה על פי ששמעתי מחכם אחד עה"פ גר אנכי בארץ אל תסתור ממני מצוותיך, כי ידוע מן איכות טבע העולם, כי מי שהוא גר אין לו עם מי לדבק ולקרב עצמו ולספר לו כל מאורעותיו וכל לבו, שאין לו חבר לא ישראל ולא גוי, אך כשרואה חבירו גר, אזי מספר לו כל אחד בפני חבירו כל מאורעותיו. וידוע דהקב"ה הוא כמו גר בעוה"ז, שאין לו עם מי להשרות שכנת כבודו יתברך, כי זעירין אינון וכו'. והוא שהתפלל דוד המלך ע"ה גר אנכי בארץ, היינו אני גם כן איני רוצה להיות תושב בעוה"ז, ואני רק כגר בעוה"ז, ולכן אל תסתור ממני מצוותיך, כמו גר אחד בפני חבירו שמספר לו כל לבו. וזה י"ל הרמז בפסוק 'כי גרים ותושבים' כשתהיו בבחינת גר בעוה"ז, ותושב בעוה"ב, אז 'אתם עמדי', כי אני גם כן גר בעוה"ז כנ"ל, וממילא אל אסתיר מכם מצוותי כנ"ל והבן.

דמ ברית, אבל מצד הסכנה מותר גם לאיש אחר לעשות מציצה.

וז"ל: ומה שמוכיח הגמ' מדמחללין שבתא עלה ש"מ סכנתא הוא, היינו מדמותו לאחר ג"כ למצוץ, והוא חילול בפני עצמו, ובודאי אדם אחר אינו חוזר על ציצין שאין מעכבין, שהוא לא עסק במילה, ודוקא זה שמל, חוזר על ציצין שאין מעכבין.

שהכל חילול אחד. משא"כ אם אחר יעשה [המציצה], הוא חילול בפני עצמו, וכיון שאין חיוב כלל, למה יחלל שבת בחנם. אבל השתא שסכנה הוא, מותר גם אחר למצוץ, דמציצה בעצמותו דוחה, ואינו מחויב למול סוף היום, כיון שבידו למצוץ בעצמו, ומותר כיון שלא פירש והכל חילול אחד, ושוב לאחר שמל, גם לאחר [מותר] למצוץ משום סכנה, עכ"ל.

והנה השאגת אריה (סי' נ"ט) כתב, שאסור בשבת להיות זה מוהל זה פורע, רק המל לא יפרוש ויפרע, ויהיה הכל חילול אחד, משא"כ אם יפרע אחר, יהיה חילול נוסף, ע"ש. והקשה האבני נזר, דלפ"ז מדוע מותר לאחר לעשות מציצה, דאע"ג דמותר משום סכנה, מ"מ הרי אפשר לעשות הכל ע"י איש אחד ולא יצטרכו לחלל שבת ע"י איש נוסף.

וכתב האבני נזר, דבאמת גם במילה ופריעה אפשר לעשותו ע"י שני אנשים, ולא כדברי השאגת אריה. וז"ל: אין המנהג כדברי השאגת אריה, משום שכל מה שדוחה שבת, אין חילוק אם עושהו בפעם אחת או בשני פעמים. וכן מוכח ברשב"א (שבת קל.) בהא דמביא איזמל דרך רה"ר, ולא נביא תינוק אצל איזמל דחי נושא את עצמו. משום דמילה עצמה דוחה שבת, ומילה אריקתא

הוא, ע"ש. הרי דאין נפ"מ אם דוחה שבת פעם אחת במילה לבד, או ידחה גם בהבאת איזמל ג"כ, כיון דלר' אליעזר גם מכשירין חשיב כמילה, לכן הוי מילה אריקתא, ואין חילוק בין חילול אחד בין שני חילולין, כיון שהכל במילה שדוחה.

וכן אמרו (פסחים עט.) [גבי קרבן פסח, דאם היו כלי שרת טמאים בשרץ, הואיל ואינן מטמאין את האדם, אע"פ שטמאין את הבשר, לא יעשוהו אלא הטהורים, ויאכלו אע"פ שהוא טמא], דמוטב שיאכל בטומאת בשר שהיא בלאו, ולא יאכלוהו טמאי הגוף שהם בכרת, ע"כ. הרי דאם לא היה טומאת הגוף חמור, לא היה נפ"מ בין אכילה בטומאה לבד, לאכילה בטומאה

ועוד ביאת מקדש בטומאה, כיון שהכל בפסח שדוחה טומאה.

והכי נמי במל ופורע, אין חילוק בין בחילול אחד בין בשני חילולין, כיון שהכל במילה שדוחה. וכ"ש הוא, דאף אם מל ופורע בבת אחת, הכל בדיחוי, רק שיהיה בחילול אחד, והוא קל וחומר מהתם דהבאה אפשר בהיתר, [דאפשר להביא התינוק לאיזמל, וחי נושא את עצמו].

והכי נמי במציצה שדוחה ג"כ משום סכנה, וכיון שאף אם יעשה

בבת אחת עם המילה הוא בדיחוי, ועכשיו ג"כ נדחה משום סכנה, לכן אין חילוק בין בבת אחת לבזה אחר זה. אבל אם לא היה סכנה, ולא היה דוחה בעצמותו, רק משום שהוא חילול אחד עם חיתוך ופריעה, אז אסור בחילול בפני עצמו, עכ"ל.

היוצא מהדברים האלה, דיש לפרש גדר מציצה בשני אופנים: (א) זה חלק ממצות מילה, כיון דאי אפשר למול בלא מציצה, לכן נעשה המציצה חלק ממצות מילה. (ב) אין זה חלק ממצות מילה, רק כל זמן שלא פירש, המציצה מצוה משום שזה חלק מהטפת דם ברית.

וכתב האבני נזר, דמה שמצינו בספרי קבלה כוונות שיש לכונן גם במציצה, מובן גם לפי אופן השני, דזה חלק ממצות הטפת דם ברית. וז"ל: הנה בספרי הקבלה יש כוונת מילה גם במציצה, בלקוטי תורה (טעמי המצות סוף פ' לך לך). ובספר הקנה (שעל טעמי המצות). ועוד יותר שבתקינני זוהר (תיקון ל"ז) כתב: 'וחרבא דקב"ה

יתברך ויתעלה פפיות לקבל מילה ופריעה ומציצה'. ובשערי אורה (שער ה') כתב הכוונה של ג' פעמים תיבת 'אמלים' שבמזמור 'מן המיצר', לפי שברית מילה כשאדם כורת הערלה כו' שנעשית המילה בג' דרכים כריתת הערלה והיא מילה, השניה פריעה, השלישית מציצה, עכ"ל. אך כל לשונות אלו נוכל לפרש גם לפי פירוש השני, דלעולם אין חיוב במציצה מחמת מצות מילה, אך יען שצריך למצוץ משום סכנה, ממילא נעשית מצות מילה, והיא בכלל הטפת דם ברית.

אך לשון ספר הקנה שכתב 'מילה ופריעה שווין הן, אלא שמציצה צריך ואינו מעכב'. זה יורה כפירוש ראשון שגם המציצה מחויבת [והיא חלק ממצות מילה]. והטעם טוב כמו שפירשתי לפי דברי התוס' ישנים, ובאמת סוגית הגמ' מתפרש היטב יותר לפי פירוש הראשון, עכ"ל.

וכתב האבני נזר דאיכא נפ"מ לדינא אם מציצה הוא חלק ממצות מילה, או דאינו חלק ממצות מילה, וזה רק משום סכנה, אלא כל זמן שלא פירש, הוא המשך ממצות הטפת דם ברית. דאם זה חלק ממצות מילה, אז צריך לעשות מציצה בפה דוקא. אבל אם הוא משום סכנה, אז אפשר גם בכלי.

וז"ל: הנה בזמנינו זה קמו מתחכמים נגד המציצה, ואומרים כי בזמנינו נשתנו הטבעים ועושים בלא מציצה בפה רק ע"י כלי זכוכית וספוג, ואף שפשוט שלא יוציא הדם ממקומות הרחוקים, אומרים שלא יזיק כלל בזמנה"ז.

קח לך סניגור

הגאון האדיר שר התורה רבי יוסף ב"ר אפרים פישל ראזין זצ"ל

בעל הצפנת פענח

מתכווננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות צפנת פענח על התורה'

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת

gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

יתברך ויתעלה פפיות לקבל מילה ופריעה ומציצה'. הכוונה של ג' פעמים תיבת 'אמלים' שבמזמור 'מן המיצר', לפי שברית מילה

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

ראשון שגם המציצה מחויבת [והיא חלק ממצות מילה]. והטעם טוב כמו שפירשתי לפי דברי התוס' ישנים, ובאמת סוגית הגמ' מתפרש היטב יותר לפי

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקדן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אומר: בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמותי (ספר מנחם ציון). נתפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה'ק כהדרת הרה"צ מאראד זצ"ל

**ארייברענגען יאטא חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין
אסאך יאהרן צו העלפן אידן,
וועט עס טוטן פאר אייער ישיעה
פרידע, גאטע, באשעצער, וואס עס
מיינט אסאך גוטע זאכן.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

ייער נאמען איז א באזונדערע
שטיין, באזונדערע שטראל און
תפלות פאר א לענגערע צייט,
אלע ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענע קייט. מיט כוח
במיתות, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.

**צופרידענע
עלעטערע פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

מ"ן קינד און
מבוגרע א
אדערע
מענטש, ער לערנט
מיט, ער וויל
ענדיגן א מסכתא

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

מ"ן וועט בעטן
מ"ן וועט פיר
אויס 5 מיטע
כאד סוף זמן קריאה
שטע

חדש מבית מכון מליצי יושר

הגדרות אבני גזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

והנה לפי טעם הראשון הנ"ל דהוי כאילו כתיב מהול ופרע ומצוץ, ואחר שבעת מתן תורה לא היה אפשר בלא מציצה בפה, והוי כאילו כתיב מהול ופרע ומצוץ בפה, א"כ אף אם נודה לדבריהם שבזמנ"ז אין סכנה, מ"מ מצות מילה לא נשתנה. וכמו לענין 'אזוב' שיש לו שם לוי, שהדבר תלוי איך היה שמו בשעת מ"מ, אף שאח"כ בא לו שם לוי, לא איכפת לו, דמ"מ כוונת התורה היה על אזוב זה. הכא נמי כיון שכוונת התורה היה במצות מילה גם למצוץ בפה שיוציא הדם ממקומות רחוקים וכו', אף שלפי דבריהם עכשיו אין סכנה, מ"מ המצוה לא פקע. [אבל לפי טעם השני דמציצה הוא רק משום סכנה, אפשר גם מציצה בכלל]. אבל לענין הדין, ודאי מחויבין להחמיר בפירוש הראשון, אף את"ל שספק הוא, הלא ספיקא דאורייתא לחומרא, בשגם שהדעת נוטה כפירוש הראשון, עכ"ל.

אבל הוסיף האבני גזר, דגם לפי טעם השני דמציצה הוא רק משום סכנה, מ"מ יש לעשות מציצה בפה דוקא. וז"ל:

אף לפי טעם השני, מי הוא אשר יש בו שורש וניצוץ ישראל ועמדו אבותיו על הר סיני שיערע בנו ממצות מציצה אשר המקובלים כתבו סודות נוראות איך הוא מציל נפש ישראל מכל רע, ואין להשיג במה שאומרים שפה המוהל יזיק, כי שלוחי מצוה אין נזוקין. וגדולה מזה בגמ' (יבמות עב). 'האי יומא דעיבא לא מהלינן ביה, והאידנא דדשו בה רבים שומר פתאים ה'. ואף שהיה שלא כדין, כל שכן בזה שכדין החזיקו במציצה מימות מ"ת עד עתה, שלא יזיק כלל.

אמנם בענין אם יוכל אחר למצוץ בשבת, אפשר דיש לחוש לפירוש השני לפי דבריהם שאין סכנה בזמנ"ז במניעת המציצה, רק ע"י כלי זכוכית וספוג אשר בזה אין חיוב חטאת (לדעת הרמב"ם פכ"א שבת הכ"ה), דהדוחק ביד להוציא דם אינו

אלא מדרבנן, כל שכן בזה, דאין חיוב רק במוצץ בפה שמוציא הדם ממקומות הרחוקים, וזה בא ע"י חבורה. וכיון שאין סכנה, אין היתר לפי טעם השני רק משום שעדיין לא פירש ממילה, וא"כ דוקא הפוער ימצוץ. אבל אם אין הפוער יכול למצוץ, נסמך על טעם הראשון שהוא נראה עיקר, וימצוץ אחר, כן נראה לו.

לע"נ הגר"ר חיים ב"ר אהרן אויש זצ"ל אבד"ק לופעני יא"צ כ"א אייר

חילוק בין בבל וא"י בנוגע מלבוש ת"ח. כתב הרמב"ם (פ"ה דעות ה"ט), וז"ל: מלבוש ת"ח מלבוש נאה ונקי וכו', ולא ינעל מנעלים מטולאים טלאי על גבי טלאי וכו', עכ"ל. והנה בברכות (דף מנ): איתא: ת"ר ששה דברים גנאי לת"ח וכו' ולא יצא במנעלים מטולאים, איני והא' חייא בר אבא נפיק, אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן בטלאי על גבי טלאי. ולא אמרן אלא בפנתא [כשהטלאי בגב הנעל], אבל בגלדא [כשהטלאי בעקב שאינו נראה] לית לן בה. ובפנתא נמי לא אמרן אלא באורחא [כשהולך בדרך], אבל בביתא לית לן בה. והרמב"ם השמיט כל הני חילוקים דדוקא בפנתא ובאורחא, וכבר העיר בזה הלחם משנה, וכתב: ולא ידעתי למה.

ולפי ענ"ד ליישב דעת הרמב"ם, דבשבת (דף קיד.) איתא נמי להך מימרא דר' חייא בר אבא ומשמיה דר' יוחנן דגנאי לת"ח וכו', ולא מחלק התם מידי בין פנתא לגלדא ובין אורחא לביתא. ונראה

דהיינו טעמא דשם פריך מרבי אחא ב"ר חנינא דנפיק במנעלים המטולאים, ולא פריך בברכות ממנו דנפיק, אלא פריך התם מר' חייא בר אבא, וצריך טעם.

ונראה לי דהנה בשבת (דף קמה:) איתא: יתיב ר' חייא בר אבא ורבי אסי קמיה דר' יוחנן וכו' א"ל ר' חייא בר אבא לרבי אסי מפני מה ת"ח שבבבל מצויינין וכו', אתער בהו ר' יוחנן, א"ל דרדקי וכו' מפני מה ת"ח שבבבל מצויינין, מפני שאינם בני מקומן, דאמרי אינשי במתא שמאי, בלא מתא תותבאי. [דבעיירי חשוב אני מפני

שמי, ואיני צריך להתכבד במלבושים. אבל כשאיני בעירי, כבודי תלוי בשמלתי]. הרי מתבאר משם דת"ח היושב בביתו שקט ושאנן אין צריך לבגדים נאים, כמו אותו שאינו לומד במקומו, ולכן היו בני בבל הולכין בבגדים נאים ומצויינין, לפי שהם לא היו לומדים במקומם רק במקומות אחרים, לכן התלבשו בגדים נאים יותר מבני ארץ ישראל שהיו בני מקומם ולומדים במקומם, על כן לא התלבשו כ"כ במלבושי כבוד.

והנה סתם ברייתא ר' נתן הוא (רש"י בכורות ל.), ונודע מה שכתב רבינו שמואל הנגיד (במבוא התלמוד) דסימן הברייתא הוא 'ת"ר', ו'תניא חדא', ו'תניא אידך' ע"ש. ונודע דר' נתן הוא מבבל, וכמו שאמר רבי "לדלות היתה בי והעזתי פני בר' נתן הבבלי".

ולפ"ז אתי שפיר דלא הוי מצי למפרך בברכות

מרבי אחא ב"ר חנינא, דאיכא למימר דברייתא סתמא ר' נתן הוא דבבלי הוא [בברכות אמרו 'ת"ר', וזה סימן דברייתא הוא], וכבר כתבו התוס' (ברכות מד. ד"ה אינהו) דאין סברא שיזכרו בני בבל אליבא דבני ישראל, ומסתמא דברו אליבא דבני מקומן.

והכי נמי מסתמא ר' נתן דבבלי הוא דיבר לבני מקומו שהם אינם בני מקומן, ולכן צריכין למלבושי כבוד וכו', לכן אמר דלא ילך בנעלים המטולאים דבלא מתאי תותבאי, וא"כ לא קשה על ר' אחא ב"ר חנינא דהיה מבני ארץ ישראל וכן מקומו, ובמתא שמאי ואין צריך למאני מכבודא, ולכן נפק במנעלים מטולאים, ולהכי הוצרך תלמודא למפרך 'איני והא' חייא בר אבא נפק', ור' חייא בר אבא גם הוא היה מבני בבל כנודע שאח"כ עלה לארץ ישראל, וג"כ לא היה בן מקומו, ועם כל זה נפק, והוצרך לשנויי בטלאי על גבי טלאי דאסור.

אבל במס' שבת דאיתא הך מימרא אמר רחב"א משמיה דר' יוחנן, ור' יוחנן היה מבני ארץ ישראל, ואמר מסתמא אף אליבא דבני ארץ ישראל כמו שכתבו התוס' שם שאסור לצאת במנעלים מטולאים, ע"כ שפיר פריך גם מר' אבא ב"ר חנינא דאף שהוא בן מקומו בארץ ישראל היכי נפק, הא אף לבני ארץ ישראל אמר ר' יוחנן דגנאי הוא, וא"ש.

והנה טעם הא דקאמר תלמודא 'לא אמרן אלא בפנתא וכו' לא אמרן אלא באורחא וכו' הא דבביתא או בגלדי לית לן בה, היינו משום דכיון דטעמא הוא משום דבזיון הוא לו, א"כ בגלדא או בביתא דליכא בזיון שרי. וזה נכון למה דאיירי תלמודא התם דרק לבני בבל דאינם בני מקומם הוא, דגנאי לצאת במנעל מטולאי, וא"כ על כרחך הטעם משום בזיון. אכן בשבת שם דקאי אליבא דר' יוחנן דאמר התם אף לבני ארץ ישראל שהם בני מקומם, אפילו הכי גנאי, וא"כ על כרחך אין הטעם משום דבזיון הוא לעיני הבריות, דהא במתא שמאי, ואין צריך להתכבד במלבושים, ועל כרחך דטעמא לא משום בזיון לעיני הבריות, שהרי כל הבריות יודעים ומכירים אותו,

רק דמ"מ לא נאות הוא לת"ח לצאת במנעל מטולאי וגנאי הוא לו, וא"כ אין הבדל בין פנתא לגלדא ובין אורחא לביתא, שהרי גם באורחא ובפנתא שנראה לבריות אין בזיון יותר מגלדא ובביתא שהרי הוא במתיה, ולכן לא מחלק תלמודא בשבת שם כל הנך חילוקים, וזה דעת הרמב"ם שהשמיט כל אותן חילוקים וכגמרא דשבת ואתי שפיר. (אוצר המלך פ"ה דעות ה"ט).

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא ז"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספר
מנחת חדשה

שהמחבר הר"ק מופת הדור
מנחם רבי ברוך פינחס מסקאליע ז"ע,

כתב בהקדמתו

**'אקוה לה' מי שיחזיק
ספר זה בביתו, ובפרט מי
שילמוד בו, כי זכות של
תיבת בראשית ברא יגן
עליו שיהיה לו רפואה לכל
אבריו'**

יצא לאור ע"י מכון סל אורות,
מהדורת כס נוחה במיוחד
אפשר להשיג הספר בתנודות הספרים
ליתר פרטים אפשר להתקשר ל
minchadushe@gmail.com

בכוונתם שיש בתרומה ב' ענינים: א) קדושה. ב) איסור. וה'קדושה' שבה הוא דבר מחודש ע"י ההפרשה, אבל ה'איסור' שבה הוא מטעם טבל, לפי שעדיין לא התירה איסור הטבל שבה כי אם איסור הטבל אשר בשירים. ועפ"י יובן ג"כ מה שיש בתרומה ענינים מחודשים אשר אינם בטבל, כחיוב חומש לזר, ועשה ד'ושמרתם את תרומותי, ואכילתו בטומאת עצמו הוא בעשה, ובטומאת הגוף הוא במיתה בידי שמים, ונוהג בו שלישי לטומאה, שכל זה איננו בטבל, והיינו משום דכל זה בא מפאת קדושת התרומה אשר נתחדשה ע"י ההפרשה.

אולם באמת אין ראיה מדברי התוס' ורא"ש הנ"ל לומר דיש איסור טבל בתרומה, ד"ל דאיסור טבל לגמרי חלף הלך לו ע"י ההפרשה, ואיסור התרומה איסור חדש הוא מטעם קדושת התרומה לא מטעם טבל, ועם כל זה לא מיקרי

'דבר הנדור', ד'דבר הנדור' הוא אך כשהיה מותר באמת לפני נדרו, ואחרי הנדר נאסר. אבל בתרומה דגם לפני ההפרשה היתה אסורה משום טבל, לכן נהי דפקע איסור טבל ע"י ההרמה, ונתחדש איסור תרומה, עם כל זה כיון שלא היתה התרומה מותרת בפועל באיזה זמן ונאסרה אח"כ ע"י דיבורו, כי אם איסורה היה מאז ומקדם, לכן לא מיקרי 'דבר הנדור', כיון שלא חידש דיבורו לאסור המותר, ורק החליף איסור באיסור, שהפקיע איסור הישן דטבל, וחידש איסור החדש דתרומה, עכ"ל.

וכעין זה כתב הגר"ש שקאפ (נדרים סימן ט'), וז"ל: לכאורה אינו מובן, דהרי בתרומה איכא איסור חדש משום תרומה, ואיסור טבל בטיל ליה. וי"ל דעיקר ענין דבר הנדור אינו על ענין אזהרת התורה (פ"י), האיסור הפרטי שיש עכשיו בדבר, רק על ענין היחוד וההפרשה מן האדם (פ"י), שעד עתה היה מותר בזה הדבר לאוכלו או ליהנות ממנו ועכשיו אסור. ולכן אף שע"י קריאת שם תרומה נעשה איסור חדש, אבל לא נוכל לומר שע"י קריאת שם הבדילו מאכילת זרים, דגם מקודם הוא מובדל ופרוש מאכילת זרים, רק להיפך שהתיר השירים.

לע"נ הג"ר יהודה לייב ב"ר יוסף אהרן זצ"ל יא"צ כ"א אייר

למה אלקים זנחת לנצח (תהלים ע"ד). במדרש שוחר טוב כאן: אמר דוד לפני הקב"ה אנחנו קצרי ימים וכו', ואם באת

להאריך עמנו וכו' אנחנו מתים, ע"ש. ויש לומר דרמזו כאן, דתיבות **'למה אלקים זנחת לנצח'** בגימטריה **'מילה חיים ננצח תמחה'**, והכוונה, דבזכות ה'מילה' נזכה עוד בחיינו, והיינו 'בחיים', לראות כשתמחה את זכר עמלק, [והיינו 'ננצח' עמלק, ו'תמחה' למחות אותו] תיכף בימינו אמן.

קולי אל אלקים ואצעקה, קולי אל אלקים והאזין אלי, ביום צרתי (תהלים ע"ז). ובשוחר טוב כאן: כשהקב"ה מראה לצדיקים הצרות הבאות על ישראל וכו', כיון שהן רואין הם צועקים לפני הקב"ה ונותנים קולם, שנאמר 'קולי אל אלקים ואצעקה', ע"כ. והרמז הוא דתיבות 'קולי אל אלקים ואצעקה', בגימטריה **'אל מה**

לזכות חב"י. להצלתה בכ"ע נחת דקדושה מכל יו"ח

את כספר לא תתן לו בנשר. איתא במדרש: מכאן שאסור לקבל שכר על התורה, מה הקב"ה בחנם, אף ישראל חייבים ללמוד תורה בחנם. ונראה לי, כי הסברה וטעם החיוב ללמוד בחנם, הוא כמאמר החכם 'אל יתהלל חכם בחכמתו', כי הוא החונן דעה ובינה להבין ולהשכיל, כפי' בעל הפלאה על מה שאמרו 'יגעת ומצאת תאמין', אף לאחר יגיעה, תדע ומצאת שרק מציאה אשר בהיסח הדעת הוא. וכן בקנייני עוה"ז צריך כל אדם לידע כי הוא הנותן כח לעשות חיל, ולי הכסף ולי הזהב נאום ה', א"כ למה אתה תקבל שכר על הלואה אם אין הכסף שלך, רק אתה ממונה עליה, ומובן המדרש.

לע"נ הג"ר שמואל יעקב ב"ר ישכר דוב ברנשטיין זצ"ל יא"צ כ"א אייר
וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר. בפירש"י: מה שמיטה נאמרה מסיני, כן כל המצות כולן. ונראה לי

כי כמו שמיטה אשר כתיב בה 'וכי תאמרו מה נאכל וגו' וצויתי את ברכת', כן צדיק באמונתו יחיה בכלליות הדת בנסיון הפרנסה, כי שומר מצוה לא ידע דבר רע, וכמו שבת הארץ, כן שבת בראשית, כאשר בזה"ז נסיון גדול אם אינו מחלל ש"ק, דוחין

אותו מן הפרנסה בפאבר"ק, וכן כמה וכמה משא ומתן אשר נדמה לו הפסד אם לא יעשנו בשבת, לכן כתיב 'וכי תאמרו מה נאכל וגו' וצויתי את ברכת', למלא לכם כהנה וכהנה, וכל מזונותי של אדם קצובים לו וכו' חוץ מהוצאות שבת ויו"ט והוצאת בניו לת"ת, ואדבריה שבת בראשית ושבת הארץ הם מקור הפרנסה, וע"כ סומך ומפרש 'והיתה שבת הארץ לכם לאכלה', דייקי 'לך ולעבדך', הוא יביא לך השפע, 'דיזיף שבתא פריעה שבתא', לא חסר ולא יחסר ע"י קיום הדת מסיני בכלליות התורה.

הופיע ויצא לאור
"הגיד אדמו"ר זצוקללה"ה קודם פטירתו שאם ילמדו בספרים שלו, יהיה למנן ולעזר גם אחר פטירתו ממש כמו בחיים"
(ארץ צבי ע"ה עמ' רמ"ב)

מלוקט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם
כודי שבוע בשבוע

מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים

עם ביאורים הארות והערות

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון 'מליצי יושר' בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

ל"ג בעומר. ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה בכל קודש לא תגע', רמז לכנסת ישראל המטהרת עצמה בימי ספירת העומר, כי ל"ג בעומר כמספר ל"ג הנ"ל, היא 'תשב' ב'טהרה', 'בכל קודש לא תגע', אז בהילולא דרשב"י שהוא קודש, שלא לחללו. אבל עם כל זה עדיין 'ואל המקדש לא תבא', דלא נגמר טהרתה לקבלת התורה שהוא מכוונה כמו המקדש (במחנה) סוף תענית, 'עד מלאת ימי טהרה', 'ימי' הוא נוטריקון 'נ' יום', דאות 'נ' ומ' בגימטריה נ', כדכתיב בתורה 'תספרו חמשים יום'.

לע"נ הג"ר בצלאל ברוך ב"ר צבי הירש פרידמאן זצ"ל יא"צ כ"א אייר

תרומה לא מיקרי 'דבר הנדור'. אמרו בגדרים (דף יב). דהאומר 'דבר זה עלי כחלת אהרן הניתנת לכהנים, וכתרומתו', מותר, כיון דאינו מתפסס בדבר הנדור, אלא בדבר האסור לישראל בלבד לאוכלו. וכתב הרא"ש שם, וז"ל: ואע"ג דמיתסרי ע"י פיו

[שקורא שם ואומר 'הרי זה תרומה'], לא הוי 'דבר הנדור', דהא מעיקרא נמי הוא אסור משום טבל, ופיו לא אסר, אלא התיר, שהוציא השירים מידי טבל, עכ"ל. וכתב הגר"י ענגיל (אתון דאורייתא כלל ב'), וז"ל: ואחד מתלמידי העיר דנראה מזה שהתרומה מתרת אך את האיסור טבל אשר בהשירים, אבל היא עצמה נשארת בטבלה לגבי זרים, ע"כ דברי התלמיד, ויפה העיר. וע"ע בתוס' (שם ד"ה כחלת) שכתבו, וז"ל: וא"ת והלא קדושת התרומה חלה ע"י דיבור והפרשה, וא"כ הוי דבר הנדור. וי"ל מ"מ אין איסור שבתרומה בא ע"י הפרשה, שהרי קודם לכן נמי היה אסור משום טבל, דהפרשת התרומה אינה כי אם להתיר עכ"ל. ומדנקטו התוס' בקושייתם 'קדושת התרומה, ובתירוצם 'איסור' שבתרומה, על כרחך נראה

הכא בנידון דידן אע"פ שר' יהודה סובר עכו"ם מעריך וחל על ערכו קדושת בדק הבית כמו על שאר ערכין, אבל כיון שמתחילתו לא חזי ערכו למצותו, ודינו שנגזז מחמת עצם ההקדש משום שהקדישו עכו"ם, והוה כמו חטאות המתות שמחמת הקדשן לא חזו השתא לכלום ולא מחמת דבר צדדי, אז אין מועלים בו, עכ"ל. והנה רבא אמר שם ליישב את הפסוק "לא לכם ולנו" לפי רבי יהודה, שודאי מקבלים קדשי עכו"ם לבדק הבית. וזה שמנעם נחמיה בן חכליה מלהביא - משום רפיון ידיים הוא, שלא היו העכו"ם מתכוונים לטובה, אלא שיסמכו גם עליהם וישמעו לעצתם והם יאחרו את הבנין עד שיסיבו את לב כורש שלא לבנותו. דכתיב "ויהי עם הארץ מרפין ידי עם יהודה ומבהלים אותם לבנות".

וכתב החזון יחזקאל ז"ל: לפי דברי רבא י"ל, דאם הפריש הגוי ערכו בהיותו גוי לר' יהודה, ואח"כ נתגייר, אולי הקדשו חזי למצותו בפועל ממש. אבל קדשי מזבח שהפריש בעודו גוי ואח"כ נתגייר, אין מועלים בהם, שלא חל עליהם בשעת ההפרשה דין מעילה, שנתמעטו מדין

מעילה מגזירה שוה "חטא" "חטא" (ע' בזבחים סוף מה.).

לע"נ הגר"ר יוסף פלגני ב"ר יחזקאל זצ"ל יא"צ ט"ז אייר

רבי שמעון בן יוחאי. הנה על התנאים מצינו בהם הרבה מדרגות גדולות מאד, ונבאר קצת מן המקצת מה שמצינו על רשב"י, רשב"י היה עולה עד רום רקיע, הקב"ה קרא בשמו 'שמעון', בכל מקום שהלך רשב"י שלח לו הקב"ה מלאכים, לרשב"י למדו תורה משיבה של מעלה, רשב"י הוא נר של כל העולם, ושקול ככל העולם, מיום שיצא רשב"י מן המערה, היו כל סודות התורה גלויים כנתינתם מסיני עד שנסתלק, פניו היו מאירים כשמש. וראה בזוהר באדרא (דף קלב:) דמבואר שם ממאור פניו של התנא האלקי רשב"י, וז"ל: אמר ר' שמעון כלהו בוצינן חברי דאתין בהאי עזקא קדישא, אסדהנא עלי שמיא עלאין דעלאין וארעא קדישא עלאה דעלאה, דאנא חמי השתא מה דלא חמא בר נש מיומא דסליק משה זמנא תנינא לטורא דסיני, דאנא חמינא אנפאי נהירין כנהורא דשמשא תקיפא דזמין למיפק באסותא לעלמא, דכתיב 'זורחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה', ע"כ. פי', רשב"י היו מאירים פניו כמו החמה שלעתידי לבוא שאורה יהיה שבעתים. והנה על זה כבר עומדים המקובלים וכי רשב"י זכה יותר ממשה, הרי ארז"ל 'פני משה כפני חמה', וא"כ איך פני רשב"י יהיו מאירים כמו החמה שלעתידי לבוא שאורה יהיה שבעתים.

ובאמת שלא קשה קושי זה, דמה שאמרו רז"ל 'פני משה כפני חמה', זהו גם היה כמו החמה שלעתידי לבוא, דהא לא אמרו שהיה דוקא אור החמה כמו עכשיו. ואפילו אם נאמר שבאמת היה אור פניו כמו החמה של עכשיו, מפני שעוד לא זכה לראות אור החמה האמיתית שלעתידי לבוא, אבל בכוח היה אור פניו של משה כמו אור החמה שלעתידי לבוא. ובאמת יכולים לומר כפי שמבואר בדברי המקובלים דבא ניצוץ ממש רבינו בגלגול רשב"י, וא"כ הניצוץ של משה רבינו האיר, דבכל הדורות חי משה רבינו בגלגול, וא"כ דרך ניצוץ משה רבינו היה מאיר אור פניו של רשב"י. ורשב"י ברוב מעלותיו ושבחיו עצמות גדולתו וקדושתו זכה לזה מה שלא זכה בר נש מיומא דסליק משה זמנא תנינא מדר סיני, וא"כ אנו רואים גדולתו איך זכה רשב"י.

הופיע ויצא לאור

ערוך לגר - ברכת הבית על מסכת כריתות

מהדורה מפורטת בתכלית ההידור והיופי עם הגהות והערות ואילפי תיקונים

אפשר להשיג הספר בתנאים הספרים המובחרות
ליתר פרטים: 718.854.9897

לי אצעק חקים'. והכוונה שהצדיקים שואלים להקב"ה 'מה' אנו יכולים להשיב לבני ישראל [שצועקים על צרותיהם] כדי לנחמם, [וזה 'אל לי אצעק']. ומשיב הש"ת 'חקים', כמו שהחקים אין להם טעם רק מצות המלך, באמת אינם חייבים ח"ו להתייסר בצרות האלו, אבל טוב שיקבלום באהבה כמצות החוקים שאין מובן להם טעמם, ובזכות שמירת החקים וקבלת היסורי גלות תזכו **והאזין אלי ביום צרתי**, דתיבות אלו 'והאזין אלי ביום צרתי' בגימטריה '**צבאי אורי תעלה לא יזה**', שיתבררו ויעלו ניצוצות קדושות השקועים בסטרא אחרא וקליפות, אותה אומה המוריעה לבני ישראל, [וזה '**צבאי אורי**' היינו ניצוצות קדושות, '**תעלה**' יעלו מהסט"א], ועיד'ז '**לא יזה**' - לא יפזרם עוד בגלות, שאחר גאולה הזאת שוב לא יהא שום גלות, אמן כן יהי רצון.

לע"נ הגר"ר יוסף פלגני ב"ר יחזקאל זצ"ל יא"צ כ"א אייר

גוי שהעריך. אמרו בערכין (דף ה:), גוי ר' מאיר אומר נערך, [אם אמר ישראל 'ערכו עלי', נתון ערכו]. אבל לא מעריך, [אם אמר הגוי 'ערכי עלי', לא אמר כלום]. ר' יהודה אומר מעריך אבל לא נערך. אמר רבא דברי ר' מאיר שגוי

אינו מעריך מסתברא, משום דכתיב 'לא לכם ולנו לבנות בית לאלקינו'. פי', כך אמר נחמיה בן חכליה להגוים שהיו מתנדבים ורוצים לסייע בבנין ביהמ"ק, שאינו ראוי שגוים ישתתפו בבנין המקדש. ומזה יש ללמוד לערכין שהם ג"כ לבדק הבית, שאין הגוים מעריכים. והקשה הגמ': ור' יהודה שסובר שמעריכין, האי 'לכם ולא לנו' שמשמע מהפסוק שאין מעריכים, מאי עביד ליה. אמר רב חסדא 'וערכו נגנז', דגם ר' יהודה מודה שאין משתמשים בכסף הערכין של הגוי לבדק הבית, אבל מעריכים לענין שהקדושה חלה על הדמים. והקשה הגמ' אלא מעתה שבדק הבית שהקדיש הגוי הולך לאיבוד, לא ימעלו בו להתחייב בקרבן מעילה. וכדנתיא חטאות המתות ומועות שהפריש לחטאת ואבדו ונמצאו לאחר שכבר נתכפר הבעלים שדינם שהולכות לים המלח לאבדם - לא נהנין בהן, שאסורות בהנאה ולא מועלים בהן, דאינו חייב קרבן מעילה כיון שאינו מיקרי 'קדשי ה'', וכמו כן נאמר בקדשי עכו"ם לבדק הבית שדינם ליגנז, שלא תהיה בהם מעילה. אלמה תניא גבי קדשי עובדי כוכבים, במה דברים אמורים דאין מועלים בהם, בקדשי מזבח, אבל בקדשי בדק הבית מועלין בהם.

והנה בחדושי רבנו חיים הלוי (הלכות מעילה פ"ב ה"ה) כתב, וז"ל: קדשי מזבח שמתו יצאו מידי מעילה, ומשמע דקדשי בדק הבית אית בהו מעילה אף לאחר שמתו, וצריך טעם למה. אלא ודאי משום דרך קדשי מזבח שקדושתן למצותן, להכי כשמתו ולא חזיין תו למצותן, פקע מיניהו דין קדשי ה' ולית בהו מעילה. משא"כ קדשי בדק הבית, דהן של הקדש בקנינם, א"כ לא שייך בהו כלל דין מתו, ולא איכפת לן כלל מה דלא חזיין תו למצותן, כיון דעכ"פ הרי הן קנין גבוה, שפיר מועלין בהן, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל (השטות לערכין), וז"ל: וצ"ע מהגמ' כאן על הא שכתב הגר"ח דבקדשי בדק הבית לא שייך הדין של מתו, דא"כ היכי מדמה הכא חטאות המתות ומועות ההולכות לים המלח (שהן מעות שהוקדשו לקרבן שלא יקרב) שאין מועלים בהן, להא שר' יהודה סובר שגוי מעריך (וחל על ערכו דין קדושת בדק הבית כשאר ערכין), וכיון שערכו גגנו לא יהא בדין מעילה, הלא בבדק הבית כתב הגר"ח: 'דלא איכפת כלל מה דלא חזיין תו למצותן, כיון דעכ"פ הרי הן קנין גבוה שפיר מועלין בהן'.

ויש לומר שאין זה אלא בבדק הבית כזה שבשעה שהקדישו היה חזי למצותו ונעשה קנין גבוה להיות חזי לזה שהוקדש, אם אח"כ פסק מלהיות חזי למצותו מחמת דבר צדדי מחמת חסדון העמדה והערכה ולא משום עצם הקדשו אז מועלים בו. אבל

הופיע ויצא לאור

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מחלקת מחזור גליונות
"מליצי יושר"
שיצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הגר"ר שלום איוון זצ"ל
בעת הספדו בשנת ה'תרס"ה
של ש"ן בעל החזון
יחזקאל הכינוי:
"צמחיה" מאת רבינו
לפרסם שהבנינו סידור
טוב למי שילמדו בספריו.
וכן למי שיפיק את חידושי
ה"חזון".
(רבינו אריה א"ח ז"ב ע"פ
רבינו)

אפשר להשיג הספר בתנאים
הספרים המובחרות
הפנה ראשית: נירנבערלי
718.833.8103

ליתר פרטים: וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilenny@gmail.com 732.510.0560

הורינו

פרשת בהר בחוקותי תשפ"ו | שנה ג' 124

הורים נאמן הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

ואם בְּחֻקֹּתַי תֵּלְכוּ: (כ"ו, ג')

כתב בעל הטורים: אם בחוקותיי תלכו ר"ת אבת, **שתלכו בדרכי אבות**. ובספר 'באר לחי' כתב לפרש, הסיבה שדווקא כאן נרמז העניין של הליכה בדרכי אבות. וכן, מדוע דווקא כאן כתבה התורה "אם" בחוקותי תלכו.. שזה כביכול רשות.

ומבאר כך: שאחרי המעשה של דמא בן נתניה שכיבד אביו, היה קטרוג שדווקא אצל גוי ראינו כזו מעלה בכיבוד אב. ואז נשלחה פרה אדומה וישראל חזרו אחריה בממון רב אפילו שהיא חוקה לא מובנת (ההיפך מכיבוד אב שהוא אפילו בנימוסי הגויים) וזה היה התיקון לקטרוג. וזה מה שרמזה כאן התורה. אם בחוקותיי תלכו - דהיינו שתלכו בדרכי אבות ותשמרו מצווה זו, יגן עליכם מעניין קטרוג.

ואם בְּחֻקֹּתַי תֵּלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֵשִׂיתֶם אֹתָם (כ"ו, ג')

וידועים דברי רש"י על המקום. "כול זה קיום המצות כשהוא אומר 'ואת מצוותי תשמרו' הרי קיום המצות אמור, הא מה אני מקיים 'אם בחוקותיי תלכו' שתהיו עמלים בתורה, ע"כ. והיינו שלדברי רש"י קיום המצוות בפועל רמזו במילים 'ואת מצוותי תשמרו'. אם כך, לא מובן מדוע רש"י אומר בהמשך הפסוק 'ואת מצוותי תשמרו' - הו עמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים" כמו שנאמר 'ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם', ע"כ.

1. פ"ד מ"ה 2. תורת הבית, מאמר ב'

ובתורת כהנים לשון הלימוד להדיה, ששני חלקי הפסוק מכוונים לעמל התורה. דהיינו, גם 'אם בחוקותיי תלכו' וכן 'ואת מצוותי תשמרו' אי אפשר לפרש לא זה ולא זה בקיום המצוות בפועל, שהרי כתוב אחריהם 'ועשיתם אותם' המורה על קיום המצוות, אם כן על כרחך לומר ד'אם בחוקותיי תלכו' - ואת מצוותי תשמרו', שניהם עוסקים בעמל התורה "וחד מיניהו בעמלין על מנת לשמור ולקיים".

רואים שלימוד על מנת לקיים הוא גם חלק מעמל התורה, וגם חלק משמירת המצווה עצמה. כיון שאי אפשר לקיימה בשלמות ללא עמל בלימודה. וכמו שמצינו במשנה באבות¹ הלומד על מנת ללמד מספיקים בידו ללמוד וללמד, והלומד על מנת לעשות מספיקים בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

וכבר אמרו חז"ל: "אין בור ירא חטא", דהיינו אדם שלא למד הלכות, הרי הוא בבחינת בור בהלכה, וממילא אי אפשר שיהיה ירא חטא, הרי אינו יודע מהו החטא, ואינו יודע ממה להיזהר. וידועים דברי מרן החפץ חיים² **כלל הדבר, לא יצויר קיום כל המצוות אם לא שילמד כל ימיו ההלכות השייכות לקיום המצוות**. ע"כ.

ולכן, כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, **כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא מצווה דאורייתא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל**.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם
בהלכה ומנהג

שלא להיות כפוי טובה לטובת הבורא

בספר החינוך¹ אחר שכתב שמשרשי המצווה שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה וכו' ובהמשך דבריו: **וכשיקבע זאת המידה בנפשו יעלה ממנה להכיר טובת הא-ל ברוך הוא שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון ושהוציאו לאוויר העולם, וסיפק צרכו כל ימיו, והעמידו על מתכונתו ושלימות אבריו, ונתן בו נפש יודעת ומשכלת...** ויערוך במחשבתו כמה וכמה ראוי לו להיזהר בעבודתו ברוך הוא.

ובספר 'דרך פיקודיך' לבעל ה'בני יששכר' כתב²: הנה המצווה הזאת מהמצוות השכליות שהשכל מחייבן להיות שאביו ואימו הולידוהו וגדלוהו, וגדלה צערם עליו, עד שנתגדל. אין מן הצורך להאריך כידוע מהראוי שלא להיות כפוי טובה על כן **מזאת המצווה ילמד ק"ו שלא להיות כפוי בטובת הבורא** העודפות עליו ועל אביו ואימו ועל כל הנבראים וכו' ואם ח"ו האדם יכפור בטובת אביו ואמו שהביאו לחיי עולם הזה בקל יוכל לבוא לכפור ח"ו בטובת הקב"ה

1. מצוה ל"ג 2. מ"ע ל"ג חלק המחשבה 3. מצוה ל"ג עשה י"ד

ובספר 'אלה המצוות' למהר"ם חאגיז³ כתב, מצוה זו היא משפט שהשכל מחייבו, הואיל והם הביאוהו לחיי העולם הזה וגדלוהו והרעיבו עצמם והאכילוהו וכו' **ולכן ראוי לכך שלא יהיה כפוי טובה** שאין לך מדה גרועה ממנה, ואם על הכופר בטובתו של חברו אמרו לו כאלו כופר בטובתו של מקום, **מכל שכן לבן שכופר בטובת אביו ואימו, שכופר ודאי בטובתו של מקום**, דהרי שלשה שותפין יש באדם ולכן השווה כבודם ומוראם לו יתברך.

ודבור 'כבד' הוא מצות עשה, ומשקול הדעת שנטע השם בלב האדם, חייב כל אדם להטיב למי שיטיב עמו. והנה הבן לא יצא לעולם - רק על ידי אבותיו, והם גמלוהו וטפחוהו ורבוהו והשקוהו והאכילוהו והלבישוהו חייב לכבדם כל ימיו כי הם היו לו הסיבה להיות חי על פני האדמה.. (הקדמת האבן עזרא לעשרת הדברות בפרשת יתרו שמות כ' א')

מעשה אבות

סיפור מהחיים

בספר מאה שערים' שער ע"ה מביא סיפור בשם מדרש עשרת הדברות ג' חלק ב' (המשך משבוע שעבר)

כיון שהגיע שנה שיפטר הנער מבית מדרשו ולא בא שלח אחריו אביו ממשרתיו ולא מצאו, והוסיף ושלח אחד ולא מצאו. אמר הזקן, אלך אני בעצמי ואמצא את בני חביבי ואביאנו, כמו שהייתי נוהג לעשות לו תחלה. הלך במדרש וקרא לבנו, ולא ענהו. אמר לו לרב - בני ששלחתי לך היום, היכן הוא? א"ל הרב לא בא היום. כיון ששמע הזקן כן, פרח נשמתו ויפג לבו וחרד חרדה גדולה, והיה הולך סביבות העיר, והיה בוכה וצועק, והיה שואל ואומר: את שאהבה נפשי ראתים? ולא נמצא אדם שיאמר אני ראיתי. כיון שראה הזקן כן, קרע מעילו ויגזז את ראשו, ולבש שק ואפר הוא ואשתו, ויבכו וינודו על בנם יחידם, וימאנו להתנחם ימים רבים.

באותה שנה נתגלגלו עליו רחמי ה' וחסדיו, וזכר ה' לזקן כל צדקותיו שעשה ופיתו שהייתה מצויה לעובדי דרכים, וסיבב ה' סבות וגלגל גלגולים, וחלה המלך של אותה מדינה שהיה שם הפרש שגנב הנער. כיון שראה המלך את חליו כי גבר עליו ימים רבים, ולא היו הרופאים מועילים לו, מה עשה? ציווה והכריזו שכל מי שיש לו ספרים יביאם לפניו, כי אמר אולי אבקש ואמצא בם שום תרופה ומנוחה, וכן עשו. וכל מי שהיה בידו ספר, היה מוליכו לפלטרין של מלך. ואז הביא ג"כ הפרש שגנב את הנער הנזכר את ספריו, והעמידם לפני המלך.

וזימן ה' והולך תוך ספריו ספרו של הנער שהיה נושא הנער בחיקו כשגנבו, וכשהיה המלך מחפש בספרי הפרש, מצא ספרו של הנער הנזכר, ולא ידע לקרוא בו. וקרא לכל חכמיו וזקניו וגם הם לא ידעו, אז קרא המלך את הפרש ואמר לו אם אינך מודיעני מאין בא הספר הזה בידך, הריני נושא את ראשך מעליך כיון שראה הפרש כן פחד, ואמר לו - אדוני המלך, דע כי נער אחד יהודי קנתי מהשביה, והנער היה נושא ספרו בחיקו, ומאז נשאר הספר בביתי. אמר לו המלך, והנער היכן הוא? אמר לו בביתי. אמר לו במהרה לך, הביאהו אצלי. ויביאהו אל המלך וחוכמתו האירה פניו כיוסף הצדיק ע"ה כשעמד לפני פרעה. ויכרע לפני המלך, וישתחו לאפיו ארצה.

אמר לו המלך מאיזו אומה אתה, א"ל אדוני המלך עברי אנכי. אמר לו אתה יודע לקרוא בספר זה, אמר לו אדוני המלך אני יודע. והתחיל קורא לפניו בספר בראשית, וכיון שראה והבין המלך נפלאות הבורא ברוך הוא וברוך שמו, ואיך היה העולם תהו ובוהו ואיך בראו ה' בששה ימים ושמע מעשה אדם וחוה ונחש וגן עדן ונהרותיו. שמח המלך שמחה גדולה וקבל עליו לעבוד את ה' אם יקום מחליו. אח"כ הרים הנער קולו ובכה בכייה גדולה, כי זכר לאביו ולאמו ולרבו, שהיה מלמד אותו באותו ספר. אמר לו המלך מה לך, והנער שתק מפחדו את הפרש אדוניו. כיון שהרגיש המלך כן ציווה והוציאו את הפרש בחוץ וא"ל בני אל תירא דבר הודיעני מה לך כי בכית ואיך באת לידי זה הפרש. אמר לו יודע לך אדוני המלך שפעם אחת הייתי הולך במדרשי לבדי, ואז גנבני הפרש הזה, והספר הזה שלי הוא, שהייתי קורא בו, ועל כן בכיתי לפי שזכרתי לאבי ולאמי ולארץ מולדתי. בבקשה ממך אדוני המלך צווה לו וינחני לחזור אל אבי הזקן.

ויהי בימים הרבים ההם אחר היאוש שב הנער לאביו ולאמו ולארץ מולדתו וכיון שראוהו והכירוהו שמחו שמחה גדולה לרוב, ויקומו מן הארץ ורחצו וסכו והחליפו שמלותיהם, ויפלו מלא קומתם ארצה ויתנו תודות והלל לה' שהחזיר להם אבדתם. אז עשה הזקן שמחות ומשתאות וימים טובים, וחלק צדקות מרובות על כל הטובה שעשה ה' עמו ועם בנו חמודו. והשיאו אשה מגדולת ירושלים, והוליד ממנה בנים ובנות, ונתעשר לרוב, והצליח. **באותה שעה אמרו חכמים: ומה זה שלא כבד את אביו אלא בדבר אחד מועט מפני שאמר לו שלא ישאנו על כתפו, שילם לו הקדוש ב"ה כן ולא קיפח את שכרו, המכבד אבותיו כל ימיו ומלבישם ומנעילם ומוציאם ומביאם ומכלכלם על אחת כמה וכמה דפשיטא כי חסדי המקום יקדמוהו וחסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו.**

הצטרפו עכשיו לקבלת הגיליון
במייל מדי שבוע ביום ד'
כתבו "צרפו אותי"
למייל horeinuorg@gmail.com

היו שותפים איתנו וקחו חלק בזיכוי הרבים >

תרמו עכשיו להוצאת הגיליון
כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו!
לפרטים נוספים: 052-7647300
או במייל horeinuorg@gmail.com

רב הנסתר

מאמר חד"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת אמור
צריך לשבת לפני אביו בדרך כבוד. ונלמד נלמד
מזה שהתירו להסב בליל הסדר לפני אביו, משמע
שבשאר ימות השנה יש להיזהר שלא לעשות זאת.
(פלא יועץ, ערך בזיון).

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה
בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

שלוש וברכה, קראנו את הדברים בכאב רב. אתה מתאר מצב לא פשוט, בו היחס והכבוד להורים לא בצורה נכונה וראויה. אין זה מתפקידך לחנך אחרים כמובן, ולכן בכל הנוגע אל הגישה, אל לך להתערב. (כמובן, שאם היא הייתה פונה התשובה הייתה שונה, אולם אין כמעט דרך להשפיע על מי שלא מבקש לשמוע) וכן מצד מצוות תוכחה, ככל הנראה לא מדובר כאן באופן שדברך יהיו נשמעים. ובכל זאת, מוטלת עליכם אחריות לכל הפחות להראות דרך שונה, של כבוד ויחס ראוי להורים. ואת זה תוכלו לעשות טוב יותר דווקא באמצעות שמירת הקשר איתם, הזמנה לשמחות והשתתפות בשמחות, כשאתם התזכורת עבורם שאפשר אחרת.

ואולי יותר מזה, הם שומרים איתכם על קשר חם, כדי להשאיר דלת פתוחה לחידוש הקשר וחזרת שלום המשפחה למצבה הטבעי והנכון. ולכן אסור לדחות אותם יותר.

לגבי הבקשה מכם להפסיק להשתתף בשמחות אחד של השני - משום שזה מתן לגיטימציה, אכן יש בזה אי נוחות, אולם זו לא סיבה להימנע מכך לחלוטין, להיפך, זו הזדמנות להבהיר את הנקודה העיקרית. כמו למשל לכתוב במייל, או להודיע באיזה קו משפחתי, שאתם מגיעים ושמחים להשתתף איתם בשמחה ויחד עם זה כואב לכם המצב ואתם מקווים שכולם יוכלו להשתתף. כלומר, להעביר מסר ברור שלא ילמדו מההתנהגות שלכם ראה לך שאתם עוצמים עיניים ולא שמים לב לכל המתרחש, או תומכים בזה בצורה עקיפה. וכן מן הראוי שתודיעו את זה בצורה ברורה גם להם כעורכי השמחה, וגם לבני המשפחה, ובמיוחד לשבת עם אמא ולהסביר לה את העניין בצורה ברורה שאתם ממש לא תומכים בהתנהגות כזאת, אלא מנסים לעזור לתקן את המצב.

שלוש רב. הסיפור הוא כבר כמה שנים ואנסה לתמצת מה שידוע לי. הקשר בין אמא שלי לגיסתי, דהיינו כלתה אשת אחי, בהתחלה היה טוב, אולם באיזה שהוא שלב גיסתי טענה שנפגעה מכל מיני דברים, ומה שקרה הוא שהיא התחילה להחרים את אמא שלי ואחיות שלי, ולא רוצה לדבר איתם, ולא שום קשר איתם.

ההורים שלי ניסו לעשות שלום ואפילו הלכו יחד למגשר שאחי ואשתו היו אתו בקשר, והיו דווקא כמה מפגשים, והיה נראה שמסתדר, אבל בסוף זה התפוצץ ע"י שלא דיברו יפה, וגיסתי התנהגה בצורה מאד פוגעת להורים שלי ולאחיות שלי, והתפרצה עליהם בחוצפה ובמקום ציבורי - כשההורים שלי ניסו להגיע להידברות ולפיוס. אני יודע שאחי נמצא באמצע ומנסה לשמור על אשתו, ויחד עם זה רוצה לכבד את הוריו, ולא כ"כ יכול בגלל שאשתו מושכת אותו אליו, וכפי מה ששמעתי היו הרבה התנהגויות מאד קשות ביניהם להורים שלי. אחי כן מגיע למפגשים משפחתיים עם ילדיו אבל ללא אשתו, ולא נראה לי שיש לי כ"כ אפשרות לעשות משהו בעניין.

מה שכן, אני רוצה לשאול איך אני אמור לנהוג ביחס לכל זה. כי אשתי מסתדרת עם אשת אחי, ומה צריך לעשות כשיש שמחות לאחד הצדדים, האם להזמין אותם לשמחה, וכן סתם להזמין אותם לשבת, כי אמא שלי אומרת לי, שמבחינתה כשאנו הולכים לשמחות שלהם, או להיפך, וכל המשפחה לא מוזמנת, זה כאילו מראה שאנחנו איתם נגד האחיות שלי וכולם, ונותנים להם לגיטימציה להתנהגות שלה, וכאילו אנחנו איתה בחרם שלה על המשפחה. האם אנחנו באמת צריכים לא להזמין אותם, וכן לא לבוא לשמחות שלהם בגלל זה, וכל דבר לבדוק אם זה פוגע, או שאנחנו לא צריכים להתחשב בזה כי לנו טוב איתם.

סדרה מיוחדת

בכיתתו עם תלמידיו לפסוק "ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אותו", הסביר להם הרב שבשל כך שיעקב אבינו אהב את יוסף, הוא עשה לו כתונת פסים, ובעקבות זה שיעקב הפלה את יוסף אחיהם לטובה, האחים שנאו את יוסף.

ואז אחד הילדים הרים את ידו, ושאל את המלמד קושיה מפתיעה: "הרב'ה, למה האחים כעסו על יוסף? למה הם לא באו בטענות ליעקב אבינו? הרי יעקב הוא זה שהפלה את יוסף לטובה? הם היו צריכים לבוא גם אליו בטענות. שמע את זה המלמד ואמר לכל התלמידים בכיתה: "זו באמת שאלה מאוד טובה. אף פעם לא חשבתי על השאלה הזאת." המלמד עיין ברש"י, הוא ניסה לבדוק בשאר המפרשים ולא מצא דבר. אמר המלמד לעצמו: אין ברירה, אני חייב להיכנס עם השאלה הזאת למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל. הגיע הוא לר' חיים וסיפר לו על השאלה של הילד, והבהיר: "אני אפילו לא מחפש תשובה, אני רק רוצה לדעת מי שואל את זה. אולי הרב יכול להאיר את עיניי."

ענה לו ר' חיים: "אתה לא תמצא שום מפרש ששואל את השאלה הזאת. שאלה כזו אפשר לשאול רק בדור שלנו... בדורות הקודמים לא היה אפילו צד שילד יבוא בטענות לאבא שלו - לא משנה מה האבא עשה או עושה, לא משנה כמה שהוא מפלה את אחד האחים לטובה או לרעה. על אבא לא באים בטענות! בדור שלנו, לצערנו הרב, ילדים מלאים בטענות כרימון על ההורים שלהם. אבל באמת אין לילד שום זכות לבוא בטענות. ואז חזרתי לאותו אברך ועניתי לו את התשובה שענה מרן ר' חיים קנייבסקי לאותו מלמד: "אין לי תשובה לשאלה שלך, אבל לא צריך תשובה, כי השאלה בכלל לא מתחילה."

אנחנו לא יכולים לבוא בטענות למה ההורים שלנו עושים את הדבר הזה ככה או אחרת, מדוע הם מתנהלים בצורה מסוימת? הם ההורים שלנו, ואנחנו מצווים לכבדם ולא לדון האם ההתנהלות שלהם מול הילד המסוים הזה נכונה או לא.

לנצח את אתגרי גיל הנעורים גם בכיבוד הורים

הרה"ג חיים גינצבורג שליט"א ראש הישיבה לצעירים 'אבן ישראל' אשקלון, ר"מ ישיבת 'מאורות התורה' לצעירים, אשדוד.

פרק ד'

אחת העצות אותה נתן המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל לבחורים הייתה לימוד בעיון של ההלכות בשו"ע, ובספרי הקיצורים. והוסיף שגם לעשיית תשובה על כל עבירה, קשה לאדם להשתנות, שהרי העובר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר והרגל. והשינוי בעומק, אפשר ע"י לימוד ההלכה לפרטי פרטים.

כבחורים צעירים, וגם לאחר הנישואין, כבעלי דעה עצמית - עצמאית, אנו רואים את הורינו מחליטים החלטות ופועלים על פיהם, והרבה מהשיקולים שלהם נראים בעינינו כמוטעים ומתעוררות טרונות.

סיפר איש החינוך הרב יאיר שרמן שליט"א על שאלה שנשאל ע"י מאן דהוא: ההורים שלי אנשים לא אמידים במיוחד, כלשון המעטה, אבל יש לנו אחות אחת שאותה הם 'מפנקים' כהגדרתו. הם קונים לה מלא דברים, הם משלמים לה חלק מהשכירות, ועוד דברים נוספים, שבצד מפלים אותה לטובה משאר האחים. לטענתו, זה לא בסדר, במיוחד שהיא 'מנצלת' אותם, היא לא באמת מכבדת אותם, והם מספקים לה את רצונותיה בלי ברירה. קשה לי עם ההתנהלות שלהם כלפיה, ואני מוצא את עצמי מבקר את ההורים שלי, סיים האברך.

אני רוצה לשתף אתכם בתשובה שעניתי לו, והיא מתחילה בסיפור מופלא: את הסיפור הבא סיפר מלמד באחד מתלמודי התורה הנכבדים בעיר התורה בני ברק. למדו בכיתה פרשת 'וישב' וכשהגיע המלמד

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת בהר - בחוקותי | גיליון קי"ט - שנה ג' | אייר תשפ"ו

פרד"ס התורה

פֿשט

(זיקרא כז, לב-לג)

כסא של אליהו

רמז

דָּרוֹשׁ

דא א כה, א-ג)

סוד

וע"כ פירש המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופול וז"ע הי"ד: זה הרמז בפסוק, וְכָל מַעֲשֵׂיוֹ נִטְרָיוֹ וְיִדְעוּ כָּלֵם לִמָּה מֵת עֲקִיבָה שֶׁהִיא רִעוּתָהּ מִקֶּדֶר וְצִנָּן (כתובות סב, כ). כי אמנם שאר הרוגי הנדגו מושם כל אֲשֶׁר יַעֲבִיר תַּחַת הַשֶּׁבֶט – כל אחד (כפר על שבת אחד, אבל למה נהרג רבי עקיבא, הלא היו רק תשעה שבטים במקברה, והתשובה היא – הַעֲשִׂייתָ יְהִי קִדְשׁ לְךָ! – הוא נהרג בכיוול כמכרה על השכינה בעומקה).

דִּינֵי שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל, וּמִקָּח וּמִמָּכָר

בְּרָכוֹת וּקְלָלוֹת; הַקִּדָּשׁ וּמַעֲשָׂרוֹת

התורה וההפטרה

ב. בהתאם לגיל

ליתר בהירות והבנה בשלל נושאי הפרשיות - עיינו בגיליון המוסף המיוחד שי"ל השבוע

חיים של תורה

סדר קבוע בישיבה לחומש ורש"י

סיפר כ"ק האדמו"ר הרה"ק מטאש זי"ע: 'בבחרותי למדתי במשך שנה ומחצה אצל דו"ז הגה"צ רבי מנחם בארדי זי"ע בעיר קאלוב, והיה שם סדר קבוע בשיבתה ללמוד בכל יום חומש עם רש"י'.

זהירות מריבית

אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלקיך וחי אחיך עמו, את פסוק לא תתן לו בנשך ובתרבית לא תתן אלקיך (ויקרא כה, לו-לז) לפי שדעתו של אדם נמשכת אחר הרבית, וקשה לפרוש הימנע, ומורה לעצמו היתר בשביל מעותיו שהיו פטולות אצלו, הוצרך לומר 'יראת מאלקיך' (רש"י).

שמחתו של החתם סופר

אחד מהעשירים הנכבדים בפרשבורג, נקלע למצב כלכלי קשה, הוא ניגש בחשאי אל הגה"ק בעל חתם סופר ז"ע, סיפר על מצבו הקשה שעדיין נשמר בסוד, וציין שהאפשרות היחידה להציל את מצבו היא כאשר יקבל הלוואה בסך מאה זהובים, ובכסף זה יקנה וימכור סחורה ביריד המתקיים בלייפציג.

הוציא החתם סופר מאה זהובים ונתן לו בהלוואה, ואף הוסיף לתת לו מעות להלוואה להוצאות הדרך ללייפציג, וברכו שה' יהיה בעזרו. בהגיעו ליריד החל לסחור במעות שבידו, ואכן הוא ראה ברכה מרובה למעלה מדרך הטבע, עד שהיה בידו סכום של אלפי זהובים.

כשחזר לפרשבורג, נכנס אל החתם סופר על מנת להחזיר את ההלוואה, וכאות הוקרה הושיט גם מתנה, קופסת טבק עשויה זהב, משובצת ביהלום ענק. נטל החתם סופר את קופסת הטבק לידו, העביר אותה מיד ליד והרעיף דברי שבח על יופייה ותפארתה, ואז החזיר אותה לידי העשיר באומרו: הקופסא אכן מפוארת עד מאד, אבל אחרי שהלווית לך כסף, איני יכול לקחת אותה, כי יש בכך איסור של אבק ריבית.

אחרי שיצא הסוחר, שאלו התלמידים את רבם: מה פשר הדבר שתחילה השתעשע עם הקופסה טרם שהחזיר אותה? ענה להם החתם סופר: כל מה שעשיתי עם הקופסה, היה רק כהבעת שמחה גדולה, שמחה של מצוה, על המצוה שבאה לידי, המצוה להימנע מלקחת ריבית, לא בכל יום מזדמנת לי אפשרות לקיים מצוה זו בפועל ממשי!

סירוב לסידור קידושין - למה?

בתקופה בה התגורר מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך ז"ע בירושלים, היתה אחת השקנות בבנין מסייעת רבות

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

עקר משפחת גר | וכי תשיג יד גר ותושב עמו ואתה תעמול עמו ונמכר לגר ותושב עמו או לעקר משפחת גר (ויקרא כה, מז)

מצוה לגאול קרוב משפחה שעקב עניויותו נמכר כעבד אצל גר-תושב עשיר שידו משגת לקנות לעצמו עבד, או שנמכר לעקר משפחת גר. נחלקו המפרשים מה הפירוש 'עקר משפחת גר'. א. רש"י פירש, שיש כאן שני דברים נפרדים: עקר - הנמכר להיות שמש לעבודה זרה, לחטוב לה עציים ולשאוב מים (ונקראת עבודה זרה 'עקר', על שם החובה לעקור אותה, רמב"ן). משפחת גר - הנמכר להיות עבד לגוי, כלומר שהגוי הוא ממשפחתו של גר תושב.

ב. אונקלוס תרגם (עפ"י רמב"ן), ש'עקר-משפחת-גר' הוא כינוי לגוי שהוא קרוב משפחתו של גר תושב, ופירוש תיבת 'עקר' הוא מלשון שורש ועיקר, כי עיקרו של גר התושב הם בני משפחתו הגויים.

כעין זה פירש האברבנאל, שנמכר לגוי שלא נהיה גר תושב, ונקרא 'עקר' על שם שעדיין עיקר העבודה זרה בידו.

ג. ברשב"ם וחזקוני פירשו, שהכוונה שנמכר לנכרי המתגורר בחוץ לארץ, שנעקר מארץ ישראל והלך לחוץ לארץ.

ד. באבן עזרא פירש, שהכוונה שנמכר לגר צדק, שאינו גר תושב, ונקרא 'עקר משפחת גר', על שם שהוא עובד את משפחתו ונטע שורש של משפחה חדשה בישראל.

עניינים לראות

הבנת מילה אחת בתורה

ימקו | והנשואים בכם ימקו בעונם בארצת איביכם ואף בעונות אבתם אתם ימקו (ויקרא כו, לט)

'פלוני נמק בכלא' - מה פשר הביטוי הנפוץ, מה המקור לניב-לשון זה ומה משמעותו?

על הפסוק והנשואים בכם ימקו בעונם בארצת איביכם ואף בעונות אבתם אתם ימקו, מבאר רש"י: 'ימקו - לשון המסה, כמו ימסו, וכמו (זכריה יד, יב) תמקנה בחוריהן, (תהלים לח, ו) נמקו חבורות'. כלומר, שמוחמות ריבוי הצרות בגלות יאבדו את תוארם וקומתם, וישפלו כבודם וקומתם כדבר הנמס (עפ"י צדור המור).

יצוין שמפרשים אחרים (אבן עזרא, רש"י הירש) פירשו כאן את הכתוב ימקו בעונם, מלשון ריקבון, כדוגמת (שבת ז, א) 'מקק של ספרים' שפירש שם רש"י שהוא תולעת הגורם לריקבון לספרים, וגם הרמב"ם (בפירוש המשנה שם) פירש שהוא לשון ריקבון (וכן ביאר רד"ק שיעיהו ה, כד).

הוי אומר, אדם הנמק בכלא, הוא אדם הנמס בכלא, או מרקב שם, לא עלינו.

אזניים לשמוע

כללי רש"י הק' בדקדוק הלשון

ערפך או ערף | והשב לו הפנה את מקסת הערפך עד שנת היבל (ויקרא כו, כג)

לא פחות מ-21 פעמים מופיעה בפרשת בחוקותי מילה, שאינה תואמת את כללי הדקדוק בלשון הקודש, עד שרש"י בעצמו, אבי מפרשי התורה, נאלץ לכתוב (ויקרא כז, ג): 'לא ידעתי מאיזה לשון הוא...'

הכוונה היא למילה ערפך, או בשאר ההטיות: בערפך, הערפך, מערפך, פערפך.

בדרך כלל כאשר מוסיף את האות פ בסוף מילה, הכוונה להפוך את המילה כדיבור לאדם בלשון נוכח, למשל: גִּירָךְ - גִּירְךָ, כלומר הדרך שלך. או: פִּשְׁרָךְ - פִּשְׁרְךָ, כלומר הבשר שלך.

אולם כאן היה פשוט לרש"י שאי אפשר לפרש את המילה ערפך, מלשון נוכח, הערך שלך [של האדם הנערך], כפי שמבאר הדברי-דוד, שהרי הרבה פסוקים בפרשה אי אפשר לפרשם כך, כגון הכתוב 'והשב לו הפנה את מקסת הערפך', שאין שייך שם לשון נוכח, ובהכרח שהמילה ערפך המוזכרת בכל הפרשה פירושה 'ערף', ואילו האות פ בסוף המילה היא אות מיותרת וחסרת משמעות.

כסף שאינו כסף

בקי נפלא בהלכות ריבית היה הגאון רבי משה לוי זצ"ל, מחכמי ורבי ישיבת 'כסא רחמים'. כאשר עמד לקראת הדפסת ספרו 'מלוה ה' העוסק בהלכות ריבית, הגיע אליו יהודי אמיד אשר נדבה רוחו אותו להשתתף בהוצאת ספרו, והניח על שולחנו תרומה נכבדה בסך ששים אלף שקלים במזומן! אלא שרבי משה לא מיהר ליטול את התרומה, אלא החל לגלגל עמו שיחה כדי לתהות על קנקנו. 'במה אתה עוסק לפרנסתך?' התעניין. 'מלווה כספים לאנשים, עם קצת ריבית, וב'ה' יש פרנסה...' השיב הלה ללא שמץ של בושה. מששמע כך רבי משה, נרעש כולו, הוא דחה מלפניו את חפצית שטרות הכסף, ואמר בנחרצות: חלילה, לא יתכן שהספר שלי ייצא לאור על ידי כסף שבא מאיסור ריבית, ובפרט ספר זה העוסק באיסור ריבית, איך יתכן שנדפס אותו בכסף שהרווחת בריבית? קבל נא על עצמך לחדול מכך, ותהא קבלתך כפרתך!

לדעת חכמה ומוסר להבין

פנני מוסר, חכמה, וחיוזיק, מתוך פסוקי הפרשה

על הפסד 35 שקלים, ומה פשר ברכות המזל טוב. כשהבחין ראש הישיבה שליט"א בפליאה שהצטיירה על פני נכדו, הגיב לעומתו: וכי אתה לא מבין מה היה כאן?! הרי הוא ביקש לרמוז לי שהיום הוא נהיה בן שישים שנה, כך שאם עד היום היה הערך שלו 50 שקלים, הרי מהיום והלאה ערכו רק 15 שקלים והוא איבד מערכו 35 שקלים, ועל כן אחלתי לו מזל טוב ואריכות ימים ושנים!...

כשיש שלום יש הכל

ונתתי שלום בארץ (ויקרא כו, ו)

שָׁמָּה תֵּאֱמָרוּ הֲרֵי מִשְׁתָּה, אִם אֵין שְׁלוֹם אֵין כָּלוּם, תִּלְמָד לֹמַר אַחֵר כֵּל זֹאת וְנִתְּנִי שְׁלוֹם בְּאַרְצִי, מִכָּאן שֶׁהַשְׁלוֹם שָׁקוּל כְּנֶגֶד הַכֵּל (רש"י).

נשאל פעם כ"ק האדמו"ר בעל פני מנחם מנחם ז"ע: מדוע האשכנזים אין מבקשים ומפטרסם בקדיש את כל התפילות החשובות אותן נוהגים לומר הספרדים 'שועה ונחמה ושיבא ורפואה סליחה וכפרה ורוח והצלח'.

ענה האדמו"ר: כל המנהגים קודש הם, ויש ליישב את מנהג האשכנזים על פי המבואר ברש"י שהשלום שקול כנגד הכל, כך שכאשר אנו מבקשים בסיום הקדיש 'עושה שלום במרומיו' הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, הרי בתפילה זו על השלום כבר כלול הכל - 'שועה ונחמה ושיבא ורפואה סליחה וכפרה ורוח והצלח'...

דרך בני אדם לצאת בלילי רביעיות?

מדוע המילים 'בלילי רביעיות' מוקפות בסוגריים בפירושו של רש"י?

וגם: למה אנשים לא יוצאים מהבית בליל שבת?

בפרשת עקב

נקדים תחילה לציין שרש"י בפרשת עקב על הכתוב (דברים יא, יד) ונתתי מטר ארצכם בעתו, כותב 'בעתו' - בלילי שבתות שהכל מצויין בבתיהם, ע"ל. ושם הנוסחא בכל החומשים הוא רק לילי שבתות, ולא לילי רביעיות, וגם שם צריך ביאור מדוע לא נזכר לילי רביעיות כמו במסכת תענית.

סכנה רק ביחיד

בנחלת יעקב כתב ליישב, שרש"י לא נקט כדעת הגמרא במסכת תענית, אלא כגירסת חז"ל ב'ספרי' בפרשת עקב, ששם נזכר רק לילי שבתות ולא לילי רביעיות, ובהכרח שסברו שהטעם שאין דרך בני אדם לצאת בשבת, אינו משום חשש מזיקין, כי חשש מזיקין הוא רק ביחיד, אבל שנים או שלשה אנשים יחד יכולים לצאת בלי חשש מזיקין, אלא מפני ביטול מלאכה ששייך רק בשבת.

שנה שחונה

בסגנון אחר כתב בגור אריה, שבשנה פשוטה, שאינה שנת בצורת, די בכך שירדו גשמים רק פעם אחת בשבוע בליל שבת, שאז - בגלל ביטול המלאכה - אין יוצאים כלל מהבית אפילו שנים או שלשה אנשים, אבל בשנה שחונה שצריך מטר פעמיים בשבוע, על כך אמרו בגמרא שירדו גשמים גם בליל רביעי, כי לכל הפחות היחידים אין יוצאים מביתם בגלל חשש מזיקין, אף שיוצאים יחד כמה אנשים.

ביטול את המזיקים

מהלך נוסף כתבו כמה מפרשים (מהרש"א תענית שם; נחלת יעקב, שבטיל לדוד, באר בשדה) שהרי מבואר במסכת פסחים שם, שתחילה היו המזיקים שכיחים כל יום, עד שגזר עליהם רבי חנינא בן דוסא שיהיו רק בלילי שבתות ולילי רביעיות, ואחר כך גזר עליהם אביי לבטלם לגמרי שלא יעברו ביישוב לעולם. ולכן סובר רש"י שדברי הגמרא במסכת תענית, נאמרו רק בתקופה שהיו המזיקים שכיחים בלילי רביעיות, אבל לאחר שכבר התבטלו המזיקים לגמרי, בהכרח שכל הטעם שאין יוצאים בדרכים בליל שבת הוא רק משום שבטלים ממלאכה, וזה שייך רק בליל שבת ולא בליל רביעי, ולכן בחר בגירסת ה'ספרי' ששם נזכר רק לילי שבתות. וב'באר בשדה' הוסיף עוד, שגם בימי משה במדבר לא היו שכיחים המזיקים הללו במדבר, ולכן פירש רש"י לפי מה שדיבר הכתוב בימים ההם, שהיו יוצאים בלילי רביעיות.

לשון יחיד

במשכיל לדוד, מוסיף עוד, שרש"י דקדק מלשון הכתוב 'בעתם' לשון יחיד, רק על לילה אחד - ליל שבת, ואילו היו כאן שני לילות, גם ליל רביעי, היה הכתוב צריך לומר בלשון רבים 'בעתותיהם'.

פרשת בחוקתי נפתחת בברכה ובהבטחה (ויקרא כו, ג-ד) **אִם בַּחֲקֹתֵי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם, וְנָתַתִּי גֶשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וגו'.** מבאר רש"י: **'בְּעֵתָם' - בְּשָׁעָה שְׁאִין דָּרָךְ בְּנֵי אָדָם לְצֵאתָ, כְּגוֹן [בְּלִילֵי רִבְעִיּוֹת ו] בְּלִילֵי שַׁבָּתוֹת'.**

בחלק מהחומשים הנדפסים לא מופיעות כלל המילים 'בלילי רביעיות', ובחלק מהחומשים הכניסו את המילים 'בלילי רביעיות' בתוך סוגריים וציינו שמילים אלו הן מ'רש"י-ישן', ולעומת זאת בחלק מהחומשים כתבו מילים אלו כחלק בלתי נפרד מפירושו של רש"י.

נבקש אפוא להבין מה מסתתר מאחורי מילים אלו, ומה העניין לגרוס אותן או שלא.

גמרא מפורשת

בנוסחאות של פירוש רש"י על התורה, שהיו מצויות בידיהם של כל מפרשי רש"י, הופיעו רק המילים 'בלילי

שבתות', ולכן תמזהו המפורשים מדוע באמת לא כתב רש"י גם לילי רביעיות, הרי מקור דברי רש"י הוא בגמרא מסכת תענית (כג, א), ושם מפורש: 'בעתם - בלילי רביעיות ובלילי שבתות, שכן מצינו בימי שמעון בן שטח, שירדו להם גשמים בלילי רביעיות ובלילי שבתות, עד שנעשו חטים ככליות ושעורים כגרעיני זיתים ועדשים כדיגרי זהב'.

והנה שם במסכת תענית מבאר רש"י, שבלייל רביעיות ובלילי שבתות אין הגשמים מפריעים לבני אדם, כי אינם הולכים לדרכים בלילי רביעיות, מפני שאמרו במסכת פסחים (ק"ב, ב) **'לא יצא יחיד בלילה לא בלילי רביעיות ולא בלילי שבתות'**, מפני שאגרת בת מחלת, היא ושמונה עשרה רבוא של מלאכי תבלה יוצאין, וכל אחד ואחד יש לו רשות לחבל בפני עצמו'.

אם כן, תמהים מפרשי רש"י, מדוע הזכיר בפירושו על התורה רק לילי שבתות ולא לילי רביעיות.

טעות הסופרים

ואכן בספר הזכרון, מצינו לומר שיש כאן בפרשתנו טעות הסופרים, שחשבו שהטעם שאין בני אדם הולכים בדרכים בלילי שבתות הוא משום שהם בטלים ממלאכה, ולכן לא התיישב מדוע אין הולכים בדרכים בלילי רביעיות, ומחקו אותו מרש"י, והמה לא ידעו שמה שאין בני אדם הולכים בדרכים בלילי רביעיות ושבתות, אינו מטעם ביטול מלאכה, אלא משום המזיקים המשוטטים אז.

אולם שאר מפרשי רש"י נקטו שאין זו טעות, אלא רש"י כוונה תחילה נקט רק לילי שבתות ולא לילי רביעיות, וביארו זאת בכמה אופנים, ולהלן נביא את עיקרי דבריהם.

מדוע הקדים רש"י לפרש תחילה את סוף הפסוק?

וְהַנִּשְׁאָרִים בְּכֶסֶךְ וְהַבָּתִּי מִדָּךְ בְּלִבְכֶם פֶּאֶרְצָת אֲבִיכֶם וְרָדַף אֹתָם קוֹל עֵלָה נָדָף וְנִסּוּ מִנֹּסֶת חֶרֶב וְנִפְלוּ וְאִין דָּרָךְ (ויקרא כו, לו)
רש"י: **'וְנִסּוּ מִנֹּסֶת חֶרֶב' - כָּאֵלּוּ לִדְפִּים הַרְגִּים לֹאֲרֶס. 'עֵלָה נָדָף' - שְׁהִרְגָם דּוֹחָפוּ וּמִפְּנֵה עַל עֵלָה שֶׁחָרַב וּמִפְּנֵי שֶׁנִּפְלוּ אֲנִי וְנִפְלוּ אֲנִי' (ויקרא כו, לו)**

רודף רק עלה, אלא מוכח שהאמור "ונסו מנוסת חרב" הוא דבר בפני עצמו.

מנוסת 'כאילו' חרב

באופן אחר מבאר הרא"ם, כי הנה 'קול עלה נדף' פירש רש"י שהרוח מכה עלה על עלה אחר, נמצא שאין העלה הנדחף מוציא קול מעצמו, רק כשיידחף אצל עלה אחר, וגם אין העלה נדחף מעצמו רק על ידי דוחף, והוא הרוח, וזה משל למצב של פחד שחש שאין כאן באמת רודף רק דמיון בעלמא מחמת הפחד. ברם, פירוש זה יתכן לומר רק לאחר שפירש רש"י תחילה את הכתוב "ונסו מנוסת חרב" שאין הכוונה שבאמת יהיה חרב, אלא רק כמו מנוסת חרב, כלשון רש"י "כאילו רודפים הורגים אותם" מרוב המורך שבלבם, לכן הקדים רש"י תחילה לפרש האמור בסוף הכתוב "מנוסת חרב" שזה רק "כאילו" מנוסת חרב, ושוב אפשר לפרש את האמור תחילה 'קול עלה נדף' שהכוונה לקול של רוח בעלמא, ואין בו באמת ממשות.

מנוסה - לא מפני העלה

נזכיר ראשונה מה שכתב בגור אריה: כוונת רש"י ללמדנו שאין התיבות 'ונסו מנוסת חרב' כהמשך לאמור תחילה 'קול עלה נדף', כפי שהיה מקום לכאורה לפרש שמפני שישמעו קול עלה נדף לכן ינסו מנוסת חרב. לכן הפך רש"י הסדר, ופירש תחילה את התיבות 'ונסו מנוסת חרב', לומר שיש כאן שני דברים נפרדים, שלא ינסו מפני עלה נדף, אלא יהיו דואגים שהאויב בא עליהם ונסו מנוסת חרב.

וההוכחה לכך, שאם ינסו מפני קול עלה נדף, למה צריך לומר אחר כך "ואין רודף", והרי כבר נאמר "ורדף אותו קול עלה נדף", ובוודאי אין כאן

פתגמי אורייתא

התבוננות והעמקה
בתרגום אונקלוס

מה הפירוש "עֲנִי נִזְיָרָךְ"?

אונקלוס: וְיָת עֲנִי שְׁבָךְךָ לֹא תִקְטֹף.

תורה: וְאֵת עֲנִי נִזְיָרָךְ לֹא תִבְצֹר (ויקרא כה, ה).

לְאֶכְלָה לָךְ וְלַעֲבָדְךָ וְלִאֲמָתְךָ וגו'. ויש שכתבו בכונות התרגום שענבים מופקרות אין לבעלים לבצור כדרך כל השנים, אלא בשינוי.

אך ברמב"ן כאן הביא את דברי התרגום, ופירש הכתוב בתיבות **'עֲנִי שְׁבָךְךָ'** שהכוונה על סוג של עץ ענבים הצומח מעצמו [במשך כל השנים שלפני שמיטה], ללא טיפול של הבעלים, ועל כך בא הכתוב להזהיר שגם גפן כזה 'לא תבצור' כלומר שהבעלים צריכים להפקיר את הגפן הזה בשיעיות, ולא לבצור את הגפן לצורך עצמם כמנהג בעלים, אבל באמת אחרי שהפקירו לאחרים פשיטא שיכולים לבצור גם לעצמם.

רש"י כאן פירש את הכתוב 'ענבי נזירך' מלשון נזירות והפרישה, דהיינו שהענבים, שהנותרו והפרישה בני אדם מהם, ולא הפקרתם, לא תבצור - אותם אינך בוצר, אלא מן המופקר. כלומר, הכתוב אוסר לבעל הכרם לבצור את הענבים במקרה שהוא לא הפקיר את שדהו, אבל אם הפקיר את שדהו לאחרים, מותר גם לבעל הכרם לבצור ענבים לעצמו.

אולם אונקלוס תרגם **'וְיָת עֲנִי שְׁבָךְךָ'**, שפירושו: הענבים שעזבת והפקרת, ולכאורה מבואר מדבריו שגם כאשר הבעלים הפקירו את הכרם, אסור להם לקטוף ענבים לעצמם. אבל זאת לא יתכן, שהרי מפורש בכתוב (פסוק 1) **וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לְכֶם**

תורה והלכה

גביית 'דמי חבר' כתנאי לקבלת הלוואה

אל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וְרֵאֶת מֵאֻלְפֵיךָ וְחֵי אֲחִיךָ עִמָּךְ (ויקרא כה, לו).

גמ"ח פרטי

אך היתר זה נאמר רק בגמ"ח שהספספים שייכים לכספי ציבור, אבל גמ"ח פרטי השייך לאדם מסוים, או גמ"ח ציבורי שמקורן הוא רק במקדונות של אנשים פרטיים, אסור לתת להם דמי חבר.

בלי התחייבות

זאת ועוד, היתר זה הוא רק בתנאי שהגמ"ח אינו מתחייב להעניק הלוואה בכל אופן לנותני דמי חבר, אלא התורם נותן את דמי החבר על דעת כן שגם אם בסוף לא יקבל הלוואה הרי התרומה תרומה (וזאת על פי חידושו של רעק"א שרק אופן כזה נחשבת ריבית מוקדמת רק איסור דרבנן ולא דאורייתא).

בשעת הלוואה

כל ההיתר של 'דמי חבר' הוא רק במקדים לתת תחילה, אבל אם ממש בשעת ההלוואה עצמה צריך לשלם דמי חבר כתנאי לקבלת ההלוואה, למי שלא שילם עד עכשיו, הרי זו ריבית דאורייתא האסורה.

ריבית מוקדמת

איסור ריבית מן התורה הוא רק כאשר הוא קוצץ את הריבית בשעת ההלוואה, אולם חכמים אסרו גם 'ריבית מוקדמת', דהיינו שמקדים לתת לו ריבית במטרה שבעתיד ילווה לו מעות, וכן נפסק בשולחן ערוך (יו"ד סי' קס"ו, 1).

כספי מצוה

נהוג ומקובל בהרבה קופות גמ"ח להלוואות כספים, שהם דורשים 'דמי חבר' ממי שחפץ בעתיד לקבל הלוואה מהגמ"ח, ולכאורה היה נראה שיש כאן חשש של 'ריבית מוקדמת'. אכן כתבו גאוני זמננו (ראה ברית יהודה, פרק ז) שההיתר בזה מבוסס על הנפקס בשו"ע (שם סעיף יח) שבכל קופה של כספי מצוה, כגון הקדש של עניים או בית הכנסת, מותר להלוות בריבית דרבנן, והוא הדין בקופת גמ"ח המיועדת לצרכי מצות הלוואה, אין איסור בריבית מוקדמת האסורה רק מדרבנן.

הלכה
למעשה:

מותר לגבות דמי חבר לקופת גמ"ח הלוואות, בתנאי שכספי הגמ"ח שייכים לציבור, ורק אם נותן את דמי חבר גם אם בסוף לא יקבל הלוואה, ובתנאי שאין דורשים ממנו דמי חבר בשעת הלוואה ממש.

תורתך שעשועי

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע

תשובות למדורי 'תורתך שעשועי' ניתן לשלוח דרך קו 'קול התורה' או נדרים+

חידוד בפרשה

אבות

היכן נזכר בפרשתנו, בחומש ו' או ברש"י:

א. שהקב"ה יזכור את ברית האבות.

ב. אדם החוזר לכבוד שהיה לאבותיו.

ג. קרקע מירושת האבות.

ד. שלש מילים שהן ראשי תיבות 'אבת'.

יוסף דעת

מרבין העושין התורה

בפרשת בחוקותי נאמר (כו, ח) וְרַדְפוּ מִמֶּנּוּ מִמֶּשֶׁה מֵאָה וּמֵאָה מִמֶּנּוּ רַבְּכָה, ופירש רש"י: 'זכי כך הוא ההשגחה? והלא לא היה צריך לומר אלא מֵאָה מִמֶּנּוּ שְׁנֵי אֲלָפִים יִרְדְּפוּ, אֵלָּא אֵינוֹ דוֹמֶה דְּמַעֲטִין הָעוֹשִׁין אֶת הַתּוֹרָה לְמַדְבֵּין הָעוֹשִׁין אֶת הַתּוֹרָה'. ויש להקשות, שהרי בפרשת האזינו נאמר (דברים לב, ל) אִיכָּה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלֶף וַיִּשְׁנֶינּוּ יִיסֹוּ רַבְּכָה, ושם אין מדובר במרבין העושין התורה, אלא ברדיפת הגוים אחרי ישראל ואם כן, היה צריך להיות כתוב שם 'אחד ירדוף אלף ושנים ירדפו שני אלפים', ומדוע שם שנים ייסו רבבה, וצ"ע.

כמונח בקופסא

ערב ומוצאי שביעית

בפרשת בהר נאמר (ויקרא כה, ד) וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִית שֶׁבֶת שִׁבְתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ שֶׁבֶת לַה' שְׂדֶה לַאֲרֶץ וְכִרְמָךְ לֹא תִזְמַר. באחת הפרשיות בחמשה חומשי תורה כותב רש"י שדרשו חכמים שאסור גם לחרוש חריש של ערב שביעית הנכנס לשביעית, ולקצור קציר של שביעית היוצא למוצאי שביעית. היכן הכה דברי רש"י אלו?

קטן היורה

חידודים בתבות ופסוקי הפרשה

- א. היכן יש בפרשת בחוקותי מילה שיש בה ארבע פעמים בציפיות הנקוד פת"ח?
- ב. היכן יש בפרשת בהר שש מילים בציפיות המתחילות באת ש'?
- ג. היכן יש בפרשת בהר פסוק אחד בו מופיעה תארת 'ת' 11 פעמים! (לא בציפיות)?

יניק וחמים

שאלות מחכימות מתוך הפרשה

- א. היכן נזכר בפרשת בחוקותי שגלד קטן אינו יכול לגדל נדר?
- ב. מה המקור בפרשת בחוקותי שהאב יכון בתפלת 'למען לא יגיע לרין' שגינו לא יחטא?
- ג. מה המפרשה ועל מנת מה צריך לעמל בתורה?

פרשת אחרי מות קדושים

פתרונות

יוסף דעת - אביו רשע

על הכתוב בפרשת קדושים (ויקרא יט, ג) אִישׁ אִמּוֹ וְאִבּוֹ תִּירָא וְאֶת שְׁבִתִּי תִשְׁמֹר, כותב רש"י: 'ספק שמירת שבת למורא אב, לומר, אע"פ שהתורה צוה על מורא אב, אם לאמר לך חלל את השבת, אל תשמוע לו, ע"כ. ויש להקשות, למה צריך לימוד בפסוק מיוחד שאם אמר לו אביו לחלל את השבת אל ישמע לו, והרי אם אמר לו אביו כך, נמצא שאביו הוא רשע, והרי לפי שית הטור (ו"ד סי' רמ) כאשר אביו רשע, אין כלל חיוב לכבד אותו, וצ"ע.

להלן תקציר של חלק קטן ונבחר מתוך אלפי התשובות שנשלחו למערכת על ידי למדרי תורה שבכתב:

- א. האב לא אמר לו במפורש לחלל שבת, אלא ביקש שישמע לו איזה פעולה, והבן יודע שאי אפשר לעשות פעולה זו בלי חילול שבת.
- ב. כגון שהאב שוגג, או תינוק שנשבה, שאינו יודע שמלאכה זו אסורה. או שאביו שטת שואני יודע שהיום שבת.
- ג. כגון שמלאכה זו שנויה במחלוקת אם מותר לעשותה, והאב סובר כדעת המתירים, והבן נוקט להחמיר, ועל זה מלמד הכתוב שלא ישמע בקולו.
- ד. לולי הכתוב, אם היה הדין שמותר לשמוע בקול האב לחלל שבת, שוב לא היה האב רשע.
- ה. אמר לו האב לעבור על שבות דרבנן, שכיבוד אב דאורייתא ודוחה שבות דרבנן, ואין האב רשע, ומלמד הכתוב שבכל זאת לא ישמע בקולו (חזקוני).

- ו. כשאביו רק 'אומר' לעבור עבירה אינו רשע, דאין שלח לדבר עבירה, (נהגות מיימוניות ממרים ו, יב). ואפילו אם יש שלח לד"ע, זה רק לאחר שעשה השליח את העבירה, ולפני כן אינו רשע וחייבים בכבודו.
- ז. דעת הסמ"ג שאביו נקרא רשע רק בחטא במעשה, כי אז 'אינו עושה מעשה עמך', אבל בחטא בדבור אינו נקרא רשע.
- ח. יתכן שבאביו רשע פטור 'מלכבוד' אבל חייב 'במורא', וכן יש להקדיק מלשון הטור ע"ש, והיה מקום לומר שישמע בקולו מצד חיוב מורא.

- ט. לפי מה שכתב הש"ך (ס"כ) בשם הר"ן שאף שאין צריך לכבדו אבל אסור לצערו, והיה מקום לשמוע בקולו שלא לצערו.
- י. כתב הפתח תשובה (סקט"ו) שאין נחשב כאינו עושה מעשה עמך רק 'כשעשה באיוולתו', וכאן איירי בפעם הראשונה שאומר לבנו כך,

אהבת תורה

פרי עטם של למדרי תורה שבכתב

'ריתחא דאורייתא' בשלחן שבת!

כבוד מערכת 'תורה שבכתב'! זה למעלה משנה שהגיליון הנפלא שלכם לא מש מעל שולחן השבת שלנו, הוא ממש מפאיר לנו את השולחן שבת. אנו שואלים את הילדים בסעודה את השאלות המופיעות במדור 'ניק וחמים', ובמדור 'קטן היורה', וכל הילדים משתתפים, וגם הגדולים יותר מחפשים את התשובות מתוך החומש. אין לתאר איזה ריתחא דאורייתא ו'שטיגן' עצום יש, פשוט הסעודה נהפכת לבית מדרש בתענוג עילאי. מלבד החידושים והפנינים שאנו אומרים מתוך מדור פוד"ס התורה ומשאר המדורים. אין מילים להעריך את היוזמה הנפלאה ואת המהפכה הענקית שעשיתם!

בברכה מרובה, משה כ.

כללי הדקדוק אשר קמו לתחייה

ברצוני להודות על המפעל הגדול והנאדר בקודש אשר בזכותו אני זוכה ללמוד מתוך הבנה ומחויבות את התורה הק'. בפרט אני רוצה להודות על הגיליון המושקע שיצא לאור מידי שבוע עם תוכן מרתק ומחכים, ועל כולנה עולה אצלי בשיבות המדור 'אוננים לשמוע' של כללי הדקדוק ברש"י, אשר לדאבון לב דברי רש"י הללו היו אצל רבים בבחינת 'מות מצוה' ורבים דלגום או למדו בחוסר הבנה, וכעת דברי רש"י אלו כמו קמו לתחייה. כל שבוע, המדור הראשון שאני קורא, הוא המדור המחכים הזה, ואני עומד נפעם מהמקורות למצוא כל שבוע רעיון של סיפור או אנקדוטה מעניינת להסביר ולבאר את דברי רש"י הק'. תחזקנה ידיכם!

יקותיאל יהודה ג.

המשך מעמוד א'

ד. פדיית הקדש

בפרשה מבוארים בהרחבה דיני פדיית הקדש, כאשר הדינים משתנים בין סוגי ההקדש: קרבן בעל מום; בהמה טמאה; בית שהוקדש; מקדיש שדה אחוזה או שדה משנה. ואילו שדה אחוזה שגובר ההקדש מכר לאיש אחר, נמסר להננים בקנת היובל.

ה. בהמות בפתח

מעשר שני יש לאכול בירושלים, וניתן לפדות בכסף, ולהעלות הכסף לירושלים. המחזיק ברשותו בקר או צאן, צריך להעבירם בפתח הדיר, והעשירי היוצא יש להקריב בקרבן מעשר בהמה.

שמות הזוכים בהגרלות בפרשת תזריע מצרע

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

נבחנים קבועים - 100 שנה: הרב אברהם ישעיהו טאוב - בני ברק, באר אהרן | הרב מרדכי הרצל - בית שמש | הרב יוסף דוד הלוי בלון - ירושלים, ישיבת קדושים | סיכום יומי - 200 שנה: הבה"ח מנחם מנדל ברנדווין - ביתר עילית, באיאן | הרב מרדכי הרשקוביץ - נוף הגליל | הרב אברהם דוד קורנבליט - בית שמש | הרב מנדי רפפורט - ביתר עילית, מאור עיני | הרב ברוך ליפשיץ - ביתר עילית | הרב שמעון שמוטץ - בית שמש | הרב יאיר אלמשעלי - בני ברק, תורת אליהו | הרב דוד מורחי - ירושלים, תפארת אליהו | הרב יוחנן שמואל - צפת | הרב דוד דרומי - בני ברק | הרב יצחק יעקב וייס - ירושלים | הרב מרתיהו טרין - גבעתי, גבעתי זאב | הבה"ח משה גרינבלאט - ירושלים, הברון | הרב מנחם מנדל קיבוניץ - ירושלים, מיר | הרב חיים מרדכי ורונבוים - בני ברק | הבה"ח אברהם כרמל - תפארת, קרית מלך | הרב בנימין הלפר - לוד, גני אילון | הבה"ח משה כץ - אשדוד | הרב שמואל שרייבר - רכסים | הרב משה וינברג - בית ערליה, צאנז | הרב יהודה ליב שוב - ירושלים, מיר | הרב שרגא פריד - בני ברק | הרב שלמה וינברג - בית שמש | הרב אליהו זעפראני - ירושלים, רצופות | הרב אילון פריד - טבריה | הרב חיים רוטמן - ירושלים, קמניץ | הרב מנחם אלדד - ירושלים, זיו משה | הרב יצחק דוד כץ - בני ברק, בני ערלי | כמונח בקופסא - 150 שנה: הרב שלמה זלמן אדלר - טבריה, קרלין סטולין | הרב שמואל ורנפלד - אשדוד | חידוד בפרשה - 100 שנה: הרב יעקב נצורסקי - מודיעין עילית | הרב בני טהרל - יוסיף דעת - 100 שנה: הרב שמעון אביטל - אשדוד, ישיבת ישראל | הבה"ח זלמן ברוך שאהן - ירושלים, פני מנחם | מבחן מנחה - ש"ס ובלכתך בדרך: הרב אליהו אוהיון - בני ברק, אור אליצור | מבחן הפטרה - ס"ט נ"ה: הבה"ח אשר דוברי - מודיעין עילית | מבחן שבועי - 500 שנה: הרב אהרן רובין - ירושלים, בית יוסף יצחק | הרב חיים בליינפלד - אשדוד | הליב אברהם - ישראל - ביתר עילית, צאנז | הרב שמואל וייס - ירושלים, וינוני | הגרלה חודשית חודש ניסן - 600 שנה: הרב חיים ישעי' קולסקי - ביתר עילית, תורת השם | הרב אברהם יונה לוינס - מודיעין עילית | הרב מרדכי גוטפרד - ביתר עילית, קרלין סטולין

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

נבחנים קבועים - 50 שנה: יניק וחמים מר פינחס פליישימן - פתח תקווה, פרי מגדים | הבה"ח מענדל לויפער - ירושלים, תולדות אהרן | יניק וחמים כמר שמואל - ירושלים, יניק יעקב קעקשטיין - ירושלים, מאור חיים | יניק וחמים כמר ברוך וזק - ירושלים, שער | יניק וחמים כמר נתנאל יצחק מקלב - ירושלים, חכמת שלמה | יניק וחמים כמר שמעון בן חיים - ירושלים, שאר מרסו עינים | הבה"ח אברהם חיימי - בני ברק, אוהלי אברהם | הבה"ח שמואל דוד בלוי - אשדוד, פסטובורג | יניק וחמים כמר אורי יוכרמן - בית שמש | הבה"ח צבי שקולוביץ - בית שמש, באר מרדכי | הבה"ח יעקב קנין - בית שמש, באר מרדכי | יניק וחמים כמר הלל דוד שילה - ירושלים | יניק וחמים כמר שמואל ניומן - לוד | יניק וחמים כמר שמואל בלוי - בית שמש | יניק וחמים כמר נתנאל וינוני - ירושלים, דברות משה | יניק וחמים כמר יוסף נסים בן מווייל - בית שמש, יוסף נסים | יניק וחמים כמר שלום ורב קירש - לוד, אור ליובאוויטש | הבה"ח חיים גרוסמן - בית שמש, נסנת מרדכי | הבה"ח אליעזר יאיר וינברג - ירושלים, תפארת התלמוד | הבה"ח מאיר צאנז - בני ברק, דברי מרדכי | יניק וחמים כמר פינחס פרידמן - ביתר עילית | הבה"ח אליהו פודולסקי - מודיעין עילית, תורת אהרן | הבה"ח אהרן גרינולד - ביתר עילית, תומכי תמימים ליובאוויטש | כמונח בקופסא - 50 שנה: יניק וחמים כמר נתנאל וייס - ירושלים, המסורה | חידוד בפרשה - 50 שנה: יניק וחמים כמר אברהם ישעיהו וינברג - אשדוד, דרכי שמואל | מבחן שבועי - 100 שנה: יניק וחמים כמר אברהם משה איינברג - בני ברק, עת התורה | הבה"ח יוסף נתן ליבמן - ירושלים, הגרלה חודשית חודש ניסן - 100 שנה: יניק וחמים כמר יהודה ברגר - אביעור | הבה"ח יוסף פרידמן - ירושלים, קול תורה

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב': 02-500-2018

מארה"ב: 351-9881-1518 | מאנגליה: 0131-0613-4433

מכון הוצאה לאור | אגף 'שיעורי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסגנונות | סיכומים ומבחנים | שיעורי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | מילטלר יומי

לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

מאנגליה - דפוס ספיר פרשת בה"ב תשל"ו

אל תוותר על הדקות המתוקות ביותר ביום!

גם אני מקפיד על לימוד חומש עם פירוש רש"י דבר יום ביומו, חק ולא יעבור!

99

ויקרא אתה יודע!

אחרי שבועות עמל ויגיעה בספר 'ויקרא' בהם רכשנו אוצר ידיעות בלום ויקר מפז זה הזמן לחזור ולשנן את ספר ויקרא במלואו ולעמוד בכור המבחן על האוצר הבלום למען יעמוד בלבנו ימים רבים

מגוון המבחנים ושעשועי התורה על כל ספר ויקרא

פתוחים במערכת
עד ליום שלישי
פר' בהעלותך

שלשה ספרים נפתחים...

הכנה לקראת
זמן מתן תורתנו הק'

מבחן סיכום כולל

על כל שלושת חומשי התורה שלמדנו עד כה
בראשית, שמות, ויקרא
שאלות בקיאות מיוחדות ממרחבי שלושת חומשי התורה
אשר יהפכו בקרבך לאוצר המנוצר!

ומתן שכרה בצדה עשרות זוכים על פרסים ומלגות יקרי ערך

הדרו עלך ויקרא!
02.500.20.18

אגף שיעורי תורה | קו 'קול התורה' | סיכומים ומבחנים
שעשועי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | מיוולטר יומי

תורת שעשועי

מבחר חידונים ושעשועי תורה - לסיכום ושינון ספר ויקרא

אלעזר ואיתמר בא לכלל טעות?

יוסיף דעת

א. וקדשתו - כיצד?

בחומש ויקרא, בפרשת אמור כתוב (ויקרא כא, ח) וְקִדְשְׁתָּהּ כִּי אֵת לָחֶם אֱלֹקֶיךָ הוּא מִקְרִיב קֹדֶשׁ יְהִי לָךְ. ורש"י כותב: 'קֹדֶשׁ יְהִי לָךְ - נהג בו קֹדֶשׁ, לִפְתָּח רֹאשׁוֹ בְּכָל דָּבָר, וּלְבָרָךְ רֹאשׁוֹ בְּסַעֲדָה'. והנה במסכת נדרים (סב, א) שנינו: 'וקדשתו כי את לחם אלקיך הוא מקריב, ותנא דבי רבי ישמעאל: וקדשתו - לכל דבר שבקדושה, לפתוח ראשון, ולברך ראשון, וליטול מנה יפה ראשון'.

ויש להקשות שתי קושיות: א. מדוע רש"י בחומש לא הזכיר גם 'ליטול מנה יפה ראשון'?

ב. שהרי רש"י שם במסכת סנהדרין פירש 'לפתוח ראשון - לקרוא בספר תורה', ומדוע כאן בחומש כתב 'לפתוח ראשון בכל דבר'?

ג. מלח בשבת

בפרשת ויקרא כתוב (ויקרא ב, יג) עַל כָּל קִרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח, וּבַגְמֵרָא (מנחות כא, א) דרשו 'תקריב מלח - אפילו בשבת'.

ויש להקשות, מדוע צריך ללמוד מפסוק מיוחד בתורה להתיר למלוח את הקרבנות בשבת, הרי מן התורה אין איסור במליחת בשר, כמו שמפורש גמרא (שבת עה, ב) 'אין עיבוד באוכלין'?

כמונת בקופסא

א. בקרובי אקדש

בחומש ויקרא, בפרשת שמיני נאמר (ויקרא י, ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר דָּבָר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבִּי אֶקְדֹּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶפְבֹּד, וּפִירֵשׁ שֵׁם רִשׁ: 'בְּשִׁהֲבָה' עוֹשֶׂה דִּין בְּצִדִּיקִים מִתִּירָא וּמִתְעַלָּה וּמִתְקַלֵּס, אִם כֵּן בָּאֵל, כָּל שֵׁן בְּרִשְׁעִים'.

היכן עוד בחמשה חומש תורה כתוב רש"י דברים דומים 'שכשהקב"ה עושה דין במקודשיו הוא יראוי ומתקדש על הבריות'?

ב. הכעס והטעות

בחומש ויקרא, בפרשת שמיני, נאמר (ויקרא י, טז) וְאֵת שְׁעֵיר הַחַטָּאת דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהָנֵה שֹׁרֶף וַיִּקָּצֶף עַל אֲלֻעָיו וְעַל אֵיתָמָר וְגו'.

היכן באחת הפרשיות בחמשה חומשי תורה, מביא רש"י פסוק זה, ורש"י כותב שם על כך, שלפי שכעס וקצף משה על

הופיע!

גיליון מוסף
מיוחד ומורחב

לסיכום וביאור דיני
ונושאי הפרשיות:
שמיטה | יובל | גאולת
שדה ובית | פדיון הקדש
| ערכין | ועוד

מופץ
השבוע
בדבבות
עותקים
לזיכוי
הרבים!

לכתך אחרי במדבר

"ולעולם קורין פרשת
במדבר סיני קדם עצרת"
(שו"ע או"ח סי' תכח ס"ד)

**ההכנה
הראויה ביותר
למתן תורה!**

**בין אם אתה נמנה
על לגיונו שלך מלך
לומדי התורה שבכתב בקביעות**

**ובין אם לא זכית עדיין
לגלות את מתיקות
אור התורה שבכתב**

**זה הזמן לקבל שוב
את התורה הק'
מאהבה!**

דעתו עלך במדבר!
02.500.20.18

אגף שיעורי תורה | קו 'קול התורה' | סיוענים ומבצעים
שעשועי תורה | הגרלות ופרסים | ביליון שבועי | ניוולטר יומי

בזכות התורה ולומדיה

רבבות אלפי ישראל זוכים בכל יום לטעם מתוק בלימוד התורה הקדושה, מתוך הבנה וידיעה ברורה, ורוכשים קנין נצחי בחיי תורה בהגדרות שנערכו עלו מאות הזוכים אשר השתתפו במבחנים ובמבצעים כדלהלן:

שמות הזוכים בהגדרות בין הלומדים והנבחנים במסגרת מבצע 'יומי דניסן' העל"ט:

הבה"ח חיים צבי פרלמוטר - אשדוד, פיטסבורג | יניק וחכים כמר מיכאל רוטנשטיין - בני ברק, נדבורנה | הבה"ח יהודה מרדכי הכנבורג - ירושלים, קול תורה | הבה"ח משה כהן - בני ברק, | הרב יעקב ציינוויט - בית שמש, | הרב שמואל שמואל שטיינמן - בני ברק, רצופות ברכפלד | הרב אברהם דוד בלוי - ירושלים, שיש יצחק | הרב אברהם כהן - בית שמש, יערות רבש | הרב שמואל שטרן - בני ברק, חזון איש | הרב חיים זינגר - אשדוד, גרודנא | הרב נחיה צוברי - מודיעין עילית, | הבה"ח דוב גרוסברגר - ירושלים, דרכי יושר | הבה"ח שלמה רוזנבום - ביתר עילית, בית אהרן וישראל קרלין | הרב אהרן יהודה מנדל - אלעד, | הרב יהודה יוסף דזילובסקי - חיפה, עמודי עולם | הרב אלימלך צויבל - ירושלים, | יניק וחכים כמר יהודה לייב שוורץ - עפולה, דרך אמת | הרב שלמה ביננפלד - מודיעין עילית, מיר ברכפלד | הבה"ח מנחם מנדל פרנקל - בית שמש, מעיני חכמה | הרב יחיאל קאופמן - חיפה, עמודי עולם | הרב אלימלך מנדלוביץ - בית שמש, וויניץ מונסי | הרב שלמה פישר - חיפה, | הרב יעקב אמיתי - בית שמש, אהבת תורה | הרב אמונן יחיאל - בני ברק, | הרב משה רוטנר - בני ברק, דאראג | יניק וחכים כמר יאיר חורש - ירושלים, חכמת שלמה | הרב פנחס רבינוביץ - בני ברק, זכרון הגרא | הבה"ח יום טוב רבינוביץ - ביתר עילית, באיא | יניק וחכים כמר חננאל דרעי - ירושלים, תורת העמק | הרב יחיאל אשלג - בני ברק, אוהל יעקב | יניק וחכים כמר שמריהו שטיינברג - בית שמש, | יניק וחכים כמר אליהו רוזנפלד - מודיעין עילית, דרכי יושר | יניק וחכים כמר יוסף צבירי - בני ברק, שתילת | יניק וחכים כמר שלום יוסף נחמן - בית שמש, בעלזא | יניק וחכים כמר חיים יצחק בר-ישראל - בני ברק, בעלזא | הרב משה קשת - בני ברק, | הבה"ח ישראל מנחם רוטשילד - מודיעין עילית, תורת אליהו | יניק וחכים כמר מיכאל השאש - אלעד, אמרי בינה | הרב יוסף חזן - ירושלים, | הרב חיים שלמה וגשל - ביתר עילית, ראחמיסטריווקא | הרב ישראל שוץ - מודיעין עילית, לבו חפץ | הרב יעקב יחזקיהו פאנעט - בני ברק, | הרב מנחם פרידמן - ירושלים, | הבה"ח חיים אלטר בידרמן - בית שמש, טשעבין | הרב משה הלד - אשדוד, עטרת צבי | הבה"ח יוסף בן אריה - בני ברק, מושק חכמה | הבה"ח ארי פוריס - אשדוד, פיטסבורג | הרב יוסף צאוסר - ירושלים, | יניק וחכים כמר יעקב אדלר - מודיעין עילית, החינוך | יניק וחכים כמר שמואל זלושנינסקי - בני ברק, משכנות יעקב | הבה"ח יהונתן מלכה - אשדוד, בית הלוי | יניק וחכים כמר יונתן פופר - ירושלים, לויכטר | יניק וחכים כמר חיים רפאלי - בני ברק, שערי תורה | יניק וחכים כמר עזריאל ווייל - בית שמש, עזריאל | הבה"ח אברהם גינתי - מודיעין עילית, גאון יעקב | הרב יצחק ווינגרטן - אלעד, צאנז | הרב שלום אהרן איכנשל - ביתר עילית, דורשי ציון | יניק וחכים כמר אורי יודי - בני ברק, שתילי זתים | הרב מאיר נויפלד - בני ברק, פוניבו | הבה"ח חנוך פיין - בית שמש, פוניבו | הרב שמואל קצבורג - מודיעין עילית, עמוד היוני | יניק וחכים כמר ישראל הרש - בני ברק, מכונקא בעלזא | הרב עזריאל נוימן - אופקים, נחלת משה | הרב יהודה מאיר קמרמן - רכסים, אור נהריה | הרב אלישע שפירא - אשדוד, גרודנא | הרב מאיר מנדל - ביתר עילית, דורשי ציון | יניק וחכים כמר אהרן יוסף קרויזר - בית שמש, דרכי שמואל | יניק וחכים כמר שלמה צבי דייס - קרית יערים, | הרב מרדכי לוי טברסקי - בני ברק, | הבה"ח ישראל גרפינקל - ירושלים, שערי תורה | הרב יואל וייסקופ - ירושלים, זכרון שמואל | הרב דניאל אמינוב - נתיבות, קול רינה-רע פועלים | יניק וחכים כמר שלמה ביטון - בני ברק, | הרב משה אשר וייסבלום - חיפה, סערט ויוניץ | הבה"ח אברהם בורד - ירושלים, ת"ת ויוניץ | הרב יאיר ברלינסקי - רחובות, דרכי תורה | יניק וחכים כמר חנוך קוק - מודיעין עילית, דרך החינוך | הרב יצחק פרידמן - קרית גת, באיא | יניק וחכים כמר אברהם שלזינגר - בני ברק, חדרי תורה | יניק וחכים כמר דוב רוזנבום - ביתר עילית, | הבה"ח משה נטר - ירושלים, עטרת שלמה | הרב אורי מאיר צדק - מודיעין עילית, עטרת שלמה | הרב יקותיאל יהודה פולשמן - טבריה, | הבה"ח מרדכי פדר - אלעד, יחל ישראל | יניק וחכים כמר יצחק דוד סוקולובר - בית שמש, רמ"א | יניק וחכים כמר יוסף שולס אשוחה - בית שמש, פרי התורה | הבה"ח אברהם הלפרט - בני ברק, אלכסנדר | יניק וחכים כמר צבי משה גולדהירש - נתיבות, | הרב צבי שיק - ירושלים, | הרב אלתן שבתאי - ביתר עילית, דרכי נועם

שמות הזוכים בהגדרות בין הלומדים והנבחנים על מבחני וחיידודי כל ספר שמות:

הרב ישראל מאיר אביטן - טבריה - אהבת שלום | יניק וחכים כמר שולס יוס - קרית גת | הרב עובדיה כהן - ביתר עילית | הרב שלמה גרגל - מודיעין עילית - עטרת שלמה | הרב שמעון ממן - ירושלים | הרב משה אריה וילביץ - ביתר עילית - דורשי ציון | יניק וחכים כמר משה גינזבורג - בני ברק - תשב"ד | הרב איתאל עמר - חיפה - שלום יהודה | הבה"ח ידידיה וולך - טלמון - מורשה | הרב יהונתן בכרך - בני ברק - פוניבו | הבה"ח מנחם פרידמן - בני ברק - כנסת יחזקאל | הבה"ח יעקב ישראל צ'צ'צ' - ירושלים - פוניבו | יניק וחכים כמר פנחס מאיר גאנצפריד - ירושלים - בעלזא | הבה"ח אהרן יהודה גרינוולד - ירושלים - בעלזא | הבה"ח משה קסוביץ - ירושלים - שער הלוי | הרב יעקב אבסל - חיפה | הרב חיים מנחם לוי - ביתר עילית - זכרון מיכאל | הרב בצלאל מושקוביץ - צפת | הרב אריה רובין - ירושלים, מנוקאטש | הרב חיים זלניק - ירושלים - בריסק | הרב מאיר שפירא - ירושלים - מיר | הבה"ח אלתן פיליפ - ירושלים - אמרי חיים | הרב יהושע לייב רוזנבלט - ירושלים - ברסלב | הרב דוד וינגרטון - ביתר עילית | הרב שמעון כהן - בני ברק | הרב משה יהודה זילברמן - ביתר עילית - אור התורה | הבה"ח אהרן אדלר - בני ברק - פוניבו | הבה"ח שניאור זלמן כהן - צפת - חבד | הרב אברהם ממן - בני ברק | הרב יהודה הופמן - מודיעין עילית - ויוניץ | הרב אהרן קסלר - בני ברק - פוניבו | הרב יעקב יהושע קליין - ירושלים | הרב שרגא פייבל קלאר - חיפה - סערט ויוניץ | הבה"ח דניאל דויטש - בני ברק - נחלת הלויים | הרב ישי שיש - בית שמש - מתיבתא דרבי יוחנן | הרב יעקב אהרן - מודיעין עילית - אור אלתן | הרב אהרן שפירא - בית שמש | הרב יעקב דיסקין - בית שמש - רצופות | הרב ישראל בנימין ברודר - אפרת | הבה"ח לוי יצחק פישורונד - מודיעין עילית - טשערנאביל

שמות הזוכים בהגדרות בין הלומדים והנבחנים בימי הפסח העל"ט

100 ש"ה: הרב יאיר גדיס - בני ברק, חזון איש | הרב יעקב שמיסאן - נתיבות, תפארת דוד | הבה"ח אפרים פישל הלוי סגל - ירושלים, דעת שלמה | הרב שמעון דייטש - ירושלים, נדבורנה | הבה"ח מאיר וילמן - בני ברק, | הרב שמעון כהן - בני ברק, | הרב דוד ויסמן - מודיעין עילית, ליבו חפץ | הרב יצחק גומבו - ירושלים, תפארת שמשון | הרב יוסף איזבי - ירושלים, אור אליהו | הרב אהרן אקער - ירושלים, כולל עיון | הבה"ח רפאל אברהם העשיל בורד - נתניה, מתיבתא דברי-חיים | הרב יוסף פרינז - בית שמש, | הרב ישראל אשר וולס - בית שמש, שמחת בנימין | הרב יהודה יאיר ניסן - בני ברק, אהבת שלום | הרב אהרן רובין - ירושלים, בית יוסף יצחק | הבה"ח בנימין אביטן - ירושלים, אורחות מאיר | הרב יהודה טראב - טבריה, ליבו חפץ | הבה"ח חננאל הכהן - טבריה, | הרב אברהם יצחק כהן - ירושלים, אהבת עולם | הרב יהושע מרדכי קפל - חיפה, סערט ויוניץ | הרב יוסף גיגי - צפת, | הרב נתנאל אריאל - בני ברק, | הרב מרדכי סטפנסקי - ירושלים, | הרב מרדכי שמרלר - בית שמש, זכרון מאיר שמעון | הרב ישראל לוי - ירושלים, די סעדיה | הרב נפתלי הבלין - ירושלים, תשובות והנהגות | הרב אברהם לוי - ביתר עילית, ברסלב | הבה"ח יוחנן אזולאי - טבריה, מאור התורה | הרב משה יהודה אייזנבך - מודיעין עילית, אוצר דעת

50 ש"ה: יניק וחכים כמר נפתלי זילברברג - בני ברק, סלונים | הבה"ח יוסף שטיין - בית שמש, בית מרדכי | יניק וחכים כמר דוד שרייבר - מודיעין עילית, דרך אמת | יניק וחכים כמר יהודה שוייבר - ירושלים, תולדות שמואל | הבה"ח שמואל פולק - נתניה, דברי חיים | הבה"ח רפאל מרדכי מאיר - ירושלים, דעת משה | הבה"ח אלי וולר - ביתר עילית, צאנז | יניק וחכים כמר נחמן ארליכמן - ירושלים, חיי עולם | הבה"ח צבי עקיבא בריזל - בית שמש, בית יוסף חיים | הבה"ח מני קאין - ירושלים, הראם | יניק וחכים כמר יוסף שולס פפנהיים - בני ברק, תפארת יעקב | הבה"ח משה קוט - ירושלים | יניק וחכים כמר מרדכי מן - בני ברק, תשב"ד | יניק וחכים כמר גרשון דודרמן - ירושלים, קמניץ | יניק וחכים כמר ישראל שניבא - צפת, כלל חסיד | יניק וחכים כמר שלום קסטלניץ - אלעד | יניק וחכים כמר ישראל הרסטיין - אלעד, ברכת אברהם | הבה"ח אלתן ארנון - בני ברק, תורת שמעון | הבה"ח יוסף שלום לב - בני ברק, מושנות יעקב | יניק וחכים כמר ברוך טננבוים - ירושלים, טשכנוב | הבה"ח נפתלי צבי לנדאו - קרית גת, סלונים

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	
20:42	20:05	18:49	ירושלים
20:40	20:07	19:04	תל אביב
20:43	20:08	18:56	חיפה
20:41	20:06	19:05	באר שבע

העלון טעון גניזה

ברכה 'מתגשמת'

למה התורה מבטיחה לנו דווקא גשם ולא גן עדן רוחני?

רואה לפניו. אבל מי שמבין, יודע שהגוף הוא רק הבגד החיצוני של היצור הרוחני שחי בתוכו.

כך הוא הדבר לגבי כל התופעות ביקום. מה שאתה רואה איננו מה שבאמת קיים. הנראה והגלוי הם רק הלבוש של המהות הרוחנית המקיימת אותם.

האור שמתלבש בעולם

כך הגענו לתשובה לשאלה בה פתחנו. כל הברכות החומריות הן רוחניות במהותן. אין שום דבר 'גשמי' בגשם. הגשם אינו אלא המעטפת החיצונית לתופעה רוחנית לחלוטין - ברכת ה', המספקת ומקיימת את החיים.

את העיקרון הזה תמצתו חז"ל באומרים: "אמר ר' יצחק: גדול יום הגשמים, שאפילו פרוטה שבכיס מתברכת בו... שנאמר: 'לתת מטר ארצך בעיתו ולברך את כל מעשה ידך'" (תענית ח, ע"ב). מה הקשר בין הגשם היורד ממרומים לבין המטבע המונח בכיס?

הגשם והמטבע נראים כשני דברים שונים; אך במבט מעמיק, מתברר שהם זהים. בעולמות העליונים קיים רק אור אלוקי במצב רוחני טהור. האור משתנה כאשר הוא יורד דרך העולמות השונים, עד שהוא מקבל בסופו של דבר את צורת טיפות הגשם המוכרות לנו בעולמנו הפיזי. המהות הרוחנית יורדת והופכת למצב צבירה גשמי. כאשר אור עוצמתי זה מגיע לעולמנו ומתגשם, הוא משאיר ברכה בכל מקום שאליו הוא מגיע, עד שאפילו שער של מטבע שבכיס, מסוגל לעלות על ידו.

משום כך, התורה אינה מבטיחה רק 'גשם'. היא מבטיחה גילוי של ברכת ה' בעולם. כאשר הברכה האלוקית יורדת אל העולם היא מתלבשת בדברים שאנו מכירים - בטיפות גשם, בתבואה, בפרנסה, בביטחון ובניצחון על האויב.

פתיחת הברכות בפרשת בחוקותי איננה הבטחה חקלאית בלבד, כי אם הכרזה עמוקה הרבה יותר: כאשר עם ישראל חי על פי התורה - הברכה האלוקית עצמה יורדת אל העולם.

פרשת בחוקותי מציגה בפנינו רשימה ארוכה של ברכות למקיים את התורה והמצוות. לכאורה, היינו מצפים לשמוע על שכר נשגב: קרבת אלוקים, חיי נצח, זיו השכינה. אבל התורה פותחת דווקא בדבר פשוט מאוד: גשם. "ונתתי גשמיכם בעיתם ועץ השדה ייתן יבולו" (ויקרא כו, ג). האם זהו השכר על קיום התורה? האם על שמירת מצוותיו של הקב"ה התורה מבטיחה לנו בסך הכול... מזג אוויר מוצלח?

תשובה עמוקה לשאלה זו מצאנו בספר 'באר מים חיים' לרבי חיים טייך זיע"א, תלמידו של המגיד מזלוטשוב ומגדולי החסידות. יסוד הדברים הוא, שהתורה לא בחרה לתת שכר גשמי במקום שכר רוחני, אלא, לאמתו של דבר, הגשמי והרוחני הינם צדדים שונים של אותו מטבע.

גשם ורוח

כדי להבין את הדבר, נתחיל בכך שהקב"ה הוא בעל אחדות מוחלטת, וממילא כל מה שקיים נובע ממנו. אין בעולם שתי מציאויות נפרדות - עולם 'רוחני' לחוד ועולם 'גשמי' לחוד. הגשמיים איננה עולם אחר, אלא הצורה שבה הרוחניות מתגלה. הדבר מזכיר את היחס שבין גוף ונשמה. הנשמה שונה מן הגוף לחלוטין - אין לה צבע, משקל או צורה, ובכל זאת היא המחיה את הגוף ומעניקה לו חיים.

כך גם הקב"ה ביחס לעולם: הוא אינו חלק מן המציאות הגשמית, אך הוא המחיה אותה בכל רגע. יחס זה נכון אפילו לגבי התורה עצמה. התורה שאנו לומדים והמצוות שאנו מקיימים הן קדושות, אך גם הן אינן אלא גוף חיצוני לחלק הפנימי של התורה, שהוא צירוף של שמות ה'.

המעטפת והתוכן

הואיל ואין בכוח האדם לתפוס במישרין את הגרעין הרוחני הפנימי של הדברים, צריך לעטוף אותם במלבוש חיצוני.

הדבר דומה לבגד העוטף את גופו של האדם. אומנם לבגד ולאדם אין דמיון בתכונותיהם המהותיות, אבל הבגדים מתאימים את עצמם, באופן כללי, לצורת בעליהם. מי שהבנתו מוגבלת, חושב שהאדם הוא הגוף שהוא

ערכים לילדים
משל ותבונה

ערכים מאחורי הקלעים
יצא אל החופש

ערכים 4
הרב דניאל נשיא
המרחב הבטוח

ערכים 2
הרב אהרון לוי
בין גאולה לגעולה

תורה חיים

הרב אהרן לוי

בכל מדינה, עיר ואפילו שכונה, קיימת חלוקה. החלוקה, מוצהרת או שאינה, היא בין המיעוט לרוב. החלוקה הזו אינה דבר חריג, היא ממנהגו של עולם. זוהי תוצאה טבעית של דמוגרפיה, נדידת עמים ותהליכים היסטוריים ארוכי טווח. בכל מקום ישנו רוב וישנו מיעוט, ובדרך כלל, הרוב קובע והמיעוט משתלב. הוא משפיע בשוליים, לעיתים יותר ולעיתים פחות.

במדינת ישראל, המציאות מורכבת יותר. מדובר באוכלוסייה קטנה יחסית, אך רבת זהויות וקבוצות. לכן מקומם של המיעוטים במדינה בולט ומשמעותי מאוד. בתקופות בחירות, מוצאים את עצמם אזרחי המדינה המרכיבים את הרוב במצב מעניין: לעיתים ההכרעה הפוליטית באה דווקא מכיוונו של הקבוצות הקטנות יותר. בארץ ישראל, מזה שנים, ההכרעות הפוליטיות נגזרות פעמים רבות מהציבור החרדי הקטן, או להבדיל, בהשפעת המיעוט הערבי.

תלות הקיצונית הזאת במיעוט, ודווקא בשתי הקבוצות הללו, הקיימת דווקא בארץ הקודש, ישנו שורש עמוק יותר, והוא מרומז כבר בפרשת השבוע.

אין אמצע

הפרשה פותחת ב"אם בחוקותי תלכו... ונתתי גשמיכם... ונתנה הארץ יבולה... וישבתם לבטח בארצכם" (ויקרא כו, ג-ה).

בפסוקים הללו הקב"ה מלמד את משה עיקרון יסודי: בשונה מהנהגתו כלפי היחיד, שהיא פרטית, ומתאימה באופן אישי לכל אדם לפי חשבונות מדוקדקים, ביניהם הנהגותיו של האדם כלפי הזולת, וייעודו המיוחד בעולם, הנהגת הכלל כפופה לחוקות ברזל.

בין גאולה לגעולה

מי באמת קובע?

וכפי שכותב הרמב"ן: "אלו הברכות שבפרשה הזאת הן כלליות בעם, והן בהיות כל עמנו כולם צדיקים, ולכן יזכיר תמיד בכאן הארץ, ונתנה הארץ, לבטח בארצכם, שלום בארץ, מן הארץ, לא תעבור בארצכם וכבר ביארנו כי כל אלה הברכות כולם ניסים".

כאשר יחיד חוטא - ייתכן שיצליח. וכאשר יחיד צדיק - ייתכן שישבול. המציאות האישית אינה תמיד משקפת באופן גלוי את מצבו הרוחני של האדם. וזה, אגב, מה שמבלבל לא פעם את 'קטני האמונה'.

המציאות האישית אינה תמיד משקפת באופן גלוי את מצבו הרוחני

לעומת זאת, הנהגת כלל האומה מחייבת חוקות ברורה וכללים נוקשים, כדי שכל מי שמסוגל להרים את הראש, מעבר לאינטרס הפרטי שלו, יבין: הנהגת ה' לא נעלמה, והיא פועלת. לכן הקב"ה מלמד אותנו, שאם בחוקותי תלכו - יבואו הברכות, ואם בחוקותי תמאסו - תגענה הקללות. כדי שזכור שבהנהגה של כלל ישראל אין אמצע. זה או למעלה או למטה, או ברכה או קללה.

הדבר מתחדד בהמשך הפרשה: "ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם" (ויקרא כו, יא). לכאורה, הניסוח משונה. האם מישוה ואומר לחברו: אני אוהב אותך - ואתה לא מגעיל אותי? אין כאן אמצע? זה או אהבה או גועל? מסתבר שכן.

לדעת הרמב"ן, הנהגת האומה הינה תמיד ניסית, ומוחייבת חוקיות ברורה. כשעם ישראל הולך בדרך ה' - מתרחשים ניסים של ברכה. וכשאינו הולך בה - גם אז מתרחשים ניסים, אך בדרך השלילה. זה או "ונתתי משכני בתוכם", או חלילה "תגעל נפשי אתכם", אין ואקום ואין ניטרליות. זאת כדי שכל אחד יוכל להבחין שהנהגת הכלל מסורה תמיד בידי ההשגחה.

הנהגת האומה

הפסוקים הללו מלמדים אותנו מסר חד לדורות. הם מעניקים לנו הזדמנות להבחנה ברורה שמוכיחה לנו את מצבו הרוחני של העם. וכך, מי שמבקש לראות את יד ההשגחה גם בימים של הסתר פנים, שיביט אל הנהגת האומה ונבחריה. דווקא שם, מתגלה לעיתים בבירור כיצד הקב"ה מנהל את עמו, גם אם מנהיגי האומה מתכחשים לו, וגם אם הם בטוחים שהכול בידיהם.

לכן, גם אם הם מבטיחים הבטחות כדי להיבחר, אחרי הבחירות ההשגחה גורמת להם להפר את אותן הבטחות, באופן סדרתי. כי התורה כבר הבטיחה לנו, שבהנהגת כלל האומה אין ואקום. זה או "ונתתי משכני בתוכם" - שתחכו להכרעת חכמי ישראל, או "תגעל נפשי אתכם" שתאלצו לחכות להכרעת חכמי האיסלאם שמבחוץ.

בפרשת השבוע הקב"ה מלמד את משה, שהשלום האמיתי והשלם יגיע רק עם ביאת המשיח. עד אז, נצטרך להחליט מי יכריע כיצד יהיו פני הארץ. האם אלו שמקדשים פחות את הארץ ויותר את ישראל, או ח"ו אלו שאינם רוצים שהארץ תהיה של ישראל. לנו נותר רק להתפלל ולקוות שהקב"ה יערה רוח טהרה על העם היושב בציון, וכבר לא נצטרך להיות המיעוט המכריע, אלא הרוב הקובע.

תרמו וקבלו
שבת חוויתית במגוון מלונות*

ניר עציון | נוף כנרת | רמדה נתניה | חוף התמרים | ציפורי בכנרת | בית הארחה בית זגן

1-800-35-35-26

יזי' ארכים
זכיתם
מאות משפחות לשוב לבוראם
וזכיתם
בשבת מרוממת ומרגשת

שבת שלום!

לתגובות והערות-מערכת: alon@arachim.org 072-3303580

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

לרכים

נקדת מָבֵט

הרב משה לנדאו

המשגיח

על 'מצב זרימה' או 'מצב הליכה'

לקראת זמן קיץ ביקש מייסד וראש ישיבת לומז'ה, הגאון רבי אליעזר שולביץ זצ"ל, למנות משגיח חדש. לפני המינוי ביקש להתייעץ עם גדול הדור, רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל. אחרי רגע של מחשבה, ה'חפץ חיים' נקב בשמו של אברך ירא שמיים ובעל מידות טובות, שלדעתו ראוי ומתאים להיות משגיח.

כיוון שהדבר היה סמוך לפסח, ראש הישיבה החליט להמתין עד לאחר החג, אז ייפנה אל אותו אברך בהצעה להיות משגיח. אלא שגם אחרי הפסח העניין התעכב. ימים ספורים לאחר החג, קיבל הרב שולביץ מכתב מהחפץ חיים.

בחלקו העליון של המכתב הזדקר תאריך כתיבת המכתב. זה היה באחד מימי חול המועד. מה כל כך דחוף? שאל הרב שולביץ את עצמו. הכתיבה בחול המועד הרי מותרת רק במקרה של הפסד ו'דבר האבד'?

תוכן המכתב רק הגביר את התמיהה. ה'חפץ חיים' מודיע שהוא חוזר בו מההמלצה על מינויו של האברך המדובר למשגיח. אם החפץ חיים הציע את אותו אברך לכהן כמשגיח, הוא ודאי הכיר אותו היטב ואת מעלותיו. מה קרה פתאום? ועד כדי כך, שהדבר היה דחוף להיכתב בחולו של המועד?!

ילמדנו רבנו

שוב נסע הרב שולביץ לראדין, ונכנס אל ה'חפץ חיים'. בבחינת "ילמדנו רבנו" שאל, מה פשר השינוי והבהילות של ה'חפץ חיים' לחזור בו מההמלצה?

"אכן, האברך הזה הינו תלמיד חכם, ירא שמיים, גאון בתורת הנפש ומסביר פנים", פתח החפץ חיים את דבריו, "עם זאת, נוכחתי לראות שאינו מתאים לתפקיד. ימים ספורים אחרי שהעליתי את שמו לכהן כמשגיח, הוא בא אליי ומירר על מצבו, על שהוא מחוסר פרנסה. מי שמדבר כך, מי שמרגיש כך, לא יכול לשמש משגיח ומחנך לבחורי הישיבה".

ה'חפץ חיים' בידוע שהקפיד מאד על לשונו, כנראה חשב שיש תועלת בביאור הדברים, ומותר לאומרו. ובאמת דבריו כבר מקופלים בפסוק הראשון בפרשה.

"אם בחוקותי תלכו". כידוע, אין הכוונה לשמירת המצוות, שהרי הן כתובות בהמשך, "ואת מצוותי תשמרו". אלא, כמו שמביא רש"י בשם חז"ל, "שתהיו עמלים בתורה".

אלא, שאם הכוונה הייתה ללימוד תורה גרידא מתוך עמל ולידיעת התורה, חז"ל היו אומרים: "שתלמדו תורה" או ש"תדעו

את התורה". ואין ספק, כדי לדעת את התורה צריך לעמול.

מדוע נקטו חז"ל "שתהיו עמלים"? ומאידך, מדוע הפסוק לא אמר את הדברים בצורה ברורה ומפורשת? מה צפון בביטוי "אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה"?

מצב זרימה

אם מביטים באנשים שעובדים לפרנסתם, קשה שלא להבחין בתופעה מעניינת. יש אנשים שעובדתם קלה, אפילו מרתקת, ובכל זאת הם סובלים בעבודה. הם משתדלים להתנער ממנה ו'מקטינים ראש', או בשפתנו, עובדים 'לצאת ידי חובה'. לא פלא שהם חוזרים מהעבודה מותשים ועצבניים. לעומתם, יש שעובדים בעבודה קשה מאוד, לכאורה משעממת, ועם זאת, הם ממש משקיעים בה ושמחים בעבודתם. הדבר כמובן משליך גם על תחושתם כשהם שבים הביתה. טוב להם, הם מרוצים והם פנויים נפשית לילדיהם ולעבודות הבית.

והסוד הוא: 'מצב זרימה'. מצב פסיכולוגי בו האדם שקוע במשהו שהוא אוהב ומחובר אליו כל כך, עד שהוא מאבד את תחושת הזמן. על אף עמלו, הוא לא חש בשום קושי. אין לו מושג מה השעה, או כמה זמן חלף מאז התחיל. הוא לא רעב, לא צמא, לא עייף ו... לא שומע.

מי שעובד, אפילו בעבודה קשה, כשהוא מחובר אליה, מתוך אהבה גדולה לדבר או מתוך אמונה חזקה בעשייה, נתון ב'מצב זרימה'. לכן הוא משקיע בלי גבול, מתוך הנאה צרופה.

עמלו של האדם מוכיח על אהבתו לדבר. הוא מוכן להשקיע, הוא מוכן להיות עסוק בו כל היום ולהזיע... הוא פשוט נהנה. כשאוהבים, כשמחוברים, לא מרגישים כל קושי ו... עמלים מתוך שמחה וחדוות יצירה.

את זאת הקב"ה מבקש מאיתנו. שכאשר נעסוק בתורה - נחוש במצב זרימה. ש"תהיו עמלים" הוא רק 'תסמין' למצב הנפשי הפנימי. לבקשה האמיתית, שכבר כתובה במילים של הפסוק 'בחוקותי תלכו': שהעמל יהיה במצב של הליכה. הליכה מורה על דרך חיים, אבל גם על מצב זרימה, בו ה'עמל' בחיים הופך ל'הליכה'.

מי שמתלונן, העמל שלו בחיי התורה אינו תוצאה של 'תלכו'. הוא סובל. הוא לא שלם באהבתו לבורא. אדם כזה לא ראוי להיות משגיח ולשמש סמל ודוגמא לתלמידים.

וגם אם עדיין לא הציעו לכם משרה תורנית או חינוכית... זיכרו, כל אחד מכם הוא 'משגיח' קטן בביתו... הפסיקו להתלונן.

המשל האחרונה

אין לומד אותה, אלא מי שאוהב הקב"ה בכל ליבו ובכל נפשו ובכל מאודו.

(תנחומא נח, ג)

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ואם תאמרו מה נאכל... וציוויתי את ברכתי" (כה, כא).

כיצד קשורה מצוות השמיטה לאמונה?

מצוות השמיטה בודקת את עומק האמון בהשגחה האלוהית; שכן היא דורשת מהאדם להפסיק לעבוד את אדמתו שנה שלמה, ולסמוך על ה' שיספק את צרכיו. זו אינה רק מצווה חקלאית או כלכלית, אלא קריאה לאמונה מעשית - לסמוך על ה' באמת, ולא רק בדיבור. השמיטה מלמדת שהאדמה אינה רכוש פרטי של האדם, אלא פיקדון מאת ה', והפרנסה מגיעה בסופו של דבר מהברכה האלוהית ולא רק מיגיעה אישית.

2 "וקידשתם את שנת החמישים... יובל היא" (כה, י).

מה עומק משמעות מצוות היובל?

בשנת היובל כל אדם שב אל נחלת אבותיו. עבדים יוצאים לחירות, קרקעות חוזרות לידי בעליהן המקוריים. התורה מזכירה לנו, שכל הרכוש שיש לאדם הוא זמני, וכל אדם הוא בן חורין במהותו. לכן עליו לנצל את זמנו המוגבל כאן בעולם הזה, לא לצבירת נכסים גשמיים, אלא לעשיית מעשים שמשמעותם נצחית.

3 "וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט, העשירי יהיה קודש" (כז, לב).

מדוע כל עשירי מסומן, ומה רמז בפסוק זה?

מבואר במדרש שעשרה הרוגי מלכות היו כנגד השבטים שהשתתפו במכירת יוסף. ומקשים, הרי במכירה השתתפו רק תשעה אחים במכירה, שכן בנימין לא היה, ועל ראובן נאמר "וישב ראובן אל הבור" (בראשית לו, כט), וכמובן שיוסף לא נספר. אם כן, מדוע נענשו ישראל במיתת עשרה צדיקים?

מבאר רבי שמשון מאוסטרופולי על פי המדרש תנחומא, שהקב"ה לא גילה ליעקב שיוסף חי, לפי שהחרימו האחים וקיללו את כל מי שיגלה לו, ואף שיתפו את הקב"ה לצרפו עימהם. אם כן, מכיוון שצירפו את השכינה עימהם, כביכול גם על כך צריך כפרה. כפרה זו הייתה הריגתו של רבי עקיבא, שלא הגיע משום שבט - שהרי היה בן גרים.

בדרך החידוד נמצא לכך רמז בסוף פרשת בחוקותי, בפסוק: "וכל מעשר בקר וצאן, שהם ראשי תיבות: וכו' למה מ'ת ע'קיבא ש'היה ר'ועה בקר וצאן. על זה התשובה היא כאמור בהמשך הפסוק שם: "כל אשר יעבור - תחת השבט, העשירי יהיה קודש לה".

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת הבית

הרב מיכאל לסרי

תחת ההר

סוד 'בחוקותי תלכו' בבית היהודי

ביטול

ההבדל בין 'משפטים' ל'חוקים' הוא ש'המשפט' מובן לשכל האנושי, בעוד ה'חוק' הוא גזירת מלך, שהינה למעלה מכל הבנת אנוש. התורה מדגישה לנו: "אם בחוקותי תלכו" - ללמדנו, שמעלתו של היהודי הינה בעשיית רצון ה' גם כשאין הדבר מובן לו.

כאשר בני הבית רואים את ראש המשפחה מקיים את החוקים בנפש חפצה, בשמחה ובתהלהבות, למרות שהם אינם מובנים בשכל האנושי, הם רואים בו דמות רוחנית איתנה ויציבה, שחיה ופועלת לפי ציווי

של מלך מלכי המלכים. הכניעה הזו לבורא מקרינה גם על כל מערכות היחסים של היהודי. אנו לומדים לבטל את רצונו זה בפני זה, גם כשקיימת אי-הבנה, מתוך רצון לקיים את רצון הבורא ולגרום לו לנחת רוח.

פרשיות בחוקותי מלמדות אותנו יסוד אדיר בבניין הבית היהודי. 'בהר' - זהו הר סיני, ו'בחוקותי' - אלו הם החוקים שניתנו עליו. כאשר הבית מושתת על ההבנה שכולנו, ללא יוצא מן הכלל, כפופים לאותו ציווי אלוקי, נוצרת בבית אווירה של ענווה וכבוד הדדי.

בבית כזה, הבעל אינו מצווה או מורה דרך לפי רצון או גחמה אישית. האב, האם וגם הילדים - כולם עומדים כפופים לאותה סמכות של מעמד הר סיני. כשבני הבית רואים שגם אבי המשפחה מבטל את רצונו בפני התורה, הם אינם חשים שמישהו מתעלה עליהם מכוח שררה, אלא שכולם יחד שותפים לעבודת ה' יתברך.

דוגמה אישית

בסמינרים של ערכים, אנו נשאלים פעמים רבות: "מהו סוד ההצלחה של החינוך החרדי בכיבוד הורים?" והאמת היא, שהתשובה טמונה בפסוק: "אם בחוקותי תלכו" - בלשון רבים. הילד מבחין היטב אם האב מצווה אותו להגיע בזמן לבית הכנסת בעוד הוא עצמו מתרשל בכך, או שמא האב מצווה את עצמו באותה מידה בה הוא מצווה את בנו.

האב האם וגם הילדים - עומדים כפופים לאותה סמכות של מעמד הר סיני

כשהילדים רואים שאבא הוא הראשון לקיים את מה שהוא דורש, הם מבינים שהוראתו איננה נובעת מרצון לשלוט בהם, אלא מהאמת הפנימית אליה חותרים כולם - עשיית רצון ה'.

בבית בו הציות לתורה הוא הערך העליון והחשוב מכל, שם שורה הברכה, שם מתנהלים החיים על מי מנוחות, ושם שואבים ההורים מלוא חופניים נחת יהודית אמיתית.

המרחב הבטוח

התנהגות בתוך המשפחה

דבריהם לא בהשכל ולא על-פי התורה, שהרי למה יגרעו הבנים מלהיות בכלל 'לא תשנא את אחיך' ובכלל 'ואהבת לרעך כמוך'? ואומנם כמו שבעניין ההטבה והצדקה כל הקרוב קרוב קודם, כך בעניין השנאה והרעות יש יותר עונש על המצער את קרובו מאדם אחר, והמצער את בניו על חנם, עתיד ליתן הדין ביותר מטעם הזה."

הבית צריך להיות מרחב בטוח. מקום שבו גם תוכחה נעשית מתוך כבוד, גם תיקון נעשה ללא השפלה, וגם עימות אינו הופך לביטול האישיות. כאשר הבית חדל להיות מקום בטוח, מתפתחים לעיתים נזקים נפשיים: חרדה, הסתגרות, התפרצויות, ירידה בערך העצמי, קושי לבטוח באחרים, ולפעמים גם כעס כבוש, שהופך עם

השנים לריחוק, מרד, או ניכור. מבחץ זה עלול להראות כבעיה התנהגותית, מבפנים זה סיפור של נפש שנשחקה מהקנטה מתמשכת. איסור "לא תונו" בתוך המשפחה איננו רק גבול הלכתי, אלא יסוד בבניין הנפש ובשלום הבית.

"דע למי אתה מבזה - בדמות אלוקים עשה אותו" (בר"ר כד, ז).

מתוך השתקפויות החזרות אליו מן הסביבה הקרובה. האדם לומד מי הוא דרך המבט שמופנה אליו, דרך הטון בו מדברים אליו, דרך המקום שנותנים לרגשותיו. כאשר אדם שומע שוב ושוב בבית שהוא לא שווה, טיפש, חלש, אנוכי וכדומה - הדברים אינם נשארים בחוץ, הם מחלחלים פנימה, והופכים לעיתים לחלק מן הקול הפנימי שלו עצמו.

כאן מתברר עד כמה דברי התורה וחז"ל מדויקים גם מצד הבנת הנפש. ספר החינוך (מצוה של"ח) כותב, שאיסור אונאת דברים נוהג: "אפילו בקטנים... ואפילו בבני ובנותיו של אדם". התורה אינה מכירה בטענת 'בעלות רגשית'. בן משפחה איננו רכושו של איש. אסור להכאיב לו, לביישו או להקטינו, גם ובפרט אם הקשר קרוב מאוד.

קרוב קרוב קודם

רבי פנחס אליהו מוילנא כותב בעניין זה דברים נוקבים ביותר (ספר הברית ח"ב, מאמר יג, טז): "יש אנשים ששומרים עצמן מלהרע לשום אדם ואוהבים את הבריות כולם, אבל שונאים את בניהם ומכוונים לצער אותם ולהקניטם, ואומרים: 'אין בזה עוון, כי אין אני מצער אלא נתח מנתחי, אשר נתנם הבורא יתברך בידי והכריחם לסור למשמעתי'... ובאמת

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

ממי אדם נפגע יותר, מבני ביתו או מזרים? בניגוד לתפיסה הרווחת - מסתבר שפגיעות בבית נחרטות עמוק יותר בלב מאשר פגיעות מאנשים מבחוץ. לאדם אין ציפיות רבות מאנשים זרים. אך מהאנשים הקרובים אליו ביותר יש לו ציפיות גבוהות;

לקבל מהם תחושת הגנה, הכרה, חום, תמיכה, מקום בטוח ומשען. כאן בדיוק נוגע האיסור של "לא תונו" המובא בפרשת בהר, לא רק במישור ההלכתי, אלא גם בעומק הנפש האנושית.

יש מי שטועה לחשוב כי בתוך המשפחה מותר לומר כל דבר. הורה לילדו, אח לאחותו, בן להוריו, קרוב לקרובו - הרי "אנחנו משפחה", "מותר לנו לדבר חופשי", אבל מבחינה נפשית, דווקא הקרבה אינה מקהה את הפגיעה; אלא מעצימה אותה. אדם יכול לשאת ביקורת מאדם רחוק, אך להישבר ממשפט דומה, שנאמר על ידי קרוב יקר לליבו.

הקול הפנימי

הפסיכולוגיה המודרנית מדברת הרבה על כך שהאדם בונה את תחושת הערך העצמי שלו

התמודדות יהודית

הרב צביאל בן צור

לשחרר או להשתחרר?

ההבדל המהותי ביניהם

אחד המוטיבים עליהם דיברנו רבות, הוא לא לחנוק לאדם את הרגשות. אם אדם חש שלא טוב לו, כנראה לא טוב לו. המשימה שלנו היא רק להכניס את הכאב לפרופורציות, ולגלות שיש לכל אדם; יותר ממה שאין לו.

כן לשחרור

אחד הדברים הבריאים לנפש האדם, הוא השחרור. לזה נועד הנופש, שבעבר כונה 'דאצ'ה', בו נפשו גדולי ישראל לצד המון העם, והחליפו כוח. סיפר לי תלמיד חכם, שלעיתים כשהוא חש עייפות, לאחר כמה שעות לימוד, הוא יוצא מהכולל לדקות ספורות, שותה משהו, נושם אוויר צח, וחוזר ללימודו ביתר שאת. זה נקרא שחרור.

שבירת כלים

ניגש אליי פעם בחור, שעבר חיכוכים רבים עם הצוות החינוכי במקום בו הוא למד. הוא הודה שהוא לא היה בחור קל, אבל טען כנגד זה שלא ידעו להכיל אותו. כשביררתי היכן הוא למד, הבנתי. הוא למד במקום יוקרתי ונחשב, שרבים רוצים להיכנס אליו, ומעטים מצליחים. הסברתי לו, שהוא לא יכול לבוא למקום רציני, לעשות שטויות ללא הרף, ולצפות שיתייחסו אליו כמו שמתייחסים במוסד שנועד לבחורים מורכבים. ואז שאלתי אותו, "ואיך חוסר ההכלה של הצוות גרמה לך להיראות כמו שאתה נראה עכשיו?" והוא ענה: "נשבר לי להתמודד כל הזמן, אז החלטתי לשבור את הכלים". לימדתי אותו שלושה כללים:

1. אתה מתלונן שלא מכילים אותך? מדוע שאתה לא תכיל את זה ש'לא מכילים אותך'?
 2. הנזק שיכול האדם לגרום לעצמו גדול מהנזק שיכולים אחרים לעשות לו.
 3. מותר להתבכין כדי לשחרר, אסור להתבכין כדי להשתחרר.
- והאמת היא, שברוב המקרים, האדם מתבכין לא כדי לשחרר מתחים, אלא כדי להשתחרר ממחויבויות.
- נער שמתחיל לנשור, מתבכין כדי להשתחרר מהמסגרת. אדם שרוצה לפרק את ביתו, מתבכין כדי להשתחרר מהבית. מעסיק שמתחיל להעיר יותר מדי לעובד שלו, מתלונן כדי להשתחרר ממנו.
- לשחרר = בנייה. להשתחרר = חורבן. שחרור תורם לבריאות הנפש, בונה את האדם, והופך אותו לחזק יותר. השתחררות שמשמעותה יציאה מהמסגרת ושבירת כלים, הורסת את הנפש והופכת את האדם לחלש יותר.
- לפרק את המסגרת קל, לבנות אותה מחדש, קשה. לשבור כלים קל, להרכיב אותם מחדש - קשה מאוד.
- לכן, נשים לב להשתחרר בצורה מודעת ובריא, שמטרתה היא לצבור כוחות לבנייה והתחדשות.

שכבות של נצח

הרב יהודה שהרבני

המשנה העתיקה בעולם

"ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שָׁדֶךְ לא תִזְרַע וְכִרְמְךָ לא תִזְמֹר" (ויקרא כה, ד-ה).

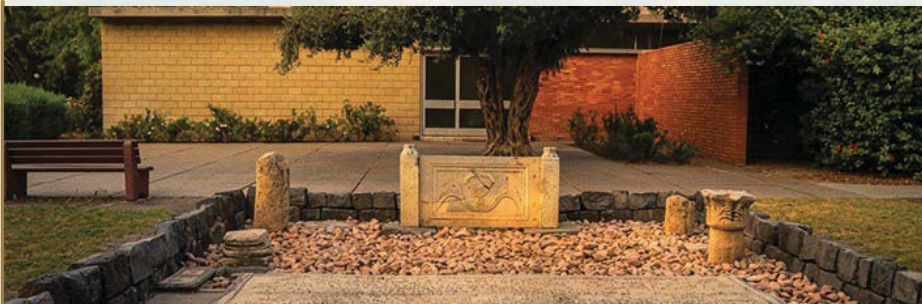
כתובת זו הינה למעשה העתקה של לשון הירושלמי (דמאי ב, א), אך היא כתובה ביתר פירוט, כאשר על פי הכתובת ניתן אף לתרץ שאלות שנידונות בין מפרשי הירושלמי!

המשכה של הכתובת דן בין היתר בגבולות ארץ ישראל לעניין שמיתה, והיא העתקה של לשון התוספתא (שביעית ד) והירושלמי (שביעית ו, א). בחלק זה ערכה של הכתובת רב מאוד לבחינת הגרסאות. [זאת משום, ששמות של עיירות ויישובים הם מהדברים המשתבשים ביותר בין כתבי היד, מאחר ואין משמעות המילים ברורה למעתיקים, וכך הם נאלצים להעתיק את המילים ללא הבנה, דבר הגורם בדרך כלל לשיבושים.] בכתובת זו שמות הכפרים והעיירות ברורים, שמות אלו היו מוכרים היטב לעורכי הכתובת, וכך ניתן לזהות את גבולות ארץ ישראל בבהירות רבה.

אך הפרט המרגש ביותר בכתובת זו, הוא העיתוי בו נכתבה הכתובת. היה זה בזמן בו כבר החל להתהדק חבל החנק על תושבי ארץ ישראל מידם של יורשיהם של

הלכות באוויר ארץ ישראל גורמת לכך ששום מסמך נייר אינו יכול לשרוד בה יותר מכמה מאות שנים. ומשכך, אין אפשרות לדלות מן האדמה קטעי משנה או תוספתא שנכתבו בסמיכות לתקופת התנאים. לכן, מה רבתה ההפתעה כאשר נמצא שריד של תוספתא ממסכת שביעית, מתקופה הסמוכה לימיהם של חז"ל הקדושים.

כיצד קרה הפלא? התשובה לכך נעוצה בחומר הייחודי עליו נכתבה אותה תוספתא. היא לא נכתבה על גווילי נייר או קלף, כמקובל, אלא היא כתובה כפסיפס, המורכב מאלפי אבנים קטנטנות. כתובת זו מכילה עשרות שורות צפופות בהלכות ממסכת שביעית, כאשר אורכה הנדיר של הכתובת הקנה לה את התואר המעניין 'כתובת הפסיפס העברית הארוכה ביותר'.

גבולות ברורים

הרומאים. בשעה זו התמעטו והלכו תלמידי החכמים בארץ ישראל וירדו לבבל. גם בזמן קשה זה, חשוב היה ליהודי עמק בית שאן ללמוד ולקיים בדקדוק את פרטי דיני שביעית, מעשרות ודמאי.

קידוש ה'

ראוי לציין את מעשה קידוש ה' שעשו חברי הקיבוץ בו נמצאה הכתובת. עם גילוי הכתובת בשדות קיבוץ עין הנצי"ב, הוצע לקיבוץ לבנות בו מתחם מיוחד בחסות רשות העתיקות ובתפעול הקיבוץ. המתחם נדרש להיות פתוח בשבתות ובחגים, על מנת לאפשר את הצגת הכתובת העתיקה. אולם חברי הקיבוץ הדתי עין הנצי"ב הבהירו שלא ייתנו יד להפעלת מקום תיירותי הפועל בשבתות ובחגים. לאחר שהובהר לקיבוץ כי תנאי זה הכרחי, ויתר הקיבוץ על החזקת הפסיפס, והכתובת הועברה בשלמותה למוזיאון ישראל בירושלים.

חברי הקיבוץ אומנם ויתרו על החזקת הכתובת המקורית בשל רצונם לשמור שבת, אבל במשך שנה וחצי עבדו חברי המשק, בהתנדבות, על הרכבת שחזור של הפסיפס בקיבוץ, אותו ניתן לראות בכל ימות החול, בשמירה על קדושת השבת.

הנצח
היהודי

אורות ההיכל
נדלקים באיטיות,
והקהל משתתק,
רגע לפני
התרגשות
הפורצת. התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית מגיעה
אל שיאה, הצלילים
מתעצמים, כלי הנשיפה
נישאים, הכינורות
מרחפים. בחלק האחורי של
הבמה, כמעט בלתי
נראה לעין הבלתי מיומנת,
עומד ר' דן מושייב,
מאחורי מערכת כלי ההקשה.
הוא אינו מהגננים
שמרבים לבלוט לאורך היצירה,
אך כשהוא נכנס, אי אפשר
לפספס אותו. כמו חייו עצמם:
שקטים כלפי חוץ, עוצמתיים
ברגע הנכון.

מי שמתבונן בו מקרוב יבחין
מיד בפרט שמספר סיפור אחר
לגמרי: כיפה שחורה לראשו,
זקן מסודר על פניו. מראה חריג
במרחב התרבותי שבו הוא פועל,
רמז למסע שלא התרחש על הבמה,
אלא עמוק בתוך הנפש. ילדותו של
דן עברה עליו באוזבקיסטן, בבית
בוכרי שבו המוזיקה לא הייתה
תחביב, אלא דרך חיים. אביו,
מוזיקאי מקצועי ומוערך, לקח את
ילדיו כבר מגיל צעיר אל מאחורי
הקלעים של הופעות וחזרות.
הצלילים, המקצבים, כלי ההקשה –
כל אלה היו עבורם שפה טבעית.
בבית נשמרה מסורת בסיסית של
שבת וכשרות, אך מעבר לכך,
היהדות כמעט שלא הייתה נוכחת.
שנים של שלטון קומוניסטי, הותירו
קהילה שלמה עם זהות יהודית
דקה, כמעט נטולת תוכן.

במעלה הסולם

העלייה לארץ הייתה רגע של תקווה,
אך גם של התפכחות. המשפחה נחתה
בשדרות, והמציאות טפחה על פניהם
במהירות. האב, שנחשב לאומן
בארצו, מצא את עצמו עובד בפרדסים
לפרנסתו; האם, בעלת השכלה אקדמית,
נאלצה להסתפק בעבודות מזדמנות.
ודווקא מתוך הקושי הזה נחשפה
עוצמתם האמיתית של ההורים: הם
סירבו לוותר על החלום עבור ילדיהם.
למרות המחיר הכלכלי הכבד, הם
השקיעו בלימודי מוזיקה ברמה הגבוהה
ביותר, שלחו את ילדיהם למורים הטובים
בארץ, והתעקשו לפתוח עבורם דלתות.
ההתמדה נשאה פרי. דן ואחיו התקבלו
לבית הספר היוקרתי 'תלמה ילין', מוסד
השמור לרוב לילדי המרכז והאליטה
התרבותית. עבור שני

צליל מכוון

בגיל שמונה עשרה הוא כבר עמד בפסגת עולם המוזיקה: נגן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית, מהצעירים בתולדותיה. אבל דווקא אז, כשהכול כבר היה ביד, הוא גילה שמהו חסר

נערים משדרות, זו הייתה קפיצה כמעט בלתי נתפסת. וכיצד יגיעו יום יום משדרות הדרומית אל בית הספר שנמצא בגבעתיים? הפתרון שנמצא עבורם, היה לא פחות מיוצא דופן:

"עבור רבים זו הייתה פסגת החלומות – עבורי זו הייתה רק נקודת ההתחלה"

בגיל ארבע עשרה וחמש עשרה עברו האחים להתגורר לבדם בדירה באור יהודה, ניהלו את חייהם בעצמם, עבדו כדי לממן את הוצאותיהם, ובמקביל – השקיעו שעות אינסופיות באימונים ובהופעות.

משם, הדרך הובילה קדימה במהירות. דן השתלב בתזמורות בינלאומיות, הופיע ברחבי העולם, ובגיל שמונה עשרה בלבד התקבל לתפקיד כנגן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית, הישג נדיר בכל קנה מידה. עבור רבים, זהו קו הסיום. עבורו, זו הייתה דווקא נקודת ההתחלה.

מנגינה אחרת

בין קונצרט לחזרה, בין טיסה לחו"ל להופעה נוספת, הלכה והתגברה אצלו תחושה פנימית של חוסר. "הכול היה שם: הצלחה, הכרה, קריירה", הוא מספר, "אבל לא הייתה שלמות. ידעתי שאני מחפש משהו עמוק יותר, משהו שייתן משמעות לחיים עצמם".

החיפוש הזה הוביל אותו למקום שלא תכנן להגיע אליו. בלב תל אביב, בתוך מבנה ששימש

בעבר כאולם קולנוע, הוקמה ישיבה של ארגון 'ערכים'. זה היה מרחב בלתי שגרתי, שמושך אליו צעירים מכל גווי החברה: סטודנטים, אנשי עסקים, אומנים, מחפשי דרך.

דן נכנס פנימה, בתחילה כמעט במקרה. אך מהר מאוד הבין שהוא מצא את מקומו. המעבר לא היה פשוט. עולם שלם נפתח בפניו: מושגים חדשים, שפה אחרת, קודים שלא הכיר. אך כאן נכנס לפעולה הכלי המרכזי שליווה אותו כל חייו: משמעת. כפי שהתאמן שעות על כל יצירה מוזיקלית, כך שקע בלימוד. בין חזרות לקונצרטים, בתוך עומס בלתי נתפס, הוא מצא זמן לגמרא, לחברותא, ללימוד מעמיק שלא עושה הנחות.

"במוזיקה אתה מבין שכל פרט קטן קובע", הוא אומר. "אם כלי אחד נכנס לא בזמן, כל היצירה נפגעת. ביהדות גיליתי עיקרון דומה, אבל עמוק יותר: כל מעשה קטן, כל בחירה, בונים את האדם".

בהדרגה קיבל על עצמו אורח חיים של תורה ומצוות. גם כשהדבר הציב אתגרים לא פשוטים בתוך עולם התזמורת – נסיעות, הופעות, סביבה שונה – הוא המשיך בדרכו בעקביות. להפתעתו, הסביבה המקצועית לא דחתה אותו; להפך. חבריו לתזמורת, שהכירו את אישיותו ואת מקצועיותו, קיבלו את השינוי בכבוד ואף בסקרנות.

וכאן התרחש המפנה המעניין ביותר. דווקא מתוך השילוב בין העולמות, נוצר מרחב חדש של השפעה. שיחות אקראיות במסדרונות הפכו לדיונים על אמונה. טיסות ארוכות היו להזדמנות ללימוד משותף. סעודות שבת מאולתרות במלונות בחו"ל נעשו לחוויה ראשונה עבור נגנים שמעולם לא פגשו שבת מקרוב. כך, בלי דרמה גדולה, החלה להישמע מנגינה אחרת.

הרכב ייחודי

גם בתוך המשפחה הגרעינית של דן, הסיפור מקבל עומק נוסף. שלושת האחים לבית מושייב, כל אחד במסלולו, מצאו את דרכם אל היהדות – כל אחד דרך חיפוש אישי, כל אחד מתוך העולם שממנו הגיע. יחד הם יוצרים הרכב ייחודי: מוזיקה, תורה, וחיים של משמעות.

דן עצמו ממשיך לעמוד על הבמות הגדולות בעולם. התזמורת ממשיכה לנגן, הקהל ממשיך להריע. אבל עבורו, הצלילים קיבלו משמעות אחרת. לא רק אסתטיקה, אלא עומק. לא רק ביצוע, אלא תכלית. צליל מכוון יותר.

ערכים מאחורי הקלעים

הרב יצחק בוטח בהשם

דלת הברזל של כלא אשקלון נסגרת מאחור בצליל עמום, כזה שמדהדה באוויר כמה שניות, עד שנודם. זהו מקום שבו הזמן מתנהל אחרת, שבו חירות היא מושג רחוק, אבל לעיתים דווקא שם, במקום בו הכול מצטמצם, מתחיל להיבנות סיפור של התרחבות פנימית.

אל תוך המציאות הזו נכנס הרב יצחק בוטח בהשם, רכז ליווי המשך של 'ערכים' בדרום הארץ, כחלק ממערך רחב של ליווי אישי שמפעיל הארגון, גם הרבה אחרי שהאורות כבים והסמינרים מסתיימים.

הוא הזמן למסור שיעור תורה בפני קבוצה קטנה של אסירים, בין המשתתפים התבלט אברהם. הוא לא הירבה לדבר, אבל ניכר עליו שהוא מקשיב. "יש סוג מסוים של אנשים, שאתה מזהה מייד", מספר הרב בוטח בהשם. "אתה רואה בעיניים שלהם שהם מחפשים משהו, גם אם הם עצמם עוד לא יודעים להגדיר מהו".

התמונה שהתגלתה

בכלא, כמו בכלא, לא שואלים יותר מדי שאלות. נותנים לאדם לבחור מתי להיפתח. וכשאברהם בחר לדבר, התמונה שהתגלתה לא הייתה נעימה לעין. בעקבות מאסרו, הבית שלו עמד להתפרק. מאחורי החזות השקטה הסתתר ייאוש עמוק. לא רק מהמצב המשפטי, אלא מהתחושה שהכול אבוד, שאין דרך חזרה.

מכאן התחיל תהליך שהתבסס על עבודה שקטה ועקבית. הרב בוטח בהשם החל לפגוש את אברהם באופן קבוע, ללמוד איתו, ולפרק יחד את התמונה שהובילה אותו למקום שבו הוא נמצא. הם דיברו על אחריות, על כבוד,

יצא אל החופש

לא בהרצאה אחת ולא ברגע של השראה אלא בליווי מתמשך, שיחה אחר שיחה, מצליחה פעילות 'ערכים' לפתוח גם דלתות שנטרקו

הרב יצחק בוטח בהשם רכז ערכים במחלקת משפחות באזור הדרום

על המשמעות של בית יהודי. זהו המקום בו ניכרת הגישה של 'ערכים': לרדת יחד עם האדם אל תוך החיים עצמם, לגעת בפרטים הקטנים, בהחלטות היומיומיות.

השינוי לא הגיע בבת אחת. הוא החל בתזווה כמעט בלתי מורגשת - מחשבה אחרת, תגובה מאופקת יותר, רצון להקשיב. אבל עם הזמן, משהו באברהם התחיל להתייבב. הוא למד שאי אפשר ליצור חיי משפחה תקינים ללא תורה. החוכמה האלוקית מכוונת את האדם ומדריכה אותו להתנהל נכונה מול רעייתו וילדיו, התורה מעדנת את מידותיו ומחנכת אותו להתנהלות מרוממת, המכניסה את השכינה לבית.

גשר נבנה

אחרי כל שיעור היה אברהם ממחר אל הטלפון הציבורי. בתוך שגרת המקום, שבה כל דקה של שיחה עם החוץ היא משאב נדיר, הוא התעקש על הרגע הזה. מעברו השני של הקו חיכתה רעייתו. הוא לא התקשר כדי לשכנע או להתחנן לשמור על הבית, אלא כדי לשתף: לספר מה למד, מה הבין, ואיך הדברים נוגעים אליו. בהדרגה, דרך השיחות הללו, נבנה גשר. הגיעו הדברים לכך שהאסירים האחרים ידעו שלאחר השיעור אין לתפוס תור בטלפון הציבורי, שכן הוא 'שמור' לאברהם, שצריך להעביר את הדברים שלמד הלאה...

הרעיה, שגילתה שבעלה הפך לאדם אחר - עדין יותר ומתחשב, רוחני וערכי, השתכנעה שהוא צועד בדרך הנכונה, והסכימה לתת לבית סיכוי חדש. הסיפור לא הסתיים ביום בו השתחרר אברהם מהכלא.

הרב בוטח בהשם ליווה אותו לביתו, ישב עם המשפחה, וסייע להם לייצב את הקשר שנבנה מחדש, בתנאים כה מורכבים. הוא הציע להם להגיע לסמינר של 'ערכים', כהזדמנות להעמיק את מה שכבר החל להיבנות.

במהלך השבת נחשפו לתכנים על אמונה, משמעות החיים והבית היהודי. במוצאי שבת, במהלך סימפוזיון הסיום, קם אברהם וביקש את רשות הדיבור. הוא קיבל על עצמו שמירת שבת וכשרות. ואז הוסיף משפט אחד, שסיכם את הדרך שעבר: "עכשיו אני מבין מהי חירות", אמר בהתרגשות, לתשואות הקהל, "עכשיו אני מרגיש אדם חופשי".

הסיפור הזה אינו רק על אדם אחד ששינה את דרכו. הוא מלמד משהו על האופן שבו שינוי רוחני מתרחש באמת. כך פועל ארגון 'ערכים': הוא נוכח לא רק ברגעים הגדולים והמרשימים, אלא גם, ואולי דווקא במקומות שבהם נדרש מישהו שישאר, שילווח, שלא יוותר - עד שהדלת נפתחת מבפנים.

תרמו וקבלו

שבת חוויתית במגוון מלונות*

ניר עציון | נוף כנרת | רמדה נתניה
חוף התמרים | ציפורי בכנרת
בית הארחה בית וגן

1-800-35-35-26

ידי' ערכים
זכיתם
מאות משפחות לשוב לבוראם
וזכיתם
בשבת מרוממת ומרגשת

שבת
שלום!

*בכפוף לתקנון

בעקבות

ה'נתיבות'

יומא דהלולא - כ"ה אייר

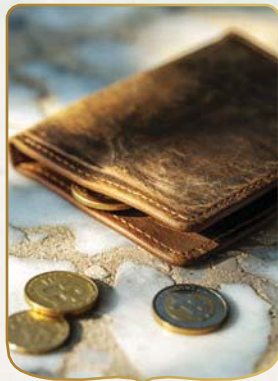
מתולדותיו

- נולד — תק"ל
- נפטר — כ"ה באייר תקצ"ב
- פעילות — פולין
- מקום קבורה — סטריא - אוקראינה
- חיבורים — 'נתיבות המשפט' ו'חוות דעת' על השו"ע, 'תורת גיטין', ועוד.

"לא היו דברים מעולם". "ובכן, לפי דין תורה, עליך להישבע על כך". בעל ה'חוות דעת' ניסה להתפשר על התובע, ואמר, "מוכן אני ליתן לך מחצית מסכום המעות, ובלבד שאפטר מן השבועה", "לא! אינני מוכן!" רגז האיש. הרהר ה'חוות דעת' רגעים אחדים, ואמר: "יכול אני לתת שלושה רבעים מן הסכום".

התובע לא התרצה. שקע הגאון בהרהורים, והוסיף עוד סכום כסף. היה זה כמעט הסכום המלא שנגב. אך התובע סירב להתפשר. "ודאי שהוא הגנב", הכריז, "שאם לא כך, מדוע מוכן הוא לתת כמעט את כל הכסף? אך אני אינני מוותר על פרוטה!" אז השיב הגאון: "את הסכום שהזכרתי מוכן אני לתת לך, ואם אינך רוצה בכך - אשבע ואפטר לגמרי מכל תשלום, כי יותר מזה אין ביכולתי לתת לך".

"ובכן", הודיע הגאון לרב העיר, "הנני מוכן להישבע, אבל חפץ אני להתכונן". פנה אל פינת החדר, והחל בהכנותיו, בדחילו ורחימו. הרב נפעם ביותר, והבין מייד כי הלה אינו אדם פשוט, ובוודאי לא גנב. ועם זאת, אינו יכול לפטור אותו מן השבועה... ואז, יהודי חיזור נדחף פנימה, מלווה בשניים מנוסעי העגלה. "הוא התעלף לפתע, וכשהתעורר הודה כי הוא זה שגנב את הארנק, הוא היה אחוז פחד, וביקש להגיע מייד אל בית הדין ולהשיב את הגזילה".

כשראה זאת הרב, ביקש מבעל ה'חוות דעת' שיגלה לו מי הוא. הגאון התחמק. כשגזר עליו הרב בגזירת מרא דאתרא לגלות, השיב הגאון: "שמי יעקב לאבערבוים מליסא". כששמע זאת הרב, נפל עליו פחד גדול, הנה עומד לפניו הגאון האדיר בעל ה'חוות דעת'!... הוא ביקש בבכי את מחילתו.

אחר כך, פרש הרב את תמיהתו: "למדנו רבנו, מדוע הסכים לתת לתובע כמעט את כל הסכום, ולא את הסכום כולו?" הסביר הגאון: "החלטתי לתת את כל הוני כדי להינצל מן השבועה. לכן ערכתי חשבון, כמה כסף יש ברשותי. אחר כך חישבתי גם את סכום הרהיטים, עד שהגעתי לסכום של כל רכושי, עד תומו. מעבר לכך לא היה לי לתת, ולהיות בעל חוב - אינני יכול. על כן, נאלצתי להסכים להישבע".

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

כשהיה חור במטבע

פעם באו לפני הגאון הצדיק רבי יעקב מליסא שני אנשים לדין תורה. אחד מהם מצא בשוק דינר זהב, ונטלו. והנה, בא השני, וטען: "דינר זהב נפל מכיסי דקות מספר קודם שהלה מצא אותו, ושלי הוא, כי עוד לא התייאשתי ממנו!" רבי יעקב הרגיש כי הטוען הזה הוא רמאי, וכדי לברר הדין לאמיתו, ציווה על התובע לצאת מן החדר לזמן מה, ואז ביקש את המוצא לתת לו את הדינר, לקחו והסתכל בו, והתחיל לדבר בקול רם, בידועו שהתובע מטה את אוזנו מאחורי הדלת...

"הנה, יש נקב קטן בדינר זהב, על יד האות הראשונה, והוא סימן מובהק. אם התובע ייתן את הסימן הזה במטבע, הרי שהדינר שייך לו", הכריז הגאון. אז הוא הורה להכניס את התובע.

כשנכנס, פנה אליו רבי יעקב בשאלה, "הגידה נא, האם יש לך איזה סימן בדינר הזה?" קפץ הלה וענה, "יסתכל נא רבנו במטבע, וימצא בו נקב קטן אצל האות הראשונה", פתח הגאון רבי יעקב את ידו והראה את המטבע לתובע, באמרו, כשחיוך על שפתיו, "ובכן, ראה נא, במטבע הזה אין כלל נקב. את המטבע המנוקב שאבד לך עליך לחפש במקום אחר... דינר זה שייך למוצאו".

איפה הכסף?

פעם נסע הגאון, רבי יעקב בעל ה'חוות דעת' בכרכרה, עם כמה יהודים נוספים. הללו לא הכירוהו, כיוון שלבוש היה בפשטות. לפתע נשמעה צווחה: "הארנק שלי!!! היה בו סכום עצום, וכעת הוא איננו! גנבו אותו!" המולה נוצרה בעגלה. רק הרב הגאון ישב בפינת העגלה, והחריש.

מבטו של בעל הארנק נפל על היהודי השותק, והוא נזעק: "הנה, הוא בוודאי הגנב! יושב בשקט, ועיניו חדות!" יושבי הכרכרה הנהנו בהסכמה. מייד כאשר הגיעה הכרכרה אל העיר, זימן בעל הארנק את היהודי האלמוני לדין תורה בפני רב העיר.

הנגנב הציע את טענותיו, וכששאל הרב את הנתבע מה תשובתו, השיב הגאון בקצרה:

רבי יעקב נולד לאביו, הגאון רבי יעקב משה לורברבוים, בן הגאון רבי נתן מברודי, בנו של ה'חכם צבי' זצ"ל. אביו נפטר קודם לידתו, בשל כך גדל הילד יעקב בבית רבי יוסף תאומים, שהפך לרבו. בתחילה שימש כרב מנסוטרין, ומאוחר יותר התמנה לאב"ד בקלוש שבממלכת גליציה. רבים מספריו נכתבו בקלוש. משם עבר לשמש כרבה של הקהילה הגדולה בליסא. לימים עזב את ליסא, ובסוף ימיו התקבל כרב בקטרי, וישב בה עד אחרית ימיו.

לגאון הצדיק רבי יעקב מליסא היו קשרים ענפים עם הגאון רבי עקיבא איגר ועם ה'חתם סופר', גם בשל מלחמתם המשותפת נגד התנועה הרפורמית. הוא התפרסם בעיקר בשל חיבורו 'נתיבות המשפט' על השולחן ערוך, חלק חושן משפט, בו הוא משיג על דברי 'קצות החושן', וכן חיבורו 'חוות דעת' על שולחן ערוך, חלק יורה דעה. נפטר לבית עולמו בכ"ה באייר ה' תקצ"ב, ומקום מנוחתו בסטריא.

מוסר השכל

"צור כל אדם סלא אהיצ אלמא
שיהיה סא חוב."

דיון מסביב לשולחן

לאחר שנטל ידיו לסעודה זכר שלא הבדיל

שאלה

מוישי לוי ואהרן כהן ישבו בחדרם שבישיבה בשעת לילה מאוחרת במוצאי שבת. עוד כמה דקות יגיע זמן חצות הלילה, ולכן הם הזדרזו ליטול ידיים לסעודת מלווה מלכה.

ממש לפני שברך מוישי 'המוציא' על הלחם, הוא היכה על ראשו בייאוש. אהרן, שכבר היה עסוק באכילה, הצליח להבין מתנועות ידיו הנמרצות של חברו, שבין הנטילה לברכת המוציא הוא נזכר שהוא עדיין לא הבדיל על היין, וקודם הבדלה הרי אסור לו לאכול, מאידך, גם אסור להפסיק בין נטילת הידיים לבין הסעודה.

השאלה במקרה כזה, האם עדיף לאכול כזית המוציא לפני הבדלה ולהבדיל בתוך הסעודה, או שעדיף להבדיל בין הנטילה לברכת המוציא?

תשובה

בשו"ע נחלקו הפוסקים האם מותר להפסיק בין הנטילה לאכילה בשתיקה או במעט דיבור. יש אומרים שאין בזה הפסק, ורק אם התעסק בעניין אחר ממש נחשב להפסק. ויש אומרים שאסור להפסיק בשהייה או בדיבור מועט, ופסק השו"ע (אורח חיים קסו, א) שטוב להזהר בזה שלא להפסיק. ובמשנה ברורה כתב שהפסק או דיבור לצורך הסעודה, בכל מקרה אינו נחשב להפסק (ס"ק ב).

וכן מצינו שהיה מנהג, שבכל קידוש לכתחילה היו נוטלים ידיים לסעודה ואחר כך עושים קידוש קודם ברכת המוציא (אורח חיים רעא, יב), וטעמם שאין זה נחשב הפסק כיוון שהקידוש הוא צורך הסעודה, ומכיוון שבמקרה שאין לו יין לקידוש והוא מקדש על הפת, הנטילה היא לפני הקידוש, כך יש לנהוג גם כשיש לו יין (משנה ברורה סא).

וכן מצינו שנחלקו הפוסקים האם ברכת היין של ההבדלה פוסלת את היין שבתוך הסעודה, וכתב השולחן ערוך (קעד, ד. רצט, ז) שאם נטל ידיו ואחר כך הבדיל ודאי פטר את היין שבתוך הסעודה, ואף שאין לנהוג כך לכתחילה, משום שצריך להפסיק באמירת ההבדלה (משנה ברורה רעא, נח גבי קידוש), מכל מקום, בדיעבד ודאי שיצא כך.

ולכן, במקרה שנזכר לאחר שנטל ידיו לסעודה שעדיין לא הבדיל, יבדיל אז קודם שיברך המוציא, ויכול אף לברך על הבשמים והנהר, מכיוון שזהו צורך הסעודה, ולא יאכל קודם ההבדלה, כיוון שהדבר אסור מדרבנן (רצט, א).

סיכום

יבדיל לאחר שנטל ידיו, לפני שיברך המוציא לסעודת מלווה מלכה.

נשאר בדירה שכורה יותר ממה שסוכם מחל על יומיים, אך מבקש מחיר מלא

שאלה

בנימין, שגר בחו"ל, עמד להגיע עם משפחתו לחופשה בת עשרים יום בירושלים. הוא חיפש לשכור דירת קייט, ומצא דירה נאה. מחיר שכירות הדירה ליום עמד על 500 שקלים. בנימין סיכם עם נתנאל, בעל הדירה, על שכירות הדירה לעשרים יום, ונתן לו מראש את מלוא התשלום - 10,000 שקלים.

השניים לחצו ידיים, והשוכר אמר למשכיר: "ראה נא, ייתכן שמסיבות שונות אאלץ לשהות בירושלים עוד יום-יומיים מעבר לעשרים הימים". "אין שום בעיה", אמר נתנאל. "תוכל להישאר בדירה עוד יום-יומיים חינם אין כסף".

בתום עשרים הימים נשאר בנימין בדירה יומיים נוספים. לאחר מכן הוא נותר בדירה עוד יום נוסף, ועוד יום, ועוד יומיים, כשבכל אותם הימים לא דיברו השוכר והמשכיר ביניהם... לאחר ששת הימים שהתעכב בדירה, הגיע בנימין אל נתנאל, והודיע על עזיבתו ועל רצונו לשלם עבור שכירות הימים הנוספים. בנימין מסר לנתנאל 2,000 שקל, והלה העיר לו בנימוס: "במחילה, שהיית בדירה שישה ימים נוספים, כך שעליך לשלם 3,000 שקל!"

בנימין השתומם: "הרי על שהות של יומיים ויתרת לי, כך שאני אמור לשלם על ארבעה ימים בלבד..."

"אינך צודק", הגיב נתנאל, "כוונתי הייתה לוותר רק על עיכוב של יום-יומיים, אבל עיכוב ממושך של שישה ימים לא היה כלול בתנאי שלנו, ולא ויתרתי על כך מעולם!" עם מי הצדק?

תשובה

שנינו במסכת בבא בתרא (צד, ע"ב), שאם אדם מכר גרעיני תבואה לחברו, והייתה מעורבת בהם פסולת, אזי אם הפסולת הייתה בשיעור של רבע הקב לכל סאה (שהם חלק אחד מעשרים וארבעה), המקח קיים, משום שסתם סאה של תבואה יש בה בדרך כלל רבע קב פסולת, והקונים מוחלים על כך.

אבל אם התברר לקונה שהייתה בתבואה פסולת בשיעור גדול יותר - הוא יכול לתבוע מהמוכר להשלים את כמות התבואה שעליה הם סיכמו בתבואה מנופה ונקייה לחלוטין מפסולת, והמוכר אינו יכול לטעון, "על רבע כבר מחלתי לי, ואשלים לך רק את היתר", אלא הקונה יכול לטעון: "אומנם על רבע הקב מחלתי, אך אם יש יותר מכך, אני דורש את הכל בחזרה, וכעת עליך לנפות את כל הפסולת, כולל את הפסולת בשיעור המקובל!"

(וכן נפסק בשו"ע חו"מ רכט, א. וכעין רעיון זה מצינו בעוד כמה מקומות בחז"ל ראה סמ"ע רכז, ד).

ונראה, שכעין סברה זו ניתן לטעון גם בענייננו: המשכיר רשאי לטעון, שעל שהות של יומיים הוא מחל לשוכר, כי זוהי שהות די קצרה, אבל לאחר שהשוכר נשאר לדור בדירה פרק זמן ממושך, על כך לא הייתה מחילה.

אולם, כאשר הצענו את הדברים לפני הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, אמר שאין הנידון דומה לראיה; בנוגע למכירת תבואה, כל קונה מעדיף לקבל תבואה מבוררת ומנופה, אלא, שבדיעבד אנשים מוכנים למחול על כמות מועטת של פסולת; אבל כאשר המוכר הגדיש את הסאה ומכר פסולת בשיעור גדול מהמקובל, אין הקונה מוחל עד שהמוכר ייתן לו תבואה נקייה לגמרי.

מה שאין כן במקרה שלנו, מכיוון שאין כאן סיפור של מרמה או הונאה מצד השוכר, אלא שהוא נשאר מספר ימים נוספים בדירה על דעת לשלם את מחיר השכירות, הסברה אומרת, שאם מחל המשכיר על יומיים, כשהשוכר שכר את דירתו לעשרים יום, הוא כנראה עשה זאת משיקולי מסחר, כנתינת מתנה עבור עסקה שהגיבה עבורו רווחים נאים. אם כן, כל שכן שעבור שכירות של עשרים וארבעה ימים, הוא מוכן לוותר על שהות של יומיים!...

סיכום

בנימין אינו חייב להוסיף לנתנאל 1,000 שקלים עבור שהות של יומיים נוספים בדירה.

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

המדור נועד לעורר את לב המעיינים ואינו נועד
לפסוק הלכה. בשל ריבוי הפרטים והשוני בכל
מקרה, למעשה יש לשאול מורה הוראה.

וארטים לפרשת בהר

כה ד-ה. ובשנה השביעית שנת שבתון וכו' שבת לה' את ספיח קצירך לא תקצור, זה לגבי שמיטה. ואילו לגבי יובל כתוב יובל היא קודש תהיה לכם לא תקצרו את קצריה. הנה יש ב. שניונים בין שמיטה ליובל, שמיטה נקראת שבת, ויובל נקרא קודש. שינוי נוסף שבשמיטה איסור העבודה בשדה הוא בלשון נוכח - את ספיח קצירך לא תקצור, דהיינו את הקציר שלך תשבית. ואילו ביובל הוא לשון המוסב על השנה לא תקצרו את קצריה, היינו את קצור השנה. וי"ל, אומר המדשך חכמה', דהנה הגמ' בביצה יז אומרת ששונה קדושת שבת מקדושת יו"ט, שקדושת שבת היא קבועה וקיימת מששת ימי בראשית, היינו שלא צריך לעשות פעולה שהשבת תתקדש. אבל יו"ט, ישראל מקדשים אותו ותלוי בהם הדבר להקדימו או לאחרו. וכמו כן שונה יובל משמיטה דאילו שמיטה היא קבועה וקיימת כל שנה שביעית, אפילו אם לא ספרו את מניין השנים, ואילו יובל תלוי בישראל ואם לא תקעו וכו' אז הוא מותר בזריעה. וכעת הכל בהיר וברור. שמיטה נקראת שבת כי היא כמו שבת שחלה מאליה ואיסורה הוא בכל מצב, לכן כתוב את ספיח קצירך לא תקצור בלשון נוכח. ואילו יובל הוא נקרא קודש כיו"ט הנקרא קודש, כי שניהם חלים ע"י ישראל מקדשים אותם, ואיסורה הוא בלשון שמוסב על השנה, כי רק אם קידשת את השנה אז הוא אסור אבל הספיח עצמו לא אסור מעצמו כלל.

כה ו. לכם לאכלה ולבהמתך. הקשו לגר"ח קניבסקי מדוע בפסוקים של שמיטה הוקדמה אכילת אדם לאכילת בהמה, הרי יש דין לתת לבהמה לפני האדם, כמ"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך ורק אח"כ ואכלת ושבעת. ותירץ הגר"ח שהיות ואנחנו מדברים כאן על פירות שביעית שאוכל הראוי לאדם יש דין לתת לאדם ולא לבהמה, ורק כשלא ראוי לאכילת אדם נותנים לבהמה, לכן נכתב לכם לאכלה לפני לבהמתך, שלא נטעה לומר שמותר לתת אוכל של אדם לבהמה.

כה י. וקראתם דורו בארץ לכל יושביה יובל היא תהיה לכם וגו' ואיש אל משפחתו תשובו. לכאוי יש כאן כפילות בפסוק. כי הרי הכל הולך על שילוח עבדים, גם וקראתם דורו לכל יושביה, ואח"כ שוב ואיש אל משפחתו תשובו והיינו העבדים, ולמה נכתב פעמיים? וי"ל, אומר הגרי"ז ע"פ הגמ' ברי"ה ח: עה"פ וקידשתם את שנת החמישים שנה מה ת"ל לפי שנאמר ביום הכיפורים, יכול לא תהא מתקדשת אלא מיוה"כ ואילך, ת"ל וקידשתם את שנת החמישים, מלמד שמתקדשת והולכת מתחילתה. מכאן אמר רבי ישמעאל, מרי"ה ועד יו"כ לא היו עבדים נפטרים לבתיהם אך גם לא היו משתעבדים אלא אוכלים ושמים וכו', כיוון שהגיע יו"כ תקעו ב"ד בשופר מיד היו עבדים חוזרים לבתיהם, וכ"פ הרמב"ם י ד משמ"י. ולפי"ז מתבאר הפסוק כך: וקידשתם את שנת החמישים שנה וקראתם דורו, והיינו שמתחילת שנת החמישים קוראים דורו שלא מעבדים את העבדים, ומסיים הפסוק יובל היא וכו' והיינו שבי"ח שאז קובעים את היובל, אז ושבתם איש אל משפחתו.

כה יד. וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תוננו וגו'. יש להקשות מדוע הוספנו ממכר היה מספיק לומר וכי תמכרו לעמיתך? וי"ל דמצינו בשו"ע שדין הונאה הוא דווקא כשומכר ממכר אבל בעה"כ המוכר כלי תשמישו אין בזה הונאה כי לבעה"ב חשוב הדברים שלו, ואי"כ י"ל דזה מה שרצינו לומר וכי תמכרו ממכר זה דווקא ממכר אז יש בעיה של הונאה אבל בכלים אחרים אין בעיה של הונאה. ליתן חן.

כה כ. וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וכו', וציויתי את ברכתי. לכאורה קשה איך יאמרו בשנה השביעית מה נאכל הרי אדם אוכל כל שנה מההבואה של שנה שעברה ואי"כ בשנה השביעית יש לו כי בשנה השישית הוא עדיין זרע ואסף, ורק בשנה השמינית אין לו? וי"ל ע"פ יומא עד: על מי שאוכל ואין לו פת למחר, אזי אין לו הנאה מהאוכל שיש לו היום. ועל כן יש לפרש את הכתוב כך: וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, כי גם בשנה השביעית לא יהיה להם טעם באוכל מכיוון שאין לו לשנה הבאה, ועי"ז אומר הקב"ה וציויתי את ברכתי ואז תהיו אוכלים לשובע בשנה השביעית ולא תדאגו כלל.

כמה דיוקים על פסוקי שמיטה ויובל. א. כל השנים הנוכרים בפרשה של שמיטה כולם חסרים: שביעת שמינת תשעית, ואילו שישית כתוב מלא יו"ד והטעם בזה י"ל משום וציויתי את ברכתי בשישית, אז כשיש ברכה זה מלא. עוד מצינו 14 פעמים יובל בפרשה הזאת שש פעמים כתוב יובל מלא עם ויו ושמונה פעמים יבל בלי ויו, וי"ל דמצינו בערכין יב: ששבעה עשר יובלות מנו ישראל ושלושה אחרונים היו רק לקדש את השמיטה, עכ"פ 14 היה שבי"ד קדשו, וד"ז מרומז כאן שכתוב 14 פעמים יובל ולפי חשבון הסוגיה שם יוצא שבזמן בית המקדש מנו 6 יובלות ולכן כתוב יובל מלא, ואחרי

החורבן מנו עוד שמונה יובלות וכנגד זה כתוב יבל חסר. טעמא דקרא.

כו ב. את שבתותי תשמרו ומקדשי תראו אני ה'. יש לדקדק לשמה אמר שבתות לשון ברס, ולא אמר את השבת תשמרו. ועוד למה הסמיך לזה ומקדשי תראו? ונראה דהנה אמרו חז"ל שבת קי"ח אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים. וזה שאמר הכתוב אם את שבתותי היינו שתי שבתות דווקא תשמרו אז ממילא יגיע יומקדשי תראו'. ואח"כ מוסיף אני ה' והוא ע"פ רש"י בשלח יז טז שאין ה' שלם עד שיבא המשיח.

וארטים על פרשת בחוקותי

כו ד. ונתתי גשמים בעיתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו. למה גבי גשמים כתוב ונתתי גשמים בעיתם, היינו שהקב"ה ייתן גשם. ואילו לגבי עץ השדה כתוב שהעץ עצמו יתן פריו? וי"ל ע"פ תענית ב. ג' מפתחות נתנו ביד הקב"ה ואחד מהם זה מפתח הגשמים. ולכן גשם הקב"ה נותן, אבל פירות העץ יתן. רמ"ד סאלאוויצ'יק.

כו ה. ואכלתם לחמכם לשובע וישבתם לבטח בארצכם. יש להקשות מה הקשר בין אכילה לשובע לישיבה לבטח בארצכם. וי"ל ע"פ ברכות ג: שבאו ואמרו לדוד המלך שאין פרנסה, א"ל דוד צאו והתפרנסו זה מזה, אמרו לדוד אין הקומץ משביע את הארץ. אמר דוד לכו למלחמה. והנה כאן הקומץ משביע את הארץ כי אוכל קצת ומתברך במעוי (רש"י על ואכלתם לחמכם לשובע) ממילא וישבתם לבטח בארצכם, כי לא תצטרכו למלחמות. רבי שמואל יעקב בורשטיין.

כו ו. ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד. הגמ' בברכות נה: אומרת שכל ימיו של דוד לא ראה חלום טוב, ומבארים האחרונים לפי שהיה טרוד במלחמות, לכך בלילה ראה חלומות רעים בענייני מלחמות. ולפי"ז מובנת הבטחת התורה, ונתתי שלום בארץ ולא יהיו מלחמות וממילא ושכבתם ואין מחריד.

כו ו. ונתתי שלום בארץ. אומר רש"י שמא תאמרו הרי יש אוכל ושתיה - אם אין שלום אין כלום, ת"ל ונתתי שלום בארץ, מכאן שהשלום כלול כנגד הכל כע"ל. כאן בברכה הם מתייירים שמא לא יהיה שלום, ואילו בפרשת נצבים כתוב והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי, משמע שבקללה הם אומרים שאפי' שתהיה קללה אבל שלום יהיה. וקשה למה בברכה חוששים שלא יהיה שלום ובקללה הם בטוחים שכן יהיה שלום. וי"ל ע"פ ברכות כ: שאלו מלאכי השרת לקבי"ה למה אתה נושא פנים לישראל ונותן להם שלום כדכתיב 'ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום'; ענה להם הקב"ה אני כתבתי בתורתך ואכלת ושבעת וברכת, היינו שיברכו רק במקום שהם שבעים, והם מברכים גם ביבזית' אפי' שהם אינם שבעים, ולכן כיוון שהם נושאים לי פנים אני נושא להם פנים ונותן להם שלום, ולפי"ז, מובן כי בברכה הם לא נושאים פנים לקב"ה כי הם אוכלים קצת הם שבעים, כדאיית' ברש"י על הפסוק הקודם ואכלתם לחמכם לשובע שיהיו אוכלים קצת ומתברך במעיהם, ואי"כ הקב"ה לא ישא לנו פנים כי אנחנו שבעים בכזית ואין נשאיאות פנים למצדנו לכן חששו שלא יהיה להם שלום. ועי"ז צריך את ההבטחה משמים ונתתי שלום בארץ. משא"כ בקללה הם היו בטוחים בשלום כי הם לא היו שבעים כלל וכלל ובכ"ז בירכו בהרמ"ז.

כו ו. והשבתי חיה רעה מן הארץ. הקשה הגר"א מלצר לשיטת רש"י בפסחים ד: לגבי תשביית שאור. דהשבתה היינו ביטול, ולא ביעור, לא כאן חזינן דהשבתה הוא ביעור, שהרי כוונת הפסוק והשבתי חיה, שלא יהיו חיות רעות, והיינו ביעורו ותירך רבי בצלאל זיזלטי ע"פ התו"כ שהובא ברמב"ן כאן, דפלגי רבי יהודה ורבי שמעון, דרבי יהודה ביאר דהשבתי היינו יעבור מהחולם כפשוטו, ואילו לרבי שמעון משביתן שלא זיקו. ולפי"ז הכל מובן לשיטתם, דלר"י דהשבתה הוא ביעור דס"ל דביעור חמץ הוא בשריפה, לכך כאן ההשבת הכוונה שהקב"ה יעביר החיות מהחולם לגמרי. ואילו לרבי שמעון שהשבתה דהכא היינו שלא זיקו, הוא כעין ביטול חמץ שמבטל החשיבות שלו, וכחיות שמבטל את ההזיק שלהן. ולפי הני"ל יש לבאר עוד פלוגת הרמב"ם והראב"ד פיב' ממלכים ה"א, דלרמב"ם שם לעת"ל עולם כמנהגו נוהג ולא יהיה שום שינוי. ובביאור הפסוק וגר זאב עם כבש הוא דרך משל: והיינו שיהיו ישראל יושבים בין האומות ולא זיקו להם, אבל לא שיגור זאב עם כבש. ומקשה שם הראב"ד הרי כתוב והשבתי חיה רעה מהארץ, ומאי דכתיב בתורה אי"י משל, ורק על דברי נביאים שייך לומר דרך משל. וצ"ל שהרמב"ם והראב"ד נחלקו בפלוגתת ר"י ור"ש הני"ל, דלר"י הכוונה שלא יבואו חיות רעות בארצכם והוא מפני שיהיו מלאים באדם, וממילא לא יכנסו חיות רעות (כ"כ הרמב"ן כאן) ואין זה שינוי הטבע וכן למד הרמב"ם. אבל הראב"ד שהקשה משם ס"ל כר"ש שהחיות לא זיקו והוא שינוי הטבע ולכן הקשה על הרמב"ם מהכא. רבי משה גפן.

פרשת בהר בחוקותי תשפ"ו

כו ז-ח. ורדפתם את אויבכם וגו' ונפלו אויביכם לפניכם לחרב. וברש"י שיהיו נופלים לפניכם שלא כדרך הארץ. מה בא להוסיף רש"י בזה? י"ל ע"פ המדרש, שכשדוד הרג את גלית הקב"ה עשה שם שגולת יפול על פניו לכיוון דוד שלא כדרך הארץ שנופלים לאחוריהם, והטעם כדי שיהיה קל לדוד לכרות את ראשו שהיה גדול ואם היה נופל לאחוריו היה מאמץ להגיע עד הראש שלו, והכנענים היו גבוהים מאוד ע"פ עמוס ב' ט'. וזה מה שכתב רש"י שיהיו נופלים לפניכם שלא כדרך הארץ.

כו ח. ורדפו מכם חמישה מאה, ומאה מכם רבבה ירדפו. ברש"י הקשה הלא החשבון הוא שאם חמש רודפים מאה. אז מאה רודפים אלפיים. וי"ל, אומר המהר"ל דיסקין, שכוונת הפסוק כך: ורדפו מכם חמשה מאה, ומאה מכם - היינו מאה פעמים חמש דהיינו חמש מאות, רבבה ירדפו.

כו יג. ואולך אתכם קוממיות. וברש"י בקומה זקופה. וכו' ויג' החתים הרי הגמ' בירושלמי לא. ואומרת שאסור לילך ד"א בקומה זקופה. וי"ל דהנה טעם האיסור לילך בקומה זקופה הוא משום ששכינה למעלה מראשותיו, וצריך ללכת בהכנעה לפני השכינה. והנה כאן כתוב והתהלכתי בתוכם. ופרש"י: יאטייל עמכם בגן עדן - כאחד מכם' היינו שהקב"ה יטייל בינינו, ולכן מותר ללכת בקומה זקופה שהרי הוא לא מראשותינו ואנחנו לא דוחקים רגלי השכינה.

כו יז. ונסתם ואין רודף אתכם. לכאורה קשה מה הקללה שאין רודף אתכם, הרי אם כן יהיה רודף זו קללה יותר קשה. וי"ל שאם יש רודף אתכם אז אלוקים יבקש את הנדרש, וזו הקללה כאן שלא יהיה לכם את הזכות של הארץ, יבקש את הנדרך.

כו יט. ושרבתי ואין גאון עוזכם. בתורת כהנים ביאר שזה הולך על הריגת 'פפוס בן יהודה' שהיה מקורב למלכות והיה מבטל הצוירות של היהודים. פעם אחת נמצאה בת המלך הרוגה ורצו להרוג את כל היהודים, בא פפוס ואמר שהוא הרג אותה וכך הוא נהרג וניצל כל ישראל. וכתוב בגמ' בב"ב י. שאין כל בריה ובריה יכולה לעמוד במחיצתו בגי"ע בגלל מעשהה הגדול והאציל שהוא עשה, שהיה ברומו של עולם ומסר עצמו להריגה כדי להציל את ישראל. וכתוב עליו, שהוא נכנס לבית הסוהר וראה את רבי עקיבא ואמר לו אשרך שנתפסת על ד"ת אוי לי פפוס שנתפסתי על דברים בטלים. רואים שאפילו שעשה כזה מעשה אציל וגדול, שהרי כל המציל נפש אחת מישראל וגוי נאכו"כ יש שהציל את כל היהודים שהיו בסכנה, ולמרות זאת, הוא נחשב כמי שנתפס על דברים בטלים, ולמה: כי מול תלמוד תורה גם הדברים הכי גדולים בעולם נחשבים כדברים בטלים.

כו כ. ותם לריק כוחכם. איתא בתורת כהנים: זה המשיא בתו ונותן לו ממון הרבה, ולא הספיקו שבעים ימי המשטה לצאת עד שמתה בתו, נמצא קובר את בתו ומאבד את ממונו (כי הבעל יורש). רבינו תם בספר הישר תיקן שאם האשה מתה מתת יב' חודש מהנישואין בלי להשאיר זשי"ק, הבעל צריך לחזור לאבא לאי חל הדנוניה שקיבל. והנכס של הפני"י מספר שנגלה לו בחלום, שזה הטעם שקוראים לרבינו תם יתם' כי הוא ביטל גזירת ויתם' לריק כוחכם.

כו כח. והטעתם עמכם בחמת קרי, ויסרתי אתכם אף אני שבע על חולאתכם. לכאורה המילה אף אני מיותרת. ואומר החת"ס ע"פ סנהדרין מו. שהשכינה מצטערת גם על מיתת רשעים. וזמ"ש הכא ויסרתי אתכם אף אני והיינו שגם הקב"ה מתיסר, כביכול, בצרתם.

כו כז. וזכרתיו ואין בריתי יעקב. מה נתקע כאן באמצע הקללות פסוק שם נחמה: מתוך הסנדלר זצ"ל שזה גם קללה. כי אינו דומה רשע בן רשע שעושה עבירה, לרשע בן צדיק. כי על הרשע שן צדיק יש יותר תביעה בשמים למח עשה עבירות הרי ראה בבית לא ככה, משא"כ רשע בן רשע שעושה עבירה שכך ראה בביתו. וזה מה שהתורה אומרת כאן, אני אתן לך עונש גדול כי אני זוכר שאתה מזרע האבות הקדושים, וגם הארץ אזכור, ואווירה דארי"י מחכים, ובכל זאת לא תהיה בדרך הישר.

כו מד. לא מאסתים ולא גאלתים לכלותם. רבי ברוך דב דיסקין אמר וארט יפה, כמדומני בשם הגר"א, על הפסוק במלאכי ג' ו' **אני ה' לא שנית ואותם בני ישראל לא כליתם** הגמ' בשבועות אומרת האומר חן חן הרי"ז שבועה, לא לאו הרי"ז שבועה, כלומר אדם לא צריך לומר אני נשבע שאני לא הולך לעמקס פרוני, אלא אם אומר אני לא הולך אני לא הולך פעמיים פרוני. שבועה. וזה מה שאמר ה' לישראל אני ה', לא - שנית. היינו את המילה לא' שנית, כלומר אמרתי פעמיים. והיכן? אצלנו בפרשה: לא מאסתים ולא גאלתים לכלותם להפר בריתי עימם, ולכן משום שאני ה' שנית פעמיים את ה'אל', לכן אתם בני ישראל לא כליתם לכן אני לא מכלה אתכם.

כו יט. ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אותו ויסף חמישית כסף ערכך עליו וקם לו. הנה כאן לגבי גאולת שדה כתוב שכש המקדיש פודה אותו **ויקם לו**, ואילו לעיל בפסוק יז לגבי מקדיש בית איתא שאם המקדיש יגאל את ביתו **והיה לו**. ויש לעיין למה לגבי שדה כתוב **ויקם לו** ולגבי בית כתוב **והיה לו**? וי"ל דבשדה דינא הוא שאם לא גאלה המקדיש ומכר הגזבר אזי זה לא חוזר לבעלים ביובל. משא"כ בבית תמיד חוזר הבית ביובל לבעלים. לכן בשדה כתוב קיום והיינו שזה מתקיים אצלו. ואילו בבית שזה בלא"ה שלו כתוב והיה לו כבר כשפודה, אבל לקיום גם בלא"ה זה היה שלו.

מצוות שמיטה – בטחון בה':

פרשת השבוע: וכי תאמרו מה נאכל וציווית את ברכת. מכאן למדו בעלי המוסר שכשאדם הוא בוטח בה' שיתן לו את צרכיו הקב"ה יתן לו את כל מבוקשו, מה שצריך להיות זה רק לבטוח בה' שיתן לו הכל ואז השפע יגיע ממילא. וככתב הכלי יקר שמצוה זו של שמיטה היא להשריש את ישראל במידה זו של אמונה וביטחון בה'. וכ"א מתפרנס כפי מידת ביטחונו בה'. וההשפעה המושפעת על האדם היא בדיוק כמידת בטחונו בה'. וצריך להוסיף על הפסוק ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב שהבטוח בה' לא מקבל רק מה שנוקד יחסרו כל טוב. ואמרו חז"ל שאפי' רשע הבטוח בה' הוא מקבל כל צרכיו. **ומצוות שמיטה** היא הסמל למצוות הביטחון. ומצינו הרבה ניסים ונפלאות איך מי ששמר שמיטה הקב"ה דאג לכל מחסוריו ושלח לו כל טוב ארץ מצרים.

ורבים שואלים מהו בטחון בה' ומהי ההשתדלות המותרת? השתדלות מותרת רק כהלכה וכמידת בטחונו, ומי שמשתדל שלא כהלכה ודאי שלא יצליח. וכן מי שמשתדל יותר מדי מראה שאינו בוטח מספיק והצו"ה אומר לו תסתדר לבד, חלילה. והצו"ה אומר פעם לרבי שמשון קרליץ שההשתדלות לקבל תפקיד היא לבקש פעמים בלבד, ואח"כ יתפלו וזו ההשתדלות העיקרית. והביטחון בה', אומר הגאון, צריך להיות בדרך של כנומול עלי אמו, היינו כמו שתינוק לא חושש שיחסר לו חלב למחר, כך על האדם לא לחשוש מזה כלל. והרב שטינמן כתב לרבי דוד אבוחצירא שבדורנו הטכנולוגי שהכל בלחיצת כפתור יש תפקיד יחודי יותר מהדורות הקודמים והוא לבטוח רק בה' ולא בבשר ודם, ורק בורא עולם בכוחו להציל אותנו ולפעול ישועות. ומה שהדרך היא לפעול כך כביטוחים שנהוג לעשות אין בזה חסרון בביטחון. והצו"ה אומר לרבי אלעזר צדוק טורציץ' שיהודי חייב לקחת איתו את הרבש"ע לכל מקום בו הוא הולך, והיינו כאשר הוא קונה בעלים הוא צריך להתפלל שה' יצליח דרכו והוא יקנה נעלים טובות, וכך בכל עניין ועניין צריך לפנות להקב"ה ולדבר עמו כבן אל אביו וכך גם יהיה לו ס"ד כי הבטוח בה' חסד יסובבנהו, וגם התגבר אצלו מידת הביטחון בה'.

וידועה שגולה של רבני חיים מוולאז'ין, שכל עת צרה וכדי' ישים מבטחו בה' ויאמר אין עוד מלבדו ויזכה לראות ישועות... ואנשים רואים ישועות גדולות ע"י שגולה זו בראיונות לעבודה, במבחנים, ובעיות במיסים, ושלל בעיות שלצערן לא חסרות.

נביא כאן כמה סיפורים על ברכת ה' החלה על הבוסחים בו ושומרים שמיטה כדין: מתוך הספר גיבורי כח: בשמיטות האחרונות אנו עדים לריבוי עצום של חקלאים שמצטרפים לשומרי השמיטה ומשביטים את שדותיהם עד כדי מסירות נפש, עד כדי שקראום חז"ל 'גבורי כח' ביטוי שנאמר במקורו על מלאכים ואמנם התורה הבטיחה וצוית את ברכתך, אך לא תמיד רואים את הברכה מיד וגדרת אמונה חזקה כדי לעמוד בסניין הגדול לשמור שמיטה למשך שנה שלמה. וגם לרוב רובו של הציבור שאין לו שדות, גם לו יש נסיון לקנות פירות וירקות רק במקומות השומרים שמיטה כדין למרות הקושי והמחירים היקרים. נביא כאן עובדות של כאלו שמסרו נפש על שמירת השמיטה וראו את הברכה של 'וציווית את ברכתי' בחוש.

בשנת תש"ט, לקראת חג הפסח, הורגש מחסור בבצל, הרבנים וכל הגופים הקשורים לנושא חיפשו ואישות פתרון. יום אחד נודע לרב מנדלסון שאנשי מצרית חדרה בטעות למים הטריטוריאליים של ישראל שהובילה מטען של בצל ממדינה ערבית אחת לשניה, וצוות האניה נמלט. אנשי משטרת הגבולות החרמו אותה ואת מטענה. הרב החל לפעול אצל השלטונות, עד ששיכנע את מי שצריך שהמטען פשוט יועד על ידי ההשגחה העליונה עבור שומרי השמיטה בארץ ישראל.

תושב אחד המושבות, יהודי ירא ושלם, ששבת בשנת השמיטה והפסח שדותיו, נתן לפני ראש השנה בשדותיו כמות ריסוס מוגדלת, בכדי שלא יצטרך לרסס בשבועות. כשהלך בשמחת תורה בבוקר לבית הכנסת הציץ לרפתו וראה והנה פרותיו שוכבות ובטנן נפוחה. ניזכר לפתע אביו לי, ודאי אכלו הפרות מעשבי השדה המרסוס ודלותן הן למות. מה יעשה? יקרא לרופא, הלא חן חיים, ועלול הוא לחלל חג. נכנס לבית הרב מנדלסון וסיפר לא המאורע. אמר לו הרב שיהיה בטוח שבזכות שמירת שמיטה לא ינזק! הלך היהודי לבית הכנסת בשמחה וקפץ מרוב שמחה בהקפתו עם ספר התורה, טוב לו תורת פיך מאלפי זהב וספך. במוצאי חג הזעיק את הרופא. בדק הלא את מצבן ואמר כי אין מה לעשות, הפרות הורעלו. תוך 24 שעות עומדות למות. היהודי לא הזיל דמעה אחת על הפסד ממנו, והוא בשלו הרב הבטיח לי שלא יקרה נזק. עברו עשרים וארבע שעות והנה פלא, הפרות קמו מרבצן, והתהלכו ברפת. הנס היה בפי כל אנשי המושבות - בזכות שמירת שמיטה, לא אירע נזק.

חקלאי יסוד המעלה המחזיק מאות דונמים של מטעים בעמק החולה, מספק זה שנים רבות את פירות המטעים שלו לציבור החרדי. שזיפים, מישמש, תפוחים, אפרסקים, קטניות, אגסים, זו רשימת הפירות שהוא משלוח לריכוזים החרדיים. כידוע בכל עץ פרי חייבים לעשות דילול פירות כדי להקל על העץ ועל הפירות עצמן מהכובד הצפוי

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

לחן בשל כמיות הפרי הגדולות שתהינה על העץ, ואם לא מבצעים דילול בפרי, קיים חשש צריני שגודלו של הפרי יצטמצם, ולפעמים מגיע המצב שממש לא ניתן לשווקו לחנויות. הלך דילול מתבצע כמעט בכל הפירות, ובמיוחד בפירות עדינים, ועל אחת כמה וכמה בשזיפים. השלב העיקרי שבו נעשה הדילול, בשנה רגילה, הוא מרגע שבו יוצאים פריי האילן, אבל בחולט אפשר להמשיך את המלאכה גם כאשר החל שלב החנטה, והפירות כבר יצאו לאוויר העולם. ברור שכאשר הפרי כבר גדול, לא ניתן לדלל את העץ. כל זה בשנה רגילה. בשנת השמיטה, אפשר לקיים את הדילול רק בשלב הפריחה. כי מרגע שבקעו הפירות, קיים בכך איסור. מיועדנו, כאחד הספקים הגדולים ביותר של פירות השמיטה בארץ ישראל, קיבל על עצמו את כל הגדרים והסייגים. כבלה זו העמידה אותו בשנת השמיטה התשס"א בניסיון גדול ועוצם, וכפי שסיפור להלן. כמיות הפרי בשלב של הפריחה, היו גדולות במיוחד. העצים היו גדושים בפירות. כיון שעונת הפריחה היא קצרה מאוד, ומתמשכת רק על פני ימים ספורים בלבד, הספיק האיש לבצע את הדילול רק בחלק מצומצם מאוד של מטעיו המשתרעים על פני מאות רבות של דונמים. כאשר הגיעה עונת החנטה, וכבר היה אסור לדלל, עמדו מרבית העצים בשלב שלפני הדילול. התוצאה המיידית הייתה עלולה להיות שהפירות יהיו קטנים מאוד, וההפסד שיבוא בעקבות זה עלול היה למוטט את בעל הבית. כחקלאי מבטן ומלדיה, לא אישך כלל שיהיה אחרת. ולא שייך, פירושו, של האו. לא אביו, ולא אבי אביו, שכולם גידלו פירות ביסוד המעלה, לא ראו מעולם מציאות אחרת. שבועיים לפני ל"ג בעומר, ועדיין הפירות על העצים, בלא דילול. כל השכנים מסביב שלא שמרו שמיטה, ביצעו כבר את הדילול מזה זמן, והמתניו עתה לגידולם הבשל של הפירות שנותרו על העצים. החקלאי ראה את עציו העמוסים, וליבו יוצא. בעיני רוחו הוא רואה את כל הפירות הולכים לטמיון, מבלי יכולת הצלה כלשהי. בצערו הוא מתקשר אל הרבנים וביקש בתחנונים שיתירו לו אך הפעם לבצע את הדילול, גם לאיך חנטת הפרי. הוא מסביר לבני שיחו שאם לא ייעשה הדילול, לא יהיו השנה שזיפים. לרבנים לא נותר כמובן אלא להשתתף בצערו של החקלאי ולברך אותו שבזכות שמירת השמיטה שלו יסייעו הקב"ה שלא ייגרמו לו הפסדים. הוא שומע את התשובה ונכנס להלם. לא שהוא לא מאמין לברכות שהוענקו לו, אלא שאחרי הכל חקלאי שיועד שהפירות שלו עלולים לרדת לטמיון, מה יהיה? הוא שואל את הרבנים. השאלה שלך כתובה במפורש בתורתנו הקדושה, הם משיבים לו. וכי תאמרו מה נאכל בשנה שביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו?!! והתשובה גם היא כתובה במפורש, אין לך אלא להמתין ולראות את ברכת השם, הודיעו לו. והוא המתין.

לזכותו יש לציין שלא ניסה להערים ולהתחכם, אלא קיבל עליו את הדין באהבה ובחיבה. השכנים מסביב נדו בראשם לאות צער, כאשר הגיע לדן ודברים עוד שכניו למטעים, הרים את ראשו בגאווה תיירה, וכיהודי גאה לא וויתר להם, ולא נתן להם שישפילו את שמירת המצוות בארץ ישראל. כך השיב למבקרי, בטוחני שלא אפסיד מקיום המצווה החשובה של שמירת השמיטה, וגם אם לא כאן בעולם הזה, אני - את שלי אקבל שם, בעולם הבא, ועל כך כמובן שאינני מצטער. אבל הקב"ה שהבטיח בתורתו וצוית את ברכתי, לא נתן לו להמתין עד העולם הבא. הוא שילם לו הכל, ובמוזמן, עוד בעולם הזה, ובמהלכה של אותה שנת-השמיטה. הנס הגדול, שכמותו לא היה בצפון הארץ, התרחש לפני ל"ג בעומר. כמעט מידי שנה מאופיינת תחילת הקיץ בכמה ימי רוחות, שבהם נושבת רוח חזקה, המסייעת במידה זו או אחרת לתהליך הדילול. רוחות אלו מנשבות בעיקר בסביבות ראש חודש אייר, ואף פעם לא אירע שהרוחות האלו תאחזנה את בואן התאריך אחר, בוודאי לא שבועיים-שלושה לאחר מכן. יש חקלאים ה'מתחשבים' ברוחות אלו, ומבצעים את הדילול לאחר מכן, מסיבה פשוטה. אם ידללו את העצים לפני הרוחות, תיקח הרוח את שארית הפרי שעל העצים, ואז הם יתדלדלו מנכסיהם באופן מוחלט. כך או כך, עד לימים הראשונים של חודש אייר, מצוים כבר כל העצים במצב של דילול. מה שהתרחש בשנת תשס"א, נחשב כשינוי טבעי של משמ. הרוחות המדוברות לא הגיעו לא לפני ראש חודש אייר, לא בימים שלאחריו, ועדיין לא לאחר-אחריו. כי החקלאים שלא שמרו שמיטה ביצעו כבר את הדילול, כי היו בטוחים שהרוחות האלו כבר לא תגענה בקיץ זה. רק מטעיו של החקלאי שלנו נותר עם כל הפירות על העצים בלא דילול כלשהוא. והנה מגיע יום כ' באייר. רבים מתושבי ארץ ישראל יזכרו את מזג האוויר המאוד משונה ששרר אז במשך יומיים-שלושה, שבמהלכם ירדו אף בת"א עשרות מ"מ של גשם, אירעו שלא זכור במשך יותר השנים האחרון. מה שלא טרחו החקלאים להדגיש שגם הרוחות העזות שנשבו באותו אירוע, היו תופעה מיוחדת-במינה, שלא התרחשה הרבה יותר מיובל שנים. מזג האויר היה אפורלי, האבק כיסה את שמי הארץ, וכל היקום נראה בצבעים לא-מוכרים, אולי אפילו מפחידים מעט. היה אז בשל הרוחות העזות שנשבו מהמירות רבה, והעלו את האבק על פני הארץ, הרוחות העזות ביצעו את הדילול המקצועי והאיכותי ביותר בכל עץ ועץ מעציו של

שומר השמיטה ביסוד המעלה. במשך כל אותן ה-48 שעות טלטלו הרוחות את העצים במטעיו של החקלאי, עד שלא נותר לו אלא לבוא לאחר מכן אל המטעים ולהיווכח במה ענינו שמלאכתו נעשת ע"י אחרים, על ידי שליח הבורא - הרוח. מספרם המדויק של הפירות היה כמספר שהיו צריכים להוריד בעת הדילול. האנשים שהגיעו למטעים בימים שלאחר הסערה, היו יכולים להישבע שהוא ביצע את מלאכת הדילול. לא ייתכן שלא! גם מצד העיתוי, לא הייתה הזדמנות טובה יותר מזו לביצוע הדילול, כיון שהפירות היו אז בדיוק במצב החניטה המתאים למלאכה זו. לא יום אחד לפני, ולא יום אחד אחרי. מיועדנו יוצא מהמטעים, והוריד דמעות של חריה. שבת הודלל בורא עולם שלא עזבו ולא נטשו, והוכיח לו שכדאי, כדאי לשמור את השמיטה. כי לאחר העמידה בניסיון, הברכה בוא-תבוא. והשכנים! - גם הם יצאו למטעים, וגילו את הנוקים האדירים שגרמה להם הסתה. גם אם אין אנו חקלאים מבטן ומלדה, נוכל להבין שלאחר ביצוע הדילול המעשי, נותרה על העצים הכמות המדויקת של הפירות שאותם כבר צריך לקטוף בבוא הזמן, ולהביאן לשיווק, אבל הרוחות החזקות שנשבו בעמק החולה לקראת סיומו של חודש אייר, גזלו מהחקלאים הללו את פירותיהם המיועדים לשיווק והותירו אותם ריקנים מכל, ממש ללא פיר על העצים. אותה רוח מסייעת לחי, ומסבה נזקים אדירים לזה. מי שכנס בשנת השמיטה תשס"א לחנות הירקות הסמוכה למקום מגוריו וביקש לרכוש שזיפים, וקיבל לידיו תפוחים, לא היה צריך להיות מופתע. שזיפים היו אלה, לא תפוחים. שזיפו של החקלאי מיוסד המעלה, שזכה לקדש שם ששמו ברבים. השזיפים שלו שלא דוללו בעונתם, וכו גם הם וצמחו בגודל של תפוח, תופעה שגם היא אינה זכורה בעמק החולה. לפני שהלקוחות בבני ברק וירושלים ושאר הערים החרדיות הכניסו לפיותיהם את השזיפים הענקיים הללו, הם חשבו מן הסתם לרגע באיזה קידוש שם שמים היו טובולים. עליו

בביתו של רבי עובדיה יוסף הייתה עובדת רומניה. בבוקר אחד היא הודיעה במפתיע לרבנית בעלת הבית שהיא נאלצת לחזור לרומניה וממחר היא מפסיקה לעבוד. שמעה הרבנית כך, וביקשה להעניק לה דבר-מה עבור עבודתה. חיפשה לה מצאה, עד שראתה על השולחן תפוח, עטפה אותו יפה והגשיה אותה כתמורה לעובדת. ערכו של תפוח ברומניה, לא יכולא בפז, כידוע. לאחר שהעובדת יצאה כבר את הבית, הגיע הרב הבית, ואשתו סיפרה לו כמשיחה לפי תומא את הודעתה של העוזרת ועל התפוח שהעניקה לה במנתה. נחרד הרב ואמר: הכיצד נתת לה את התפוח, והלא שנת שמיטה היא, ויש איסור לתת לגוי פירות שמיטה? אז מה אעשה עתה? שאלה הרבנית. צריך לרוץ אחריה ולקחת ממנה את התפוח. השיב. הרבנית יוצאת לרוחב לדקוק אחר הרומניה. לאחר זמן היא מוצאת אותה על יד תחנת האוטובוסים. בדיוק באותו רגע הגיע האוטובוס, והרבנית מסמנת בידה לעובדת שתמתין, אך זו עשתה עצמה כאינה רואה וכאניה שומעת ועלתה לפי האוטובוס. ראתה הרבנית כך, ועלתה אף היא לאוטובוס, שילמה לנהג כרטיס נסיעה וכל זאת כדי ליצור קשר עם העובדת ולהוציא מידה את התפוח. עכשיו אירע דבר מדהים. הרומניה, בראותה את הרבנית מתקרבת לעברה, עשתה תנועה של 'כניעה', ואמרה: אל תעשי לי מאומה, אחזיר לך הכל. ובעוד היא מדברת, היא מכניסה את ידה לתיק ושולפת משם את כל תכשיטיה של הרבנית. למרות ההלם הגדול שאיטך הרבנית למראה הנס, לא הרפתה עדיין מעניין התפוח, וביקשה מהרומניה שתחזיר לה את התפוח. רק לאחר מכן התפתנה לעמוד על מה שאירע לה, והתברר שאלמלא ההקפדה על הלכות שביעית, והמרדף שניהלה הרבנית אחר העובדת, היו נגנבים ממנה תכשיטים יקרים שעברו מדור לדור במשפחה.

מעשה בחקלאי חרדי, רבי משה כהנא ממושב בית חלקיה. ערב שנת השמיטה תשי"ד הקדים וזרע בחודש אלול את שדותיו בשבילם שועל, למאלל בהמת יהודים, כשהגיעה עת הקציר הזמין את חברתו ניר למכור להם את יבולו. ניר קונה מהחקלאים את יבולם, ישנם שתי דרכים לפיהם קובעת החברה את המחיר: האחת, לפי הערכת היבול בשדה, והשניה, לפי המשקל הסופי. נציג החברה בא, הסתובב בשדה, ואמר: 'נקבע את המחיר לפי הערכה'. כתבו חוזה וחתמו. עברו מספר שבועות, אחרי שקצרו הפועלים את השיבולים, ונציג החברה ראה את ערימות התבואה בשדה, שהיו לטעמו מאכזבות, אמר שהם רוצים לחזור מהחוזה בו נקבע המחיר על פי הערכה, טענתו היתה: כשקבענו את החוזה חשבנו שהשדה נזרע בחודש ששוון, כמו בכל שנה ושנה, שזוהו זמן הזריעה הרגיל, בשל כך כשראינו את גובה השיבולים חשבנו שהיה לך יבול מוצלח, אך עכשיו אנו מבינים שכיון שאתה שומר שמיטה זרעת כבר בחודש אלול, ולכן היבול היה נראה מוצלח, על כן נקבע את המחיר לפי משקל! ר' משה שהוא טוב לבשים וטוב לבירות, שמע את הטענות, ואף על פי שהיה בידיו חוזה חתום, נהג לפניו משורת הדין וקרע את ההסכם. הפועלים החלו לכבש את התבואה, לעשותה חבילות רבועות בשדה, והנה הם רואים דבר פלא, היו למעלה מפי שניים חבילות מהממוצע לדונם. לבסוף כששקלו את החבילות, הנס הפך גלוי וידוע, לפי המשקל הופיעו מספרים גבוהים, היבול היה פי שניים וחצי מהרגיל.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערך בדרך של שו"ת

שאלה: בימים אלו של הכנות לקבלת התורה, ימים של השתוקקות לתורה וכל קנייניה, מה עשה אדם שקשה עליו ללמוד הרבה שעות? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי אמר לי פעם שהדרך לצמוח זה ע"י שקדנות, והיינו שבשבועי שאדם לומד הוא כולו יהיה בלימוד ולא יהיה עסוק עם עוד עשר עניינים ולא פלאפונים וכדו'. והלימוד צריך להיות בריכוז גמילי, ודבר זה מבא לידי התמדה, וכמו שכותב החו"א במכתב (ק"א ח"ג י) שטובה שעה אחת בשקידה והשתוקקות מרובת בעצלתיים. ובודאי מי שיכול הרבה שעות יעשה זאת, אך מי שקשה עליו הריכוז שעות מרובות, יקדיש שעה או שלוש שעות שעה שבוה היום יעסוק כולו רק בלימוד וד"י יסייע לו להגיע להתמדה ולשמחת התורה.

שאלה: אדם שנותן לכלל האם יצפה שיחזירו לו טובה? **תשובה:** כלל ידוע אצל אינם שותו"מי ואנשים שלא התחנכו בדרך התורה לא ינתן למצוא אדם שהתנהג באדיבות וברוחב לב שהצליח, כי האנשים לרוב הם כפויי טובה, פחדנים, תאבי בצע וכזובים, ואין לסמוך עליהם ולא על ידידות שנקנתה, ובעת צרה כולם עוזבים אותך. ורק מי שהולך בדרך התורה, וכמובן גם לומד מוסר, וידע ומבין את הערך הנשגב של הכרת הטוב, ואפשר לצפות ממנו שבכל מקרה ובכל מצב לא יהיה כפוי טובה.

שאלה: לפני 52 שנים בכ"ג אייר תשל"ד היה אסון מעלות. אחד האירועים הטראומטיים בתולדות המדינה וידוע כאחד הנסיגונות הכושלים על חילוף ע"י הצבא. מה היה שם? **תשובה:** שלושה מחבלים חצו את הגבול מלבנון לישראל, בתחילת האירוע נרצחה על ידי מחבלים נוסעת ברכב מסחרי, לאחר מכן נרצחו שלושה מתושבי המקום, ובהמשך הפך האירוע לפיגוע מיקוח שבו נלכדו כבני ערובה תלמידים מצפת אשר ישנו בבית ספר במעלות במהלך טיול. במהלך ניסיון החילוץ נרצחו 22 מבני הערובה ועוד קודם לכן נהרג חייל מירי של המחבלים. שלושת המחבלים נהרגו. 68 אזרחים וחיילים נפצעו. היה זה אחד מנסיגונות החילוץ הכושלים ביותר שידע הצבא של מדינת ישראל. היה זה ביום רביעי כג אייר לפנות בוקר אן הגיעה חוליית המחבלים לפאתי מעלות. בשעה 3:30 דפקו חברי החולייה על דלת אחד הבתים בפאתי העיירה. הם נכנסו לדירת משפחת כהן בתוואנה שהם שוטרים המחפשים מחבלים, ואז רצחו את בני הזוג, וכן את בנם בן ה-4 משה ופצעו את בתם בת חמש. ילד נוסף, בן שנה וחצי, הוחבא על ידי אמו בעת כניסת המחבלים, וניצל. לאחר הרצח יצאו המחבלים מן הדירה. הם פנשו פועל ניקיון ותחקרו אותו לגבי מיקומם ולגבי הדרך לבית הספר הקרוב, לאחר מכן ירו בו ופצעו אותו. המחבלים תכננו לארוב לתלמידים שיבואו בבוקר ללימודים, אולם בהגיעם לבית הספר נתיב מאיר, גילו בו קבוצת תלמידים מצפת. הם לקחו אותם כבני ערובה ודרשו שישחררו מספר בר של מחבלים, הם דרשו שהממשלה תשדר ברדיו שהיא מסכימה לדרישות שלהם, במקביל החיילים פרצו בכח למקום והתחיל קרב אכזרי בינם לבין המחבלים. המחבלים זרקו רימונים על התלמידים, שחלקם קצפו מהחלונות וניצלו אך 22 תלמידים ומורים נרצחו רח"ל.

שאלה: מה הבעיה בשתיית משקאות מתוקים? **תשובה:** בכל כוס יש לפחות 4-5 כפיות סוכר, ובנוסף שמים קצת מלח שבשלב השסוכר לא יורגש מדי. במקביל, ברוב סוגי השתייה יש חומרים המפריעים לתקליט סידן ועוד, שיהם מהדברים החיוניים ביותר לגוף האדם. וגם בממתיקים המלאכותיים שנמצאים במשקאות הדיאטטים יש בהם דברים המזיקים לגוף האדם. ולכן שתיית משקאות ממותקים באופן קבוע או בכמות מפורזת היא דבר לא בריא.

שאלה: ידוע שלרבנית קניבסקי היה משקה שמאוד מחזק אנשים ורבים האנשים שהיו חלישים מאד שהתחזקו מד"י, מה המשקה הנ"ל? **תשובה:** לעשות מאץ (במכונה הממייצת לעשיית מיצים) מיסלק, תפוח, גזר, פלפל ומלפפון יחד. לשותות כל יום כוס, תוך זמן קצר החולה מתחזק מאד וספירת הדם עולה יפה בסיד"ד.

שאלה: על מה צריך להיזהר במיוחד בשבוע זה? **תשובה:** הרב שטינמן היה תמיד אומר שבשבוע שקוראים את הקללות הוא שבוע שצריך יותר זהירות, והוא עצמו היה משתדל באותו שבוע לא לצאת מביתו מלבד לצרכי מצווה. רבי חיים קניבסקי כשהוא היה קורא את הקללות בשנים מקרא הוא נוהר לא לומר זאת מול אנשים שלא יתקללו ח"ו (**ויש להוסיף** מה שמקובל מרבי חיים מוולאז'ין שמי שצם בער"ש בחוקותיו ואומר שניים מקרא ואחד תרגום יזכה שכל תפילותיו יתקבלו).

שאלה: אדם שיש לו איזה צער מתמשך והוא לא רואה פתרון באופן כיצד ירגיע את עצמו ומצבו? **תשובה:** בחז"ל מובא שלעלעב אבינו היה חכם בהגיע האדם כשהיה אצל לבן כמו שהוא העיד על עצמו הייתה זאת אכלני חורב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני, אומרים חז"ל איך יעקב אבינו החזיק מעמד כל אותו הזמן במשך כעשרים שנה? עונים חז"ל הוא ייישב ויבא מות תהלים וזה מה שהרגיע אותו. מה שמוטל עליו לא לשבת ולומר פרק ועוד פרק בתהילים, והקב"ה יסדר את העניינים, ויש להוסיף שמי שיכול להיות שקוע בלימוד וללמוד בהתמדה אין למעלה מזה וזה המנן הגדול. והסיבה שספר התהלים היא סלמה אדירה לכל צרה קטנה כגדולה, כיוון שהעניין של טעולה הוא מאוד גדול, ובאמירת תהלים שאין מכך כל הנאה, וזה רק בשביל

להתפלל יש בזה מעלה של לשמה ולכן זה מתקבל ברצון. מהרב שטינמן.

שאלה: איזה יצר הרע חזק יש בתקופתינו בקרב הרבה מהצעירים? **תשובה:** להיות מעורב כל הזמן בנייעס, וכח הסקרנות הוא חזק מאוד, וקשה להתגבר ע"יו. אבל, מעורר רבי גרשון אדלשטיין, שיש חיוב להתגבר ע"יו. והמתרגל להתגבר ע"יו לא לקרוא עיתונים וק"ו לא לשמוע קווי נייעס רואה תוך תקופה קצרה שחיינו נעשים יותר רגועים ושלווים ויש לו סיד מיוחדת בכל העניינים, וראשו נהיה פנוי יותר להכניס אוצרות התורה עד אין סוף. והוא לא מפסיד כלום מזה שהוא לא מתעניין בכל הנייעס.

שאלה: כשיש איזה משהו שמפריע לי אצל השני האם עלי לפתח שיחה על דבר זה עם השני או לשמור בבטן? **תשובה:** לבדוק היטב מה מפריע לי אצל השני, ולהבין איך זה קשור אליך, היינו נאמר, אם השני מפורז וזה מפריע לך, עליך לדעת שזה בגלל, כי אתה מידי פדנט. ולכן מי שראוי לעשות זה להסביר שהבעיה היא אצלך ותעשה לי טוב, וכך השיחה תהיה חיובית ביותר.

שאלה: אדם שיש לו הרבה ליחה שלפעמים אם אף יכול לגרום לדלקות מלוותות בכאבי ראש עדים (סינוסיטוס וכדו') ממה יש לו להימנע? **תשובה:** בדברים הגורמים ליחה הם: חלב, ביצים, שוקולד, מאכלים מטוגנים ומעובדים, מיצי פירות וכמובן קמח לבן. לכן יש להימנע מכך.

שאלה: כשאדם מתנהג בבית בשפלות, האם הוא עלול להינזק מזה שלא יעריכו אותו מספיק? **תשובה:** בתחילת מסכת דרך ארץ כותב התנא חידוש נפלא שיהיה אדם ישפל לאנשי ביתו וזה הדבר גורם שהוא ימשול בביתו. ובדוק ומונסה שמי שעושה עצמו קטן ודואג שהשני יהיה מרוצה נהיה המושל בכיפה, ולא רק מושל אלא כל מה שהוא רוצה יעשו לו.

שאלה: באיזה גיל על האדם להקדיש לילד תשומת לב יתירה? **תשובה:** שלוש השנים הראשונות של הילד הן יסודות הבניין שלו ממי שראוי להשעות בהם אם לא נעשה כראוי אזי קשה להשלימו בשנים הבאות, ואם ח"ו נגרמה בעייה מחמת חסר הזה, זה בעייה קשה. והרבה מהבעיות החינוכיות שצצות בגיל ההתגברות, השורש של זה הוא במטפלט או בחוסר שיש לו מאומם שנים, וגררין מאוד להיזהר לא לצער הילד באותן שנים, ולפנקו ביותר. (מרבי שלמה הופמן)

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א.ב. פרשת בהר: א. בשנת היובל כל איש חוזר אל – **ב.** השומר את שנת השמיטה וזכה ל- **ג.** קרוב שיכול לקנות שדה שנמכר לזר נקרא- **ד.** אף הוא יכול לאכול אדם שנמכר לגר תושב. **ה.** מטיטה כמו כל שאר המצוות נאמרה ב- **ו.** מה נאמר בשנה השביעית? **ז.** אחת העבודות שעושים בכרם- **ח.** יובל היא שנת ה- **ט.** קח – (רשי"י פסוק כז) **י.** מילה נרדפת לשנה- **כ.** אשר הוצאתי אתכם מצרים לתת לכם את ארץ- **ל.** יש להם ערים משלהם- **מ.** בשנת היובל כל עבד חוזר אל – **נ.** ריבית בלשון התורה- **ס.** צמחים הגדלים לבד בשדה- **ע.** אחד הדברים שיוצאים ביובל- **פ.** אסור לעשותו- **צ.** "ו___ את ברכתי" **ק.** בכרם זומרים, בשדה – **ר.** מותר בגוי ואסור בישראל **ש.** כ__ כתושב יהיה עידם- **ת.** אסור לקחת אותו מאחיד. **תשובות: א.** אחוזות. **ב.** ברכה. **ג.** גואל **ד.** דוד. **ה.** הר סיני. **ו.** וציזיות את ברכתי. **ז.** זרעתי. **ח.** חמישים. **ט.** טול. **י.** ימים. **כ.** כנען. **ל.** לויים. **מ.** משפחתו. **נ.** נשך. **ס.** ספיחים. **ע.** עבד עברי. **פ.** פסל. **צ.** ציויתי. **ק.** קוצרים. **ר.** ריבית. **ש.** שכיר. **ת.** תרביית.

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א.ב. פרשת בחוקותי: א. הפרשה פותחת במילה? **ב.** ה' יקיים אותה אתנו? **ג.** אם נקיים את מצוות ה' ינתן בעיתם? **ד.** סוג מה חז"ל? **ה.** מי מעריך את העני שאין לו לשלם את ערכו? **ו.** __ חמשיית על ערכך? **ז.** ערכו של מי הוא חמשיים שקל? **ח.** כשאדם פדה משהו שהוא הקדיש ע"י מוסיף? **ט.** המקדיש בהמה כמה מוסיף חמשיית על ערכה? **י.** יחליף **כ.** בגאולת שדה, את זה מחשב הכהן ע"פ היובל? **ל.** בברכות נאכל ממנו לשובע? **מ.** במה נאמר חמשיית יהיה קודש? **נ.** ישן מאד? **ס.** בהר זה? **ש.** ערכו של שקל הקודש? **ת.** עץ השדה יתן? **צ.** יש לעשר את הבקר ואת ה? **י.** והיה הוא ומתרתו יהיה? **י.** מאה מאיתנו ירדפו? **ש.** מקל **ת.** "ואתם ___ לי לעם" **תשובות: א.** אם **ב.** בריית **ג.** גשמים. **ד.** דבר **ה.** ויוסף **ו.** זכר **ח.** חומש **ט.** טמאה **י.** מימר **כ.** כסף **ל.** לחם **מ.** מעשר בהמה **נ.** נושך **ס.** סיני **ע.** עשרים גרה **פ.** פרוי **צ.** צאן **ק.** קודש **ר.** רבבה **ש.** שבת **ת.** תהיו.

חידות בפרשת השבוע בה"ב: א. מילה החוזרת על עצמה 4 פעמים באותו פסוק? **ב.** שש מילים רצופות מתחילת חילות באות ש? **ג.** 4 חולים במילה אחת 4 פעמים? **ד.** מילה בת 4 פתחים? **ה.** 3 מאברי הפנים בפרשת בחוקותי? **ו.** שלוש מילים שונות מאותו שורש 2 מקומות? **תשובות: א.** שבע (כה ח). **ב.** ספרת לך שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי ____ (כה ח). **ג.** דודו (כה מט) גואלו (כה כה) אותו (כה כה) לדורותיו (כה ל). **ד.** הקדחת (כו טו). **ה.** אין (כו מב) אין [עין] (כו לו) פי (כו ח) עניים (כו טז). **ו.** וְאֶכְלֶםְ יִשְׁן וְלִשְׁן וְלִשְׁן חֲדָשׁ תִּזְכְּרֵנָּה (כו ז) "כָּל יָמֵי הַשָּׁמָה תִּשְׁכַּח אֶת אֶשְׁרָל כִּי שָׁכַחְתָּ בְּתִבְתִּיךָ" (כו ז) וְעָלִיתָ עֲלֶיךָ" (כו לה). יישר כח למרצה המופלג והדגול ביותר העניו רבי יאיר נוסבכר שליט"א שחבאי את החידות המופלגות.

חידות תורניות: א. מי מהראשונים המפורסמים נקרא בשם על שם מילה בפרשה? **ב.** בהמה שנשחטה וכשירה למהדרין ובכ"ז מותר לאדם לאכול הבשר רק כאשר חי וזירה כבשר מבושל **ג.** בהמה בשדר שלה כשר לאכילה וחבל שלה אסור לשותו **ד.** אפה פת כל הרכיבים כשרים לתחילה (נטחון אחרי פסח, חבורה...) (לא אפה בשבת) ואסור לאכול הפת. **תשובות: א.** רבינו ____ על שם הפסוק "ותם לריק כחכם" שבתורת כהנים דרשו קללה זו על הנותן מעות לנישואי בתו ומתה שהבעל יורשה ומפסיד בתו ומעותיו שרועי אותה שר"ח ב' שוחט בשבת לחולה החולה מותר ג. ותיקן ר"ת שמתה בשנה ראשונה חוזרת הנדונה לאבא ג. שרועי אותה שר"ח ב' שוחט בשבת לחולה החולה מותר ג. לבשל אבל בריא מותר לאכול מבמהה זו רק חי ולא מבושל שמו ירבה בשבילו. **ג.** בכורות טו א' ילפין מקרא פססולי המוקדשין בשר מותר וחלבה אסור. **ד.** יו"ד דז א' פת שנלושה עם חלב אסור לאוכלה אפילו בפני עצמו ואפילו כשאינו בשרי כלל אלא במשנה צורתה. (ולכן בורקס חלבי עושים משולש, ובמאפיה ברחוב ירושלים פעם אחת עשה לא משולש וזרק המשגיח את כל התוצרת לפח ע"פ שרועי הנ"ל שאסור באכילה)

חידות לבוגרים: מה בין המילה "נסע" לבין "רשת"? **תשובות:** האותיות פ' צ' ק' הם בין אותיות נ' ס' ע' לבין אותיות ר' ש' ת' כי סדר האותיות א"ב זה נ' ס' ע' פ' צ' ק' ר' ש' ת'.

חידות מאת האיש הענק שיש בדור רבי שניאור פ. שליט"א. א. איזה 2 ברכות שייך לקיים רק פעם 50 בשנה? **ב.** היכן בפרשה מופיע שם של מושב מפורסם, וכן הוא מופיע בברכת המזון ובברכות ק"ש? **ג.** פסוק בפרשה שאומרים אותו גם בסליחות? **ד.** מתי עושים ביום א' דר"ה ג"פ קידוש? **ה.** בפרשה נזיר ואינו בן אדם? **ו.** בפרשה הקודמת כתוב על יו"כ י' שבת שבתון, על מה כתוב בפרשתנו 'שבת שבתון? **ז.** מתי שומר לא חייב להחזיר החפץ למפקד? **ח.** בירך בתחילת הסעודה ברכת לישב בסוכה, ובהמשך הסעודה צריך שוב לברך לישב בסוכה, איך זה יתכן? **י.** ולא היה שום הפסק ושום הסח הדעת? **ט.** מתי יש לך להדלקר נר שידלק יורת מיום שלם? **י.** איך יתכן אוכל שאם נתבשל בשבת מותר באכילה, ואם נתבשל בחול אסור באכילה?

תשובות: א. לקדש היובל במרכים ב"ד ילקדש השנים, וכן לתקוע בשופר. **ב.** כיו" י"ג ואולם אותם קוממוצי. **ג.** כיו" מ"ב וזכרתי יעקב ואף את בריתי יצחק והארץ אזכור. **ד.** ר"ה של יובל שתי קידוש של סעודה ועוד קידוש שמופיע בפרשה וקדשת את שנת החמישים. **ה.** כ"ה ח' ענבי נזירך לא תבצור. **ו.** כ"ה ד' בשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ. **ז.** הפקיד בשטר ונאבד השטר השומר יכול לומר שמחזיר החפץ רק אם יביא לו את השטר, ושובר לא יועיל כי שובר מועיל רק בלהוות שטר. **ח.** אכל סעודה בסוף יו"ט א' בחיול וכלסנ לוי"ט ב' אז חייב שוב לישב בסוכה ככל סעודה א' של סוכות. **ט.** כשיום כיפור חל ביום שישי כד"ש שלא יתקע בעץ ואבן. **י.** גוי שבישל לחולה בשבת מותר לבריא במוצ"ש, וכח"כ בחול אסור כי זה בישול בעי"מ.

חידות לשאלו את הילדים על ימי ספירת העומר: א. איזה ימים טובים יש בספירת העומר? **ב.** איזה מצווה מקיימים רק בימי ספירת העומר? **ג.** איזה חודשים סופרים בהם את ספירת העומר? **ד.** מה אסור בספירת העומר? **ה.** איזה ישוב מפורסם בספירת העומר? **ו.** איזה שירים יש בספירת העומר? **ז.** מתי מדליקים אש או נרות בספירת העומר? **ח.** מה הם שני החגים של קרובים לספירת העומר? **תשובות: א.** פסח. ראש חודש. פסח שני. ל"ג בעומר. **ב.** ספירת העומר. **ג.** ניסן אייר סיוון. **ד.** להסתפר לעשות חתונות ולשמוע ניגונים. **ז.** מירון. **ה.** וספרתם לכם. כל שירי בר יוחאי ואמר רבי עקיבא. ועל ידי זה יושפע שפע רב. **ז.** בליל שבת בליל יו"ט שבעי של פסח בל"ג בעומר. **ח.** ליל הסדר, חג השבועות.

חידות לשאלו את הילדים: א. איזה נייר שווה 100 שקל? **ב.** מוציאים אותו והוא לא נגמר? **ג.** מה מגיע אחרי מנה אחרונה? **ד.** מה חל בל בעומר? **ה.** איפה האביב נמשך כל ימות השנה? **ו.** מה מטרה בלחיצה? **ז.** מה החלב בין קוף לקופה? **ח.** איזה גפן מותר לנזיר? **ט.** מי עולה ולא יורד? **י.** מה זה פון?

תשובות: א. שטר של 100 שקל. **ב.** מוצץ. **ג.** מים אחרונים. **ד.** רוטל. **ה.** תל אביב. **ו.** מטחר אורז. **ז.** קופה ורשמת. **ח.** צמר גפן. **ט.** השחר. **י.** החצי השני של מלפפון.

חידון משמעותיות מילים לפרשת בהר. ה' משמעותיות למילה זמר.

זמר - קצץ ענפים. "וישש שנים תזמור כרמך" (ויקרא כה ג) "מתחד ענפים יבשין של גפן" (רש"י ד"ה יזמור, מ"ק ג). **זמר - שם היה כשרה.** "איל וצבי ויחמור ואקו ודישן ותאו וזמור" (דברים יד, ח). **זמר - שבת.** "זמור אלוקים זמור" תרגום מבלבי"ם: שבתו (תהלים מז ז). **זמר - ניגון.** נעימה. "בגבל עשור זמור לוי" (תהלים לב ב). "זמירות יאמרו ותשבחות ישמעו". זמירות לשבת. **זמר - שם מוצעה** מקומית באזור השרון.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרוניות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחריות על הנכתב כאן: א. טיפול מהשורש ביבולות מולוסקוס מניסיון שעברנו עם ביתנו וראינו את הסבל הרב שבדבר, עברנו מרופא לרופא אך ללא מענה. בסיעתא

דשמיא גדולה נודע לנו על דר' ולדמן מחיפה שעובד בקופת חולים מאוחדת בעלות של רופא עור רגיל. אכן מקבל מבוטחים מכל קופות החולים באופן פרטי (שנה הנחה אברכים). במומחיות, מקצועיות וסבלנות רבה טיפל והוציא את היבלות מהשרש ללא צלקות. מניסיון אישי שווה ומומלץ מאד!! **ועוד כתבו:** פתרון ליבלות ויראליות - לבית היה סמוך לעין ניסיתי טיפולת הומופאתית דרך הפה ועור לי ממש פלאים ב"ה!! תוך שבועיים נשרה היבלת הענקית שהיתה ליד העין ועוד קטנות נעלמו נשאר עוד קטנות שבי"ה לא מפתחות ... שם הטיפולי משחרר כזה - thuya מוצר בתי מרפאת הפסגה בירושלים. לגבי השאלה על הפתרון לגרביים שנתקעות בניקוז של המכונית צריך לשים את הגרביים ברשת של כביסה ולא כדאי להכניס בכלל גרביים עם שאר הבגדים כי הגרב יכולה להיכנס יותר עמוק ואז צריך להזמין כמנאי זה הרבה כסף יש רשת שקונים ורק שם שמים את הגרביים עם הבגדים במכונית **ועוד כתבו:** בכל המכוניות בהוראות הפעלה (שאף אחד לא קורא משום מה) כתוב לכבס גרביים וכדו' בתוך רשת, וד"ל. א. לגבי המגנף שמוציא מים - צריך לברר שהוא נקי מאבנית, לאחמ"כ לשים לב שהוא על החום הגבוה(!) ולא בטעות הסתובב לחום נמוך ואז הוא מוציא מים. בדוק! **ועוד כתבו:** יש בחלק העליון של המגנף שסתום שאחראי על יוסות האדים, ובדרך כלל הוא נעיל. בלידו אם הוא יושב היטב במקום שלו או שהוא יצא מעט, או נפגס. ד. פתרון לזקן שגידל מהר לבשר הדסים עם מים ואח"כ לסנן אותם להשפיר את המים כל יום אחרי מלקחת ובבוקר על המקום שרוצים שגידל השיער להדסים יש כח לחזק שורשים מנסיון בשיער קצר זה עזר להאריך **ועוד כתבו:** למרוח כל ערב לפני השינה שמן קיק- מזרז צמיחת שיער! (ניתן להשיג בחנויות טבע או במשנת יוסף במכירת הוויטמינים) **ועוד כתבו:** לגידול זקן מהיר יש סגולה בדוקה ומוטסה... לעשות סיום מסכת ה. לגבי השאלה על מגבר קליטה יש אפשרות לקנות מהחברה של הטלפון מגבר שעובד רק על אותות חברה ויש אפשרות פיראטית לקנות בהזמנה. **ועוד כתבו:** שיטה חוקית חדשה, מתאים למספר אחד בכל פעם. לקנות ראטר ויכיי שיש לו אפשרות volta (זה מאפשר לחבר טלפון ביתי לראטר) ולעשות מסלול בחברת פלאפון של שתי סימנים בקליטת למספר אחד, ולהניח בתוך הראטר את אחד הסימנים, ואחד לפלפון הרגיל. ואז לחבר לראטר טלפון אלחוטי רגיל או טלפון ביתי. צריך להניח את הראטר במקום עם קליטה או לקנות חוט מאריך לאנטנה ולשים את האנטנה על הגג. **ועוד:** יש מגביר קליטה, רק צריך לדעת שאם משרד התקשורת תופס אותו, זה קנס של 30,000 ש"ח! וחצי מזה זה הורס קליטה לסובבים. 1. מדיח הכלים לא יוצאים נקיים - יכול להיות שהכלים לא היו בזווית הנכונה לקבל את המים או לנסות להשתמש בקפסולות אחרות. **ועוד כתבו:** יש חומר מיוחד לשיטפת המדיח שבבוקר שנקרא "מנקח מדיח כלים", פעם בתקופה יש להשתמש בהתאם להוראות שע"ג האריזה. ניתן להשיג ברשתות. לפעמים זה קורה שמחלחל הולך להגמר, כדאי למלא לפני שהנורה מתייבשה. 2. כיסא משרדי שיריד המושב לא רגע - בדרך כלל זה בעיה שירד הלחץ אויר בתוך הבוכנה ולסדר דבר כזה עולה כסף ולא תמיד זה משתלם. **ועוד כתבו:** צריך להכניס גז במוט שמחזיק את המושב צריך למסור בחנות שיש להם קשר עם היצרן ח. חלוקה חינוס של ספרי 'חולין למסקנא' לזימון דף חיומי לקראת הלימוד במסכת חולין במסגרת הדף היומי, 0583212115. ט. דלקת במעינים - אני סבלתי מדלקת כרונית נראית לחלוטין בסיד' דרך טיפול טבעי לפרטים: 0527618640 י. ורידים בגליים במצבים מסוימים - טיפול בורידים בגליים, הצלה והקלה גדולה מעל 90% הצלחה 0533148488 **ועוד כתבו:** יש לקחת ליקוריץ ניתן להשיג בבית טבע. מכבסאית את הגרביים בתוך רשת לכיבוס **ועוד כתבו:** לא להתעצל ולגרום גרביים אלסטי- ממש ממש מקל **ועוד כתבו:** ישנו מוצר מדהים בשם ליקוליקי- הפותר את בעיות הוורידים מהשרש. רבים נשעו על ידו, לפרטים: 0533131949 **ועוד כתבו:** טיפול אוטוספאטי שער בצורה פלאית ולמנעה אח"כ אמר לי לא לאכול קמח לבן בכלל, ואכן זה עזר פלאים כמו כן להמניע מכל מיני פעולות שגורמות לעומס בצד אחד כגון פיסוק רגליים וכדו' יא. מהשפחה נמוכה-אני מכיר אישית משפחה כזו ועשו בדיקות וגיול שיש להם בעיה של צליאק ושינו את התזונה ובי"ה כל ילדיהם גבהו בס"ד **ועוד כתבו:** לגבי גובה - לאדם אחרי גיל 20 שום דבר לא יעזור, וחבל לפרנס רמאים, עדיף לתת כסף לצדקה או ללכת להעצמה אישית. לילדים יש כל מיני תרופות שיכולים להוסיף סנטימטר או שתיים, כמו פעילות גופנית סדירה, תזונה נכונה ושינה מספקת. אבל לא יהיה ניסים, כי זה עניין גנטי. יב. פתרון לעגיל שהילדה משכה - לא ללבוש עגילים למשך פרק זמן, האוזן היא למעשה "סחוס" שגדל עם הזמן **ועוד כתבו:** לחור עגיל-שמעתי שיש ניתוח לתקן את זה ויש מצבים שהקופה ממנת ופעמים לא אולי תתקן אם זה רק אסטטי או פרואי ג. להל תחילת לימוד מסכת חולין בדף היומי, ניתן לשמוע סיכומים קצרים וברורים של 7 דקות בכתיב שעה, בדגש על המסקנות וה"דינים העולים" בקו יעדי בקול הלשון 0733718765 שלוחה 2. 2. מומלץ ביותר לנבחן דרשו וכדו'. יד. לגבי הסרת מדבקות מכלים שופכים לכלי מים ורתחים (אם זה בתחתית הכוס לא צריך למלא - מספיק רבע כוס אפילו פחות) והדבר בחלק החיצוני של הכלי מתרכז מהחום ואז אפשר להפריד את המדבקה בקלות טו. מאגר יחידות דיור חיומי ברחבי הארץ אפשר

לפרסם במייל לשלוח את המילה 'טופס' למייל kolhayehidot.com **טו.** להעביר ריח לא טוב מכף הרגל: יש משחה שנקראת "רעננה" נמכרת בסופר פארם, מועיל מהר ולזמן רב מנסיון.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. מי שיועד על פתרון להזעת יתר בכפות הידיים הגורמת סבל ואי נוחות נוראיים. הציעו לנו על מכשיר בשם 'יוטופורזיס' מי שיש לו נסיון בענין, וכן היכן ניתן להשיג את זה. ב. ילד שהתחיל לגמגם מה עיצה לטפל בזה ג. מה אפשר לעשות עם סקור' של סנדל של ילד שנפתח כל הזמן? ד. מה הפתרון לחריקות שיניים של ילדים בלילה? ה. מי יודע איך ניתן לטפל באקנה של מבוגרים (מעל גיל 30) ו. מה אפשר לעשות למגנף שבצקה העליון נהיה שחור שבזמן הגיהוך הוא מלכלך בגדים? ז. חזר ושיבה סובל מפטריות? מפותטות גם במעלה הרגל למעלה וכן בידיים ונשלח לבדיקות דם - תפקודי כבד לקבלת תרופות דרך הפה. ניסה מגוון משחות, חומץ וכו'. האם יש דרך מוכחת אחרת מלבד התרופות שאינן מומלצות לכבד ואחרי שתוצאות הבדיקות עשה ממילא לא מאפשרות כרגע לקחת תרופות.

הגויים המיועדים לאלו שיש להם תועלת השנה שידור חי מההדלקה של רבי אלימלך בידרמן יתקיים במיורן **מטופל לרופא:** כואב לי בהרבה מקומות. רופא: אז את תלך למקומות האלו. **אצילניו** קוראים לטשולנט בלי בשר טשולנט וקואלי.

חבר זה אחד שלא יגיד לך 'אמרת לך', למרות שהוא באמת אמר לך...

חבר זה אחד שרואה את התמונה שלך ברב קו ונשאר חבר שלך.

מדריך חתנים אצל שומע **לקחו** שני פרטים יסודיים בבניית בית. א. אם יש בבית מקק מיד הורגים אותו, כי הוא עלול להפחיד מאוד את האשה. ב. במהלך ספוגייה לא עוברים במקום הרטוב ויהי מה, כי זה מהווה זלזול במאמצים שלה בנקיון הבית. הבחור הלמדן התחכם ושאל: ומה דין כשהמקק' מגיע באמצע הספוגייה?... ענה המדריך: 'יהרג ואל יעבור'.

טוב שוקולד פרה מופל לימון שתי פרות. **מתי ימצאו** שנינו שיועד גם לבלוע ממקיים?

נראה שהסכסוך בין אריאל לארצות הברית בלתי פתיר. האירנים לא רוצים עסקה. הם רוצים מתווה. טראמפ לא רוצה מתווה. הוא רוצה עסקה.

במקום לקנות מכונית כביסה לא יותר זול לקנות בגדים מכובסים מסין?

שף שרגא: עדיף שוקולד צ'יפס מופל לימון צ'יפס.

מי שלא יודע לכתוב טשולנט בלי שגיאות יידע לבשל טשולנט כמו שצריך?

שמונים היתושים האלו. קודם הם עוקצים כדי לברר אם טעם הדם ערב להם. אחר כך הם חוזרים ועוקצים עד שהם שבעים. אבל כל פעם לשיטת, למה?

אחד כתב ברומה שלו: בן 29 וחצי פלוס מינוס.

מישהו היה במיצר הורמוז מאז הפתיחה, ויכול לעדכן אם יש שם נגישות או פעילויות לילדים?

יתר נוח ללמוד כולל ערב בבוקר מאשר כולל בוקר בערב.

מה הקטע שכולם נוטנים שם חיבה לרוגלה, ולרוגלאך. למה לא להיצמד לשם המקורי רוגל ורוגלים, כמו בורגס ובורקסים או צ'יפס וציפוסים.

הרגע הזה שהשעה היא 14:07 ומישהו שואל אותך מה השעה ואתה עונה לו 14:10, אחרי 4 דקות הוא שואל אותך שוב, ואתה מסתבך לענות לו..

בחור אמר קידוש לבנה, תתאם הוא שם לב שהמשגיח עוקב אחריה, התחיל לצעוק בקול 'אמר אביי'..

מהשקרים הגדולים ביותר של המאה ה-21 – פנייתכם חשובה לנו.

הרגע הזה שאתה בא לפתוח פחית ואתמול בדיוק קצצת ציפורניים.

באסימתי ראשי האופוזיציה החליטו כולם פה אחד, בנט יהיה ראש האופוזיציה הבא.

פעם שמעתי על מבצע שלא היה חסר תקדים.

הסיבה שעושים אפצ'י בעצימת עיניים כי יודעים את זה בעל פה.

היכן ניתן להשיג את העלון **לקבלת העלון** באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@alalon.com **ניתן להשיג בכתב גדול במייל הני"ל.**

כמו"כ ניתן להשיג את העלון בקובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. ב'כל העלונים' בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר

השיעורים ועברית ותנ"ך קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. **במחשב** ניתן להשיג בדרשו בבנינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

חדש ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב שפר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב שפר עולה סך של 30 אגורות עלון (12 שקל לשנה, שקל לחדש ממוצע כי בביה"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרס כף-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח ממש הודעות. **מי שישלם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנ התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום**, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים חייבים לראש לקוחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם לעולם. תודה וישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: ביישובת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. שהוא מתפלל בלב נשבר על צער של השני כאילו היה זה צער שלו. או אצל האדם הגדול והאהוב רבי אבי פרידנר שליט"א שזכה הדור בכה אדם גדול השוכן בתוכו. **עוד בירושלים** בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דמנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. **עוד בירושלים** מורדות גילה בקהילת בני הישיבות המפוארת אצל משפחת וייס. **ניתן להדפיס את העלון עוד במודיעין עלית:** שדי חמד 12 דירה 7 מודיעין עלית טלפון: 0527113571 **במודיעין עלית:** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד שקלית משה חכמה - רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **עוד בנ"ע:** ביהכ"ס ש"י יצחק מודיעין עלית. זמן: כל יום ו' אחרי מנחה גדולה. ע"י הילד החשוב מאוד ועל לגדולות הארץ יהודה לייב סילבר. עומד ליד הפתח. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו אצל הרב הצדיק והטהור רבי נחום זכריש שליט"א שקהילת אור אליהו עדיין עובדת על מידת הענווה של הגבאי המסור לכן לא נשלחו מעלותיו בשבוע זה. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמפיץ ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים ממש. **בבית עלית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה ב. **בהר יונה:** אצל רבינו שמחה שולמן שליט"א שבלעדי אף אדם לא היה מכיר את הר יונה. **ברחובות** ביישובת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון המופלא רבי יהודה רוזן שליט"א שבקרוב יתפרסם ע"ה אפה החתונה של תהיה. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א העולה הגדול. **בקריית מלאכי:** ביישיבה ע"י הבחור המופלא הצדיק והמתמיד שעתידי להיות מגדולי הבא רבי שמואל ברוק שליט"א. **באופקים:** אצל הנער הצדיק תורת משמון שמפיץ במסירות ובמאור פנים כאחיו גם בחיידר וגם בבית הכנסת שערי תפילה **בחריש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי גורס, ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **בראשון לציון:** ביישיבת עטרת שלמה. אצל הבחור המופלא בחיר הגדולים של בית השם רבי בצלאל פדרמן שליט"א שהתפילות שלו עושות רושם גדול בשמים: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 חנף חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד:** בתפארתה בחוף. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **עוד באלעד:** בביהמ"ד משכן משה רחוב שמעיה פינת אבטליון בעמדת אוצר החכמה במדור עלוני שבת. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עלית:** בביהכ"ס בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה** רח' יצחק דחסידי ויוניץ וכן בביהכ"ס בית ישיעה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** גישיבת חייל אוריתא רח' בעל מור 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל רבי משה חדש במנין אברכים ברחוב אהבת ישראל בקהלה החדשה ברושת הרב יהושע לייב שכטר שליט"א. וכן אצל רבי יהונתן כבוד - בית שאן. וכן אצל הבחור החשוב יעקב בן עזרא מבחירי ישיבת דרכי משה בבית שאן. **בגבעת שמואל:** אצל האבדך הגה"צ והנחמד לכל אחד הרב עידן שוקולד שליט"א בכולל משכן אברהם ויצחק. **ביד בנימין** גישיבת דרכי איש ע"י הבח"י יצחק מנצור שליט"א. מצדיקי הדור. **בארגנטינה** ישיבת חפץ חיים על ידי הרב היקר והאהוב על כולם רבי שלמה שמה שליט"א.

{ אז נדברו }

פרשת בהר בחוקותי תשפ"ו | גליון מספר: 730 | לסדר: "ונקדשתי בתוך בני ישראל"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

ניתן לשלוח העזות או תשובות

על העלון למספר פקס:

077-4448588

ניתן לקבל את העלון ישירות

אליכם לפקס:

077-3368019

קוראים יקרים: העלון שוב

רעב! נגמר לו האוכל... מי

שיש לו קצת קופסאות

שימורים... חמץ שנמכר

לנכרי... או כמה שקלים שעבר

עליהם הפסח ונשאר משהו.

אנחנו זקוקים לתרומות-

בלע"ז כסף!!!

לתרומות ולהוראות

קבע לעלון:

באשראי: "נדרים"

פלוס" (קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

תגיד לי: אתה מתמיד רציני? כן? כמה??? כמה בדיוק?

מסופר בגמ' בפסחים (פח) שעולא הגיע לבבל... הוא נכנס לחנות וראה שם תמרים יפים ומשובחים... ושאל את בעל המכולת כמה זה עולה לקילו? הוא אמר לו: זוז אחד... מאוד זול...

עולא היה מופתע מהמחיר הזול... ולכן הוא הירשה לעצמו לקנות כמות גדולה של תמרים ואכל לשובע... מרוב שעולא היה מופתע מהמחיר הזול והמשובח בבבל... הוא התבטא בתוכחה על אנשי בבל: מלא צנא דדובשא בזוזא ובבלאי לא עסקי בתורה? תתביישו לכם... יש לכם כזה שפע של תמרים בזיל הזול... ואתם לא מספיק עמלים בתורה... ? ! ?

אלא ש-- ויהי בחצי הלילה!!!! עולא לפתע מתעורר עם כאבי בטן... מתברר שהוא אכל יותר מידי הרבה תמרים וזה לא עשה לו טוב... ואז!!!! בבת אחת כל ההסתכלות של עולא השתנתה ב-180 מעלות... והפעם הוא התבטא בהתפעלות... 'מלא צנא סמא דמותא בבבל, ובבלאי עסקי בתורה? אני מתפעל מכם אנשי בבל... יש לכם סלים של סם המוות בכמה שקלים בודדים ו... ואתם בכל זאת יושבים ועוסקים ועמלים בתורה? כל הכבוד לכם... אתם ראויים להתפעלות...

עכשיו: תרשה לי לשחק ראש קטן: אני לא מבין: כמה שעות לפני כן, עולא בא בתוכחה שהבבלים לא!!! לא עוסקים בתורה... לא חלפו כמה שעות ופתאום עולא מתפעל מאנשי בבל שהם כן עוסקים בתורה... תכל'ס: תחליט: הבבלים עוסקים בתורה או לא עוסקים בתורה???

נו... בינינו... מה התשובה??? למה השאלה לא מתחילה??

כי הכל עניין יחסי!!! בהתחלה, כשעולא בא בתוכחה שיש לבבליים כזו מחיה זולה ובכל זאת הם לא עוסקים בתורה... מה... הם באמת לא היו עוסקים בתורה? חס ושלום... ברור שכן!!! רק מה?? ביחס לתנאים הנוחים ולאפשרויות הנרחבות שגיליתי שיש לכם... ביחס לזה אתם לא מספיק עוסקים בתורה... וזה לא סתירה!! שלא חלפו כמה שעות... ועולא בבת אחת שינה את דעתו!!! ולמה? כי לפתע התברר שההיפך הגמור... יש לבבליים הרבה מאוד כאבי בטן... הרבה בעיות בעיכול... הם מתהפכים במיטה... ואם אלו הם התנאים הקשים שלכם... אז אני מחזיר את המילים בחזרה... וההיפך הגמור!!! במקום להתאכזב מכם אני דווקא מתפעל...

כ"כ הרבה קשיים יש לכם ובכל זאת אתם עוסקים בתורה כאילו הכל טוב... ? ! ?

על כל פנים: מה רואים מכאן? שאם תשאל השאלה: כמה אני יושב ולומד?? כמה התמדה יש לי??

השאלה הזו לא מתחילה!!! כי זה לא כ"כ משנה כמה שעות אני לומד... השאלה היא כמה כאבי בטן יש לי בחיים... השאלה היא: מה קורה איתי באמצע הלילה... עד כמה החיים שלי פשוטים או לא פשוטים... עד כמה המחיה שלי יקרה או זולה... בקיצור: זה תלוי בכל מיני נתונים...

ובדיוק כמו עולא שתוך כמה שעות ההתרשמות שלו התהפכה במאה שמונים מעלות בהתאם לנתונים!!! אותו דבר ביחס אלי ואליך... יתכן שאתה רואה בחור... וכצופה מהצד נראה לך שהכל הולך לו בקלות ולפי ההתרשמות הזו הוא באמת לא מספיק יושב ולומד... היה אפשר לצפות ממנו ליותר... אבל אם היית מכיר אותו מקרוב והיית יודע את כל הקוויטעל הכללי שלו... כל ההסתכלות שלך עליו הייתה מתהפכת במאה שמונים מעלות... מה... כ"כ הרבה חבילין דמעיקין עוברים עליו והוא בכל זאת מחזיק ראש מעל המים... בכל זאת רואים אותו שעות שלמות יושב ולומד... בקיצור: קח את השקלול הזה בחשבון...

אבל בינינו... עזוב... לא התכוונתי כאן בשורות אלו לחזק את העניין של 'לדון לכף זכות', (אני באופן כללי לא מתחבר לרעיון החברתי הזה... להסתובב כמו פקח של הרבש"ע ולדון לכף זכות... תתמקד בעצמך... אל תדון בכלל!! לא לכף זכות ולא לחובה... מי ביקש ממך בכל לתחוב את האף שלך לחונויות האישיות של חבר שלך...)

אז עזוב את חבר שלך... בא נדבר עליך ועלי... אנחנו בעצמנו- בינינו לבין עצמנו...

אני מאוד רוצה ללמוד וגם אוהב ללמוד... אבל לאחרונה זה... זה לא הולך... אני פחות לומד... אני מרגיש בריפיון... הכל הולך בעצלתיים... אבל חכה... רגע רגע... לפני שאתה מחלק לעצמך ציונים... לפני שאתה מחליט באופן מוצהר שלאחרונה אתה פחות לומד ואתה בריפיון...

רגע רגע... תן לי רקע קצר: מה קורה איתך לאחרונה? מה הם הנתונים שלך?

ניסית פעם לדון את עצמך לכף זכות??? האם פעם ניסית לבדוק כמה 'כאבי בטן' יש לך לאחרונה?? כמוכן ש... שלא כ"כ משנה אם זה כאבי בטן או כאב לב... האם שקללת במכלול השיקולים את הלילות הקשים שלך... את החברותא הפחות מוצלח שנפלת איתו בסדר א' מתחילת זמן זה... ואתה מצידך מנסה בכל הכח להתאמץ להתעלות מעל עצמך ולהוציא מעצמך את המירב והמיטב בסדר א' למרות שלמיעשה 'זה... זה לא זה'... וכמה שאתה מתאמץ זה עדיין!!!! עדיין לא לגמרי הולך כי אחרי הכל... אבל הההלל... מכאן ועד להגיד שבדיוק כעת אני בריפיון...!!!! לזה אתה קורא ריפיון? אולי ההיפך...??? אולי תנסה רגע להסתכל על זה מזווית אחרת... ואז יתברר לך ש' ויתברר לך שדווקא בתקופה הזו אני מוקף ב'מלא צנא סמא דמותא בבבל, ו... עסקי בתורה? ניסית לחשוב על זה??? ושוב!! זה לא סתירה שאתה לא מרוצה מההישגים שלך לאחרונה... וכמוכן שזה לא תכל'ס ככה להמשיך... וגם יתכן שהיה כאן כמה מחדלים שצריך להפיק מהם לקחים... אבל מכאן ועד לשקוע ברגשות אשמה שלאחרונה אני בריפיון... חכה!!! אל תמהר להסיק מסקנות!! יתכן שאלביא דאמת דווקא עכשיו אתה מתאמץ יותר מתמיד... כי הרבה יותר קשה לך... מה פה לא מובן... ההמשך בעמוד 2...

66

האם אתה מתמיד רציני? בטוח...???

(המשך מעמוד 1) תבדוק טוב טוב... האם אני ברפיון... או שהנתונים שלי רפויים... אם נתוני השטח שלי רפויים זה לא הופך אותי לרפוי... זה בסה"כ אומר שאני מתמודד מול רפיון!!!! אם יש לאחרונה משהו שמאוד מאתגר אותי במידת הכעס והסבלנות... במבט שטחי שלאחרונה אני מאוד הרבה כועס ואני חסר סבלנות... אבל עם קצת התבוננות זה בדיוק ההיפך... אני פשוט מתמודד מול כעס!!!! אני בסה"כ מתגבר על מידת הכעס... ---

זה למעשה בדיוק המסע שעם ישראל עברו שבוע אחד בלבד לפני חג השבועות...

החניה אחת לפני הר סיני הייתה **רפידים**!! ויחננו ברפידים... שם היה באמת רפיון ידיים... כן... התורה מעידה על עם ישראל ששבוע וחצי לפני מתן תורה הם פתאום שקעו ברפיון... רפו ידיהם מן התורה... זה קורה... גם במשפחות הכי טובות... גם בדור דעה... תרגיש נוח... זה קרה לעם ישראל גם באותה שנה מרוממת שהם קיבלו תורה...

נ... מה קורה כשחוננו ברפיון ידיים?? מיד יובא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים!!!

וכאן עם ישראל תפסו את עצמם לידיים... והתחילו להילחם... להיאבק בכל הכח... ועמלק לא מוותר... הוא מנסה להחליש... לגמד... לזנב... לעשות אותך קטן... אבל לא!! עם ישראל נלחמים ונאבקים בשארית כוחותם... עד!!! עד קצה הכח...

אלא שאז!!! אל תשאל... לפתע שוב!!!! שוב עם ישראל מרגישים רפיון ידיים... וגם את זה התורה מספרת לנו... אבל זה כבר כתוב בסוף פרשת כי תצא... ויזנב בך כל הנחשלים אחרך **ואתה עייף ויגע**... מלחמת עמלק הצליחה להתיש את עם ישראל... כן... זו היה מלחמה מאוד תובענית ושוחקת... עמלק ניסה בכל דרך לתפוס אותך ברגעי נחשלות... בנקודות התורפה ולהוכיח לך שכולם המשיכו הלאה ברוממות... ורק אתה מדדה כעת מאחור עם גיוגול של שטויות בראש והקב"ה כבר לא צריך אותך... יש לו צענטער בלעדך... וככה אתה כל הזמן צריך לנשום אויר לראות ולאסוף כוחות ולהאמין שלא!!! אני יקר לה' ללא כל קשר לחולשות הזנביות שלי... ותכל'ס... אחרי שבוע של מלחמה בלתי פוסקת מול עמלק המזנב שמפגיש אותך עם כל מיני רגעים אפלים וזנביים שבאשיותך... סו"ס אחרי שבוע הסתיימה מלחמת עמלק... אמנם המלחמה הסתיימה בנצחון... ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב... אבל ישראל מצאו את עצמם עייפים ויגעים ממלחמת עמלק... **נ... בסדר... לגיטימי... מותר להיות עייפים אחרי מלחמה**...

אבל לא!!! מה לעשות... אנחנו כעת בערב ראש חודש סיוון!!! אוטוטו מתן תורה... עוד רגע אנחנו צריכים לתפוס את הרגלים ולנסוע להר סיני... עוד שבוע מתן תורה... אבל איך? איך אפשר ככה לקבל את התורה... אנחנו ברפיון רציני... תראה מה עובר עלי... כבר לפני שבוע הגעתי לרפידים והיה שם רפיון... וכעת גם עכשיו אני ברפיון... אני עייף ויגע...

אבל לא!!!! כלל ישראל! יש לכם טעות אחת קטנה!!! אתם כעת ב---ויסעו מרפידים!!!!

כשחננו ברפידים - לפני שבוע... שם באמת היינו ברפיון אמיתי... זה באמת לא היה בסדר... כי אז עדיין הכל היה טוב... הכל היה רגוע... וסתם ככה שקענו ברפיון ידיים... באמת הגיע לנו לקבל על הראש... ובאמת קבלנו!!! קבלנו את עמלק 'על השכל'!!

אבל!!!! ברגע שעמלק הגיע... זהו... באותו רגע תפסנו את עצמנו והתנערנו מהרפיון... התחלנו להילחם בכל הכח... וכבר שבוע ימים שאנחנו נאבקים בכל הכח על הרוחניות שלנו... שבוע ימים שעמלק מנסה להקטין ולהחליט אותנו ואנחנו נאבקים להדוף את הזנביות שלנו... ו... וכמובן!!! כמובן שזה מעייף... מה חשבת... להילחם ולהיאבק על המינימום זה הכי שוחק, הכי מתיש ומעייף... אבל ההללו... כעת זה כבר לא רפיון!!! כעת זה ההיפך הגמור לרפיון!!! כעת אנחנו בסה"כ עייפים מלהילחם... ויסעו מרפידים!!!!

כעת הכל בסדר... צריך בסה"כ להתנער... להתעודד... ולדעת להיות עייפים ו-מרוצים... כן... אנחנו עייפים... אבל ממה?? ממלחמת היצ'ר... אני עייף ממלחמת ההישרדות...

כן... בתקופה האחרונה אני באמת לא במיטבי ואני נלחם... נאבק להמשיך בכל זאת ולמרות זאת ועל אף הכל... מיותר לציין שאני לא נהנה מהחיים... לא מרגיש בעננים...

נכון... אבל לכה"פ אני לא אומר שמגיע לי גם לשקוע בנקיפות מצפון שאני לא בסדר...

זה שאני כעת נוסע מרפיון!!!! זה לא אומר שאני ברפידים!!!! אני רק יוצא מרפידים... ---

מישהו פעם שאל אותי למה לפעמים יש תחושה שיש רפיון דווקא לפני הימים הכי קדושים?? אמרתי לו: זה שאתה עייף מלהיאבק ולהילחם... לכן זה נקרא רפיון??

זה בסה"כ אומר שאתה עייף ממלחמות... אז והווי! שבדיוק זה המפה של עם ישראל במעמד הר סיני וזה גם המפה של כל אחד מאיתנו בימי מאבק...

יש מיומנות שנרכשת עם השנים... (נדמה לי שרכשתי אותה לאחרונה, מקווה שבבילי) לדעת להרגיש מותש... מבולבל... חסר סבלנות... ובכל זאת להיות מרוצה מעצמי!!! ולמה? כי אני יודע את הרקע מסביב... ואני יודע שבמקרה הספציפי הזה מותר לי!!! לדוגמא: ליל שבועות... הייתי ער כל הלילה... למדתי עם כל הכח... עם כל הברען... אח"כ התפללתי את אחת התפילות הכי ארוכות בשנה... השתדלתי לכונן... להתרכז... להתפלל... וזהו! אחרי שב"ה קיבלתי את התורה כעת חזרתי הבייתה לקידוש על עוגה חלבית... ולפתע!!! אני מגלה שאני עייף... טיפ עצבני... אין לי סבלנות... לא נעים להרגיש ככה!!! לא מתאים לי... ועוד בחג השבועות... אבל לא!! הההלו... תרגע... הייתי ער כל הלילה... למדתי ב"ה טוב... השתדלתי להתפלל... עשיתי את היומית שלי... ועכשיו אני מותש ומרוס וממילא קצר רוח... הכי טבעי בעולם... אין לי מה להתאכזב מעצמי... לא נותר לי אלא להשתדל ללכת כמה שיותר למיטה, לשכב במיטה ולהיות מרוצה מכל רגע נוסף של תשישות ועצבנות שמסגיר את המאמץ שלי...

זו מיומנות שמאוד כדאי לרכוש אותה!!! כי אחרת זה מאוד מבבלב! בחור יקר: יש סיכוי רציני מאוד שדווקא ביום האירוסין שלך אתה תהיה עצבני וקצר רוח מתמיד... השאלה היא: מי הוא זה שימקד אותך שההלו... אתה לא עצבני בגלל השווער... אתה עצבני מרוב התרגשות ובגלל הלילה הקודם שלא ישנת בו... זה עוד הסיפור הקטן... כי מה תגיד על עוד הרבה ימים אחרים שיהיה לך מאבק פנימי אישי מול פיתוי אפל ש... שתצטרך להזיע בשביל לגבור עליו... ואז בסוף יום אתה לפתע תרגיש קצת... קצת זבל... מי יזכיר לך שאתה מרגיש ככה רק בגלל שהיית עסוק בלזרוק זבל... ויסעו מרפידים!!!!

מחממים מנועים! חג השבועות קרב ובא

יום ל"ג בעומר כבר הגיע... וביום שאחרי ל"ג בעומר מתחילים להבין שהגיע הזמן להעביר הילוך בהכנה לחג השבועות... אגב: כך זה גם על דרך הפנימיות... שמל"ג בעומר ואילך מתחילה ההכנה היותר סמוכה לשבועות... אבל בינינו... זה גם די מורגש...

תכל'ס: גם אותם בני עליה מרוממים שלפני כל חג עסוקים בעבודת הכנה... מה העבודה של הימים הקדושים... כל זה נכון לחג הפסח או סוכות וכ"ש הימים הנוראים... סו"ס מדובר במערכת של ימים ושבועות וצריך להבין את ה'אירוע'!! להתמקד ביעדים ולאן חותרים... אבל כשזה מגיע לחג השבועות... אין טעם... חג השבועות הוא קצר מידי בשביל להיכנס לפרטים הנקודתיים מה העבודה של החג הזה... חג השבועות זה לא עניין של 'עבויידה'!

חג השבועות זה חתימת חוזה!!!!

למי שעדיין לא קנה דירה... או יותר נכון... לבחור שעדיין לא קנה לא דירה ולא אשה... אז אני רוצה לגלות לך שיש יום שבו חותמים!!! אם זה בשידוך... אז יכול להיות שהשידוך עצמו מתבשל חודשים... אבל יש יום שבו יושבים שני הצדדים והדבר היחיד שנדרש מהם זה חתימה... רק מה?? היות וחתימה זה לא קשקוש... (בתקווה שאכן כך) סו"ס בחתימה מתחייבים על משהו!!!! אז קדם לחתימה זו הרבה כובד ראש והכנה נפשית והכי הכי: בשלות!!!!

ישבתי ביני לבין עצמי וחשבתי האם אני הולך על זה... והגעתי להחלטה שאני הולך על זה... וזהו... מכאן ואילך מותקדמים לחתימה... מועד החתימה זה תאריך מאוד מרגש ודומיננטי... אבל לא בגלל שביום הזה עושים מלא מלא דברים וסוחבים הרבה בלוקים... לא!!!! הסיפור הגדול של היום הזה... זו הרצינות של ההחלטה!!!!

וזה בדיוק הסיפור של חג השבועות!! לשם אנחנו חותרים כבר מט"ז בניסן... וכעת בייתר שאת... אנא... אל תבזבז יותר מידי אנרגיה בלהתכונן לסדר הלימוד והתענית דיבור של חג השבועות... כי זה הפרט כמעט הכי שולי כאן בסיפור... הדבר היחיד שצריך לעמוד מול העיניים... זה מה אני רוצה!!! להתמקד ברצינות של ההחלטה... עד כמה אני רציני בזה שאני רוצה לקבל על עצמי עול תורה, עד כמה אני ערוך לשים בצד כל מיני דברים אחרים בשביל להציב את עול תורה במרכז החיים ומרכז ההתפתחות האישית שלי... עד כמה אני מועניין שהכבוד שלי יגיע מתורה... הסיפוק מתורה... ועד כמה אני מוכן לעשות הכל בשביל לפרוק את השעמום שלי בתורה או לחילופין... אם לפעמים נגור עלי להיות משועמם... אז אני מוכן לעשות גם את זה מול הגמי' ולא לפרוק את השעמום מול מקורות זולים וקלים...

זה כל הסיפור!!! ועם זה צריך להתבשל ולעמוד מאחורי ההחלטה הזו... ובשביל זה יש לנו את הימים האלו כדי להתיישב בזה... להיות כנה עם עצמי לקראת הגשת החוזה מול ה'... עם כמה נכוונות אני מגיע...

תאמין לי: שקצת פחות מרגש את הרבש"ע כמה אתה מוכן להשקיע בתורה בליל שבועות (ואתה מבין לבד שבועות הבא אני לא אכתוב את זה... כי זה כבר יהיה קרוב מידי לשבועות... וסו"ס שבועות זה יום גדול מאוד... וצריך לנצל אותו... לפחות גם אותו!!)

מה שיותר מרגש את הרבש"ע... מה עכשיו יש לך לומר לו... מה יש לך להציע ליום יום בעול תורה!!! עם איזה משאלת לב ורצון להשקיע אתה מגיע ליום שאחרי שבועות וכמובן גם ליום שלפני... זכור: היהדות זה לא מבצעים!! יש פה עסק שצריך לקחת אותו רציני לידיים... ושם!!! ברצינות הזו יכול דבר... אז אנא... רגע לפני שמגיע ערב יו"ט... בא נדבר עסקים!!! עסק (עול) התורה!!!!

התיישב על ליבי... (בספר 'מידות רשב"י מביא ביאור זה בשם רבה של טבריה ר' יעקב חי זריהן זצ"ל)

הסיפור הוא ככה: כשר"ע היה בבית האסורים... זה לא **שהצליחו** ללכוד אותו ולהוציאו להורג... ממש לא!! אדרבה... הדלת של בית האסורים הייתה פתוחה ור"ע היה יכול לצאת משם בכל רגע נתון!! לא זו בלבד... הרומאים מצידם העדיפו שר"ע יצא מהכלא... הם ממש לא ששו להרוג את רבי עקיבא... **ומסיבה מאוד פשוטה:** (היגיון שאין פוליטיקאי בדורנו שלא מבין אותו): ההריגה של רבי עקיבא ממש לא שיחקה לטובתם!! כי רבי עקיבא העביר בהריגתו מסר מאוד עוצמתי ומנצח לכלל ישראל... אנחנו הולכים על כל הקופה!!! התורה היא חיינו ואנחנו לא הולכים לוותר על זה בשום צורה... נמות ולא נתגייס!! ובשביל הרומאים זה היה אסון... בשבילם אם רבי עקיבא הולך באמת לעמוד מאחורי האמירה שלו והוא באמת ימות על קדושת ה'... זה נצחון מכריע!!!!

אין לך אמירה מנצחת ומכריעה יותר מזה... ולכן הרומאים לא רצו את רבי עקיבא מת... הם מצידם היו ממולכדים ולא ידעו איך לרדת מהעץ הזה. מצד אחד אין להם ברירה... הם חייבים לנקוט צעדים מול הפורע חוק הסדרתי הזה... אבל מצד שני הוא כ"כ מוכן שנהרוג אותו... ואוי... לא... לא התכוונו באמת... שלחנו אותו לכלא עשר כי היינו בטוחים שזה יכופף אותו והוא יכנע... ולא בשביל שבדיוק שם הוא 'יביא לנו' את מפגן הנצחון הכי עוצמתי בעולם!! **ובדיוק זה מה שרבי עקיבא רצה!!!!** בדיוק לזה הוא חתר!! (מי שעוקב אחרי ר"ע באופן כללי... ר"ע תמיד מוביל מהלכים יזומים של התוודות דרך ומפגנים מכוונים של מוסר התורה בתור הנהגה ודרך חיים)

ורבי עקיבא לא ויתר!! הוא היה נחוש למות על קידוש ה'... והוא לא נתן לרומאים שום פתח מילוט... הוא לא נתן להם שום דרך איך לצאת מהסבך הזה... ומה הם לא הסכימו לעשות בשבילו... אתה מוזמן לבדוק בחז"ל כמה אנשים הם הכניסו לתא שלו... מי שרק יכול להשפיע עליו... החל מסטונוסורפוס הרשע... שלחו לו גם בעלי עבירה שינסו להחטיא אותו גם לתלמידים שלו נתנו להיכנס... כל מי שרק יכול להשפיע עליו... (ס"ס רוב גדולי ישראל היו בקשר דיפלומטי עם הרומאים... וגם ר"ע בעצמו... כל עוד הם לא נגעו בתורה) וכאן!!!! בשלב הזה רשב"י נכנס לתמונה... ברגע רשב"י נכנס הוא מיד מבקש מר"ע: רבי... למדיני תורה!!! מה פירוש??

רבי... אתה לא משאיר אותי פה לבד... אם אתה רוצה למות על קידוש ה'... אני הולך איתך... תלמד אותי את הכוונות והיחודים ואמות יחד איתך... וכאן רבי עקיבא מתנגד!!!! לא- תלמידי רשב"י!!!! אני לא מרשה לך למות איתי... אני צריך אותך חי!! כלל ישראל צריך את האור שלך...

מספיק שאני אמות על קידוש ה' וזהו!! וזה כבר יעשה את כל העבודה.

אני מצידי אזכה להגשים משאלת לב ישנה שכל ימי הייתי מצטער להפגין נאמנות לה' אפילו נוטל את נפשי... אבל במקביל אזכה להעביר מסר חד ונוקב לכלל ישראל שאנחנו נחושים לנצח בחיים או במוות... ואחרון לא חביב... המסר הכי חד כתער יהיה לרומאים ש... שחבל להם... אנחנו הולכים לנצח במאבק הזה!!!! נמות ולא נתגייס... אתה רשב"י כבר לא תצטרך למות, וגם לא תצטרך שוב לחזור ולהתחבא... (מיותר לציין

מאסר...) אלא מאי?? רבי עקיבא היה פורע חוק... ולא סתם אלא פורע חוק סדרתי!! החוק קבע ש... שאסור ללמוד תורה... החוק קבע שצריך להתגייס ולשרת את 'מה נאים מעשיהם של אומה זו'. ורבי עקיבא, לא רק שהוא היה מצפצף על החוק... אלא גם מקהיל קהילות ברבים ומוביל באופן שרירותי מהלך אוטונומי מנוגד לחוק... ו... וזהו... מכאן ואילך אתה כבר יכול לדמיין לבד לאן זה התפתח... התחילו להפעיל עליו סנקציות והגבלות... וכמה שניסו להצר את צעדיו... הוא לא!!! לא הראה סימני כניעה... לא היה עם מי לדבר... לא קשוב... ממשיך הלאה אותו דבר... ודי... בשלב מסוים זה הגיע לצו מעצר-כפצו!!!! (שלב שמרן ר' דוב לנדו שליט"א לא רחוק ממנו... אנחנו צריכים להיות ערוכים ומוכנים לאופציה שכזו... היא ממש לא מופקעת...)

אגב: יש דעות חלוקות כמה זמן רבי עקיבא היה בבית האסורים, יש דעה שהוא היה 5 ימים!! ויש אומרים: 5 שנים!!!! ואני טוען שזה לא סתירה... כי... כי כל כמה זמן הוא היה נכנס ויוצא 'תחת אזהרה', ובסך הכל הכללי הוא 'בילה' שם חמש שנים... זה בדיוק כמו הגיוס... בהתחלה ר"ע היה איכשהו מצליח להגיע איתם להסדרים של 'דיחוי'... ניסיון למשוך זמן... ובשלב מסוים זה הגיע למבוי סתום של כלא עשר... **ותכלס... מה אני בא לומר???**

זה לא שהגסטאפו פשט על ביתו של ר"ע והוציא אותו להורג... ממש לא!! מדובר היה בתהליך ארוך וממושך... חוץ מזה לאורך כל הדרך רואים שגם כשר"ע היה בבית האסורים... הוא לא היה מנותק קשר... היו נכנסים אצלו ויוצאים... שואלים שאלות... הכל נעשה שם בתהליך חוקתי!!

אגב: סתם שתדע... ההתנהלות של מלכות רומי ששלטה בא"י בתקופת ר"ע מאוד מזכירה את המדינה כיום... מדובר באומה ליברלית שדגלה בדיפלומטיה ושיוויון... שלא תתבלבל!! זה לא בית ראשון שהרגו שם רבבות ללא רחם... טיטוס היה מאוד 'איכפתי', מאוד 'כאב לוי' הרעב שבירושלים... הוא רק רצה לכבוש את ירושלים בדרכי שלום... אתה מוזמן לקרוא על 'צדקתו המופלגת' ביוסיפון... ממש כמיטב הדמוקרטיה השמאלנית הצדקנית (כיום)

איפה החידוש הזה קפץ לי בעיקר?? בעקבות הגמ' המסתורית בפסחים (ק"ב). 'חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורים אמר לו רבי למדיני תורה אמר איני מלמדך אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות' כתוב כאן: שרשב"י לא פחות ולא יותר איים על הרבי שלו רבי עקיבא... אם אתה לא מלמד אותי תורה, אני אגיד אותך לאבא שלי- יוחאי והוא ימסור אותך למלכות...

וכבר נשתברו הרבה קולמוסים סביב השאלה שזועקת מסוף העולם ועד סופו: מה פשרה של גמרא זו?? מה פשר האיום הזה? וכי רשב"י ואביו יוחאי היו חשודים על 'מסירה'? וסתם ככה... מה בכלל האיום? הרי ר"ע היה כבר בלאו הכי 'מסור' ועומד בבית האסורים אז מה יש למסור אותו? ו... ובפרט שקצת משמע... שם בגמ' שהאיום הזה קצת הצליח להרתיע את רבי עקיבא... משמע שהיה פה איום אמיתי!!

אז ככה: נאמרו על גמ' כל מיני הסברים... רובם על דרך הנסתר... אבל אני אגיד לך את הביאור שהכי

ר"ע בבית האסורים... איך קראו לכלא הזה?

בשבוע שעבר תחת הרושם של ל"ג בעומר... יצא לי שוב להתבונן בההוא מעשה דר"ע שהקהיל קהילות ברבים וחבשוהו בבית האסורים עד הריגתו... **וכאן התחדש לי חידוש מאוד מפתיע!!!!** לצורך העניין אני אגיד את החידוש כמות שהוא במילה אחת ואח"כ אני אנסה אסביר למי שיש לו סבלנות... **החידוש הוא כך:** שנכון ר"ע היה בבית האסורים?? תן ניוחש איך קראו לבית האסורים הזה?? לא פחות ולא יותר: **כלא עשר!!!!**

זהו... זה החידוש שלי!! מי שמספיק לו ה'שורה' הזו יכול לעצור כאן...

אבל תכל'ס: מה רצה ה'משורר'?? מה פה החידוש הגדול??

אז ככה: באופן כללי יש שני סוגי אנשים שיושבים בכלא... יש אחד שנתפס בגניבה והורשע ל-8 שנות מאסר... הוא כעת יושב בכלא כדי לרצות את **עונשו**... לעומת זאת אם נניח יש אחד שלא מוכן לתת גט לאשתו או סבא של יוסלה שוחמכר שלא היה מוכן להסגיר את הנכד שלו לציונים לשמד רוחני ולכן הוא היה מוחזק בכלא... כזה אחד נמצא בכלא לא מדין עונש אלא משיקולי אכיפה וניסיון לכופף אותו לחוק... נו... כמה זמן הוא אמור לרצות בכלא?? לא!! אפילו לא יום אחד... מצידנו הרגע אתה משתחרר!! הכדור בידים שלך... אתה קובע את הל"ז... אנחנו בסה"כ מחכים שתתקפל... ברגע שתכנע בדרישות... באותו רגע אתה בחוץ!! **אז זהו!! שזה פחות או יותר הרעיון של כלא עשר לבחורי ישיבות!!!!**

לא מדובר פה בכלא שמרצים בו עונש... זה רק כלא של אכיפה, עקרונית בחור שיסכים לחתום בכלא שהוא מוכן להתגייס ישחררו באותו רגע... (אל תתפוס אותי על המילה, גם אם באופן נקודתי זה לא הנוהל, אבל זה בוודאי הרעיון) ומעתה: תמיד כשחשבתי על ר"ע שהיה חבוש בבית האסורים עד שהוצא להורג... תמיד דמיינתי את זה כמו אושוויץ... בטח כולם נשלחו למחנות ריכוז... ואילו אצל רבי עקיבא זה היה 'הפורט התשיעי'... לא ככה??

אז זהו שלא!!!! ממש לא!! מי שיתבונן בכל הרקע והתיאור הכללי בחז"ל מה התחולל שם באותה תקופה... משמע שזו לא הייתה תקופה שעם ישראל היו מובלים כצאן לטבח... גזירת שמד כן!!!! אבל לא השמדה!!

ניתן לראות לאורך כל הדרך שהיה כל שיח דיפלומטי ואפילו מכבד בין מלכות רומי לחכמי ישראל... היו כל הזמן מגעים בין חז"ל מול נציגי רומי והיו מגיעים להבנות וסטטוס קוו (ממש כמו היום מול מלכות הציונים)

רק מה?? הרומאים רצו כל מיני דברים... מה בדיוק?? לא כ"כ משנה מה... אם מאוד מעניין אותך תשאל את הבג"ץ... הם יסבירו לך מה הרומאים רצו... ותכל'ס רבי עקיבא מצא את עצמו חבוש בבית האסורים!!!!

מה קרה? למה?? מה... גזרו עליו שנות מאסר?? לא!! ממש לא!! (אגב: פעם בכלל לא היה קיים מושג של עונש

יהיו בכלא... וכעת בודקים מי יודע להרביץ יותר כואב... עלוב!!! זה מאבקים נוסח אמריקה ואיראן... למי יש יותר עליונות אורית או הטמנת מוקשים? אז זהו שלא!!!! אם ח"ו הם יקחו את מרן האדמו"ר מויזניץ ואת ר' משה צדקה ואת ר' דוב לנדו לכלא... אתה יודע מה באמת יקרה??? אותם גדולי ישראל פשוט יגישו את צווארם ויגידו... בבקשה!!! בשמחה!!! תוציאו אותנו להורג!!! בחפץ לב... אתם מוזמנים לערוך כעת בימה ענקית בכרך המדינה... ותוציאו אותנו להורג לעיני כל ישראל חזק חזק ונתחזק!!! זה מה שגדולי ישראל יגידו... וחס ושלום... לו יצויר שיקרה כזה תרחיש... אתה יודע מה יקרה? זה יהיה הנצחון המכריע!!!! למי? לעולם התורה!!!! כאן יש הכרזה של נצחון אמיתי!!! שחבל לכם... אתם מובילים מאבק לחיים... אנחנו לא נעזוב את התורה בחיים או במוות...

נו... אם ככה... אז למה הם עדיין לא מוציאים את גדולי ישראל להורג???

כי הם עדיין לא מוכנים לתת לנו את הנצחון הסופי הזה!!! די להם בנצחונות היומיומיים שהם כל הזמן משחקים לידיים שלנו... על כל גזירה שהם גוזרים והם לא מזיזים אותנו מילימטר... די להם בזה...

מתי נבין את המשוואה הפשוטה הזו שברגע שמישהו חזק שהמפתחות בידיים שלו והוא מנסה לכופף אותי ועוד לחיצה ועוד לחיצה... על כל פעם שהוא מנסה ו... ואני עומד כמו בלוק ולא נותן לו. **זה אחד אפס לטובתי!** אין פה מה להבין... אין חילוני שלא מבין את זה... אמנם אנחנו אחרי השבוע של ספירת נצח!!! אבל מותר לנו לדעת ניצוח זה הרמת משקולות... יש פה משקולת שלא נתתי לה לגבור עלי...

(כן!!! בדיוק כמו שלהבדיל... כעת!! לעת עתה זה נקרא שאיראן מנצחת את ארה"ב... כי עצם העובדה שארה"ב שהיא החזקה באמת ומנסה לכופף את איראן ולא מצליחה, זה אחד אפס לטובת איראן!! זה שארה"ב עדיין נותרה הרבה יותר חזקה מאיראן, זה לא הופך את ארה"ב למנצחת, כי בלאו הכי היא יותר חזקה. אבל איראן שהיא הרבה יותר חלשה, ובכל זאת גוברת על ניסיונות ארה"ב לכופף אותה. זה נקרא לנצח למרבה הצער)

ולסיום: בינינו... עזוב... לא כתבתי את המאמר הזה בשביל לעודד את אסירי עולם התורה... הם כבר יסתדרו טוב מאוד בלעדי... (הם מקבלים מספיק תשומת לב...) אז זהו ש... שהכלא עשר הזה מלווה אותנו לא רק בגזירת הגיוס... אלא בהרבה מאוד תחומים אחרים פרטניים בחיים...

כל יהודי עובד ה' עובר ימים של קושי... ימים של חולשה... של 'ואני כמעט נטיו רגלי...' כמעט!!! כמעט ולא החזקתי מעמד... ובסוף בכוחות על אנושיים הצלחתי... מה הצלחתי?? לגבור על מה שניסה להכניע אותי!!!

זה נקרא לנצח!!! ואם כבר מדברים על לנצח... אז כמו שבמדינת ישראל יש מושג 'ביחד ננצח', ככה בגזירת הגיוס ושאר ירקות 'ביחד ננצח', אבל בהתמודדויות הפרטניות שכל אחד מאיתנו עובר איפה שאף אחד לא נמצא... שם אתה לבד!!! ושם כשאתה מנצח זה לא ביחד!!! אף אחד לא יחלוק איתך את הנצחון... יש לך בלעדיות עליו... נו... אתה מתפלל שזה קשה... זה עסק עצמאי... זה נצחון בלעדי... קח נשימה עמוקה!!!

כל קיצוץ נוסף שהם גוזרים נגד לומדי התורה... מה טמון בזה??

שיש כאן בדיקה!!! יש פה עוד ניסוי של כיפוף... אולי עכשיו נצליח לכופף אותם... תבין: כל גזירה נוספת שיוצאת מ'שם' זה לא סתם בלי קשר... יש פה מישהו חדור תקווה ומוטיבציה... הנה... אולי עכשיו אני אצליח לכופף אותם... נו... תעשה אחד ועוד אחד... אם בכל גזירה נוספת יש פה בדיקת חוזק... אולי כעת נצליח לכופף אותם... ו... ותכל'ס הם לא מצליחים בגררורוש ועולם התורה ממשיך בלי למצמצם... מה כתוב כאן במסמך?? קוראים לזה בעברית במילה אחת: **נצחון**!!!!

ניסית לכופף... ניסית לעצור... ניסית לבלום... **ולא!!! לא תנצח אותי!!!**

אז אם בעבר הרחוק היה פה ושם ניסיונות כיפוף והם לא ניצחו אותנו... אז כעת שמדובר בכמה עשרות סעיפים נוספים... זה אומר שפעם ניצחנו קצת וכעת אנו מנצחים הרבה יותר ועל כל גזירה נוספת שהם מטיחים עלינו... הם במו ידיהם מזמינים את הנצחון המוצהר שלנו... איך קוראים לזה בצה"ל במילים יפות?? **מעמיקים את ההישג!!!!**

ובינינו... זה לא אנחנו... לא אנחנו הזמנו את הנצחון הזה... הם הזמינו אותנו... בינינו לבין עצמנו... אנחנו בעצמנו מופתעים מעצמנו...

ואם אתה בלחץ מכל הגזרות שהם מנחיתים עלינו... תהיה רגוע... הם אוטומוטיים את המחסנית... אין להם כבר הרבה לאן... ברגע שהם ינשלו אותנו לגמרי לגמרי מכל הזכויות האזרחיות... כאן נוכל להכריז על נצחון סופי!!!! "כ"כ סופי שזו תהיה התבוסה הסופית שלהם...

כי מיניה וביה יוכח סופית שאין להם שום שיניים ושרירים כנגדנו!!!!

רק מה?? אל תתפלא אם יום אחד הם יעשו את טעות חייהם והם יחבשו את מרן ר' דוב לנדו בבית האסורים... אבל לא כדאי להם!!!! אני לא מציע להם לעשות את הטעות הזו... כי אתה יודע מה יקרה??

נו... מה יקרה? אוהו... בא נראה אותך... עשיתי לך תרגיל... בא אותך יודע לנגוע ישר לנקודה ולהגיד לי מה יקרה... מה יקרה בתרחיש הזוי שכזה שתגיע משטרה צבאית ותחבוש את גדולי ישראל בכלא עשר... אה?

אז אני קודם אגיד לך מה אתה!!! מה אתה תגיד...

אתה תגיד ש... ש... שברגע שכזה דבר יקרה... כל היהדות החרדית תתלכד ותעמוד על שני הרגלים... נעשה עצרת שני מיליון, נחסום כבישים... נתלוש רמזורים... ונשרוף טרקטורים... כל הגולה כמדורת אש... והם יבינו שלא כדאי להם להתחיל איתנו... כי נחריב להם את המדינה...

נכון זה פחות או יותר מה שעומד לך על הלשון? זה רוח הדברים???

אז זהו!!! שזה חלש... זו תגובה עלובה למדי... כי אם הם יכניסו את גדולי ישראל לכלא וזו תהיה התגובה שלנו... זה נקרא שהם ניצחו... זה נקרא שיצאנו למלחמה על זה שהחרדים לא מוכנים שגדולי ישראל

שמדובר כאן ברשב"י שלאחר י"ג שנות המערה) כי הרומאים כבר לא ינסו להציק... הם יבינו את המשוואה... יבינו שהמערכה הוכרעה!!!

זה מה שאומר רבי עקיבא לרשב"י במילים: 'איני מלמדך!!! אבל רשב"י מתקשה לקבל את זה מר"ע... סו"ס הוא משתוקק גם למות על קידוש ה' ולצעוק עם הרבי הגדול... וכאן רשב"י מוציא את הקלף מיקוח... רבי... אם אתה לא מסכים לקחת אותי איתך... אני אגיד לאבא יוחאי ש... ש... שאתה יודע מה הוא יעשה?? הוא ישכנע את הרומאים **שלא משתלם להם להרוג אותך!!!** והוא יצליח לשכנע אותם!!! כי מאוד קל לשכנע אותם בזה!! הוא פשוט יסביר להם עד כמה אתה רציני... ואין להם מה לנסות לכופף אותך... ואז הם לא 'יסכימו' להרוג אותך...

בקיצור: אם פעם חשבתי שהרומאים **הובילו** את ר"ע להריגה...

אז זהו!! שמתברר שהם ממש לא הובילו אותנו!! **הוא הוביל אותם!!!**

ר"ע הוביל את ה'אירוע' הזה מתחילה ועד סוף... מעמד הריגתו של רבי עקיבא היה אירוע בלעדי שר"ע ניצח על ההפקה שלו לפרטי פרטים... הוא קבע את הקצב... את הלו"ז... ואמנם כמובן שזה היה מעמד מאוד מר ומזעזע... אבל במקביל גם **הכי הכי מנצח בעולם!!!!**

בקיצור: אני תמיד חשבתי שכשר"ע מת על קידוש ה'!! זה היה הסתרת פנים נוראה בדיוק כמו השואה... ולנו לא נותר אלא להמתין לקץ הימין... שאז ה' יראה לנו שהכל היה לטובה... **אז זהו ש... שזה נכון ולא נכון...** כי זה שר"ע הסתלק ביסורים קשים, וזו התמונה האחרונה שנצרכה לנו ממנו ועדיין לא זכינו לראות את ה'מה טובך אשר צפנת ליוראך' זה בהחלט הסתרת פנים... **אבל במקביל!!! היה פה מפגן מנצח!!!** רבי עקיבא לא נהרג כמו מסכן... אדרבה... הוא נהרג כמצביא מנצח!!! והוא לא מפסיק לנצח ולהוביל את כלל ישראל כסמל ודוגמא...

המהלך שהבאתי כעת... יהיו כאלו שיגידו שזה וורט... זה מחודש... אבל אם קצת תתבונן... לא בטוח שזה מחודש!!! בהתבוננות זה די פשוט!!!

אלא!!! שלצערו הרב... לא כ"כ משנה אם המהלך שלי נכון או לא... כי גם אם נתווכח ותטען לי שלהסביר ככה בר"ע זה מחודש ולא נכון...

אבל מה שבבבטוח נכון לכל הדעות!!!! שזו המפה שלנו כיום!!!

בשנתיים האחרונות עמלי התורה נתונים תחת מתקפה של צורות של סנקציות וגזירות כלכליות נגד לומדי התורה, הם לא מפספסים... לא מדלגים על שום סעיף... אותה איזבל משפטית לממשלה לא מרפה לרגע...

ותכל'ס... יש כאן זווית שאנחנו בני התורה לא בטוח שמים לב אליה!!!

פרק א': הסיפור שכמעט נגמר מאוד מאוד רע... כעת פרק א'...

חג השבועות מתקרב... ומטבע הדברים... באזור של לשכת הגזית ישנה תכונה נרגשת... כצפוי... זה הרי ה'ציון הקדוש' של יום הקדוש עצרת... כל מי שצריך ישועה או פתיחת לב בתורה מנשק בערגה את אבני הגזית הקדושים של הלשכה שממנה תצא תורה ודבר ה' שיברושלים... (אגב: זו הלשכה היחידה שאבניה אבני גזית חטובות)... אבל הפעם בכלל... הפעם מתחוללת שם פרשיה מסעירה ביותר... פרשיה שכולם היו בטוחים שהיא תגמר מאוד מאוד רע... ובסוף היא נגמרה במהפכה חיובית מפתיעה... כמעט על גבול של חוסר יציבות...

הכל התחיל מ'ר' אבימי... מדובר בתלמיד חכם צעיר... ללא רקע וללא יחוס מזהיר... אבל ניכר שהוא צורבא מרבנן דבקי בכולא תלמודא... בתחילה הוא נבחר לשמש כמושב ב"ד מקומי של ג' בעירו... אבל משם הוא המשיך לעיר גוש חלב שמלאה חכמים וסופרים ונכנס לסנהדרין קטנה... בתחילה הוא התיישב בספסל האחרון שג' שורות שלפני חכמים... אבל מהר מאוד הוא התקדם משם... כי בדיוק התעוררה בב"ד פרשיה בדיני נפשות אודות נערה המאורסה, והיות ובדיני מתחילין לדון מהקטן... ותלמיד שיש לו זכות שומעין לו... ובדיוק היה לו לימוד זכות וכיון שהיה ממש בדבריו (ואכן זיכו אותה בדין בזכותו) ברגע שכן אז 'אין מדיזין אותו ממקומו', וזה הקפיץ אותו בבת אחת לראש שבשורה הראשונה שהכי קרובה לשורת הכ"ג בסנהדרין... לא חלפו כמה ימים והתפנה מקום ור' אבימי נכנס באופן רשמי לשבת על מדין בסנהדרין...

וכאן התחילה הדרמה!!! יום אחד התעורר נידון אודות חצקל שקידש את בריינדל במלווה... לחצקל כידוע יש גמ"ח הלוואות... ובריינדל הייתה חייבת 20.000 שקל... והוא פשוט נעמד והכריז: הרי את מקודשת לי במחילת החוב של עשרים אלף שקל... כל הכבוד לו... נ... מקודשת? והתפתח ויכוח ער בין הסנהדרין ועמדו למנויין 14 דיינים פסקו שמקודשת... ואילו 9 דיינים פסקו שאינה מקודשת... בסידר... עד כאן הכל בסדר!!! זה מעשים שבכל יום!! כל פעם שמתעורר ויכוח עומדים למנין... ואחרי רבים להטות... התקבלה ההכרעה... דא עקא שר' אבימי שכבר הספקנו להכיר אותו כחריץ ובקי... הוא היה מהמיעוט המ'פסיד!!! והוא עמד על דעתו שאינה מקודשת... ניסו להוכיח לו... ועל כל טענה הוא ענה י"ב תירוצים... והוא מצידו הקיף אותנו בחבילין של הוכחות... אבל בשורה תחתונה התקבלה ההכרעה בסנהדרין ואחרי רבים להטות...

והנה יום אחד ראש בית דין יושב בביתו... ולפתע הגיעו שני בני זוג עם תינוק... שעדיף שאשתי תתחתן עם אחי מאשר איתי!!! ראש ב"ד הסתכל עליהם בתדהמה... מה ? ? ? שמעתי טוב?? אתה מציע שאשתך תינשא לאחריך? לא... לא הבנתי... אם היא אשתך אז היא אשת איש...?? למה שתינשא למישהו אחר?? ו... וסתם ככה... מה הקשר אחריך?? מס'... אם זה אשתך, אז לאחך זה אשת אח... רגע רגע... בעצם אולי אתה בכלל מת שירדת כעת מהעולם העליון, ואתה רוצה שאחריך ייבם את אשתך ויקים שם לאחיו?? לא!! חס ושלום... נעלב יענקל... אני לא מת, אני 'עדיין חי'... חוץ מזה... יש לי בכלל ילד... אשתי לא צריכה יבום... אז מה היא כן צריכה? היא צריכה בעל!!! בקיצור: ראש ב"ד הבין שמישהו פה בחש בקלחת... ומה מתברר?? שיענקל ודבורה ניגשו לר' אבימי וביקשו ממנו שיכין להם גט... ולר' אבימי רשום ברשימות הסודיות שלו שהם מהרשימה השחורה של המקדש במלווה, אז הוא הודיע להם חגיגות... הכל בסדר... מעולם לא הייתם נשואים, ממילא אין צורך בגט... אם כבר, אולי תתחתנו!! מה דעתכם להינשא?? יענקל היה די המום ומבולבל... מה? אנחנו בכלל לא נשואים? לא צריך גט...?? והרב מציע לנו... להתחתן? עכשיו להתחתן? לא לא!!! תודה!! אנחנו מוותרים... רגע... אבל יש לנו ילד משותף... מה עושים? ואז ר' אבימי אמר להם: אני מציע לכם ללכת לראש ב"ד ולשאול אותו אולי אשתך מתאימה לאחריך... שהוא יגדל את הילד שלך...

בקיצור: כעת ראש ב"ד הבין את הסיפור... (בסת... ר' אבימי עומד על דעתו... הוא כמובן לא מעיז ממש להורות ולכן הוא שלח אותם אלי, אבל הוא לא נרתע מלהגיד את דעתו הנחרצת) ראש ב"ד כינס מיד את כל מושב כ"ג קנים... והזמין את ר' אבימי לשימוע... שמעתי שאתה מביע דעתך אחרת מהכרעת בבית דין... עברת על אחרי רבים להטות!! ר' אבימי הרכין ראשו... כן... אני מודה... אני אכן סבור שהמקדש במלווה אינה מקודשת כלל ועיקר!!! הזעזוע בבית דין היה עמוק מאוד!!! התחוללה שם סערה של ממש... מדובר בשערוריה של ממש... זה מעשה שלא יעשה... ברגע שסנהדרין עומדים למנין ומתקבלת הכרעה אחר הרוב ע"פ תורה... אז מי שממרה ומתעלם מההכרעה של סנהדרין קטנה זה... זה... זה ניצנים ראשונים של זקן ממרא...

אמנם מכאן ועד זקן ממרא ארוכה היא הדרך... אבל זו דרך שאין לנו רשות לחמוק ממנה... אף אחד לא מחפש את זה... אבל זו חובתנו!!! ברגע שיש אי משמעת פנימית בתוך סנהדרין קטנה... חייבים לעלות עם זה שלב אחר שלב... בהתחלה הולכים איתו לב"ד של ערעורים שבהר הבית... משם מתקדמים לסנהדרין שבעזרה... ומשם עד ב"ד הגדול שמתרים בו שישבו מהוראתו... ומכאן ואילך!! אם יתפסו אותו שהוא שוב הורה הרי הוא זקן ממרא... וחייב מיתת חנק... ולא סתם אלא ממתינים איתו עד הרגל... כי זקן ממרא זו פירצה מסוכנת שחייבים כאן הרתעה של 'זל ישראל ישמעו ויראו'... שלא ירבו מחלוקות בישראל...

תכלס... לעת עתה ר' אבימי אמנם הורה שלא כפסק סנהדרין... אבל עדיין לא היתר בו בבית דין הגדול... ראש בית דין וכל הסנהדרין היו שבורים ורוצצים... הם ראו את זה בעין מאוד לא טובה... איך יתכן שאחד מהסנהדרין ככה חותר ומתעלם מהכרעת בית דין... הם הזהירו את ר' אבימי שיחזור בו... כי... כי זה לא נראה טוב... כי... כי זה עלול להתפתח לקטסטרופה אמיתית... ראש ב"ד היה מאוד מוטורד... הוא די חשד בר' אבימי... מהרגע הראשון זה היה נראה לו שר' אבימי יותר מידי איתן בדעתו ולא חושש...

בניסיון אחרון... רגע לפני שמתחילים את התהליך המפקר של 'קמת ועלית' נעשה ניסיון אחרון לבדוק אולי הרחקנו לכת בחשש שלנו... ושליח ב"ד דאג בעקיפין... שבחתונה הקרובה ר' אבימי יכובד בסידור קידושין... ושליח ב"ד תדרך והינחה את החתן ש... שיקדש במלווה!!! ואכן ר' אבימי הגיע ובירך אשר קדשנו במצותיו וצונו על העריות... בא"ה המקדש עמו ישראל ע"י חופה וקידושין... ואז החתן הכריז: הרי את מקודשת לי במחילת מלווה!!! באותו רגע ר' אבימי פנה לאחוריו... הניח את הכוס... והפטיר בינו לבין עצמו בזעזוע: ברכה לבטלה... וכשכולם קראו מקודשת מקודשת... הוא הודיע נחרצות: אינה מקודשת אינה מקודשת!! במעמד הזה נוכחו עשרות אנשים שהעידו באופן ברור שר' אבימי הימרה על דעת ב"ד של כ"ג...

העגמת נפש הייתה גדולה... אי אפשר להשאיר את המצב ככה אפילו יום אחד... צוות שלוחי בית דין והחזנים וספרא דדיינא כולם נקראו להיערך לקראת עליה רבתי של כל הסנהדרין קטנה שמעותדים לעלות יחד עם ר' אבימי לירושלים ולתבוע אותו על המראה... והעיר שושן נבוכה... זה נהיה שיחת היום... מה קרה לר' אבימי... מה פשר המרדנות שלו? ממה זה נובע?? מה זה הדחף הזה להחזיק במחלוקת?? מה פשר הגאווה וההתנשאות הזו שהוא לא מקבל את הכרעת בית דין?? הציבור היה מאוד מזועזע... איבוד איומן... במשך כמה שנים הערכנו אותו... חשבנו שמעשיו מרובים מחכמתו... ומתברר ש... לא...

הרבנית... אשתו של ר' אבימי התביישה לצאת לרחוב... הילדים שלו נכנסו לבידוד חברתי... ור' אבימי עצמו התעטף בעקשנותו... לא מגלה סימני כניעה... ו... וממתין!! ממתין לעלות יחד עם חבריו לירושלים... ההמשך בשבוע הבא א"ה...

לסגור קצוות אחרונות בנכתב לפני

שבועיים...

לפני שבועיים כתבתי בעניין לשון הרע... כמה חמור וכו'...

היו הרבה שטענו לי: שאם אתה סבור שיש רמות שונות בחומרה של לשון הרע, אין בעיה!!! אבל תעגן את זה הלכתית!!! בפרט שיש!! יש הוכחות וסימוכים למה שכתבתי... אז בבקשה... תביא את ההוכחות... תצטט מקורות... ואז הכל בסדר... כשזה ככה, אז התכנים מוגשים כדרכה של תורה, אבל סתם להפריח רעיונות באויר ולפ"ז להכריע באיסור לשון הרע? זה לא...

אז זהו שלא!!! עקרונות לא!! כי מי שאכן קרא מאמר זה... המאמר בכלל לא דיבר על לשון הרע... זה בכלל לא היה הנושא כל הנושא שלי זה שהקב"ה הגון!!! נקודה!!! והשתמשתי בלשח"ר כמדגם בלבד... ואי לכך: להתחיל לעגן את זה הלכתית... זה בדיוק הפוך מהמסר שאליז חתרתי!! כי אם הקב"ה הגון... זה לא כי כך מדויק ברש"י... אלא כי האיישטער הוא נאמן!!! נקודה!! זה גופי תורה הכי בסיסיים שאתם רואים אשר עשיתי וגו'...

אבל מדין והייתם נקיים, שלא יראה שהעויתי להקל ראש במה שהח"ח החמיר... אשר ע"כ אצטט כמה משפטים ממה"ח: בסוף ההקדמה לח"ח (בהערה) כתוב וז"ל: 'עוד ימצא תועלת מלימוד עניינים אלו, שעל ידי זה לא יהיה דבר זה בעיניו כהפקר, ואז אפילו אם יהיה ח"ו נכשל בזה לפורקים, איננו בכלל בעלי לשה"ר ששקול כנגד ג' עבירות, וכיו"צ מענשים החמורים, רק כשאר לאו דעלמא', כתוב כאן להדיא: 'שמי שאיסור לשה"ר אינו כהפקר אצלו, הוא כבר לא בכלל הענשים החמורים שעליהם הפליג הח"ח בספרו... כמו כן: לגבי העונש המופחיד שכל העבירות של המתנגנה עוברות למספר, גם בזה הח"ח מסייג בשמירת הלשון וכותב: 'ויהיה מסולא בעוונות רבים ועצומים מינים ממנים שונים של כמה וכמה אנשים שלקח מכל אחד לפי ערך הביזיון והכלימה שהגיע להם על ידו בימי חייו, כתוב כאן שהעונש הזה מדוד לפי ערך הביזיון והכלימה... כך שסוף כל סוף זו לא המצאה שלי אלא מפורש ויצא מפי הכהן גדול... אבל חבל... עצם זה שצריך להגיע לציטוטים זה אות קלון... וכי אם זה לא היה מפורש בדברי הח"ח... אז זהו... היינו כבר חושדים ברבש"ע דעבדי דינא בלא דינא...??...

--- עוד טענו לי יהודים חשובים שיש לי כבוד אליהם... שזה לא יפה ולא מתאים לכתוב משפט כזה שהרבש"ע לא קרייוונר!!! עד כאן... יש גבול... סו"ס על רבש"ע לא מתבטאים כאלו ביטויים...

ואני מקבל את הטענה... אבל!!! בכל זאת יש לי מה לטעון להגנת: תן ניהוש: מה יכול להיות יותר גרוע המשפט המזועזע שאמרת 'שהקב"ה לא קרייוונר'?? המשפט היחיד שיכול להיות יותר גרוע מזה זה... זה להגיד שרש"י 'הרבש"ע כן... כן... כן קרייוונר... עפרא לפומיה'...

אז זהו!!! שזו בדיוק הבעיה... שאם מישהו היה אומר בצורה מפורשות שהקב"ה 'רח"ל קרי'... היינו מגלגלים אותו מכל המדרגות... דא עקא!! שדווקא הוא אומר את זה במילים מאוד יפות... להגיד שהרבש"ע נורא מאיים וכל הזמן הוא איתך רגע לפני פיצוץ השיחות ושבירת כל הכלים... כאלו משפטים נאמרים בשפה מאוד צדיקית ותורנית ובעיקר משכנעת... אבל המסר שנעצר אצלנו עמוק בתוך הלב זה קרייה!!! קרייה ותו לא!!! אז צר לי... לי כבר אין את הלוקסוס ללכת סחור סחור... אני מוכרח להניח את הדברים כמות שהם... הרבש"ע לא קרייוונר!! כי... כי מי שחושב אחרת... במילים אחרות הוא אומר בדיוק את המשפט המזועזע שלי... רק לא ב-לא קרייוונר!! אלא ב-כן קרייוונר!!! ואני מרשה לך להזדעזע מהמשפט שלי רק בתנאי שאתה מזדעזע שבעתיים מהמסר ההפוך שדווקא נאמר במילים מוגהצות ומכובסות... ודו"ק היטב...

אבל הרב... אני נההנה מזה!!!

מידי פעם יוצא לי בבין הזמנים לדבר ברב שיש עם בחורים... בשלב מסוים תמיד מגיעים השאלות הקבועות והנצחיות: מה הבעיה בלשמוע קוי נייעס? ? או לחילופין: מה הבעיה בלעשן סיגריות? ? או... או מה הבעיה בלהתלבש עדכני? ? ואני כוונה מביא רשימה של כמה וכמה שאלות שלא קשורות בכלל... נושאים שונים לגמרי... וממילא באופן טבעי גם התשובות אמורות להיות שונות אחת מהשניה... אז זהו שלא!!!! בסוף תמיד מתברר שהשאלה היא אחת... כי בסוף תמיד המשפט שחוזר על עצמו הוא אחד ויחיד: **אבל הרב... אני נהנה מזה!!!!**

אני מנסה להסביר לו שחבל... ברגע שאתה שומע קווי נייעס אתה שורף זמן יקר... ומנדב אותו בשביל לפרנס מישוהו שעושה עליך קופה...

ואז הוא אומר לי: אז מה... **אבל אני נהנה מזה!!!!**

ואני עונה לו... נכון... אתה נהנה מזה... אבל ממה? ? מה אתה נהנה? מכמה אנשים שסימנו אותך כמטרה... הצליחו להתגנב באישון לילה לאישיות שלך ולייצר לך איזה ריגוש ממוחם הקודח בשביל לממן אותם... הם מחייכים כל הדרך אל הבנק ואילו אתה בבין עם איזה דרמה שהם ייצרו אותה שאותם בעצמם זה בכלל לא מעניין והיחיד שזה עדיין מטריד אותו זה אתה... הפראייר הסדרתי שקונה לאקשן... אני מסיים את נאומו החוצב להבות ואני כבר בטוח שהוא השתכנע... אבל איפה... אני רק מסיים... והוא שוב חוזר על אותו משפט בדיוק והפעם זה כבר בנהמת לב... **אבל אז מה... אני נהנה מההנה מזה!!!!**

ואני שוב מנסה להסביר לו... מתי תבין שברגע שאתה הולך לפי האופנה מישוהו בסה"כ רצה שימור לקוחות ואתה הפראייר שלו? ?

והוא שוב עונה: מה זה משנה... **זה יפה ליי! אני נהנה מההנה מזה!!!!**

בקיצור: בשלב מסוים קלטתי שיש פה באמת טלפון שבור... אם הוא עד כדי כך לא מבין אותי, כנראה שגם אני לא מבין אותו... ואז ביקשתי שיסבירו לי והבחורים באמת הסבירו לי... הרי 'כבוד הרב' מסכים שיש מושג שנקרא 'הנאות'!!! כמובן בגבול המותר וגבול הטוב... אז אתה-כבוד הרב נהנה מטיוול נחמד ומותר לך... אז אני נהנה ממשוהו אחר!! אני נהנה לשמוע קווי נייעס... מה זה משנה ממה אני נהנה... הרי בין כך הנאה עולה כסף... אז אתה מוציא כסף על בריכה או על בשר בקר אז אני מוציא כסף על קווי נייעס... כי מזה אני נהנה...

ואז לאט לאט התחלתי להבין אותם... אתה יכול להגיד עד מחר שיש אנשים שעושים עלי כסף... וזו סתם הנאה... שורה תחתונה אני נהנה...

ברגע שהבנתי את הנקודה נסתתמו טענות!!!!

אבל לא בגלל שאין לי מה לענות... כי דווקא יש לי!!!! הבעיה היא שהיא תשובה מידי יבישה!!! זה יותר מידי תשובה של משגיח... וכשאני מול צעירים בסימפוזיון אסור לי לדבר כמו משגיח... כי... כי אז אני נהנה משגיח... ומשגיח? ? עוד לפני שהוא מתחיל לדבר הוא כבר 'לא מבין'!! אז זהו!!! שכאן בעלון אני יכול להרשות לעצמי לענות את התשובה...

בהתחלה זה ישמע לך באמת תשובה של משגיח... אבל אם יהיה לך סבלנות להקשיב עד הסוף... אתה תבין שזה לא כ"כ תשובה של משגיח (לא משנה שכל מי שלא הקשיב לתשובות של המשגיח כמה שנים אחרי החתונה... הגיע התור של החיים בעצמם לענות לו את התשובה של המשגיח... אבל עזוב... סיכמנו אני לא משגיח... אני מכבד באדיבות את החיים שיענו תשובות לכל אחד בעיתו ובזמנו...)

ובכן: התשובה היבישה היא כדלהלן:

צריך לדעת שהנאה זה דבר מאוד חשוב!!! הנאה זה כמו חבית נפט!!! וכידוע: כל הסחר העולמי מסתובב סביב נפט... למה? ? כי **נפט זה דלק!!!!** וכל דבר היום חייב דלק... כך גם ההנאות. הנאות זה הדלק של החיים!!! חשוב מאוד לאכול!!! דא עקא: שאם האוכל לא יהיה טעים... אז אין דלק שיתנוי אותנו לאכול... ואז לא אוכלים וזה גרוש... לכן ה' ברא הנאה מאוכל... כי זה הדלק שבאמצעותו אנחנו אוכלים... כמו כן: חשוב מאוד שכן אדם יקום בבוקר ויתחיל יום!! דא עקא שאם לא יהיה לי טעם בחיים ולא מוטיבציה ולא מעמד ולא כבוד... אז אין דלק... כמו שרכב ללא דלק דומם!! וכמו משגר איראני ללא נפט לא יכול לשגר טיל... כך גם אותי!!! בשביל לשגר אותי מהמיטה צריך דלק... הדלק הזה הוא הנאות... איזה ריגוש... אם ריגוש של יעד נכסף... מעמד וכו'... בלי זה בן אדם נשאר במיטה... ולצערו הרב אלו שיש להם נטיה לדכאות הנאות... מה הפלא שהם נראים כמו שהם נראים... רכב דומם בציד הכביש...

אבל!!!! כמה שהנאה היא דלק ונזול מאוד יוקרתי... אבל אם תשים לב: **הנאה היא אף פעם לא מטרה לכשעצמה!! היא רק אמצעי!!!!**

לדוגמה: הילד שלי חייב לאכול!!! אבל יש בעיה... לא בא לו ולא מתחשק לו והוא לא מוכן לאכול? ? אז בשביל ה' ברא שוקולד... ואני אמרח לו ויהיה לו טעים... ואז!!! **באמצעות** ההנאה של השוקולד אני אצליח לדחוף לו את הלחם לפה!!! אוהו... ב"ה... נס שיש ממרח טעים... כי ההנאה מאוכל זה הדלק!! שבאמצעותו אפשר לאכול מה שחשוב... אבל!!! ברגע שהילד שלי קיבל חפיסת שוקולד שלימה והוא החליט לאכול אותה 'לשמה' כמות שהיא ועוד לפני ארוחת צהרים...?!! הההלל... מה קרה לך? ? סיכמנו ששוקולד הוא דלק!! אני מוכן להשתמש בדלק הזה רק בתנאי שהוא **מתניע** אותך לאכול **באמצעותו** מה שבריא ומזין... אבל לאכול דוריטוס לשם דוריטוס זה להפוך אמצעי למטרה בפני עצמה!!! הבנת? ? תכנים לראש כלל ברזל: כל סוגי ההנאות החומריות שה' ברא בעולמו זה חשוב... נחוי... יקר... כל עוד הוא אמצעי!! כל עוד יש לך מטרה... והנאה משמשת לך כאמצעי... אבל כשהנאה נהפכת למטרה קוראים לזה 'בעל הנאה', ואין דברי תורה מתקיימים בבעלי הנאה...

אני רוצה לגלות לך סוד כמס! משהו שלא חשבת עליו... (האמת היא שגם אני לא חשבת על זה... זו הגדרה שהתחדשה לי תוך כדי) פעם חשבתי שכסף זה דבר יקר!!! למה? ? כי עם כסף אפשר לרכוש מלא הנאות... כלומר: הנאות דווקא יש בשפע... דא עקא: שלמברה הצער, אין לי מספיק כסף בשביל הנאות... נכון? ? אז זהו! שאם תעקוב אחרי אלו שיש להם הרבה כסף... יתברר לך שזה בדיוק הפוך... דווקא כסף יש מספיק! אבל ההנאות? ? ההנאות מוגבלות!!! אם אתה רואה בן אדם שלא נהנה... זה לא בגלל שאין לו מספיק כסף... אלא לא נשאר לו מקום בכרטיס של ההנאות... כן!! הנאות זה כמו כרטיס זכרון שמוגבל נניח ל-16 ג'יגה... יתכן שיש לך דווקא מספיק כסף בשביל **לרכוש** כמות נכבדת של הנאות... אבל זה לא עוזר!!! כי לא נשאר לך מקום בכרטיס **להכניס** את ההנאות...

כשהתורה מגבילה אותנו בהנאות... שלא ליהנות מכל דבר... זה לא בגלל שההנאות הם לא טובות!!! אדרבה... זה בדיוק הפוך ב-180 מעלות! הנאות זה דלק מאוד מאוד יוקרתי... בעיקר בגלל שהוא שהקיבולת שלו מוגבלת!!! ודווקא בגלל זה שלו התורה מזהירה אותנו... אל תבזבז הנאות לחינם כי הנאה זה מוצר מאוד נדיר ונצרך... שאם יש לך אותו מומלץ לך לשמור אותו ל-מה שחוי... ובינינו... כמה שזה נראה לך מוחדש... אין אמת בעולם שלא מבינה מה שאמרת עכשיו!!!!

כשאמא רואה ילדים אוכלים ממתקים לפני האוכל... היא כועסת מאוד... מה יש? ? אאאאוף... בזבזתם את כל התאבון... נו... אין זה נשמע?

זה נשמע שלאמא יש משהו **נצד** התאבון... ולמה? ? כי היות והתאבון גורם לנו לאכול ממתקים... לכן אמא שונאת את התאבון המרגיז הזה...

נו... אמהות צדקניות... אתן מסכימות עם המשפט הזה? ? ברור שלא!!!! בדיוק ההיפך!!! אמא דווקא רוצה תאבון!! חשוב לה התאבון... התאבון שלנו יקר מאוד לאמא... רק מה? ? אמא יודעת שהתאבון הוא מוגבל!! ואם תאכל ממתקים, בזבזת לי את התאבון שלך על שטויות... וחבל לי... כבר לא נשאר מקום בג'יגה של התאבון להכניס מנת עוף בריאה ומזינה... **נו... מישוהו לא מבין מה אמרתי עכשיו? ?**

זו בדיוק הנקודה!! כשהתורה מזהירה אותנו להתרחק מהנאות לא מבוקרות... מה הבעיה? מה יש ל'חרדים' נגד הנאות? ? ההיפך הגמור!!

הנאות זה דלק יקר מאוד!!! אבל הקיבולת שלו מצומצמת ומוגבלת!!! ולכן... אנא... אל תמלא את הטנק של ההנאות בשטויות... אל תבזבז את הריגושים שלך על ראיות לא מבוקרות... תשמור את זה... זה יקר... כי אחר כך לא ישאר לך דלק נחוי ויקר ל-מה שבאמת חשוב...

לצורך העניין אנקוט בדוגמה עדכנית: ריגוש זה דלק מאוד עוצמתי!!!! אני באופן אישי מעיד שהריגושים מפעילים אותי... עכשיו שמתי לב באופן ברור ומדעי: נניח בימים אלו... שיש כל הזמן מתח סביב חזרה ללחימה... ולי יש נטיה להיסחף לריגוש הזה... הריגוש הזה מצליח להציק אותי... וברגע שאני נגרר לזה... באופן טבעי זה מעורר לי נטיה אוהססית להתעללן כל הזמן מה קורה... וכשזה ככה!!! אני מיד פוגש את זה מול הגמ'... כשאני פותח גמרא... אני פחות מחובר... ולמה? ? כי בזבזתי את הדלק היקר של הריגוש לחזרה ללחימה... אבל כשאני מצליח לשלוט בעצמי... אני יושב ביני לבין עצמי ומחליט שיאלה... עזוב... אין לי מה 'לבנות' על המלחמה... חבל לנקז לשם את הריגוש. (זה לא יקדם אותי לשום מקום... ס"ס אני לא בדרך לחדר הסגלגל... וגם אין לי מספיק מקום בבית לשים שם את כל החביות נפט של מיצר הורמוז... אגב: דווקא השכנועים האלו פחות עובדים עלי, למרות שהם כ"כ הגיוניים, מה שעובד עלי יותר, שאני מגיע למסקנה שזה 'לא יקרה' בשבועיים הקרובים) וברגע!!!! ברגע שהצלחתי להדוף את הריגוש הזה. פתאום אני מרגיש יותר פנוי לייצר ריגוש ועניין מול הגמ'!! זה בדוק ומנוסה!!!

ככה זה בכל דבר: ברמת העקרון אין שום בעיה לשמוע קווי נייעס... כל הבעיה מתחילה מהבזבזו!!! בזבזו של נפח יקר בג'יגה של הריגוש למשהו שלא יקדם אותי בגרוש... תחשוב מה זה בחור שכולו נסחף רגשית לאיזה התפתחות במשפט של בייבי... אתה יכול להרגיש באופן מדעי שביום שכזה רף הריגוש שלך מעמידה בניסיונות ושליטה עצמית פחות תופס... כי... כי 'עקב עומס בקוים... נציגו עסוקים בפניות קודמות',

כעת נחזור אליך... ידידי משכבר הימים...

שאלת אותי מה הבעיה בלשמוע קווי נייעס? ? ואני ענית לך כמו משגיח... שחבל... חבל לבזבז את ההנאות של החיים על קווי נייעס... ואז ענית לי בחזרה כמו בחור שעונה למשגיח... אבל אני נהנה מזה!! הוי מורינו המשגיח... אתה לא מבין שיש הנאות ואני נהנה מזה...? ? ? ? אז זהו!!! שהטלפון שבור שבינינו... נעוץ בזה שמבחינתך הנאות זה כמו קרטון של חצילים שמונח בכניסה לשטיבלאך בתור 'חלוקה' וכל הקודם זוכה... **אז זהו שלא!!!** הנאות וריגושים זה כרטיס פעימות שהשימוש בו מאוד מוגבל... ואתה תחליט לפי שיקול דעתך על מה הכי משתלם לך למלאות אותו... ואם מתברר שזה ריגוש שצרכת אותו סתם וזה לא קידם אותך ברמה האישית לשום דבר... אז במילים אחרות: אתה שורף דלק בשביל רכב אחר... (מישהו אחר שעושה ל'בית' מהריגוש שלך... אותו אני מבין מצוין... אצלו הריגוש הזה 'פרנסה', ואילו אתה הסודני שלו) וכשיגיע תורך לצרוך דלק וריגושים בשביל לעשות משהו עם עצמך... נשארתי עם כרטיס מלא ותפוס... במה? ? בדגים מקולקלים... תהנה... העיקר שאתה נהנה...

תכל'ס... חג השבועות מגיע!!! ודווקא בחג השבועות יש התייחסות מאוד גדולה להנאות... כי... כי בשביל מה נבראו הנאות אם לא בשביל לשמש לנו כאמצעי ל... ל-מה? ? למטרה שבשבילה באתי לעולם! ולכן!!! זו הסיבה ולא אחרת... שחג השבועות הוא חג ההנאות!!!! זו עובידה הכי נשגבה... לגייס את כל ההנאות הקיימות... שכולם יתנו את חלקם ויהיו שותפים דומיננטיים לקדם אותי בכל העוצמה למטרה האחת והיחידה שבשבילה אני פה!! לקבל עול תורה!!!

כן... זה אותו משגיח שדיבר נגד ההנאות... למה הוא דיבר נגד הנאות? כי חבל לבזבז תאבון יקר על דוריטוס וחמצוצים... אבל ברגע שמגיעים לשלחן ערוך של 'לכו לחמו בלחמי ושטנו יין מסכת' כאו אמא לפתע דורכת את הנשק של התאבון!!! כן... פה אני מעודדת תאבון!!! כשמגיעים לעבודת ה' הנצחית שלך... כאן אנחנו חסידים נלהבים של כל ריגוש וכל מה שיכול להגביר תאבון והנאה... כאן צריך דלק... כאן צריך לנקז את כל ההנאות והארגיות והריגושים... כל חלק בבריאה שרק יכול לתת את מנת הדחף הויטמינית שלו ולקדם אותי לחיבור אמיתי לתורה... מוזמן...

זה למעשה מה שרשב"י בעל ההילולא אומר בסוף מסכת אבות: הניו והכח והעושר והכבוד והחכמה והזקנה והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם', כלומר: אנחנו צריכים להקפיד את כל ההנאות והעוצמות כדי לנקז אותם ל-מה שבאמת חשוב לנו... לשמור את כל הפינוקים למנות דחף של עמידה ביעדים רוחניים... לשמור את הדברי מתיקה לעומדים בבית ה' בלילות. כן, רבי עקיבא מוסר התורה אומר להדיא: שתלמיד חכם חייב מתוק... הוא חייב את זה בשביל העצירות והחייניות של הלימוד... מי שחושב שהיהדות היא נגד הנאות... ש-יקום!!! אנחנו שומרים את כל ההנאות היקרות רק למה שמקדם אותנו לעבודת ה'!!

המאור שבמורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת כ"ה אייר התשפ"ו

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:08	20:00	י-ם
19:07	19:59	ת"א
19:10	20:01	חיפה
19:07	19:59	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

בקיץ תרכ"ה לאחר שנפטר רבה של חברון, הגאון רבי **משה פירדה** זצ"ל, הפצירו בני הקהילה בגאון רבי **אליהו מני** זצ"ל שיקבל עליו את הרבנות. רבי אליהו ששנא את הכבוד, השתמט מהם. בסוף אותו קיץ **פרצה מגיפה** בחברון. הבריאים נמלטו, והרב מני טיפל במתים ובחולים. את המתים הביא לקבורה ואת החולים בעד בלי כל חשש. כשנסתיימה המגיפה, הפצירו בו כולם להנהיגם, והסכים לעשות זאת **ללא תואר רב**. אך **לבסוף נכנע** וקיבל עליו את עול הרבנות, אך התנה שלא יקבל כל טובת הנאה, והיה חותם: "משרת עיר הקודש חברון לשם יהוד קודשא בריך הוא".

בדרכך למעלה, וכוך את אלה שהיו איתך למטה, כי בדרכך למטה תצטרך אותם שוב...

גאוונה בלי סיבה קבוצת שוורים חרשה בשדה. והנה עלתה מהביצה **צפרדע ירוקה**. עמדה הצפרדע ואמרה: "בוקר טוב, אם רוצים אתם עצה טובה, דעו לכם, כי אין חכמה **כמוני** בביצה. אם מישוהו מכם חולה או חלש, תרופה יש בידי לכל המחלות. כל פצע או מכה ארפא ברגע אחד" שמע השור ואמר: "אם כן רבה חכמתך, אולי תרפאי קודם את **עצמך**... כה רזה וחלושה את..." שמעה הצפרדע ושבה אל הביצה בבושה ובכלימה... לעיתים קרובות. הגאוונה היא בלי סיבה. ואם לכבוד אי מי צפה. תמצא אותו אך בושה וחרפה...

כשאתה נותן מכספך לעני, אם לשם צדקה או לשם גמילות-חסדים, **תן לו** בסבר פנים יפות ובדברים מעודדים. אל תהא "נושך" או אגב נתינה בדברים כסכין בלבבו, אלא תן לו **בעין יפה**...

לע"נ רחל ורשאלבו בת קלרה ואליהו

פי כמה פעם בא למרן הרב **עובדיה יוסף** זצ"ל נדיב מחול וביקש להזמין להכנסת ס"ח בחול. ל. ענהו מרן שליט"א, האמן לי **איני יודע כמה אחיה**, (עד מאה וחמישים שנה). אנה הניחני להמשיך בכתיבת חיבורי ולהדפיס את כל אשר עימי בכתובים, שהוא פי כמה ממה שנדפס כבר. **והדברים מדברים בעד עצמם**. "ימים על ימי מלך תוסף".

אני אולי לא הכי חזק, ואני עלול ליפול לפעמים, אבל אני תמיד קם שוב, וזה מספיק.

הרבי בונם מפשיסחא היה אומר: התורה הזהירה שלא להונות את הזולת, ואילו חסיד נוהג **לפנים משורת הדין** ואסור לו להונות גם את עצמו... אסור לו להשלות את עצמו במדרגות יותר גבוהות **מכפי שיש** לו באמת...

בכח הביטחון - להמשיך שפע לכל העולם

רבנו יונה כתב ממצוות השבת אבדה נלמד, שאם אנו חייבים להחזיר שור או שה שנאבד, ודאי שאנו חייבים **להחזיר אדם שנאבד**. ויש שני מיני אבדות באדם, אבדת גופו - שהוא עלול להיזק או לטעות בדרך, ויש אבדת נפשו - שהוא טועה ואינו יודע דרך ה'. ועל שני הדברים הללו אנו **חייבים להיות** מוכנים להציל.

נקודה לפהשיחה

המלך היה איש עצוב. אבל בלילות מילאה הדאגה את לבו. **לא יהיה לי יורש!** אף אחד לא הצליח לתת למלך עצה שתניח את דעתו. בלילה חלם המלך חלום מפעים. הסבא, המלך הזקן, התגלה אליו בחלום, עודד את רוחו ונתן לו את עצתו. המלך קם כאיש חדש, הוא חיך גם בלבו ומיהר להוציא הודעה לכל תושבי המדינה. כולם כבר ידעו שהמלך עומד לבחור את יורש העצר שלו. הם רק רצו לדעת איך. **המלך יחלק לכולם עציצים ורעים** הכריז הכרוז. 'על כל ילד לזרוע את הזרעים שיקבל מהמלך להשקות את העציץ, לדשן את האדמה ולטפח את הפרחים שיצמחו. חזרו בעוד חצי שנה, והמלך יבחר את יורש העצר לפי העציץ שבידו'. נרגשים, עברו הילדים אחד אחד לפני המלך, קיבלו את העציץ, תשוקה מילאה את לבו של כל אחד מהם להיות מלך. ילדי הממלכה עסוקים בעציצים, הם דישנו והשקו, הוסיפו מינרלים, והחליפו אדמה, טיפחו ועשו כל מה שרק יכלו כדי לגרום לעציץ שלהם לפרוח. לא היה דבר חשוב מזה. חצי שנה חלפה. ושוב מילאו ההמונים את הכיכר. הילדים החזיקו בידיהם עציצים מרהיבים, היו בהם פרחים ממינים שונים, סוגלים אדומים וצהובים, ריחניים גבוהים ויפים, המלך עלה לבמה שהוצבה במרכז הכיכר. פניו של המלך הביעו השתוממות אל מול שלל הצבעים. 'לא יאומן! לא יאומן!' שמע אחד היועצים את המלך לוחש לעצמו.

והשב שהמלך מתרגש. אחד אחד עברו הילדים לפני המלך, קדו קידה והציגו את העציץ הפורח שבידם. המלך בחן את הפרחים ושילה אותם לדרכם אחד אחרי השני. הוא לא התרגש גם כשאחד העציצים גידל פרחים בצורה של כתר. הוא נשאר אדיש. האחרון שבילדים הוזמן לעלות אל הבמה. **הוא עמד מבוש ובידו עציץ מלא באדמה** לזה אך ריק מפרחים. 'מה קרה? בני', שאל המלך בהתעניינות, 'מדוע לא גידלת פרחים?' 'עשיתי כל מה שאמרת אדוני המלך!', 'האמן לי, השקתי במים, הוסיפתי חומרי דשן ומינרלים. אבל לא גדל כלום! סליחה אדוני המלך!'. 'אתה תהיה יורש העצר!' הכריז המלך וחייב אותו בחוס. הקהל היה מופתע, והמלך הסביר: 'לפני כחצי שנה חילקתי לכולם זרעים מבושלים. זרעים שאינם יכולים להצמיח דבר. והנה הפלא ופלא העציצים של כולכם פורחים. אלו אינם הפרחים שלי. כולם לקחו זרעים אחרים ושתלו בעציצים. אבל העציץ של הילד הזה, הוא העציץ האמיתי היחיד. איש האמת הוא יהיה מלכם לעתיד'. 'אחי המלך יורש העצר!'

כשאתה מדבר אמת **אתה מלך**. כשאתה מדבר אמת אתה מעיד שאיך מוכן להיות בשקר. שאיך מוכן לתת לו מקום בעולם או בלבך. והאמת היא נצחית. וחץ מזה. לעולם אל תנסה להתהדר במשהו רק בשביל השני. **אל תנסה לתחרות בפרחים של השני**. טפח את העציץ שלך. השקה אותו. נסה להוציא ממנו את המיטב שאתה יכול. כי אם תכניס בו פרחים של משהו אחר זה יהיה חסר ערך. (העורך)

פעם ביקר בביתו של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל
בחור משיבה אחרת. על פניו של הבחור הייתה נסוכה כל העת
ארשת **מתוחה ורצינית** מאוד. רבי נתן צבי העיר לו על כך
פעמים אחדות, אך הלה לא יכול היה לשנות את הרגלו.
הבחור עשה את דרכו מליטא לפולניה, ותחלה,
מדובר היה, שנכדו של רבי נתן צבי יסע עם הבחור ויחד ינסו
לעבור את הגבול. אך לבסוף **ביטל** רבי נתן צבי את התוכנית.
חשש שנכדו יתלוה לבחור שהוא איננו בטוח בזכויותיו
בגלל מצב **רוחו העצוב**...

**זכורו שולחנות השבת שלך נחרטים עמוק בלב
לידך, השכל ונצל זאת.**

הגאון רבי יוסף עדס זצוק"ל תורת חסד עולם של גמילות חסדים היה הגאון
רבי יוסף עדס זצוק"ל. כל רגע שהיה אפשר בו לגמול חסד- היה נחטף על ידו
כעסק רוחני.
סיפר אחד מתלמידי ישיבת "פורת יוסף" הירושלמית, כי רבו- רבי יוסף עדס,
סייע לו לגמור שידוך. לשם כך הוא נסע מחוץ לעיר, שוחח עם הצד של הכלה
והביא את השידוך לסיומו המבורך, ובוה לא הסתים תפקידו: כשהגיע הזמן
לקנות דירה- ניצב הרב עדס לימינו.
בדק אתו את **הדירות**, בחן את **כוונו האוויר**, את מספר המדרגות, את איכות
הבניה- כאילו עברו והידיה. והימים- ימים שבין פסח לעצרת! הימים
הגדולים, בהם מתכונן כל יהודי לקבלת התורה! הרב עדס זצוק"ל היה תלמיד
חכם גדול, סדר יומו היה עמוס לעיפה: ב2:00 לפנות בוקר התחיל ב"תיקון
חצות", התפלל "ותיקין" בכותל המערבי, אחר כך עסק במסירת שיעורים,
בקבלת קהל. בלמוד עם **בעלי בתים** ובלימוד עצמי.

איך קמצן שותה קפה שחור?
לוקח מים חמים ושם **משפטי**
שמש...

שיכור אחד יושב במסעדה,
מפעם לפעם הוא נרדם ונוחר
בקולי קולות.
מלצר צעיר שואל את רב
המלצרים: "מדוע אתה לא מעיף
אותו החוצה?"
רב המלצרים משיב: "להעיף
אותו? תגיד לי, אתה נורמלי? בכל
פעם כשאני מעיר אותו **הוא**
משלם שוב את
החשבון..."

בואו והצטרפו
לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

מה נואלו אותם
אנשים שאינם לומדים
דרכי הנהגה מהאדם
הראשון
שאף ע"פ שאישתו **הביאה**
עליה את המוות סלח ומחל
לה, ואז הראה לה ה' ית'
אות של חיבה והלבישו

סוד האושר
והסיפוק נימצאים
בליבו של האדם
(הרמב"ם)

הדאגה למחר סיפור יפה מהנהגת **הגרי"ז מבריסק**, בשלהי
שנת תרצ"ט נקלע לעיר ווארשה, והתחילו להפציץ מן האויר, והלחם
היה מצרך יקר מכל הון, אחד מחשובי הקהילה כשנודע לו שמרן הרב
מבריסק שוהה בווארשה, שלח לו מדי יום מנת לחם,
ומרן הרב מבריסק היה נוהר לגמור האוכל באותו יום **ולא להשאיר**
למחר לבל ישלח בחשש של "מה אוכל מחר", ויהיה בכלל קטני אמנה
המבורא בגמרא. רק ביום ח' תשרי ת"ש הסכימה דעתו להשאיר מן
הלחם **מעט למחר**, בכדי לקיים מצוות אכילה בתשיעי.
למחר בבוקר שלח לו אותו אחד מנת הלחם, בהוסיפו של מעשה הכין
עוד תבשיל של דגים, אבל איתרע מזלו ונפלו לתוכו רסיסי פצצה
ואינם ראויים לאכילה, **ולכן נאלץ** להביא רק מעט לחם שאפתה
אשתו ברגע האחרון. פנה מרן הגרי"ז לבנו רבי יוסף דוב ואמר לו –
מכאן שהיה עלינו לבטוח בה' גם בנוגע לאכילה בתשיעי, ולא להותיר
מן הלחם מאומה, שהרי יתכן אילו לא הותרנו **לא חז נופלים** מרסיסי
הפצצה למאכל.

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

מעלת השלום – ונתתי שלום בארץ (ויקרא כו, ו).
מעלת השלום גדולה עד מאוד, וכמו שאמרו חז"ל "לא מעא קב"ה כלי מחזיק
ברכה לישראל אלא השלום". עוד אמרו חז"ל "גדול שלום שניתן לאוהבי תורה,
שנאמר 'שלום רב לאהבי תורתך'. גדול השלום שניתן ללומדי תורה, שנאמר 'וכל
בניך למודי ה' ורב שלום בנך'".
לומדי התורה ואוהביה זוכים לכלי המחזיק ברכה – השלום, ובו הם יכולים להניח
את כל שכר התורה והמצוות. וזהו שאמרה תורה: "אם בן חקתי תלכו", וזהו התורה,
"**אֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ**", אלו המצוות, ויהיה מגיע לכם שכר עליהם – היכן תשימו
אותו? צריך כלי קיבול להכיל את כל השכר הטוב: על כך אומרת התורה: "וְנָתַתִּי
שְׁלֹמֶךָ בְּאֶרֶץ" והוא יחזיק את הברכה.
לעיתים יש צורך לקנות את השלום! אוהו, כמה שווה לקנות אותו! לא עלינו, אבא
נפטר והילדים מתחילים להתנוכח על הירושה, ה' ירחם. כל אחד סובר שמגיע לו
יותר. לא מוזן לוותר. חלק נכבד מהירושה עובר לעורכי הדין, הרבה יותר מהסכום
שעליו נלחמו... ולא זו בלבד אלא שהאהבה והאחוזה בין האחים נעלמת כלא היתה.
יהודי אחד סיפר לי שקרוב להמשיכים שנה הוא לא מדבר עם אחיו ילדיו לא מכירים
את ילדי אחיו והכל בגלל שנדמה לו שאחיו לקח נתן גדול יותר ממנו מהירושה
שהותיר אביהם. כמה כדאי היה לאחים הללו לקנות את השלום ולוותר מעט זה
לזה. יותר ירושה, פחות ירושה – הכל עובר, ולא כדאי להקריב בעבור זה את כל חי
המשפחה ולחיות בכעס וברוגז כל החיים!
חז"ל אף מוסיפים ואומרים "גדול השלום שדרי עליונים צריכין שלום, שנאמר 'עֲשֵׂה
שְׁלֹמֶךָ בְּמִרוֹמָיו'. והרי דברים קל וחומר: ומה אם במקום שאין איבה ושנאה צריכין
שלום, קל וחומר למקום שיש בו כל המידות הללו". ישנם ילדים שבחיי חיותו של
אביהם מתחילים לנהל את קרב הירושה. זה מבקש מהאב שיחתום לו שהוא מעביר
לו נכס פלוני, ואח אחר מבקש גם הוא בקשה דומה. כל אחד מסביר לאבא מדוע
הוא דאג לו יותר ובשל כך מגיע לו הנכס. אם האבא מנסה לסרב הוא עלול להיתקל
בחרם: "אני לא בא אליך יותר! אתה לא תראה יותר את הנכדים שלך!"
שומו שמים! עד כדי כך! ישנם אבות זקנים שנשארים בודדים, מסכנים, צמאים ליחס
מילדיהם, ולא מקבלים אותו מהם בגלל שאין שלום במשפחה! נורא נוראות!

השנאה מצד
החילוניים
כלפי שוחרי
התורה,
בתקופה
האחרונה,
מקורה בתנועת
התשובה
שמטילה אימה
עליהם מחשש
שמא גם הם
יתפסו בה...

שום אדם עוד לא
חיסר במעלתו
בגלל המלים
סליחה בבקשה
ותודה

הגנב – גונב בלילה,
ואינו גונב ביום- ביום
הוא מפחד

הגזלן – גזל
בלילה, אבל רק מן
היחיד, ולא מין
הרבים, מפני
שמהרבים הוא מפחד.

השקרן – ואילו
משקר ביום ומשקר
בלילה,
הן ליחיד והן לרבים.

מנכ"ל חברה גדולה התקשר לעובד הביתה, וזכה להחישתו של ילד: "הלו?" "אבא
בבית?". "כן", ענה הקול הקטן. "אני יכול לדבר איתו?" הילד לחש "לא". שאל המנכ"ל
"אמא שלך נמצאת?" "כן". "אפשר שוב ענה לו הקול הקטן, "לא". בתקווה שיש משהו
שם שאצלו יוכל להשאיר הודעה, שאל המנכ"ל, "יש אולי עוד משהו שם?"
"כן", ענה הילד, "שוטר". בעודו תוהה מה שוטר עושה בבית העובד שלו, שאל המנכ"ל,
"אני יכול לדבר עם השוטר?" "לא, הוא עסוק", לחש הילד. "עסוק במה?" "בלדבר עם
אבא, אמא ומכבי האש", המנכ"ל שמע רעש שנשמע לו כרעש של מסוק. שאל המנכ"ל:
"מה זה הרעש הזה?" "הליקופטר" ענה הילד בלחש. "מה קורה שם?" שאל המנכ"ל, ועתה
כבר היה מודאג מאד. בלחישת מלאה ביראת כבוד, ענה הילד: "צוות החילוץ עכשיו נחת
עם הליקופטר". לחוץ ומודאג, ויותר ממעט מתוסכל, שאל המנכ"ל, "אבל מה הם
מחפשים?" עדיין בלחישת, ענה לו הקול הצעיר, המצחק לו בשקט: "**אותי**".

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ורב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון
בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוהנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה,
סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יונאל בן מלכה, חסיד מנשה בן רחמה, רסאל ואברט בני
קלה, חכם יהודה בן חנה פתיא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב
יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סגן, שמואל בן
רבקה, אסתר בת שרה, רחל ושל בת קלה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה,
דוד בן איהו, יעקב בן שרה ברסקה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

זו לא סתם שקית. זה VIDANK

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה.
ב-Vidank יוצרים עבורכם שקיות ומארזים
ממותגים בעיצוב מוקפד ובחומרים איכותיים
במחירי ייצור מהמזרח הרחוק.
סטייל יוקרתי. עלות חכמה.

vidank
וידאנק. שקיות ומארזים בסטייל

פיתוח קונספט
למארזים ממותגים

שקיות ממותגות
בעיצוב פרימיום

עיצוב וסטיילינג
למותג

052-647-8000

office@vidank.com | www.vidank.com

שירות
מהיר
ואיכותי

כל סוגי
ההפקות
וההדפסות

משלוחים

מדפיסים בדפוס הדיגיטלי החדש והמהיר 'ספיד'
ומקבלים את ההדפסות עד הבית*

בשירות משלוחים מהיר לכל חלקי העיר

• שעות פתיחה: •

ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, יום ו' 10:00-12:00

* בתוספת עלות משלוח

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

הצטרפו אלינו לחוות מקצועית למימוש מהירות ולאיכות! דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 59 >>